ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2019 1 (1)

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО / PUBLIC LAW

ՄԱՆԱՍՅԱՆ ԱՆԱՀԻՏ
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ,
ՀՀ Արդարադատության ակադեմիայի պրոռեկտոր

MANASYAN ANAHIT
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,
Vice-Rector of Academy of Justice of Armenia

МАНАСЯН АНАИТ
кандидат юридических наук, доцент,
проректор Академии юстиции Армении

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՎԵՃԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀՀ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆՈՒՄ

PECULIARITIES OF SOLUTION OF CONSTITUTIONAL CONFLICTS AT THE REPUBLIC OF ARMENIA CONSTITUTIONAL COURT

ОСОБЕННОСТИ РАЗРЕШЕНИЯ КОНСТИТУЦИОННЫХ СПОРОВ В КОНСТИТУЦИОННОМ СУДЕ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ

Annotation: The article considers issues regarding legal mechanisms of overcoming constitutional conflicts. The author's viewpoint is presented on the notion and content of the latter. The author substantiates that the civilized method for the solution of the mentioned conflicts is their overcoming in legal dimension. This, in its turn, presupposes determination and realization of corresponding mechanisms of consideration of the mentioned cases at the Constitutional Court.

Аннотация: В статье рассматриваются вопросы относительно правовых механизмов преодоления конституционных конфликтов, представляется авторский подход к понятию и содержанию последних. Автор обосновывает, что цивилизованным методом разрешения подобных споров является их преодоление в правовом пространстве. Это, в свою очередь, предполагает правовое предусмотрение и реализацию соответствующих механизмов рассмотрения указанных дел в Конституционном Суде.

Հիմնաբառեր՝ սահմանադրական մարմիններ, սահմանադրական վեճեր, սահմանադրական լիազորություններ, Սահմանադրական դատարան:

Keywords: constitutional bodies, constitutional conflicts, constitutional authorities, Constitutional Court.

Ключевые слова: конституционные органы, конституционные споры, конституционные полномочия, Конституционный Суд.

ՍԱԴՈՒՈՎ ՄԱՆԱՐԲԵԿ
Ղազախստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազությանը կից Իրավապահ մարմինների ակադեմիայի միջգերատեսչական ԳՀԻ հասարակական շահերի պաշտպանության խնդիրների հետազոտության կենտրոնի պետ

SADUOV MANARBEK
Head of the Centre for Research in Public Interest Protection of the Inter-Agency Scientific-Research Institute of the Academy of Law Enforcement Agencies under the Prosecutor General's Office of the Republic of Kazakhstan

САДУОВ МАНАРБЕК
Начальник Центра по исследованию проблем в сфере защиты общественных интересов Межведомственного НИИ Академии правоохранительных органов при Генеральной прокуратуре Республики Казахстан

ԱՄԱՆԳԵԼԴԻ ԻՄԱՆԳԱԼԻԵՎ
Ղազախստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազությանը կից Իրավապահ մարմինների ակադեմիայի Միջգերատեսչական ԳՀԻ հասարակական շահերի պաշտպանության խնդիրների հետազոտության կենտրոնի առաջատար գիտաշխատող

AMANGELDI IMANGALIEV
Leading Scientific Officer of the Centre for Research in Public Interest Protection of the Inter-Agency Scientific-Research Institute of the Academy of Law Enforcement Agencies under the Prosecutor General's Office of the Republic of Kazakhstan

ИМАНГАЛИЕВ АМАНГЕЛЬДЫ
Ведущий научный сотрудник Центра по исследованию проблем в сфере защиты общественных интересов Межведомственного НИИ Академии правоохранительных органов при Генеральной прокуратуре Республики Казахстан

ԿԱՊԻՏԱԼՆԵՐԻ ՀԱՄԱՆԵՐՄԱՆ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՓՈՐՁԸ

EXPERIENCE OF FOREIGN COUNTRIES IN CAPITAL AMNESTY

ОПЫТ ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАН ПО АМНИСТИИ КАПИТАЛОВ

Ամփոփագիր: Հեղինակների կողմից հոդվածում ներկայացված է կապիտալների համաներման միջազգային փորձի, գույքի օրինականացման և հարկային քաղաքականության համառոտ վերլուծությունը: Հեղինակները բացահայտում են ներդրումային միջավայրի նկատմամբ հարկային գործիքակազմի ազդեցությունը: Քննարկվում են Ղազախստանի հարկային օրենսդրության նորամուծությունները:

Annotation. In the article the authors present a brief analysis of international experience on the amnesty of capital, the legalization of property and tax policy. The authors note the impact of tax instruments on the investment climate. Kazakhstan's tax legislation innovations are also discussed.

Հիմնաբառեր՝ օրինականացում, համաներում, հարկեր, ներդրումներ, կապիտալի արտահանման համար քրեական պատասխանատվություն:

Key words: legalization, amnesty, taxes, investments, criminal responsibility for the withdrawal of capital.

Ключевые слова: легализация, амнистия, налоги, инвестиции, уголовная ответственность за вывод капитала.

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PRIVATE LAW / ЧАСТНОЕ ПРАВО

ԳՈԴՈՒՆՈՎ ՎԱԼԵՐԻ
իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, Բելառուսի պետական համալսարանի Դատավորների, դատարանների, դատախազության և արդարադատության հաստատությունների աշխատակիցների վերապատրաստման և որակավորման բարձրացման ինստիտուտի տնօրեն

GODUNOV VALERIY
Doctor of Legal Sciences, Professor, Director of Institute for Retraining and Qualification Upgrading of Judges, Prosecutors and Legal Professionals at the Belarusian State University

ГОДУНОВ ВАЛЕРИЙ
доктор юридических наук, профессор, директор учреждения образования «Институт переподготовки и повышения квалификации судей, работников прокуратуры, судов и учреждений юстиции Белорусского государственного университета»

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԲԵԼԱՌՈՒՍԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ. ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՄԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

GENERAL PROVISIONS OF THE REPUBLIC OF BELARUS CIVIL CODE ON AGREEMENT: THE ISSUES OF IMPROVEMENT

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ ГРАЖДАНСКОГО КОДЕКСА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ О ДОГОВОРЕ: ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ

Ամփոփագիր: Հոդվածում քննարկվում են Բելառուսի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի՝ պայմանագրի վերաբերյալ ընդհանուր դրույթները: Հիմնավորվում է համապատասխան փոփոխությունների և լրացումների կատարման անհրաժեշտությունը:

Annotation. The rules of the Civil Code of the Republic of Belarus concerning general provisions on agreement are considered in the article. The necessity of corresponding amendments is substantiated.

Հիմնաբառեր՝ պայմանագիր, պայմանագրային իրավունք, պայմանագրի վերաբերյալ ընդհանուր դրույթներ, պայմանագրային կառուցվածքներ:

Key words: agreement, contractual law, contractual general provisions, contractual structures.

Ключевые слова: договор, договорное право, общие положения о договоре, договорные конструкции.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼՈԳԻԱ / CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY / УГОЛОВНОЕ ПРАВО И КРИМИНОЛОГИЯ

ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ ՍԵՐԳԵՅ
իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր,
ՀՀ Արդարադատության ակադեմիայի ռեկտոր
ARAKELYAN SERGEY
Doctor of Legal Sciencies, Professor,
Rector of the Academy of Justice of Armenia
СЕРГЕЙ АРАКЕЛЯН
доктор юридических наук, профессор,
ректор Академии юстиции Армении

ՄԿՐՏՉՅԱՆ ՊԵՏԻԿ
ՀՀ Արդարադատության ակադեմիայի գիտահետազոտական և ծրագրամեթոդական աշխատանքների կազմակերպման բաժնի գլխավոր մասնագետ
MKRTCHYAN PETIK
Senior Specialist of the Unit of Organization of Scientific Research and Programmatic-methodological Activities of the Academy of Justice of Armenia
ПЕТИК МКРТЧЯН
главный специалист отдела организации научно-исследовательских и программно-методических работ Академии юстиции Армении

ԿԱՇԱՌՔԻ «ԿԱՐԾԵՑՅԱԼ» ՄԻՋՆՈՐԴՈՒԹՅԱՆ ՈՐԱԿՄԱՆ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐ

SOME ISSUES ON QUALIFICATION OF «ALLEGED» MEDIATION IN BRIBERY

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ КВАЛИФИКАЦИИ «МНИМОГО» ПОСРЕДНИЧЕСТВА ВО ВЗЯТОЧНИЧЕСТВЕ

Annotation. In the article are analyzed some issues, arising in investigative and judicial practice while qualification of so-called «alleged» mediation in bribery and its differentiation from neighboring (related) crime structures.

Аннотация. В статье анализируется ряд вопросов, возникающих в судебно-следственной практике при квалификации так называемого «мнимого» посредничества во взяточничестве и его разграничении от смежных составов преступлений.

Հիմնաբառեր՝ կաշառքի միջնորդություն, «կարծեցյալ» միջնորդություն, հափշտակություն, խարդախություն, յուրացում, վատնում:

Key words: mediation in bribery, «alleged» mediation, theft, fraud, misappropriation, embezzlement.

Ключевые слова: посредничество во взяточничестве, «мнимое» посредничество, хищение, мошенничество, присвоение, растрата.

ԳԱԲՈՒԶՅԱՆ ԱՐԱ
իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր,
Երևանի պետական համալսարանի քրեական իրավունքի ամբիոնի վարիչ
GABUZYAN ARA
Doctor of Legal Sciences, Professor,
Head of Chair of Criminal Law of the Yerevan State University
ГАБУЗЯН АРА
доктор юридических наук, профессор,
заведующий кафедрой уголовного права Ереванского государственного университета

ԱՆՉԱՓԱՀԱՍՆԵՐԻ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՊԱՏԺԻ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

PECULIARITIES OF CRIMINAL RESPONSIBILITY AND PUNISHMENT OF JUVENILES

ОСОБЕННОСТИ УГОЛОВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ И НАКАЗАНИЯ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ

Annotation. Some issues, related to juvenile criminal responsibility and punishment, have been discussed in the article. Based on the research, the author points out some gaps and inaccuracies in the Criminal Code of the Republic of Armenia concerning juvenile criminal responsibility and punishment. Recommendations, based on the research, were made to improve the Criminal Code of the Republic of Armenia.

Аннотация. В статье обсуждаются некоторые вопросы, связанные с особенностями уголовной ответственности и наказания несовершеннолетних. Исследования автора показывают, что по вопросам уголовной ответственности и наказания несовершеннолетних в действующем законодательстве есть некоторые пробелы и недостатки. На основе исследования автор выносит предложения для усовершенствования уголовного законодательства РА.

Հիմնաբառեր՝ անչափահասների քրեական պատասխանատվության և պատժի առանձնահատկություններ, պատիժ նշանակել, «Պեկինյան կանոններ»:

Key words: Peculiarities of criminal responsibility and punishment of juveniles, sentencing, “Beijing rules”.

Ключевые слова: особенности уголовной ответственности и наказания несовершеннолетних, назначение наказания, «Пекинские правила».

ԴԱՏԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / JUDICIAL LAW / СУДЕБНОЕ ПРАВО

ԿԱՈՒԴԻՐՈՎ ՏՈԼԵՇ
իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Ղազախստանի Հանրապետության գերագույն դատարանին առընթեր արդարադատության ակադեմիայի ռեկտոր
KAUDYROV TOLESH
Doctor of Legal Sciences, Professor, Rector of the Academy of Justice Under the Supreme Court of the Republic of Kazakhstan
КАУДЫРОВ ТОЛЕШ
доктор юридических наук, профессор, ректор Академии правосудия при Верховном суде Республики Казахстан

ՔՆՆԻՉ-ԴԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱԿԻՐԱՌ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՂԱԶԱԽՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

CURRENT ISSUES OF LAW-ENFORCEMENT PRACTICE OF INVESTIGATIVE JUDGES IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРАВОПРИМЕНИТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СЛЕДСТВЕННЫХ СУДЕЙ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Ամփոփագիր: Հոդվածում քննարկվում են կալանքի տակ պահելու թույլտվության արդի հարցերը, ինչպես նաև իրավակիրառ գործունեության մեջ հանդիպող օրենսդրական խնդիրները: Վերլուծվում են քննիչ-դատավորների ամենօրյա աշխատանքի խնդրահարույց հարցերը:

Annotation. This article refers to actual problems of authorization of the detention and legislative problems in law enforcement practice. The article includes an analysis of the problematic aspects of the daily work of investigative judges.

Հիմնաբառեր՝ սանկցավորում, կալանքի տակ պահելը, քննիչ-դատավոր, դատական վերահսկողություն:
Key words: authorization, detention, investigative judge, judicial supervision.
Ключевые слова: санкционирование, содержание под стражей, следственный судья, судебный контроль.

ՀԱՆՑԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐ / FIGHTING CRIME / БОРЬБА С ПРЕСТУПНОСТЬЮ

ԻԼԻՅ ՍԵՐԳԵՅ
ի. գ. թ., դոցենտ, «Ռոսատոմ» ընկերության Կորպորատիվ ակադեմիայի որակավորված պարվերի և հակակոռուպցիոն քարոզչության կենտրոնի նախագծերի ղեկավար
ILIY SERGEY
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, «Rosatom» Company Corporate Academy Quality Order and Anti-corruption Lighting Project Manager
ИЛИЙ СЕРГЕЙ
канд. юрид. наук, доцент, Руководитель проектов Центра квалифицированного заказа и антикоррупционного просвещения Корпоративной академии Росатома.

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԴԱՏԱԽԱԶՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ ՀԱԿԱԶԴՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅԱՄԲ

THE ANTI-CORRUPTION ACTIVITIES OF THE RUSSIAN PROSECUTOR'S OFFICE

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРОКУРАТУРЫ РОССИИ ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ КОРРУПЦИИ

Ամփոփագիր: Կոռուպցիայի հակազդման վերաբերյալ օրենսդրության պահանջների կատարման նկատմամբ դատախազական հսկողությունը Ռուսաստանի դատախազների աշխատանքի առաջնահերթություններից է: Դատախազական ստուգումների իրականացման ժամանակ հատուկ ուշադրության են արժանանում այն մարմիններն ու կազմակերպությունները, որոնք գործունեություն են ծավալում կոռուպցիոն ռիսկերով լի ոլորտներում:

Annotation. Prosecutor's supervision over the implementation of the requirements of anti-corruption legislation is among the priorities of the work of the prosecutors of Russia. During the conduct of prosecutorial inspections particular attention is paid to those bodies and organizations that carry out activities in areas that are subject to the greatest corruption risk.

Հիմնաբառեր՝ կոռուպցիա, կոռուպցիայի նախականխում, դատախազական հսկողություն, հակակոռուպցիոն օրենսդրություն:

Keywords: corruption, corruption prevention, prosecutor's supervision, anti-corruption legislation.

Ключевые слова: коррупция, профилактика коррупции, прокурорский надзор, антикоррупционное законодательство.

ԼՈՇԻՑԿԻ ՄԻԽԱՅԻԼ
իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր,
Ուկրաինայի դատախազության ազգային ակադեմիայի ռեկտոր
LOSHYTSKIY MYKHAILO
Doctor of Legal Sciences, Professor,
Rector of National Prosecution Academy of Ukraine
ЛОШИЦКИЙ МИХАИЛ
доктор юридических наук, профессор,
ректор Национальной академии прокуратуры Украины

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՐԳԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՁԻՆ ԱՍՊԵԿՏՆԵՐԸ

CERTAIN COOPERATION ASPECTS OF THE POLICE WITH LOCAL SELF-GOVERNING BODIES DURING THE PROCESS OF ENSURING PUBLIC ORDER

ОТДЕЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ПОЛИЦИИ С ОРГАНАМИ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА

Ամփոփագիր: Հոդվածում կատարված է հասարակական կարգի ապահովման գործընթացում Ազգային ոստիկանության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների համագործակցության որոշ առանձնահատկությունների հետազոտություն: Նախանշված են հասարակական կարգի ապահովման գործընթացում Ազգային ոստիկանության գործունեության կատարելագործման առանձին ուղիները տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ համագործակցության ոլորտում:

Annotation: The article dwells upon the research on certain cooperation peculiarities of the National police with local self-governing bodies during the process of ensuring public order. Certain ways of improvement of the National police activity during the cooperation process with local self-governing bodies in the sphere of ensuring public order are defined.

Հիմնաբառեր՝ համագործակցություն, ոստիկանություն, ոստիկանական գործունեություն, հասարակական անվտանգություն, տեղական ինքնակառավարման մարմիններ:

Key words: cooperation, police, police activity, public policy, public safety, local self-governing bodies.

Ключевые слова: взаимодействие, полиция, полицейская деятельность, публичный порядок, общественная безопасность, органы местного самоуправления.

ԿԱԻՐԺԱՆՈՎԱ ԴԻՆԱ
իրավաբանական գիտությունների մագիստրոս, Ղազախստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազությանն առընթեր Իրավապահ մարմինների ակադեմիայի միջգերատեսչական գիտահետազոտական ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող

KAIRZHANOVA DINA
Master in law, Senior Research Officer of the Centre for Research in Public Interest Protection of the Inter-Agency Scientific-Research Institute of the Academy of Law Enforcement Agencies under the Prosecutor General's Office of the Republic of Kazakhstan

КАИРЖАНОВА ДИНА
магистр юрид. наук, старший научный сотрудник Межведомственного НИИ Академии правоохранительных органов при Генеральной прокуратуре Республики Казахстан

ՆԱՎԹԻ ՀԱՓՇՏԱԿՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ԱՐԴԻ ՀԱՐՑԵՐ

CURRENT ISSUES OF FIGHT AGAINST OIL THEFT

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ БОРЬБЫ С ХИЩЕНИЕМ НЕФТИ

Ամփոփագիր: Հոդվածում ուսումնասիրվել են նավթի հափշտակության կանխարգելման որոշ խնդիրներ: Բացահայտվում են նավթի հափշտակությունը պայմանավորող գործոնների ազդեցության արդյունքում ծագող հիմնական խնդիրները և ներկայացվում են կազմակերպական բնույթի առանձին առաջարկություններ:

Annotation. In the article some problems of preventing oil theft are studied. Main problems, resulting from the impact of conditioning oil theft factors, are revealed, and some organizational suggestions are presented.

Հիմնաբառեր՝ նավթ, նավթի հափշտակություն, իրավական գործոններ, փոխադրում, կանխարգելում, համալիր վերահսկողություն:

Key words: oil, oil theft, legal factors, transportation, prevention, integrated control.

Ключевые слова: нефть, хищение нефти, правовые факторы, транспортировка, предупреждение, комплексный контроль.

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ / INITIAL AND CONTINUOUS TRAINING / ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА И ПЕРЕПОДГОТОВКА

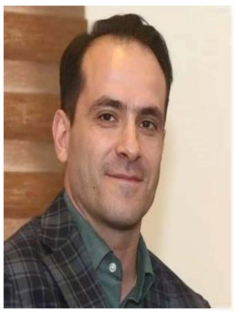

ԽՈՒՐՇՈՒԴՅԱՆ ԱՐՏԱՇԵՍ
սոցիոլոգիական գիտությունների թեկնածու, ՀՀ Արդարադատության ակադեմիայի հեռաուսուցման և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների դեպարտամենտի ղեկավար

KHURSHUDYAN ARTASHES
Candidate of Sociological sciences,
Head of Distance Learning and IT Department of the Academy of Justice of Armenia

ХУРШУДЯН АРТАШЕС
кандидат социологических наук, начальник департамента дистанционного обучения и информационных технологий Академии юстиции Армении

ԱՋԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԿՆԴԻՐՆԵՐԻՆ ՀԵՌԱՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՎ ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ

TRAINEE SUPPORT IN DISTANCE EDUCATION AND E-LEARNING

СОДЕЙСТВИЕ СЛУШАТЕЛЯМ В ПРОЦЕССЕ ДИСТАНЦИОННОГО И ЭЛЕКТРОННОГО ОБУЧЕНИЯ

Ամփոփագիր: Հոդվածում անդրադարձ է կատարվում հեռաուսուցման համակարգերում և էլեկտրոնային ուսուցման ոլորտում «սովորողներին աջակցելու» խնդրին և կարևորությանը՝ հեռաուսուցման գործընթացում որակի ապահովման, ինչպես նաև արդյունավետ ուսանելու տեսանկյունից: Մասնավորապես, ներկայացվում են և վերլուծության են ենթարկվում «սովորողներին աջակցելու» եղանակները, ինչպես նաև պոզիտիվ հոգեբանության ոլորտում ձևավորված տեսական մոտեցումները, որոնք կարող են կիրառվել ուսուցման կազմակերպման գործընթացում՝ «ուսանողներին աջակցելու» համակարգի համատեքստում:

Аннотация: В данной статье автор показывает проблему и важность «содействия учащимся» в системах дистанционного и электронного обучения с целью как обеспечения качества образования, так и успешного обучения. В частности, в статье представлены и проанализированы методы «содействия учащимся», а также теоретические подходы, сформированные в области «позитивной психологии», которые могут использоваться в процессе организации обучения, направленные на «содействие учащимся» в ходе обучения.

Հիմնաբառեր՝ հեռակրթություն, բաց կրթություն, էլեկտրոնային ուսուցում, աջակցություն սովորողներին, պոզիտիվ հոգեբանություն:

Key words: distance education, open education, e-learning, trainee support, positive psychology.

Ключевые слова: дистанционное образование, открытое образование, электронное обучение, содействие учащимся, позитивная психология.

ՕՆԻՇՉՈՒԿ ՆԻԿՈԼԱՅ
իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, ՈՒկրաինայի վաստակավոր իրավաբան, ՈՒկրաինայի դատավորների ազգային դպրոցի ռեկտոր
ONISHCHUK MYKOLA
Doctor of Legal Sciences, Honored Lawyer of Ukraine, Rector of National School of Judges of Ukraine
ОНИЩУК НИКОЛАЙ
доктор юридических наук, заслуженный юрист Украины, ректор Национальной школы судей Украины

ԴԱՏԱՎՈՐԻ ՊԱՇՏՈՆԻՆ ՀԱՎԱԿՆՈՂ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ՝ ՈՐՊԵՍ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

INITIAL TRAINING OF CANDIDATE JUDGES AS A NATION-WIDE TASK

ПОДГОТОВКА КАНДИДАТОВ НА ДОЛЖНОСТЬ СУДЬИ КАК ОБЩЕГОСУДАРСТВЕННАЯ ЗАДАЧА

Ամփոփագիր: Հոդվածը նվիրված է ուկրաինական դատավորների նոր սերնդի պատրաստման թեմային: Այդ գործընթացի հենքն է դատավորների՝ բարեփոխված նախնական և շարունակական կրթությունը, որը հիմնված է համընդհանուր ճանաչում ունեցող չափորոշիչների վրա:

Annotation. The article is devoted to the training of a new generation of Ukrainian judges. This process is based on the reformed initial and continuous judicial training, which is based on common standards, in particular widespread use of interactive training methods, transition from the so-called knowledge model to a competence model, based on skills and competence formation.

Հիմնաբառեր՝ դատավորի կրթություն, դատավորների թեկնածուների հատուկ պատրաստում, դատական համակարգի կադրային թարմացում, Ուկրաինայի Դատավորների ազգային դպրոց:

Key words: training of judges, initial training, personnel renewal of the judiciary, National School of Judges of Ukraine.

Ключевые слова: судейское образование, специальная подготовка кандидатов на должность судьи, кадровое обновление судебной системы, Национальная школа судей Украины.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2019 2 (2)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / INTERNATIONAL CRIMINAL LAW / МЕЖДУНАРОДНОЕ УГОЛОВНОЕ ПРАВО

ՍԿՈԲԻՈԱԼԱ ԴԻԱՆԱ
իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, դոցենտ, Մոլդովայի Հանրապետության արդարադատության ազգային ինստիտուտի տնօրեն
SCOBIOALA DIANA
Doctor of Legal Sciences, Associate Professor, Director of National Institute of Justice of the Republic of Moldova
СКОБИОАЛА ДИАНА
доктор юридических наук, доцент, директор Национального института юстиции Республики Молдова

ՖՈԼՏՅԱ ՌԱԴՈՒ
Մոլդովայի Հանրապետության արդարադատության նախարարության պետական քարտուղար
FOLTEA RADU
State Secretary of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova
ФОЛТЯ РАДУ
государственный секретарь Министерства юстиции Республики Молдова

ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՑԱԿԱԶՄԻ ՏԱՐՐԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՄԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

EVOLUTION OF DEFINING ELEMENTS OF THE CRIME OF GENOCIDE

ЭВОЛЮЦИЯ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ЭЛЕМЕНТОВ СОСТАВА ПРЕСТУПЛЕНИЯ ГЕНОЦИДА

Ամփոփագիր: Հոդվածում քննարկվում են ցեղասպանության հանցակազմի սահմանման պատմական զարգացման առանձնահատկությունները: Մասնավորապես, նշվում է, որ ցեղասպանությունը, անկախ նրանից, խաղաղ պայմաններում, թե պատերազմի ժամանակ է այն կատարվում, մարդկայնության դեմ ուղղված ծանրագույն հանցագործություն է, որով խախտվում է մարդու իրավունքների մի ամբողջ համալիր: Բացի դրանից, վերլուծելով միջազգային-իրավական համապատասխան փաստաթղթերն ու ներպետական օրենսդրությունը, հեղինակները հանգում են եզրակացության, որ ուսումնասիրվող հանցագործության հանցակազմի տարրերի սահմանման հիմքում բոլոր դեպքերում դրված է «գենոցիդ» եզրույթը, որն օգտագործվել է Նյուրնբերգի միջազգային ռազմական տրիբունալի 1945 թվականի դատավճռում՝ նացիստական կառավարության ներկայացուցիչներին մարդկայնության դեմ ուղղված հանցագործություններում մեղավոր ճանաչելու կապակցությամբ:

Аннотация: В данной статье рассматриваются особенности исторического развития определения элементов состава преступления геноцида. В частности, отмечается, что геноцид, независимо от того, совершается ли он в мирное или военное время, является тягчайшим международным преступлением против человечности, нарушающим целый комплекс прав человека. Кроме того, анализируя соответствующие международно-правовые акты и внутригосударственное уголовное законодательство, авторы приходят к выводу, что во всех случаях в основе определения элементов состава исследуемого преступления лежит термин “геноцид”, который был использован в приговоре Нюрнбергского международного военного трибунала в 1945 году, в связи с обвинением нацистского правительства в преступлениях против человечности.

Հիմնաբառեր՝ ՄԱԿ, միջազգային իրավազորություն, Միջազգային քրեական դատարան, ցեղասպանություն, մարդկայնության դեմ ուղղված հանցագործություններ, միջազգային անհատական պատասխանատվություն:

Key words: UN, international jurisdictions, International Criminal Court, genocide, crimes against humanity, international individual liability.

Ключевые слова: ООН, международная юрисдикция, Международный уголовный суд, геноцид, преступления против человечности, международная индивидуальная ответственность.

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / ADMINISTRATIVE LAW / АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО

ԻՍՐԱՅԵԼՅԱՆ ԳԵՎՈՐԳ
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ,
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի գիտահետազոտական և ծրագրամեթոդական աշխատանքների կազմակերպման բաժնի ղեկավար

ISRAYELYAN GEVORG
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Head of the Unit of Organization of Scientific Research and Programmatic-methodological Activities of Academy of Justice of Armenia

ИСРАЕЛЯН ГЕВОРГ
кандидат юридических наук, доцент, руководитель отдела организации научно-исследовательских и программно-методических работ Академии юстиции Армении

ՄԻՔԱՅԵԼՅԱՆ ԼԻԴԱ
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի գիտահետազոտական և ծրագրամեթոդական աշխատանքների կազմակերպման բաժնի մասնագետ

MIKAYELYAN LIDA
Specialist of the Unit of Organization of Scientific Research and Programmatic-methodological Activities of Academy of Justice of Armenia

МИКАЕЛЯН ЛИДА
специалист отдела организации научно-исследовательских и программно-методических работ Академии юстиции Армении

ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՁԵՎԵՐԻ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՄԱՆ ՈՐՈՇ ՀԱՐՑԵՐ

SOME ISSUES OF ENHANCEMENT OF LEGAL FORMS OF ADMINISTRATION

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРАВОВЫХ ФОРМ АДМИНИСТРИРОВАНИЯ

Annotation. In the article the authors discuss the problems of improvement of legal forms of administration. Based on an analysis of international standards and legal literature, the authors propose expanding the concept of an “administrative act”, including also normative by-laws of administrative bodies in it, introducing amendments and additions in administrative legislation. The problems of the administrative contract are also discussed.

Аннотация. В статье авторы обсуждают проблемы совершенствования правовых форм администрирования. На основе анализа межународных стандартов и юридической литературы, авторы предлагают расширить понятие «административного акта», включить в него также нормативные подзаконные акты административных органов, внести изменения и дополнения в административное законодательство. Также обсуждаются проблемы административного договора.

Հիմնաբառեր՝ վարչարարություն, իրավական ձև, վարչական ակտ, նորմատիվ ակտ, վարչական պայմանագիր:

Key words: administration, legal form, administrative act, normative act, administrative contract.

Ключевые слова: администрирование, правовая форма, административный акт, нормативный акт, административный договор.

ԿԱՐԺԱՈՒԲԱԵՎ ՍԵՐԻԿ
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, Ղազախստանի Հանրապետության Գերագույն դատարանին առընթեր արդարադատության ակադեմիայի սահմանադրական և վարչական իրավունքի ամբիոնի վարիչ

KARZHAUBAEV SERIK
Candidate of Legal Sciences, Head of the Department of Constitutional and Administrative Law of the Academy of Justice under the Supreme Court of the Republic of Kazakhstan

КАРЖАУБАЕВ СЕРИК
кандидат юридических наук, заведующий кафедрой Конституционного и административного права Академии правосудия при Верховном суде Республики Казахстан

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏՈՒՄ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԻՐԱՎԱԽԱԽՏՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՍԱՆԿՑԻԱՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՂԱԶԱԽՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

THE ISSUES OF APPLICATION OF ADMINISTRATIVE SANCTIONS FOR TRANSPORT OFFENSES IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

К ПРОБЛЕМЕ ПРИМЕНЕНИЯ АДМИНИСТРАТИВНЫХ САНКЦИЙ ЗА ПРАВОНАРУШЕНИЯ НА ТРАНСПОРТЕ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Ամփոփագիր: Հոդվածում բացահայտվում են Ղազախստանի Հանրապետության Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքի հատուկ մասի նորմերի վրա ընդհանուր մասի նորմերի ազդեցության, տրանսպորտի և ճանապարհային տնտեսության բնագավառում նորմերի կիրառման հիմնահարցերը: Ներկայացվում են գործող վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսդրության նորմերի փոփոխության գործնական առաջարկություններ:

Annotation. The article examines the influence of the norms of the general part of the Administrative Offences Code of the Republic of Kazakhstan on the norms of its special part. The article identifies some problems of application of norms in the field of transport and road facilities. Practical recommendations on changing the norms of the current legislation of administrative offences are also presented.

Հիմնաբառեր՝ վարչական իրավունք, իրավունքի համակարգ, տրանսպորտ, սկզբունքներ, վարչական սանկցիա, իրավախախտում:

Key words: administrative law, system of law, transport, principles, administrative sanction, offence.

Ключевые слова: административное право, система права, транспорт, принципы, административная санкция, правонарушение.

ՇԱԹԻՐՅԱՆ ԷԴԳԱՐ
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ,
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի դասընթացավար
SHATIRYAN EDGAR
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,
Trainer of the Academy of Justice of Armenia
ШАТИРЯН ЭДГАР
кандидат юридических наук, доцент,
преподаватель Академии юстиции Армении

ԳՈՒՅՔԻ ԵՎ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐԱԳՐԵՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՆԱՅՄԱՆ ՈՒ ՀԱՅՏԱՐԱՐԱԳՐԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԻՔԱԿԱԶՄԻ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ

SOME ISSUES RELATED TO THE REVIEW OF ASSET AND INCOME DECLARATION CONTENT AND IMPROVEMENT OF THE TOOLKIT OF DECLARATION ANALYSIS

НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПЕРЕСМОТРА СОДЕРЖАНИЯ ДЕКЛАРАЦИЙ ИМУЩЕСТВА И ДОХОДОВ И РЕФОРМИРОВАНИЯ ИНСТРУМЕНТАРИЯ АНАЛИЗА ДЕКЛАРАЦИЙ

Annotation. In the article the imperative of enlarging/reviewing the scope/list of data subject to declaration, harmonizing the declaration content to the disposition content of illicit enrichment, as prescribed by the RA Criminal Code were highlighted. The necessity to provide the Corruption Prevention Commission with the access to the databases/registries of the declarant public officials bank accounts was also mentioned. The necessity to complete the toolkit of the asset declaration analysis in order to make the declaration analysis procedures more effective was also discussed.

Аннотация. В статье подчеркнута необходимость пересмотра/расширения круга/перечня данных, подлежащих декларированию, гармонизации содержания деклараций и диспозиции незаконного обогащения, предусмотренного Уголовным Кодексом РА. Также подчеркнута важность предоставления Комиссии по предотвращению коррупции доступа к базам данных/реестрам банковских счетов декларантов, а также путем установления соответствующих механизмов, создания целостного инструментария анализа деклараций с целью повышения эффективности данного процесса.

Հիմնաբառեր՝ հայտարարագիր, հայտարարագրման ենթակա տվյալ, ապօրինի հարստանալ, Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողով:

Key words: declaration, data to be declared, illicit enrichment, Corruption Prevention Commission.

Ключевые слова: декларация; данные, подлежащие декларированию; незаконное обогащение; Комиссия по предотвращению коррупции.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ / CRIMINAL PROCEDURE / УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС

ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ ԳԵՎՈՐԳ
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու,
Երևան քաղաքի դատախազ, արդարադատության առաջին դասի խորհրդական
BAGHDASARYAN GEVORG
Candidate of Legal Sciences,
Prosecutor of Yerevan City, First rank counsellor of justice
БАГДАСАРЯН ГЕВОРГ
кандидат юридических наук,
Прокурор города Еревана, советник юстиции первого класса

ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ ԿԱՐԵՆ
Երևան քաղաքի դատախազության ավագ դատախազ, արդարադատության երրորդ դասի խորհրդական, ԵՊՀ քրեական իրավունքի ամբիոնի հայցորդ
HOVHANNISYAN KAREN
Senior prosecutor in Prosecutor's Office of Yerevan City, Third rank counselor of justice, Applicant at the Chair of Criminal Law of Yerevan State University
ОГАНЕСЯН КАРЕН
Старший прокурор прокуратуры города Еревана, советник юстиции третьего класса, соискатель кафедры Уголовного права Ереванского государственного университета

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳԱՂՏՆԻՔԻ ՄԱՏՉԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

PROBLEM OF ACCESSIBILITY OF BANKING SECRECY IN CRIMINAL PROCEDURE OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

ПРОБЛЕМА ДОСТУПА К БАНКОВСКОЙ ТАЙНЕ В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ

Annotation. By analyzing the regulations of the RA Criminal Procedure Code, European and interstate judicial practice the authors have concluded that the absolute prohibition of access to bank secrecy information of persons who aren't suspected or accused doesn't comply with the principle of balancing public and private interests in criminal proceedings. This makes impossible to obtain such bank information and on the basis of that information to disclose a crime in those cases where the public interest of combating crime is obviously above the private interest of protecting banking secrecy.

Аннотация. Авторы, анализируя правовые нормы Уголовно-процессуального кодекса РА, европейскую и внутригосударственную судебную практику, приходят к выводу, что абсолютный запрет на доступ к банковской тайне лиц, не являющихся подозреваемыми или обвиняемыми,

не соответствует принципу балансирования государственных и частных интересов в уголовном процессе. Такой запрет создает невозможность получения банковских сведений и на их основе раскрытия преступлений, в таких случаях, в которых публичный интерес борьбы против преступлений очевидно превалирует над частным интересом защиты банковской тайны.

Հիմնաբառեր՝ բանկ, բանկային գործ, բանկային գաղտնիք, մասնավոր կյանք, գաղտնի տեղեկատվություն:

Key words: bank, banking activities, banking secrecy, private life, secret information.

Ключевые слова: банк, банковское дело, банковская тайна, частная жизнь, секретная информация.

ՄԱՐԱԲՅԱՆ ՍԵՐԳԵՅ
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, ԵՊՀ քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի դոցենտ, ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանի դատավոր
MARABYAN SERGEY
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor at the Chair of Criminal Procedure and Criminalistics of Yerevan State University, Judge of the RA Criminal Court of Appeal
МАРАБЯН СЕРГЕЙ
кандидат юридических наук, доцент кафедры уголовного процесса и криминалистики Ереванского государственного университета, судья Апелляционного уголовного суда РА

ԱՆՉԱՓԱՀԱՍ ՏՈՒԺՈՂԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՇԱՀԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՔՐԵԱԿԱՆ ԳՈՐԾ ՀԱՐՈՒՑԵԼՈՒ ՓՈՒԼՈՒՄ՝ ԸՍՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ

ISSUES OF ENSURING THE RIGHTS AND LEGAL INTERESTS OF A JUVENILE VICTIM AT THE STAGE OF INITIATING A CRIMINAL CASE ACCORDING TO THE CRIMINAL PROCEDURE LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

ПРОБЛЕМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРАВ И ЗАКОННЫХ ИНТЕРЕСОВ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ ПОТЕРПЕВШИХ НА СТАДИИ ВОЗБУЖДЕНИЯ УГОЛОВНОГО ДЕЛА ПО УГОЛОВНО-ПРОЦЕССУАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВУ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ

Annotation: The article discusses the issues of ensuring the rights and legal interests of a juvenile victim at the stage of initiating a criminal case, which arise in judicial practice. In particular, the questions have been raised: whether the report of a child about the crime may be considered a subject to institute a criminal case, who can represent the child's interests at that stage, what authorities the relevant bodies have at the mentioned stage, etc.

Аннотация: В статье обсуждаются проблемы обеспечения прав и законных интересов несовершеннолетних потерпевших на стадии возбуждения уголовного дела, которые возникают в судебной практике. В частности, выделяются следующие вопросы: может ли сообщение ребенка о преступлении считаться поводом для возбуждения уголовного дела; кто может представлять интересы ребенка на данной стадии; какие имеют полномочия соответствующие органы на данном этапе и т.д.

Բանալի բառեր՝ երեխա, քրեական գործ հարուցելու առիթ, դիմող, տուժող, երեխայի լավագույն շահ:

Key words: child, occasion to initiate criminal case, applicant, victim, best interest of the child.

Ключевые слова: ребенок, повод возбуждения уголовного дела, заявитель, потерпевший, наилучшие интересы ребенка.

ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ ԴԱՎԻԹ
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալ, ԵՊՀ քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի դոցենտ
MELKONYAN DAVIT
Candidate of Legal Sciences, Deputy Prosecutor General of the RA, Associate Professor of Chair of Criminal Procedure and Criminalistics of Yerevan State University
МЕЛКОНЯН ДАВИТ
кандидат юридических наук, Заместитель Генерального прокурора РА, доцент кафедры уголовного процесса и криминалистики Ереванского госуниверситета

ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ ԱՆՆԱ
Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազության միջազգային-իրավական համագործակցության վարչության ավագ դատախազ
HOVHANNISYAN ANNA
Senior prosecutor of the Department of International-Legal Cooperation of the Prosecutor Genenal's Office of the Republic of Armenia
ОГАНЕСЯН АННА
Старший прокурор управления международно-правового сотрудничества генеральной прокуратуры Республики Армения

ՔՐԵԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐՈՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ-ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ ՍՏԱՑՎԱԾ ԱՊԱՑՈՒՅՑՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԻ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐ. ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

SOME ISSUES RELATED TO THE LEGAL STATUS OF EVIDENCE OBTAINED THROUGH INTERNATIONAL-LEGAL COOPERATION IN CRIMINAL MATTERS: COMPARATIVE ANALYSIS

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ПРАВОВОГО СТАТУСА ДОКАЗАТЕЛЬСТВ, ПОЛУЧЕННЫХ В РАМКАХ МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВОГО СОТРУДНИЧЕСТВА ПО УГОЛОВНЫМ ДЕЛАМ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ

Ամփոփագիր: Հոդվածը նվիրված է քրեական գործերով փոխադարձ իրավական օգնության կարգով ստացված ապացույցների իրավական կարգավիճակի հարցին: Հոդվածում ուսումնասիրվել են օտարերկրյա պետության տարածքում ձեռք բերված ապացույցների գնահատման առանձնահատկությունները, ուսումնասիրությունն իրականացվել է համանման իրավական կարգավորման մեխանիզմներ ունեցող պետությունների օրենսդրության համեմատության միջոցով: Հոդվածում ներկայացվում են փոխադարձ իրավական օգնության կատարման արդյունքում ձեռք բերված ապացույցների թույլատրելիության հարցեր՝ սուբյեկտի, աղբյուրի, ձեռքբերման միջոցի և դատավարական արմագրման տեսանկյուններից:

Annotation. The article discusses the legal status of evidence obtained through mutual legal assistance in criminal matters. The peculiarities of assessing evidence obtained in the territory of foreign state are discussed. Comparative analysis with the legislation of several countries with instruments of analogical legal regulation is made. The authors raise the issues of admissibility of evidence obtained through mutual legal assistance from the perspective of sources, subject, means of obtainment and procedural definition thereof.

Հիմնաբառեր՝ քրեական արդարադատության ոլորտում համագործակցություն, քրեական գործերով փոխադարձ իրավական օգնություն, ապացույց:

Keywords: cooperation in criminal justice sphere, mutual legal assistance in criminal matters, evidence.

Ключевые слова: сотрудничество в сфере уголовной юстиции, взаимная правовая помощь по уголовным делам, доказательство.

ՈՒՏԱՆՈՎ ՄՈՒԽՏԱՐԽԱՆ
իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Ղազախստանի Հանրապետության Գերագույն դատարանին կից արդարադատության ակադեմիայի քրեական իրավունքի և դատավարության ամբիոնի վարիչ

UTANOV MUKHTARKHAN
Doctor of Legal Sciences, Professor, Head of Chair of Criminal Law and Criminal Procedure of the Academy of Justice under the Supreme Court of the Republic of Kazakhstan

УТАНОВ МУХТАРХАН
доктор юридических наук, профессор, заведующий кафедрой Уголовного права и процесса Академии правосудия при Верховном суде Республики Казахстан

ՔՆՆԻՉ-ԴԱՏԱՎՈՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՑՈՒՑՄՈՒՆՔՆԵՐԻ ԴԵՊՈՆԱՑՈՒՄԸ

DEPOSITION OF TESTIMONY BY INVESTIGATIVE JUDGE

ДЕПОНИРОВАНИЕ ПОКАЗАНИЙ СЛЕДСТВЕННЫМ СУДЬЕЙ

Ամփոփագիր: Հոդվածում քննարկվում են տուժողի, վկայի ցուցմունքների դեպոնացման, քննիչ-դատավորի կողմից այդ դատավարական գործողության կատարումը մերժելու բողոքարկման հարցերը: Հեղինակի կողմից վերլուծվում են նաև քննիչ-դատավորի կողմից տուժողի, վկայի հարցաքննության կատարման կարգը, առաջարկվում է հստակեցնել ցուցմունքների դեպոնացման միջնորդության կառուցվածքի և բովանդակության վերաբերյալ նորմը:

Annotation: The article discusses the issues of deposition of the victim's, witness's testimony, appeal against the refusal of the investigative judge to carry out such procedural action. The author also analyzes the issues of the procedure for the investigative judge to interrogate the victim and witness. It is suggested to specify the norm on the structure and content of the petition for the deposition of testimony.

Հիմնաբառեր՝ քննիչ-դատավոր, դեպոնացում, հարցաքննություն, անմիջականություն, վկա, տուժող, դեռահաս, ցուցմունք տալը:

Keywords: investigative judge, deposition, interrogation, spontaneity, witness, victim, juvenile, giving evidence.

Ключевые слова: следственный судья, депонирование, допрос, непосредственность, свидетель, потерпевший, малолетний, дача показаний.

ՔՐԵԱԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PENITENTIARY LAW / УГОЛОВНО-ИСПОЛНИТЕЛЬНОЕ ПРАВО

ԿԱՆԱՏՈՎ ԱԼՄԱՍ
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ,Ղազախստանի Հանրապետության Գերագույն դատարանին առընթեր արդարադատության ակադեմիայի գիտքարտուղար

KANATOV ALMAS
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Scientific secretary of the Academy of Justice under the Supreme Court of the Republic of Kazakhstan

КАНАТОВ АЛМАС
кандидат юридических наук, доцент, ученый секретарь Академии правосудия при Верховном суде Республики Казахстан

ԿԱՐԱԺԱՆՈՎ ՄԱԼԻԿ
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, Ղազախական հումանիտար-իրավաբանական նորարարական համալսարան

KARAZHANOV MALIK
Associate Professor, Doctor of Philosophy in Law (Ph.D), Kazakh Humanitarian-Juridical Innovative University

КАРАЖАНОВ МАЛИК
доктор философии по праву, доцент, Казахский гуманитарно-юридический инновационный университет

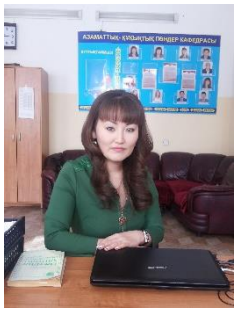

ԿԱՐԱԺԱՆՈՎԱ ԺԱՆԱՏ
Ղազախական հումանիտար-իրավաբանական նորարարությունների համալսարանի դոկտորանտ

KARAZHANOVA ZHANAT
Ph.D student of Kazakh Humanitarian-Juridical Innovative University

КАРАЖАНОВА ЖАНАТ
докторант Казахского гуманитарно-юридического инновационного университета

ՊՐՈԲԱՑԻՈՆ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴՐԱՀԱՐՈՒՑՑ ՀԱՐՑԵՐԻ ՄԱՍԻՆ (ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄ)

PROBLEMATIC ASPECTS OF THE PROBATIONARY CONTROL (MONITORING OF LEGISLATION)

К ПРОБЛЕМНЫМ АСПЕКТАМ ПРОБАЦИОННОГО КОНТРОЛЯ (МОНИТОРИНГ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА)

Ամփոփագիր: Հոդվածում առարկայապես ներկայացված է պրոբացիոն վերահսկողության ոլորտը կարգավորող օրենքի մանրամասն վերլուծությունը (դիտարկումը): Մասնավորապես, նշվում է, որ օրենքի առանձին դրույթներն արդեն հիմա ունեն ոչ միատեսակ իրավաբանական բնույթ, ընկալում, ուստի և՝ պրակտիկայում կիրառում:

Аннотация. В данном исследовании предметно дается детальный анализ (мониторинг) закона, регламентирующего отношения пробационного контроля. В частности, отмечается, что отдельные положения данного закона уже сейчас имеют не единообразную юридическую природу, понимание и, соответственно, применение на практике.

Հիմնաբառեր՝ պրոբացիայի նկատմամբ վերահսկողություն, օրենսդրության մշտադիտարկում, քրեաիրավական ներգործության միջոցներ, դատավճիռների կատարում:

Keywords: probation control, monitoring of legislation, criminal-legal impact measures, execution of sentences.

Ключевые слова: контроль над пробацией, мониторинг законодательства, уголовно-правовые меры воздействия, исполнение приговоров.

ՀԱՆՑԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐ / FIGHTING CRIME / БОРЬБА С ПРЕСТУПНОСТЬЮ

ԲՈՐԻՍՈՎ ՍԵՐԳԵՅ
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, ՌԴ դատախազության համալսարանի գիտահետազոտական ինստիտուտի առաջատար գիտաշխատող
BORISOV SERGEY
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Leading Researcher at Scientific Research Institute of the University of the Office of Prosecutor of the Russian Federation
БОРИСОВ СЕРГЕЙ
кандидат юридических наук, доцент, ведущий научный сотрудник Научно-исследовательского института Университета прокуратуры Российской Федерации

ՎԱՍՆԵՑՈՎԱ ԱՆԱՍՏԱՍԻԱ
ՌԴ դատախազության համալսարանի գիտահետազոտական ինստիտուտի գիտաշխատող
VASNETSOVA ANASTASIA
Researcher at Scientific Research Institute of the University of the Office of Prosecutor of the Russian Federation
ВАСНЕЦОВА АНАСТАСИЯ
научный сотрудник отдела Научно-исследовательского института Университета прокуратуры Российской Федерации

ԴԱՏԱԽԱԶԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՄԻԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐՈՒՄ ՕՐԵՆՔՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԵՎ ՀԱԿԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԾԱՅՐԱՀԵՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆԸ

PROSECUTORIAL SUPERVISION OVER IMPLEMENTATION OF LAWS IN PUBLIC ASSOCIATIONS AND COUNTERING EXTREMIST ACTIVITIES

ПРОКУРОРСКИЙ НАДЗОР ЗА ИСПОЛНЕНИЕМ ЗАКОНОВ В ОБЩЕСТВЕННЫХ ОБЪЕДИНЕНИЯХ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ ЭКСТРЕМИСТСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Ամփոփագիր: Հոդվածը նվիրված է ծայրահեղական գործունեությանը հակազդելու ոլորտում Ռուսաստանի Դաշնության դատախազության գործունեությանը: Հատուկ ուշադրության կենտրոնում են հասարակական և կրոնական միավորումների գործունեության ոլորտում օրենսդրության խախտումներին արձագանքելու իրավական միջոցները:

Annotation: The article is devoted to the activity of the bodies of the Prosecutor's Office of the Russian Federation in the sphere of counteraction to extremist activity. Particular attention is paid to legal means of responding to violations of legislation in the sphere of activity of public and religious associations.

Հիմնաբառեր՝ դատախազական հսկողություն, ծայրահեղականություն, ահաբեկչական գործունեություն, դատախազական արձագանքման ակտեր, կանխարգելում:

Keywords: Prosecutorial supervision, extremism, terrorist activities, acts of prosecutorial response, prevention.

Ключевые слова: прокурорский надзор, экстремизм, террористическая деятельность, акты прокурорского реагирования, профилактика.

ԴԻԿԱՆՈՎԱ ՏԱՏՅԱՆԱ
իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, ՌԴ դատախազության համալսարանի գիտահետազոտական ինստիտուտի մաքսային մարմինների գործունեության նկատմամբ և տրանսպորտում դատախազական հսկողության գիտական ապահովման և օրինականության ամրապնդման բաժնի ղեկավար

DIKANOVA TATYANA
Doctor of Legal Sciences, Head of the Unit of scientific support of prosecutor's supervision and strengthening of legality in activities of customs authorities and transport at Scientific Research Institute of the University of the Office of Prosecutor of the Russian Federation

ДИКАНОВА ТАТЬЯНА
доктор юридических наук, заведующая отделом научного обеспечения прокурорского надзора и укрепления законности в деятельности таможенных органов и на транспорте НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԻ ԱՊՕՐԻՆԻ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ

PROBLEMS OF FIGHT AGAINST ILLICIT PRODUCT TURNOVER IN CONDITIONS OF FUNCTIONING OF EURASIAN ECONOMIC UNION

К ПРОБЛЕМЕ БОРЬБЫ С НЕЗАКОННЫМ ОБОРОТОМ ПРОДУКЦИИ В УСЛОВИЯХ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ЕВРАЗИЙСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОЮЗА

Ամփոփագիր: Հոդվածում ներկայացվում է այն ապրանքների ցանկը, որոնց կեղծվածության մակարդակը Եվրասիական տնտեսական միության շուկայում բավական բարձր է: Ուշադրության կենտրոնում են տեխնիկական կանոնակարգերի, սերտիֆիկացման, տեսակավորման խնդիրները՝ որպես կեղծված ապրանքների շրջանառության կանխարգելման մեխանիզմներ:

Annotation. The article gives a list of goods, the level of counterfeiting of which in the market of the Eurasian Economic Union is particularly high. Attention is paid to the problems of technical regulations, certification, labeling as mechanisms to prevent the circulation of counterfeit goods. Violations and shortcomings in the use of these mechanisms are noted. Proposals to improve the fight against counterfeiting are presented.

Հիմնաբառեր՝ արտադրանքի ապօրինի շրջանառություն, կեղծված ապրանքներ, Եվրասիական տնտեսական միություն, սերտիֆիկացում, տեսակավորում:

Keywords: illegal turnover of products, counterfeit and falsified goods, the Eurasian Economic Union, certification, marking.

Ключевые слова: незаконный оборот продукции, контрафактные и фальсифицированные товары, Евразийский экономический союз, сертификация, маркировка.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2020 1 (3)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / INTERNATIONAL LAW / МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРАВО

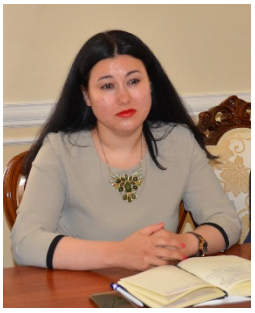

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԱ ՆԻԿԱ
Իրավագիտության մագիստրոս,
Մոլդովայի Հանրապետություն

ALEXANDRA NICA
Master in Law,
Republic of Moldova

АЛЕКСАНДРА НИКА
Магистр права,
Республика Молдова

ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱԶՈՐՈՒԹՅԱՆ (ՅՈՒՐԻՍԴԻԿՑԻՈՆ) ԱՆՁԵՌՆՄԽԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՆԱԽԱԴԵՊԱՅԻՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱՆ՝ ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔԻՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ԳՈՐԾԵՐՈՎ

CASE LAW OF AMERICAN COURTS ON THE APPLICATION OF THE PRINCIPLE OF JURISDICTIONAL IMMUNITIES OF STATES IN CASES WITH REGARD TO THE MIDDLE EAST

ПРЕЦЕДЕНТНАЯ ПРАКТИКА АМЕРИКАНСКИХ СУДОВ ПО ПРИМЕНЕНИЮ ПРИНЦИПА ЮРИСДИКЦИОННОГО ИММУНИТЕТА ГОСУДАРСТВ ПО ДЕЛАМ ОТНОСИТЕЛЬНО БЛИЖНЕВОСТОЧНОГО РЕГИОНА

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում վերլուծվել են ԱՄՆ ազգային դատարանների նախադեպային պրակտիկայում մերձավոր-արևելյան տարածաշրջանի վերաբերյալ գործերով պետությունների յուրիսդիկցիոն անձեռնմխելիության սկզբունքի կիրառման առանձնահատկությունները: Ամփոփելով հետազոտությունը՝ հեղինակը նշում է, որ ամերիկյան դատարաններն այս սկզբունքը բավականին հաճախ են կիրառում: Բացառություն են կազմում այն դեպքերը, որոնք վերաբերում են ԱՄՆ կոնգրեսի կողմից որպես ահաբեկչությանն աջակից ճանաչված պետություններին:

Аннотация: В статье проанализированы особенности принципа юрисдикционного иммунитета государств в прецедентной практике национальных судов США применительно к ближневосточному региону. В частности, обобщая исследование, автор отмечает, что американскими судами данный принцип применяется довольно часто. Исключения предоставления иммунитета составляют случаи, когда речь идет о государствах, признанных Конгрессом США пособниками терроризма.

Հիմնաբառեր՝ պետությունների յուրիսդիկցիոն իմունիտետ (անձեռնմխելիություն), Մերձավոր Արևելք, ամերիկյան դատարաններ, անմարդկային վերաբերմունք:

Key words: jurisdictional immunities of state, Middle East, American courts, ill-treatment.

Ключевые слова: юрисдикционный иммунитет государств, Ближний Восток, американские суды, бесчеловечное обращение.

ՀԱԼՄՈՍ ՍԶԻԼՎԻԱ
Բուդապեշտ-Մետրոպոլիտան վարչական և աշխատանքային դատարանի դատավոր, Եվրոպական իրավունքի խորհրդատուների ցանցի (ELAN) դատավոր անդամ, Pázmány Péter Catholic համալսարանի իրավագիտության և քաղաքագիտության ֆակուլտետի աշխատանքային իրավունքի ամբիոնի հրավիրյալ դասախոս, իրավունքի դոկտոր (Ph.D)

HALMOS SZILVIA
Judge at the Budapest-Metropolitan Administrative and Labour Court, judge member of the European Law Advisors Network (ELAN), visiting lecturer at the Labour Law Department of the Faculty of Law and Political Sciences of the Pázmány Péter Catholic University, Ph.D

ХАЛМОС СЗИЛЬВИЯ
Судья административного и трудового суда Будапешт-Метрополитан, судья-член Европейской сети юридических консультантов (ELAN), приглашенный преподаватель кафедры трудового права факультета правоведения и политологии университета Pázmány Péter Catholic, доктор права (Ph.D)

ԱՄԵՆԱՄՅԱ ՎՃԱՐՈՎԻ ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԵՎ ՉՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ԻՐԱՑՈՒՄՆ ԸՍՏ ԵՄ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ

EFFECTIVE ENFORCEMENT OF RIGHT TO PAID ANNUAL LEAVE AND PAYMENT IN LIEU UNDER EU LAW

ЭФФЕКТИВНАЯ РЕАЛИЗАЦИЯ ПРАВА НА ЕЖЕГОДНЫЙ ОПЛАЧИВАЕМЫЙ ОТПУСК И КОМПЕНСАЦИЯ ЗА НЕИСПОЛЬЗОВАННЫЙ ОТПУСК ПО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВУ ЕС

Ամփոփագիր՝ Ամենամյա վճարովի արձակուրդի իրավունքն աշխատողների հիմնարար իրավունքներից մեկն է, որը պաշտպանված է միջազգային իրավունքի մի շարք աղբյուրներով, այդ թվում՝ ԵՄ օրենսդրությամբ: Հոդվածում քննարկվել են այդ իրավունքի պատմական ծագումը, իրավաբանական բնույթը, ինչպես նաև Եվրոպական Միության օրենսդրությամբ չօգտագործված ամենամյա վճարովի արձակուրդի համար փոխհատուցման կարգավորումները: Անդրադարձ է կատարվել նաև ԵՄ օրենսդրության կատարելագործման հիմնական ուղղություններին:

Аннотация: Право на ежегодный оплачиваемый отпуск является одним из основных прав трудящихся, который охраняется рядом источников международного права, в том числе, законодательством Европейского Союза. В данной статье рассматриваются вопросы исторического происхождения и юридической сущности этого права. Обсуждаются также основные направления усовершенствования соответствующего законодательства ЕС.

Հիմնաբառեր՝ աշխատողների հիմնարար իրավունքներ, ամենամյա վճարովի արձակուրդ, չօգտագործված ամենամյա վճարովի արձակուրդի համար փոխհատուցում, աշխատողների առողջություն և անվտանգություն, աշխատանքային հարաբերությունների անձնական բնույթ:

Key words: fundamental workers' rights, paid annual leave, allowance in lieu of paid annual leave, health and safety of employees, personal character of employment relationship.

Ключевые слова: основные права работников, ежегодный оплачиваемый отпуск, компенсация за неиспользованный ежегодный оплачиваемый отпуск, здоровье и безопасность работников, личный характер трудовых отношений.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PUBLIC LAW / ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО

ՇՈԲՈՒԽԻՆ ՎԼԱԴԻՄԻՐ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, Սվերդլովսկի մարզի դատախազության ուսումնամեթոդական բաժնի դատախազ, Ուրալի պետական իրավաբանական համալսարանի դատախազական գործունեության ամբիոնի դոցենտ

SHOBUKHIN VLADIMIR
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Prosecutor of the Educational-Methodological Department of the Sverdlovsk Region Prosecutor's Office, Associate Professor at the Chair of Prosecutorial Activity of Ural State Law University

ШОБУХИН ВЛАДИМИР
Кандидат юридических наук, доцент, прокурор учебно-методического отдела прокуратуры Свердловской области – Свердловского межрегионального центра профессионального обучения прокурорских работников и федеральных государственных гражданских служащих, доцент кафедры прокурорской деятельности Уральского государственного юридического университета

ԴԱՏԱԽԱԶՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԵՎ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԴԱՇՆՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ. ՀԱՄԵՄԱՏԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

CONSTITUTIONAL REGULATION OF THE ORGANIZATION AND ACTIVITY OF THE PROSECUTOR'S OFFICE IN THE RUSSIAN FEDERATION AND THE REPUBLIC OF ARMENIA: COMPARATIVE LEGAL ANALYSIS

КОНСТИТУЦИОННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОКУРАТУРЫ В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ И РЕСПУБЛИКЕ АРМЕНИЯ: СРАВНИТЕЛЬНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում իրականացված է Ռուսաստանի Դաշնության և Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրություններում դատախազությանը վերաբերելի նորմերի համեմատական վերլուծություն: Հաշվի են առնվել նշված երկրներում դատախազության սահմանադրաիրավական կարգավիճակի առանձնահատկությունները, կազմակերպման և գործունեության սահմանադրաիրավական հիմքերի բացերը և հակասությունները:

Annotation: On the basis of a comparative legal study of the rules on the Prosecutor's office contained in the Constitution of the Russian Federation and the Constitution of the Republic of Armenia, the author characterizes the current condition of constitutional legal status of Prosecutor's offices of these States, as well as identifies gaps and contradictions of the constitutional legal bases of their organization and activities, formulates conclusions and concrete proposals.

Հիմնաբառեր՝ սահմանադրություն, դատախազության կարգավիճակ, դատախազության գործառույթներ, դատախազ, իրավական կարգավորման խնդիրներ:

Keywords: constitution, status of a prosecutor's office, functions of the Prosecutor's office, prosecutor, problems of legal regulation.

Ключевые слова: конституция, статус прокуратуры, функции прокуратуры, прокурор, проблемы правового регулирования.

ԳՈՒԶԵՎԱ ՕԼԳԱ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու,
Մոսկվայի մարզի արբիտրաժային դատարանի դատավոր

GUZEEVA OLGA
Candidate of Legal Sciences,
Judge of the Moscow District Arbitration Court

ГУЗЕЕВА ОЛЬГА
Кандидат юридических наук,
судья Арбитражного суда Московской области

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱՀԻՐԱՎԱԿԱՆ ԵՎ ՔՐԵԱՀԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՓՈԽԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

THE INTERCONNECTION BETWEEN CONSTITUTIONAL LEGAL AND CRIMINAL LEGAL RELATIONS

ВЗАИМОСВЯЗЬ КОНСТИТУЦИОННО-ПРАВОВЫХ И УГОЛОВНО-ПРАВОВЫХ ОТНОШЕНИЙ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում քննարկվում է սահմանադրական իրավունքի և քրեական իրավունքի միջև առկա փոխկապակցվածությունը՝ վերջինիս անհրաժեշտությունը դիտարկելով ոչ միայն տեսական, այլև գործնական նշանակություն ունեցող և յուրօրինակ վերլուծություն պահանջող խնդիր: Բացահայտվում է քրեական օրենսդրության առարկայի շրջանակից «ընդհանուր կարգավորման ենթակա հարաբերությունները» բացառելու անհրաժեշտությունը, ինչպես նաև քրեական օրենսդրության շրջանակում սահմանադրական իրավունքի առարկայի մասը կազմող «հիմնարար» հարաբերությունների շեշտադրման աննպատակահարմարությունը:

Annotation: The article is devoted to the complex and insufficiently studied issue of the relationship of criminal-legal and constitutional-legal relations. The necessity of exclusion of "general regulatory" relations from the scope of the subject of criminal law, as well as the inexpediency of highlighting the "fundamental" relations in the field of criminal law in the scope of the subject of constitutional law are proved. It has been established that the general subject of legal regulation in constitutional and criminal law is the legal status of a person and the state, which is fixed, established and adjusted by relevant legal norms.

Հիմնաբառեր՝ քրեական իրավունք, սահմանադրական իրավունք, քրեական օրենսդրության սահմանադրականացում, իրավական հարաբերություններ, իրավական կարգավորման առարկա, քրեական իրավահարաբերությունների սուբյեկտների իրավական կարգավիճակ:

Key words: criminal law, constitutional law, constitutionalization of criminal legislation, legal relations, subject of legal regulation, legal status of subjects of criminal legal relations.

Ключевые слова уголовное право, конституционное право, конституционализация уголовного права, правовые отношения, предмет правового регулирования, правовой статус субъектов уго-ловного правоотношения.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼՈԳԻԱ / CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY / УГОЛОВНОЕ ПРАВО И КРИМИНОЛОГИЯ

ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ ՍԵՐԳԵՅ
Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի ռեկտոր, ԵՊՀ քրեական իրավունքի ամբիոնի պրոֆեսոր

ARAKELYAN SERGEY
Doctor of Legal Sciencies, Professor, Rector of the Academy of Justice of Armenia, Professor of the Yerevan State University Department of Criminal Law

АРАКЕЛЯН СЕРГЕЙ
Доктор юридических наук, профессор, ректор Академии юстиции Армении, профессор кафедры уголовного права ЕрГУ

ԲԱՂԿԱՑԱԿԱՆ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՐԱԿՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

SOME ISSUES OF THE QUALIFICATION OF CONSTITUENT CRIMES

ПРОБЛЕМЫ КВАЛИФИКАЦИИ СОСТАВНЫХ ПРЕСТУПЛЕНИЙ

Annotation: Some issues of the qualification of constituent crimes are discussed in this scientific article. In particular, the ways of correlation of the means-crime and the result-crime, as well as the characteristics of the qualification are presented.

Аннотация: В статье рассмотрены некоторые вопросы квалификации составных преступлений. В частности, представлены методы соотношения преступления – способа и преступления – результата и особенности их квалификации.

Հիմնաբառեր՝ բաղկացական հանցագործություն, միջոց – հանցագործություն, արդյունք – հանցագործություն, որակում, կլանում:

Key words: constituent crime, means – crime, result – crime, qualification of crimes, absorption.

Ключевые слова: составное преступление, преступление – способ, преступление – результат, квалификация, поглощение.

ԻՍՐԱՅԵԼՅԱՆ ԳԵՎՈՐԳ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ,
ՀՀ պետական վերահսկողական ծառայության իրավախորհրդատու

ISRAYELYAN GEVORG
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,
Legal Advisor at the State Supervision Service of the RA

ИСРАЕЛЯН ГЕВОРГ
Кандидат юридических наук, доцент,
юридический консультант Службы государственного контроля РА

ՄԿՐՏԻՉՅԱՆ ԱՆՆԱ
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի համագործակցության և հանրային կապերի բաժնի ղեկավար, Երևանի պետական համալսարանի տպագիր և հեռարձակվող լրատվամիջոցների ամբիոնի դասախոս

MKRTICHYAN ANNA
Lecturer at Chair of Printed and Broadcasting Mass Media of Yerevan State University,
Head of the Unit of Cooperation and Public Relations at the Academy of Justice

МКРТИЧЯН АННА
Руководитель отдела сотрудничества и общественных связей Академии юстиции Республики Армения, Преподаватель кафедры печатных и транслируемых СМИ Ереванского государственного университета

ՄԵԴԻԱՅԻ ԴԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԲՆԱԿԱՆ ԼԱՏԵՆՏԱՅԻՆ ՀԱՆՑԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ

THE ROLE OF MEDIA IN THE ORGANIZATION OF PREVENTION OF NATURAL LATENT CRIMINALITY IN THE REPUBLIC OF ARMENIA

РОЛЬ МЕДИА В ПРОЦЕССЕ ОРГАНИЗАЦИИ ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ ЕСТЕСТВЕННОЙ ЛАТЕНТНОЙ ПРЕСТУПНОСТИ В РЕСПУБЛИКЕ АРМЕНИЯ

Annotation: The measures of prevention of natural latent criminality are based on increasing legal awareness, formation of a legal culture and legal ideology, and the application of public control. In the process of prevention of natural latent criminality, the media plays an important role, including its capabilities and tools, as well as its impact on the object of prevention. In this regard, increasing the level of media literacy, analysis of media content can be valuable and extremely positive to prevent negative effects on social behavior.

Аннотация: В основе мер предупреждения естественной латентной преступности лежат повышение правосознания, формирование правовой культуры и правовой идеологии, применение общественного контроля. В процессе предупреждения естественной латентной преступности важную роль играют средства массовой информации, их возможности и инструментарий, а также их воздействие на объект предупреждения. В связи с этим, повышение уровня медиаграмотности, анализ медиа контента может быть ценным и чрезвычайно позитивным для предупреждения негативного воздействия на общественное поведение.

Հիմնաբառեր՝ բնական լատենտային հանցավորություն, մեդիա, կանխարգելում, իրավագիտակցություն:

Key words: natural latent criminality, media, prevention, legal awareness.

Ключевые слова: естественная латентная преступность, медиа, предупреждение, правосознание.

ԲԱԲԱԵՎ ՄԻԽԱՅԻԼ
Իրավագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր, Ռուսաստանի Դաշնության վաստակավոր գիտնական, Ռուսաստանի արդարադատության պետական համալսարանի գլխավոր գիտաշխատող

BABAYEV MIKHAIL
Doctor of Law, Professor, Honored Worker of Science of the Russian Federation, Senior Researcher of the Russian State University of Justice

БАБАЕВ МИХАИЛ
Доктор юридических наук, профессор, Заслуженный деятель науки Российской Федерации, главный научный сотрудник Российского государственного университета правосудия

ՊՈՒԴՈՎՈՉԿԻՆ ՅՈՒՐԻ
Իրավագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր, Ռուսաստանի արդարադատության պետական համալսարանի քրեական իրավունքի ամբիոնի պրոֆեսոր

PUDOVOCHKIN YURY
Doctor of Law, Professor, Professor at the Department of Criminal Law of the Russian State University of Justice

ПУДОВОЧКИН ЮРИЙ
Доктор юридических наук, профессор, в должности профессора кафедры уголовного права Российского государственного университета правосудия

ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔԻ ԱՆՈՐՈՇՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՆՈՐՈՇՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՋԱՆՈՒՄ. ԻՐԱԶԵԿՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՌԻՍԿԵՐԸ ԵՎ ԱՐՁԱԳԱՆՔՄԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

THE UNCERTAINTY OF CRIMINAL LAW IN THE ERA OF UNCERTAINTY: AWARENESS, RISKS AND RESPONSE STRATEGY

НЕОПРЕДЕЛЕННОСТЬ УГОЛОВНОГО ПРАВА В ЭРУ НЕОПРЕДЕЛЕННОСТИ: ОСВЕДОМЛЕННОСТЬ, РИСКИ И СТРАТЕГИЯ РЕАГИРОВАНИЯ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում նշվում է, որ անորոշությունը փիլիսոփայական իմաստ ունի և միաժամանակ զգալիորեն ազդում է ժամանակակից գրեթե բոլոր երևույթների և հասարակական հարաբերությունների վրա: Այս հանգամանքն, իր հերթին, ազդում է օրենքի, դրա վիճակի, միտումների և ճանաչողության վրա: Իրավունքի ուսումնասիրությունը ոչ կայուն հասարակությունների պայմաններում բոլորովին նոր և նշանակալից հետազոտության օբյեկտ է, որն, իհարկե, կապված է վերլուծության երեք ոլորտների հետ՝ ա) ոչ կայուն հասարակության առկայության՝ որպես օրենքի ձևավորման պայմանի, բ) ինքնին օրենքի անորոշության, գ) անորոշության պայմաններում իրավունքի զարգացման ռազմավարության ստեղծման:

Аннотация: В статье отмечается, что неопределенность имеет философское значение и в то же время оказывает значительное влияние практически на все современные и общественные отношения. Это обстоятельство оказывает влияние на закон, на его состояние, тенденции и познание. Изучение права в условиях нестабильных обществ является совершенно новым и значимым объектом исследования, что, конечно, связано с тремя областями анализа: а) существование нестабильного общества как условие формирования закона, б) неопределенность самого закона, в) создание стратегии развития права в условиях неопределенности.

Հիմնաբառեր՝ քրեական օրենքի անորոշություն, ռիսկեր, անորոշության հաղթահարում, անորոշության ազդեցության ռազմավարություն, քրեական իրավունքի մեթոդաբանություն:

Key words: uncertainty of criminal law, penal risks, overcoming the uncertainty, the strategy of affecting uncertainty, the methodology of criminal law.

Ключевые слова: неопределенность уголовного закона, пенальные риски, преодоление неопределенности, стратегия воздействия неопределенности, методология уголовного права.

ԴԵՆԻՍՈՎԱ ԱՆՆԱ
Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, դոցենտ, Ռուսաստանի Դաշնության դատախազության համալսարանի ԳՀԻ դատախազական հսկողության և քրեական օրենսդրության կարգավորման ոլորտում օրինականության ամրապնդման, քրեական պատիժների և քրեաիրավական բնույթի այլ միջոցառումների իրականացման գիտական ապահովման բաժնի գլխավոր գիտաշխատող

DENISOVA ANNA
Doctor of Law, Associate Professor, Chief Researcher of the Department of Scientific Support to Prosecutorial Supervision and Strengthening the Law in the Field of Criminal Law Regulation, Execution of Criminal Sentences and Other Criminal Law Measures of the SRI of University of Prosecutor's Office of the Russian Federation

ДЕНИСОВА АННА
Доктор юридических наук, доцент, главный научный сотрудник отдела научного обеспечения прокурорского надзора и укрепления законности в сфере уголовно-правового регулирования, исполнения уголовных наказаний и иных мер уголовно-правового характера НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԺԻ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՆ ԱՆԿԱԽ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ԵՎ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԵՎՐՈՊԱՅԻ ՈՐՈՇ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆ. ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

THE PURPOSES OF CRIMINAL PUNISHMENT ACCORDING TO THE LEGISLATION OF THE MEMBERS OF THE COMMONWEALTH OF INDEPENDENT STATES AND SOME COUNTRIES OF EASTERN EUROPE: COMPARATIVE LEGAL ANALYSIS

ЦЕЛИ УГОЛОВНОГО НАКАЗАНИЯ ПО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВУ ГОСУДАРСТВ – УЧАСТНИКОВ СОДРУЖЕСТВА НЕЗАВИСИМЫХ ГОСУДАРСТВ И ОТДЕЛЬНЫХ СТРАН ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ: СРАВНИТЕЛЬНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում, Անկախ Պետությունների Համագործակցության անդամ պետությունների և Արևելյան Եվրոպայի որոշ երկրների օրենսդրությունների համեմատական իրավական վերլուծությամբ, քննարկվում են քրեական պատժի նպատակները՝ դրանց նմանությունները, տարբերությունները պարզելու և դրական փորձը ազգային օրենսդրությունում կիրառելու միտումով: Անդրադարձ է կատարվում քրեական օրենսդրության խորհրդային օրենսդրական ավանդույթներին, ինչպես նաև զարգացած արևմտյան երկրների իրավական գաղափարախոսության էական ազդեցությանը:

Annotation: The article deals with a legal analysis of the purposes of punishment according to the legislation of the members of the Commonwealth of Independent States and some countries of Eastern Europe with the aim of comparing them, identifying their similarities and differences and determining the possible use of the results of this research in national lawmaking and law enforcement practice. Soviet legislative traditions of criminal legislation and the significant influence of the legal ideology of developed Western countries are touched upon.

Հիմնաբառեր՝ քրեական պատժի նպատակներ, սոցիալական արդարության վերականգնում, դատապարտյալների ուղղում, հանցագործությունների կանխարգելում, դատապարտյալների վերասոցիալականացում և վերականգնում (ռեաբիլիտացում):

Key words: the purposes of criminal punishment; restoration of social justice; correction of convicts; crime prevention; resocialization and rehabilitation of convicted people.

Ключевые слова: цели уголовного наказания; восстановление социальной справедливости; исправление осужденных; предупреждение преступлений; ресоциализация и реабилитация осужденных.

ԼԻՍՈՎԻՑ ԱՐՏԵՄ
Ուկրաինայի դատախազության ազգային ակադեմիայի տեղեկատվության և հեռահաղորդակցության բաժնի առաջատար մասնագետ
LISOVYI ARTEM
Leading specialist of the Department of Information and Telecommunications of National Prosecution Academy of Ukraine
ЛИСОВЫЙ АРТЕМ
Ведущий специалист отдела информации и телекоммуникаций Национальной академии прокуратуры Украины

ԿԻԲԵՐՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒԿՐԱԻՆԱՅՈՒՄ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ

УГОЛОВНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА КИБЕРПРЕСТУПЛЕНИЯ В УКРАИНЕ И МЕТОДЫ ИХ ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ

CRIMINAL LIABILITY FOR CYBERCRIMES IN UKRAINE AND METHODS FOR PREVENTING

Ամփոփագիր՝ Հոդվածը նվիրված է կիբերհանցագործությունների համար նախատեսված քրեական պատասխանատվության հիմնախնդիրներին: Մատնաշվում է, որ կիբերհանցագործությունները ժամանակակից աշխարհում հանցավորության ամենալայն տարածում ունեցող դրսևորումներից են, որոնք իրականացվում են համակարգիչների միջոցով՝ տվյալների բազա մուտք գործելու, ապօրինի ձևով դրանք օգտագործելու և այլ եղանակներով: Միևնույն ժամանակ ներկայացվում են այս հանցագործությունների կանխարգելման հնարավոր ուղիներն ու հեռանկարներն Ուկրաինայի օրինակով: Քննարկվում են նաև համացանցում անձնական տվյալների արդյունավետ պաշտպանության ձևերն ու եղանակները:

Аннотация: В статье рассмотрены вопросы уголовной ответственности за киберпреступления. Подчеркивается, что в современном мире киберпреступления являются одними из наиболее распространенных проявлений преступности, которые совершаются посредством компьютеров, для получения доступа к базам данных, их незаконного использования и т.п. Одновременно, представлены возможные направления и перспективы предупреждения данных преступлений на примере Украини. В статье обсуждены также способы и средства эффективной защиты персональных данных в сети интернет.

Հիմնաբառեր՝ կիբերհանցավորություն, տվյալների ապօրինի օգտագործում, անձնական տվյալներ:

Key words: cybercrimes, illegal data use, personal data.

Ключевые слова: киберпреступность, незаконное использование данных, персональные данные.

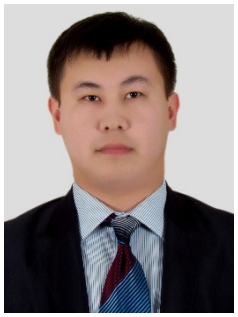

ԲԱԼԳԻՆՏԱՅԵՎ ԱՍԵՏ
Իրավունքի դոկտոր (Ph.D), Ղազախստանի Հանրապետության Գերագույն դատարանին առընթեր Արդարադատության ակադեմիայի քրեաիրավական դասընթացների գիտակրթական կենտրոնի փնօրեն

BALGYNTAYEV ASSET
Doctor of Law (Ph.D), Director of the Scientific and Educational Center of Criminal Law Disciplines of the Academy of Justice under the Supreme Court of the Republic of Kazakhstan

БАЛГЫНТАЕВ АСЕТ
Доктор права (Ph.D), директор научно-образовательного центра уголовно-правовых дисциплин Академии правосудия при Верховном Суде Республике Казахстан

ԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԽՍՏԱՑՄԱՆ ՈՐՈՇ ՀԱՐՑԵՐ

SOME ISSUES OF INCREASING RESPONSIBILITY FOR CORRUPTION CRIMES

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ УСИЛЕНИЯ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА КОРРУПЦИОННЫЕ ПРЕСТУПЛЕНИЯ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում քննարկվում է Ղազախստանի քրեական օրենսդրությունում կոռուպցիոն հանցագործությունների պարագայում «պատասխանատու պաշտոնատար անձի հատուկ կարգավիճակի»՝ որպես համապատասխան հանցակազմերի որակյալ հատկանիշի սահմանման անհրաժեշտությունը: Այդ տեսանկյունից վերլուծվում են կոռուպցիոն հանցագործությունների հանցակազմերը, ընդգծվում է պատասխանատու պաշտոնատար անձանց պատասխանատվության խստացման կարևորությունը: Առաջարկվում է բացառել տուգանքի նշանակումը կոռուպցիոն լուրջ հանցագործությունների համար, ինչպես նաև կոռուպցիոն որոշ հանցագործությունների պարագայում մեղքն ընդունելու դեպքում գործարք կնքելու հնարավորությունը:

Annotation: The article considers the need to introduce the concept of "responsible official with a special status" in the criminal legislation of Kazakhstan for corruption crimes. The author analyzes the components of corruption crimes in terms of increasing the responsibility of responsible officials. It is proposed to exclude definition of the extent of fines for particularly serious corruption crimes, as well as the possibility of entering into a plea bargain for certain corruption crimes.

Հիմնաբառեր՝ կոռուպցիա, քրեական իրավախախտումներ, քրեկան պատասխանատվություն, պատիժ, կոռուպցիոն հանցագործությունների սուբյեկտներ:

Key words: corruption, criminal offences, criminal liability, punishment, subjects of corruption crimes.

Ключевые слова: коррупция, уголовные правонарушения, уголовная ответственность, наказа-ние, субъекты коррупционных преступлений.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼԻՍՏԻԿԱ / CRIMINAL PROCEDURE AND CRIMINALISTICS / УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС И КРИМИНАЛИСТИКА

ՄԱՐԱԲՅԱՆ ՍԵՐԳԵՅ
ԵՊՀ քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի դոցենտ, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանի դատավոր

MARABYAN SERGEY
Associate Professor at the YSU Chair of Criminal Processing and Criminalistics Candidate of Legal Sciences, Judge of the Criminal Court of Appeal of the Republic of Armenia

МАРАБЯН СЕРГЕЙ
Доцент кафедры Уголовного процесса и криминалистики ЕГУ, Кандидат юридических наук, Судья Апелляционного уголовного суда РА

ՆԱԶԱՐՅԱՆ ԺԵՆՅԱ
ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանի դատավորի օգնական, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի մագիստրոս

NAZARYAN ZHENYA
Assistant to the Judge of the Criminal Court of Appeal of the Republic of Armenia, Master of Law at YSU Faculty of Law

НАЗАРЯН ЖЕНЯ
Помощник судьи Апелляционного уголовного суда РА, Магистр юридического факультета ЕГУ

ՀԱՄԱՉԱՓՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԿԱԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ԽԱՓԱՆՄԱՆ ՄԻՋՈՑ ԸՆՏՐԵԼԻՍ

SOME PROBLEMS OF ENSURING PROPORTIONALITY IN THE CHOICE OF DETENTION AS A PREVENTIVE MEASURE IN THE CRIMINAL PROCESS OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ, СВЯЗАННЫЕ С ОБЕСПЕЧЕНИЕМ СОРАЗМЕРНОСТИ ПРИ ИЗБРАНИИ МЕРЫ ПРЕСЕЧЕНИЯ В ВИДЕ ЗАКЛЮЧЕНИЯ ПОД СТРАЖУ В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ

Annotation: In the discussed article the authors analyzed some problems of proportionality when choosing detention as a preventive measure. Based on the analysis of the RA current criminal, criminal procedure and penitentiary legislation, the authors came to the conclusion that the principles of proportionality and the presumption of innocence are often violated when choosing detention as a preventive measure. Therefore, due to the need to exclude these violations and ensure proportionality of the restriction of human rights with the use of detention, the authors propose to make certain amendments and additions to the Criminal Code of RA and the Criminal Procedure Code of RA.

Аннотация: В представленной статье авторы проанализировали некоторые проблемы соразмерности при выборе заключения под стражу в качестве меры пресечения. На основании анализа действующего уголовного, уголовно-процессуального и уголовно-исполнительного законодательства Республики Армения, авторы приходят к выводу, что принципы соразмерности и презумпции невиновности часто нарушаются при выборе заключения под стражу в качестве меры пресечения, поэтому, в связи с необходимостью исключить эти нарушения и обеспечить пропорциональность ограничения прав человека с использованием содержания под стражей, авторы предлагают внести некоторые изменения и дополнения в Уголовный и Уголовно-процессуальный кодексы РА.

Հիմնաբառեր՝ պատիժ, կալանավորումը որպես խափանման միջոց, համաչափություն, անմեղության կանխավարկած, անձի իրավունքներ և ազատություններ, պատժի ժամկետ, կալանքի տակ պահելու ժամկետ:

Key words: punishment, detention as a preventive measure, proportionality, presumption of innocence, human rights and freedoms, the term of imprisonment, the term of detention.

Ключевые слова: наказание, содержание под стражей как мера пресечения, соразмерность, презумпция невиновности, права и свободы человека, срок лишения свободы, срок содержания под стражей.

ԼՈՒԿՅԱՆՉԻԿՈՎ ԲՈՐԻՍ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, Ուկրաինայի դատախազության ազգային ակադեմիայի՝ Դատախազների վերապատրաստման, մինչդատական վարույթի դատավարական և կրիմինալիստիկական աջակցության բաժնի ավագ դասախոս

LUKYANCHIKOV BORIS
Ph.D. in Law, Associate Professor, Senior Lecturer in the Department of Training of Prosecutors in Procedural Management and Forensic Support of the National Academy of Prosecution of Ukraine

ЛУКЬЯНЧИКОВ БОРИС
Кандидат юридических наук, доцент, старший преподаватель отдела подготовки прокуроров по процессуальному руководству и криминалистическому обеспечению досудебного расследования Национальной академии прокуратуры Украины

ՅԱԿՈՎԼԵՎ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ
Ուկրաինայի դատախազության ազգային ակադեմիայի՝ Դատախազների վերապատրաստման, մինչդատական վարույթի դատավարական և կրիմինալիստիկական աջակցության բաժնի դասախոս

YAKOVLEV ALEXANDER
Lecturer, Department of Training for Prosecutors in Procedural Management and Forensic Support of the National Academy of Prosecution of Ukraine

ЯКОВЛЕВ АЛЕКСАНДР
Преподаватель отдела подготовки прокуроров по процессуальному руководству и криминалистическому обеспечению досудебного расследования Национальной академии прокуратуры Украины

ՄԻԿԻՏԵՆԿՈ ՕԼԳԱ
“KROK” համալսարանի տնտեսագիտության, իրավագիտության և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների քոլեջի դիմորդ

MIKITENKO OLGA
Applicant to the College of Economics, Law and Information Technologies at the “KROK” University

МИКИТЕНКО ОЛЬГА
Соискатель Колледжа экономики, права и информационных технологий при Университете "КРОК"

ՊԱՐԵԿԱՅԻՆ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆԸ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ-ԿՐԻՄԻՆԱԼԻՍՏԻԿԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ՈՐՈՇ ԱՍՊԵԿՏՆԵՐ՝ ԹՄՐԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՏԱԿ ԳՏՆՎՈՂ ՎԱՐՈՐԴՆԵՐԻ ՆՈՒՅՆԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

SOME ASPECTS OF THE TECHNICAL-CRIMINALISTIC SUPPORT TO THE PATROL POLICE FOR THE IDENTIFICATION OF DRIVERS WHO ARE IN THE DRUG CONDITION

НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ТЕХНИКО-КРИМИНАЛИСТИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПАТРУЛЬНОЙ ПОЛИЦИИ С ЦЕЛЬЮ ВЫЯВЛЕНИЯ ВОДИТЕЛЕЙ, КОТОРЫЕ НАХОДЯТСЯ В СОСТОЯНИИ НАРКОТИЧЕСКОГО ОПЬЯНЕНИЯ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում քննարկվում են հարբած վիճակում տրանսպորտային միջոց վարող անձանց փաստաթղթավորելիս ծագող հիմնախնդիրները: Քննարկվում է պարեկային ոստիկանության ծառայողների իրավաբանական, տեխնիկական, դատահոգեբանական աջակցության բարելավման հարցը՝ նպատակ ունենալով բարձրացնել նրանց գործունեության արդյունավետությունը թմրամիջոցների օգտագործման փաստերի հաստատման գործում:

Annotation: The article discusses the issues which are arising when police is identifying and documenting the facts of driving vehicles by intoxicated people. The issue of improving the legal, technical and forensic support for patrol police officers is discussed, having the aim of increasing the effectiveness of their activities in establishing the facts of drug use and intoxication.

Բանալի բառեր՝ թմրաթունավորում, անալիզատոր, բժշկական զննում, հատուկ գիտելիքներ:

Key words: drug intoxication, analyzer, medical examination, special knowledge.

Ключевые слова: наркотическое опьянение, анализатор, медицинский осмотр, специальные знания.

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ / INITIAL AND CONTINUOUS TRAINING / ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА И ПЕРЕПОДГОТОВКА

ՕՆԻՇՉՈՒԿ ՆԻԿՈԼԱՅ
իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, Ուկրաինայի վաստակավոր իրավաբան, Ուկրաինայի դատավորների ազգային դպրոցի ռեկտոր

ONISHCHUK MYKOLA
Doctor of Legal Sciences, Honored lawer of Ukraine, Rector of the National School of Judges of Ukraine

ОНИЩУК НИКОЛАЙ
доктор юридических наук, заслуженный юрист Украины, ректор Национальной школы судей Украины

ԴԱՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒՄԸ ՈՒԿՐԱԻՆԱՅԻ ԴԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՋՈՑՈՎ

IMPROVING OF JUDICIAL EDUCATION THROUGH THE INSTITUTIONAL DEVELOPMENT OF THE NATIONAL SCHOOL OF JUDGES OF UKRAINE

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ СУДЕЙ В СООТВЕТСТВИИ С ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫМ РАЗВИТИЕМ НАЦИОНАЛЬНОЙ ШКОЛЫ СУДЕЙ УКРАИНЫ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում բացահայտվում են Ուկրաինայի դատավորների ազգային դպրոցի (ՈՒԴԱԴ)՝ որպես դատական համակարգում հատուկ կարգավիճակ ունեցող հաստատության կայացման և ինստիտուցիոնալ զարգացման առանձնահատկությունները: Հոդվածում քննարկվում են դատավորների սկզբնական և շարունակական վերապատրաստման մեթոդական հիմնական ասպեկտները, ինչպես նաև դատավորների թեկնածուների հավակնորդների հատուկ վերապատրաստումը, որը սահմանվում է Դատական կրթության ազգային ստանդարտների հայեցակարգում (այն հաստատվել է ՈՒԴԱԴ կողմից՝ որպես հատուկ փաստաթուղթ): Հոդվածում քննարկման առարկա է դարձվել նաև դատավորի թեկնածուների հավակնորդների նախնական պատրաստման առանձնահատկությունները. այն իրականացվում է եվրոպական չափանիշներին համապատասխան:

Annotation: The article reveals the peculiarities of establishment and institutional development of National School of Judges of Ukraine (NSJU) as an institution with a special status in the judicial system. The paper discusses main methodological aspects of initial and continuous training of judges, as well as special training of candidates for the position of judge, which are defined in the Concept of National Standards for Judicial Education, approved by NSJU as a special document. The article also deals with the specialties of initial training of candidates for the position of judge which is conducted in accordance with European standards.

Հիմնաբառեր՝ Ուկրաինայի դատավորների ազգային դպրոց, դատական ուսուցում, դատական ուսուցման մեթոդներ, դատավորների վերապատրաստում, մասնագիտական պատրաստում:

Key words: National School of Judges of Ukraine, judicial education, methods of judicial education, training of judges, initial training.

Ключевые слова: Национальная школа судей Украины, судейское образование, методы судейского образования, подготовка судей, начальная подготовка.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2020 2 (4)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / INTERNATIONAL LAW / МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРАВО

ՍԶԱԲՈ ՊԵՏԵՐ
Գյուրի շրջանային վերաքննիչ դատարանի դատավոր, Հունգարիա,
Իրավախորհրդատուների եվրոպական ցանցի անդամ

SZABÓ PÉTER
Judge of Regional Court of Appeal Győr, Hungary,
Member of the European Law Advisors Network

СЗАБО ПЕТЕР
Судья Окружного апелляционного суда Гюр, Венгрия,
член Европейской сети юрисконсультов

ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅԱՆ ՏԵՂԸ ՀԱԿԱՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՈՒՄ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԱՆՁԱՆՑ ՎՆԱՍ ՊԱՏՃԱՌԵԼՈՒ ԴԵՊՔԵՐՈՒՄ. ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ ՈՐՈՇ ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

THE PLACE OF THE HARMFUL EVENT IN PRIVATE DAMAGE CASES CAUSED BY ANTICOMPETITIVE CONDUCT – SOME COMMENTS TO THE PRACTICE OF THE EUROPEAN COURT OF JUSTICE

МЕСТО ВРЕДОНОСНОГО СОБЫТИЯ В СЛУЧАЯХ ПРИЧИНЕНИЯ УЩЕРБА ЧАСТНЫМ ЛИЦАМ В РЕЗУЛЬТАТЕ АНТИКОНКУРЕНТНОГО ПОВЕДЕНИЯ – НЕКОТОРЫЕ КОММЕНТАРИИ К ПРАКТИКЕ ЕВРОПЕЙСКОГО СУДА ПРАВОСУДИЯ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածը նվիրված է հակամրցակցային գործունեության արդյունքում մասնավոր անձանց վնաս պատճառելու դեպքերում վնասակար իրադարձության տեղը որոշելու հետ կապված առանձնահատկությունների քննարկմանը: Մասնավորապես, առանձին պրակտիկ օրինակների վերլուծության հիման վրա, հեղինակը ներկայացրել է սեփական դիրքորոշումներն Արդարադատության եվրոպական դատարանի՝ թեմային առնչվող մեկնաբանությունների վերաբերյալ:

Аннотация: В статье обсуждаются особенности, связанные с определением места вредоносного события в случаях причинения ущерба частным лицам в результате антиконкурентного поведения. В частности, на основе анализа отдельных практических примеров, автором представлены собственные подходы к определенным комментариям Европейского суда правосудия по данной тематике.

Հիմնաբառեր՝ օրենք, գործ, անօրինական, վճիռ, իրավախախտում, մրցակցություն, ոտնձգու-

Key words: law, case, illegal, judgment, violation, competition, infringement, damage, court, jurisdiction.

Ключевые слова: закон, дело, незаконное, приговор, нарушение, конкуренция, посягательство, ущерб, суд, юрисдикция.

ԴԻԿԱՆՈՎԱ ՏԱՏՅԱՆԱ
Իրավագիտության դոկտոր, ՌԴ դատախազության պատվավոր աշխատող, ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ, մաքսային մարմինների գործունեության և տրանսպորտի բնագավառում դատախազական հսկողության և օրինականության ամրապնդման գիտական ապահովման բաժնի վարիչ

DIKANOVA TATYANA
Doctor of Law, Honored Worker of the Prosecutor's Office of the Russian Federation, the University of Prosecutor's Office of the Russian Federation Scientific-Research Institute, Head of the Department for Scientific Support of Prosecutor's Supervision and Strengthening the Law in the Activities of Customs Authorities and Transport

ДИКАНОВА ТАТЬЯНА
Доктор юридических наук, Почетный работник прокуратуры Российской Федерации, НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации, заведующая отделом научного обеспечения прокурорского надзора и укрепления законности в деятельности таможенных органов и на транспорте

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԱՎԻԱՑԻԱՅՈՒՄ ՈՒՂԵՎՈՐՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ

ON THE QUESTION OF OBSERVANCE OF THE RIGHTS OF PASSENGERS IN RUSSIAN CIVIL AVIATION

К ВОПРОСУ СОБЛЮДЕНИЯ ПРАВ ПАССАЖИРОВ В РОССИЙСКОЙ ГРАЖДАНСКОЙ АВИАЦИИ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածը նվիրված է միջազգային օդային փոխադրումների որոշ կանոնների, Մոնրեալի Կոնվենցիայի նորույթների, Ռուսաստանի օրենսդրության համապատասխան դրույթների և դատական պրակտիկայի միասնականացման հիմնախնդիրների քննարկմանը՝ Կոնվենցիային Ռուսաստանի միանալու համատեքստում: Հեղինակը վերլուծել է ոլորտի տարբեր իրավակարգավորումները և ներկայացրել դրանց վերաբերյալ սեփական դիրքորոշումները:

Annotation: The article is dedicated to the unification of some international air transportation rules, the novelties of the Montreal Convention, the relevant provisions of Russian law and case law in the context of the Russia's accession to the Convention. The author analyzed the various legal regulations in the field and presented her own positions.

Հիմնաբառեր՝ Կոնվենցիա, օդային փոխադրումներ, օրենք, ուղևոր, վնաս, փոխհատուցում:

Key words: Convention, air transportation, law, passenger, harm, compensation.

Ключевые слова: Конвенция, воздушные перевозки, закон, пассажир, вред, компенсация.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PUBLIC LAW / ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО

ՂԱՄԲԱՐՅԱՆ ԱՐԹՈՒՐ
Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարանի իրավունքի տեսության և սահմանադրական իրավունքի ամբիոնի վարիչ, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան

ARTUR GHAMBARYAN
Doctor of Law, Professor, Head of the Russian-Armenian (Slavonic) University Department of Theory of Law and Constitutional Law, Honored Lawyer of the Republic of Armenia

АРТУР ГАМБАРЯН
Доктор юридических наук, профессор, заведующий кафедрой теории права и конституционного права Российско-Армянского (Славянского) Университета, заслуженный юрист Республики Армения

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ՀՌՉԱԿԱԳԻՐԸ. ՊԵՏԱԿԱՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՆԱՆՑ ԵՐԱՇԽԻՔ

DECLARATION OF INDEPENDENCE OF ARMENIA: PERPETUAL GUARANTEE OF STATEHOOD PRESERVATION

ДЕКЛАРАЦИЯ О НЕЗАВИСИМОСТИ АРМЕНИИ: НЕПРЕХОДЯЩАЯ ГАРАНТИЯ ОХРАНЫ ГОСУДАРСТВЕННОСТИ

Annotation: The present article analyzes the conflicting legal relationship between the 1990 Declaration of Independence of Armenia and the Constitution, international treaties and laws. The author observes that the Declaration of Independence is a legal document of perpetual (eternal), pre-constitutional and above-normative character, which provides for the principles of statehood preservation of Armenia. The Declaration of Independence is a standard for determining the ability of constitutional norms for statehood preservation and for risk diagnoses. No Constitution can be submitted to a referendum or be otherwise adopted if it contradicts the Declaration of Independence. International treaties, as well as all other normative legal acts should not contradict the basic principles of the Armenian statehood and national goals enshrined in the Declaration of Independence.

Аннотация: В статье анализируется коллизионное правовое соотношение Декларации независимости Армении 1990 года и Конституции, международных договоров и законов. Автор отмечает, что Декларация независимости является постоянным (вечным) пре-конституционным, над-нормативным правовым документом, закрепляющим принципы охраны государственности Армении. Декларация независимости является критерием определения, в какой мере конституционные нормы обладают способностью охраны государственности, а также способствуют выявлению государственно-охранительных рисков. Никакая Конституция не может быть вынесена на референдум или принята иным образом, если она противоречит Декларации независимости. Международные договоры, а также все другие нормативные правовые акты не должны противоречить основным принципам армянской государственности и общенациональным целям, закрепленным в Декларации независимости.

Հիմնաբառեր՝ անկախություն, հռչակագիր, սահմանադրություն, իրավական կոլիզիաներ, կոլիզիոն նորմեր, միջազգային պայմանագրեր, օրենք, պետականության պահպանություն:

Key words: independence, declaration, constitution, legal conflicts, conflict-of-laws rules, international treaties, law, statehood preservation.

Ключевые слова: независимость, декларация, конституция, правовые коллизии, коллизионные нормы, международные договоры, закон, охрана государственности.

ՎԻՆՈԿՈՒՐՈՎ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ
Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ գլխավոր գիտաշխատող, ՌԴ դատախազության պատվավոր աշխատակից

VINOKUROV ALEXANDER
Doctor of Law, Professor, Chief Scientist of the University of Prosecutor's Office of the Russian Federation Scientific-Research Institute, Honored Worker of the Prosecutor's Office of the Russian Federation

ВИНОКУРОВ АЛЕКСАНДР
Доктор юридических наук, профессор, главный научный сотрудник НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации, почетный работник прокуратуры Российской Федерации

ԴԱՏԱԽԱԶՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՐԴԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

PROSECUTOR'S OFFICE AND SOCIAL FAIRNESS

ПРОКУРАТУРА И СОЦИАЛЬНАЯ СПРАВЕДЛИВОСТЬ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում հեղինակը, հաշվի առնելով «արդարադատություն» եզրույթի ստուգաբանությունը, առաջարկում է իր դատողությունները «սոցիալական արդարություն» հասկացության օգտագործման հնարավորության հետ կապված՝ Ռուսաստանի Դաշնության դատախազության գործունեության համատեքստում, որն ակնհայտորեն կարևոր է ցանկացած պետության դատախազական գործունեության համար: Հոդվածում վերլուծվել են նաև դատախազական գործունեության սոցիալական ուղղվածության առանձին դրսևորումները:

Annotation: In the article, the author, taking into account the etymology of the term "justice", gives his judgments regarding the admissibility of using the concept of "social fairness" in the context of the activities of the prosecutor's office of the Russian Federation, which is obviously relevant in general for the institution of the prosecutor's office of any state. The different social aspescts of the prosecution also represented in the article.

Հիմնաբառեր՝ Ռուսաստանի Դաշնության դատախազություն, դատախազ, սոցիալական արդարություն, արդարադատություն, օրենսդիր:

Key words: Prosecutor's Office of the Russian Federation, prosecutor, social fairness, justice, legislative body.

Ключевые слова: прокуратура Российской Федерации, прокурор, социальная справедливость, правосудие, законодатель.

ԳՈՐՇԵՉՆԻԿՈՎԱ ԵԼԵՆԱ
Ռուսաստանի Դաշնության դատախազության համալսարանի դատախազական գործունեության իրավական վիճակագրական և տեղեկատվական ապահովման բաժնի ավագ գիտաշխատող

GORSHECHNIKOVA ELENA
Senior Researcher at the Department of Legal Statistics and Information Support to Prosecutorial Activities of the University of Prosecutor's Office of the Russian Federation

ГОРШЕЧНИКОВА ЕЛЕНА
Старший научный сотрудник отдела правовой статистики и информационного обеспечения прокурорской деятельности Университета прокуратуры Российской Федерации

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ – ՀԱՂՈՐԴԱԿՑԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԸ ՈՐՊԵՍ ԴԱՏԱԽԱԶՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԹՎԱՅԻՆ ՎԵՐԱՓՈԽՄԱՆ ԳՈՐԾԻՔ

INFORMATION – COMMUNICATION TECHNOLOGIES AS A TOOL FOR DIGITAL TRANSFORMATION OF THE PROSECUTOR'S OFFICE

ИНФОРМАЦИОННО – КОММУНИКАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК ИНСТРУМЕНТ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ОРГАНОВ ПРОКУРАТУРЫ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում քննարկվում են դատախազական մարմինների և կազմակերպությունների թվային վերափոխման գործընթացում համընդհանուր տեխնոլոգիաների օգտագործման խնդիրները: Միաժամանակ ներկայացվում են թվայնացման գործընթացի տեխնիկական հիմքերը, կիրառման ոլորտներն ու դրա առավելություններն իրավապահ գործունեության ընթացքում:

Annotation: The article deals with the use of universal technologies in the process of digital transformation of agencies and organizations of the Prosecutor's office. Meanwhile, the technical aspects, scope of the use of the technologies and the adventages are represented.

Հիմնաբառեր՝ թվայնացում, տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաներ, ամպային տեխնոլոգիաներ, մեծ տվյալներ, արհեստական բանականություն:

Key words: digitalization, information and communication technologies, cloud computing, big data, artificial intelligence.

Ключевые слова: цифровизация, информационно-коммуникационные технологии, облачные технологии, большие данные, искусственный интеллект.

ՍԵՄՅՈՆՈՎ ԱՆԴՐԵՅ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, Ռուսաստանի Դաշնության դատախազության համալսարանի ԳՀԻ ավագ գիտաշխատող

SEMYONOV ANDREY
Candidate of Legal Sciences, Senior Research Fellow of the University of Prosecutor's Office of the Russian Federation Scientific-Research Institute

СЕМЁНОВ АНДРЕЙ
Кандидат юридических наук, старший научный сотрудник НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԴԱՇՆՈՒԹՅԱՆ ԴԱՏԱԽԱԶՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀԱՆՑԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԻՐԱՎԱԽԱԽՏՈՒՄՆԵՐԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐՈՒՄ ԻՐԱՎԱՊԱՀ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՄԱՆ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ

TO THE QUESTION OF IMPLEMENTATION BY THE PROSECUTION AUTHOROTIES OF THE RUSSIAN FEDERATION OF FUNCTIONS OF COORDINATION ACTIVITIES OF LAW ENFORCEMENT BODIES FOR COMBATING CRIME AND OTHER OFFENSES

К ВОПРОСУ О РЕАЛИЗАЦИИ ОРГАНАМИ ПРОКУРАТУРЫ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ ФУНКЦИИ КООРДИНАЦИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРАВООХРАНИТЕЛЬНЫХ ОРГАНОВ ПО БОРЬБЕ С ПРЕСТУПНОСТЬЮ И ИНЫМИ ПРАВОНАРУШЕНИЯМИ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում քննարկվում է Ռուսաստանի Դաշնության քրեական հետապնդման մարմինների կողմից հանցագործությունների և այլ իրավախախտումների դեմ պայքարում իրավապահ մարմինների գործունեության համակարգման գործառույթի իրականացման հարցը: Մասնավորապես, հեղինակը կենտրոնանում է դրա իրավական կարգավորման հարցի վրա՝ հաշվի առնելով առկա միտումները, ինչպես նաև ներկայացնում է դատախազների աշխատանքի արդյունքները՝ ներկայացնելով պրակտիկ օրինակներ: Բացի այդ, վերլուծվում են կազմակերպչական բնույթի խնդիրները, որոնք առաջանում են համակարգող գործունեության շրջանակներում և տրվում են առաջարկություններ դրա կատարելագործման համար:

Annotation: The article discusses the issue of the implementation of the function of coordinating the activities of law enforcement agencies in the fight against crime and other offenses by the prosecution authorities of the Russian Federation. In particular, the author focuses on its legal regulation, taking into account current trends, as well as reflects the results of the work of prosecutors, giving examples from practice. In addition, problems of an organizational nature arising in the framework of coordination activities are analyzed, and proposals for its improvement are given.

Հիմնաբառեր՝ դատախազ, համակարգում, իրավապահ մարմիններ, վերահսկողություն, հանցագործություններ, իրավախախտումներ:

Key words: prosecutor, coordination, law enforcement bodies, control, crimes, offenses.

Ключевые слова: прокурор, координация, правоохранительные органы, контроль, преступления, правонарушения.

ԵՐԵԺԻՊԱԼԻԵՎ ԴԱՄԻՐ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, Արդարադատության խորհրդական, Ռուսաստանի դաշնության դատախազության համալսարանի ԳՀԻ բաժնի վարիչ

EREZHIPALIEV DAMIR
Candidate of Legal Sciences, Justice Advisor, Chief of the Department of the University of Prosecutor's Office of the Russian Federation Scientific Research Institute

ЕРЕЖИПАЛИЕВ ДАМИР
Кандидат юридических наук, советник юстиции, заведующий отделом НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

ԵՐԵԽԱՆԵՐԻՆ ԲՌՆՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԴԱՇՆՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԻ ՎԻՃԱԿԸ

CURRENT STATE OF LEGISLATION OF THE RUSSIAN FEDERATION ON PROTECTING CHILDREN FROM VIOLENCE

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ О ЗАЩИТЕ ДЕТЕЙ ОТ НАСИЛИЯ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում ուսումնասիրվում են երեխաներին բռնությունից և ինքնասպանությունից պաշտպանելու ոլորտը կարգավորող օրենքներն ու այլ իրավական ակտերը, ինչպես նաև կարգավորող իրավական դաշտի ձևավորման գործընթացը՝ ուղղված արդյունավետ պաշտպանական մեխանիզմների ստեղծմանը: Բացի այդ, հեղինակը վերլուծում է այս ոլորտում առկա խնդիրները, որոնք պահանջում են օրենսդրական լուծում և առաջարկում է ուսումնասիրության ընթացքում հայտնաբերված խնդիրները լուծելու ուղիներ:

Annotation: The article examines the laws and legal regulations in the field of protection of children from violence and suicide, as well as the process of regulating the legal framework aimed at creating effective protection mechanisms. In addition, the author analyzes the existing problems in this field, which require legislative solution, and suggests ways to solve the problems identified during the study.

Հիմնաբառեր՝ բռնություն, ինքնասպանություն, երեխաներ, ՌԴ օրենսդրություն, պաշտպանողական մեխանիզմներ:

Key words: violence, suicide, children, legislation of the Russian Federation, protective mechanisms.

Ключевые слова: насилие, суицид, дети, законодательство Российской Федерации, защитные механизмы.

ՎԻՆՈԿՈՒՐՈՎ ՍԵՐԳԵՅ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, Ռուսաստանի Դաշնության դատախազության համալսարանի ԳՀԻ առաջատար գիտաշխատող

VINOKUROV SERGEY
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Leading Researcher of the University of Prosecutor's Office of the Russian Federation Scientific Research Institute

ВИНОКУРОВ СЕРГЕЙ
Кандидат юридических наук, доцент, ведущий научный сотрудник НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՆ ԻՐԱՎԱԽԱԽՏՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱԿԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ

SYSTEM OF DEFINITIONS IN THE SPHERE OF COUNTERACTION TO OFFENSES

СИСТЕМА ПОНЯТИЙ В СФЕРЕ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ПРАВОНАРУШЕНИЯМ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում հեղինակը վերլուծում է հանցագործությունների նկատմամբ հասարակության բացասական վերաբերմունքի տարբեր ասպեկտներին և ձևերին վերաբերող հիմնական իրավական հասկացությունների եզրութաբանական անհամապատասխանությունը: Հիմնավորվում է հեղինակի նորարարական մոտեցումն իրավախախտումների դեմ պայքարի ոլորտում իրավական հասկացությունների կարգավորված համակարգի ձևավորման վերաբերյալ:

Annotation: In the article the author analyzes the terminological inconsistency of basic legal concepts that denote various aspects and forms of the negative attitude of society to offenses. The author substantiates an innovative approach to the formation of an ordered system of legal concepts in the field of countering offenses.

Հիմնաբառեր՝ հակազդեցություն, պայքար, կանխարգելում, նախականխում, կանխում, խափա-նում, հետաքննություն, իրավախախտումների բացահայտում:

Key words: counteraction, combating, prevention, prophylaxy, suppression, investigation, disclosure of offenses.

Ключевые слова: противодействие, борьба, превенция, предупреждение, профилактика, предотвращение, пресечение, расследование, раскрытие правонарушений.

ԿԱՏԱԵՎԱ ԷԼԼԱ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, Օդեսայի մարզային վարչական դատարանի դատավոր, ք. Օդեսա, Ուկրաինա

KATAEVA ELLA
Candidate of Legal Sciences, Judge of the Odessa Regional Administrative Court, Odessa, Ukraine

КАТАЕВА ЭЛЛА
Кандидат юридических наук, судья Одесского окружного административного суда, г. Одесса, Украина

ՇԱՄՐԱՅ ՕՔՍԱՆԱ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, Ուկրաինայի Դատավորների ազգային դպրոցի բաժնի պետ, ք. Կիև, Ուկրաինա

SHAMRAI OKSANA
Candidate of Legal Sciences, Head of the Department of the National School of Judges of Ukraine, Kiev, Ukraine

ШАМРАЙ ОКСАНА
Кандидат юридических наук, начальник отдела Национальной школы судей Украины, г. Киев, Украина

ԴԱՏԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄՆ ՈՒԿՐԱԻՆԱՅՈՒՄ. ԻՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐ

PERSPECTIVE OF THE INSTITUTE OF JUDICIAL COMMUNICATIONS IN UKRAINE: REALIAS AND PERSPECTIVES

ФОРМИРОВАНИЕ ИНСТИТУТА СУДЕБНЫХ КОММУНИКАЦИЙ В УКРАИНЕ: РЕАЛИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածը նվիրված է դատական իշխանության, կառավարման մարմինների, լրատվամիջոցների և քաղաքացիական հասարակության հաղորդակցության ինստիտուտի ձևավորման հարցերին: Հոդվածը վերլուծում է արդարադատության արդյունավետության բարձրացմանն ուղղված ժամանակակից օրենսդրական բարեփոխումների լույսի ներքո դատական հաղորդակցության ինստիտուտի հիմնախնդիրներն ու հեռանկարները: Հոդվածի հեղինակները եզրակացնում են, որ դատական հաղորդակցության արդյունավետ համակարգի ձևավորման շնորհիվ դատարանները կդառնան ավելի բաց իրենց գործունեության մեջ, ինչը կբարձրացնի դատարանների նկատմամբ հասարակության վստահության մակարդակը:

Annotation: The article is devoted to the issues of the establishment of the institution of communications between the judicial branch, public authorities, the media and civil society. The article contains an analysis of the problems and prospects of the judicial communications institute in the light of modern legislative reforms which are aimed at improving the efficiency of justice. The authors of the article conclude that in the result of the formation of an effective system of judicial communications, courts become more open in their activities, which will increase the level of the public trust towards the courts.

Հիմնաբառեր՝ դատական հաղորդակցության ինստիտուտ, դատավոր-բանախոս, ինտեգրատիվ իրավագիտություն, հաղորդակցման մոտեցում, քաղաքացիական հասարակություն:

Key words: institute of judicial communications, judge-speaker, integrative jurisprudence, communication approach, civil society.

Ключевые слова: институт судебных коммуникаций, судья-спикер, интегративная юриспруденция, коммуникационный подход, гражданское общество.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / CRIMINAL LAW / УГОЛОВНОЕ ПРАВО

ՑԵՊԵԼԵՎ ԿՈՆՍՏԱՆՏԻՆ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, Ռուսաստանի Դաշնության դատախազության համալսարանի ԳՀԻ բաժնի առաջատար գիտաշխատող

TSEPELEV KONSTANTIN
Candidate of Law Sciences, Leading Researcher of the University of Prosecutor's Office of the Russian Federation Scientific Research Institute

ЦЕПЕЛЕВ КОНСТАНТИН
Кандидат юридических наук, ведущий научный сотрудник отдела НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

ՄԱՆՐ ԿԱՇԱՌԱԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԻ ՀԱՐՑԵՐԻ ՄԱՍԻՆ (ՌԴ ՔՕ 291² ՀՈԴՎԱԾ)

ON TOPICAL ISSUES OF BRINGING TO CRIMINAL RESPONSIBILITY FOR COMMITTING PETTY BRIBERY (ARTICLE 291² OF THE RF CRIMINAL CODE)

ОБ АКТУАЛЬНЫХ ВОПРОСАХ ПРИВЛЕЧЕНИЯ К УГОЛОВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА СОВЕРШЕНИЕ МЕЛКОГО ВЗЯТОЧНИЧЕСТВА (СТАТЬЯ 291² УК РФ)

Ամփոփագիր՝ Սույն հոդվածը նվիրված է մանր կաշառակերության համար քրեական պատասխանատվության ենթարկելու կարևորագույն հարցերի քննարկմանը: Ուսումնասիրության ընթացքում վերլուծվել են իրավակիրառ գործունեության այն խնդիրները, որոնք կապված են ծանրացուցիչ հանգամանքներում մանր կաշառակերության որակման, ՌԴ ՔՕ 291² հոդվածի առնչությամբ քրեական օրենքի հետադարձ ուժի հետ՝ հաշվի առնելով դատվածությունը, կաշառքի նվազագույն չափը, մանր կաշառակերության կատարման փուլերը և մի շարք այլ կարևոր հանգամանքներ:

Annotation: This article is devoted to the consideration of topical issues of criminal prosecution for small scale bribery. The study analyzed the enforcement challenges associated with the qualification of petty bribery in aggravating circumstances retroactivity of the criminal law in relation to article 291² of the criminal code, noting prior convictions, the minimum size of the bribe, the stages of committing petty bribery and number of other circumstances.

Հիմնաբառեր՝ քրեական պատասխանատվություն, մանր կաշառակերություն, կոռուպցիա, հանցագործությունների որակում, իրավակիրառ հիմնախնդիրներ:

Key words: criminal liability, petty bribery, corruption, qualification of crimes, problems of law enforcement.

Ключевые слова: уголовная ответственность, мелкое взяточничество, коррупция, квалификация преступлений, проблемы правоприменения.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼԻՍՏԻԿԱ / CRIMINAL PROCEDURE AND CRIMINALISTICS / УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС И КРИМИНАЛИСТИКА

ԹՈՒՄԱՍՅԱՆ ԴԱՎԻԹ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

TUMASYAN DAVID
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor

ТУМАСЯН ДАВИД
Кандидат юридических наук, доцент

ԱՆՉԱՓԱՀԱՍ ՏՈՒԺՈՂՆԵՐԻ ԵՎ ՎԿԱՆԵՐԻ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

FEATURES OF INTERROGATION OF MINOR VICTIMS AND WITNESSES IN THE REPUBLIC OF ARMENIA

ОСОБЕННОСТИ ДОПРОСА НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ ПОТЕРПЕВШИХ И СВИДЕТЕЛЕЙ

Annotation: The peculiarities of the interrogation of witnesses of juvenile victims envisage legislative changes, which will create a legal basis, ensuring the interests of the victim or witness child. Such changes in the Republic of Armenia may create a good practice for the protection of the rights of child victims or witnesses related to justice, which may later serve as an example of organizing work with other victims and witnesses from vulnerable groups and witnesses to ensure their protection.

Аннотация: Особенности допроса несовершеннолетних потерпевших и свидетелей нуждаются в законодательных изменениях, которые создадут правовую основу, обеспечивающую защиту интересов несовершеннолетнего потерпевшего или свидетеля. Такие изменения в Республике Армения будут способствовать формированию передовой судебной практики защиты прав несовершеннолетних потерпевших или свидетелей, которая впоследствии может послужить образцом для организации работы с представителями других уязвимых групп для обеспечения их защиты.

Հիմնաբառեր՝ անչափահաս, տուժող, վկա, անչափահաս տուժող և վկա, հարցաքննություն, օրինական ներկայացուցիչ, անչափահաս տուժողի և վկայի հարցաքննություն, անչափահաս տուժողի և վկայի պաշտպանություն, երեխայի լավագույն շահեր:

Key words: minor, victim, witness, child victim and witness, interrogation (interview), legal representative, interrogation (interview) of a child victim and witness, protection of a child victim and witness, the best interests of the child.

Ключевые слова: несовершеннолетний, потерпевший, свидетель, несовершеннолетний потерпевший или свидетель, допрос, законный представитель, допрос несовершеннолетнего потерпевшего и свидетеля, защита несовершеннолетнего потерпевшего и свидетеля, наилучшие интересы ребенка.

ՄԿՐՏՉՅԱՆ ՊԵՏԻԿ
ՀՀ Արդարադատության ակադեմիայի գիտահետազոտական և ծրագրամեթոդական աշխատանքների կազմակերպման բաժնի ղեկավար

MKRTCHYAN PETIK
Head of the Unit of Organization of Scientific Research and Programmatic-Methodological Activities of the Academy of Justice of Armenia

ПЕТИК МКРТЧЯН
Руководитель отдела организации научно-исследовательских и программно-методических работ Академии юстиции Армении

ԱՌՆՉԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾԵՐՈՎ ՎԱՐՈՒՅԹԻ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐ

SEVERAL ISSUES OF PROCEEDINGS ON CRIMES COMMITTED WITH IMPLICATION

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ПРОИЗВОДСТВА ПО ДЕЛАМ О ПРИКОСНОВЕННОСТИ К ПРЕСТУПЛЕНИЮ

Summary: Article considers issues with regard to some aspects of proceedings of crimes committed with implication. In particular, the author discussed whether it is lawful when the case of the main (maternal) crime is suspended and the case of the subsequent crime (implication) is sent to the court, or whether it is lawful to initiate criminal proceedings on the fact of implication when there is no proceedings on the predicate crime. Doctrinal approaches, judicial practice and international documents related to the issues were discussed.

Аннотация: Статья посвящена некоторым проблемам производства по делам о прикосновенности к преступлению. В частности, автором обсуждаются вопросы о правомерности случаев, когда дело о совершении основного преступления приостанавливается, а дело о последующем преступлении (прикосновенности к преступлению) направляется в суд; о правомерности возбуждения уголовного дела по факту прикосновенности к преступлению, когда нет какого-либо производства относительно предикатного преступления. Представляются также доктринальные подходы к рассматриваемым вопросам, а также судебная практика и соответствующие международные документы. Кроме того, предлагаются теоретико-практические решения этих вопросов.

Հիմնաբառեր՝ առնչակցություն, պրեդիկատ հանցանք, մեղադրանք, ապացուցման առարկա:

Key words: implication, predicate crime, prosecution, subject of proof.

Ключевые слова: прикосновенность к преступлению, предикатное преступление, обвинение, предмет доказывания.

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ / INITIAL AND CONTINUOUS TRAINING / ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА И ПЕРЕПОДГОТОВКА

ՇՈՒԿԼԻՆԱ ՆԱՏԱԼՅԱ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, պրոֆեսոր, Ուկրաինայի վաստակավոր իրավաբան, Ուկրաինայի Դատավորների ազգային դպրոցի ուսումնահետազոտական և ուսումնամեթոդական աշխատանքների գծով պրորեկտոր

SHUKLINA NATALYA
Candidate of Legal Sciences, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Vice-rector for research and scientific-methodical work of the National School of Judges of Ukraine

ШУКЛИНА НАТАЛЬЯ
Кандидат юридических наук, профессор, заслуженный юрист Украины, проректор по научно-исследовательской и научно-методической работе Национальной школы судей Украины

ԴԱՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ. ՈՒԿՐԱԻՆԱՅԻ ԴԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑԻ ՆԵՐԴՐՈՒՄԸ ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐԻ ԱՄՐԱՊՆԴՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ

PRACTICAL JUDICIAL TRAINING: CONTRIBUTION OF THE NATIONAL SCHOOL OF JUDGES OF UKRAINE TO STRENGTHENING CORRUPTION PREVENTION MECHANISMS

ПРАКТИЧЕСКАЯ ПОДГОТОВКА СУДЕЙСКОГО КОРПУСА: ВКЛАД НАЦИОНАЛЬНОЙ ШКОЛЫ СУДЕЙ УКРАИНЫ В УКРЕПЛЕНИЕ МЕХАНИЗМОВ ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ КОРРУПЦИИ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում քննարկվում է Ուկրաինայի դատավորների ազգային դպրոցի դերը կոռուպցիայի կանխարգելման մեխանիզմների ամրապնդման գործում՝ դատական համակարգի մասնագիտական պատրաստման և վերապատրաստման գործիքների միջոցով: Մասնավորապես, քննարկվում է դատավորների թեկնածուների, ինչպես նաև բոլոր իրավասությունների գործող դատավորների և Բարձրագույն հակակոռուպցիոն դատարանի դատավորների մասնագիտական պատրաստման և վերապատրաստման համապատասխան միջոցառումները: Հեղինակը գալիս է այն եզրակացության, որ այդ միջոցներն ազդում են դատավորների մասնագիտական գիտակցության փոփոխության, իրավունքի գերակայության արժեքների ձևավորման և ուկրաինական իրականության մեջ արդար դատաքննության հաստատման վրա:

Annotation: The article discusses the role of the National School of Judges of Ukraine (NSJ) in strengthening the mechanisms for preventing corruption through professional training tools for the judiciary. In particular, a review of relevant training activities for candidates for the position of judge and acting judges of all jurisdictions and judges of the High Anti-Corruption Court is being done. The author comes to the conclusion that these measures affect the change in the professional consciousness of judges, the establishment of the values of the rule of law and the appearance in the Ukrainian reality of legitimate and fair trial.

Հիմնաբառեր՝ կոռուպցիայի կանխարգելում, ակտիվների բռնագրավում, դատավորի պաշտոնի թեկնածուների հատուկ պատրաստում, դատավորների պարբերական ուսուցում:

Key words: corruption prevention, confiscation of assets, special training of candidates for the position of judge, continuous training of judges.

Ключевые слова: предотвращение коррупции, конфискация активов, специальная подготовка кандидатов на должность судьи, периодическое обучение судей.

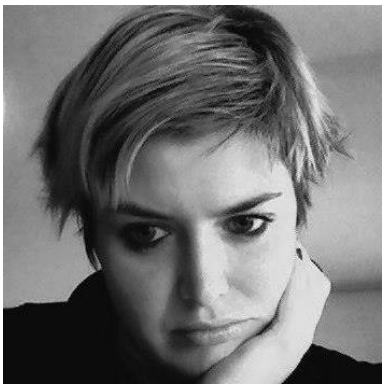

ՍԱՆԴԱ ԼԻՍԻՉԻՆ
Անգլերեն և իտալերեն լեզուների և գրականության մագիստրոս, իրավական անգլերենի ուսուցիչ, «Moje znanje» իրավական անգլերենի ուսումնական կենտրոնի տնօրեն, Զագրեբ, Խորվաթիա

SANDA LISIČIN
MA in English and Italian languages and literature, Teacher of Legal English, Director of "Moje znanje", Legal English Training Centre, Zagreb, Croatia

САНДА ЛИСИЧИН
Магистр английского и итальянского языков и литературы, преподаватель юридического английского языка, директор учебного центра юридического английского языка "Moje znanje", Загреб, Хорватия

ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱՆԳԼԵՐԵՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԼԵԶՎԻ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

LEGAL ENGLISH AND THE IMPORTANCE OF THE LEGAL LANGUAGE

ПРАВОВОЙ АНГЛИЙСКИЙ И ЗНАЧЕНИЕ ЮРИДИЧЕСКОГО ЯЗЫКА

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում քննարկվում են մատչելի անգլերեն լեզվի փոփոխման խնդիրն ու այն խեղաթյուրված պատկերացումները, որոնք կապված են իրավական փաստաթղթերը և իրավական ոճը բոլորին հասկանալի լեզվով փոխարինման հետ: Փորձելով պահպանել իրավական անգլերենի ամբողջականությունը, դրա տարբեր տարրերը՝ վերլուծվում են անգլերենի իրավական բառապաշարի տարբեր ենթատեքստերը՝ ցույց տալով և հիմնավորելով իրավական լեզվի ներկայիս վիճակը պահպանելու անհրաժեշտությունը: Վերջապես, սույն հոդվածի նպատակն է ցույց տալ, որ իրավական անգլերենը պարունակում է ավելի շատ գործնականություն և մարդասիրություն, քան սովորաբար թվում է առաջին հայացքից: Այդ առաջին տպավորությունը խաբուսիկ է:

Аннотация: В статье обсуждаются проблема изменения доступного английского языка, а также искаженные представления, связанные с заменой юридических документов и правового стиля на понятный всем язык. Пытаясь сохранить правовую целостность английского языка, его отдельные элементы, анализируются различные контексты правовой лексики английского языка, указывая и обосновывая необходимость сохранения нынешнего положения правового языка. Наконец, цель этой статьи – показать, что правовой английский содержит больше практичности и гуманности, чем обычно кажется на первый взгляд. Это первое впечатление обманчиво.

Հիմնաբառեր՝ մատչելի անգլերենի ներդրմանն ուղղված շարժումներ, իրավական մասնագիտական լեզու, շարադրանքի խտություն, մարդասիրություն, պատասխանատվություն, բարեխղճություն, խուսափողական բառեր:

Key words: plain English movement, legalese, lexical density, humanity, accountability, in good faith, weasel words.

Ключевые слова: движение за простой английский язык, профессиональный юридический язык, лексическая плотность, гуманность, ответственность, добросовестность, уклончивые слова.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2021 1 (5)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / INTERNATIONAL LAW / МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРАВО

ՂԱՄԲԱՐՅԱՆ ԱՐԹՈՒՐ
Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարանի իրավունքի տեսության և սահմանադրական իրավունքի ամբիոնի վարիչ, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան

GHAMBARYAN ARTUR
Doctor of Legal Sciences, Professor, Head of the Russian-Armenian (Slavonic) University Department of Theory of Law and Constitutional Law, Honored Lawyer of the Republic of Armenia

ГАМБАРЯН АРТУР
Доктор юридических наук, профессор, заведующий кафедрой теории права и конституционного права Российско-Армянского (Славянского) Университета, заслуженный юрист Республики Армения

ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐՄԱՏԻՎ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԻ ԿՈԼԻԶԻԱՆԵՐԸ

COLLISIONS BETWEEN THE REGULATORY LEGAL ACTS OF THE BODIES OF THE EURASIAN ECONOMIC UNION AND THE REPUBLIC OF ARMENIA

КОЛЛИЗИИ МЕЖДУ НОРМАТИВНЫМИ ПРАВОВЫМИ АКТАМИ ОРГАНОВ ЕВРАЗИЙСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОЮЗА И РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ

Annotation: This article deals with the issues of resolving collisions of legal acts of the EEU bodies and legal acts of the Republic of Armenia. In order to address these issues comprehensively, the author analyzes the regulations for the direct application of the legal acts of the EEU bodies in the territory of the Republic of Armenia.

There are no collision norms in legislature of the Republic of Armenia for resolving the contradictions between the legal acts of the EEU bodies and the legal acts of the bodies of the Republic of Armenia (except the Constitution of the Republic of Armenia). The article analyzes the positions of the Constitutional Court and the Administrative Court of the Republic of Armenia on these issues.

The author suggests the Armenian courts to choose one of the following options for resolving the issue before enshrining the collision norms in legislature.

Option one: the court fixes an independent lex superior collision rule in the judicial act, according to which the legal acts of the EEU bodies have priority over the legal acts of bodies of the Republic of Armenia, therefore in case of such a contradiction the legal acts of the EEU bodies are applied. The main disadvantage of this version is that there is a difficulty in substantiating the source of the validity (legitimacy) of the collision rule established by the court.

Option two: the legal characteristics of the acts of the EEU bodies are being equated with international treaties in judicial act by legal fiction.

Option three: the court notes that there is a gap in the positive law of the Republic of Armenia in the issue of resolving the contradiction between the legal acts of the EEU bodies and the legal acts of the Republic of Armenia, as neither Art. 6 of the Constitution of the Republic of Armenia, nor the decision

of the Constitutional Court No. ՍԴՈ-1175 and the Law of the Republic of Armenia on 'Normative legal acts' envisage the hierarchy and collision norm on the legal acts of the EEU bodies and the legal acts of the bodies of the Republic of Armenia. Further, guided by Art. 39 of the Law on 'Normative Legal Acts' (application of the analogy of law) for resolving a conflict between the legal acts of the EEU bodies and the legal acts of the Republic of Armenia, analogically applies Part 3 of Art. 5 of the Constitution of the Republic of Armenia.

Аннотация: В статье рассматриваются вопросы разрешения коллизий между актами нормативного характера органов ЕАЭС с нормативными актами РА. Для комплексного рассмотрения этих вопросов автором анализируются правила непосредственного применения нормативных актов органов ЕАЭС на территории Республики Армения.
В законодательстве Республики Армения отсутствуют коллизионные нормы, разрешающие противоречия между нормативно-правовыми актами органов ЕАЭС и нормативно-правовыми актами органов РА (за исключением Конституции РА). В статье анализируются позиции Конституционного Суда РА и Административного Суда РА по этим вопросам.
Автор предлагает до законодательного закрепления соответствующих коллизионных норм судам РА выбрать один из предложенных вариантов разрешения вопроса.
Вариант первый: суд закрепляет в своем судебном акте самостоятельное коллизионное правило lex superior, согласно которому нормативные акты органов ЕАЭС имеют приоритет над законами РА, а в случае такого противоречия применяются нормативные акты органов ЕАЭС. Основным недостатком данного варианта является сложность обоснования действительности (легитимности) источника коллизионного правила, установленного судом.
Вариант второй: правовые свойства нормативных актов органов ЕАЭС приравниваются в судебном акте к международным договорам посредством правовой фикции.
Вариант третий: суд констатирует наличие пробела в позитивном праве РА в вопросе разрешения коллизии между нормативными актами органов ЕАЭС и законами РА, поскольку ни ст. 6 Конституции РА, ни решение Конституционного суда № ՍԴՈ-1175, ни Закон РА «О нормативных правовых актах» не предусматривают иерархию и коллизионную норму для нормативных актов органов ЕАЭС и законов РА. Далее, руководствуясь ст. 39 Закона РА «О нормативных правовых актах» (применение аналогии права и закона) и разрешая коллизию между нормативными актами органов ЕАЭС и нормативными актами РА, по аналогии применяется ч. 3 ст. 5 Конституции РА.

Հիմնաբառեր՝ *Եվրասիական տնտեսական միության իրավունք, երկրորդային իրավունք, ՀՀ նորմատիվ իրավական ակտ, իրավական կոլիզիա, աստիճանակարգություն, lex superior կանոն:*

Key words: *law of the Eurasian Economic Union, secondary law, normative legal act of the Republic of Armenia, legal conflict, hierarchy, canon lex superior.*

Ключевые слова: *право Евразийского экономического союза, вторичное право, нормативно-правовой акт РА, правовая коллизия, иерархия, канон lex superior.*

ՄՈՐՈԶՈՎԱ ՕԼԳԱ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ անչափահասների իրավունքների պաշտպանության ոլորտում դատախազական հսկողության և օրինականության ամրապնդման գիտական ապահովման բաժնի առաջատար գիտաշխատող

MOROZOVA OLGA
Candidate of Legal Sciences, Leading Researcher of the Department of Scientific Support of Prosecutor's Supervision and Strengthening of the Rule of Law in the Field of Protection of the Rights of Minors of the SRI of the University of the Prosecutor's Office of the Russian Federation

МОРОЗОВА ОЛЬГА
Кандидат юридических наук, Ведущий научный сотрудник отдела научного обеспечения прокурорского надзора и укрепления законности в сфере защиты прав несовершеннолетних НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

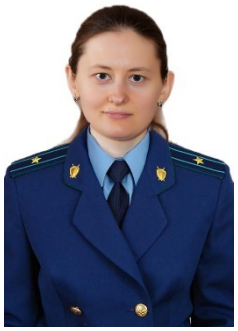

ԿՈԶՈՒՍԵՎԱ ՕԼԳԱ
ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ անչափահասների իրավունքների պաշտպանության ոլորտում դատախազական հսկողության և օրինականության ամրապնդման գիտական ապահովման բաժնի ավագ գիտաշխատող

KOZUSEVA OLGA
Senior Researcher of the Department of Scientific Support of Prosecutor's Supervision and Strengthening of the Rule of Law in the Field of Protection of the Rights of Minors of the SRI of the University of the Prosecutor's Office of the Russian Federation

КОЗУСЕВА ОЛЬГА
Старший научный сотрудник отдела научного обеспечения прокурорского надзора и укрепления законности в сфере защиты прав несовершеннолетних НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

ԱՆԿԱԽ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿԻՑ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԱՏԱԽԱԶՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ ԵՎ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ԻՐԵՆՑ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԻՑ ԴՈՒՐՍ ԳՏՆՎՈՂ ԱՆՉԱՓԱՀԱՍ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎ ՇԱՀԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ

LEGAL REGULATION AND ACTIVITIES OF THE PROSECUTOR'S OFFICES OF THE MEMBER STATES OF THE COMMONWEALTH OF INDEPENDENT STATES IN THE FIELD OF PROTECTION OF THE RIGHTS AND INTERESTS OF MINORS WHO ARE OUTSIDE THEIR STATE

ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ И ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ОРГАНОВ ПРОКУРАТУРЫ ГОСУДАРСТВ-УЧАСТНИКОВ СОДРУЖЕСТВА НЕЗАВИСИМЫХ ГОСУДАРСТВ В СФЕРЕ ЗАЩИТЫ ПРАВ И ИНТЕРЕСОВ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ ГРАЖДАН, НАХОДЯЩИХСЯ ЗА ПРЕДЕЛАМИ СВОЕГО ГОСУДАРСТВА

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում քննարկվում են ՌԴ-ում անչափահաս քաղաքացիների, ինչպես նաև ԱՊՀ մասնակից պետություններում միգրանտ երեխաների իրավունքների և օրինական շահերի իրավական կարգավորումը, այդ ոլորտում դատախազների գործառույթները (գործունեության ուղղությունները) և առանձին լիազորությունները, վերլուծվում է դատախազների կողմից նշված կատեգորիայի անչափահասների իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության միջոցառումների պրակտիկան, առաջարկվում են ԱՊՀ մասնակից պետությունների դատախազությունների մարմինների համատեղ գործունեության կատարելագործման ձևեր:

Annotation: The article examines the legal regulation of the rights and legitimate interests of minors in the Russian Federation, as well as migrant children in the CIS member states, the functions (areas of activity) and individual powers of prosecutors in this area, analyzes the practice of prosecutors taking measures to protect the rights and legitimate interests of this category of minors, and suggests ways to improve the joint activities of the prosecutor's offices of the CIS member states.

Հիմնաբառեր՝ *իրավական կարգավորում, դատախազության մարմիններ, անչափահասներ, իրավական օգնություն:*

Key words: *legal regulation, bodies of prosecutor's offices, juveniles, legal assistance.*

Ключевые слова: *правовое регулирование, органы прокуратуры, несовершеннолетние, правовая помощь.*

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ ՎԻՐԱԲ
ՀՀ ՊԿԱ իրավագիտության ամբիոնի ասպիրանտ, ՀՀ դատական դեպարտամենտի դատարանների աշխատակազմերի գործունեության ապահովմանն օժանդակող բաժնի գլխավոր մասնագետի պաշտոնակատար

ВАРДАНЯН ВИРАБ
Аспирант кафедры правоведения ГАУ РА, Исполняющий обязанности главного специалиста Отдела по поддержке обеспечения деятельности аппаратов судов Судебного департамента РА

VARDANYAN VIRAB
Post-graduate student of PAA Law department of the RA Acting chief specialist of the Department supporting the operation of the apparatus of the courts of the RA Judicial Department

ՄԵՂՔԻ ԵՎ ՊԱՏԺԻ ՀԱՄԱՉԱՓՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԸ

EUROPEAN STANDARDS RELATING TO CONSTITUTIONAL PRINCIPLES OF GUILT AND PROPORTIONALITY OF PUNISHMENT

ЕВРОПЕЙСКИЕ СТАНДАРТЫ, КАСАЮЩИЕСЯ КОНСТИТУЦИОННЫХ ПРИНЦИПОВ ВИНЫ И СОРАЗМЕРНОСТИ НАКАЗАНИЯ

Annotation: In the work, an attempt has been made to identify a number of European standards as much as possible related to the principles of proportionality of guilt and punishment and their fixation and to distinguish some differences due to the form of fixation. The article also tries to highlight the peculiarities and key points discussed in a number of international documents and related to the theme.

Аннотация: В работе сделана попытка максимально выявить ряд европейских стандартов, касающихся принципов пропорциональности вины и наказания, принципов их фиксации, и выделить некоторые различия, обусловленные формой фиксации.В статье также делается попытка выделить особенности и ключевые моменты, обсуждаемые в ряде международных документов и касающихся темы.

Հիմնաբառեր՝ *մեղքի սկզբունք, պատժի համաչափության սկզբունք, սահմանադրական սկզբունք, մարդու իրավունք, Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարան (ՄԻԵԴ):*

Key words*: a principle of guilt, a principle of proportionality of punishment, a constitutional principle, a human right, European Court of Human Rights (ECHR).*

Ключевые слова: *принцип вины, принцип пропорциональности наказания, конституционный принцип, право человека, Европейский суд по правам человека (ЕСПЧ).*

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PUBLIC LAW / ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО

ՄԱՐԿՈՍՅԱՆ ՏԻԳՐԱՆ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի ուսանողական իրավաբանական խորհրդատվության կենտրոնի դասախոս-կոորդինատոր, ՀՀ մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի անդամ

MARKOSYAN TIGRAN
Candidate of Legal Sciences, Lecturer-Coordinator at the Student Law Counselor Center of the Faculty of Law of YSU, Member of the Competition Protection Commission of the Republic of Armenia

МАРКОСЯН ТИГРАН
Кандидат юридических наук, преподаватель-координатор Центра студенческих юридических консультаций юридического факультета ЕГУ, Член Комиссии по защите конкуренции Республики Армения

ՍԱՆԹՐՈՍՅԱՆ ԱՆԱՀԻՏ
ՀՀ մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովի իրավաբանական վարչության իրավական ապահովման բաժնի պետ

SANTROSYAN ANAHIT
Head of Division of Legal Support of the Legal Department of the Competition Protection Commission of the Republic of Armenia

САНТРОСЯН АНАИТ
Начальник отдела правового обеспечения юридического управления Комиссии по защите конкуренции Республики Армения

ՆՈՐՄԱՏԻՎ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԻ «ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ» ԱՍՏԻՃԱՆԱԿԱՐԳՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱՀԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ

ISSUES PERTAINING TO THE «HORIZONTAL» HIERARCHY OF NORMATIVE LEGAL ACTS IN THE CONTEXT OF ARMENIAN CONSTITUTIONAL REGULATIONS

ПРОБЛЕМЫ «ГОРИЗОНТАЛЬНОЙ» ИЕРАРХИИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВЫХ АКТОВ В КОНТЕКСТЕ КОНСТИТУЦИОННО-ПРАВОВЫХ РЕГУЛИРОВАНИЙ АРМЕНИИ

Annotation: The article aims to study and analyze several issues pertaining to the hierarchy of normative legal acts in the Republic of Armenia. Remarkably, the Constitution currently envisages a system of exclusively "vertical" hierarchy of normative legal acts. While the Article discusses whether there should also be a “horizontal” hierarchy between bylaws that are envisaged on the same level by the Constitution, however, are adopted by bodies with different constitutional statuses, as well as between laws and codified laws (Codes).

Аннотация: Цели статьи – изучение и анализ ряда вопросов, относящихся к иерархии нормативных правовых актов в Республике Армения. В частности, в настоящее время Конституция предусматривает систему исключительно «вертикальной» иерархии нормативных правовых актов. В статье обсуждается вопрос, должна ли существовать «горизонтальная» иерархия между подзаконными нормативными правовыми актами, которые несмотря на то что в Конституции предусмотрены на одном уровне, однако принимаются органами с разным конституционным статусом, а также между законами и кодифицированными законами (кодексами).

Հիմնաբառեր՝ *իրավական համակարգ, նորմատիվ իրավական ակտեր, նորմատիվ իրավական ակտերի աստիճանակարգություն, «հորիզոնական» աստիճանակարգություն, առարկայական աստիճանակարգություն, սահմանադրական օրենք:*

Key words: *legal system, normative legal acts, a hierarchy of normative legal acts, "horizontal" hierarchy, subject hierarchy, constitutional law.*

Ключевые слова: *правовая система, нормативные правовые акты, иерархия нормативных правовых актов, «горизонтальная» иерархия, предметная иерархия, конституционный закон.*

ԴԻԿԱՆՈՎԱ ՏԱՏՅԱՆԱ
Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, ՌԴ դատախազության պատվավոր աշխատող, ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ մաքսային մարմինների գործունեության և տրանսպորտի բնագավառում դատախազական հսկողության և օրինականության ամրապնդման գիտական ապահովման բաժնի վարիչ

DIKANOVA TATYANA
Doctor of Legal Sciences, Honored Worker of the Prosecutor's Office of the Russian Federation, the University of Prosecutor's Office of the Russian Federation Scientific-Research Institute, Head of the Department for Scientific Support of Prosecutor's Supervision and Strengthening the Law in the Activities of Customs Authorities and Transport

ДИКАНОВА ТАТЬЯНА
Доктор юридических наук, Почетный работник прокуратуры Российской Федерации, НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации, заведующая отделом научного обеспечения прокурорского надзора и укрепления законности в деятельности таможенных органов и на транспорте

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐԱՄՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

INNOVATION OF LEGISLATION ABOUT TRANSPORT SECURITY

НОВОВВЕДЕНИЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА О ТРАНСПОРТНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում արտացոլված են տրանսպորտային անվտանգության օրենսդրության մեջ վերահսկողության բարեփոխումների և կարգավորիչ գիլյոտինի հետ կապված փոփոխությունները, ինչպես նաև ներկայացված են օրենսդրության հետագա կատարելագործման առաջարկություններ:

Annotation: The article contains the changes in the transport safety legislation related to the regulatory guillotine, and also, the recommendations concerning the further improvement of the legislation are presented in the article.

Հիմնաբառեր՝ *օրենսդրություն, ռիսկահեն հսկողություն, կարգավորիչ գիլյոտին, տրանսպորտային անվտանգություն, պարտադիր պահանջներ, դասակարգում, անվտանգության մակարդակ, տրանսպորտային անվտանգության ուժեր, հավատարմագրում, ատեստավորում:*

Key words: *legislation, risk-based control, regulatory guillotine, transport security, mandatory requirements, categorization, security levels, transport security forces, accreditation, certification.*

Ключевые слова: *законодательство, риск-ориентированный контроль, регуляторная гильотина, транспортная безопасность, обязательные требования, категорирование, уровни бе-зопасности, силы обеспечения транспортной безопасности, аккредитация, аттестация.*

ԻՍՐԱՅԵԼՅԱՆ ԳԵՎՈՐԳ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրի ակադեմիայի քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական դատավարության ամբիոնի պետ, ոստիկանության փոխգնդապետ, Եվրասիա միջազգային համալսարանի դասախոս

ISRAYELYAN GEVORG
Candidate of Legal Sciences, Associate professor, Head of chair of Civil law and Civil proceeding at the Academy of Educational Complex of the Police of RA, Police Lieutenant colonel, Lector at Eurasia International University

ИСРАЕЛЯН ГЕВОРГ
Кандидат юридических наук, доцент, начальник кафедры гражданского права и гражданского процесса Академии образовательного комплекса полиции РА, подполковник полиции, преподаватель Международного университета Евразия

ԹԱԳԱՎԱՐԱԿՈՎ ՊԱՅՄԱՆԱՎՈՐՎԱԾ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԴՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄՆԵՐԻ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅԱՄԲ ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ՈՐՈՇ ՀԱՐՑԵՐ

SOME ISSUES OF INCREASING THE EFFICIENCY OF THE RA POLICE ADMINISTRATION IN MAINTAINING THE RESTRICTIONS ESTABLISHED IN THE CONDITIONS OF EMERGENCY SITUATION RELATED TO THE CORONAVIRUS

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ АДМИНИСТРИРОВАНИЯ ПОЛИЦИИ РА ПО СОБЛЮДЕНИЮ ОГРАНИЧЕНИЙ, УСТАНОВЛЕННЫХ В УСЛОВИЯХ ЧРЕЗВЫЧАЙНОГО ПОЛОЖЕНИЯ, СВЯЗАННОГО С КОРОНАВИРУСОМ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում արտացոլված են տրանսպորտային անվտանգության օրենսդրության մեջ վերահսկողության բարեփոխումների և կարգավորիչ գիլյոտինի հետ կապված փոփոխությունները, ինչպես նաև ներկայացված են օրենսդրության հետագա կատարելագործման առաջարկություններ:

Annotation: The article contains the changes in the transport safety legislation related to the regulatory guillotine, and also, the recommendations concerning the further improvement of the legislation are presented in the article.

Հիմնաբառեր՝ *օրենսդրություն, ռիսկահեն հսկողություն, կարգավորիչ գիլյոտին, տրանսպորտային անվտանգություն, պարտադիր պահանջներ, դասակարգում, անվտանգության մակարդակ, տրանսպորտային անվտանգության ուժեր, հավատարմագրում, ատեստավորում:*

Key words: *legislation, risk-based control, regulatory guillotine, transport security, mandatory requirements, categorization, security levels, transport security forces, accreditation, certification.*

Ключевые слова: *законодательство, риск-ориентированный контроль, регуляторная гильотина, транспортная безопасность, обязательные требования, категорирование, уровни безопасности, силы обеспечения транспортной безопасности, аккредитация, аттестация.*

ՄԻՆԱՍՅԱՆ ԼՈՒՍԻՆԵ
ՀՀ վարչապետի աշխատակազմի տեսչական մարմինների աշխատանքների համակարգման գրասենյակ, Շուկայի վերահսկողության և սննդամթերքի անվտանգության ոլորտների համակարգման և մեթոդաբանության վարչության խորհրդական

MINASYAN LUSINE
Inspection Bodies' Coordination Bureau of the Office of the Prime Minister's Administration of the RA, Adviser in the Department for Methodology and Coordination of Market Surveillance and Food Safety

МИНАСЯН ЛУСИНЕ
Советник Департамента по координации и методологии сфер контроля за рынком и продовольственной безопасностью оффиса по координации инспекционных органов аппарата Премьер-министра Республики Армения

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՄԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

THE NEED TO CLASSIFY PERSONAL DATA IN THE PERSONAL DATA PROTECTION SYSTEM

НЕОБХОДИМОСТЬ КЛАССИФИКАЦИИ ПЕРСОНАЛЬНЫХ ДАННЫХ В СИСТЕМЕ ЗАЩИТЫ ПЕРСОНАЛЬНЫХ ДАННЫХ

Anotation: This article deals with the issues concerning various types of classification of personal data. It analyses the comprehensive legal theories in foreign countries and scientific studies. In the course of the study, the author delves into relevant legal provisions of the RA Law "On the Protection of Personal Data" concerning the personal data classifications. As a result, the author hypothesizes the impact of the negative consequences if the incorrect classification of personal data is used. In conclusion, the expansion of types on personal data is a must.

Аннотация: Статья посвящена детальному изучению различных видов классификации персональных данных, которые обобщены в теории и зарубежном законодательстве. В ходе исследования были проанализированы соответствующие статьи закона "О защите персональных данных", касающиеся темы классификации персональных данных. В то же время, в ходе исследования автор сделала важнейшие выводы о негативных последствиях в результате неправильной классификации персональных данных, а также коснулась важности расширения круга типов персональных данных.

Հիմնաբառեր՝ *անձնական տվյալներ, անձնական տվյալների պաշտպանության իրավունք, անձ-նական տվյալների դասակարգում:*

Keywords: *personal data, right to personal data protection, classification of personal data.*

Ключевые слова: *личные данные, право на защиту персональных данных, классификация персональных данных.*

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼԻՍՏԻԿԱ / CRIMINAL PROCEDURE AND CRIMINALISTICS / УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС И КРИМИНАЛИСТИКА

ՇՉԵՐԲԱ ՍԵՐԳԵՅ
Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Ռուսաստանի Դաշնության դատախազության համալսարանի ԳՀԻ դատախազության միջազգային համագործակցության գիտական ապահովման և համեմատական իրավագիտության բաժնի վարիչ

SHCHERBA SERGEY
Doctor of Legal Sciences, Professor, Head of the Department of Scientific Support for International Cooperation and Comparative Law of the Scientific-Research Institute of the University of the Prosecutor's Office of the Russian Federation

ЩЕРБА СЕРГЕЙ
Доктор юридических наук, профессор, заведующий отделом научного обеспечения международного сотрудничества прокуратуры и сравнительного правоведения НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

ՍՄԻՐՆՈՎ ՊԱՎԵԼ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ դատախազության միջազգային համագործակցության գիտական ապահովման և համեմատական իրավագիտության բաժնի առաջատար գիտաշխատող

SMIRNOV PAVEL
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Leading Researcher of the Department of Scientific Support for International Cooperation and Comparative Law of the Scientific-Research Institute of the University of the Prosecutor's Office of the Russian Federation

СМИРНОВ ПАВЕЛ
Кандидат юридических наук, доцент, ведущий научный сотрудник отдела научного обеспечения международного сотрудничества прокуратуры и сравнительного правоведения НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

ԱՊՀ ԱՆԴԱՄ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՎ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻՆ ՈՐՊԵՍ ՄԵՂԱԴՐՅԱԼ (ԿԱՍԿԱԾՅԱԼ) ՀԱՐՑԱՔՆՆԵԼՈՒ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐԸ

LEGAL MECHANISMS FOR THE INTERROGATION OF RUSSIAN CITIZENS AS AN ACCUSED (SUSPECT) AT THE REQUEST OF THE CIS MEMBER STATES

ЛЕГАЛЬНЫЕ МЕХАНИЗМЫ ДОПРОСА ГРАЖДАН РОССИИ В КАЧЕСТВЕ ОБВИНЯЕМОГО (ПОДОЗРЕВАЕМОГО) ПО ЗАПРОСАМ ГОСУДАРСТВ – УЧАСТНИКОВ СНГ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում իրավական կարգավորման համալիր վերլուծության հիման վրա քննարկվում է քրեական գործերով իրավական օգնության մասին արտասահմանյան հարցման կատարման շրջանակներում որպես մեղադրյալ (կասկածյալ) ներգրավված ՌԴ քաղաքացու հարցաքննության անցկացման խնդիրը: Համակողմանիորեն հիմնավորվում է քրեադատավարական օրենսդրության կատարելագործման անհրաժեշտության մասին տեսակետը: Նշվում են այդ գործունեության իրականացման կոնկրետ ուղիները:

Annotation: On the basis of a comprehensive analysis of legal regulation, legal understanding and law enforcement, the article considers the problem of conducting an interrogation as an accused (suspect) in the framework of the execution of a foreign request for legal assistance in criminal cases. The opinion about the need to improve the criminal procedure legislation is comprehensively justified. Specific ways of this activity are outlined.

Հիմնաբառեր՝ *հարցաքննություն, ապացույցներ և ապացուցում, քրեական դատավարության մասնակիցներ, քրեական հետապնդում, իրավունքներ և օրինական շահեր, ցուցմունք, վկայություն, մեղադրյալ, կասկածյալ, քրեական գործերով իրավաբանական օգնություն:*

Key words: *interrogation, evidence and proof, participants of criminal proceedings, criminal prosecution, rights and legitimate interests, testimony, accused, suspect, legal assistance in criminal cases.*

Ключевые слова: *допрос, доказательства и доказывание, участники уголовного процесса, уголовное преследование, права и законные интересы, показания, свидетельствование, обвиняемый, подозреваемый, правовая помощь по уголовным делам.*

ԵՆԳԻԲԱՐՅԱՆ ՎԱՀԵ
Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, ԵՊՀ քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի պրոֆեսոր

YENGIBARYAN VAHE
Professor of the Chamber of Criminal Procedure and Criminalistics of Yerevan State University, Doctor of Law, Professor

ЕНГИБАРЯН ВАГЕ
Профессор кафедры Уголовного процесса и криминалистики Ереванского государственного университета, доктор юридических наук, профессор

ՓՈՐՁԱԳԵՏԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԴԵՊԱՅԻՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ ԼՈՒՅՍԻ ՆԵՐՔՈ

MODERN CRITERA FOR ESTIMATING OF THE CONCLUSION OF THE EXPERT IN THE LIGHT OF THE RA CASSATION COURT'S CASE-LAW

СОВРЕМЕННЫЕ КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ЗАКЛЮЧЕНИЯ ЭКСПЕРТА В СВЕТЕ ПРЕЦЕДЕНТНОЙ ПРАКТИКИ КАССАЦИОННОГО СУДА РА

Annotation. The article is referred to one of the most critical issues of a forensic expertology and criminal-procedure law, namely criminal procedural regulation of the institution of forensic expertise, comparatively analyzing the provisions of the current Criminal Procedure Code of the RA at the frame of case-law of Cassation Court of the RA. The article presents new conceptual approaches to the legal status of competent bodies, which are liable to implement judicial expertise, their liability, as well as the role and basis of the expertise conduction. It is especially emphasized the role of the expert's conclusion inthe experts conclusion in light of the legal approaches of the Cassation Court of the RA on an estimation of the evidence and the like. As a result, on the basis of the analysis of the case-law of Cassation Court of the RA, the author underlines the possible future developments of the case-law of Cassation Court of the RA on the scope of the expertise, taking into consideration the new regulations and the legal approaches of the Draft of new Criminal Procedure Code of the RA.

Аннотация. Статья посвящена одной из важнейших задач уголовного процессуального права и теории судебной экспертологии – уголовно-процессуальному регулированию института судебной экспертизы. Приведен правовой анализ положений действующего УПК РА в рамках правовых позиций, отраженных в решениях Кассационного суда Республики Армения. В статье, в контексте прецедентной практики Кассационного суда Республики Армения представлены новые концептуальные подходы правового статуса сведущего лица - эксперта, его полномочия, а также роль и основы проведения экспертизы. Особо подчеркивается доказательственное значение заключения эксперта, в частности в рамках правовых позиций Кассационного суда Республики Армения по вопросам оценки доказательств и т.д. В конце автор на основе анализа и обобщения прецедентной практики Кассационного суда Республики Армения в области судебных экспертиз, представляет прогнозы, авторское видение дальнейшего развития прецедентной практики в данной области.

Հիմնաբառեր՝ *դատական փորձաքննություն, փորձագետ, փորձագետի եզրակացություն, քրեա-կան դատավարության օրենսգիրք, ապացույց, նախադեպային պրակտիկա, իրավական դիրքո-րոշում:*

Keywords: *forensic expertise, expert, the conclusion of the expert, criminal procedure code, evidence, case-law, legal approach.*

Ключевые слова: *судебная экспертиза, эксперт, заключения эксперта, Уголовно-процессуальный кодекс, доказательства, прецедентная практика, правовая позиция.*

ՍԻՄՈՆՅԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ
ՀՀ ազգային անվտանգության ծառայության փոխտնօրեն,
ՀՀ կառավարման ակադեմիայի հայցորդ

SIMONYAN ANDRANIK
Deputy Director of the RA National Security Service,
Degree supplicant of the Academy of Governance of the RA

СИМОНЯН АНДРАНИК
Заместитель директора Службы национальной безопасности РА,
соискатель Академии управления РА

ՈՐՈՇ ՆԿԱՏԱՌՈՒՄՆԵՐ ՔՐԵԱԴԱՏԱՎԱՐԱԿԱՆ ՓՈԽԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

SOME ISSUES ON PERSPECTIVES OF LEGAL REGULATIONS OF CRIMINAL PROCEDURAL INTERACTION

НЕКОТОРЫЕ СООБРАЖЕНИЯ О ПЕРСПЕКТИВАХ ПРАВОВЫХ РЕГУЛИРОВАНИЙ УГОЛОВНО-ПРОЦЕССУАЛЬНОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ

Annotation: The scientific article is devoted to criminal procedure law and one of the most critical problems of the theory of governance. During the investigation and preventing of crimes, the interaction of the investigator and the inquiry bodies represents a certain connection system of law enforcement activity, which finds its reflection in the concerted activity of interoperable subjects. When examining criminal cases, the investigator and the employee of inquiry bodies' are in certain relations, which by their nature can be both as and as non-procedural. The author in the article emphasizes the actual issues of the regulation of interaction. In the article, the institute of the interaction of the investigator and the inquiry body undergoes to legal analysis, the draft innovations in this sphere are revealed.
As a result of the research, the author concludes and underlines the necessity of future law amendments in this scope.

Аннотация: Статья посвящена исследованию одной из современных проблем уголовно-процессуального права и теории управления. В процессе расследования, раскрытия и пресечения преступлений взаимодействие следователя и органов дознания, в частности органов ОРД, представляет собой определенную структуру связей правоохранительной деятельности, которая находит свое проявление в согласованной деятельности взаимодействующих субъектов. Автором рассматриваются актуальные правовые вопросы процессуального взаимодействия следователя и сотрудника органа дознания. Соответственно, в статье сравнительному правовому анализу подвергается институт взаимодействия следователя и органа дознания, раскрываются новшества Проекта УПК в этой сфере. В конце на основе проведенного анализа подчеркивается необходимость дальнейшего усовершенствования уголовно-процессуального законодательства, в частности в сфере органов ОРД.

Հիմնաբառեր՝ *քրեական դատավարության օրենսգիրք, օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն, փոխգործողություն, քննիչ, հետաքննության մարմնի աշխատակից, հանձնարարություն, գաղտնի քննչական գործողություն:*

Keywords: *criminal procedure code, operative-search activity, interaction, investigator, an employee of inquiry body, tactics, criminal case, assignment secret investigative.*

Ключевые слова: *Уголовно-процессуальный кодекс, оперативно-розыскная деятельность, взаимодействие, следователь, сотрудник органа дознания, поручение, тайные следственные действия.*

ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ ԱՐՈՒՍՅԱԿ
ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության ընդհանուր բնույթի հանցագործությունների քննության վարչության հատկապես կարևոր գործերի քննիչ, արդարադատության երրորդ դասի խորհրդական

ALEKSANYAN ARUSYAK
Investigator of Particularly Important Cases of the General Crimes Investigation Department of Special Investigation Service of the RA, counselor of justice of the third class

АЛЕКСАНЯН АРУСЯК
Следователь по особо важным делам Управления по расследованию преступлений общего характера Специальной следственной службы РА, советник юстиции третьего класса

ՂԱԶԱՐՅԱՆ ԱՐՏԱԿ
ՀՀ սահմանադրական դատարանի աշխատակազմի իրավախորհրդատվական վարչության փորձագիտական վերլուծության բաժնի գլխավոր մասնագետ

GHAZARYAN ARTAK
Chief Specialist of the Expertise-Analytic Division of the Legal-Advisory Department of Staff of Constitutional Court of the RA

КАЗАРЯН АРТАК
Главный специалист экспертно-аналитического отдела Правового-консультативного управления аппарата Конституционного Суда РА

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՉԵԶՈՔԱՑՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ ԵՎ ՔՐԵԱԿԱՆ ՀԵՏԱՊՆԴՄԱՆ ՀԱՐՈՒՑՄԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

WAYS TO NEUTRALIZE THE INFLUENCE OF POLITICAL POWER AND PRINCIPLES FOR INITIATING CRIMINAL PROSECUTION

СПОСОБЫ НЕЙТРАЛИЗАЦИИ ВЛИЯНИЯ ПОЛИТИЧЕСКОЙ ВЛАСТИ И ПРИНЦИПЫ ВОЗБУЖДЕНИЯ УГОЛОВНОГО ПРЕСЛЕДОВАНИЯ

Annotation: In this article, by using historical and comparative legal methods, the ways of neutralizing the influence of political power on criminal prosecution in Anglo-American (Great Britain (England), USA) and continental countries (France, Germany) are being analyzed, which directly determine the selection of the principles of initiating, and legality and expediency for the termination of criminal prosecution. In conclusion of the considered article, it is obvious that by separately neutralizing the factors, increasing the risk of political influence on criminal prosecution, it is possible to build the criminal justice system on the principle of expediency of initiating criminal prosecution, otherwise, the principle of legality of initiating criminal prosecution serves as a tool to neutralize the influence of political power on criminal prosecution.

Аннотация: В данной статье, с использованием исторического и сравнительно-правового методов, анализируются способы нейтрализации влияния политической власти на уголовное преследование в англо-американских (Великобритания (Англия), США) и континентальных (Франция, Германия) странах, которые непосредственно обуславливают выбор принципов возбуждения, законности и целесообразности прекращения уголовного преследования.
В результате проведенного в статье анализа был сделан вывод, что, отдельно нейтрализуя факторы, повышающие риск политического влияния на уголовное преследование, можно построить систему уголовного правосудия по принципу целесообразности возбуждения уголовного преследования. В противном случае принцип законности возбуждения уголовного преследования служит инструментом нейтрализации влияния политической власти на уголовное преследование.

Հիմնաբառեր՝ *քրեական հետապնդում, նպատակահարմարություն, օրինականություն, քաղաքական իշխանության ազդեցություն, չեզոքացման միջոց:*

Keywords: *criminal prosecution, expediency, legitimacy, the influence of political power, means of neutralization.*

Ключевые слова: *уголовное преследование, целесообразность, законность, влияние политической власти, средства нейтрализации.*

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ /CIVIL PROCEDURE / ГРАЖДАНСКОЕ СУДОПРОИЗВОДСТВО

ՍԻՄՈՆՈՎԱ ԻՐԻՆԱ
ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ քաղաքացիական, արբիտրաժային և վարչական դատավարություններին, վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ գործերով վարույթին դատախազի մասնակցության գիտական ապահովման բաժնի ավագ գիտաշխատող

SIMONOVA IRINA
SRI of the University of the Prosecutor's Office of the RF, Senior Researcher of the Department of Scientific Support of the prosecutor's Participation in Civil, Arbitration and Administrative Proceedings, Proceedings on Administrative offences

СИМОНОВА ИРИНА
Старший научный сотрудник отдела научного обеспечения участия прокурора в гражданском, арбитражном и административном процессе, производстве по делам об административных правонарушениях НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

ԱՆԿԱԽ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿԻՑ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՓՈՐՁԸ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆԸ ԴԱՏԱԽԱԶԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ

EXPERIENCE OF THE MEMBER STATES OF THE COMMONWEALTH OF INDEPENDENT STATES IN ENSURING THE PARTICIPATION OF THE PROSECUTOR IN CIVIL PROCEEDINGS

ОПЫТ ГОСУДАРСТВ – УЧАСТНИКОВ СОДРУЖЕСТВА НЕЗАВИСИМЫХ ГОСУДАРСТВ В СФЕРЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УЧАСТИЯ ПРОКУРОРА В ГРАЖДАНСКОМ СУДОПРОИЗВОДСТВЕ

Ամփոփագիր՝ Քաղաքացիական դատավարությունում դատախազի մասնակցությունն ապահովելու հարցում Անկախ պետությունների համագործակցության մասնակից պետությունների ազգային օրենսդրության վերլուծությունը թույլ է տալիս վեր հանել դատախազի լիազորությունների ընդհանուր նկարագիրը և տարբերակիչ առանձնահատկությունները:

Annotation: The analys is of the national legislation of the member states of the Commonwealth of Independent States in ensuring the prosecutor's participation in civil proceedings reveals the general provisions and distinctive features of the powers of the prosecutor.

Հիմնաբառեր՝ *դատախազ, քաղաքացիական դատավարություն, դատախազի լիազորությունները քաղաքացիական դատավարությունում:*

Keywords: *prosecutor, civil process, power of attorney prosecutor in civil court procedure.*

Ключевые слова*: прокурор, гражданский процесс, полномочия прокурора в гражданском судопроизводстве.*

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ / INITIAL AND CONTINUOUS TRAINING / ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА И ПЕРЕПОДГОТОВКА

ՕՆԻՇՉՈՒԿ ՆԻԿՈԼԱՅ
Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, Ուկրաինայի վաստակավոր իրավաբան, Ուկրաինայի դատավորների ազգային դպրոցի ռեկտոր

ONISHCHUK MYKOLA
Doctor of Legal Sciences, Honored lawyer of Ukraine, Rector of the National School of Judges of Ukraine

ОНИЩУК НИКОЛАЙ
Доктор юридических наук, заслуженный юрист Украины, ректор Национальной школы судей Украины

ԴԱՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՒԿՐԱԻՆԱՅՈՒՄ. 2021-2025 ԹԹ. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

JUDICIAL EDUCATION IN UKRAINE: DEVELOPMENT STRATEGY FOR 2021-2025

СУДЕЙСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В УКРАИНЕ: СТРАТЕГИЯ РАЗВИТИЯ НА 2021–2025 ГОДЫ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում արտացոլված է Ուկրաինայի դատավորների ազգային դպրոցի ինստիտուցիոնալ զարգացման արդի վիճակը և նախանշված են Ուկրաինայում դատական կրթության հետագա զարգացման հեռանկարները: Հեղինակն ուրվագծում է 2021-2025 թթ. դատական կրթության զարգացման ռազմավարական ուղղությունները, որոնց թվում են՝ Ուկրաինայի դատավորների ազգային դպրոցի ինստիտուցիոնալ զարգացումը, Դատական կրթության ազգային ստանդարտների կատարելագործումը, նախնական դատական կրթության վերանայումը (դատավորի պաշտոնի թեկնածուների հատուկ պատրաստում), դատական կրթության կազմակերպման գործընթացում ուսուցման նորագույն ձևերի և մեթոդների օգտագործումը:

Annotation: This article considers the current status of institutional development of the National School of judges of Ukraine and the prospects of sequent development of judicial education in Ukraine. The author mentions strategic directions of judicial education's development for 2021-2025, among which are included the institutional development of the National School of judges of Ukraine, the improvement of the National standards of judicial education, the modification of primary judicial education (special preparation of candidates of judges) and the use of the newest forms and methods in the framework of the judicial education.

Հիմնաբառեր՝ *դատական կրթություն, Ուկրաինայի դատավորների ազգային դպրոց, դատավորների պատրաստում, ուսուցման ձև, դատավորի պաշտոնի համար թեկնածուների հատուկ պատրաստում, դատարանների աշխատակազմերի աշխատողների պատրաստում:*

Keywords: *judge education, National school of judges of Ukraine, preparation of judges, training form of educating, special preparation of candidates for judges, preparation of workers of courts' staff.*

Ключевые слова*: судейское образование, Национальная школа судей Украины, подготовка судей, тренинговая форма обучения, специальная подготовка кандидатов на должность судьи, подготовка работников аппаратов судов.*

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2021 2 (6)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / INTERNATIONAL LAW / МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРАВО

ԻԶԳԱԳԻՆԱ ՏԱՏՅԱՆԱ
ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ մաքսային մարմինների գործունեության և տրանսպորտի բնագավառում դատախազական հսկողության և օրինականության ամրապնդման գիտական ապահովման բաժնի ավագ գիտաշխատող

IZGAGINA TATYANA
Senior Researcher of the Department for Scientific Support of Prosecutor's Supervision and Strengthening the Law in the Activities of Customs Authorities and Transport at the University of Prosecutor's Office of the Russian Federation Scientific Research Institute

ИЗГАГИНА ТАТЬЯНА
старший научный сотрудник отдела научного обеспечения прокурорского надзора и укрепления законности в деятельности таможенных органов и на транспорте НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

ԵԱՏՄ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ ԱՇԽԱՏՈՒԺԻ ԱԶԱՏ ՏԵՂԱՇԱՐԺԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՈՐՈՇ ՀԱՐՑԵՐ

SOME ISSUES OF ENSURING FREEDOM OF MOVEMENT OF THE WORKFORCE IN THE FRAMEWORK OF THE EAEU

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ СВОБОДЫ ДВИЖЕНИЯ РАБОЧЕЙ СИЛЫ В РАМКАХ ЕАЭС

Ամփոփագիր՝ ԵԱՏՄ պետությունների՝ Միության տարածքում աշխատուժի տեղաշարժի ազատության ապահովմանն ուղղված ջանքերը տալիս են իրենց արդյունքները: Այսպես, ԵԱՏՄ անդամ պետությունների քաղաքացիներին երաշխավորված են մի շարք արտոնություններ՝ ԵԱՏՄ-ում աշխատելու եկող այլ օտարերկրյա քաղաքացիների համեմատ, սակայն մինչ այժմ մի շարք արտոնություններ, որոնք հայտարարագրվել են ԵԱՏՄ մասին պայմանագրում, լիարժեք չեն գործում, մի շարք դրույթներ իրագործված չեն: Բացի այդ, գոյություն ունեն Ռուսաստանի տարածքով ԵԱՏՄ օտարերկրյա քաղաքացիների անարգել տեղաշարժի մի շարք բացասական գործոններ, մասնավորապես՝ անդրազգային հանցավորությունը, կապիտալի դուրս բերումն արտերկիր, ինչը բացասաբար է անդրադառնում Ռուսաստանի Դաշնության տնտեսական անվտանգության ապահովման վրա:

Annotation: The efforts of the EEU States aimed at ensuring the freedom of movement of labor within the territory of the Union are yielding results. Thus, citizens of the EEU member States are guaranteed a number of privileges in comparison with other foreign citizens who come to work in the EEU, but to date, a number of privileges declared in the EEU Treaty do not fully apply; a number of provisions have not been implemented. In addition, there are a number of negative factors for the unrestricted movement of foreign citizens of the EEU on the territory of Russia, in particular, transnational crime, the withdrawal of capital abroad, which negatively affects the economic security of the Russian Federation.

Հիմնաբառեր՝ *միգրացիա, աշխատուժի շարժման ազատություն, ԵԱՏՄ, լեգիոներներ, կորոնավիրուսի համաճարակ:*

Keywords: *migration, freedom of movement of labour, EEU, legionnaires, coronavirus pandemic.*

Ключевые слова: *миграция, свобода движения рабочей силы, ЕАЭС, легионеры, пандемия коронавируса.*

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՈՎԱ ԼՅՈՒԴՄԻԼԱ
ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ մաքսային մարմինների գործունեության և տրանսպորտի բնագավառում դատախազական հսկողության և օրինականության ամրապնդման գիտական ապահովման բաժնի ավագ գիտաշխատող

ALEKSANDROVA LYUDMILA
Senior Researcher of the Department for Scientific Support of Prosecutor's Supervision and Strengthening the Law in the Activities of Customs Authorities and Transport at the University of Prosecutor's Office of the Russian Federation Scientific Research Institute

АЛЕКСАНДРОВА ЛЮДМИЛА
старший научный сотрудник отдела научного обеспечения прокурорского надзора и укрепления законности в деятельности таможенных органов и на транспорте НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՀԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄԸ ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ԹՎԱՅԻՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ

SECURING NATIONAL INTERESTS OF RUSSIA IN THE CONDITIONS OF DEVELOPMENT OF THE SINGLE EURASIAN DIGITAL SPACE

ОБЕСПЕЧЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ИНТЕРЕСОВ РОССИИ В УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ ЕДИНОГО ЕВРАЗИЙСКОГО ЦИФРОВОГО ПРОСТРАНСТВА

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում քննարկվել են մաքսային ոլորտում ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ներդրման հարցերը: Նշված են Ռուսաստանի Դաշնության և ԵԱՏՄ անդամ այլ պետությունների տարածքում թվային տեխնոլոգիաների զարգացման ուղղությունները, դրանց դրական ազդեցությունը գործունեության տվյալ ոլորտի զարգացման վրա, ինչպես նաև ցույց են տրված դրանց ներդրման հետ կապված դժվարությունները:

Abstract: The article deals with introducing of modern information technologies in the customs sphere. There are mentioned the directions of development of digital technologies in the territory of Russian Federation the EAEU other member States, their positive impact on the development of this field of activity, as well as are showed the difficulties associated with their implementation.

Հիմնաբառեր՝ *տնտեսության թվայնացում, մաքսային մարմիններ, թվային մաքսատուն, տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ, գործունեության մաքսային ոլորտ, էլեկտրոնային տեխնոլոգիաներ:*

Keywords: *digitalization of the economy, customs authorities, digital customs, information technologies, customs sphere of activity, electronic technologies.*

ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ / THEORY OF STATE AND LAW / ТЕОРИЯ ГОСУДАРСТВА И ПРАВА

ԱՎԵՏՅԱՆ ՀԱՅԿ
ԵՊՀ քրեական իրավունքի ամբիոնի հայցորդ, ՀՀ դատախազության Երևան քաղաքի Կենտրոն և Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների դատախազության դատախազ

AVETYAN HAYK
Applicant of the Chair of criminal law of the YSU, prosecutor of the Prosecutor's Office of Kentron and Nork-Marash Administrative Districts of Yerevan City

АВЕТЯН ГАЙК
Соискатель кафедры уголовного права ЕГУ, прокурор прокуратуры административных округов Кентрон и Норк-Мараш г. Еревана

ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՆՈՐՄԻ ԵՐԿԱՆԴԱՄ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԻ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ «ՓԱՍՏԱԿԱԶՄ, ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԵՏԵՎԱՆՔ», ԵՎ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՅԵՑՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

THEORY OF THE BIPARTITE STRUCTURE OF THE LEGAL NORM: "CORPS OF FACTS, LEGAL CONSEQUENCE" AND LEGAL DISCRETION

ТЕОРИЯ ДВУХСОСТАВНОЙ СТРУКТУРЫ ПРАВОВОЙ НОРМЫ: «СОВОКУПНОСТЬ ФАКТОВ, ПРАВОВОЕ ПОСЛЕДСТВИЕ» И ЮРИДИЧЕСКОЕ УСМОТРЕНИЕ

Annotation: In the first part of this article, the author analyzes the structure of the legal norm. In particular, the theory of the tripartite structure of the norm derived from Soviet law is presented: hypothesis, disposition, sanction, the shortcomings of that structure are shown. The latter is replaced by the theory of the bipartite structure of the norm accepted in modern jurisprudence – factual circumstance - legal consequence. In the second part of the article, the author discusses legal discretion, its types, explains how to understand discretion through the bipartite structure of the norm, and why it is impossible to explain discretion through the tripartite structure of the norm. At the end of the article, the author discusses and criticizes the decision of the RA Constitutional Court on discretion.

Аннотация: В первой части статьи автор анализирует структуру правовой нормы. В частности, представлена теория трёхсоставной структуры нормы, выведенная из советского права: показаны недостатки этой структуры. На смену последнему приходит теория двухсоставной структуры нормы, принятая в современной юриспруденции. Во второй части статьи автор обсуждает юридическое усмотрение, его виды, объясняет, как понимать усмотрение через двумерную структуру нормы и почему невозможно объяснить юридическое усмотрение через трёхсоставную структуру нормы. В конце статьи автор обсуждает и критикует решение Конституционного Суда РА о дискреционных полномочиях.

Հիմնաբառեր՝ *իրավական նորմի կառուցվածք, ընտրության հայեցողություն, որոշման հայեցողություն, կաշկանդված որոշում:*

Keywords: *structure of the legal norm, choice-discretion, decision-discretion, constrained decision.*

Ключевые слова: *структура правовой нормы, усмотрение выбора, усмотрение решения, вынужденное решение.*

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PUBLIC LAW / ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО

ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ ՍԵՐԳԵՅ
իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր,
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի ռեկտոր

ARAKELYAN SERGEY
Doctor of Legal Sciencies, Professor, Rector of the Academy of Justice of the Republic of Armenia

АРАКЕЛЯН СЕРГЕЙ
доктор юридических наук, профессор, ректор Академии юстиции Республики Армения

ՍԱՐԿՈՒ ԴԻԱՆԱ
իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Մոլդովայի Հանրապետության արդարադատության ազգային ինստիտուտի տնօրեն

SĂRCU DIANA
Doctor of Legal Sciences, Professor, Director of the National Institute of Justice of the Republic of Moldova

СЫРКУ ДИАНА
доктор юридических наук, профессор, директор Национального института юстиции Республики Молдова

ԿՅԱՆՔԻ ՍԿԶԲԻ ԵՎ ԱՎԱՐՏԻ ՊԱՀԵՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄՆ ԸՍՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՈԼԴՈՎԱՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ

DETERMINATION OF THE MOMENTS OF THE BEGINNING AND END OF LIFE UNDER THE LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF ARMENIA AND THE REPUBLIC OF MOLDOVA

ОПРЕДЕЛЕНИЕ МОМЕНТОВ НАЧАЛА И ОКОНЧАНИЯ ЖИЗНИ ПО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВУ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ И РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում քննարկվում են կյանքի սկզբնական և ավարտական պահերի սահմանման վերաբերյալ ժամանակակից բժշկագիտության և իրավագիտության մեջ առկա մոտեցումները: Այդ համատեքստում վերլուծվում են նշված պահերի սահմանման իրավական չափանիշներն ըստ Հայաստանի Հանրապետության և Մոլդովայի Հանրապետության օրենսդրության: Ամփոփելով հետազոտությունը՝ հիմնարար հետևություն է արվում առ այն, որ մարդու կյանքի իրավունքի պաշտպանությունը սկսվում է ֆիզիոլոգիական ծննդաբերության սկզբնական (երկունքի ցավերի) պահից և ավարտվում գլխուղեղի բջիջների անդառնալի քայքայման (կենսաբանական մահվան) պահով: Երեխայի ինքնուրույն շնչառությունը կամ անկախ մոր մարմնից նրա գոյության հնարավորությունն իրավական նշանակություն են ձեռք բերում մոր օրգանիզմից պտղի դուրսբերման նպատակով բժշկական միջամտության դեպքերում:

Annotation: The approaches to modern medicine and jurisprudence in defining the initial and final moments of life are discussed in this article. In this context, the legal criteria for defining the mentioned moments according to the legislation of the Republic of Armenia and the Republic of Moldova are analyzed. Concluding the study, a fundamental conclusion is made that the protection of the human right to life starts at the beginning of physiological childbirth (pain in the womb) and ends at the point of irreversible destruction of brain cells (biological death). The baby's breathing or the possibility of its existence independently of the mother's body acquires legal significance in cases of medical intervention to remove the fetus from the mother's body.

Հիմնաբառեր՝ *կյանքի իրավունք, կյանքի սկզբի պահ, ծննդաբերություն, կենդանածնություն, նորածին, կյանքի ավարտի պահ, կենսաբանական մահ:*

Keywords: *the right to life, the moment of the beginning of life, childbirth, born alive, newborn, the moment of the end of life, biological death.*

Ключевые слова: *право на жизнь, момент начала жизни, роды, живорождение, новорожденный, момент окончания жизни, биологическая смерть.*

ԳՅՈԶԱԼՅԱՆ ԳԵՎՈՐԳ
ԳԱԱ Փիլիսոփայության, սոցիոլոգիայի և իրավունքի ինստիտուտի հայցորդ, ՀՀ փաստաբանների պալատի անդամ

GYOZALYAN GEVORG
Post-graduate student of the Institute of Philosophy, Sociology and Law of the NAS RA, Member of the Chamber of Advocates of the RA

ГЕЗАЛЯН ГЕВОРГ
соискатель Института философии, социологии и права НАН РА, член Палаты адвокатов РА

ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՈՒԺՈՎ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ ՖԻԿՏԻՎ ԱԿՏԵՐԻ ԴԱՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳՈՎ ՎԻՃԱՐԿՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

PROBLEMS OF CHALLENGING IN COURT THE FICTITIOUS ACTS ESTABLISHED BY VIRTUE OF LAW

ПРОБЛЕМЫ ОСПАРИВАНИЯ В СУДЕБНОМ ПОРЯДКЕ ФИКТИВНЫХ АКТОВ, ПРИНЯТЫХ В СИЛУ ПРАВА

Annotation: The subject of this article is the concept of fictitious acts of a positive or negative nature, adopted by silence (inaction), the possibility and procedure for challenging them in court. From this point of view, the question is whether the Armenian legislation has sufficient tools to guarantee effective judicial protection of persons and a fair trial in cases where fictitious acts are adopted that violate individual's rights.

The article proves that fictitious acts of the constitutional and administrative bodies are subject to judicial control in the Administrative Court of the Republic of Armenia and can be challenged mainly on the claim provided for in Article 69 of the Code of Administrative Procedure. However, the article also proves that part 3 of Article 69 of the RA Code of Administrative Procedure in many cases may not fully protect the violated right of a person.

The legislature should simplify the procedures and structures for challenging fictitious acts as much as possible. In particular, changes should be made in the administrative proceedings of the Republic of Armenia, according to which sections of claims should be eliminated and the issue should be left to be clarified by the court. Regarding fictitious acts, it is necessary to provide for a separate chapter in the RA Administrative Procedure Code, which will regulate the procedures for challenging these acts.

Аннотация: Предметом изучения настоящей статьи является понятие фиктивных актов положительного или отрицательного характера, принятых молчанием (бездействием), возможность, порядок их оспаривания в судебном порядке. С этой точки зрения речь идет о том, имеются ли в законодательстве Армении достаточные инструменты, чтобы гарантировать эффективную судебную защиту лиц и справедливое судебное разбирательство в тех случаях, когда принимаются фиктивные акты, которыми нарушаются права личности. В статье обосновывается, что фиктивные акты конституционных и административных органов подлежат судебному контролю в административном суде РА и могут быть оспорены преимущественно по иску, предусмотренному статьей 69 Кодекса административного судопроизводства. Тем не менее, в статье обосновывается также, что ч. 3 ст. 69 Кодекса административного судопроиз-водства РА во многих случаях может в полной мере не защищать нарушенное право лица. Законодательный орган должен максимально упростить процедуры и структуры оспаривания фиктивных актов. В частности, в административном судопроизводстве РА должны быть внесены изменения, согласно которым должны быть устранены разделы исков и должен быть поставлен вопрос, подлежащий выяснению суда. По части фиктивных актов необходимо предусмотреть в административно-процессуальном кодексе РА отдельную главу, в которой будут урегулированы процедуры оспаривания этих актов.

Հիմնաբառեր՝ վարչական իրավունքի ֆիկցիա, վարչական ակտ, անգործություն, վարչական լռություն, դրական բնույթի ֆիկտիվ ակտ, բացասական բնույթի ֆիկտիվ ակտ, ֆիկտիվ ակտի վիճարկում:

Keywords*:* fiction of administrative law, administrative act, inaction, administrative silence, the fictitious act of a positive nature, the fictitious act of a negative nature, challenging a fictitious act.

Ключевые слова*:* фикция административного права, административный акт, бездействие, административное молчание, фиктивный акт позитивного характера, фиктивный акт негативного характера, оспаривание фиктивного акта.

ԻՍՐԱՅԵԼՅԱՆ ԳԵՎՈՐԳ
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի գիտահետազոտական և ծրագրամեթոդական աշխատանքների կազմակերպման բաժնի ղեկավար, Եվրասիա միջազգային համալսարանի դասախոս
ISRAYELYAN GEVORG
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Head of the Unit of Organization of Scientific Research and Programmatic-methodological Activities of the Academy of Justice of Armenia, Lecturer at the Eurasia International University
ИСРАЕЛЯН ГЕВОРГ
кандидат юридических наук, доцент, руководитель отдела организации научно-исследовательских и программно-методических работ Академии юстиции Армении, преподаватель Международного университета Евразия

ԱՊԱՑՈՒՅՑՆԵՐԸ ԵՎ ԱՊԱՑՈՒՑՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔՆԵՐԸ ՊՈՐՆԿՈՒԹՅԱՄԲ ԶԲԱՂՎԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՈՐԾԵՐՈՎ

EVIDENCES AND CIRCUMSTANCES LIABLE TO SUBSTANTIATION IN PROSTITUTION CASES

ДОКАЗАТЕЛЬСТВА И ОБСТОЯТЕЛЬСТВА, ПОДЛЕЖАЩИЕ ДОКАЗЫВАНИЮ, ПО ДЕЛАМ О ЗАНЯТИИ ПРОСТИТУЦИЕЙ

Annotation: The article is devoted to proofs and circle of evidence in prostitution cases in the Republic of Armenia. It is determined the specifics of the circumstances be proved in cases of engaging in prostitution on the basis of the legislative changes proposed by the author.

Аннотация: Статья посвящена проблемам доказательств и предмета доказывания по делам о занятии проституцией в Республике Армения. Определяется специфика обстоятельств, подлежащих доказыванию по делам о занятии проституцией на основе законодательных изменений, предлагаемых автором.

Հիմնաբառեր՝ պոռնկությամբ զբաղվելը, վարչական իրավախախտում, ապացույցներ, ապացուցման ենթակա հանգամանքներ:

Keywords: prostitution, administrative offence, evidences, facts to prove.

Ключевые слова: проституция; административное правонарушение; доказательства; обстоятельства, подлежащие доказыванию.

ՌՈՒԲՑՈՎԱ ՄԱՅԱ
ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ արդարադատության խորհրդական, ավագ գիտաշխատող

RUBTSOVA MAYA
Adviser of Justice of the University of the Prosecutor's Office of the Russian Federation Scientific Research Institute, Senior Researcher

РУБЦОВА МАЙЯ
Советник юстиции НИИ Университета прокуратуры РФ, старший научный сотрудник

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԴԱՇՆՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԱՆՏԱՌԻ ԱՊՕՐԻՆԻ ԱՐՏԱՀԱՆՄԱՆ ԽՆԴԻՐԸ. ԴԱՏԱԽԱԶԱԿԱՆ-ՎԵՐԱՀՍԿՈՂԱԿԱՆ ԱՍՊԵԿՏ

THE PROBLEM OF ILLEGAL EXPORT OF TIMBER FROM THE RUSSIAN FEDERATION: PROSECUTOR-SUPERVISORY ASPECT

ПРОБЛЕМА НЕЗАКОННОГО ВЫВОЗА ЛЕСА ИЗ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ: ПРОКУРОРСКО-НАДЗОРНЫЙ АСПЕКТ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում քննարկվում են Ռուսաստանի Դաշնությունից անտառի ապօրինի արտահանման, անտառների պահպանության և օգտագործման, անտառօգտագործման ոլորտում օրենքների կատարման դատախազական հսկողության իրավական բնույթի, անտառանյութի շրջանառության օրինականության, ինչպես նաև օրենքի խախտումների հայտնաբերման և դատախազական արձագանքման միջոցների ձեռնարկման հարցերը:

Abstract: The article deals with the issues of illegal export of forest from the Russian Federation, the problems of conservation and use of forests, the legal nature of the Prosecutor's supervision over execution of laws in the sphere of forest management, the legality of timber trafficking, and identifying violations of the law and measures of prosecutorial response.

Հիմնաբառեր՝ անտառի ապօրինի արտահանում, դատախազական հսկողություն, անտառօգտագործման օրինականություն, օրենսդրություն, իրավական խնդիրներ, օրենքի խախտումներ, դատախազական արձագանքման միջոցներ:

Keywords: illegal export of forest, prosecutor's supervision, the legality of forest use, legislation, legal problems, violations of the law, measures of prosecutor's response.

Ключевые слова: незаконный вывоз леса, прокурорский надзор, законность лесопользования, законодательство, правовые проблемы, нарушения закона, меры прокурорского реагирования.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼՈԳԻԱ / CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY / УГОЛОВНОЕ ПРАВО И КРИМИНОЛОГИЯ

ԵԴԻԳԱՐՅԱՆ ԼԻԱՆԱ
Երևանի պետական համալսարանի քրեական իրավունքի ամբիոնի ասպիրանտ,
ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանի դատավորի օգնական

EDIGARYAN LIANA
Post-graduate student of the Yerevan State University Department of Criminal Law, Assistant of Judge of the RA Criminal Court of Appeal

ЕДИГАРЯН ЛИАНА
аспирант кафедры уголовного права Ереванского государственного университета, помощник судьи Апелляционного уголовного суда РА

ՊԱՏԺԻ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ՊԱՏԻԺԸ ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆՈՐԵՆ ՉԿԻՐԱՌԵԼՈՒ ՀԻՄՔ

PROVIDING THE PURPOSES OF THE PUNISHMENT AS A GROUND FOR NOT APPLYING THE CONDITIONAL PUNISHMENT

ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЦЕЛЕЙ НАКАЗАНИЯ КАК ОСНОВАНИЕ ДЛЯ УСЛОВНОГО НЕПРИМЕНЕНИЯ НАКАЗАНИЯ

Annotation: The subject of the article is grounds for conditional punishment and the theoretical approaches to the issue at hand. In the context of the new Criminal Code of the Republic of Armenia, the aims of the sentence were presented, as well as the approaches to them in the legal literature. In addition, the article discusses the question of the expediency of re-socializing the sentenced person as the purpose of the sentence according to the new Criminal Code of the Republic of Armenia.

Аннотация: Данная статья посвящена исследованию оснований условного неприменения наказания. В связи с этим рассмотрены различные теоретические подходы по данной проблематике. В контексте нового Уголовного кодекса Республики Армения, исследованы проблемы предусмотрения целей наказания, а также имеющиеся в юридической литературе различные подходы к их решению. В статье также рассматривается вопрос о целесообразности предусмотрения ресоциализации осужденного как цели наказания в новом Уголовном кодексе РА.

Հիմնաբառեր՝ *պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու հիմքերը, պատժի նպատակներ, սոցիալական արդարության վերականգնում, պատժի ենթարկված անձի ուղղում, հանցագործությունների կանխում, պատժի ենթարկված անձին վերասոցիալականացում:*

Keywords: *grounds for conditional punishment, the purposes of punishment, restoration of social justice, correction of the punished person, crime prevention, re-socialization of the convicted person.*

Ключевые слова: *основания условного неприменения наказания, цели наказания, восстановление социальной справедливости, исправление осужденного, предупреждение преступлений, ресоциализация осужденного.*

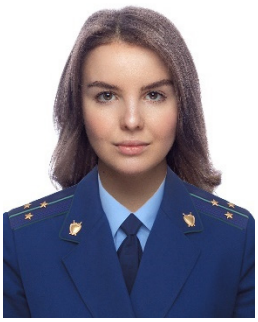

ԺԻՐՆՈՎԱ ԻՆՆԱ
Ռուսաստանի Դաշնության դատախազության համալսարանի ԳՀԻ գիտաշխատող, երկրորդ դասի իրավաբան

ZHIRNOVA INNA
Researcher at the University of Prosecutor's Office of the Russian Federation Scientific-Research Institute, 2-nd class lawyer

ЖИРНОВА ИННА
Научный сотрудник НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации, юрист 2 класса

ՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԴԱՏԱԽԱԶՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՆԵՅՐՈՆԱՅԻՆ ՑԱՆՑԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

ON THE APPLICATION OF NEURAL NETWORKS FOR ASSESSMENT OF THE PROSECUTOR'S OFFICE OF THE LEVEL OF CORRUPTION IN THE SPHERE OF STATE AND MUNICIPAL PROCUREMENT

О ПРИМЕНЕНИИ НЕЙРОННЫХ СЕТЕЙ ДЛЯ ОЦЕНКИ ПРОКУРАТУРОЙ УРОВНЯ КОРРУПЦИИ В СФЕРЕ ГОСУДАРСТВЕННЫХ И МУНИЦИПАЛЬНЫХ ЗАКУПОК

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում հիմնավորվում է այնպիսի վերլուծական տեղեկատվական համակարգի մշակման և ներդրման անհրաժեշտությունը, որը, օգտագործելով արհեստական բանականության (նեյրոնային ցանցերի) տեխնոլոգիաները և կիրառելով կոռուպցիայի՝ առկա և նոր ինդիկատորները, կապահովի դատախազության կողմից պետական և համայնքային գնումների ոլորտում կոռուպցիայի մակարդակի գնահատման ավտոմատացումը, ինչն իր հերթին թույլ կտա օպերատիվորեն բացահայտել կոռուպցիոն ռիսկերը և կնպաստի բյուջետային միջոցների ողջամիտ օգտագործմանը:

Annotation: The article substantiates the need for the development and implementation of an analytical information system, which, using artificial intelligence technologies (neural networks) and applying the existing and new indicators of corruption, will automate the assessment by the prosecutor's office of the level of corruption in the field of state and municipal procurement, which will allow to identify corruption risks promptly and will promote the rational use of budgetary funds.

Հիմնաբառեր՝ կոռուպցիայի ինդիկատոր, թվայնացում, տեղեկատվական հաղորդակցության տեխնոլոգիաներ, մեծ տվյալներ, արհեստական բանականություն, նեյրոնային ցանցեր:

Keywords: corruption indicator, digitalization, information and communication technologies, big data, artificial intelligence, neural networks.

Ключевые слова: индикатор коррупции, цифровизация, информационно-коммуникационные технологии, большие данные, искусственный интеллект, нейронные сети.

ԿՈՍԱՆՈՎ ԺՈՒՄԱՇ
իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, Ղազախստանի Հանրապետության Գերագույն դատարանին կից արդարադատության ակադեմիայի պրոֆեսոր

KOSANOV ZHUMASH
Doctor of Legal Sciences, Professor of the Academy of Justice under the Supreme Court of the Republic of Kazakhstan

КОСАНОВ ЖУМАШ
доктор юридических наук, профессор Академии правосудия при Верховном суде Республики Казахстан

ՔՐԵԱԿԱՆ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԽԱԽՏՈՒՄՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ ՂԱԶԱԽՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

GENERAL CHARACTERISTIC OF CRIMINAL ECOLOGICAL OFFENCES IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА УГОЛОВНЫХ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ПРАВОНАРУШЕНИЙ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում ներկայացված է Ղազախստանի Հանրապետությունում բնապահպանական քրեական իրավախախտումների ընդհանուր բնութագիրը: Կատարվել է բնապահպանական վարչական իրավախախտումների և հանցավոր իրավախախտումների սահմանազատման, համակարգման չափանիշների վերլուծություն:

Annotation: The article presents the general description of ecological criminal offences in the Republic of Kazakhstan. Analysis of criteria for delimitation and coordination of environmental administrative offences, criminal offences were carried out.

Հիմնաբառեր՝ բնապահպանական իրավախախտումներ, վարչական իրավախախտում, քրեական բնապահպանական հանցագործություններ:

Keywords: ecological offences, administrative offences, criminal ecological crimes.

Ключевые слова: экологические правонарушения, административный проступок, уголовные экологические преступления.

ՍԱԼՆԻԿՈՎ ՆԻԿՈԼԱՅ
Ռուսաստանի Դաշնության դատախազության համալսարանի ԳՀԻ բաժնի գիտաշխատող

SALNIKOV NIKOLAY
Researcher of the Department at the University of Prosecutor's Office of the Russian Federation Scientific-Research Institute

САЛЬНИКОВ НИКОЛАЙ
научный сотрудник отдела НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

ՌԴ ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ ՀԱՏԿԱՆԻՇՆԵՐՈՎ ՀԱՆՑԱԿԱԶՄԵՐԻ ՇԱՐԱԴՐՄԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ-ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ON FEATURES OF THE TECHNICAL AND LEGAL STATEMENT OF THE COMPOSITIONS OF CRIMES WITH ALTERNATIVE FEATURES IN THE CRIMINAL CODE OF THE RUSSIAN FEDERATION

ОБ ОСОБЕННОСТЯХ ТЕХНИКО-ЮРИДИЧЕСКОГО ИЗЛОЖЕНИЯ СОСТАВОВ ПРЕСТУПЛЕНИЙ С АЛЬТЕРНАТИВНЫМИ ПРИЗНАКАМИ В УГОЛОВНОМ КОДЕКСЕ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Ամփոփագիր՝ Հոդվածը նվիրված է Ռուսաստանի Դաշնության քրեական օրենսգրքում այլընտրանքային հատկանիշներով հանցագործությունների կազմերի տեխնիկա-իրավական շարադրանքի առանձնահատկություններին: Նշվում է, որ քրեաիրավական նորմերի կառուցվածքի ձևավորումը ենթարկվում է ֆորմալ տրամաբանության կանոններին: Ընդ որում, քրեական օրենքի առանձին նորմերում պարունակվող բաժանարար դատողությունների տարբեր տեսակների տրամաբանական կապերի առանձնահատկությունը կարևոր նշանակություն ունի հանցավոր արարքների քրեաիրավական գնահատման համար:

Annotation: The article is devoted to the peculiarities of the technical and legal presentation of the elements of crimes with alternative features in the Criminal Code of the Russian Federation. It is noted that the formation of the structure of criminal law norms is subject to the rules of formal logic. At the same time, the specifics of the logical connections of various types of dividing judgments contained in certain norms of the criminal law are important for the criminal legal assessment of criminal acts.

Հիմնաբառեր՝ *հանցակազմ, հանցակազմի այլընտրանքային հատկանիշներ, քրեաիրավական նորմերի տեխնիկական-իրավաբանական շարադրանք, բաժանարար դատողությունների տեսակներ:*

Keywords: *corpus delicti, alternative elements of corpus delicti, technical and legal presentation of criminal law norms, types of dividing judgments.*

Ключевые слова: *состав преступления, альтернативные признаки состава преступления, технико-юридическое изложение уголовно-правовых норм, виды разделительных суждений.*

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / ЧАСТНОЕ ПРАВО / PRIVATE LAW

ՆԱՆԴՈՐ ՏՈՄԱ
Բուդապեշտի մայրաքաղաքային շրջանային դատարանի աշխատանքային իրավունքի դեպարտամենտ, դատավորի օգնական

NANDOR TOMA
Budapest Capital Regional Court Labour Law Department, assistant of judge

НАНДОР ТОМА
Департамент трудового права Столичного окружного суда Будапешта, помощник судьи

ԱՊԱՑՈՒՑՄԱՆ ԲԵՌԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ ԵՎ ԿԱՐԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՄ ԻՐԱՎԱՀԱՎԱՍԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՈՒՄ, ՀԱՏԿԱՊԵՍ՝ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՈԼՈՐՏՈՒՄ

THE EVOLUTION AND IMPORTANCE OF THE BURDEN OF PROOF IN EU EQUALITY LAW, ESPECIALLY IN THE FIELD OF LABOUR LAW

РАЗВИТИЕ И ЗНАЧЕНИЕ ПРАВА НА РАВЕНСТВО ЕС, ОСОБЕННО В ОБЛАСТИ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА

Ամփոփագիր՝ Հոդվածի հիմնական նպատակն է ուսումնասիրել ապացուցման բեռի զարգացումը ԵՄ իրավահավասարության իրավունքում, հատկապես՝ աշխատանքային օրենսդրության ոլորտում: Այդ առումով հոդվածում քննարկվում են աշխատանքային իրավունքի ոլորտում առկա ուղղակի և անուղղակի խտրականության դրսևորումները, դրանց առանձնահատկությունները, ինչպես նաև հետազոտության թեմային առնչվող խնդիրների լուծման հիմնական ուղղությունները:

Аннотация: Основной целью данной статьи является изучение развития бремени доказывания в праве на равенство ЕС, особенно в сфере трудового законодательства. В данной связи в пред-ставленной статье рассматриваются прямая и косвенная формы дискриминации в сфере трудо-вого права, их особенности, а также основные направления решения задач, связанных с темой исследования.

Հիմնաբառեր՝ հավասար վերաբերմունք, ապացուցման բեռուղղակի խտրականություն, անուղղակի խտրականություն, ԵՄ իրավունք, աշխատանքային իրավունք:

Keywords: equal treatment, burden of proof, direct discrimination, indirect discrimination, EU law, labour law

Ключевые слова: равное обращение, бремя доказывания, прямая дискриминация, косвенная дискриминация, право ЕС, трудовое право.

ԿԻՐԱԿՈՍՅԱՆ ՍՎԵՏԼԱՆԱ
Երևանի պետական համալսարանի իրավագիտության ֆակուլտետի մագիստրատուրայի 1-ին կուրսի ուսանող

KIRAKOSYAN SVETLANA
1st year Master's student of the Yerevan State University Faculty of Law,

КИРАКОСЯН СВЕТЛАНА
Студент 1 курса магистратуры юридического факультета Ереванского государственного университета

ՖԻԼՄԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ՀԱՏՎԱԾՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԸ ԵՎ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ: ԷԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ ՖԻԼՄՈՒՄ

THE LEGAL STATUS OF THE SEPARATE ELEMENTS OF THE FILM AND THEIR PROTECTION. SUBSTANTIAL MODIFICATION IN THE FILM

ПРАВОВОЙ СТАТУС ОТДЕЛЬНЫХ ЭЛЕМЕНТОВ ФИЛЬМА И ИХ ЗАЩИТА. СУЩЕСТВЕННОЕ ИЗМЕНЕНИЕ В ФИЛЬМЕ

Аннотация: Каждая работа представляет собой комбинацию отдельных элементов, некоторые из которых могут быть оригинальными и защищенными авторскими правами, а некоторые нет. Защита авторских прав на всю работу не предполагает защиты каждого отдельного элемента работы. В связи с этим, одним из наиболее важных вопросов, обсуждаемых в теоретической литературе, является вопрос о том, может ли фиксированная часть фильма, как самостоятельное творческое произведение, получить защиту авторских прав отдельно от авторских прав, предоставленных фильму, и какое творческое влияние считается значимым, чтобы привести к созданию полностью самостоятельного произведения? В рамках данной работы изучение отечественного и зарубежного опыта раскрывает существующие основные подходы, представляет предложения по более эффективному урегулированию отношений.

Բանալի բառեր: ֆիլմ, ստեղծագործության առանձին տարր, աշխատանքի յուրօրինակ արդյունք, էական տարր, էական փոփոխություն:

Keywords: film, separate element of the work, original result of creative activity, substantial part, substantial modification.

Ключевые слова: фильм, отдельный элемент произведения, своеобразный результат работы, существенный элемент, существенное изменение.

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ /CIVIL PROCEDURE / ГРАЖДАНСКОЕ СУДОПРОИЗВОДСТВО

ՆԱԳԻՆԵ ՍԱՆԴՈՐ ԻԼԴԻԿՈ
Սզոմբաթելիի դատարանի քարտուղար,
Հունգարիա

NAGYNÉ SÁNDOR ILDIKÓ
Secretary of the Court of Szombathely,
Hungary

НАГИНЕ САНДОР ИЛДИКО
Секретарь суда Сзомбатли,
Венгрия

ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԿԻՐԱՌՈՒՄԸ ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՀԱՅՑՈՒՄ

APPLICATION OF FOREIGN LAW IN HUNGARIAN CIVIL LAWSUIT

ПРИМЕНЕНИЕ ЗАРУБЕЖНОГО ПРАВА В ГРАЖДАНСКОМ ИСКЕ ВЕНГРИИ

Ամփոփագիր՝ Կենսապայմանների միջազգայնացումը և իրավական նախադեպը մարտահրավեր է դատարանների համար. խնդրո առարկան՝ օտարերկրյա օրենքի կիրառումն է: Ազգային դատարանների առջև քաղաքացիական դատավարության փաստերը համակցված են միջազգային տարրերով:Այդ համատեքստում հոդվածում նշվում են այն խնդիրները և ընթացակարգային դժվարությունները, որոնք առաջանում են, երբ Հունգարիայի դատարանը քաղաքացիական հայցով կիրառում է այլ պետության օրենքը:

Аннотация: Интернационализация условий жизни и правовой прецедент - это вызов для судов, то есть применение иностранного права. Факты гражданского разбирательства в национальных судах были объединены с международными элементами. Какие проблемы и процессуальные трудности возникают, когда суд Венгрии применяет право другого государства в гражданском иске?

Հիմնաբառեր՝ Եվրոպական Միություն, օտարերկրյա իրավունք, քաղաքացիական իրավունք, միջազգային մասնավոր իրավունք, Հռոմ I. – Հռոմ II. կարգավորում, Լոնդոնյան կոնվենցիա, Եվրոպական իրավական համացանց:

Keywords: European Union, foreign law, civil law, private international law, Rome I. – Rome II. Regulation, London Convention, European Judicial Network.

Ключевые слова: Европейский Союз, иностранное право, гражданское право, международное частное право, Рим I. - Рим II. регулирование, Лондонская конвенция, Европейский правовой интернет.

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ / INITIAL AND CONTINUOUS TRAINING / ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА И ПЕРЕПОДГОТОВКА

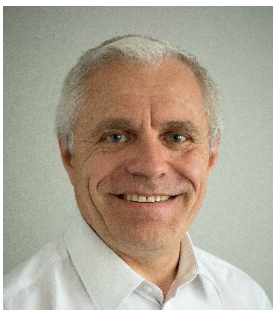

ՄՈՐՈԶ ՎԼԱԴԻՄԻՐ
Իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, Բելառուսի պետական համալսարանի դատավորների, դատախազության, դատարանների և արդարադատության հաստատությունների աշխատակիցների վերապատրաստման և որակավորման բարձրացման ինստիտուտի փոխտնօրեն

MAROZ VLADIMIR
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Deputy Director of the Institute for Re-training and Qualification Upgrading of Judges, Prosecutors and Legal Professionals at the Belarusian State University

МОРОЗ ВЛАДИМИР
кандидат юридических наук, доцент, заместитель директора Института переподготовки и повышения квалификации судей, работников прокуратуры, судов и учреждений юстиции Белорусского государственного университета

ՈՒՍՈՒՑՈՒՄԻՑ ՈՐԱԿՅԱԼ ԻՐԱՎԱԿԻՐԱՌՈՒԹՅՈՒՆ. ՄԱՍՆԱԳԵՏ-ԻՐԱՎԱԲԱՆՆԵՐԻ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՆՈՐ ՊԱՐԱԴԻԳՄ*

FROM TRAINING TO QUALITY LEGAL PRACTICE: NEW EDUCATIONAL PARADIGM FOR LEGAL PROFESSIONALS*

ОТ ОБУЧЕНИЯ К КАЧЕСТВЕННОМУ ПРАВОПРИМЕНЕНИЮ: НОВАЯ ПАРАДИГМА ОБУЧЕНИЯ ЮРИСТОВ-ПРОФЕССИОНАЛОВ*

Ամփոփագիր՝ Հոդվածում քննարկվում են մասնագետ-իրավաբանների որակավորման բարձրացման հարցերը: Նշվում է իրավաբանական կրթության դերը պետության իրավական քաղաքականության ապահովման համար: Հիմնավորվում է մասնագիտական գործունեության միջազգային չափանիշների նշանակությունը՝ որպես իրավաբան-մասնագետների ուսուցման կարևոր իրավական հիմք: Հեղինակն առանձնացնում և վերլուծում է իրավաբանական կրթության որակի այնպիսի բաղադրիչները, ինչպիսին են կրթական հաստատության կողմից ապահովվող ուսուցման որակը, ունկնդիրների ունակությունները, ինչպես նաև սոցիալապես հետաքրքրված այլ սուբյեկտների՝ ուսուցման միջավայրի նկատմամբ ազդեցությունը: Որպես իրավաբանների մասնագիտական ուսուցման որակի ապահովման պայմաններ հատուկ ուշադրություն է դարձվում այնպիսի բաղադրիչների անհրաժեշտությանը, ինչպիսին են փոխգործակցությունը և համաձայնությունը:

Annotation: The article discusses the issues of in-service training for legal professionals. The role of legal education in ensuring the quality of legal policy of the state is noted. The importance of international standards of professional activity as an important legal basis for the education of legal professionals is substantiated. The author identifies and analyzes such constituent elements of the quality of legal education as the quality of training provided by the educational institution, the student's abilities, as well as the impact on the learning environment of other socially interested parties. Special attention is paid to the need for interaction and consistency of these elements as a necessary condition for ensuring the quality of professional education for lawyers.

Հիմնաբառեր՝ Բելառուս, կրթության որակ, փաստաբանների, դատախազների, դատավորների որակավորման բարձրացում, մասնագիտական գործունեության չափանիշներ, իրավաբանական կրթություն, իրավաբան:

Keywords: Belarus, quality of education, in-service training of lawyers, prosecutors, judges, professional standards, legal education, legal professional.

Ключевые слова: Беларусь, качество образования, повышение квалификации адвокатов, прокуроров, судей, стандарты профессиональной деятельности, юридическое образование, юрист.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2022 1 (7)

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PUBLIC LAW / ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО

ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ ՔՐԻՍՏԻՆԵ
Երևանի պետական համալսարանի
սահմանադրական իրավունքի ամբիոնի ասպիրանտ

ALEKSANYAN KRISTINE
PhD student at the Yerevan State University
Chair of Constitutional law

АЛЕКСАНЯН КРИСТИНЕ
аспирант кафедры конституционного права
Ереванского государственного университета

ՄԱՐԴՈՒ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՄԱՆ ՀԱՄԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՏՈՒԿ ՌԵԺԻՄՆԵՐԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ

PROPORTIONALITY OF THE RESTRICTION OF CONSTITUTIONAL RIGHTS IN THE CONDITIONS OF SPECIAL REGIMES

СОРАЗМЕРНОСТЬ ОГРАНИЧЕНИЯ КОНСТИТУЦИОННЫХ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА В УСЛОВИЯХ СПЕЦИАЛЬНЫХ РЕЖИМОВ УПРАВЛЕНИЯ

Ամփոփագիր

Կառավարման հատուկ ռեժիմների պայմաններում մարդու իրավունքների սահմանափակման համաչափությունը ոչ միայն ապահովում է այդ իրավունքների պաշտպանությունը, այլ նաև բխում է հենց պետության շահերից, քանի որ ապահովում է վարչական մարմինների բնականոն գործունեությունն ու վարչական ներուժի արդյունավետ օգտագործումը: Նշվածով պայմանավորված, աշխատանքում հիմնավորվել է, որ պետությունը պետք է խուսափի առաջին հերթին առավել խիստ, այդ թվում՝ արտակարգ դրության կառավարման հատուկ ռեժիմին դիմելուց կամ այն երկարաձգելուց, եթե ճգնաժամը հնարավոր է հաղթահարել առավել մեղմ իրավական ռեժիմի կիրառմամբ:

Կառավարման հատուկ ռեժիմների կապակցությամբ ներպետական օրենսդրությամբ առկա դրույթների, ինչպես նաև միջազգային կառույցների դիրքորոշումների վերլուծության հիման վրա աշխատանքում համաչափության սկզբունքի համատեքստում որպես կառավարման հատուկ ռեժիմների պայմաններում սահմանվող լրացուցիչ սահմանափակումների ու պահանջների հիմնական առանձնահատկություն է ներկայացվել դրանց նպատակի երկակի բնույթը. սահմանափակումների ու նահանջների միջանկյալ նպատակն այն հանրային շահերի կամ այլոց իրավունքների և ազատությունների պաշտպանությունն է, որոնց համար տվյալ կառավարման հատուկ ռեժիմը պայմանավորող իրավիճակը սպառնալիք է ստեղծել, իսկ դրանց վերջնական և գերակա նպատակը նորմալ վիճակի վերականգնումն է: Ըստ այդմ, ներկայացվել է առաջարկություն, ըստ որի՝ կառավարման հատուկ ռեժիմների պայմաններում սահմանված ցանկացած միջոցի համաչափության (պիտանիության, անհրաժեշտության և համարժեքության) գնահատումը պետք է կատարվի ոչ միայն հանրային շահերի կամ այլոց իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության, այլ նաև ստեղծված ճգնաժամը հաղթահարելու տեսանկյունից:

Annotation

In the conditions of special regimes, the proprotionality of the restriction of human rights not only ensures the protection of these rights, but also proceeds from the interests of the state itself, since it ensures the normal operation of administrative bodies and the effective use of administrative potential. In this regard, it was justified in the work that the state should avoid, first of all, resorting to a stricter, including a special regime of emergency, if the crisis can be overcome with the help of a more lenient legal regime.

In the context of the principle of proprotionality, based on the analysis of the provisions of national legislation, as well as the positions of international institutions in connection with special legal regimes, as the main feature of additional restrictions and requirements established under special management regimes is presented the dual nature of the purpose: the intermediate purpose of restrictions and derogations is to protect those public interests or the rights and freedoms of others for whom the situation stipulating a special regime has created an exhaustive perspective, and their ultimate and priority purpose is to restore a normal situation. In accordance with this, a proposal was submitted according to which an assessment of the proportionality (suitability, necessity and adequacy) of any measure established under special legal regimes should be carried out not only from the point of view of protecting public interests or the rights and freedoms of others, but also from the point of view of overcoming the crisis.

Аннотация

В условиях специальных режимов управления соразмерность ограничения прав человека не только обеспечивает защиту этих прав, но и исходит из интересов самого государства, поскольку обеспечивает нормальную деятельность административных органов и эффективное использование административного ресурса. В связи с вышеизложенным в статье было обосновано, что государство должно избегать, в первую очередь, обращения к более строгому, в том числе к особому режиму управления чрезвычайным положением или продления особого режима чрезвычайного положения, если кризис можно преодолеть с помощью более мягкого правового режима.

В контексте принципа соразмерности в работе на основе анализа положений, имеющихся в национальном законодательстве, а также позиций международных структур в связи с особыми режимами управления, в качестве основной особенности дополнительных ограничений и требований, устанавливаемых в условиях специальных режимов управления, был представлен двойной характер их назначения: промежуточной целью ограничений и отступлений является защита тех общественных интересов или прав и свобод других лиц, для которых положение, обусловливающее особый режим управления, создало угрозу, а их конечной и приоритетной целью является восстановление нормального состояния.

В соответствии с вышеизложенным, было представлено предложение, согласно которому, оценка соразмерности (пригодности, необходимости и эквивалентности) любой меры, установленной в условиях специальных режимов управления, должна производиться не только с точки зрения защиты общественных интересов или прав и свобод лиц, но и с точки зрения преодоления создавшегося кризиса.

Հիմնաբառեր՝ սահմանադրական իրավունքի սահմանափակում, կառավարման հատուկ ռեժիմ, համաչափության սկզբունք, արտակարգ դրություն:

Key words: restriction of constitutional law, special legal regime, principle of proportionality, state of emergency.

Ключевые слова: ограничение конституционного права, специальный правовой режим, принцип соразмерности, чрезвычайное положение.

ՄՈՒՍԻՆ ԿԱՆԱՏ
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու,
Ղազախստանի Հանրապետության Գերագույն դատարանին կից
արդարադատության ակադեմիայի դոցենտ

MUSIN KANAT
Candidate of Legal Sciences,
Associate Professor of the Academy of Justice at the Supreme Court
of the Republic of Kazakhstan

МУСИН КАНАТ
кандидат юридических наук,
доцент Академии правосудия при Верховном Суде
Республики Казахстан

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

CONSTITUTIONAL PRINCIPLES OF JUSTICE

КОНСТИТУЦИОННЫЕ ПРИНЦИПЫ ПРАВОСУДИЯ

Ամփոփագիր

Հոդվածում հեղինակն անդրադառնում է Ղազախստանի Հանրապետությունում արդարադատության սահմանադրական սկզբունքների առանձնահատկություններին: Հեղինակի պնդմամբ՝ արդարադատության սկզբունքների պահպանման խնդիրն արտացոլում է հասարակության իրավագիտակցության մակարդակը, իսկ դրանց արդյունավետության անկյունաքարը հենց քաղաքացիների վերաբերմունքն է արդարադատության նկատմամբ: Դատարանի նկատմամբ դրական վերաբերմունքի ձևավորման որոշիչ գործոնը դատավորն է, նրա գործողությունները:

Հեղինակը կարծում է, որ Օրենսդիրը բավականաչափ ուշադրություն է դարձնում արդարադատության սկզբունքների նորմատիվ ամրագրմանը, ինչի մասին է վկայում սահմանադրական օրենսդրության համառոտ վերլուծությունը: Սակայն միայն արդարադատության սկզբունքների սահմանադրական համախմբումը չի լուծում դրանց իրականացման հետ կապված հարցերի ամբողջականությունը: Դատավորների ցանկացած ապօրինի որոշում, որը հասարակության մեջ բացասական արձագանք է ստանում, համահունչ է որոշակի սկզբունքների խախտմանը: Հեղինակը պնդում է՝ դատական գործունեության ոլորտում արդարադատության սկզբունքները պետք է չափորոշիչ լինեն ինչպես իրավաստեղծ, այնպես էլ հենց իրավակիրառ գործունեության համար:

Annotation

In the article the author touches the features of the constitutional principles of justice in the Republic of Kazakhstan. The author claims, that in the state governed by the rule of law an independent judiciary is almost the main tool which insures constitutional legitimacy and legal regulation. The judiciary acts as a deterrent tool that prevents violations of legal regulations both by legislative and executive bodies of state authority thus ensuring the real separation of powers.

The author claims, that the issue of observation of the principles of justice reflects the level of legal awareness of the society and the cornerstone of the effectiveness of the principles is the attitude of the citizens towards justice. The main factor in the formation of a positive attitude towards the court is the judge and his actions.

The author thinks that the legislator pays much attention to the normative enshrinement of the pricnciples of justice, which is evidenced by the brief analysis of the constitutional legislation. However, the constitutional consolidation of the principles of justice alone doesnt solve the issues related to their implementation. Any illegal decision of judges, which receives a negative response in the society, leads to violation of certain principles. The author argues that the principles of justice in the field of judicial activity should be the standards for both law-making and law-enforcement activities.

Аннотация

Статья посвящена особенностям принципов правосудия в Республике Казахстан. По мнению автора, независимая судебная власть в правовом государстве является едва ли не решающим инструментом обеспечения конституционной законности и правопорядка. Судебная власть выс-тупает сдерживающим фактором, предупреждающим нарушение правовых установлений как со стороны законодательных, так и исполнительных органов государственной власти, обеспечивая тем самым подлинное разделение властей. Автор считает, что государство, функционирующее на подлинных демократических началах, должно: во-первых, расширять, укреплять гарантии
независимости суда на конституционном и отраслевом уровне путем принятия соответствующих правовых актов; во-вторых, на деле обеспечивать авторитет судебной власти, пресекая всякие попытки административного давления со стороны других властных структур. При этом важным является именно последнее условие, ибо правовые гарантии могут соответствовать всем международным стандартам, однако быть неспособными остановить противоправное воздействие на судебную власть.

По утверждению автора, проблематика соблюдения принципов правосудия отражает уровень правового сознания в обществе. Лакмусовой бумагой действенности принципов правосудия является именно отношение к ней граждан. Решающим фактором формирования положительного отношения к суду является судья, его действия. Автор считает, что законодатель достаточно хорошо уделяет внимание нормативному закреплению принципов правосудия, о чем свидетельствует проведенный краткий анализ конституционного законодательства. Однако лишь конституционное закрепление принципов правосудия не решает всей полноты вопросов, связанных с их реализацией. Любые неправомерные решения судей, получающие негативную реакцию в обществе, созвучны с нарушением тех или иных принципов. Автор утверждает, что принципы правосудия должны быть мерилом как для правотворчества в сфере судебной деятельности, так и для самого правоприменения.

Հիմնաբառեր՝ սկզբունքներ, արդարադատություն, Սահմանադրություն, Գերագույն դատարան, դատավոր:

Key words: principles, justice, Constitution, Supreme Court, judge.

Ключевые слова: принципы, правосудие, Конституция, Верховный Суд, судья.

ՇԱՀՆԱԶԱՐՅԱՆ ՆՈՐԻԿ
ՀՀ ԳԱԱ փիլիսոփայության, սոցիոլոգիայի և իրավունքի ինստիտուտի հայցորդ

SHAHNAZARYAN NORIK
Applicant at the Institute of Philosophy, Sociology and Law of the NAS RA

ШАХНАЗАРЯН НОРИК
соискатель Института философии, социологии и права НАН РА

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ

THE DEVELOPMENT TENDENCIES OF MODERN CONSTITUTIONS

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ СОВРЕМЕННЫХ КОНСТИТУЦИЙ

Ամփոփագիր

Սույն հոդվածում հանգամանորեն և համակողմանիորեն իրավահամեմատական վերլուծության են ենթարկվել ժամանակակից սահմանադրությունների զարգացման միտումները: Ուսումնասիրության առարկան են ժամանակակից սահմանադրության էությունը և բովանդակությունը: Ըստ այդմ՝ ժամանակակից սահմանադրությունը պետության հիմնական օրենքն է, նրա իրավաքաղաքական գլխավոր փաստաթուղթը, յուրահատուկ հասարակական պայմանագիր (դաշինք)՝ հասարակության (ժողովրդի) և պետության միջև: Հատկանշական է, որ ժամանակակից սահմանադրությունների տեքստում հաճախ ամրագրվում են շրջակա միջավայրի պաշտպանության հարցերը, ահաբեկչության դեմ պայքարի անհրաժեշտությունը, տիեզերքի խաղաղ օգտագործման մասին դրույթներ:

Հոդվածում հիմնավորվում է, որ սահմանադրությամբ է ամրագրվում անձի իրավական կարգավիճակի հիմունքները, պետության կառուցվածքը, կառավարման ձևը, քաղաքական ռեժիմը, արտաքին և ներքին քաղաքականության հիմունքները: Ժամանակակից սահմանադրություններն ընդունվում և փոփոխվում են, որպես կանոն, հանրաքվեի միջոցով՝ ժողովրդի ուղղակի կամաարտահայտությամբ:

Հոդվածում առաջարկվում է հիմք ընդունել մի շարք երկրների փորձը, որտեղ սահմանադրության մեջ ներառված զանգվածային տեղեկատվության միջոցներին, քաղաքական համակարգի ժողովրդավարացմանը, հասարակական միավորումների սահմանադրականացմանը, սահմանադրության ընդունման և փոփոխման կարգին վերաբերող իրավադրույթներ:

Annotation

Tendencies of the development of modern constitutions have been thoroughly, comprehensively and law-comparatively analyzed in this article. The essence and content of the modern constitution are the main subject of study. The modern constitution is the basic law of the state, its main legal-political document, a unique social contract (alliance) between the society (people) and the state. It is noteworthy that the issues of environmental protection, the need to fight terrorism, the peaceful use of outer space are often stipulated in the texts of modern constitutions.

The purpose of the article is to substantiate that the structure of the state, the form of government, the political regime, the legal status of the individual, foreign and domestic policy are established by the constitution. Modern constitutions are adopted and amended, as a rule, by the means of referendum with the direct expression of the will of the people.

It is proposed to take as a basis the experience of a number of countries where the constitution includes legal provisions concerning the media, the democratization of the political system, the constitutionalization of public associations, the procedure for adopting and amending the constitution, etc.

Аннотация

В настоящей статье обстоятельно и всесторонне проведен сравнительно-правовой анализ тенденции развития современных конституций. Научная новизна данного исследования – своеобразное раскрытие сущности и содержания современной конституции. Известно, что современная конституция является основным законом государства, его главным политико-правовым документом, своеобразным общественным договором (альянсом) между обществом (народом) и государством. Примечательно, что в тексте современных конституций часто закрепляются вопросы охраны окружающей среды, необходимости борьбы с терроризмом, мирного использования космоса.

Цель статьи – обосновать, что конституцией закрепляются структура государства, форма уп-равления, политический режим, основы правового статуса личности, основы внешней и внутренней политики. Современные конституции принимаются и изменяются, как правило, путем референдума с прямым волеизъявлением народа.

Предлагается принять за основу опыт ряда стран, где в конституцию включены правовые положения, касающиеся средств массовой информации, демократизации политической сис-темы, конституционализации общественных объединений, порядка принятия и изменения конституции и т.д.

Հիմնաբառեր՝ ժամանակակից սահմանադրություն, զարգացման միտումներ, ժողովրդավարություն, սահմանադրականացում, սոցիալական և իրավական պետություն:

Keywords: modern constitution, tendencies of the development, democracy, constitutionalization, social and legal state.

Ключевые слова: современная конституция, тенденции развития, демократия, конституционализация, социальное и правовое государство.

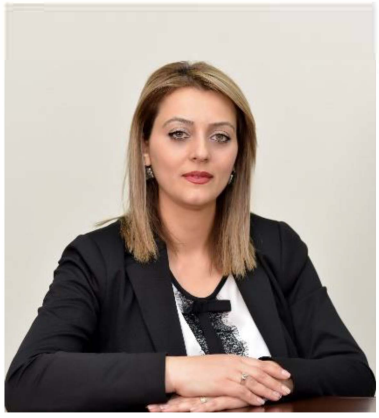

ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ ՎԱՐԴՈՒՀԻ
բանասիրական գիտությունների թեկնածու,
ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի նոր մեդիայի և հաղորդակցության ամբիոնի դոցենտ

PETROSYAN VARDUHI
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor of the Chair of New Media and Communication of the Faculty of Journalism at YSU

ПЕТРОСЯН ВАРДУИ
кандидат филологических наук,
доцент Кафедры новых медиа и коммуникации факультета журналистики ЕГУ

ՄՈՌԱՑՎԱԾ ԼԻՆԵԼՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ ԵՎ ՄԵԴԻԱՆ

THE RIGHT TO BE FORGOTTEN AND MEDIA

ПРАВО НА ЗАБВЕНИЕ И МЕДИА

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է անձի՝ «վիրտուալ մահվան» կամ մոռացված լինելու իրավունքի՝ որպես իրավական համեմատաբար նոր եզրույթի տարատեսակ մեկնաբանություններին, դրսևորումներին, իրավական կարգավորմանն առնչվող հարցերին, ինչպես նաև որոնողական համակարգերում անձնական տվյալների հասանելիության թույլատրելի սահմաններին:

Այսօր տեղեկատվության հասանելիության պատճառով անձանց վերաբերյալ որոշակի տեղեկություններ հեռացնելու պահանջը կամ դրանց որոնումը Գուգլ որոնողական համակարգում և սոցիալական մեդիահարթակներում դժվար կամ անհնարին դարձնելն արդիական խնդիր է, որին անմիջականորեն առնչվում են նաև լրատվամիջոցներն իրենց գործառույթներն իրականացնելիս: Տեղեկատվության տարածման այս հարթակներն իրենց հերթին երբեմն ապահովում են այնպիսի տվյալների հասանելիություն, որի շարունակական տարածումը ոչ միայն կարող է դադարել լինել արդիական, այլև խախտել հենց այդ տվյալների սուբյեկտների իրավունքներից մեկը՝ մոռացված լինելը: Իրավական տարբեր փաստաթղթերում թեև ամրագրված է, որ մամուլը չպետք է հատի որոշակի սահմաններ, մասնավորապես՝ այլ անձանց հեղինակության և իրավունքների պաշտպանության առնչությամբ, նրա վրա, այնուամենայնիվ, դրված է պարտավորություն՝ իր պարտականությունների կատարման ընթացքում հաղորդել տեղեկություններ և գաղափարներ հանրային հետաքրքրություն ներկայացնող բոլոր հարցերի վերաբերյալ, որոնց տեղեկանալու իրավունքն ունի հանրությունը:

Այս համատեքստում հոդվածում քննարկման առարկա են դարձել նաև անձի անձնական տվյալների գաղտնիության իրավունքի, պատվի, արժանապատվության պաշտպանության և խոսքի ազատության իրավունքի իրացման օրինաչափությունը:

Annotation

This article is dedicated to the virtual death of a human being or his or her right of being forgotten as the interpretation of a relatively new legal term, issues related to legal regulation, as well as the permissible limits of access to personal data via search engines.

Nowadays, due to the availability and mobility of information, the removal of certain information about individuals on Google search engine, on social media has become difficult or even impossible task which is also directly related to the mass media and its performance.In their turn, social media platforms sometimes provide access to such data, the continuous dissemination of which can not only stop being up-to-date, but also violate the rights of the data subjects such as the right of being forgotten. Various legal documents state that the press should not cross certain boundaries, in particular as regards to the authority and the protection of the basic human rights, however, in the framework of their professional obligations they are “forced” to spread the information to meet public information needs.

In this context, the article discusses the regularity of the exercise of the right to privacy, protection of the honor, dignity, and the right to freedom of speech.

Аннотация

Статья посвящена различным толкованиям такого относительно нового юридического понятия, как право личности на забвение, или «виртуальную смерть», и его различным проявлениям, вопросам юридического регулирования, а также допустимым пределам доступности личных данных в поисковых сетях. В настоящее время в связи с доступностью информации особую актуальность приобретает проблема удаления определенных личных сведений или усложнение – невозможность их поиска в Google и социальных медиаплатформах. Средства массовой информации непосредственно сталкиваются с данной проблемой в процессе своей деятельности. Эти платформы, в свою очередь, время от времени обеспечивают доступность такой информации, распространение которой может не только перестать быть актуальным, но и нарушить одно из прав этих субъектов – быть забытым.

При том, что в различных правовых документах закреплено положение, что пресса не должна нарушать определенные границы, в частности, в целях защиты репутации и прав иных лиц, на нее, тем не менее, возлагается обязанность сообщать в процессе своей деятельности сведения и идеи по всем вопросам, представляющим общественный интерес, о которых общественность имеет право знать.

В данном контексте предметом рассмотрения в статье является право личности на сокрытие персональных данных, а также закономерности реализации права на защиту чести и достоинства и на свободу слова.

Հիմնաբառեր՝ «վիրտուալ մահվան» իրավունք, մոռացված լինելու իրավունք, անձնական տվյալ, հանրային գործիչ, խոսքի ազատություն, Գուգլ որոնողական համակարգ, Մարիո Կոստեխա Գոնսալես:

Keywords: «virtual death» right, public figure, freedom of information, personal data, Google search engine, Mario Costeja Gonzalez.

Ключевые слова: право на «виртуальную смерть», право на забвение, персональные данные, общественный деятель, свобода слова, поисковая система Google, Марио Костеха Гонсалес.

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PRIVATE LAW / ЧАСТНОЕ ПРАВО

ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ ՆՈՒՆԵ
ԵՊՀ միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի դիվանագիտական ծառայության և մասնագիտական հաղորդակցման ամբիոնի ասիստենտ

MELKONYAN NUNE
Assistant at the Chair of diplomatic service and professional communications, Faculty of International Relations, Yerevan State University

МЕЛКОНЯН НУНЕ
ассистент кафедры дипломатической службы и профессиональной коммуникации факультета международных отношений Ереванского государственного университета

ԵՎՐՈՊԱՅՈՒՄ ՄՈՒՍՈՒԼՄԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԱՄՈՒՍՆԱԲՆՏԱՆԵԿԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՕՐԵՆՍԴՐԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ

ON THE ISSUES OF LEGISLATIVE REGULATION OF FAMILY RELATIONS OF MUSLIM COMMUNITIES IN EUROPE

К ВОПРОСУ О ЗАКОНОДАТЕЛЬНОМ РЕГУЛИРОВАНИИ СЕМЕЙНЫХ ОТНОШЕНИЙ МУСУЛЬМАНСКИХ ОБЩИН В ЕВРОПЕ

Ամփոփագիր

Հետազոտության թեման ունի իրավաքաղաքական արդիական նշանակություն, որովհետև արևմտաեվրոպական երկրներում վերջին տասնամյակների ընթացքում մուսուլման ներգաղթյալների մեծ հոսք է առաջացել:

Հոդվածում շեշտադրված է այլադավան կրոնական համայնքների ինտեգրման գործում ամուսնաընտանեկան հարաբերությունների էական նշանակությունը, որովհետև դա հասարակական հարաբերությունների այն ոլորտն է, որտեղ ավելի շատ հակասություններ են ծնվում: Ուսումնասիրվում է Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, Մեծ Բրիտանիայի, Հոլանդիայի և Բելգիայի մահմեդական բնակչության ամուսնական հարաբերությունների իրավական կարգավորումը՝ միջազգային իրավունքի նորմերին համապատասխան:

Արեւմտյան Եվրոպայի երկրների կրոնական համայնքներում նկատվում է օրենսդրության շրջանցման ակնհայտ միտում: Ավանդական կրոնական սկզբունքների վրա հիմնված ամուսնությունները հաճախ հակասում են տվյալ պետության օրենքներին: Այս փաստը թելադրում է մահմեդական ամուսնական հարաբերությունների կարգավորման հարցերի ուսումնասիրման անհրաժեշտությունը:

Ֆրանսիայում *քաղաքացիական օրենսդրությունը* չի ընդունում կրոնական խմբերի կողմից մատնանշվող որևէ խոչընդոտ (միջկրոնական ամուսնության արգելում կամ ամուսնական զույգի ընտրության այլ սահմանափակումներ):

Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետությունում մուսուլմանական կրոնի հետևորդների ամուսնաընտանեկան հարաբերությունների հարցերում հիմք է ընդունվում քաղաքացիությունը՝ պարտավորեցնելով դատարաններին ու իշխանություններին կիրառել օտարերկրյա/միջազգային իրավունքը:

Բրիտանական օրենսդրությամբ ամուսնությունը քաղաքացիական կարգավիճակ է, բայց ծնունդների, մահերի և ամուսնությունների տեղական ռեգիստրը ամուսնություն կնքելու իրավունքը կարող է փոխանցել համապատասխան կերպով գրանցված կրոնական պաշտոնյային:

Հոլանդական մուսուլմանները իսլամական ընտանեկան օրենսդրություն հաստատելու պահանջներ չեն ներկայացնում: Բայց այստեղ ևս բավականին շատ են մուսուլման հոգևորականների կողմից իրականացվող այսպես կոչված «ոչ պաշտոնական ամուսնությունները»:

Բելգիայում գոյություն չունի մուսուլմանական դատարանների կողմից տեղական արբիտրաժի համակարգ: Այնուամենայնիվ, մուսուլմանական իրավական համակարգերը պարբերաբար հատվում են Բելգիայի ազգային կանոնակարգերի հետ՝ հիմնականում այն պատճառով, որ մուսուլման քաղաքացիների մեծ մասն ունեն օտարերկրյա քաղաքացիություն կամ երկքաղաքացիություն:

Annotation

The topic of the research is of urgent legal and political importance, as a large influx of Muslim immigrants has emerged in Western European countries in recent decades.

The article emphasizes the importance of marital relations in the integration of non-religious religious communities, as it is the area of public relations where more contradiction arise. The article examines the legal settlement of marital relations between the Muslim population of France, Germany, Great Britain, the Netherlands, and Belgium in accordance with the norms of international law. There is a clear tendency to circumvent legislation in the religious communities of Western Europe. Marriages based on traditional religious principles often violate the laws of the given state. This fact dictates the need to study the issues of normalization of Muslim marriage.

In France, civil law does not recognize any restrictions imposed by religious groups (prohibition of interfaith marriage or other restrictions of a couple's choice).

In the Federal Republic of Germany, citizenship is the basis of marital relations of followers of the Muslim religion, obliging the courts and the authorities to apply foreign/international law.

Under British law, marriage is a civil status, but the local register of births, deaths, and marriages can transfer the right to marry to a duly registered religious official.

Dutch Muslims, do not demand the adoption of Islamic family law. But there are quite a few so-called "informal marriages" carried out by Muslim clerics.

There is no local arbitration system by Muslim courts in Belgium. However, Muslim legal systems regularly intersect with Belgian national regulations, mainly because most Muslim citizens have foreign citizenship or dual citizenship.

Аннотация

Тема исследования имеет актуальное юридическое и политическое значение, так как в последние десятилетия в странах Западной Европы возник большой приток иммигрантов-мусульман.

В статье подчеркивается важность супружеских отношений в интеграции религиозных сообществ, так как это область общественных отношений, где возникает много проблем. Исследуется

правовое регулирование брачных отношений мусульман Франции, Германии, Великобритании, Нидерландов и Бельгии в соответствии с нормами международного права.

В религиозных общинах Западной Европы наблюдается явная тенденция к обходу законодательства. Браки, основанные на традиционных религиозных принципах, часто нарушают законы данного государства. Этот факт диктует необходимость изучения вопросов нормализации мусульманского брака.

Во Франции гражданское право не признает каких-либо ограничений, налагаемых религиозными группами (запрет межконфессионального брака или другие ограничения на выбор пары брака).

В ФРГ гражданство является основой для супружеских отношений последователей мусульманской религии и обязывает суды и органы власти применять иностранное/международное право.

Согласно британскому законодательству, брак является гражданским статусом, но местный реестр рождений, смертей и браков может передать право на брак официально зарегистрированному религиозному деятелю.

Нидерландские мусульмане не предъявляют требований к исламскому семейному праву. Но существует немало так называемых «неофициальных браков», заключенных мусульманскими священнослужителями.

В Бельгии нет системы местного арбитража мусульманскими судами. Однако мусульманские правовые системы регулярно пересекаются с бельгийскими национальными нормами, главным образом потому, что большинство граждан-мусульман имеют иностранное или двойное гражданство.

Հիմնաբառեր՝ Արևմտյան Եվրոպա, քաղաքացիական օրենսդրություն, մուսուլմանական համայնքներ, ներգաղթյալներ, ամուսնություններ, ընտանեկան հարաբերություններ:

Keywords: Western Europe, civil law, Muslim communities, immigrants, marriages, family relationships.

Ключевые слова: Западная Европа, гражданское право, мусульманские общины, иммигранты, браки, семейные отношения.

ՕՀԱՆՅԱՆ ԴԱՎԻԹ
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, ՀՀ ոստիկանության պարեկային ծառայության պետի տեղակալ, ոստիկանության մայոր

OHANYAN DAVIT
Candidate of Legal Sciences, Deputy Head of the RA Police Patrol Service, Police Major

ОГАНЯН ДАВИТ
кандидат юридических наук, доцент, заместитель начальника патрульной службы полиции РА, майор полиции

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐՆ ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

POLICE ACTIVITIES IN THE FIELD OF REAL ESTATE PROTECTION

Ամփոփագիր

Հետազոտությունը նվիրված է անշարժ գույքի պաշտպանության ոլորտում ոստիկանության գործառույթներին: Հոդվածում վերլուծվում են այդ իրավահարաբերությունների մասնավոր-իրավական հիմքերը, տեսակներն ու սահմանները: Վերլուծության արդյունքում քննարկվել են նշված ոլորտում մասնավոր իրավունքի կառուցակարգերը:

Հեղինակը մասնավորապես մատնանշում է իրավակարգավորման թերությունները և առաջարկություններ ներկայացնում դրանց վերացման համար:

Annotation

This article is dedicated to the police functions in the field of real estate protection. In the research have been analyzed the private-legal grounds, types and boundaries of these legal relations. As a result of that analyze, the private-legal structure of that legal relations are discussed. In particular, the variability of legal and illegal possession and its impact on these relations are discussed. The nature of the illegal intrusion and the borders, especially the concept of physical intrusion and the existence of the intruder's property are discussed. The article presents the differences between the approaches in the theory of civil dispute. The features of legislative and contractual civil disputes are distinguished. The types of possession that may be based on an administrative act are discussed. The differences between substantive and procedural disputes are presented. All these allow us to better understand the situations in which illegal intrusion is valued. In the article the right to use living space, its concept, subjects and boundaries are discussed.

The latter, according to the author, can be a deterrent to police intervention. In the context of all this, the author also refers to the possibility of the police using force commensurate with the intrusion. The author, particularly, points out shortcomings of legal regulations and makes suggestions to overcome them.

Аннотация

Данная статья посвящена функциям полиции в сфере защиты недвижимости. В статье анализируются частно-правовые основы, типы и границы этих правоотношений. В результате анализа обсуждаются частно-правовые конструкции в вышеупомянутой сфере. В частности, рассматривается вариативность законного и незаконного владения и его влияние на эти отношения. Обсуждаются концепция и границы незаконного вторжения, особенно концепция физического вторжения при наличии собственности нарушителя. В статье представлены отличия подходов в теории гражданско-правового спора. Выделены особенности законодательных и договорных гражданских споров. Рассмотрены виды владения, которые могут быть основаны на административном акте. Представлены различия между материальным и судебным разбирательством. Все это позволяет лучше понять ситуации, в которых ценится незаконное вторжение. В статье рассматривается право пользования жилым помещением, его понятие, субъекты и границы. По мнению автора, последнее может стать препятствием для вмешательства полиции.

В контексте всего этого автор также ссылается на применение силы со стороны полиции, которая должна быть соизмерима с вторжением. В то же время автор указывает на недостатки правового регулирования и вносит предложения для их устранения.

Հիմնաբառեր՝ անշարժ գույք, օրինական տիրապետում, ներխուժում, ոստիկանություն, վտարում:

Key words: real estate, legal possession, civil dispute, invasion, police, expulsion.

Ключевые слова: недвижимость, законное владение, гражданско-правовой спор, вторжение, полиция, изгнание.

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ /CIVIL PROCEDURE / ГРАЖДАНСКОЕ СУДОПРОИЗВОДСТВО

ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ ՄԱՐԻԱՆՆԱ
Հայ-ռուսական (Սլավոնական) համալսարանի հայցորդ,
ՀՀ Արարատի և Վայոց ձորի մարզերի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր

STEPANYAN MARIANNA
Applicant of the Russian- Armenian University, Judge of the Court of General Jurisdiction of Ararat and Vayots Dzor Marzes of the Republic of Armenia

СТЕПАНЯН МАРИАННА
соискатель Российско-Армянского (Славянского) университета, судья суда общей юрисдикции марзов Арарат и Вайоц Дзор Республики Армения

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻՑ ՕԳՏՎԵԼՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ ԲԱՐԵԽՂՃՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԻ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ

THE RIGHT TO EXERCISE CIVIL PROCEDURAL RIGHTS IN THE CONTEXT OF THE PRINCIPLE OF GOOD FAITH

ПРАВО ОСУЩЕСТВЛЯТЬ ГРАЖДАНСКИЕ ПРОЦЕССУАЛЬНЫЕ ПРАВА В КОНТЕКСТЕ ПРИНЦИПА ДОБРОСОВЕСТНОСТИ

Ամփոփագիր

09.02.2018 թվականին ընդունելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության նոր օրենսգիրք՝ նաև առաջ են քաշվել նոր մոտեցումներ և կարգավորումներ, որոնք ուղղված են նաև ավելի հստակեցնելու դատավարության մասնակիցների իրավունքները և պարտականությունները՝ փորձելով ուրվագծել դրանց սահմանները: Նոր լուծումներից է բարեխղճությունը (դատավարական իրավունքների չարաշահման արգելումը) որպես քաղաքացիական դատավարության սկզբունք նախատեսելը: Նոր սկզբունք լինելն առաջ է բերել անհրաժեշտություն խոսելու այդ սկզբունքի, դրա պրակտիկայում կիրառելիության մասին և ներկայացնելու պրակտիկայում դրա կիրառելիությունից ծագած խնդիրներից բխող հնարավոր առաջարկություններ:

Վերլուծելով բարեխղճության սկզբունքը՝ կարելի է նշել, որ գործնականում առկա են այս սկզբունքի թյուրըմբռնում և օրենսդրական ոչ հստակ ձևակերպումներ, քանի որ հնարավոր չէ ճշգրտորեն որոշել և սահմանել դատավարական իրավունքների չարաշահումների բոլոր դեպքերը: Յուրաքանչյուր գործողությունը կամ անգործությունը որպես դատավարական իրավունքների չարաշահում գնահատելիս կարևորագույն դերում հանդես է գալիս դատարանը:

Սույն գիտական հոդվածում ներկայացվում են դատավարական իրավունքների չարաշահման որոշ գործնական օրինակներ, օրինակ՝ ինչպես է դատարանը գնահատում բարեխղճությունը և դրա չարաշահումը, ինչպիսի հիմքեր են ընկած նման սահմանման ներքո, ինչ հետևանքներ է նախատեսում օրենքը, արդյոք դատարանն իրավունք ունի ընտրել հետևանքներից որևէ մեկը, եթե այդպիսիք նախատեսված են, արդյոք հնարավոր է մարդուն զրկել ընթացակարգային իրավունքներից՝ որպես իր դատավարական իրավունքների չարաշահման հետևանք:

Annotation

The adoption of the new Code of Civil Procedure of the Republic of Armenia on 09.02.2018 has triggered new approaches and regulations targeting also further clarification and distinction of the framework of rights and obligations of the persons participating in the proceedings. Good faith (prohibition of abuse of procedural rights) is among the new solutions presented as a principle of civil procedure. The new principle has revealed the necessity to raise the issue, its applicability in practice, to present possible suggestions on the issues that emerge from its applicability in practice.

Analyzing the principle of good faith, it can be noted that in practice a misunderstanding and non-regulation of this principle is revealed, since it is impossible to determine accurately all cases of abuse of procedural rights. In defining and evaluating any action or inaction as an abuse of procedural rights, the court plays a crusial role. In this work, some practical examples of the abuse of procedural rights will be attached: how the court evaluates good faith and its abuse, what are the bases for this definition, what consequences the law notes, whether the court has the right to choose one of the consequences, if any, whether it is possible as a consequence, to deprive a person of his procedural rights.

Аннотация

Новый Гражданский процессуальный кодекс Республики Армения, принятый 09.02.2018 года, включает новые подходы и нормы, направленные на уточнение рамок прав и обязанностей лиц, участвующих в процессе. Одно из новых решений посвящено добросовестности (запрету злоупотребления процессуальными правами) как принципу гражданского судопроизводства. Новый принцип привел к необходимости говорить о нем, о его применении на практике, вносить возможные предложения по вопросам, возникающим при его реализации.

Анализируя принцип добросовестности, можно отметить, что на практике выявляется непонимание и нерегулирование данного принципа, так как точно определить все случаи злоупотребления процессуальными правами невозможно. При определении и оценивании любого действия и бездействия как злоупотребления процессуальными правами центральную роль играет суд. В данной работе представлены некоторые практические примеры злоупотребления процессуальными правами: как суд оценивает добросовестность и его злоупотребление; какие основы лежат под таким определением; какие последствия предусмотрены законом; имеет ли суд право выбора одного из последствий, если таковые определены; есть ли возможность, как последствие, лишения лица его процессуальных прав.

Հիմնաբառեր՝ բարեխղճություն, չարաշահման արգելք, իրավունքի իրացում:

Key words: good faith, prohibition of abuse, exercise of the right.

Ключевые слова: добросовестность, запрещение злоупотреблений, реализация права.

ՕՐԲԱՆՆԵ ՍԶԵԼ ՆԱՊՍՈՒԳԱՐ ԱԳՆԵՍ
Բարեփոխված եկեղեցու դոկտորական դպրոցի Կարոլի Գասպարի համալսարանի ասպիրանտ, Կեցկեմեթ քաղաքի շրջանային դատարանի դատավոր, Հունգարիա

ORBÁNNÉ SZÉL NAPSUGÁR ÁGNES
Judge of District Court of Kecskemét, PhD Student Károli Gáspár University of the Reformed Church Doctoral School, Hungary

ОРБАННЕ СЗЕЛ НАПСУГАР АГНЕС
аспирант университета Кароли Гаспар докторской школы реформатской церкви, судья районного суда города Кечкемет, Венгрия

ՆՅՈՒ-ՅՈՐՔՅԱՆ ԿՈՆՎԵՆՑԻԱՅԻ 12-ՐԴ ՀՈԴՎԱԾԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՐԵԽԱՅԱԿԵՆՏՐՈՆ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՁԱՐԳԱՑՄԱՆ ՎՐԱ ՀՈՒՆԳԱՐԻԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՒՄ

THE IMPACT OF ARTICLE 12 OF THE NEW YORK CONVENTION ON THE DEVELOPMENT OF CHILD-CENTRED JUSTICE IN THE HUNGARIAN CIVIL PROCEDURE CODE

ВЛИЯНИЕ СТАТЬИ 12 НЬЮ-ЙОРКСКОЙ КОНВЕНЦИИ НА РАЗВИТИЕ ПРАВОСУДИЯ, ОРИЕНТИРОВАННОГО НА РЕБЕНКА, В ГРАЖДАНСКОМ ПРОЦЕССУАЛЬНОМ КОДЕКСЕ ВЕНГРИИ

Ամփոփագիր

Հեղինակի հետազոտությունը երկու նպատակ է հետապնդում, առաջինը՝ համառոտ ներկայացնել «Երեխայի իրավունքների մասին» ՄԱԿ կոնվենցիայի 12 հոդվածն ու երեխաների արդարադատության մատչելիության կարևորությունը, երկրորդը՝ մեկնաբանել Հունգարիայի քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի համապատասխան կանոնները:

Հեղինակը նշում է, որ երեխաներն առնչվում են արդարադատության համակարգի հետ տարբեր առիթներով և եղանակներով: «Երեխայի իրավունքների մասին» ՄԱԿ կոնվենցիայի 12-րդ հոդվածի համաձայն՝ երեխաներն իրավունք ունեն արտահայտելու իրենց կարծիքը, և այդ կարծիքները պետք է ունկնդրվեն և լրջորեն ընդունվեն դատավարությունների ընթացքում: Փաստորեն, «Երեխայի իրավունքների մասին» ՄԱԿ կոնվենցիայի 12-րդ հոդվածը երեխաների համար մատչելի արդարադատության հիմնաքարն է:

Գրեթե երկու տասնամյակ անց Եվրոպայի խորհուրդը ստեղծեց երեխաների համար մատչելի արդարադատության ուղեցույցները: Հեղինակն արձանագրում է, որ թվարկված երկու հիմնական բաղադրիչներն իրենց արտացոլումն են գտել նաև Հունգարիայի քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում:

Annotation

This paper research sets two aims: briefly introduces the Art 12 of UNCRC and the importance of child-friendly justice, secondly outlines the corresponding rules in the Hungarian Code of Civil Procedure.

The author points out that children come into contact with the justice system in many different occasions and ways. Article 12 UNCRC provides that children have the right to express their opinion and these opinions have to be heard and taken seriously during the proceedings. The UNCRC Article 12 is the cornestone of child-friendly justice.

Almost two decades later the Council of Europe created the guidelines of child friendly justice. The author points out these two above mentioned major components are envisaged by the Hungarian Civil Procedure Code.

Аннотация

Данное исследование преследует две цели: кратко представить статью 12 Конвенции ООН «О правах ребенка» и важность правосудия, учитывающего интересы детей, и обрисовать соответствующие нормы Гражданско-процессуального кодекса Венгрии.

Автор указывает, что дети вступают в контакт с системой правосудия по разным поводам и разными способами. В статье 12 Конвенции ООН «О правах ребенка» ребенка предусмотрено, что дети имеют право выражать свое мнение, и это мнение должно быть услышано и принято во внимание в ходе разбирательства. Таким образом, статья 12 упомянутой Конвенции является краеугольным камнем правосудия, ориентированного на детей.

Почти два десятилетия спустя Совет Европы разработал руководящие принципы правосудия, учитывающего интересы детей.

Автор фиксирует, что вышеуказанные два основных компонента нашли свое отражение в Гражданско-процессуальном кодексе Венгрии.

Բանալի բառեր՝ «Երեխայի իրավունքների մասին» ՄԱԿ կոնվենցիայի 12-րդ հոդված, երեխաների համար մատչելի արդարադատություն, լսվելու իրավունք, Հունգարիայի քաղաքացիական դատավարության օրենսգիրք:

Key words: UNCRC Article 12, child-friendly justice, rigth to be heard, the Civil Procedural Code of Hungary.

Ключевые слова: Статья 12 Конвенции ООН «О правах ребенка», доступное правосудие для детей, право быть услышанным, Гражданско-процессуальный кодекс Венгрии.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ /CRIMINAL PROCEDURE / УГОЛОВНОЕ СУДОПРОИЗВОДСТВО

ՄԵԼԻՔՅԱՆ ԳԱՅԱՆԵ
ՀՀ գլխավոր դատախազության միջազգային իրավական համագործակցության վարչության դատախազ, Երևանի պետական համալսարանի քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի ասպիրանտ

MELIKYAN GAYANE
Prosecutor of the Prosecutor General's Office of the Republic of Armenia Department of International-Legal Cooperation, postgraduate student of the Yerevan State University Chair of Criminal Procedure and criminalistics

МЕЛИКЯН ГАЯНЕ
прокурор Управления международно-правового сотрудничества Генеральной прокуратуры РА, аспирант кафедры уголовного процесса и криминалистики Ереванского государственного университета

«ՄԻԱՅՆ ԱՅՆ ՀԱՆՑԱՆՔԻ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱՐԿԵԼԸ, ՈՐԸ ՀԱՆՁՆՈՒՄԸ ԲԱՎԱՐԱՐԵԼՈՒ ՀԻՄՔ Է ՀԱՆԴԻՍԱՑԵԼ» ՍԿԶԲՈՒՆՔԻ ԷՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ESSENCE AND MAIN FEATURES OF THE PRINCIPLE OF «BRINGING TO RESPONSIBILITY ONLY FOR CRIMES FOR WHICH EXTRADITION IS SATISFIED (THE PRINCIPLE OF SPECIALTY)

СУЩНОСТЬ И ОСНОВНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ПРИНЦИПА «ПРИВЛЕЧЕНИЯ К ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЛИШЬ ЗА ПРЕСТУПЛЕНИЕ, КОТОРОЕ ПОСЛУЖИЛО ОСНОВАНИЕМ ДЛЯ ВЫДАЧИ (ПРИНЦИПА СПЕЦИАЛИЗАЦИИ)»

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է ՀՀ իրավական համակարգում հանձնման ինստիտուտի կարևոր սկզբունքներից մեկի՝ «միայն այն հանցագործությունների համար պատասխանատվության ենթարկելը, որոնց համար անձի հանձնումը բավարարվել է», բացահայտմանը, դրա առանձնահատկությունների վերհանմանը, քննարկվող սկզբունքի կիրառման կապակցությամբ ոչ միատեսակ պրակտիկայի ձևավորմանը, ինչպես նաև կիրառման առանձնահատկություններին: Վերոնշյալ սկզբունքի պահպանումը հատկապես կարևոր է մարդու իրավունքների պաշտպանության տեսանկյունից: Դրա խախտումը հանգեցնում է անձին այնպիսի հոդվածներով պատասխանատվության ենթարկելուն, որոնց համար հանձնումը հայցվող պետության կողմից չի բավարարվել: Վերոնշյալ սկզբունքը կարող է խախտվել նաև հայցող պետության կողմից արարքն ավելի մեղմ կամ ավելի ծանր հոդվածով վերաորակելու դեպքերում: Նման խախտումները հատկապես վտանգավոր են այն ժամանակ, երբ արարքն ավելի մեղմ հոդվածով վերաորակվելու դեպքում դադարում է քրեորեն հետապնդելի լինել հայցվող պետության օրենսդրությանը համապատասխան:

Նկատի ունենալով վերը ներկայացված խնդիրները՝ միջազգային պայմանագրերով ստանձնած պարտավորությունները պահպանելու նկատառումներից ելնելով, հոդվածում ներկայացված են սկզբունքի վերաբերյալ միջազգային իրավասու մարմինների կողմից տրված մեկնաբանությունները, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի նախադեպային իրավունքը, ինչպես նաև կատարված են համապատասխան եզրահանգումներ սկզբունքի կիրառման հետ կապված խնդիրների լուծման ուղղությամբ:

Annotation

The article is dedicated to the disclosure of one of the important principles of the institute of extradition, i.e. "the principle of bringing to responsibility only for crimes for which the extradition is satisfied", the identification of its features, the formation of a heterogeneous practice of application of the considered principle, as well as the peculiarities of its application in the legal system of the Republic of Armenia. The maintenance of the above-mentioned principle is especially important from a human rights protection perspective. Violation of the principle results criminal liability for persons on the articles for which extradition has not been granted by the requested State. The above-mentioned principle may also be violated in case of requalification of the action with a less strict punishment or heavier article by the requesting State. Such violations are especially dangerous in case of requalifying the act with a milder article when it ceases to be criminally prosecuted in accordance with the law of the requested State.

Taking into consideration the problems presented above, with the aim to comply with the obligations under international treaties, the article presents the comments made by the competent international bodies, the case law of the RA Court of Cassation, as well as the relevant conclusions for the solution of issues related to the application of this principle.

Аннотация

Статья посвящена раскрытию одного из важных принципов института выдачи - «принципу привлечения к ответственности лишь за преступления, которые послужили основанием для выдачи», выявлению его особенностей, формированию неоднородной практики применения рассматриваемого принципа, а также особенностям его применения в правовой системе РА. Соблюдение вышеуказанного принципа особенно важно с точки зрения защиты прав человека. Нарушение этого принципа влечет за собой уголовное преследование лица по статьям, по которым выдача не была удовлетворена запрашиваемым государством. Вышеупомянутый принцип может быть также нарушен, если запрашивающее государство переквалифицирует деяние на статью, которая предусматривает более мягкую или строгую уголовную ответственность. Такие нарушения особенно опасны, когда деяние перестает быть уголовно наказуемым по закону запрашиваемого государства.

Ввиду вышеуказанных вопросов, в целях соблюдения обязательств по международным договорам в статье представлены комментарии компетентных международных органов по вышесказанному принципу. В статье также представлены международная судебная практика, прецедентное право Кассационного суда РА по реализации данного принципа, а также сделаны соответствующие выводы, связанные с решением вопросов применения данного принципа.

Հիմնաբառեր՝ սկզբունք, դատական պրակտիկա, ՀՀ Վճռաբեկ դատարան, դատարան, ՀՀ իրավական համակարգ:

Key words: principle, judicial practice, the RA Court of Cassation, court, the RA legal system.

Ключевые слова: принцип, судебная практика, Кассационный суд РА, суд, правовая система РА.

ԿՐԻՄԻՆԱԼՈԳԻԱ / CRIMINOLOGY / КРИМИНОЛОГИЯ

ԿՐԿՅԱՇԱՐՅԱՆ ԱՐՏԱԿ
ՀՀ ԳԱԱ փիլիսոփայության, սոցոլոգիայի և իրավունքի ինստիտուտի հայցորդ, ՀՀ քննչական կոմիտեի նախագահի տեղակալ, զինվորական քննչական գլխավոր վարչության պետ

KRKYASHARYAN ARTAK
Applicant at the Institute of Philosophy, Sociology and Law of the RA National Academy of Science, Deputy chairman of the Investigative committee of the Republic of Armenia, Head of the General military investigation department

КРКЯШАРЯН АРТАК
соискатель Института философии, социологии и права НАН РА, заместитель председателя Следственного комитета Республики Армения, начальник Главного военного следственного управления

ԶԻՆԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ ՄԻՋԵՎ ԿԱՆՈՆԱԳՐՔԱՅԻՆ ՓՈԽՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԽԱԽՏՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ, ՈՐՈՆՑ ՀԻՄՔՈՒՄ ԸՆԿԱԾ Է ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ԲՆՈՒՅԹԸ

THE REASONS FOR VIOLATION OF THE STATUTORY RELATIONS BETWEEN MILITARY PERSONEL, WHICH ARE BASED ON THE MILITARY CHARACTER

ПРИЧИНЫ НАРУШЕНИЯ УСТАВНЫХ ВЗАИМООТНОШЕНИЙ МЕЖДУ ВОЕННОСЛУЖАЩИМИ, В ОСНОВЕ КОТОРЫХ ЛЕЖИТ ВОЕННЫЙ ХАРАКТЕР

Ամփոփագիր

Հոդվածում վերլուծվում են զինվորական ծառայողների միջև կանոնադրական հարաբերությունների խախտման պատճառները, որոնք հիմնված են զինվորական բնույթի վրա: Այս համատեքստում հեղինակը շեշտը դնում է այն փաստի վրա, որ նշված խախտումների հիմքում կազմակերպական-կառավարչական պատճառներն են՝ զինվորական կառավարչական մարմինների գործունեության մեջ թերացումները և բացթողումները:

Վերլուծելով տարբեր հետազոտողների կարծիքներն ու դիրքորոշումները՝ հեղինակը հանգում է այն եզրակացության, որ քննարկվող տարիքի երիտասարդների շրջանում դիտարկվող հանցագործությունների թիվը նվազագույնի հասցնելու համար անհրաժեշտ է նախականխիչ և կանխիչ միջոցառումներ իրականացնել, որոնք կօգնեն առավել նպատակաուղղված պայքարել Զինված ուժերում նշված երևույթների դեմ:

Annotation

In the article, the author analyzes the reasons for the violation of the statutory relations between military personnel, which are based on the military character. In this context, the author focuses on the fact that they are based on organizational and managerial reasons-shortcomings and omissions of military authorities. The author finds, that the victimological problems in the relations of military personnel, are connected with both objective and subjective factors such as high self-esteem, arrogance and rudeness, deception, cowardice, lack of self-care skills, mental imbalance, physical և intellectual disability, the desire of commanders not to raise the issue of violations, low legal culture of military personnel. In the article, the author concludes that there are special factors which arise from the peculiarities of the organization of military service, security and maintenance.

The author thinks, that the absence of systematic recording of these specific factors in the organization and implementation of the fight against the observed crimes leads to disorganization and as a result leads to the futility of anti-criminal activities.

Analyzing the views and positions of different authors, the author concludes that in order to minimize the number of crimes observed among young people of the above mentioned age, preventive measures should be taken,which will help to fight against such phenomena more targeted in the Armed Forces.

Аннотация

В статье анализируются причины нарушения уставных взаимоотношений между военнослужащими, в основе которых лежит военный характер. В данном контексте автор делает акцент на том факте, что в основе указанных нарушений лежат организационно-управленческие причины: недостатки и упущения военных управленческих органов. Автор считает, что виктимологические проблемы в отношениях военнослужащих связаны как с объективными, так и с субъективными факторами, такими как завышенная самооценка, высокомерие и грубость, обман, трусость, отсутствие навыков самообслуживания, психическая неуравновешенность, физическая и умственная отсталость, стремление командиров не ставить вопрос о нарушениях, низкая правовая культура военнослужащих. В статье автор делает вывод о наличии особых факторов, которые вытекают из особенностей организации воинской службы, охраны и содержания.

Автор считает, что отсутствие систематического учета этих специфических факторов в организации и осуществлении борьбы с наблюдаемыми преступлениями приводит к дезорганизации и, как следствие, бесперспективности антикриминальной деятельности.

Анализируя мнения и позиции разных исследователей, автор приходит к выводу, что для минимизации количества преступлений, наблюдаемых среди молодежи рассматриваемого возраста, необходимо проводить профилактические, предупреждающие и предотвращающие преступления мероприятия, которые помогут более целенаправленно бороться с подобными явлениями в Вооруженных силах.

Բանալի բառեր՝ զինծառայողներ, զինվորական ծառայություն, կանոնագրքային կանոններ, խախտումներ, հանցավորությանը նպաստող պատճառներ ու պայմաններ, կանարգելում, նախականխում:

Keywords: servicemen, military service, code rules, violations, causes and conditions contributing to crime, preclusion, prevention.

Ключевые слова: военнослужащие, военная служба, уставные правила, нарушения, способствующие преступлению причины и условия, предупреждение и предотвращение преступления.

ՍԻՄՈՆՅԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ
ՀՀ ԳԱԱ փիլիսոփայության, սոցիոլոգիայի և իրավունքի ինստիտուտի հայցորդ, ՀՀ ԱԱԾ փնօրենի տեղակալ, գնդապետ

SIMONYAN ANDRANIK
PhD of the Institute of Philosophy, Sociology and Law of of the RA National Academy of Science, Deputy Director of the RA National Security Service, Colonel

СИМОНЯН АНДРАНИК
соискатель Института философии, социологии и права НАН РА, заместитель директора Национальной службы безопасности РА, полковник

ՓՈԽԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄԸ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ

COORDINATION OF INTERACTION AT THE FRAME OF THE ORGANIZING THE PROCESS OF PREVENTING OF CRIMES

КООРДИНАЦИЯ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ПРИ ОРГАНИЗАЦИИ ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЙ

Ամփոփագիր

Սույն գիտական հոդվածը նվիրված է կրիմինալոգիայի ժամանակակից խնդիրներից մեկի ուսումնասիրությանը, մասնավորապես՝ հանցագործությունների կանխարգելման գործընթացում դրա արդյունավետությունը մեծապես կախված է այդ գործընթացում ներգրավված մարմինների փոխգործողության պատշաճ կազմակերպումից, իսկ փոխգործողության ապահովման կարևորագույն նախապայմաններից է դրա համակարգված ու համաձայնեցված իրականացումը:

Հոդվածում հեղինակը դիտարկում է տարբեր իրավապահ մարմինների միջև փոխգործակցության համակարգման կազմակերպման հարցերը, մանրամասն վերլուծում կոորդինացիայի հասկացությունը և բովանդակությունը, հանցագործության կանխման կազմակերպման համատեքստում նշում այդ գործունեության առանձնահատկությունները:

Հոդվածում հեղինակը եզրահանգում է, որ հանցագործությունների կանխարգելման համընդհանուր բնույթով պայմանավորված՝ հավասարապես կարևորվում է ինչպես ուղղահայաց, այնպես էլ հորիզոնական համակարգման կազմակերպումը, քանզի այդ գործընթացին ներգրավված մասնագիտացված տարբեր սուբյեկտները գործում են մեկ ընդհանուր խնդրի լուծման նպատակով և համատեղ պլանով ու մեթոդաբանությամբ, որպիսի պայմաններում աշխատանքային սիմետրիայի պահպանումը նպատակին հասնելու լրջագույն գրավական է:

Annotation

The scientific article is dedicated to one of the most important problems of criminology. During the preventing of crimes, the interaction of different bodies represents a certain connection system of law enforcement and other activity, which finds its reflection in the coordinated activity of interoperable subjects.

In the article the author reviwes the organizational issues of the coordination of the cooperation between different law-enforcement bodies. There are analized the definition and content of the coordination and it's pecularities in the frame of crime prevention.

As a result of the research, the author concludes and underlines the necessity of organizing coordinated activities during the process of preventing the crimes, particularly, the author notes that because of the universal nature of crime prevention, the organization of both vertical and horizontal systems are equally important, because the various professional subjects involved in the process of solving a common problem with the same plan and methodology and under such circumstances maintaining a work symmetry is a serious key to achieving the goal.

Аннотация

Научная статья посвящена исследованию одной из современных проблем криминологии. В процессе предупреждения преступлений взаимодействие разных органов представляет собой определенную структуру связей правоохранительной и другой деятельности, которая находит свое проявление в согласованной и координационной деятельности взаимодействующих субъектов.

В статье автор рассматривает актуальные вопросы организации координации взаимодействия разных правоохранительных органов. Учитывая, что функции и юрисдикция субъектов предупреждения преступности широко отличаются, цель одна и она состоит в том, чтобы предупреждать, предотвращать преступления, устранять, нейтрализовать причины и условия преступлений. Следовательно, в статье глубокому анализу подвергается понятие и содержание координации, а также выявляется специфика данной деятельности в контексте организации предупреждения преступлений.

В конце автор на основе проведенного анализа подчеркивает необходимость организации координационной работы в сфере предупреждения преступлений. В частности, автор приходит к выводу, что в силу универсального характера профилактики преступности организация как вертикальных, так и горизонтальных систем одинаково важна, поскольку различные профессиональные субъекты, участвующие в процессе, работают над решением общей задачи с одинаковым планом и методологией и в таких условиях сохранение симметрии работы является серьезным ключом к достижению цели.

Բանալի բառեր՝ հանցավորություն, կանխարգելում, կազմակերպում, համակարգվածություն, պարբերականություն, համակարգում, փոխգործողություն, իրավապահ մարմիններ:

Key words: criminality, preventing, organizing, systematic, coordination, interaction, law-enforcement bodies.

Ключевые слова: преступность, предупреждение, организация, системность, координация, взаимодействие, правоохранительные органы.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / INTERNATIONAL LAW / МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРАВО

ԻՍՐԱՅԵԼՅԱՆ ԳԵՎՈՐԳ
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ,
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի ռեկտորի խորհրդական,
Եվրասիա միջազգային համալսարանի դասախոս

ISRAYELYAN GEVORG
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,
Advisor to the Rector of Academy of justice of RA,
Lecturer of the Law Department at Eurasia International University

ИСРАЕЛЯН ГЕВОРГ
кандидат юридических наук, доцент,
советник ректора Академии юстиции РА,
преподаватель Международного университета Евразия

ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶՈՀԱԲԱՆԱԿԱՆ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ «ԵՐԵԽԱՆԵՐԻՆ ՍԵՌԱԿԱՆ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄԻՑ ԵՎ ՍԵՌԱԿԱՆ ԲՌՆՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՊԱՇՏՊԱՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ԿՈՆՎԵՆՑԻԱՅԻ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԻ ՏԵՍԱՆԿՅՈՒՆԻՑ

THE MEASURES OF VICTIMOLOGICAL PREVENTION OF CRIMES FROM THE ASPECT OF REGULATIONS OF COUNCIL OF EUROPE CONVENTION FOR THE «PROTECTION OF CHILDREN FROM SEXUAL EXPLOITATION AND SEXUAL VIOLENCE»

МЕРЫ ВИКТИМОЛОГИЧЕСКОГО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ ПРЕСТУПЛЕНИЙ СОГЛАСНО ПОЛОЖЕНИЯМ КОНВЕНЦИИ СОВЕТА ЕВРОПЫ «О ЗАЩИТЕ ДЕТЕЙ ОТ СЕКСУАЛЬНОЙ ЭКСПЛУАТАЦИИ И СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛИЯ»

Ամփոփագիր

Հոդվածում հեղինակը բացահայտում և մեկնաբանում է Լանզարոտեի կոնվենցիայի դրույթներում արտացոլված երեխաների սեռական շահագործման կամ նրանց նկատմամբ սեռական բռնության զոհաբանական կանխարգելման միջոցները:

Հետազոտության արդիականությունը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ խնդրո առարկան գրեթե հետազոտված չէ:

Բացի այդ, Հայաստանի Հանրապետությունը Լանզարոտեի կոնվենցիան ստորագրել է 29.09.2010թ., Հայաստանի համար այն ուժի մեջ է մտնել 01.01.2021թ., ուստի Հանրապետությունը պետք է ձեռնարկի իրավական և այլ բնույթի միջոցներ՝ ի կատարումն նշված կոնվենցիայի դրույթների, այդ թվում՝ երեխաների սեռական շահագործման կամ նրանց նկատմամբ սեռական բռնության զոհաբանական կանխարգելման ուղղությամբ:

Սույն հետազոտության արդյունքները կարող են օգտակար լինել նշված գործընթացը կազմակերպելիս:

Annotation

Sexual exploitation and sexual abuse are among the most common forms of child abuse according to UNICEF. In order to protect the rights of children, various international documents have been adopted.

The main document that deals with this problem is the Council of Europe Convention on the Protection of Children from Sexual Exploitation and Sexual Abuse (Lanzarote, 25.10.2007, hereinafter referred to as the Convention). One of the purposes of the Convention is the prevention of sexual exploitation and sexual abuse of children. One of the types of this activity is victimological prevention.

The purpose of this study is to disclose and comment on measures of victimological prevention of sexual exploitation and sexual abuse of children established by the Convention.

The relevance of the study is due to the following circumstances:

- victimological ways of solving the problem of preventing sexual exploitation and sexual violence in the provisions of the Convention are not fully explored,

- The Republic of Armenia signed the Convention on 29.09.2010, the Convention entered into force on 01.01.2021. The Republic of Armenia will have to take the necessary legislative and other measures to implement the provisions of the Convention, including in the field of victimological prevention of sexual exploitation and sexual abuse of children.

The practical significance of this study lies in the fact that research results can be used in the process of taking the appropriate measures provided by the Convention.

Аннотация

В данной статье автор определяет и комментирует средства виктимологического предупреждения сексуальной эксплуатации и сексуального насилия в отношении детей, отраженные в положениях Лансаротской конвенции.

Актуальность исследования обусловлена тем, что данная тематика практически не исследована. Кроме того, Республика Армения подписала Лансаротскую конвенцию 29.09.2010 г., Конвенция вступила в силу в 01.01.2021.

Армении предстоит принять необходимые законодательные и другие меры во исполнение положений Конвенции, в том числе в сфере виктимологического предупреждения сексуальной эксплуатации и сексуального насилия в отношении детей.

Результаты данного исследования могут быть полезны при организации указанного процесса.

Հիմնաբառեր՝ Լանզարոտե, սեռական շահագործում, սեռական բռնությունը, երեխաների պաշտպանություն, կոնվենցիա, զոհաբանական կանխարգելում:

Keywords: Lansarote, sexual exploitation, sexual violence, child protection, Convention, victimological prevention.

Ключевые слова: Лансароте, сексуальная эксплуатация, сексуальное насилие, защита детей, Конвенция, виктимологическое предупреждение.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2022 2 (8)

ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ / THEORY OF STATE AND LAW / ТЕОРИЯ ГОСУДАРСТВА И ПРАВА

ՍԿՈՐՈԽՈԴ ԻԳՈՐ
Բելառուսի պետական տնտեսագիտական համալսարանի իրավունքի տեսության և պատմության ամբիոնի դոցենտ, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

SKOROKHOD IGOR
Associate Professor of the Department of Theory and History of Law at Belarusian State Economic University, PhD in Law, Associate Professor

СКОРОХОД ИГОРЬ
Доцент кафедры Теории и истории права Белорусского государственного экономического университета, кандидат юридических наук, доцент

ՄԻԱՊԵՏԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՌԵԺԻՄԻ ՏԵՍԱԿ

MONARCHIZATED PRESIDENTIAL ADMINISTRATION AS A TYPE OF STATE GOVERNMENT REGIME

МОНАРХИЗИРОВАННОЕ ПРЕЗИДЕНТСТВО КАК РЕЖИМ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ

Ամփոփագիր

Հոդվածում հեղինակը նպատակադրվել է բացահայտել սահմանադրական այն պատճառներն ու պայմանները, որոնք նպաստում են Բելառուսում նախագահության ինստիտուտի միապետացմանը:

Հանրաքվեների և դրանց հաջորդող Սահմանադրության փոփոխությունների շնորհիվ Բելառուսի Հանրապետության նախագահի պաշտոնի ժամանակավոր բնույթը վերածվել է միապետի ցմահ անփոփոխ իշխանության: Արդյունքում երկրում ստեղծվել է կառավարման նոր ձև՝ «հանրապետական ընտրովի միապետություն»:

Սահմանադրությունը, անսահմանափակ և գերագույն իշխանություն տալով Նախագահին, պետության մեջ գլխավորը դարձրեց ոչ թե ժողովրդին, այլ նրան: Նախագահի իշխանությունն այն առանցքն է, որի վրա հենվում է պետական համակարգի ողջ կառուցվածքը: Նախագահի իշխանությունը սահմանափակված չէ քաղաքացիների իրավունքներով: Այն ամբողջությամբ փոխարինեց ժողովրդի իշխանության գերակայության և պետական իշխանության բաժանման սահմանադրական սկզբունքներին: Ըստ էության, անկախ Բելառուսի ողջ պատմությունը նախագահական իշխանության մանդատի ընդլայնման պատմություն է: Այդ պատճառով Նախագահի լիազորությունները նման են թագավորական արտակարգ (բացարձակ) իրավասության, որը չի կիսվում սահմանադրական որևէ այլ միավորի հետ:

Բելառուսի Հանրապետության Սահմանադրությունը չի ստեղծել չեզոք, անկողմնակալ նախագահական իշխանություն, քանի որ Հիմնական օրենքը նախագահին տալիս է երկու բևեռային դերեր՝ ա) պետության ղեկավար և բ) անսահմանափակ լիազորություններով կառավարիչ: Ըստ այդմ, նախագահի իշխանությունը ոչ թե չեզոք է, այլ նման միապետի իշխանությունը:

Annotation

In the article, the author aims to identify the constitutional causes and conditions that contribute to the monarchization of the institution of presidency in Be arus.

With the help of referendums and subsequent amendments to the Constitution, the temporary nature of the office of the President of the Republic of Belarus turned into the life-long irremovable power of the monarch. As a result, a new form of government appeared in the country - the «republican elective monarchy».

The Constitution, having given unlimited and supreme power to the President, made not the people, but the President, the main figure in the state. His power is the core on which the whole structure of the state system constitutes. The power of the President is not limited by the rights of citizens. It completely replaced the constitutional principles of the supremacy of power of the people and the division of state power. In fact, the entire history of the independent Republic of Belarus is the history of the expansion of the presidential power mandate. Therefore, the powers of the President look like royal extraordinary (absolute) prerogatives, which are not shared with any other constitutional organization.

The Constitution of the Republic of Belarus did not create a neutral, impartial presidential power, since the Basic Law gives the President two polar roles: a) the Head of State and b) a manager with unlimited powers. Accordingly, the power of the President appears not as neutral, but as nominal as

Аннотация

В статье автор ставит целью выявить конституционные причины и условия, способствующие монархизации института президентства в Беларуси.

С помощью референдумов и следующих за ними изменений Конституции, временный характер должности Президента Республики Беларусь обратился в пожизненную несменяемую власть монарха. В результате этого в стране появилась новая форма правления – «республиканская выборная монархия».

Конституция, придав неограниченную и верховую власть Президенту, сделала главным в государстве не народ, а Президента. Его власть является стержнем, на котором покоится вся конструкция государственного устройства. Власть Президента не ограничена правами граждан. Она полностью заменила конституционные принципы верховенства власти народа и разделения государственной власти. По сути, вся история независимой Республики Беларусь – это история расширения президентского властного мандата. Поэтому и полномочия Президента выглядят как королевские экстраординарные (абсолютные) прерогативы, которые не разделяются ни с какой другой конституционной организацией.

Конституция Республики Беларусь не создала нейтральной беспристрастной президентской власти, поскольку Основной Закон наделяет Президента двумя полярными ролями: а) Главы государства и б) распорядителя с неограниченными полномочиями. Соответственно, и власть Президента предстает не нейтральной, а именной, как у монарха.

Բանալի բառեր՝ Նախագահ, միապետ, միապետացում, լեգիտիմացում, լիազորություններ, պատասխանատվություն, իշխանության խորհրդանիշեր, իշխանության չեզոքություն:

Keywords: President, monarch, monarchization, legitimation, powers, responsibility, symbols of power, neutrality of power.

Ключевые слова: Президент, монарх, монархизация, легитимация, полномочия, ответственность, символы власти, нейтральность власти.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PUBLIC LAW / ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО

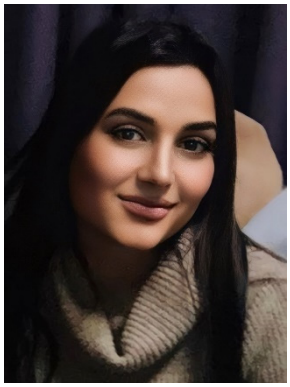

ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ ԱՐԻԱԴՆԱ
Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի իրավունքի մագիստրոս

MELKONYAN ARIADNA
Master of Law at the American University of Armenia

МЕЛКОНЯН АРИАДНА
Магистр права Американского университета Армении

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԵՎ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄՆԵՐԸ ՄԻԵԴ-Ի ԵՎ ՀՀ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱՆԿՅՈՒՆԻՑ

THE LIMITATIONS OF THE PROTECTION OF PRIVATE AND FAMILY LIFE FROM THE ECHR AND RA LEGISLATION PERSPECTIVE

ОГРАНИЧЕНИЯ ЗАЩИТЫ ЧАСТНОЙ И СЕМЕЙНОЙ ЖИЗНИ С ТОЧКИ ЗРЕНИЯ ЕСПЧ И ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА РА

Ամփոփագիր

Կարևորելով մասնավոր և ընտանեկան կյանքի պաշտպանությունը, հոդվածում հեղինակն ընդգծում է, որ վերը նշված իրավունքները բացարձակ բնույթ չունեն և կարող են ենթարկվել սահմանափակումների:

Հեղինակը կատարել է Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի նախադեպային իրավունքի և ՀՀ ներպետական օրենսդրության տեսանկյունից վերլուծություն, ինչի արդյունքում պարզ է դարձել, որ մասնավոր և ընտանեկան կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքը կարող է սահմանափակվել միայն օրենքով՝ պետական անվտանգության, երկրի տնտեսական բարեկեցության, հանցագործությունների կանխման կամ բացահայտման, հասարակական կարգի, առողջության և բարոյականության կամ այլոց հիմնական իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության նպատակով: Հեղինակն ընդգծել է, որ քննարկվող իրավունքների հետ կապված յուրաքանչյուր միջամտություն կարող է արդարացված լինել՝ օրենքով նախատեսված, անհրաժեշտ և համաչափ լինելու պարագայում, այնուհետև քննարկման առարկա են դարձել այն պայմանները, որոնք անհրաժեշտ են մասնավոր և ընտանեկան կյանքի պաշտպանության սահմանափակման իրավաչափությունը հաստատելու համար:

Բացի դրանից, քննարկման առարկա են դարձել ՄԻԵԴ-ի և ներպետական օրենսդրության մի շարք նախադեպային գործեր՝ որտեղ կոնկրետ օրինակներով քննարկվել է արդյոք այս կամ այն իրավիճակում մասնավոր և ընտանեկան կյանքի սահմանափակումները եղել են իրավաչափ թե ոչ, և ինչպիսի գնահատականներ են տվել դատարանները տարբեր իրավիճակներում:

Annotation

Emphasizing the protection of private and family life, the author emphasizes that the above-mentioned rights are not absolute and may be subject to limitations. The author made an analysis from the point of view of the case law of the European Court of Human Rights and the domestic legislation of the Republic of Armenia, as a result of which it became clear that the right to private and family life can be limited only by law: state security, economic well-being of the country, prevention or detection of crimes, public interest for the purpose of protecting health and morals or fundamental rights and freedoms of others. The article emphasizes that any interference related to the discussed rights can be justified only if it is prescribed by law, necessary and proportionate, then the author discussed the required conditions for confirming the legality of restrictions on the protection of private and family life.

Аннотация

Акцентируя внимание на защите частной и семейной жизни, автор в статье подчеркивает, что вышеуказанные права не являются абсолютными и во многих случаях могут подлежать ограничениям.

Автор провел анализ с точки зрения прецедентного права Европейского суда по правам человека и внутреннего законодательства Республики Армении, в результате которого стало ясно, что право на частную и семейную жизнь может быть ограничено только законом в целях национальной безопасности, экономического благосостояния страны, предотвращения или раскрытия преступлений, общественного порядка, здоровья и нравственности или защиты основных прав и свобод других. В статье подчеркнуто, что всякое вмешательство, связанное с обсуждаемыми правами, может быть оправдано, если оно предусмотрено законом, необходимо и соразмерно, потом предметом обсуждения стали условия, необходимые для подтверждения законности ограничения защиты частной и семейной жизни.

Кроме того, был рассмотрен ряд прецедентных дел ЕСПЧ и отечественного законодательства, где на конкретных примерах обсуждалось, правомерны или нет ограничения частной и семейной жизни в той или иной ситуации, и какие оценки были даны судами в разных ситуациях.

Keywords: family life, private life, case law, limitations, parallels, comparative analyses.

Բանալի բառեր՝ ընտանեկան կյանք, անձնական կյանք, նախադեպային իրավունք, սահմանափակումներ, զուգահեռներ, համեմատական վերլուծություն:

Ключевые слова: семейная жизнь, частная жизнь, прецедентное право, ограничения, параллели, сравнительный анализ.

ՇԱՖԱԼՈՎԻՉ ԱՆՆԱ
Բելառուսի պետական տնտեսագիտական համալսարանի իրավունքի տեսության և պատմության ամբիոնի դոցենտ, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

SHAFALOVICH HANNA
Associate Professor of the Theory and History of Law Department of Belarusian State Economic University, Candidate of Legal Sciences, Associate Professor

ШАФАЛОВИЧ АННА
Доцент кафедры теории и истории права Белорусского государственного экономического университета, кандидат юридических наук, доцент

ԻՐԱՎԱՍՏԵՂԾ ՎԱՐՈՒՅԹԻ ՈՐՊԵՍ ԲԵԼԱՌՈՒՍԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՀԱՄԱԼԻՐ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

PECULIARITIES OF THE LAW-MAKING PROCESS AS A COMPLEX INSTITUTION OF CONSTITUTIONAL LAW OF THE REPUBLIC OF BELARUS

ОСОБЕННОСТИ ПРАВОТВОРЧЕСКОГО ПРОЦЕССА КАК КОМПЛЕКСНОГО ИНСТИТУТА КОНСТИТУЦИОННОГО ПРАВА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Ամփոփագիր

Բելառուսի Հանրապետության իրավաստեղծ գործընթացի առանձնահատկությունների շարքին հեղինակն առաջարկում է դասել իրավաստեղծ գործընթացի միասնական մեթոդաբանական և իրավաորոշող հիմքի բացակայությունը (սկսած իրավակիրառման որոշակի տեսակից), եզրութաբանական տարընթերցումները, իրավաստեղծ գործընթացի իրավական ապահովման անհամաչափությունը, պետական իրավաստեղծ գործունեության դասումը պետական-իրավական ամենանորարար գործընթացներին, իրավաստեղծագործության սուբյեկտների բավականին թույլ ընդգծված շրջանակը, իրավաստեղծ գործընթացում քաղաքացիների թույլ ներգրավվածությունը, տեղական մակարդակում իրավաստեղծ գործընթացում տարածքային կառավարման մարմինների գերակա նշանակությունը տեղական ինքնակառավարման մարմինների հանդեպ, նյութական և ընթացակարգային նորմերի խառնվածությունը, իրավաստեղծ գործընթացի ընկալումը ոչ թե որպես սահմանադրական իրավունքի ենթաինստիտուտ, այլ ինստիտուտ, դատական իշխանության իրավաստեղծագործությունը նորմատիվ իրավական ակտերի ընդունման ձևով, այլ ոչ թե դատական նախադեպերի և Սահմանադրական դատարանի համար՝ սահմանադրական դատավարության ընթացքում:

Annotation

To the peculiarities of the law-making process in the Republic of Belarus we propose to include the lack of a single methodological and law-making foundation of law-making process (starting from a certain type of legal understanding); terminological differences; uneven legal support of law-making process; the assignment of state law-making activity to the most innovative state and legal processes; quite poorly delineated circle of subjects of law-making; involvement of citizens in the law-making insufficient process; the predominant importance of local government bodies over local authorities in the law-making process at the local level; the mix of substantive and procedural norms; the perception of the law-making process as the institution of constitutional law, rather than a subbrunch of law; law-making of the judiciary in the form of issuing normative legal acts, rather than for the court precedents and for the Constitutional Court in the process of constitutional litigation.

Аннотация

К особенностям правотворческого процесса Республики Беларусь автор предлагает отнести отсутствие единого методологического и правоопределяющего фундамента правотворческого процесса (начиная с определенного типа правопонимания); терминологическое разночтение; не-равномерность правового обеспечения правотворческого процесса; причисление государствен-ной правотворческой деятельности к числу наиболее инновационных государственно-правовых процессов; довольно слабо очерченный круг субъектов правотворчества; слабая вовлеченность граждан в процесс правотворчества; превалирующее значение органов местного управления пе-ред органами местного самоуправления в правотворческом процессе на местах; смешанность материальных и процессуальных норм; оформленность правотворческого процесса в институт конституционного права, а не подотрасль права; правотворчество судебной власти в форме при-нятия нормативных правовых актов, а не судебных прецедентов и для Конституционного Суда в процессе конституционного судопроизводства.

Հիմնաբառեր՝ իրավաստեղծ գործընթաց, իրավաստեղծ գործունեություն, իրավաստեղծ սուբյեկտներ, իրավաստեղծագործություն, նորմաստեղծագործություն, իրավունքի հաստատում:

Keywords: law-making process, law-making activity, law-making subjects, law-formation, norm-formation, law establishment.

Ключевые слова: правотворческий процесс, правотворческая деятельность, правотворческие субъекты, правообразование, нормообразование, правоустановление.

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PRIVATE LAW / ЧАСТНОЕ ПРАВО

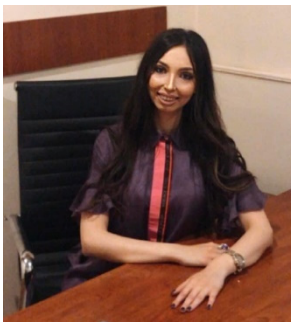

ԵՐԻՋԱՆՅԱՆ ԱՆԻ
Դատավորի թեկնածու, ոստիկանության մայոր

YERIJANYAN ANI
Candidate for Judge, Major of Police

ЕРИДЖАНЯН АНИ
Кандидат на должность судьи, майор полиции

ՔՈԹԱՆՋՅԱՆ ԳՈՒՐԳԵՆ
Դատավորի թեկնածու, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու

KOTANJYAN GURGEN
Candidate for Judge, Candidate of Legal Sciences

КОТАНДЖЯН ГУРГЕН
Кандидат на должность судьи, кандидат юридических наук

ՎԻՆԴԻԿԱՑԻՈՆ ՀԱՅՑԻՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ՈՐՈՇ ՎԻՃԱՀԱՐՈՒՅՑ ՀԱՐՑԵՐ SOME CONTROVERSIAL ISSUES RELATED TO THE VINDICATION CLAIM НЕКОТОРЫЕ СПОРНЫЕ ВОПРОСЫ, СВЯЗАННЫЕ С ИСКОМ О ВИНДИКАЦИИ

Ամփոփագիր

Վինդիկացիոն հայցերը սեփականության իրավունքի պաշտպանության ամենատարածված եղանակներից են: Այդուհանդերձ, մինչ օրս թե՛ քաղաքացիական իրավունքի տեսության մեջ, թե՛ իրավակիրառ պրակտիկայում քիչ չեն վինդիկացիոն հայցերին վերաբերող վիճելի հարցերը: Մասնավորապես, դրանք վերաբերում են վինդիկացիայի կիրառման շրջանակին, եղանակներին, հայցային վաղեմության ժամկետի որոշմանը և այլ հարցերին:

Հետազոտության արդյունքում հեղինակները, ի թիվս այլնի, արել են հետևյալ եզրահանգումները.

Ռեստիտուցիայի պարագայում սեփականության իրավունքի հարցը կարող է առաջանալ գործարքի անվավերության կիրառման դեպքում, իսկ վինդիկացիոն հայց կիրառելիս առկա են արտապայմանագրային հարաբերություններ: Այսինքն, ակնհայտ է, որ տարբեր են իրավունքի պաշտպանության միջոցների ծագման հիմքերը: Խնդրո առարկա քաղաքացիաիրավական ինստիտուտների ճշգրիտ սահմանազատումը ունի նաև կարևոր գործնական նշանակություն: Մասնավորաբար, դրանից է կախված հայցի հիմքի ճիշտ որոշումը, ապացուցման ենթակա փաստերի սահմանումը:

Գույքը ապօրինի տիրապետումից հետ պահանջելու վերաբերյալ գործերով հայցվորը պետք է ապացուցի, որ ինքը գույքի սեփականատերն է, և այն գտնվում է պատասխանողի տիրապետման ներքո, իսկ պատասխանողն էլ պետք է ապացուցի, որ տվյալ գույքը տիրապետում է օրինական հիմքերով:

Վինդիկացիոն հայցերի ներկայացման պարագայում, հայցային վաղեմության ժամկետի սկիզբ պետք է համարել ոչ թե այն պահը, երբ հայցվորը իմացել է իր իրավունքի խախտման մասին, այսինքն գույքը իր տիրապետումից դուրս գալու մասին, այլ այն պահը, երբ հայցվորը հայտնաբերում է պատասխանողին, որի մոտ գտնվում է վիճելի գույքը:

Annotation

Vindication lawsuits are one of the most common ways to protect property rights. Nevertheless, to this day, both in the theory of civil law and in legal practice, there are many controversial issues related to vindication claims. In particular, they refer to the scope of vindication, methods, determination of the statute of limitations and other issues.

As a result of the research, the authors made the following conclusions:

In the case of restitution, the question of ownership may arise in the case of application of invalidity of the transaction, and when applying a vindication claim, there are extra-contractual relations. In other words, it is obvious that the grounds for the origin of legal remedies are different. The precise demarcation of the civil law institutions of course also has a great practical importance. In particular, the correct determination of the basis of the claim depends on the definition of the facts to be proven.

In the cases of reclaiming the property from illegal possession, the plaintiff must prove that he is the owner of the property and it is under the possession of the defendant, and the defendant must prove that he possesses the given property on legal grounds.

Related to vindication claims, the beginning of the limitation period should not be considered the moment when the plaintiff was informed about the violation of his right, that is the property being taken out of his possession, but the moment when the plaintiff discovers the defendant, who disposes disputed property.

Аннотация

Виндикационные иски являются одним из наиболее распространенных способов защиты прав собственности. Тем не менее и по сей день как в теории гражданского права, так и в юридической практике существует множество спорных вопросов, связанных с виндикационными исками. В частности, они касаются объема виндикации, методов, определения срока исковой давности и других вопросов.

В результате исследования авторы сделали, в том числе следующие выводы:

При реституции вопрос о праве собственности может возникнуть в случае применения недействительности сделки, а при применении виндикационного иска мы имеем дело с внедоговорными отношениями. Иными словами, очевидно, что основания для возникновения средств правовой защиты различны. Точное разграничение институтов гражданского права, безусловно, имеет и большое практическое значение. В частности, правильное определение основания иска зависит от определения фактов, подлежащих доказыванию.

По делам об истребовании имущества из незаконного владения истец должен доказать, что он является собственником имущества, и оно находится во владении ответчика, а ответчик должен доказать, что он владеет данным имуществом на законных основаниях.

Применительно к виндикационным искам началом течения срока исковой давности следует считать не момент, когда истец узнал о нарушении своего права, то есть об уходе имущества из его владения, а момент, когда истец обнаруживает ответчика, который распоряжается спорным имуществом.

Հիմնաբառեր՝ վինդիկացիոն հայց, ռեստիտուցիա, բարեխիղճ ձեռքբերող, ապօրինի տիրապետում, վաղեմության ժամկետ:

Keywords: Vindication claim, restitution, acquirer in good faith, unlawful possession, statute of limitations.

Ключевые слова: Виндикационный иск, реституция, добросовестный приобретатель, незаконное владение, срок исковой давности.

ՕՀԱՆՅԱՆ ԴԱՎԻԹ
ՀՀ ոստիկանության պարեկային ծառայության պետի տեղակալ, ոստիկանության մայոր, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու

OHANYAN DAVIT
Deputy Head of the Republic of Armenia Police Patrol Service, Major of Police, Candidate of Legal Sciences

ОГАНЯН ДАВИТ
Заместитель начальника патрульной службы полиции Республики Армения, майор полиции, кандидат юридических наук

ԻՆՔՆԻՐԱՎՉՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՑԱԿԱԶՄԻ ԵՎ ՊԱՀՄԱՆ՝ ՈՐՊԵՍ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՄԻՋՈՑԻ ՀԱՐԱԲԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

RELATIONSHIP BETWEEN ARBITRARINESS AND RETENTION AS A MEAN OF SECURING THE FULFILLMENT OF AN OBLIGATION

СООТНОШЕНИЕ САМОУПРАВСТВА И УДЕРЖАНИЯ КАК СРЕДСТВА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИСПОЛНЕНИЯ ОБЯЗАТЕЛЬСТВ

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է ինքնիրավչության հանցակազմի և պահման քաղաքացիաիրավական ինստիտուտի տարանջատման խնդրին: Հոդվածում քննարկվում են նշված հանցագործությամբ ոտնձգվող հասարակական հարաբերություններին, հեղինակի կողմից դրանց դասակարգման մոտեցումներին, պահման ինստիտուտի կարգավորման առանձնահատկություններին:

Հեղինակն անդրադառնում է պահման ինստիտուտի կարգավորման ինչպես ընդհանուր դրույթին, որը վերաբերում է բոլոր տեսակի պարտավորական հարաբերություններին, այնպես էլ հատուկ դրույթներին, որոնք կիրառվում են կոնկրետ պարտավորական հարաբերություններում: Հատուկ կարգավորումները կարող են տարբերվել՝ ելնելով պայմանագրերի տեսակներից և բովանդակությունից: Հետազոտության արդյունքում պարզվեց, որ պահման պարագայում օրենսդրական կարգավորումները տարբեր են, և վարույթ իրականացնող մարմինը, յուրաքանչյուր դեպքում, պետք է գնահատի բոլոր հանգամանքները և իրավակարգավորումները, ինչի արդյունքում հնարավոր կլինի սահմանազատել ինքնիրավչությունը և պահումը:

Annotation

The article is devoted to the issue of separation of the self-righteous crime and the civil-law institution of detention. The article discusses the public relations violated by the mentioned crime, the author's approaches to their classification, the peculiarities of the regulation of the detention institution.

The author refers to both the general provision of the custody institution regulation, which refers to all types of obligatory relations, as well as the special provisions that apply to specific obligatory relations. Specific settings may vary based on contract types and content. As a result of the research, it was found that the legal regulations in the case of detention are different, and the body conducting the proceedings, in each case, must evaluate all the circumstances and legal regulations, as a result of which it will be possible to delimit self-rights and detention.

Аннотация

Данная статья посвящена проблеме разграничения состава преступления самоуправства и гражданско-правового института удержания, и, чтобы решить предложенную проблему, автор анализирует объект самоуправства. Также в статье рассматриваются общественные отношения, нарушаемые вышеуказанным преступлением, авторские подходы к их классификации, особенности регламентации института удержания.

Автор исследовал как общие положения регламентации удержания, касающиеся всех видов обязательственных отношений, так и специальные положения, применимые к конкретным обязательственным отношениям. Конкретные регламентации могут отличаться в зависимости от типов и содержания контрактов. В результате исследования было установлено, что правовые нормы в случае удержания различны, и орган, осуществляющий производство, в каждом случае должен оценить все обстоятельства и правовые нормы, в результате чего будет можно разграничить самоуправство и удержание.

Հիմնաբառեր՝ հանցակազմ, հայեցակարգ, պարտավորական իրավունք, պահում, ինքնիրավչություն, մասնավոր-իրավական դելիկտ:

Key words: crime, concept, law of obligations, retention, arbitrariness, private-legal tort.

Ключевые слова: состав преступления, концепт, обязательственное право, удержание, самоуправство, частно-правовой деликт.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ /CRIMINAL PROCEDURE / УГОЛОВНОЕ СУДОПРОИЗВОДСТВО

ԲԱԲԱԵՎ ՄԻԽԱՅԻԼ
ՌԴ ՆԳՆ Համառուսական գիտահետազոտական ինստիտուտի գլխավոր գիտաշխատող, Ռուսաստանի Դաշնության գիտության վաստակավոր գործիչ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

BABAEV MYKHAIL
Chief Researcher of the All-Russian Research Institute of the Ministry of Internal Affairs of the Russian Federation, Honored Scientist of the Russian Federation, Doctor of Legal Sciences, Professor

БАБАЕВ МИХАИЛ
Главный научный сотрудник Всероссийского научно-исследовательского института МВД РФ, Заслуженный деятель науки Российской Федерации, доктор юридических наук, профессор

ՊՈՒԴՈՎՈՉԿԻՆ ՅՈՒՐԻ
Արդարադատության ռուսական պետական համալսարանի արդարադատության խնդիրների հետազոտության կենտրոնի քրեաիրավական ուղղության ղեկավար – ավագ գիտաշխատող, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

PUDOVOCHKIN YURI
Chief Researcher – Head of the Criminal Law Direction of the Research Center for Justice Issues of the Russian State University of Justice, Doctor of Legal Sciences, Professor

ПУДОВОЧКИН ЮРИЙ
Главный научный сотрудник – руководитель уголовно-правового направления Центра исследования проблем правосудия Российского государственного университета правосудия, доктор юридических наук, профессор

ԴԱՏԱՐԱՆԸ ԵՎ ՌԻՍԿԸ ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ

COURT AND RISK IN THE FIELD OF CRIMINAL LAW APPLICATION СУД И РИСК В СФЕРЕ ПРИМЕНЕНИЯ УГОЛОВНОГО ЗАКОНА

Ամփոփագիր

Ժամանակակից հասարակությունը, որի հիմնական բնութագիրը վաղուց ճանաչվել է անորոշությունը, սոցիալական կառավարման և իրավական կարգավորման համար գործընթացների օպտիմալացման համար պահանջում է նոր տեխնոլոգիաների ներդրում, որոնցից մեկն իրավամբ պետք է ճանաչել ռիսկերի կառավարման տեխնոլոգիան: Քրեական գործերով արդարադատության համակարգը տվյալ դեպքում բացառություն չէ: Թեև, ընդհանուր առմամբ, ռիսկերի կառավարումը վաղուց ներկայացված է քրեական գործերի քննության ուղղված գործունեությունում, սակայն դատական գործունեության մեջ ռիսկի հայեցակարգը ներկայումս պատշաճ կերպով չի ընկալվում որպես արդարադատության նոր տեսական պարադիգմ, որը լայն հեռանկարներ է բացում դրա արդիականացման համար: Դա որոշում է Ռուսաստանում ռիսկային կողմնորոշում ունեցող արդարադատության հիմնարար տեսական հիմքերը մշակելու անհրաժեշտությունը՝ ռիսկաբանության և քրեական իրավունքի տեսության ոլորտում ինչպես առկա գործնական փորձի, այնպես էլ նոր տեսական նվաճումների հիման վրա:

Ժամանակակից պայմաններում դատական գործունեությունը՝ ոչ միայն որպես նորմատիվ ձևակերպված ընթացակարգ, այլ նաև սոցիալական ինստիտուտ, օպտիմալացնելու հնարավոր տարբերակներից մեկը կարող է լինել դատական պրակտիկայում ռիսկ-մենեջմենթի տեխնոլոգիաների ներդրումը: Այս կամ այն չափով ռիսկի հաղթահարման և գնահատման անհրաժեշտությունը միշտ կանգնած է եղել դատարանի առջև, և դատական համակարգը ռիսկերի հետ աշխատանքի որոշակի փորձ ունի, ինչը վկայում է ռիսկերի հետ աշխատելու նրա պատրաստակամության և կարողության մասին, լավ հիմք է ստեղծում ռիսկային կողմնորոշում ունեցող արդարադատության համար: Դատական գործունեության մեջ ռիսկերի կառավարման տեխնոլոգիայի ներդրումն ու զարգացումը ենթադրում է որոշումների կայացման զարգացած ենթակառուցվածքի առկայություն՝ հստակ առաջադրված խնդիրների, տեղեկատվական հիմքի և դատական որոշում կայացնելու կանոնների տեսքով:

Annotation

Modern society, the basic characteristic of which is long-recognized uncertainty, requires the implementation of new technologies for optimization of social management processes and legal regulation; risk management is rightly one of such technologies to consider. The criminal justice system is not exception. Though technology of risk management has long been used in criminal cases (in broad terms), the concept of risk in judicial activity itself currently has not been adequately understood as a new theoretical paradigm of justice, which opens up broad prospects for its modernization. This defines the need to develop the basic theoretical foundations of risk-oriented justice in Russia based on both existing practical experience and the latest theoretical achievements in the field of riskology and the theory of criminal law.

In modern conditions, one of the possible solutions for optimizing judicial activity, not only as a normatively formalized procedure, but also as a social institution as a whole, might be the involvement of risk management technologies in the judicial practice. To some extent, the need to overcome and assess risk has always faced the court: the judicial system already has some experience dealing with risks, which testifies to its willingness and ability to work with risks, that undoubtedly creates a good foundation for the development of risk-oriented justice. The introduction and development of technology for risk management in judicial activity presupposes the existence of a developed decision-making infrastructure in the form of clearly defined goals, an information basis and rules for making a judicial decision.

Аннотация

Современное общество, базовой характеристикой которого давно признана неопределенность, требует для оптимизации процессов социального управления и правового регулирования внедрения новых технологий, одной из которых справедливо следует признать технологию управления рисками. Система правосудия по уголовным делам в данном случае не является исключением. И хотя в общих чертах управление рисками давно представлено в деятельности по рассмотрению уголовных дел, сам концепт риска в судебной деятельности в должной мере не осмыслен в настоящее время как новая теоретическая парадигма правосудия, открывающая широкие перспективы его модернизации. Это определяет потребность в разработке базовых теоретических основ риск-ориентированного правосудия в России на основе как имеющегося практического опыта, так и новейших теоретических достижений в области рискологии и теории уголовного права.

В современных условиях одним из возможных вариантов оптимизации судебной деятельности не только как нормативно оформленной процедуры, но и как социального института в целом может стать внедрение технологий риск-менеджмента в судебную практику. В той или иной степени потребность преодоления и оценки риска всегда стояла перед судом, и у судебной системы имеется определенный опыт работы с рисками, что свидетельствует о ее готовности и способности работать с рисками, создает хороший фундамент для развития риск-ориентированного правосудия. Внедрение и развитие технологии управления рисками в судебную деятельность предполагает наличие развитой инфраструктуры принятия решения в виде четко заданных целей, информационного базиса и правил принятия судебного решения.

Հիմնաբառեր՝ ռիսկ-մենեջմենթ, արդարադատություն, իրավակիրառական ռիսկ, իրավաիրագործման ռիսկ, ռիսկ-կողմնորոշված արդարադատություն:

Keywords: risk management, justice, law-enforcement risk, law-realization risk, risk-oriented justice.

Ключевые слова: риск-менеджмент, правосудие, правоприменительный риск, правореализационный риск, риск-ориентированное правосудие.

ԿԱՉԱԼՈՎԱ ՕՔՍԱՆԱ
Արդարադատության ռուսական պետական համալսարանի քրեական դատավարության խնդիրների հետազոտության գիտական ուղղության ղեկավար, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, դոցենտ

KACHALOVA OKSANA
Head of the scientific direction of the study of the problems of criminal justice of the Scientific Center for the Study of the Problems of Justice of the Russian State University of Justice, Doctor of Legal Sciences, Associate Professor

КАЧАЛОВА ОКСАНА
Руководитель научного направления исследования проблем уголовного судопроизводства Научного центра исследования проблем правосудия Российского государственного университета правосудия, доктор юридических наук, доцент

ԴԱՏԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՈՒՄ

PROCEEDING AGREEMENTS IN MODERN CRIMINAL PROCEDURAL LAW

ПРОЦЕССУАЛЬНЫЕ СОГЛАШЕНИЯ В СОВРЕМЕННОМ УГОЛОВНО-ПРОЦЕССУАЛЬНОМ ПРАВЕ

Ամփոփագիր

Քննարկվում են դատավարական համաձայնագրերի հիմնական տեսակները՝ քրեական գործի քննության և լուծման ընթացակարգի պարզեցման, ինչպես նաև քննության հետ համագործակցության մասին համաձայնագրերը: Հեղինակը եզրակացնում է, որ դատավարական համաձայնագրի բովանդակության տեսանկյունից կարելի է առանձնացնել գործարքներ, որոնց դեպքում կողմերի համաձայնությամբ մեղավորության ընդունման կամ քննության հետ համագործակցության դիմաց կարող է փոխվել կատարված արարքի քրեաիրավական որակումը, և դատավարական համաձայնագրեր, որոնք միայն պարզեցնում են քրեական գործերի քննության ընթացակարգը: Առանձնանում են դատավարական համաձայնագրերի տարբերակման հիմնական հատկանիշները, դիտարկվում են համաձայնագրերի երկու հիմնական տիպեր՝ անգլո-սաքսոնական և մայրցամաքային: Դատավարական համաձայնագրերի տեսակները տարբերակող հիմնական հատկանիշներն են՝ կողմերի համաձայնությամբ կատարված արարքի քրեաիրավական որակումը, պատժի տեսակը և չափը փոխելու հնարավորությունը, համաձայնագրեր կնքելիս դատախազի և դատարանի հայեցողությունը, դատավարական համաձայնության առարկան և սահմանները, համաձայնագրի հիման վրա կրճատ վարույթ անցկացնելու հնարավորությունը, դատաքննություն անցկացնելու անհրաժեշտությունը և դրա բնույթը, մեղադրյալին տրվող արտոնությունների ծավալը (կամ դրանց բացակայությունը), ընդունված որոշման բողոքարկման սահմանները և այլն:

Դատավարական համաձայնությունների բոլոր տիպերի համար (հազվադեպ բացառություններով) հենքային են մեղադրյալի լոյալությունը առաջադրված մեղադրանքի նկատմամբ (մեղքն ընդունելը, առաջադրված մեղադրանքի հետ ձևական համաձայնությունը, մեղադրանքը վիճարկելու մերժումը, պատժի մասին համաձայնությունը) և ապացուցման ընթացակարգի կրճատումը դատավարության մինչդատական և/կամ դատական փուլերում:

Annotation

The main types of procedural agreements are considered to be simplification of the procedure of investigation and resolution of a criminal case, as well as agreements on cooperation with the investigation. It is concluded that from the point of view of the content of the procedural agreement, it is possible to distinguish the actual transactions in which, by agreement of the parties, in exchange for a confession of guilt or cooperation with the investigation, the criminal legal qualification of the deed may change, and procedural agreements that only simplify the procedure of investigation and consideration of criminal cases. There are two main types of agreements – Anglo-Saxon and Continental. The main features distinguishing different types of procedural agreements are the possibility of changing, by agreement of the parties, the criminal legal qualification of the offense, the type and amount of punishment; the discretion of the prosecutor and the court when concluding agreements; the subject and limits of the procedural agreement; the possibility of conducting shortened proceedings on the basis of the agreement; the need for a trial and its nature, the scope of benefits and preferences provided to the accused, the limits of appeal against the decision, etc.

Basic for all types of procedural agreements (with rare exceptions) are the loyalty of the accused to the charge (admission of guilt, formal agreement with the charge, refusal to challenge the charge, agreement on punishment) and reduction of the evidentiary procedure in relation to the pre-trial and/or judicial stages of the process.

Аннотация

Рассматриваются основные виды процессуальных соглашений: об упрощении процедуры расследования и разрешения уголовного дела, а также соглашения о сотрудничестве со следствием. Делается вывод, что с точки зрения содержания процессуального соглашения можно выделить собственно сделки, при которых по соглашению сторон в обмен на признание вины либо сотрудничество со следствием может меняться уголовно-правовая квалификация содеянного, и процессуальные соглашения, которые лишь упрощают процедуру расследования и рассмотрения уголовных дел. Выделяются основные признаки дифференциации процессуальных

соглашений, рассматриваются два основных типа соглашений – англо-саксонский и континентальный. Основными признаками, дифференцирующими различные типы процессуальных соглашений, являются возможность изменения по соглашению сторон уголовно-правовой квалификации содеянного, вида и размера наказания; дискреция прокурора и суда при заключении соглашений; предмет и пределы процессуального соглашения; возможность проведения на основе соглашения сокращенного производства; необходимость проведения судебного разбирательства и его характер, объем предоставляемых обвиняемому льгот и преференций (либо их отсутствие), пределы обжалования принятого решения и др.

Базовыми для всех типов процессуальных соглашений (за редким исключением) выступают лояльность обвиняемого по отношению к предъявленному обвинению (признание вины, формальное согласие с предъявленным обвинением, отказ оспаривать обвинение, соглашение о наказании) и сокращение процедуры доказывания применительно к досудебной и/или судебной стадиям процесса.

Հիմնաբառեր՝ դատավարական համաձայնագիր, մեղավորության ճանաչման գործարք, ներկայացված մեղադրանքի հետ համաձայնություն, համագործակցության համաձայնագիր:

Keywords: procedural agreement, plea bargain, consent to the charge, cooperation agreement.

Ключевые слова: процессуальное соглашение, сделка о признании вины, согласие с предъявленным обвинением, соглашение о сотрудничестве.

ՆՈՎԻԿՈՎԱ ԵԿԱՏԵՐԻՆԱ
«Բելառուսի պետական համալսարանի դատավորների, դատարանների, դատախազության և արդարադատության հաստատությունների աշխատակիցների վերապատրաստման և որակավորման բարձրացման ինստիտուտ» կրթական հաստատության Դատական գործունեության ամբիոնի վարիչ, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

NOVIKOVA EKATERINA
Head of Chair of the educational institution «Institute for Retraining and Qualification Upgrading of Judges, Prosecutors and Legal professionals at the Belarusian State University», Candidate of Legal Sciences, Associate Professor

НОВИКОВА ЕКАТЕРИНА
Заведующий кафедрой судебной деятельности УО «ИППК судей, работников прокуратуры, судов и учреждений юстиции Белорусского государственного университета», кандидат юридических наук, доцент

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ՄԻՆՉԴԱՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԲԵԼԱՌՈՒՍԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ

PRE-TRIAL COOPERATION AGREEMENT UNDER THE LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF BELARUS

ДОСУДЕБНОЕ СОГЛАШЕНИЕ О СОТРУДНИЧЕСТВЕ ПО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВУ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Ամփոփագիր

2015 թվականին Բելառուսի Հանրապետության քրեական դատավարության և քրեական օրենսգրքերում ամրագրվեց համագործակցության մասին մինչդատական համաձայնության ինստիտուտը: Օրենսդիրը նպատակադրվել էր բարձրացնել հանցավորությանը հակազդեցության, հանցագործությունների օպերատիվ քննության, մեղավոր անձանց հայտնաբերման, հանցագործությամբ պատճառված վնասի հատուցման, հանցակիցների պարզման, այլ հանրորեն վտանգավոր արարքների բացահայտման արդյունավետությունը:

Հոդվածում քննարկվում են Բելառուսի Հանրապետությունում համագործակցության մասին մինչդատական համաձայնության ինստիտուտի կիրառման էությունը և կարգը: Բարձրաձայնվում են քննարկվող ինստիտուտի գործնական կիրառության առանձին խնդիրներ: Ուշադրություն է դարձվում համագործակցության մասին մինչդատական համաձայնություն կնքելիս մեղքն ընդունելու հարցին: Վերլուծվում են դատարանների կողմից պատիժ նշանակելու կանոնները՝ համագործակցության մասին մինչդատական համաձայնությամբ սահմանված պարտականությունների կատարումը հաշվի առնելով: Բերվում են օրինակներ, որոնք ցուցադրում են պատիժ նշանակելիս հանցագործության օբյեկտի ճիշտ ընկալման նշանակությունը համագործակցության մասին մինչդա

Annotation

In 2015, the institution of a pre-trial agreement on cooperation was fixed in the Criminal Procedure and Criminal Codes of the Republic of Belarus. The legislator set the goal of increasing the effectiveness of combating crime, promptly investigating crimes, identifying the perpetrators, fully compensating the damage caused by the crime, identifying accomplices in the crime, and disclosing other socially dangerous acts.

The article discusses the essence and procedure for applying the institution of a pre-trial agreement on cooperation in the Republic of Belarus. The article analyzes criminal and other legislation in this area, the role of the prosecutor and defender in concluding a pre-trial cooperation agreement. Some problems of applying this institution in practice are raised. Attention is paid to the issue of admission of guilt when concluding a pre-trial agreement on cooperation. The rules for the appointment of punishments by the courts are analyzed, taking into account the fulfillment of the obligations stipulated by the pre-trial agreement on cooperation. There are given examples that demonstrate the importance of a correct understanding of the object of a crime when imposing punishment in case of conclusion of a pre-trial agreement on cooperation.

Аннотация

В 2015 году в Уголовно-процессуальном и Уголовном кодексах Республики Беларусь был закреплен институт досудебного соглашения о сотрудничестве. Законодателем ставилась цель повышения эффективности противодействия преступности, оперативное расследование преступлений, выявление виновных лиц, полное возмещение причиненного преступлением ущерба, установление соучастников преступления, раскрытие иных общественно опасных деяний.

В статье рассматриваются суть и порядок применения института досудебного соглашения о сотрудничестве в Республике Беларусь. Анализируется уголовное и иное законодательство в этой области, роль прокурора и защитника при заключении досудебного соглашения о сотрудничестве. Поднимаются отдельные проблемы применения данного института на практике. Уделяется внимание вопросу признания вины при заключении досудебного соглашения о сотрудничестве. Анализируются правила назначения судами наказаний с учетом выполнения обязательств, предусмотренных досудебным соглашением о сотрудничестве. Приводятся примеры, демонстрирующие значение правильного понимания объекта преступления при назначении наказания в случае заключения досудебного соглашения о сотрудничестве.

Հիմնաբառեր՝ համագործակցության մասին մինչդատական համաձայնություն, պատիժ նշանակելը, մեղք, պարտականություններ, դատարան:

Key words: pre-trial cooperation agreement, sentencing, guilt, obligations, court.

Ключевые слова: досудебное соглашение о сотрудничестве, назначение наказания, вина, обязательства, суд.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼՈԳԻԱ / CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY / УГОЛОВНОЕ ПРАВО И КРИМИНОЛОГИЯ

ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ ՍԵՐԳԵՅ
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի ռեկտոր, ԵՊՀ քրեական իրավունքի ամբիոնի պրոֆեսոր, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

ARAKELYAN SERGEY
Rector of the Academy of Justice of the Republic of Armenia, Professor of the YSU Department of Criminal Law, Doctor of Legal Sciencies, Professor

АРАКЕЛЯН СЕРГЕЙ
Ректор Академии юстиции Республики Армения, профессор кафедры уголовного права ЕГУ, доктор юридических наук, профессор

ՀՈԳԵԿԱՆ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՈՐԱԿՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐՆ ԸՍՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ

PROBLEMS OF QUALIFICATION OF MENTAL IMPACT UNDER THE NEW CRIMINAL CODE OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

ПРОБЛЕМЫ КВАЛИФИКАЦИИ ПСИХИЧЕСКОГО ВОЗДЕЙСТВИЯ ПО НОВОМУ УГОЛОВНОМУ КОДЕКСУ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ

Ամփոփագիր

Հոդվածում գիտական և գործնական վերլուծության են ենթարկվել Հայաստանի Հանրապետության քրեական նոր օրենսգրքի հոդված 194-ով նախատեսված հանցագործության՝ հոգեկան ներգործության որակման հիմնական առանձնահատկությունները, և մեկնաբանվել են հանցավոր այդ արարքը նախատեսող հանցակազմի բոլոր տարրերն ու դրանք բնութագրող հատկանիշները և դրա ծանրացնող հանգամանքները:

Այդ կապակցությամբ նշվել է, որ տվյալ հանցագործության հիմնական անմիջական օբյեկտը մարդու հոգեկան անձեռնմխելիության ապահովմանն ուղղված հասարակական հարաբերություններն են, իսկ լրացուցիչը՝ նրա կյանքը, առողջությունը, ազատությունը, ֆիզիկական անձեռնմխելիությունը, պատիվն ու արժանապատվությունը: Հանցագործության օբյեկտիվ կողմի դրսևորումների շարքում առանձին ուշադրություն է դարձվել խոշտանգմանը և սոցիալական մեկուսացմանը: Մասնավորապես, դրանցից առաջինի առումով կարծիք է արտահայտվել, որ առավել նպատակահարմար կլիներ օրենսդրորեն նախատեսել ոչ թե խոշտանգման, այլ ֆիզիկական ուժեղ ցավ կամ հոգեկան ուժեղ տառապանք պատճառելու սպառնալիքը: Սոցիալական մեկուսացման առնչությամբ հիմնավորվել է, որ այն, ի տարբերություն ՀՀ քր. օր.-ի քննարկվող հոդվածով նախատեսված սպառնալիքի, կատարվում է անգործությամբ՝ մեկուսացվածի կամ մեկուսացվածների հետ չշփվելով:

Հատուկ անդրադարձ է կատարվել նաև քննարկվող հանցագործության որակման հետ կապված խնդրահարույց այլ հարցերի, որոնց լուծումը պայմանավորված է օրենսդրական մի շարք փոփոխությունների և լրացումների անհրաժեշտությամբ:

Annotation

In the presented article are analyzed the main features of the qualification of mental influence, provided for by the art. 194 of the new Criminal Code of the Republic of Armenia. Moreover the scientific and practical commentary on all the elements and signs of the composition of this criminal act and its aggravating circumstances are presented as well.

In this regard, it is noted that the main direct object of this crime is public relations aimed to ensure the mental integrity of a person, and an additional one – his life, health, freedom, physical integrity, honor and dignity. In a number of manifestations of the objective side of the crime, special attention is paid to torture and social isolation. In particular, regarding the first of them, the opinion was expressed that it would be more justified to legislate the threat not of torture, but of causing severe physical pain or severe mental suffering. In connection with social isolation, it is substantiated that, in contrast to the threat provided for by the related article of the Criminal Code of the Republic of Armenia, it is committed by inaction - non-communication with the isolated person or persons.

Those problematic issues related to the qualification of the mentioned crime, the solution of which is due to the need for a number of legislative changes, are specially considered.

Аннотация

В настоящей статье автором проанализированы основные особенности квалификации психического воздействия, как преступления, предусмотренного статьей 194 нового Уголовного кодекса Республики Армения, а также представлен научно-практический комментарий всех элементов и характеризующих их признаков состава данного преступного деяния и отягчающих его обстоятельств.

В данной связи отмечено, что основным непосредственным объектом данного преступления являются общественные отношения, направленные на обеспечение психической неприкосновен-ности человека, а дополнительным – его жизнь, здоровье, свобода, физическая неприкосновен-ность, честь и достоинство. В ряду проявлений объективной стороны преступления особое вни-мание уделено угрозе истязанием и социальной изоляции. В частности, относительно первого из них высказано мнение, что более оправданным было бы законодательное закрепление угрозы не истязания, а причинения сильной физической боли либо сильного психического страдания. В связи с социальной изоляцией обосновано, что она, в отличие от предусмотренной рассматри-ваемой статьей УК РА угрозы, совершается бездействием – необщением с изолированным или изолированными.

Специально рассмотрены те проблемные вопросы, связанные с квалификацией исследуемого преступления, решение которых обусловлено необходимостью целого ряда законодательных из-менений и дополнений.

Հիմնաբառեր՝ քրեական օրենսգիրք, հանցագործությունների որակում, հոգեկան ներգործություն, սպառնալիք, սոցիալական մեկուսացում, պատվի և արժանապատվության նվաստացում:

Key words: criminal code, qualification of crimes, mental impact, threat, social isolation, humiliation of honor and dignity.

Ключевые слова: Уголовный кодекс, квалификация преступлений, психическое воздействие, угроза, социальная изоляция, унижение чести и достоинства.

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ՆԱՐԵԿ
ՀՀ քննչական կոմիտեի Երևան քաղաքի քննչական վարչության Կենտրոն և Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների քննչական առաջին բաժնի քննիչ, երրորդ դասի խորհրդական

HARUTYUNYAN NAREK
Investigator of the 1-st Investigation Division of Kentron and Nork-Marash Administrative Districts of the Investigation Department of Yerevan City of the RA Investigative Committee, 3-rd Class Counselor

АРУТЮНЯН НАРЕК
Следователь 1-го следственного отдела административных районов Кентрон и Норк-Мараш следственного управления города Еревана Следственного комитета РА, советник 3-го класса

ԱՊՕՐԻՆԻ ՄԻԳՐԱՑԻԱՅԻ ՀԱՄԱՐ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՆԱԽԱՏԵՍՈՂ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱԴՐՅԱԼՆԵՐՆ ԱՊՀ ԵՐԿՐՆԵՐՈՒՄ

HISTORICAL BACKGROUND OF THE DEVELOPMENT OF THE LEGISLATION, PROVIDING CRIMINAL RESPONSIBILITY FOR THE ORGANIZATION OF ILLEGAL MIGRATION IN THE CIS COUNTRIES

ИСТОРИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ РАЗВИТИЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА, ПРЕДУСМАТРИВАЮЩЕГО УГОЛОВНУЮ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА ОРГАНИЗАЦИЮ НЕЗАКОННОЙ МИГРАЦИИ В СТРАНАХ СНГ

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է ապօրինի միգրացիայի համար քրեական պատասխանատվություն նախատեսող օրենսդրության զարգացման պատմական նախադրյալներին ԱՊՀ երկրներում:

Հեղինակի կարծիքով, ընդհանրապես աշխարհում և մասնավորապես հետխորհրդային երկրներում առկա հանցածին իրավիճակի ուսումնասիրությունը վկայում է, որ ապօրինի միգրացիան ներկայում հանցավոր գործարարության անբաժան մաս է դարձել: Ժամանակի ընթացքում այն վերածվել է միջազգային մակարդակի լավ կազմակերպված «ստվերային առևտրային» գործունեության տեսակի, ինչպես նաև սերտորեն փոխկապակցվել է վերազգային կազմակերպված հանցավորության այնպիսի դրսևորումների հետ, ինչպիսիք են՝ թմրանյութերի և զենքի ապօրինի շրջանառությունը, թրաֆիքինգը, մարդու օրգանների և հյուսվածքների ապօրինի շրջանառությունը:

Ամփոփելով հետազոտությունը՝ հեղինակը եզրակացնում է, որ քննարկվող հանցավոր ոտնձգության համար պատասխանատվություն նախատեսող օրենսդրության զարգացման հիմնական միտումներն են. նախ՝ ապօրինի միգրացիայի կազմակերպմանն ուղղված տարբեր արարքներն աստիճանաբար ինքնուրույն հանցակազմով նախատեսելը, երկրորդ՝ պետական իշխանության դեմ ուղղված հանցագործությունների շարքից հանելն ու կառավարման կարգի դեմ ուղղվածների խմբին դասելը, երրորդ՝ տվյալ հանցանքի կատարման համար պատասխանատվությունն առավել խստացնելը:

Annotation

The article is dedicated to the study of the historical background for the development of legislation providing criminal liability for organizing illegal migration in the CIS countries.

According to the author, the study of the criminogenic situation in the world in general and the post-Soviet states in particular shows that illegal migration has become an integral part of the structure of the criminal business. It has evolved over time into a well-organized "shadow commercial" activity at the international level, and is also associated with such types of transnational organized crime as: the illegal trade in drugs and weapons, trafficking, illegal turnover of human organs and textures.

Summarizing the observation, the author comes to the conclusion that the main tendencies in the development of responsibility for the criminal offense in question are: firstly, the gradual separation of acts aimed at organizing illegal migration into individual composition of the crime; secondly, the transfer of responsibility for this encroachment from a group of crimes against state power to the category of socially dangerous acts that harm the management order; thirdly, the strengthening of responsibility for the committing of this crime.

Аннотация

Статья посвящена исследованию исторических предпосылок развития законодательства, предусматривающего уголовную ответственность за организацию незаконной миграции в странах СНГ.

По мнению автора, изучение криминогенной обстановки в мире вообще и постсоветских государствах в частности свидетельствует, что незаконная миграция стала неотъемлемой частью структуры преступного бизнеса. Она со временем превратилась в хорошо организованную «теневую коммерческую» деятельность на международном уровне, а также сопряжена с такими видами транснациональной организованной преступности, как незаконная торговля наркотиками и оружием, траффикинг, незаконный оборот органов и тканей человека.

Обобщая исследование, автор приходит к выводу, что основными тенденциями развития ответственности за рассматриваемое преступное посягательство являются: во-первых, постепенное выделение деяний, направленных на организацию незаконной миграции, в самостоятельный состав преступления; во-вторых, переход ответственности за данное посягательство от группы преступлений против государственной власти к категории общественно опасных деяний, причиняющих вред порядку управления; в-третьих, усиление ответственности за совершение данного преступления.

Հիմնաբառեր՝ քրեական օրենսդրություն, հանցագործություն, քրեական պատասխանատվություն, ապօրինի միգրացիա:

Key words: criminal legislation, crime, criminal responsibility, illegal migration.

Ключевые слова: уголовное законодательство, преступление, уголовная ответственность, незаконная миграция.

ՄԱՐԿՈՍՅԱՆ ՄԻՍԱԿ
ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրի պետի առաջին տեղակալ, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

MARKOSYAN MISAK
First Deputy Head of the Republic of Armenia Educational Complex of Police, Candidate of Legal Sciences, Associate Professor

МАРКОСЯН МИСАК
Первый заместитель начальника Образовательного комплекса полиции Республики Армения, кандидат юридических наук, доцент

ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՐԵԽԱՆԵՐԻ ԿԻԲԵՐԳՐՈՒՄԻՆԳԻ ՀԱՄԱՐ (ՀԱՄԵՄԱՏԱՀԻՐԱՎԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ)

CRIMINAL RESPONSIBILITY FOR CHILDREN'S CYBERGROOMING (A COMPARATIVE-LEGAL ANALYSIS)

УГОЛОВНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА КИБЕРГРУМИНГ ДЕТЕЙ (СРАВНИТЕЛЬНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ)

Ամփոփագիր

Հայաստանի Հանրապետության նոր քրեական օրենսգրքով նախատեսվել է սեռական անձեռնմխելիության դեմ ուղղված նոր հանցագործություն՝ 16 տարին չլրացած անձին սեռական հարաբերություն կամ սեքսուալ բնույթի այլ գործողություններ կամ մանկական պոռնոգրաֆիա ստեղծել կամ արտադրել առաջարկելը (գրումինգ): Այդ արարքի քրեականացումը պայմանավորված էր Հայաստանի Հանրապետության կողմից «Սեռական շահագործումից և սեռական բնույթի բռնություններից երեխաների պաշտպանության մասին» Եվրոպայի խորհրդի Կոնվենցիայի վավերացմամբ, մասնավորապես, նշված Կոնվենցիայի 23-րդ հոդված (երեխաներին սեռական նպատակով առաջարկ անելը (սոլիսիթինգ) ստանձնած պարտավորությամբ:

Սույն գիտական հոդվածում կատարված է Հայաստանի Հանրապետության և արտասահմանյան երկրների քրեական օրենսդրությամբ նախատեսված՝ երեխաների կիբերգրումինգի համար քրեական պատասխանատվություն սահմանող նորմերի համեմատահիրավական վերլուծությունը:

Կատարված համեմատահիրավական վերլուծության արդյունքներով հեղինակն ի հայտ է բերել Հայաստանի Հանրապետությունում և արտասահմանյան երկրներում երեխաների կիբերգրումինգի հատկանիշների օրենսդրական նկարագրման որոշակի տարբերություններ: Հեղինակը հանգել է հետևության, որ արտասահմանյան երկրների քրեական օրենսդրությամբ նախատեսված որոշ կարգավորումներ նպատակահարմար է փոխառել և դրանց հիման վրա կատարելագործել Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով նախատեսված՝ երեխաների կիբերգրումինգի բնորոշումը:

Գիտական հոդվածի եզրափակիչ մասում հեղինակի կողմից ներկայացվում են հայրենական քրեական օրենսդրության մեջ երեխաների կիբերգրումինգի համար քրեական պատասխանատվություն սահմանող նորմի կատարելագործմանն ուղղված կոնկրետ առաջարկություններ:

Annotation

The new Criminal Code of the Republic of Armenia has defined a new crime against sexual integrity: offering sexual relations or other acts of a sexual nature to a person under the age of 16, or creating or producing child pornography (grooming). The criminalization of that act is conditioned by the ratification of the Council of Europe Convention on the Protection of Children Against Sexual

In this scientific article has been made the comparative legal analysis of the norms defining criminal liability for cybergrooming of children, provided by the criminal legislation of the Republic of Armenia and foreign countries.

Based on the results of the comparative legal analysis, the author revealed certain differences in the legislative description of the features of cybergrooming of children in the Republic of Armenia and in foreign countries. The author came to the conclusion, that it is advisable to borrow some regulations of the criminal legislation of foreign countries and based on these regulations to improve the definition of cybergrooming of children in the Criminal Code of the Republic of Armenia.

In the conclusion of the scientific article, the author presents specific recommendations aimed at improving the norm defining criminal liability for cybergrooming of children in the criminal legislation of the Republic of Armenia.

Аннотация

Новым Уголовным кодексом Республики Армения предусмотрено новое преступление против половой неприкосновенности: предложение полового сношения или иных действий сексуального характера лицу, не достигшему 16-летнего возраста, либо создание или производство детской порнографии (груминг). Криминализация этого деяния была обусловлена ратификацией Респуб-ликой Армения Конвенции Совета Европы «О защите детей от сексуальной эксплуатации и сек-суального насилия», в частности, обязательства, предусмотренного статьей 23 указанной Кон-венции («Домогательство в отношении детей с сексуальными целями»).

В данной научной статье проводится сравнительно-правовой анализ норм уголовного законо-дательства Республики Армения и зарубежных стран, устанавливающих уголовную ответствен-ность за кибергруминг детей.

По результатам сравнительно-правового анализа автор выявил определенные различия в за-конодательном описании признаков кибергруминга детей в Республике Армения и зарубежных странах. Автор пришел к выводу о целесообразности заимствования некоторых норм, предусмот-ренных уголовным законодательством зарубежных стран и усовершенствования на их основе определения кибергруминга детей, предусмотренного Уголовным кодексом Республики Арме-ния.

В заключительной части научной статьи автором представлены конкретные предложения, направленные на совершенствование нормы, устанавливающей уголовную ответственность за кибергруминг детей в отечественном уголовном законодательстве.

Հիմնաբառեր՝ երեխաների կիբերգրումինգ, տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ, հաղորդակ-ցական տեխնոլոգիաներ, կիբերհանցագործություն, սեքսուալ բնույթի գործողություններ:

Key words: cybergrooming of children, information technology, communication technology, cybercrime, acts of sexual nature.

Ключевые слова: кибергруминг детей, информационные технологии, коммуникационные тех-нологии, киберпреступление, действия сексуального характера.

ՍԻՄՈՆՅԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ
ՀՀ ԱԱԾ տնօրենի տեղակալ, գնդապետ, ՀՀ ԳԱԱ փիլիսոփայության, սոցիոլոգիայի և իրավունքի ինստիտուտի հայցորդ

SIMONYAN ANDRANIK
Deputy Director of National Security Service of the RA, Colonel, Applicant of the Institute of Philosophy, Sociology and Law of NAS of the RA,

СИМОНЯН АНДРАНИК
Соискатель института Философии, социологии и права НАН РА, заместитель директора Национальной службы безопасности РА, полковник

ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԻՐԱՎԱՍՈՒ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՏԱՎԱՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

TACTICAL GENERAL PROVISIONS AND CONDITIONS OF THE ACTIVITY OF AUTHORIZED BODIES ON PREVENTING OF CRIMES

ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ И УСЛОВИЯ ТАКТИКИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УПОЛНОМОЧЕННЫХ ОРГАНОВ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ ПРЕСТУПЛЕНИЙ

Ամփոփագիր

ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգիրքն արմատական փոփոխությունների ենթարկեց մինչդատական վարույթում հետաքննության ու նախաքննության փուլերի փոխհարաբերակցության բնույթն ու բովանդակությունը, ինստիտուցիոնալ վերանայվեցին այդպիսի գործառույթներ իրականացնող մարմինների փոխհարաբերությունների կարգն ու պայմանները, ինչը պահանջում է նորովի մոտեցումներ ու պահանջներ սահմանել հատկապես հետաքննության մարմինների գործառույթների արդյունավետ իրականացման համար: Ավելին, քրեական գործի հարուցման քրեադատավարական փուլի վերացումը, այդ ընթացքում ստուգողական գործողությունների իրականացման անհնարինությունը ներկայումս անհրաժեշտաբար պայմանավորում են հետաքննության մարմինների կողմից իրականացվող օպերատիվ-հետախուզական գործունեության ոչ միայն իրավական, այլ նաև գործնական, մարտավարական հիմքերի լրջագույն վերանայում:

Հեղինակի աշխատանքը նվիրված է օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմինների՝ հանցագործությունների կանխարգելմանն ուղղված աշխատանքի մարտավարական հիմքերի դերի ու նշանակության բացահայտմանը:

Annotation

The new Code of Criminal Procedure of the Republic of Armenia radically changed the nature and content of the relationship between the stages of inquiry and preliminary investigation in pre-trial proceedings, as well as institutionally revised the procedure and conditions for interaction between the bodies performing such functions, which requires the definition of new approaches and requirements, especially for the effective implementation of the functions of bodies of inquiry. At the same time, the abolition of the criminal procedural stage of initiating a criminal case, the impossibility of carrying out verification actions during this period necessarily require a serious revision of not only the legal, but also practical, tactical foundations of operational-investigative activities carried out by the bodies of inquiry .

The author's research is devoted to revealing the role and significance of the tactical foundations of the work of the operational-search agencies aimed at preventing crimes. According to the author, from the point of view of crime prevention, the most important prerequisite for increasing the effectiveness of the implementation of operational-investigative activities is its tactically competent and organized implementation, in ensuring which both objective and subjective factors are of paramount importance. To objective factors or conditions, autoe refers to the organizational structure, location, legal foundations of interaction, etc., and to subjective factors - practical skills, tactical training, experience of operational coworkers nikov and others. Only with the simultaneous provision of these two conditions can we expect tactically competent and organized work in the direction of crime prevention.

Аннотация

Новый Уголовно-процессуальный кодекс Республики Армения коренным образом изменил ха-рактер и содержание взаимосвязи стадий дознания и предварительного следствия в досудебном производстве, а также институционально пересмотрены порядок и условия взаимодействия, ор-ганов, выполняющих такие функции, что требует определить новые подходы и требования, осо-бенно для эффективного осуществления функций органов дознания. При этом отмена уголовно-процессуальной стадии возбуждения уголовного дела, невозможность проведения проверочных действий в этот период обязательно обуславливает необходимость серьезного пересмотрения не только правовых, но и практических, тактических основ оперативно-розыскной деятельности, осуществляемой органами дознания.

Исследование автора посвящено выявлению роли и значения тактических основ работы опе-ративно-розыскных органов, направленных на предупреждение преступлений. По мнению авто-ра, с точки зрения предупреждения преступлений важнейшей предпосылкой повышения эффек-тивности реализации оперативно-розыскной деятельности является ее тактически грамотное и организованное выполнение, в обеспечении которого первостепенное значение имеют как объективные, так и субъективные факторы. К объективным факторам или условиям автор отно-сит организационную структуру, размещение, правовые основы взаимодействия, техническую подготовленность органов, осуществляющих оперативно-розыскную деятельность и т.п., а к субъективным – практические навыки, тактическую подготовку, опыт оперативных сотрудников и др. Только при одновременном обеспечении этих двух условий можно ожидать тактически гра-мотной и организованной работы в направлении профилактики правонарушений.

Հիմնաբառեր՝ հանցավորություն, կանխարգելում, օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն, հետաքննություն, օպերատիվ աշխատակից, մարտավարություն, տակտիկական հնարք:

Key words: Criminality, preventing, operative-search activity, preinvestigation, operative servant, tactic, tactical measure.

Ключевые слова: преступность, предупреждение, оперативно-розыскная деятельность, дознание, оперативный сотрудник, тактика, тактический прием.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / INTERNATIONAL CRIMINAL LAW / МЕЖДУНАРОДНОЕ УГОЛОВНОЕ ПРАВО

ԻՍՐԱՅԵԼՅԱՆ ԳԵՎՈՐԳ
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի ռեկտորի խորհրդական,
Եվրասիա միջազգային համալսարանի դասախոս,
իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

ISRAYELYAN GEVORG
Advisor to the Rector of Academy of justice of the Republic of Armenia,
Lecturer of the Law Department at Eurasia International University,
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,

ИСРАЕЛЯН ГЕВОРГ
Советник ректора Академии юстиции Республики Армения,
преподаватель Международного университета Евразия,
кандидат юридических наук, доцент

ԲՌՆԻ ԱՆՀԵՏԱՑՄԱՆ ՀԱՆՑԱԿԱԶՄՆ ԸՍՏ «ԲՌՆՈՒԹՅԱՄԲ ԱՆՀԵՏԱՑԱԾ ԲՈԼՈՐ ԱՆՁԱՆՑ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿՈՆՎԵՆՑԻԱՅԻ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐԻ

CORPUS DELICTI OF ENFORCED DISAPPEARANCE ACCORDING THE LEGAL PROVISIONS OF THE INTERNATIONAL CONVENTION "FOR THE PROTECTION OF ALL PERSONS FROM ENFORCED DISAPPEARANCE"

СОСТАВ ПРЕСТУПЛЕНИЯ НАСИЛЬСТВЕННОГО ИСЧЕЗНОВЕНИЯ СОГЛАСНО ПОЛОЖЕНИЯМ МЕЖДУНАРОДНОЙ КОНВЕНЦИИ «О ЗАЩИТЕ ВСЕХ ЛИЦ ОТ НАСИЛЬСТВЕННЫХ ИСЧЕЗНОВЕНИЙ»

Ամփոփագիր

Մարդու իրավունքների կոպիտ խախտման ձևերից են բռնի անհետացումները: Մարդու իրավունքների, այդ թվում՝ բռնի անհետացման չենթարկվելու իրավունքի պաշտպանության նպատակով ընդունվել են տարատեսակ միջազգային փաստաթղթեր: Մինչդեռ քննարկվող հիմնախնդրի կարգավորմանը նվիրված հիմնական միջազգային իրավական փաստաթուղթը «Բռնի անհետացումից բոլոր անձանց պաշտպանության մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիան է:

Հոդվածում հեղինակը մեկնաբանում է բռնի անհետացման հանցակազմը՝ «Բռնի անհետացումից բոլոր անձանց պաշտպանության մասին» միջազգային կոնվենցիայի դրույթների լույսի ներքո: Ներկայացվում են նաև բռնի անհետացման օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ տարրերի, հանցանքի նկատմամբ իրավասության որոշման, վաղեմության ժամկետի և պատասխանատվությունը մեղմացնող և ծանրացնող հանգամանքների վերլուծության արդյունքները:

Annotation

Enforced disappearance is a form of gross violation of human rights. In order to protect human rights, various international documents have been adopted. The international legal foundations for human protection are: the Universal Declaration of Human Rights, the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, the International Covenant on Civil and Political Rights and other relevant international treaties in the field of human rights, humanitarian law and international criminal law. However, the main document that is devoted to this problem is the UN Convention "For the Protection of All Persons from Enforced Disappearance".

In the article, the author comments the crime of enforced disappearance in the light of the provisions of the UN Convention "For the Protection of All Persons from enforced disappearance". There are presented the results of the analysis of the objective and subjective elements of the enforced disappearance, the determination of jurisdiction over the crime, the statute of limitations, the mitigating and aggravating circumstances as well.

Аннотация

Одной из форм грубого нарушения прав человека являются насильственные исчезновения. В целях защиты прав человека, в том числе права не подвергаться насильственному исчезновению, были приняты разные международные документы. Международными правовыми основами защиты человека являются: Всеобщая декларация прав человека, Международный пакт об экономических, социальных и культурных правах, Международный пакт о гражданских и политических правах и другие международные договоры в областях прав человека, гуманитарного права и международного уголовного права. Однако основной документ, который посвящен данной проблеме, – это Конвенция ООН «О защите всех лиц от насильственных исчезновений».

В статье автор комментирует состав преступления насильственного исчезновения. В частности, анализируются особенности регулирования насильственного исчезновения в свете положений Конвенции ООН «О защите всех лиц от насильственных исчезновений». Представлены также результаты анализа объективных и субъективных признаков насильственного исчезновения, определения юрисдикции в отношении преступления, сроков давности, обстоятельств, смягчающих и отягчающих ответственность.

Հիմնաբառեր՝ բռնի անհետացում, Կոնվենցիա, ՄԱԿ, հանցակազմ, վաղեմության ժամկետ:

Keywords: enforced disappearance, Convention, UN, elements of crime, statute of limitations.

Ключевые слова: насильственное исчезновение, Конвенция, ООН, состав преступления, срок давности.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2023 1 (9)

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PUBLIC LAW / ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО

ԱՄՅԱՆ ՄԱՐԳԱՐԻՏ
Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության ակադեմիայի պրոռեկտոր

AMYAN MARGARIT
Vice-rector of the Academy of Justice of the Republic of Armenia

АМЯН МАРГАРИТ
Проректор Академии юстиции Республики Армения

ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ: ՎԵԹԻՆԳԸ՝ ՈՐՊԵՍ ԴՐԱ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄ*

TRANSITIONAL JUSTICE. VETTING AS A MECHANISM OF IT'S IMPLEMENTATION*

ПЕРЕХОДНОЕ ПРАВОСУДИЕ. ВЕТТИНГ КАК ОДИН ИЗ МЕХАНИЗМОВ ЕГО ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է անցումային արդարադատության համակարգին և դրա հիմնական բաղադրիչներից մեկին՝ վեթինգի ընթացակարգին և դատավորների շրջանակում դրա իրականացմանը: Անցումային արդարադատությունը ներդրվել է պետությունների իրավական համակարգերում՝ հետագայում բացառելու մարդու իրավունքների խախտումների կրկնվելու հնարավորությունը, վերականգնելու հանրային վստահությունը դատական համակարգի և արդարադատության նկատմամբ, երկրում հասարակական համերաշխության մթնոլորտ ձևավորելու նպատակով:

Հեղինակը ներկայացնում է անցումային արդարադատության իրականացման չորս հիմնական մեխանիզմները և կենտրոնանում է վեթինգի ընթացակարգի վրա: Հոդվածում քննարկվում են վեթինգի հայեցակարգը և դրա կիրառման մեխանիզմները:

Վկայակոչելով միջազգային փաստաթղթերն ու կարծիքները՝ հեղինակը գալիս է այն եզրահանգման, որ վեթինգը բացառիկ գործիք է, նույնիսկ դատական համակարգի նկատմամբ վստահության բացակայությունը չի ենթադրում վեթինգի իրականացում՝ որպես հարցի լուծման միջոց՝ մինչև մնացած միջոցների սպառումը: Դատավորին պատասխանատվության ենթարկելու հիմնական միջոցները պետք է լինեն կարգապահական վարույթը, կանոնավոր գնահատումը և ծայրահեղ դեպքերում քրեական հետապնդումը: Նախքան վեթինգի գործիքակազմի օգտագործման հնարավորությունը դիտարկելը, առանցքային նշանակություն ունի վերը նշված գործիքների օգտագործման անհնարինության հիմնավորումը:

Annotation

The Article is dedicated to the transitional justice system and one of its main components vetting procedure among the judges. Transitional justice is introduced in the countries' legal system to exclude future possibility of recurrence of human rights violations, to recover public trust towards the judiciary and justice, to establish an atmosphere of public solidarity in the country.

The author introduces four main mechanisms of the transitional justice implementation and concentrates on vetting procedure. The concept of the vetting and its application mechanisms are discussed in the article.

Referring to international documents and opinions it is concluded that vetting is an exceptional tool, even a lack of trust towards the judiciary does not assume implementation of vetting as a mean of resolving the issue automatically before the remaining means are exhausted. Disciplinary proceedings, regular evaluation and in extreme cases, criminal prosecution should be the main methods of imposing a judge to liability. Before considering the possibility of using the vetting toolkit, it is root issue to substantiate the impossibility of usage the abovementioned tools.

Аннотация

Статья посвящена системе правосудия переходного периода и одному из ее основных компонентов процедуре веттинга и его проведению среди судей. В правовую систему страны вводится переходное правосудие, чтобы в будущем исключить возможность повторения нарушений прав человека, восстановить доверие общества к судебной власти правосудию и создать в стране атмосферу общественной солидарности.

Автор вводит четыре основных механизма осуществления правосудия переходного периода и концентрируется на процедуре веттинга. В статье рассматриваются концепция веттинга и механизмы его применения.

Ссылаясь на международные документы и заключения, автор приходит к выводу, что веттинг является исключительным инструментом, даже отсутствие доверия к судебной власти не предполагает осуществления веттинга как средства автоматического решения вопроса до того, как будут исчерпаны остальные средства. Дисциплинарное производство, регулярная оценка и, в крайних случаях, уголовное преследование должны быть основными способами привлечения судьи к ответственности. Прежде чем рассматривать возможность использования инструментария веттинга, необходимо обосновать невозможность использования вышеупомянутых инструментов.

Հիմնաբառեր՝ անցումային արդարադատություն, վեթինգ, Վենետիկի Հանձնաժողով, դատավոր, կարգապահական վարույթ, բացառիկ միջոց, Եվրոպական Կոնվենցիա:

Keywords: transitional justice, vetting, Venice Commission, judge, disciplinary proceedings, exceptional measure, European Convention.

Ключевые слова: правосудие переходного периода, веттинг, Венецианская комиссия, судья, дисциплинарное производство, исключительная мера, Европейская конвенция.

ԳԱԼՍՏՅԱՆ ԱՆԱՀԻՏ
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի գիտահետազոտական և ծրագրամեթոդական աշխատանքների կազմակերպման բաժնի ղեկավար, ԵՊՀ Սահմանադրական իրավունքի ամբիոնի ասպիրանտ

GALSTYAN ANAHIT
Head of the Unit of Organization of Scientific Research and Programmatic-methodological activities of Academy of Justice RA, Postgraduate student of the YSU Chair of Constitutional Law

ГАЛСТЯН АНАИТ
Руководитель отдела по организации научно-исследовательских и программно-методических работ Академии юстиции РА, аспирант кафедры конституционного права ЕГУ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԷՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ՝ ՈՐՊԵՍ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՔ*

THEORIES ABOUT THE NATURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT AS A BASIS FOR THE DEVELOPMENT OF LOCAL SELF-GOVERNMENT*

ТЕОРИИ О ПРИРОДЕ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ КАК ОСНОВА РАЗВИТИЯ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Տեղական ինքնակառավարման էության և բնույթի վերաբերյալ տարակարծությունների և բանավեճերի կենտրոնում մնացել և մինչ օրս մնում են տեղական և կենտրոնական իշխանությունների փոխհարաբերությունների հետ կապված խնդիրները:

Դրանով պայմանավորված՝ սույն հոդվածը նվիրված է տեղական ինքնակառավարման էության վերաբերյալ հիմնական իրավական տեսությունների ուսումնասիրությանն ու վերլուծությանը, որոնք չնայած տարբեր անվանումներին և ձևակերպումներին, նվիրված են տեղական ինքնակառավարման էության բացահայտմանը, տեղական և պետական իշխանությունների միջև փոխհարաբերություններին և որպես արդյունք՝ պետության և քաղաքացիական հասարակության միջև կայուն հարաբերությունների պահպանմանը:

Հոդվածում ներկայացվել են կոնկրետ պատմական ժամանակահատվածում առկա իրականությանն ու պահանջմունքներին համապատասխան օբյեկտիվորեն ձևավորված՝ տեղական ինքնակառավարման վերաբերյալ առկա տեսությունները, որոնք, չնայած որոշակի առանձնահատկություններին, ունեն մի շարք համընդհանուր գաղափարներ, մասնավորապես՝ բոլոր տեսությունները հասարակության վերափոխումը կապում են տեղական ինքնակառավարման զարգացման հետ: Ընդ որում, գտնում ենք, որ տեղական ինքնակառավարման զարգացման պրակտիկայից հետևում է, որ կյանքում պետք է լինում գործել այդ թվում՝ տարբեր տեսությունների սինթեզի հիմքի վրա:

Հեղինակը նշում է, որ տեղական ինքնակառավարման բնույթը, էությունն ու ծագումը անհրաժեշտ է դիտարկել հոդվածում նշված տեսական հիմքերի համատեքստում՝ հաշվի առնելով նաև, որ նշված տեսական մոտեցումների ուսումնասիրությունը թույլ է տալիս ուսումնասիրել և եզրահանգումներ կատարել Հայաստանում գործող տեղական ինքնակառա-

վարման համակարգի, դրա տեսական հիմքի և Հայաստանում ձևավորված տեղական ինքնակառավարման հիմնական առանձնահատկությունների ու բնութագրիչների մասին՝ մշակելով դրա կատարելագործման հետագա մեխանիզմները:

Annotation

The issues of the relationship between local and central authorities are subject of disagreements and debates regarding the nature and essence of local self-government.

Due to the above mentioned, this article is dedicated to the study and analysis of the main legal theories about the characteristics of local self-government and the relationship between local and state authorities and, as a result, the maintenance of stable relations between the state and civil society.

The article examines the existing theories on local self-government, objectively formed in accordance with the reality and requirements of a specific historical period, which, despite certain peculiarities, have a number of universal ideas, in particular, all theories connect the transformation of society with the development of local self-government. At the same time, the practice of local self-government development shows that in reality it is necessary to act on the basis of the synthesis of different theories.

The author states, that the nature, essence and origin of local self-government should be considered in the context of the theoretical foundations mentioned in the article, also taking into account that the study of the mentioned theoretical approaches allows making conclusions about the local self-government system operating in Armenia and developing further mechanisms for its improvement.

Аннотация

Проблемы, связанные с взаимоотношениями между местной и центральной властью, оставались и остаются в центре разногласий и споров о природе и характере местного самоуправления.

В связи с этим данная статья посвящена изучению и анализу основных правовых теорий о природе местного самоуправления, которые, несмотря на разные названия и формулировки, посвящены раскрытию природы местного самоуправления, взаимоотношениям между местной и государственной властью и, как следствие, поддержанию устойчивых отношений между государством и гражданским обществом.

В статье представлены существующие теории местного самоуправления, объективно сформированные в соответствии с действительностью и требованиями конкретного исторического периода, которые, несмотря на определенные особенности, имеют ряд универсальных идей, в частности, все теории связывают преобразование общества с развитием местного самоуправления. Вместе с тем мы считаем, что из практики развития местного самоуправления следует, что в жизни необходимо действовать на основе синтеза различных теорий.

Автор отмечает, что природу, сущность и происхождение местного самоуправления следует рассматривать в контексте упомянутых в статье теоретических основ, также принимая во внима-ние, что изучение указанных теоретических подходов позволяет изучить и сделать выводы о действующей в Армении системе местного самоуправления, ее теоретической основе и основных чертах и характеристиках сформировавшегося в Армении местного самоуправления, разработать дальнейшие механизмы его совершенствования.

Հիմնաբառեր՝ տեղական ինքնակառավարման էություն, մունիցիպալ-իրավական տեսություն, տեղական ինքնակառավարման համակարգ, քաղաքացիական հասարակություն:

Ключевые слова: сущность местного самоуправления, муниципально-правовая теория, система местного самоуправления, гражданское общество.

Key words: nature of local self-government, municipal-legal theory, local self-government system, civil society.

ԽԱՆԴԱՆՅԱՆ ՌԱՖԻԿ
Հայ-ռուսական համալսարանի իրավունքի տեսության և սահմանադրական իրավունքի ամբիոնի ավագ դասախոս, ՀՀ վերաքննիչ վարչական դատարանի դատավոր, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, Հայ-ռուսական համալսարանի դոկտորանտ

KHANDANYAN RAFIK
Senior Lecturer of the Chair of Theory of Law and Constitutional Law of the Russian-Armenian University, Judge of the Administrative Court of Appeal of the Republic of Armenia, Candidate of Law, Associate Professor, Doctoral student of the Russian-Armenian University

ХАНДАНЯН РАФИК
Старший преподаватель кафедры теории права и конституционного права Российско-Армянского университета, судья административного апелляционного суда РА, кандидат юридических наук, доцент, докторант Российско-Армянского университета

«ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ» ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅԱՆ ԻՆՔՆԱՎԱՐ ԵՎ ՃՅՈՒՂԱՅԻՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄՆԵՐՆ ՈՒ ՀԱՐԱԲԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԴԱՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ*

AUTONOMOUS AND SECTORAL PERCEPTION OF THE CONCEPT OF "JUSTICE" AND ITS RELATION TO JUDICIAL CONTROL*

АВТОНОМНОЕ И ОТРАСЛЕВОЕ ВОСПРИЯТИЕ ПОНЯТИЯ "ПРАВОСУДИЕ" И ЕГО СООТНОШЕНИЕ С СУДЕБНЫМ КОНТРОЛЕМ*

Ամփոփագիր

«Դատական վերահսկողություն» և «Արդարադատություն» հասկացությունների սահմանման և հարաբերակցության հարցերը մշտական քննարկման առիթ են դառնում դատավարողների ըջանում: Նշված հարցերին տեսության մեջ նաև անդրադառնում են գիտնականները, որոնց կողմից առաջարկվել են տարատեսակ տարբերակներ հիշյալ հասկացությունների սահմանման և դրանց հարաբերակցության վերաբերյալ, որը կարևոր է ինչպես տեսական,այնպես էլ գործնական առումով:

Հաշվի առնելով տեսության մեջ առկա տարատեսակ մեկնաբանությունները՝ սույն աշխատանքում քննարկվում են և վերլուծվում են «արդարադատություն» և «դատական վերահսկողության» կատեգորիաները, ինչպես նաև բացահայտվում է դատական վերահսկողության էությունը արդարադատության հետ դրա հարաբերությունների համատեքստում:

Սույն աշխատանքի մեթոդական հիմքը կազմել են ճանաչողության տեսության ժամանակակից նվաճումները: Հետազոտության ընթացքում օգտագործվել են տեսական, ընդհանուր փիլիսոփայական (դիալեկտիկա, համակարգային մեթոդ, վերլուծություն, սինթեզ, դեդուկցիա), ավանդական իրավական մեթոդներ (ֆորմալ-տրամաբանական): Հետազոտության նորմատիվ իրավական հիմքերն են կազմում Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունը, «ՀՀ դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքը, ինչպես նաև այլ ՀՀ նորմատիվ իրավական ակտերը: Սույն աշխատանքի առարկայով պայմանավորված՝հետազոտության տեսական հիմքն առավելապես գիտական աշխատություններն են՝ հրատարակված գրքեր, ատենախոսություններ, սեղմագրեր, մենագրություններ, գիտական հոդվածներ և այլն:

Այս առնչությամբ կարևոր ներդրում ունեն ինչպես հայ, այնպես էլ ռուս իրավագետները,և այլն:

Այս առնչությամբ կարևոր ներդրում ունեն ինչպես հայ, այնպես էլ ռուս իրավագետները, որոնց գիտական եզրահանգումներն ու նկատառումները հանգամանորեն ուսումնասիրվել են սույն աշխատանքում:

Annotation

The issues of definition and correlation of the concepts of «Judicial Control» and «Justice» become the subject of constant discussion among processualists. In theory, these questions are also addressed by scolars who have proposed various options for defining these concepts and their relationship, which is important both the oretically and practically.

Taking into account the existence of different interpretations in theory, this paper examines and analyzes the categories of «justice» and «judicial control», reveals the essence of judicial control in the context of its relations with justice as well.

The methodological basis of this work is the modern achievements of the theory of cognition. In the course of the research, theoretical, general philosophical (dialectics, system method, analysis, synthesis, deduction), traditional legal methods (formal-logical) were used. The legal foundations of the study are the Constitution of the Republic of Armenia, the Judicial Code of the Republic of Armenia, as well as other regulatory legal acts. Considering the subject of this work,the theoretical basis of the research are mainly scientific works: published books, dissertations, abstracts, monographs, scientific articles, etc. In this regard, an important contribution was made by both Armenian and Russian lawyers, whose scientific conclusions and considerations were carefully studied in this work.

Аннотация

Вопросы определения и соотношения понятий «судебный контроль» и «правосудие» становятсяпредметом постоянного обсуждения среди процессуалистов. В теории к указанным вопросам обращаются также ученые, которые предложили различные варианты определения указанных понятий и их соотношения, что важно как в теоретическом, так и в практическом плане. Учитывая наличие различных толкований в теории, в настоящей работе рассматриваются и анализируются категории «правосудие» и «судебный контроль», а также раскрывается сущность судебного контроля в контексте его соотношений с правосудием.

Методологическую основу настоящей работы составили современные достижения теории познания. В ходе исследования использовались теоретические, общефилософские (диалектика, системный метод, анализ, синтез, дедукция), традиционные правовые методы (формально-логические).

Нормативно-правовыми основами исследования являются Конституция Республики Армения,Судебный кодекс РА, а также другие нормативные правовые акты РА. Учитывая предмет данной работы, теоретическую основу исследования преимущественно составляют научные труды: изданные книги, диссертации, рефераты, монографии, научные статьи и т.д. В связи с этим важный вклад внесли как армянские, так и российские юристы, научные выводы и соображения которых были тщательно изучены в данной работе.

Հիմնաբառեր՝ դատական վերահսկողություն, արդարադատություն, վարչական դատավարություն, դատական իշխանություն, արտաքին և ներքին դատական գործառույթներ:

Ключевые слова: судебный контроль, правосудие, административный процесс, судебная власть, внешние и внутренние судебные функции.

Key words: judicial control, justice, administrative process, judicial power, external and internal judicial functions.

ÔǽŘØǽʒřǽŘ ǽʒ è ÙĤʒ
Հայ-ռուսական համալսարանի իրավունքի տեսության և սահմանադրական իրավունքի ամբիոնի վարիչ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան

CD= I >=NU=J =NPQN
Head of the Chair of Theory of Law and Constitutional Law of the Russian-Armenian University, Doctor of Law, Professor, Honored lawyer of the RA

şĴI· ĵĴńŒŁ Ĵńŋʃń
Заведующий кафедры теории права и конституционного права Российско-Армянского университета, доктор юридических наук, профессор, заслуженный юрист РА

ÒǽŘʒǽřêŘ êʒǽŢÙĤŘŋê ÂǽʒøǽʒÙĤŘȄ ʠʒàŘŋêŘ ÒǽîǽŞǽî $?KJPN= HACA I %

¡ʠʒàŘŋȄ ùê ÛǽÒǽŘûÙĤŘ ǽŘÒŘǽʒêŘȄ¬ êʒǽŢǽîǽŘ ŘǽŋşêŘê ÒêŘǽŘ Ţʒǽ*

PDA @ARAHKL I AJP KB LQ>HE? H=S =C=EJOP PDA H=S $?KJPN= HACA I % >=OA@ KJ PDA HAC=H I =TE I ¡PDA H=S @KAO JKP NAMQENA PDA E I LKOOE>EHEPU¬*

ńĴĻĶ|ņ|Ĺ ŃʃĵĿ|ƉŁ łşł ŃńĴĶĴ Ńńłņ|Ķ ĻĴĬ łŁĴ $?KJPN= HACA I % ŁĴ łŅŁ łĶĹ ŃńĴĶłĶłĽ I·ĴĬŅ|I·Ŏ ¡ĻĴĬłŁ ŁĹ ņńĹĵʃĹņ ŁĹĶłĻI· ł Í Ł łşł¬*

ǽŁRʔŔÖŐĻj

Ňĉʐəŀ Qɔɶɐ ɡƀɒŀɜqəɔɶɐ Ƀ ¢ĥat jkj _kcɐp]` ɐ i lkooɐ^ɐĥe]- %gɜʔɒgɸ ɡɐ́ qŁRŁɒdɔɶɐ ŁɒRɒŁɜɐ́ɒɸ& ɐ́ɜŁəŀqŁɒ ɐŁɡəɐ́ î Rɐ́ɐŁɒ əɜŁ gɜʔɒgɐ́ɒ RŁqŁəŁq̈ Łɒŕɐ́ɒ qŁɜɛŁqŁɒɔɶΛɑɔɶɒɸ qŁ ɛŁɜʔʝɔɶɜ qŁɐ qŁ ɛŁəjŁɒŁ ɛəɔɶΛɑɔɶɒɐ́ɜ Ł ɔŁ ɛʔʝɔɶ RŁɜɜʔɜɸʏ Ř̈ɑə ʐʔqɡɔɶɐ ɐ́ɜŁəɔɶɒgɸ ΛʔɣɔŁɜşŁɒɔɶɐ Ƀ gɜʔɒgɐ́ɒ RŁqŁəŁq %_kjpn] haca i&) əŁqŁɑɒ ¢hat jkj _kc ɐp ]` ɐ i lkooɐ^ɐĥe]- ɐ́ɜŁəŀqŁɒ ɐŁɡəɐ́ î ɒ RŁɐŁqŁɛŁəjŁɒ) ɐ́ɒɛɒ Ƀʝ ɐ́ɜŁəŀqɐ́ɜŁəɔƴɐ́ şɔɜɑɔƴɔɶΛɑɔɶɒɒʔɜɸ ʐŁɜŕɒɔɶɐ Ƀ ɐ́ɜŁəŀɛŁ ɟʏ

Ňʔƴɐ́ɒŀqɸ) Rɐ́ɐɡ ɸɒʐɔɶɒʔʝɔəˎ Rəɔ Î ŁqŁɒ ɣ Łɒşʝɐ́ŁqŁɒ ɐ́ɜŁəɔɶɒgɒʔɜɸ) ŁəŁɒŕɒŁɜɒɔɶɐ Ƀ ŁɒRɒŁɜɐ́ɒɔɶΛɑŁɒ ʔɜʔɡ ɛʔəŁqɑ̈ gɐ́ʔɐ́qŁqŁɒ ŁɒRɒŁɜɐ́ɒɔɶΛɑɔɶɒ) ¢ŞɔɜɑɒŁqŁɒ- ŁɒRɒŁɜɐ́ɒɔɶ* Λɑɔɶɒ ɣ ɐ́ɜŁəŀŢŁɒŁqŁɒ ŁɒRɒŁɜɐ́ɒɔɶΛɑɔɶɒʏ ŘɒRɒŁɜɐ́ɒɔɶΛɑŁɒ Ł ɑə ʔɜʔɡ ɛʔəŁqɒʔɜɐ́ Ƀɔɶɶɑɔɶɒɸ ŢŁʒŀŁRŁɑɛəɔɶɐ Ƀ ĥĥ qɜŁqɛɐ́qŁɑɐ́ɜ əʔɜʒəŀŁɑ qɔɒqɜʔɛ gɜɐ́ɒŁqɒʔɜɔəˎ

Ňʔƴɐ́ɒŀqɸ ɒɓɔɶɐ Ƀ) ɔɜ ¢hat jkj _kcɐp]` ɐ i lkooɐ^ɐĥe]- Rɐ́ɐŁɒ əɜŁ gɜʔɒgɐ́ɒ RŁqŁəŁq Şɔɜɑʔʝɔɶ ʐɔqɛɜɐ́ɒɸ ɡŁƴŁɡŁqŁɒ ɐ́ɓjŁɒɔɶΛɑŁɒ RŁɐŁɜ qŁɜɔƴ Ƀ əɛʔƴɑʔʝ ƜɒɛɜŀqŁɒ ŞɔɜɑɸɒΛŁʒɒʔɜɔɶɐ ɕŁɜŀɓŁRɔɶ ì ʔɜ Λɔɶɑʝ ɛŁʝɔɶ qŁɜŀɜɛ Rɔƴˎ ¢lat jkj _kcɐp ]` ɐ i lkooɐ^ɐĥe]- ɐ́ɜŁəŀqŁɒ ɐŁɡəɐ́ î əqŁɑŁqɔɕɐŁŢ Ɯɒɛɔɶɐ Λɑɔɶɒɒʔɜɸ RʔɛŁŕŞʔʝɔɶ qŁɐ ŁɑʝɕŀɜŀɓŁRɔɶ ì ʔɜɸ qŁɒjʔʝɔɶ ɒqŁɛŁqɔəˎ RʔƴɐɒŁqɸ ɒɓɔɶɐ Ƀ) ɔɜ ¢ŞɔɜɑɒŁqŁɒ- ŁɒRɒŁɜɐ́ɒɔɶΛɑɔɶɒɸ qŁɐ ɐ́ɜŁəŀŢŁɒŁqŁɒ ŁɒRɒŁɜɐ́ɒɔɶΛɑɔɶɒɸ ɕʔɒ qŁɜɔƴ Ɯɒɛɔɶɐ Λɑɔɶɒɒʔɜɸ RʔɛŁŕŞʔʝɔɶ ɐ́ɜŁəŀɕŁ ɟ qŁɛƴŁə RŁɒʐɐ́əŁɒŀʏ ř̈Łɑʒ Łɑʐ) ¢hat jkj _kcɐp]` ɐ i lkooɐ^ɐĥe]- Rɐ́ɐŁɒ əɜŁ gɜʔɒgɐ́ɒ RŁqŁəŁq Şɔɜɑʔʝɔɶ ʐɔqɛɜɐ́ɒɸ qŁɜɔƴ Ƀ qɐ́ɜŁəəʔʝ ʐŁɛŁqŁɒ ɐŁɜ î ɒɒʔɜɐ́ qɔƴ î ʒˎ qŁɐ ɒɜŁɒʒ əʔɜŁRəqɔƴɔɶΛɑŁɒ ɒʔɜgɔʏ

Annotation

The article discusses the issues of exempting a person from fulfilling his/her duty contrary to the law or exempting him/her from responsibility contrary to the law based on the legal maxim "lex non cogit ad impossibilia" (the law does not require the impossible). In this case, although the right develops contrary to the law, it corresponds to the legal maxim "lex non cogit ad impossibilia", which makes the actions of the law enforcer legal.

Based on Roman and English law, the author presents three types of impossibility: physical impossibility, "practical" impossibility, and legal impossibility. The essence of these three types is revealed through concrete examples taken from the practice of the Republic of Armenia.

The author notes that the doctrine of acting contrary to the law based on the legal maxim "lex non cogit ad impossibilia" can create a fertile ground for political authorities to allow abuses in electoral processes. The author indicates, that according to the legal maxim "lex non cogit ad impossibilia" in order to postpone elections or prevent other abuses, the “practical” impossibility or legal impossibility cannot be a legitimate reason for postponing elections. But the doctrine of acting contrary to the law on the basis of that "lex non cogit ad impossibilia" can be applied by or under the control of judicial authorities.

Аннотация

В статье обсуждаются вопросы освобождения лица от ответственности или выполнения обязанности вопреки закону на основе правовой максимы «lex non cogit ad impossibilia» (закон не требует невозможного). В данном случае хотя право развивается вопреки закону (contra legem), но в соответствии с правовой максимой «lex non cogit ad impossibilia», что делает действия правоприменителя правомерными.

Автор, взяв за основу римское и английское право, различает три вида невозможности: физическая невозможность, «практическая» невозможность и юридическая невозможность. Сущность указанных трех видов невозможностей выявляется конкретными примерами из практики РА.

Автор отмечает, что доктрина действий вопреки закону на основе правовой максимы «lex non cogit ad impossibilia» для политической власти может создать плодотворную почву для допущения злоупотреблений в избирательных процессах. В целях предотвращения отложения выборов или иных злоупотреблений провозглашением правовой максимы «lex non cogit ad impossibilia», автор отмечает, что «практическая» невозможность или юридическая невозможность не могут являться правомерной причиной для отложения выборов. Кроме этого, доктрина действий вопреки закону на основе «lex non cogit ad impossibilia» может применятьсясудебными органами или под их надзором.

Հիմնաբառեր՝ ¢hat jkj _kcep]` e i lkooe^ehe]-) ɢɇʔɇqŁqŁɒ ŁɒRɒŁɜɇɒɔɷΛɑɔɷɒ) ɇɜŁəŁȚŁɒŁqŁɒ ŁɒRɒŁɜɇɒɔɷΛɑɔɷɒ) ¢ȘɔɜȹɒŁqŁɒ- ŁɒRɒŁɜɇɒɔɷΛɑɔɷɒ) ɇɜŁəŁqŁɒ ɐŁɠəɇɐ) ɇɜŁəɔɷɒɠɇ əqʔȚɔɷɒɠ) _kjpn] haca i ɇɜŁəɔɷɒɠɇ ʔŁɜȘŁɜɔɷɐʏ

Keywords: hat jkj _kcep]` e i lkooe^ehe] ) lduoe_]h e i lkooe^ehepu) hac]h e i lkooe^ehepu) ln]_pe_]h e i lkooe^ehepu) hac]h i ]te i ) lnej_elha kb h]s) `arahkl i ajp kb _kjpn] haca i h]s+

Ключевые слова. ¢hat jkj _kcep]` e i lkooe^ehe]-) ź ŮŭŮŽūŷŰťb ųūŧŴŭŲŴŬųŴŷŸБ) ЬŶŮŪŮŽūŷŰťb ųū* ŧŴŭŲŴŬųŴŷŸБ) ¢ŵŶťŰŸŮŽūŷŰťb- ųūŧŴŭŲŴŬųŴŷŸБ) ŵŶťŧŴŧťb ŲťŰŷŮŲť) ŵŶŮųżŮŵ ŵŶťŧť) Ŷťŭŧ ŮŸŮū ŵŶť* ŧť _kjpn] haca i +

ՇԱՀՆԱԶԱՐՅԱՆ ՆՈՐԻԿ
Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանի միջազգային հարաբերությունների և իրավագիտության ինստիտուտի դասախոս, ՀՀ ԳԱԱ փիլիսոփայության, սոցիոլոգիայի և իրավունքի ինստիտուտի հայցորդ, ՀՀ ՋՈՒ «N» զորամասի օպերատիվ բաժանմունքի ավագ սպա, կապիտան

SHAHNAZARYAN NORIK
Lecturer of the Institute of International Relations and Jurisprudence of the Yerevan University «Haybusak», applicant of the Institute of Philosophy, Sociology and Law of the NAS of the RA, senior officer of the operational department of the military unit «N» of the Armed Forces of the RA, captain

ШАХНАЗАРЯН НОРИК
Преподаватель Института международных отношений и правоведения Ереванского университета «Айбусак», соискатель Института философии, социологии и права НАН РА, старший офицер оперативного отдела воинской части № ВС РА, капитан

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ, ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԵՎ ՓՈՓՈԽՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐԸ*

METHODS OF DESIGN, ADOPTION AND AMENDMENT OF MODERN CONSTITUTIONS*

СПОСОБЫ ПОДГОТОВКИ, ПРИНЯТИЯ И ИЗМЕНЕНИЯ СОВРЕМЕННЫХ КОНСТИТУЦИЙ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում հանգամանորեն քննարկվում են ժամանակակից սահմանադրությունների նախապատրաստման, ընդունման և փոփոխման եղանակներն ու ընթացակարգերը:

Սահմանադրությունը, որպես երկրի հիմնական օրենք, սահմանում է մարդու և պետության միջև հիմնարար հարաբերությունները և պետական իշխանության կառուցվածքը: Յուրաքանչյուր ժամանակակից սահմանադրություն ունի երկու հիմնական խնդիր՝ երաշխավորել մարդու հիմնական իրավունքները և սահմանել ժողովրդավարության և իրավական պետության պահանջներին համապատասխանող պետական իշխանության մարմինների համակարգ: Սահմանադրություններն ի սկզբանե ստեղծվում են առավել երկար կյանք ունենալու ակնկալիքով: Կատարված ուսումնասիրությունները հիմնավորում են, որ սահմանադրությունը պետք է ունենա այնպիսի բովանդակություն, որ մի կողմից՝ արգելք չհանդիսանա ընթացիկ օրենսդրության միջոցով արձագանքելու հասարակական հարաբերություններում տեղի ունեցող փոփոխություններին, իսկ մյուս կողմից՝ թույլ չտա, որ ընթացիկ օրենսդրությունը նենգափոխի իր էությունը: Հասարակությունն ինքնին հարափոփոխ է, հետևաբար՝ հրամայական է դառնում սահմանադրությունների այնպիսի ճկունությունը, որը նպաստում է հասարակության զարգացմանը:

Կարծում ենք, որ սահմանադրության նախագիծը մշակելիս պետք է համակողմանի ուսումնասիրվի սահմանադրական զարգացումների համաշխարհային փորձը:

Առավելագույնս հաշվի առնելով ներսահմանադրական բացերն ու անհստակությունները՝ անհրաժեշտ է երաշխավորել սահմանադրության ինքնաբավությունը, դինամիկ, էվոլյուցիոն զարգացումը՝ սահմանադրաիրավական բավարար նախադրյալներ ստեղծելով երկրում իրավունքի գերակայության երաշխավորման ու սահմանադրականության ամրապնդման համար:

Annotation

The article discusses the methods and procedures of the design, adoption and amendments of modern constitutions.

The Constitution, as the basic law of the country, defines the fundamental relationships between an individual and the state and the structure of state power. Every modern Constitution has two main tasks: to guarantee basic human rights and to define a system of public authorities that meet the requirements of democracy and the rule of law. Constitutions are initially created with the expectation of the greatest longevity. The conducted research substantiates that the Constitution should have such content that, on the one hand, does not hinder the response through the current legislation to changes in public relations, and on the other hand, it does not allow the current legislation to distort its essence. Society itself is changing, therefore, such flexibility of constitutions becomes imperative, which contributes to the development of society.

In our opinion, when drafting the Constitution, the constitutional developments around the world should be comprehensively studied. Taking into account the internal constitutional loopholes and inaccuracies as much as possible, it is necessary to guarantee the self-sufficiency, dynamics, evolutionary development of the Constitution, creating sufficient constitutional and legal prerequisites to guarantee the rule of law and strengthen constitutionality in the country.

Аннотация

В статье подробно рассматриваются способы и процедуры подготовки, принятия и изменения современных конституций.

Конституция, как основной закон страны, определяет фундаментальные отношения между человеком и государством, а также структуру государственной власти. Каждая современная Конституция имеет две основные задачи: гарантировать основные права человека и определить систему органов государственной власти, отвечающую требованиям демократии и правового государства. Конституции изначально создаются с ожиданием на наибольшее долголетие. Проведенные исследования обосновывают, что Конституция должна иметь такое содержание, чтобы, с одной стороны, не препятствовать реагированию посредством текущего законодательства на изменения в общественных отношениях, а с другой не позволять, чтобы действующее законодательство искажало свою сущность. Общество само по себе изменчиво, следовательно, императивом становится такая гибкость конституций, которая способствует развитию общества.

Мы считаем, что при разработке проекта Конституции должен быть всесторонне изучен мировой опыт конституционных развитий. Максимально учитывая внутриконституционные лазейки и неточности, необходимо гарантировать самодостаточность, динамичное, эволюционное развитие Конституции, создавая достаточные конституционно правовые предпосылки для гарантирования верховенства права и укрепления конституционности в стране.

Հիմնաբառեր՝ սահմանադրություն, սահմանադրականություն, սահմանադրության նախագիծ, հանրաքվե, համաժողովրդական քննարկում, իրավական մշակույթ, իրավական ավանդույթ, քաղաքական կամք, Հիմնադիր ժողով:

Keywords: Constitution, constitutionalism, draft constitution, referendum, nationwide discussion, legal culture, legal tradition, political will, Constituent Assembly.

Ключевые слова: Конституция, конституционализм, проект Конституции, референдум, всенародное обсуждение, правовая культура, правовая традиция, политическая воля, Учредительное собрание.

ՇԱՖԱԼՈՎԻՉ ԱՆՆԱ
Բելառուսի պետական տնտեսագիտական համալսարանի իրավունքի տեսության և պատմության ամբիոնի դոցենտ, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

SHAFALOVICH ANNA
Associate Professor of the Chair of Theory and History of Law of the Belarusian State Economic University, Candidate of Legal Sciences, Associate Professor

ШАФАЛОВИЧ АННА
Доцент кафедры теории и истории права Белорусского государственного экономического университета, кандидат юридических наук, доцент

ԻՐԱՎԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ՝ ՈՐՊԵՍ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԷԹԻԿԱՅԻ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿ (ԲԵԼԱՌՈՒՍԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԻՆԱԿՈՎ)*

PROBLEMS OF LEGALISATION AS A WAY TO IMPROVE PROFESSIONAL LEGAL ETHICS (EXAMPLE OF THE REPUBLIC OF BELARUS)*

ПРОБЛЕМЫ ЮРИДИЗАЦИИ КАК СПОСОБА СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ЮРИДИЧЕСКОЙ ЭТИКИ (НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ)*

Ամփոփագիր

Բելառուսի իրավական համակարգում մասնագիտական իրավական էթիկայի իրավական կարգավորման ոլորտում հայտնաբերվել են հետևյալ խնդիրները. մասնատվածություն և իրավական կարգավորման բացեր, մասնագիտական իրավական էթիկայի սկզբունքների և չափանիշների միասնականության բացակայություն, իրավաբանների տարբեր մասնագիտական խմբերի վարքագծի էթիկական չափանիշների դերի և իրավական ուժի անորոշություն, այսպես կոչված պատվի օրենսդրության ոչ համակարգված ձևավորում, առանձին նորմերի անհամապատասխանություն հասարակական հարաբերությունների զարգացման իրական կարիքներին և մասնագիտական իրավական էթիկայի նորմերի կարգավորման միջազգային չափանիշներին, «բարձր ոճը» և դրանց դրույթների հռչակագրային բնույթը, կարգապահական վարույթի առարկա դարձած անօրինական վարքագծի սահմանման անորոշ բնույթը, ձևակերպումների անորոշությունը և ոչ միանշանակ մեկնաբանման հնարավորությունը, իրավական էթիկայի նորմերի և մարդու իրավունքների նորմերի վիճելի հարաբերակցություն և այլն:

Իրավական էթիկայի նորմերը խախտելու համար իրավաբաններին պատասխանատվության ենթարկելու հետ կապված հարցերի իրավական կարգավորման կատարելագործման առումով որպես խնդիր կարելի է նշել մասնագիտական էթիկայի նորմերի խախտման համար իրավաբանների կարգապահական պատասխանատվության սահմանափակ բնույթը և պատասխանատվության միջոցների չկարգավորվածությունը, իրավական էթիկայի նորմերը խախտելու վարույթների ոչ հրապարակային բնույթը, իրավական էթիկայի խախտման հետ կապված վարույթների վերաբերյալ պաշտոնական տեղեկատվության և վիճակագրության

բացակայությունը, մրցակցության սկզբունքի բացակայությունը և իրավական էթիկայի խախտման դեպքում մեղավորության կանխավարկածի առկայությունը, իրավական էթիկայի խախտման համար իրավաբանների պատասխանատվության թույլ դատավարական և ինստիտուցիոնալ ապահովագրումը, չպարզաբանված պատժամիջոցը:

Annotation

The legal regulation of professional *juridic* ethics in the Belarusian legal system demonstrates the following problems: fragmentation and inconsistency of the legal regulation of *juridic ethics*; lack of a uniform unification of principles and standards of professional *juridic* ethics; uncertain role and legal force of ethical standards of conduct of various professional groups of lawyers; haphazard formation of the so-called honor codes; discrepancy of their individual rules with the real needs of social relations and international law.

In terms of improving the legal regulation of issues related to holding lawyers liable for breaches of *juridic* ethics, problems include: the limited and disordered nature of disciplinary measures against lawyers for breaches of professional ethics; lack of publicity in *juridic* ethics proceedings; lack of official information and statistics on *juridic* ethics proceedings; the absence of the adversarial principle and the presumption of guilt in *juridic* ethics cases; weak procedural and institutional provision for the liability of lawyers for breaches of *juridic* ethics; and unallocated sanctions.

Аннотация

В правовом регулировании профессиональной юридической этики в белорусской правовой системе обнаружены следующие проблемы: фрагментарность и пробельность правового регулирования; отсутствие единой унификации принципов и стандартов профессиональной юридической этики; неопределенность роли и юридической силы этических стандартов поведения различных профессиональных групп юристов; бессистемное формирование так называемых кодексов чести; несоответствие отдельных их отдельных норм реальным потребностям развития общественных отношений и международным стандартам в регулировании норм профессиональной юридической этики; «высокий стиль» и декларативный характер их положений; расплывчатый характер определения проступков, которые должны становиться предметом дисциплинарного производства; расплывчатость формулировок и возможность неоднозначного толкования предписаний; спорное соотношение норм юридической этики и норм прав человека и др.

В плане совершенствования правового регулирования вопросов, связанных с привлечением юристов к ответственности за нарушение норм юридической этики, среди проблем назовем: ограниченный характер и неупорядоченность мер дисциплинарной ответственности юристов за нарушения норм профессиональной этики; отсутствия гласности в разбирательствах по вопросам несоблюдения норм юридической этики; отсутствие официальной информации и статистики по производствам, связанным с нарушением юридической этики;

отсутствие принципа состязательности и презумпция вины в делах о нарушении норм юридической этики; слабую процессуальную и институциональную обеспеченность ответственности юристов за нарушение норм юридической этики; нераспределенная санкция.

Հիմնաբառեր՝ մասնագիտական իրավաբանական էթիկա, էթիկական չափանիշներ, էթիկայի կանոններ, իրավաբանների իրավախախտումներ, պատասխանատվություն:

Keywords: professional juridic ethics, ethical standards, rules of ethics, lawyer misconduct, liability.

Ключевые слова: профессиональная юридическая этика, этические стандарты, правила этики, адвокатские проступки, ответственность.

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PRIVATE LAW / ЧАСТНОЕ ПРАВО

ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ ԼՈՒՍԻՆԵ
Հայ-Ռուսական համալսարանի իրավունքի և քաղաքագիտության ինստիտուտի ասպիրանտ, ՀՀ սնանկության դատարանի իրավական փորձաքննությունների ծառայության առաջատար մասնագետ

TADEVOSYAN LUSINE
Postgraduate Student of the Russian–Armenian University Institute of Law and Politics, Leading specialist of the legal expertise service of the RA Bankruptcy Court

ТАДЕВОСЯН ЛУСИНЕ
Аспирант Российско–Армянского университета института права и политики, Ведущий специалист службы правовой экспертизы Суда по делам о банкротстве РА

ԱՊՐԱՆՔԱՅԻՆ ՆՇԱՆԻ ԳՐԱՎԱԴՐՎԱԾ ԲԱՑԱՌԻԿ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԻՐԱՑՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ*

PROBLEMS OF FORECLOSURE OF PLEDGED EXCLUSIVE RIGHT TO A TRADEMARK IN ARMENIA*

ПРОБЛЕМЫ РЕАЛИЗАЦИИ ЗАЛОЖЕННОГО ИСКЛЮЧИТЕЛЬНОГО ПРАВА НА ТОВАРНЫЙ ЗНАК В АРМЕНИИ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է գրավադրված ապրանքային նշանի բացառիկ իրավունքների իրացման խնդրին: Հետազոտության թեմայի արդիականությունը պայմանավորված է տնտեսական շրջանառության մեջ մտավոր սեփականության աճի կարևորությամբ: Գործարարական ոլորտի պրակտիկան ցույց է տալիս, որ գրեթե յուրաքանչյուր ձեռնարկատիրական (վարկային) պայմանագիր հիմնականում ապահովված է լինում գրավով: Դիտարկվել է գրավադրված գույքի վրա բռնագանձման ընդհանուր կարգը, և Հայաստանի ներկա օրենսդրական դաշտի ուսումնասիրության հիման վրա հոդվածում վերհանվել է ապրանքային նշանի բացառիկ իրավունքների օտարման հնարավորության իրավական կարգավորումը, ինչպես նաև ուսումնասիրվել են դրանց հետագա իրացման որոշ խնդիրները: Նշվել է, որ գրավը երաշխավորում է վարկատուի նկատմամբ ունեցած վարկառուի պարտավորությունների կատարումը և օգտագործվում է ֆինանսավորում ապահովելու համար: Հոդվածում նաև դիտարկվում է ապրանքային նշանի բացառիկ իրավունքների գնահատման մեթոդների վերաբերյալ այն օտարերկրյա պետությունների փորձը, որոնք վաղուց օգտագործում են գրավի այս տեսակը:

Հոդվածի տեսական և գործնական նշանակությունը կայանում է նրանում, որ վերլուծության ընթացքում ստացվել են եզրակացություններ և առաջարկություններ, որոնք կլրացնեն և կզարգացնեն ապրանքային նշանի բացառիկ իրավունքի վերաբերյալ իրավակարգավորման տարբեր կողմերը Հայաստանի Հանրապետությունում: Այդ համատեքստում օգտագործվել են իրավահամեմատական, վերլուծական և ինդուկցիայի մեթոդները:

Annotation

The article is dedicated to the issue of implementation of exclusive rights to a trademark as a subject of pledge. The general procedure for foreclosure on pledged property is considered and based on the study of the current legislation of Armenia. The article considers and analyzes the problematic issues of the possibility of legal regulation of the alienation of the exclusive right to a trademark and right to a trademark of those foreign countries that have been using this type of pledge for a long time are considered.

The relevance of the research topic is due to the growing importance of intellectual property for agreement is secured primarily by collateral obligations. Collateral guarantees the performance by the borrower of its obligations to the lender and is used to secure financing. The comparative legal method, the method of analysis and induction were used in the article.

The article is theoreticaly and practicaly significant as during the analysis there were obtained conclusions and proposals which will complement and develop the diverse facets of legal regulation in the constantly developing sphere of circulation of the exclusive right to a trademark in the Republic of Armenia.

Аннотация

Статья посвящена проблеме реализации исключительных прав на товарный знак как предмета залога. Актуальность темы исследования обусловлена ростом значимости интеллектуальной собственности для экономического оборота. Практика делового оборота показывает, что практически каждый предпринимательский (кредитный) договор обеспечивается в первую очередь именно залоговыми обязательствами.

Рассмотрен общий порядок обращения взыскания на заложенное имущество и на основе изучения действующего законодательства Армении, в статье рассмотрены и проанализированы проблемные вопросы возможности правового регулирования отчуждения исключительного права на товарный знак, выявлены некоторые проблемы их последующей реализации. Отмечено, что залог гарантирует исполнение заёмщиком своих обязательств перед кредитором и используется для обеспечения финансирования.

В статье также рассмотрен опыт применения способов и методов оценки исключительного права на товарный знак в тех зарубежных странах, которые уже давно применяют данный вид залога.

Теоретическая и практическая значимость статьи состоит в том, что в ходе анализа были получены выводы и предложения, которые будут дополнять и развивать многообразные грани правового регулирования в постоянно развивающейся сфере оборота исключительного права на товарный знак в Республике Армении. В данном контексте использованы сравнительно-правовой метод, а также методы анализа и индукции.

Հիմնաբառեր՝ գրավ, բացառիկ իրավունքներ, մտավոր սեփականություն, ապրանքային նշան:

Ключевые слова: *залог, исключительные права, интеллектуальная собственность, товарный знак.*

Key words: *pledge, exclusive rights, intellectual property, trademark.*

ՄԵԼԻՔՍԵԹՅԱՆ ԿԱՐԵՆ
ԵՊՀ քաղաքացիական իրավունքի ամբիոնի ասպիրանտ,
«ՖԼԵՇ» ՍՊԸ իրավաբան

MELIKSETYAN KAREN
Postgraduate student of the YSU Chair of Civil Law,
Lawyer of the «FLASH» LLC

МЕЛИКСЕТЯН КАРЕН
Аспирант кафедры гражданского права ЕГУ,
юрист ООО «ФЛЕШ»

ՎԵՆՉՈՒՐԱՅԻՆ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐԴՐՈՂՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԱՌԱՆՁԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ*

THE PECULIARITIES OF THE RIGHTS OF VENTURE JOINT STOCK COMPANY'S INVESTORS*

ОСОБЕННОСТИ ПРАВ ИНВЕСТОРОВ ВЕНЧУРНОГО АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА*

Ամփոփագիր

Սույն հոդվածը նվիրված է վենչուրային բաժնետիրական ընկերություններին և վենչուրային ներդրողներին վերապահված հատուկ իրավունքներին, արտոնություններին և առավելություններին, որպիսիք, իրենց առանձնահատուկ բնույթով և յուրահատկությամբ պայմանավորված, հրամայական են դարձնում ՎԲԸ-ների՝ որպես հատուկ տեսակի բաժնետիրական ընկերությունների համապարփակ և ամբողջական կարգավորումը:

Գիտական հոդվածով բացահայտվել են ԱՄՆ-ի իրավակարգի ծնունդ համարվող ՎԲԸ-ները, պրակտիկայում կիրառվող հատուկ իրավունքները, արտոնությունները և առավելությունները, բացահայտվել են դրանց էությունը, բովանդակությունը և բնութագրական գծերը, տարատեսակները և կիրառման նախադրյալները ու պայմանները:

Ի թիվս այլնի, բացահայտվել են վենչուրային ներդրողների այնպիսի հատուկ իրավունքները, արտոնությունները և առավելությունները, ինչպիսիք են՝ price, liquidation preference, pay-to-play, vesting, the employee pool, antidilution, board of directors, protective provisions, drag-along and tag-along rights, conversion, super prorata right և այլն:

Հոդվածում բացահայտվել և վերլուծվել են ՎԲԸ-ների ընդհանուր ժողովին վենչուրային ներդրողների մասնակցության ձևերը, հատուկ իրավունքների իրացման կարգը, պայմանները և մյուս առանձնահատկությունները, ինչպես նաև առաջարկվել է դրանք տեղայնացնել և ներդնել ՀՀ օրենսդրությամբ, որը հնարավորություն կտա ներգրավել վենչուրային ներդրողների և լայնածավալ նոր ներդրումներ:

Հիշյալ առաջարկների ներդրումը կարևոր է նաև այն առումով, որ վենչուրային ներդրողների իրավունքները, ՀՀ օրենսդրությամբ ուղղակիորեն նախատեսվելով, կստանան լիարժեք իրավական կարգավորում և երաշխավորված կիրառություն՝ նպաստելով օտարերկրյա կապիտալի ներհոսքին:

Annotation

This article is dedicated to the venture joint-stock companies and the special rights, privileges and advantages granted to venture investors, which, due to their special nature and specificity, make it mandatory to comprehensively and fully regulate the VJSCs as a special type of joint-stock companies.

The scientific article reveals VJSCs considered to be originated from the US law, the special rights, privileges and advantages applied in practice, their essence, content and characteristic features, varieties, prerequisites and conditions for application thereof.

Among other things, such special rights, privileges and advantages of venture investors as price, liquidation preference, pay-to-play, vesting, the employee pool, antidilution, board of directors, protective provisions, drag-along and tag-along rights, conversion, super prorata right, etc. were revealed.

The article disclosed and analyzed the forms of participation of venture investors in the general meeting of VJSC, the procedure, conditions and other features of the performance of special rights and, and also proposed to localize and implement them in the legislation of the Republic of Armenia, which will attract venture investors and new large-scale investments.

The implementation of these proposals is also important in the sense that the rights of venture investors, directly provided for by the legislation of the Republic of Armenia, will receive full legal regulation and guaranteed application, contributing to the inflow of foreign capital.

Аннотация

Настоящая статья посвящена венчурным акционерным обществам и особым правам, привилегиям и преимуществам, предоставляемым венчурным инвесторам, которые, в силу их особой природы и специфики, делают обязательным комплексно и всесторонне регулировать ВАО как особый тип акционерных обществ.

Научная статья раскрывает ВАО, которые считаются зарождением законодательства США, особые права, привилегии и преимущества, применяемые на практике, их сущность, содержание и характерные особенности, разновидности, предпосылки и условия их применения.

Среди прочего, такие особые права, привилегии и преимущества венчурных инвесторов, как price, liquidation preference, pay-to-play, vesting, the employee pool, antidilution, board of directors, protective provisions, drag-along and tag-along rights, conversion, super prorata right и т.д. были раскрыты.

В статье раскрыты и проанализированы формы участия венчурных инвесторов в общем собрании ВАО, порядок, условия и другие особенности исполнения специальных прав, а также предложено локализовать и внедрить их в законодательство Республики Армения, что привлечет венчурных инвесторов и новые крупномасштабные инвестиции.

Реализация этих предложений важна также в том смысле, что права венчурных инвесторов, прямо предусмотренные законодательством Республики Армения, получат полное правовое регулирование и гарантированное применение, способствуя притоку иностранного капитала.

Հիմնաբառեր՝ ժողով, վենչուրային բաժնետիրական ընկերություն, վենչուրային ներդրող, հատուկ իրավունքներ, արտոնություններ և առավելություններ:

Keywords: meeting; venture joint stock company; venture investor; special rights, privileges and advantages.

Ключевые слова: собрание; венчурное акционерное общество; венчурный инвестор; особые права, привилегии и преимущества.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼՈԳԻԱ / CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY / УГОЛОВНОЕ ПРАВО И КРИМИНОЛОГИЯ

ԱՆՏՈՆՅԱՆ ՅՈՒՐԻ
ՌՍՖՍՀ գիտության վաստակավոր գործիչ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, «Ռուսաստանի ՆԳՆ ԳՀԻ» ԴՊԿՀ գլխավոր գիտաշխատող, Երևանի պետական համալսարանի պատվավոր պրոֆեսոր

ANTONYAN YURIY
Honored Worker of Science of the RSFSR, Doctor of Legal Sciencies, Professor, Chief Researcher of the FSGA "A-RSRI of the Ministry of Internal Affairs of Russia", Honorary Professor of the Yerevan State University

АНТОНЯН ЮРИЙ
Заслуженный деятель науки РСФСР, доктор юридических наук, профессор, главный научный сотрудник ФГКУ «ВНИИ МВД России», почетный профессор Ереванского государственного университета

ՍԱԴԻԶՄԸ ԵՎ ԴՐԱ ՀԱՆՑԱԾԻՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ*

SADISM AND ITS CRIMINOGENIC SIGNIFICANCE*

САДИЗМ И ЕГО КРИМИНОГЕННАЯ ЗНАЧИМОСТЬ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում հեղինակը ներկայացրել է սադիզմի սահմանումը և պարզաբանել դրա տարատեսակները: Բացի այդ, հիմնավորվել է երեխաների նկատմամբ դաժան վերաբերմունքը սադիզմի դրսևորում համարելը, ինչպես նաև բացահայտվել է սադիզմի և մազոխիզմի փոխկապակցվածությունը:

Առանձին ուշադրության են արժանացել սադիզմի հոգեբանական մեխանիզմները և դրա դերը հանցավոր բռնության գործադրման, հատկապես՝ սպանությունների կատարման մեջ: Միաժամանակ ենթադրություններ են արտահայտվել սադիզմի սկզբնաղբյուրների և տարատեսակների վերաբերյալ, ինչը կարող է կանխարգելիչ նշանակություն ունենալ:

Հեղինակը կարծիք է արտահայտել, որ սադիզմը կարող է բարձր տագնապայնության հետևանք հանդիսանալ և նույնիսկ պաշտպանողական բնույթ կրել:

Հոդվածում նշվել են նաև սոցիալական կյանքի այն ոլորտները, որտեղ սադիզմը կարող է տարածում ստանալ, ինչպես նաև համերաշխություն է արտահայտվել Կ. Հորնիի այն կարծիքին, որ սադիզմը ենթակա է բուժման:

Annotation

In the presented article the author gives a definition of sadism and its varieties. In addition, the assignment of child abuse to sadism is substantiated, the connection between sadism and masochism is shown.

Particular attention is paid to the psychological mechanisms of sadism and its role in criminal violence, especially homicides. At the same time there are suggestions about the origins of sadism, which may have a preventive value, as well as about certain types of this phenomenon.

The author believes that sadism can be the result of high anxiety and even be protective. The article notes those areas of social life in which it is able to find distribution, and also expresses solidarity with the opinion of K. Horney that sadism is subject to treatment.

Аннотация

В настоящей статье автором дается определение садизма и его разновидностей. Кроме того, обосновывается отнесение к садизму жестокого обращения с детьми, показана связь садизма и мазохизма.

Особое внимание уделено психологическим механизмам садизма и его роли в преступном насилии, особенно убийств. В то же время высказываются предположения об истоках садизма, что может иметь профилактическое значение, а также об отдельных типах этого явления.

Автор считает, что садизм может быть следствием высокой тревожности и даже носить защитный характер.

В статье отмечены также те сферы социальной жизни, в которых садизм способен найти распространение, а также высказана солидарность с мнением К. Хорни, что садизм подлежит лечению.

Հիմնաբառեր՝ սադիզմ, մազոխիզմ, հանցավոր ագրեսիա, սպանություն, բռնությամբ հանցանք կատարողի անձ:

Key words: sadism, masochism, criminal aggression, homicide, violent criminal personality.

Ключевые слова: садизм, мазохизм, преступная агрессия, убийство, личность насильственного преступника.

ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ ՍԵՐԳԵՅ
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի ռեկտոր, ԵՊՀ քրեական իրավունքի ամբիոնի պրոֆեսոր, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

ARAKELYAN SERGEY
Rector of the Academy of Justice of the Republic of Armenia, Professor of the YSU Chair of Criminal Law, Doctor of Legal Sciencies, Professor

АРАКЕЛЯН СЕРГЕЙ
Ректор Академии юстиции Республики Армения, профессор кафедры уголовного права ЕГУ, доктор юридических наук, профессор

ՍԵՔՍՈՒԱԼ ԲՆՈՒՅԹԻ ԲՌՆԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՐԱԿՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐՆ ԸՍՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ*

PROBLEMS OF QUALIFICATION OF VIOLENT ACTS OF A SEXUAL NATURE UNDER THE NEW CRIMINAL CODE OF THE REPUBLIC OF ARMENIA*

ПРОБЛЕМЫ КВАЛИФИКАЦИИ НАСИЛЬСТВЕННЫХ ДЕЙСТВИЙ СЕКСУАЛЬНОГО ХАРАКТЕРА ПО НОВОМУ УГОЛОВНОМУ КОДЕКСУ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում գիտագործնական վերլուծության են ենթարկվել ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքով նախատեսված սեքսուալ բնույթի բռնի գործողությունների՝ որպես սեռական ազատության և սեռական անձեռնմխելիության դեմ ուղղված առավել վտանգավոր հանցագործության որակման հիմնական առանձնահատկությունները: Այդ կապակցությամբ մեկնաբանվել են հանցավոր այդ արարքը նախատեսող հանցակազմի բոլոր հատկանիշներն ու դրա ծանրացնող հանգամանքները:

Տվյալ համատեքստում նշվել է, որ քննարկվող հանցավոր արարքը, որպես կանոն, կապված է տուժողին թե՛ ֆիզիկական և թե՛ հոգեկան լուրջ վնաս պատճառելու հետ: Ընդգծվել է, որ այն հաճախ ուղեկցվում է հանցագործությունից տուժողի (հատկապես՝ կնոջ) սեռական օրգանների բազմաթիվ վնասվածքներով, դրանց վերարտադրողական գործառույթների խախտումներով, ինչպես նաև՝ առաջացնում է երկարատև նյարդահոգեկան խանգարումներ:

Հատուկ անդրադարձ է կատարվել քննարկվող հանցագործության որակման հետ կապված խնդրահարույց այն հարցերին, որոնց լուծումը կապված է օրենսդրական համապատասխան փոփոխությունների անհրաժեշտությամբ:

Հոդվածի ամփոփիչ հատվածում նշվել է, որ սեքսուալ բնույթի բռնի գործողությունների որակմանն առնչվող առաջարկված մոտեցումներն ընթերցողին կողմնորոշելու նպատակ են հետապնդում: Դրանք կարող են նաև վիճարկվել և սեփական հիմնավորումներով պարզաբանվել ու գնահատվել:

Annotation

The main features of the qualification of violent acts of a sexual nature as the most dangerous crime against sexual freedom and sexual inviolability, provided for by the new Criminal Code of the Republic of Armenia are analyzed in the article. In this regard, a scientific and practical commentaries of all the elements of the Corpus delicti of this criminal act and its aggravating circumstances are presented.

In this context, it is noted that the mentioned crime, usually, is associated with the infliction of both physical and mental serious harm on the victim. It is emphasized that this criminal act is often accompanied by numerous injuries to the genital organs of the victim (especially – woman), violations of their reproductive functions, and also causes to long-term neuropsychic anomalies.

Those problematic issues related to the qualification of the crime under study, the solution of which is due to the need for appropriate legislative changes, are specially considered.

In the final part of the article, it is noted that the proposed approaches to resolving issues related to the qualification of violent acts of a sexual nature are intended to orient readers. They can be challenged, as well as clarified and evaluated with their own justifications.

Аннотация

В рамках статьи проанализированы основные особенности квалификации насильственных действий сексуального характера как наиболее опасного преступления против половой свободы и половой неприкосновенности, предусмотренного новым Уголовным кодексом РА. В связи с этим представлен научно-практический комментарий всех признаков состава данного преступного деяния и отягчающих его обстоятельств.

В данном контексте отмечено, что исследуемое преступление, как правило, связано с причинением потерпевшему как физического, так и психического серьезного вреда. Подчеркнуто, что данное преступное деяние часто сопровождается многочисленными повреждениями половых органов потерпевшего (особенно – женщины), нарушениями их репродуктивных функций, а также приводит к длительным нервно-психическим аномалиям.

Специально рассмотрены те проблемные вопросы, связанные с квалификацией исследуемого преступления, решение которых обусловлено необходимостью соответствующих законодательных изменений.

В заключительной части статьи отмечено, что предлагаемые подходы к решению вопросов, связанных с квалификацией насильственных действий сексуального характера, преследуют цель сориентировать читателей. Они могут быть оспорены, а также разъяснены и оценены с собственными обоснованиями.

Հիմնաբառեր՝ Քրեական նոր օրենսգիրք, սեռական ազատություն, սեռական անձեռնմխելիություն, հանցագործություն, բռնություն, սպառնալիք, անօգնական վիճակ, սեքսուալ բնույթի բռնի գործողություններ, հանցագործությունների որակում:

Key words: new Criminal code, sexual freedom, sexual inviolability, crime, violence, threat, helpless state, violent acts of a sexual nature, qualification of crimes.

Ключевые слова: новый Уголовный кодекс, половая свобода, половая неприкосновенность, преступление, насилие, угроза, беспомощное состояние, насильственные действия сексуального характера, квалификация преступлений.

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ՆԱՐԵԿ
ՀՀ քննչական կոմիտեի Երևան քաղաքի քննչական վարչության Կենտրոն և Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների քննչական առաջին բաժնի քննիչ, երրորդ դասի խորհրդական

HARUTYUNYAN NAREK
Investigator of the 1st Investigation Division of Kentron and Nork-Marash Administrative Districts of the Investigation Department of Yerevan City of the RA Investigative Committee, 3rd Class Counselor

АРУТЮНЯН НАРЕК
Следователь 1-го следственного отдела административных районов Кентрон и Норк-Мараш следственного управления города Еревана Следственного комитета РА, советник 3-го класса

ԱՆՕՐԻՆԱԿԱՆ ՄԻԳՐԱՑԻԱՅԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՕԲՅԵԿՏՆ ԸՍՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ*

OBJECT OF THE ORGANIZATION OF ILLEGAL MIGRATION UNDER THE NEW CRIMINAL CODE OF THE REPUBLIC OF ARMENIA*

ОБЪЕКТ ОРГАНИЗАЦИИ НЕЗАКОННОЙ МИГРАЦИИ ПО НОВОМУ УГОЛОВНОМУ КОДЕКСУ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում վերլուծության են ենթարկվել Հայաստանի Հանրապետության քրեական նոր օրենսգրքի հոդված 470-ով նախատեսված հանցագործության՝ անօրինական միգրացիայի կազմակերպման օբյեկտի հիմնական առանձնահատկությունները, և մեկնաբանվել են հանցավոր այդ արարքը բնութագրող նշված հատկանիշի վերաբերյալ մասնագիտական գրականության մեջ առկա մոտեցումները:

Այդ կապակցությամբ նշվել է, որ ՀՀ քրեական թե՛ նախկին, թե՛ գործող օրենսգրքերում անօրինական միգրացիայի կազմակերպումը նախատեսված է (էր) կառավարման կարգի դեմ ուղղված հանցագործությունների շարքում: Ուստի, լայն իմաստով քննարկվող հանցագործության սեռային օբյեկտը պետական իշխանության, իսկ տեսակայինը՝ կառավարման կարգի նորմալ կենսագործունեության ապահովմանն ուղղված հասարակական հարաբերություններն են: Միևնույն ժամանակ, հատուկ անդրադարձ է կատարվել այն հանգամանքին, որ անօրինական միգրացիայի կազմակերպման տեսակային և անմիջական օբյեկտների սահմանման հարցում քրեական իրավունքի տեսության մեջ առկա են էական տարակարծություններ:

Հետազոտության արդյունքում հեղինակը հանգում է եզրակացության, որ քննարկվող հանցագործության պարագայում նախ և առաջ ու գլխավորապես խախտվում են հասարակական այն հարաբերությունները, որոնք ապահովում են միգրացիոն գործընթացների (երկիր մուտքի, երկրից ելքի, երկրում գտնվելու կամ երկրի տարածքով տարանցման (տեղափոխման)) ոլորտում պետական իշխանության մարմինների օրենսդրորեն սահմանված գործունեությունը: Հենց նշված հասարակական հարաբերություններն են, ըստ նրա, հանդիսանում քննարկվող հանցագործության հիմնական անմիջական օբյեկտը:

Annotation

In the presented article are analyzed the main features of the object of the crime provided for in Article 470 of the new Criminal Code of the Republic of Armenia - the Organization of illegal migration. In addition, various approaches available in the specialized literature relating to the mentioned feature characterizing the specified criminal act are commented.

In this regard, it is noted that both in the old and the new (current) Criminal Code of the Republic of Armenia, the organization of illegal migration is envisaged in a number of Crimes against the order of administration. That is, in a large sense, the generic object of the crime under study is social relations aimed at ensuring the normal functioning of state power, and the varietal object is the order of management. At the same time, it is specifically pointed out that there are significant differences of opinion in the theory of criminal law on the issue of determining the varietal and direct objects of the organization of illegal migration.

As a result of the study, the author comes to the conclusion that when committing the crime under consideration, first of all and mainly, social relations are violated, which ensure the legally regulated activities of governmental bodies in the field of regulation of migration processes. It is the totality of these social relations, in his opinion, that constitutes the direct object of the composition of the organization of illegal migration.

Аннотация

В настоящей статье автором проанализированы основные особенности объекта преступления, предусмотренного статьей 470 нового Уголовного кодекса Республики Армения организации незаконной миграции. Кроме того, прокомментированы имеющиеся в специальной литературе разные подходы, относящиеся к упомянутому признаку, характеризующему указанное преступное деяние.

В данной связи отмечается, что как в прежнем, так и новом (действующем) Уголовном кодексе РА организация незаконной миграции предусмотрена в ряду преступлений против порядка управления. То есть, в широком смысле родовым объектом исследуемого преступления являются общественные отношения, направленные на обеспечение нормального функционирования государственной власти, а видовым порядка управления. Одновременно специально указывается на то обстоятельство, что в вопросе определения видового и непосредственного объектов организации незаконной миграции в теории уголовного права имеются существенные расхождения во мнениях.

В результате исследования автор приходит к заключению, что при совершении рассматриваемого преступления прежде всего и главным образом нарушаются общественные отношения, обеспечивающие законодательно регламентированную деятельность органов государственного управления в сфере регулирования миграционных процессов. Именно совокупность указанных общественных отношений, по его мнению, составляет непосредственный объект состава организации незаконной миграции.

Հիմնաբառեր՝ քրեական օրենսգիրք, անօրինական միգրացիայի կազմակերպում, հանցագործությունների որակում, հանցագործության օբյեկտիվ հատկանիշներ, հանցագործության սեռային օբյեկտ, հանցագործության տեսակային օբյեկտ, հանցագործության անմիջական օբյեկտ:

Key words: criminal code, organization of illegal migration, qualification of crimes, objective attributes of a crime, generic object of a crime, varietal object of a crime, direct object of a crime.

Ключевые слова: Уголовный кодекс, организация незаконной миграции, квалификация преступлений, объективные признаки преступления, родовой объект преступления, видовой объект преступления, непосредственный объект преступления.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2023 2(10)

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PUBLIC LAW / ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО

ԴԻԿԱՆՈՎԱ ՏԱՏՅԱՆԱ
Իրավ. գիտ. դոկտոր, ՌԴ դատախազության պատվավոր աշխատող, ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ մաքսային մարմինների գործունեության և տրանսպորտի ոլորտներում դատախազական հսկողության և օրինականության ամրապնդման գիտական ապահովման բաժնի պետ

DIKANOVA TATIANA
Doctor of Legal Sciences, Honored Worker of the RF Prosecutor's Office, Head of the Department of Scientific Support for Prosecutorial Supervision and Law Enforcement in the Activities of Customs Authorities and Transport at the SRI of the University of the Prosecutor's Office of the Russian Federation

ДИКАНОВА ТАТЬЯНА
Доктор юридических наук, почетный работник прокуратуры РФ, заведующий отделом научного обеспечения прокурорского надзора и укрепления законности в деятельности таможенных органов и на транспорте НИИ ФГКОУ ВО «Университет прокуратуры Российской Федерации»

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԴԱՇՆՈՒԹՅԱՆ ԱՎՏՈՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՈԼՈՐՏԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՂ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ*

ABOUT SOME TRENDS IN LEGISLATION OF THE RUSSIAN FEDERATION REGULATING THE FIELD OF MOTOR TRANSPORT*

О НЕКОТОРЫХ ТЕНДЕНЦИЯХ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ, РЕГЛАМЕНТИРУЮЩЕГО СФЕРУ АВТОТРАНСПОРТА*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է Ռուսաստանի Դաշնությունում ավտոտրանսպորտի մասին օրենսդրության նորամուծություններին՝ կապված հակապատժամիջոցային միջոցառումների, հսկողական գործառույթի բարեփոխման և «կարգավորիչ գիլյոտինի» հետ: Նշվում է, որ 2021-2023 թթ. ժամանակահատվածում տրանսպորտային, այդ թվում՝ տրանսպորտի մասին օրենսդրությունն էական փոփոխությունների է ենթարկվել, ինչը կապված է հսկողական-վերահսկողական գործունեության բարեփոխման և «կարգավորիչ գիլյոտինի», ինչպես նաև հակառուսաստանյան պատժամիջոցների և ռուսաստանյան կողմի պատասխան միջոցառումների հետ: Անդրադարձ է կատարվում այս ոլորտում օրենսդրության մշակման հիմնական միտումներին և կատարվում են առաջարկություններ՝ ուղղված դրա հետագա կատարելագործմանը:

Ամփոփելով հետազոտությունը՝ հեղինակը հանգում է եզրակացության, որ Ռուսաստանի Դաշնությունում ավտոտրանսպորտի ոլորտի նորմատիվ կարգավորումը զարգացել է տրանսպորտի երթևեկության և շահագործման անվտանգության, տրանսպորտային անվտանգության, ավտոճանապարհներին ներկայացվող պահանջներին և պետական վերահսկողությանը վերաբերող դրույթների կոնկրետացման ուղղությամբ:

Այդ կապակցությամբ նշվում է, որ Արևմուտքի կողմից Ռուսաստանի դեմ մղվող պատժամիջոցային պատերազմի պայմաններում առանձնահատուկ ուշադրություն է պետք դարձնել ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց իրավունքների պաշտպանությանը, ինչպես նաև սննդամթերային և այլ անվտանգության խնդիրների լուծման գործում ավտոտրանսպորտի արդյունավետ դերակատարությունն ապահովելուն:

Annotation

The article is dedicated to innovations in the legislation on motor transport in connection with anti-sanction measures, control reform and the “regulatory guillotine”. It is noted that in the period of 2021-2023 Transport legislation, including motor transport field, has been changed significantly in connection with the reform of control and supervisory activities and the “regulatory guillotine”, anti-Russian sanctions and responsive measures of the Russian side. The main trends in the development of legislation on motor transport are determined, and proposals are put forward for its further improvement.

Summarizing the study, the author comes to the conclusion that regulatory regulation of the motor transport sector in the Russian Federation has developed in the direction of specifying provisions that ensure the safety of traffic and operation of transport, transport safety and requirements for highways, and state control. In this regard, it is noted that special attention should be paid to protecting the rights of individuals and legal entities in the new conditions of the Western sanctions war against Russia, ensuring the effective role of motor transport in solving problems of food and other security.

Аннотация

Статья посвящена новеллам законодательства Российской Федерации об автотранспорте в связи с антисанкционными мерами, реформой контроля и «регуляторной гильотиной». Отмечается, что в период 2021-2023 гг. транспортное законодательство, в том числе об автотранспорте, существенно менялось в связи с реформой контрольно надзорной деятельности и «регуляторной гильотиной», антироссийскими санкциями и ответными мерами российской стороны. Определяются основные тенденции развития законодательства об автотранспорте, а также выдвигаются предложения по дальнейшему его совершенствованию.

Обобщая исследование, автор приходит к выводу, что нормативное регулирование сферы автотранспорта в Российской Федерации развивалось в направлении конкретизации положений, обеспечивающих безопасность движения и эксплуатации транспорта, транспортной безопасности, требований к автодорогам, к государственному контролю. В данной связи отмечается, что особое внимание следует уделять защите прав физических и юридических лиц в новых условиях санкционной войны Запада против России, обеспечению эффективной роли автотранспорта в решении задач продовольственной и иной безопасности.

Հիմնաբառեր՝ ռազմավարություն, օրենսդրություն, կանոններ, փոխադրում, ավտոտրանսպորտ, պահանջներ, հսկողություն, Ռոստրանսնադզոր, անվտանգություն, տրանսպորտային անվտանգություն, տրանսպորտային միջոց, տրանսպորտային ենթակառուցվածք:

Ключевые слова: стратегия, законодательство, правила, перевозка, автотранспорт, требования, контроль, Ространснадзор, безопасность, транспортная безопасность, транспортное средство, транспортная инфраструктура.

Keywords: strategy, legislation, rules, transportation, motor transport, requirements, control, Rostransnadzor, security, transport security, vehicle, transport infrastructure.

ԽԱՆԴԱՆՅԱՆ ՌԱՖԻԿ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, Հայ-ռուսական համալսարանի իրավունքի տեսության և սահմանադրական իրավունքի ամբիոնի ավագ դասախոս, ՀՀ վերաքննիչ վարչական դատարանի դատավոր, Հայ-ռուսական համալսարանի դոկտորանտ

KHANDANYAN RAFIK
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Senior Lecturer of the Department of Theory of Law and Constitutional Law of the Russian-Armenian University, Judge of the Administrative Court of Appeal of the Republic of Armenia, Doctoral student of the Russian-Armenian University

ХАНДАНЯН РАФИК
Кандидат юридических наук, доцент, старший преподаватель кафедры теории права и конституционного права Российско-Армянского университета, судья административного апелляционного суда Республики Армения, докторант Российско-Армянского университета

ՆՈՐՄԱՏԻՎ ԲՆՈՒՅԹԻ ԼՈԿԱԼ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԻ ԵՎ ՆՈՐՄԱՏԻՎ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԻ ՀԱՐԱԲԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ*

THE RATIO OF A LOCAL LEGAL ACT OF A REGULATORY NATURE AND A REGULATORY LEGAL ACT*

СООТНОШЕНИЕ ЛОКАЛЬНОГО ПРАВОВОГО АКТА НОРМАТИВНОГО ХАРАКТЕРА И НОРМАТИВНОГО ПРАВОВОГО АКТА*

Ամփոփագիր

Ժամանակակից իրավական հասարակությունը գործում է կարգավորող ակտերի բարդ համակարգի հիման վրա, որոնք կարգավորում են քաղաքացիների, կազմակերպությունների և պետության միջև հարաբերությունները: Յուրաքանչյուր իրավական ակտ ունի իր շրջանակը և իրավական ուժը, որն ապահովում է հասարակության մեջ կայունություն և կարգուկանոն:

Հոդվածում ուսումնասիրվում է իրավական ակտերի դասակարգումը Հայաստանի Հանրապետության իրավական համակարգի համատեքստում: Հեղինակն ուսումնասիրում է տարբեր տեսակի իրավական ակտեր, ներառյալ նորմատիվ և լոկալ ակտերը և վերլուծում դրանց նշաններն ու առանձնահատկությունները: Հատուկ ուշադրություն է դարձվում այդ ակտերի արտաքին և ներքին ազդեցությանը, ինչպես նաև իրավական համակարգում դրանց դերին և նշանակությանը: Աշխատանքում հեղինակը նաև քննարկում է նորմատիվ և լոկալ ակտերի միջև եղած տարբերությունները և կարևորում դրանց ազդեցության ոլորտները: Նորմատիվ և լոկալ ակտերի երկու տեսակներն էլ կարևոր դեր են խաղում իրավական համակարգում, բայց դրանց ազդեցության ոլորտները և պարտավորության աստիճանը զգալիորեն տարբերվում են: Վերջում հեղինակը հետևություններ է անում ՀՀ իրավական համակարգում նորմատիվ և լոկալ իրավական ակտերի առանձնահատկությունների հստակեցման անհրաժեշտության վերաբերյալ:

Ուսումնասիրությունը թույլ է տալիս առավել խորը հասկանալ Հայաստանի Հանրապետության իրավական համակարգում նորմատիվ և լոկալ իրավական ակտերի առանձնահատկությունները և դրանց փոխկապակցվածությունը:

Аннотация

Современное правовое общество функционирует на основе сложной системы нормативных актов, которые регулируют отношения между гражданами, организациями и государством. Каждый юридический акт имеет свою сферу применения и юридическую силу, что обеспечивает стабильность и порядок в обществе.

В статье исследуется классификация правовых актов в контексте правовой системы Республики Армения. Автор рассматривает различные типы правовых актов, включая нормативные и локальные акты, и анализирует их признаки и особенности. Особое внимание уделяется внешнему и внутреннему воздействию этих актов, а также их роли и значимости в правовой системе. Автор предлагает классифицировать правовые акты на основе характера (нормативные и инди-видуальные) и сферы воздействия (внутренние и внешние), и обосновывает данную классифи-кацию. Он также обсуждает различия между нормативными и локальными актами и выделяет их сферы воздействия. Оба типа актов нормативные и локальные играют важную роль в правовой системе, но их сферы влияния и степени обязательности существенно различаются. В заключении автор делает выводы о необходимости уточнения особенностей нормативных и локальных правовых актов в правовой системе РА.

Исследование позволяет более глубоко понять особенности нормативных и локальных правовых актов в правовой системе Республики Армения и их взаимосвязь, способствуя улучшению практической работы в области правоприменения и судебной системы.

Annotation

Modern legal societies operate based on a complex system of normative acts that regulate relationships between individuals, organizations, and the state. Each legal act has its sphere of application and legal force, ensuring stability and order in society.

The article explores the classification of legal acts within the legal system of the Republic of Armenia (RA). The author examines various types of legal acts, including normative and local acts, and analyzes their characteristics and peculiarities. Special attention is given to the external and internal impact of these acts, as well as their role and significance within the legal system. The author proposes classify-cation legal acts based on their nature (normative and individual) and sphere of influence (internal and external), and provides a rationale for this classification. The differences between normative and local acts and their spheres of influence are also discussed. Both types of acts, regulatory and local, play important roles in the legal system, but their spheres of influence and degrees of obligatoriness differ significantly. Summing up, the author concludes about the need to clarify the specifics of normative and local legal acts within the legal system of the RA.

This study provides a deeper understanding of the characteristics of normative and local normative acts in the legal system of the Republic of Armenia and their interrelation, contributing to the improvement of practical work in the field of legal enforcement and the judicial system.

Հիմնաբառեր՝ իրավական ակտերի դասակարգում, ՀՀ իրավական համակարգ, նորմատիվ և լոկալ ակտեր, իրավական ակտերի արտաքին և ներքին ազդեցությունը, իրավական ակտերի բնույթը, իրավական ակտերի ազդեցության ոլորտը, իրավական ակտերի դերն ու նշանակությունը իրավական համակարգում:

Ключевые слова: классификация правовых актов, правовая система Республики Армения, нормативные и локальные акты, внешнее и внутреннее воздействие правовых актов, характер правовых актов, сфера воздействия правовых актов, роль и значимость правовых актов в правовой системе, различия между нормативными и локальными актами.

Keywords: classification of legal acts, legal system of the Republic of Armenia, normative and local legal acts, external and internal impact of legal acts, character of legal acts, sphere of influence of legal acts, role and significance of legal acts in the legal system.

ԽՈՒՆԴԿԱՐՅԱՆ ԵՐՎԱՆԴ
Հայաստանի Հանրապետության վաստակավոր իրավաբան,
ՀՀ Սահմանադրական դատարանի դատավոր

KHUNDKARYAN YERVAND
Honored Lawyer of the Republic of Armenia, Judge of the Constitutional Court of the Republic of Armenia

ХУНДКАРЯН ЕРВАНД
Заслуженный юрист Республики Армения,
Судья Конституционного суда РА

ԴԱՏԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐՈՒՄ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԴԻՐՔՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ԵՎ ԴԱՏԱՎՈՐԻ ՆԵՐՔԻՆ ՀԱՄՈԶՄԱՆ ԿԱՊԻ ԴՐՍԵՎՈՐՄԱՆ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԱՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ*

SOME BASIC ISSUES OF RELATIONSHIP BETWEEN LEGAL DECISIONS PRESENTED IN JUDICIAL ACTS AND JUDGE'S INTERNAL CONVICTION IN JUDICIAL SYSTEM OF THE REPUBLIC OF ARMENIA*

НЕКОТОРЫЕ ОСНОВНЫЕ ВОПРОСЫ ВЗАИМОСВЯЗИ ПРАВОВЫХ РЕШЕНИЙ, ПРЕДСТАВЛЕННЫХ В СУДЕБНЫХ АКТАХ И ВНУТРЕННЕГО УБЕЖДЕНИЯ СУДЬИ В СУДЕБНОЙ СИСТЕМЕ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Հեղինակը հոդվածում քննարկման առարկա է դարձրել դատավորի անկախության «արտաքին» և «ներքին» տարբերակումը: Նշված շրջանակում հատկապես անդրադարձ է կատարվել դատավորի մասնագիտական անկախության սկզբունքից բխող դատավորի՝ ներքին համոզմունքով առաջնորդվելու գաղափարին:

Հեղինակը, վեր հանելով ինչպես նախկինում, այնպես էլ ներկայում գործող օրենսդրական կարգավորումները, առանձնացրել է այն իրավիճակները և հարցերը, որոնք շոշափում են դատավորի՝ ներքին համոզմունքով գործելու և այդ համոզմունքի հիման վրա ձևավորվող իրավական դիրքորոշումներն արտահայտելու ազատությունը:

Մասնավորապես՝ հեղինակը քննարկման առարկա է դարձրել հետևյալ հարցերը. առաջին ատյանի և վերաքննիչ դատարանների դատավորների հնարավոր կաշկանդվածությունը՝ Վճռաբեկ դատարանի և Սահմանադրական դատարանի իրավական դիրքորոշումներով, Սահմանադրական դատարանի որոշման հիման վրա դատական ակտերի վերանայումը՝ նոր հանգամանքի ի հայտ գալու հիմքով, դատավորի կողմից կոնկրետ գործով կիրառման ենթակա նորմատիվ իրավական ակտի սահմանադրականության հարցով Սահմանադրական դատարան դիմելու դեպքում դատավորի փոփոխության հետևանքները Սահմանադրական դատարանում գործի քննության և գործը քննող նախկին դատավորի դիրքորոշումներով նոր դատավորի կաշկանդվածության տեսանկյունից, ինչպես նաև նյութական կամ դատավարական նորմի խախտման հիմքով դատավորին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու ազդեցությունը դատավորի անկախության վրա:

Հեղինակը յուրաքանչյուր հարցի վերաբերյալ կատարված վերլուծության հիման վրա եկել է համապատասխան եզրահանգումների:

Annotation

In the article, the author has made a subject of discussion the distinction between "external" and "internal" independence of the judge. In the above mentioned content particularly was stressed the idea of a judge being guided by his inner conviction, arising from the principle of professional independence of a judge.

The author by highlighting the legal regulations singled out those situations and issues that affect the judge's freedom to act on his inner conviction and to express the legal positions formed on the basis of that conviction.

The author discussed the possible constraint of the judges of the first instance and appeal courts by the legal positions of the Court of Cassation and the Constitutional Court, the revision of judicial acts based on the decision of the Constitutional Court by the appearance of a new circumstance, the change of the judge in case of applying to the Constitutional Court on the constitutionality of the normative legal act to be applied by the judge in a specific case, the consequences of the hearing of the case in the Constitutional Court and the influence of the new judge being constrained by the positions of the former judge who heard the case, as well as the effect of subjecting the judge to disciplinary responsibility based on the violation of a material or procedural norm on the independence of the judge.

Based on the analysis of each question, the author has come to appropriate conclusions.

Аннотация

В статье автор сделал предметом дискуссии различие между «внешней» и «внутренней» независимостью судьи. В рамках изложенного особо была затронута идея о том, что судья руководствуется своим внутренним убеждением, вытекающим из принципа профессиональной независимости судьи.

Выделяя правовые нормы, действовавшие как в прошлом, так и в настоящее время, автор, обозначил те ситуации и вопросы, которые затрагивают свободу судьи действовать по своему внутреннему убеждению и выражать правовые позиции, сформированные на основе этого убеждения.

В частности, автор сделал предметом обсуждения следующие вопросы: возможное ограничение судей судов первой и апелляционной инстанций правовыми позициями Кассационного суда и Конституционного суда, пересмотр судебных актов на основании решения Конституционного Суда, исходя из возникновения нового обстоятельства, в случае обращения судьи в Конституционный Суд по поводу конституционности нормативного правового акта, подлежащего применению в конкретном деле, последствия смены судьи в Конституционном Суде с точки зрения ограничений нового судьи с позициями предыдущего судьи, рассматривавшего дело, а также влияние привлечения судьи к дисциплинарной ответственности на основании нарушения материальной или процессуальной нормы на независимость судьи.

На основе анализа каждого вопроса автор пришел к соответствующим выводам.

Հիմնաբառեր՝ դատավորի «արտաքին» և «ներքին» անկախություն, «ներքին համոզում կամ համոզմունք», նոր հանգամանք, նյութական կամ դատավարական նորմի խախտում

Keywords: "external" and "internal" independence of the judge, "inner" conviction, new circumstance, violation of a material or procedural norm.

Ключевые слова: «внешняя» и «внутренняя» независимость судьи, «внутреннее убеждение или убеждение», новое обстоятельство, нарушение материальной или процессуальной нормы.

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PRIVATE LAW / ЧАСТНОЕ ПРАВО

ԻԳՆԱՏԵՆԿՈ ԵՎԳԵՆԻ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, Ռուսաստանի Դաշնության դատախազության համալսարանի ավագ գիտաշխատող

IGNATENKO EVGENIY
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Senior Researcher at the University of the Prosecutor's Office of the Russian Federation

ИГНАТЕНКО ЕВГЕНИЙ
Кандидат юридических наук, доцент, старший научный сотрудник ФГКОУ ВО «Университет прокуратуры Российской Федерации»

ԹՎԱՅԻՆ ԱՐԺՈՒՅԹԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՌԵԺԻՄԸ ԿՐԻՊՏՈԱՐԺՈՒՅԹՆԵՐԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ*

LEGAL REGIME OF DIGITAL CURRENCY IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL LEGAL REGULATION OF CRYPTOCURRENCIES*

ПРАВОВОЙ РЕЖИМ ЦИФРОВОЙ ВАЛЮТЫ В КОНТЕКСТЕ МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ КРИПТОВАЛЮТ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը վերաբերում է կրիպտոարժույթների քրեաիրավական պաշտպանության խնդիրներին: Հեղինակը, ուսումնասիրելով ամենատարածված տերմինները, եկել է եզրակացության, որ «թվային արժույթ» և «կրիպտոարժույթ» հասկացությունների օգտագործումը որպես հոմանիշներ չի համապատասխանում թվային արժույթի օրենսդրական սահմանմանը, քանի որ կրիպտոարժույթ հասկացությունն ավելի լայն է, քան թվային արժույթի հայեցակարգը: Հաշվի առնելով կրիպտոարժույթների քաղաքացիաիրավական կարգավորման անհրաժեշտությունը՝ դրանց քրեական պաշտպանության համար հեղինակը մանտանշում է հասարակական հարաբերությունների շրջանակ, որը ձևավորվում է քրեական իրավունքի նորմերով պաշտպանվող կրիպտոարժույթներին համահունչ:

Аннотация

В статье рассматривается проблематика уголовно-правовой охраны криптовалют. Автор, изучив наиболее распространенные термины, пришел к выводу, что употребление понятий «цифровая валюта» и «криптовалюта» как синонимов не соответствует законодательному определению цифровой валюты, поскольку понятие криптовалюты шире по содержанию понятия цифровой валюты. С учетом значения гражданско-правового регулирования криптовалют для их уголовно-правовой охраны автором определяется круг общественных отношений, складывающихся по поводу криптовалют, подлежащих охране средствами уголовного права.

Annotation

The article deals with the problems of criminal law protection of cryptocurrencies. The author, having studied the most common terms, came to the conclusion that the use of the concepts of "digital currency" and "cryptocurrency" as synonyms does not correspond to the legislative definition of digital currency, since the concept of cryptocurrency is broader in content than the concept of digital currency. Taking into account the importance of the civil law regulation of cryptocurrencies for their criminal law protection, the author defines the circle of public relations that develop in line with cryptocurrencies which are subject to protection by means of criminal law.

Հիմնաբառեր՝ թվային իրավունքներ, սեփականության դեմ ուղղված հանցագործություններ, գողության օբյեկտ, կրիպտոարժույթ, բիթքոին, թվային արժույթ:

Ключевые слова: цифровые права, преступления против собственности, предмет хищения, криптовалюта, биткоин, цифровая валюта.

Keywords: digital rights, crimes against property, object of theft, cryptocurrency, bitcoin, digital currency.

ՄԱՄԱՏՈՎ ՄԱՔՍԻՄ
Իրավ. գիտ. թեկնածու, ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ քաղաքացիական, արբիտրաժային և վարչական դատավարություններին, վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ վարույթներին դատախազության մասնակցության գիտական աջակցության բաժնի վարիչ

MAMATOV MAXIM
Candidate of Legal Sciences, Head of the Department of Scientific Support of the Prosecutor's Participation in Civil, Arbitration and Administrative Proceedings, proceedings on Administrative Offenses of the SRI of the University of the Prosecutor's Office of the Russian Federation

МАМАТОВ МАКСИМ
Канд. юрид. наук, заведующий отделом научного обеспечения участия прокурора в гражданском, арбитражном и административном процессе, производстве по делам об административных правонарушениях НИИ ФГКОУ ВО «Университет прокуратуры РФ»

ՄԱՍԼՈՎ ԻԳՈՐ
ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ քաղաքացիական, արբիտրաժային և վարչական դատավարություններին, վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ վարույթներին դատախազության մասնակցության գիտական աջակցության բաժնի ավագ գիտաշխատող

MASLOV IGOR
Senior Researcher of the Department of Scientific Support of the Prosecutor's Participation in Civil, Arbitration and Administrative Proceedings, proceedings on Administrative Offenses of the Research Institute of the University of the Prosecutor's Office of the Russian Federation

МАСЛОВ ИГОРЬ
Старший научный сотрудник отдела научного обеспечения участия прокурора в гражданском, арбитражном и административном процессе, производстве по делам об административных правонарушениях НИИ ФГКОУ ВО «Университет прокуратуры РФ»

ԱՆՎՃԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹՅԱՆ (ՍՆԱՆԿՈՒԹՅԱՆ) ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԴԱՏԱԽԱԶՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՕՐԻՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՈՐՈՇ ՀԱՐՑԵՐ*

SOME ISSUES OF ENSURING LEGALITY BY PROSECUTORS IN THE FIELD OF INSOLVENCY (BANCRUPTCY)*

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРОКУРОРАМИ ЗАКОННОСТИ В СФЕРЕ НЕСОСТОЯТЕЛЬНОСТИ (БАНКРОТСТВА)*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է ժամանակակից պայմաններում արդիական թեմային՝ 2020 թվականից մինչ օրս անվճարունակության (սնանկության) ոլորտում օրինականության վիճակի ուսումնասիրությանը:

Հեղինակները մանրամասն վերլուծության են ենթարկում դատախազների կողմից անվճարունակության (սնանկության) ոլորտում օրինականության ապահովման հիմնական արդյունքները՝ վերահսկողական և այլ լիազորությունների միջոցով: Հոդվածում նշվում է համապատասխան գործերով արբիտրաժային դատարանների պրակտիկան, վերլուծվում են վարչական հետապնդման և վարչական իրավասության մարմինների լիազորությունների սահմանազատման հարցերը, ուսումնասիրվում է իրավական բախումը և հարց է դրվում օրենսդրության կատարելագործման վերաբերյալ:

Օրենսդրության դրույթները ներկայացված են 2023 թվականի հունիսի 23-ի դրությամբ: Եզրակացությունները հիմնավորվում են մեծ ծավալի նյութերի վերլուծության արդյունքներով՝

վիճակագրության ամփոփում, ընդհանուր իրավասության դատարանների և արբիտրաժային դատարանների, դատախազության և այլ վարչական մարմինների պրակտիկա, որոնք կապված են այս թեմայի գրական աղբյուրների հետ և ունեն հիմնարար բնույթը:

Աշխատանքը նախատեսված է ընթերցողների լայն շրջանակի, այդ թվում՝ դատախազության պրակտիկ և գիտական աշխատողների համար, ինչպես նաև բոլոր նրանց համար, ովքեր հետաքրքրված են անվճարունակության (սնանկության) ոլորտում օրինականության ապահովման հարցերով:

Annotation

The article is dedicated to an urgent topic in modern conditions the study of the state of legality in the field of insolvency (bankruptcy) from 2020 up to now.

The authors give a detailed analysis of the main results of ensuring the legality of insolvency (bankruptcy) by prosecutors through supervisory and other powers, mention the practice of arbitration courts in relevant cases, analyze the issues of administrative prosecution and the delimitation of powers of administrative and jurisdictional bodies, investigate legal conflict and raise the question of improving legislation.

The provisions of the legislation are given as of June 23, 2023. The conclusions are based on the results of an analysis of a voluminous case of materials data from statistical records, the practice of courts of general jurisdiction and arbitration courts, prosecutor's offices and other administrative and jurisdictional bodies related to the literary sources of this topic, and have fundamental charachter.

The study is intended for a wide range of readers, including practical and scientific employees of the prosecutor's office, as well as for anyone interested in ensuring the rule of law in the field of insolvency (bankruptcy).

Аннотация

Статья посвящена актуальной в современных условиях теме изучению состояния законности в сфере несостоятельности (банкротства) с 2020 года по настоящее время. Авторами дан развернутый анализ основных результатов обеспечения прокурорами законнос-ти в сфере несостоятельности (банкротства) посредством надзорных и иных полномочий, упоминается практика арбитражных судов по соответствующим делам, анализируются вопросы административного преследования и разграничения полномочий административно-юрисдикционных органов, исследуется правовая коллизия и ставится вопрос о совершенствовании законодательства.

Положения законодательства приведены по состоянию на 23 июня 2023 года. В обоснование выводов положены результаты анализа объемного кейса материалов сведений статистических учетов, практика судов общей юрисдикции и арбитражных судов, органов прокуратуры и иных административно юрисдикционных органов, связанных с этой темой литературных источников, в том числе фундаментального характера.

Работа предназначена для широкого круга читателей, в том числе практических и научных работников прокуратуры, а также для всех интересующихся вопросами обеспечения законности в сфере несостоятельности (банкротства).

Հիմնաբառեր՝ սնանկություն, դատախազություն, դատարան, արբիտրաժային դատավարություն, վարչական իրավախախտում, վարչական հետապնդում, օրինականություն, քաղաքացիների իրավունքներ, պետության շահեր, արբիտրաժային կառավարիչ

Keywords: bankruptcy, prosecutor's office, court, arbitration proceedings, administrative offense, administrative prosecution, legality, citizens' rights, state interests, arbitration manager.

Ключевые слова: банкротство, прокуратура, суд, арбитражное судопроизводство, административное правонарушение, административное преследование, законность, права граждан, интересы государства, арбитражный управляющий.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ / CRIMINAL PROCEDURE / УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС

ԿԱՉԱԼՈՎԱ ՕՔՍԱՆԱ
Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Ռուսաստանի արդարադատության պետական համալսարանի քրեական դատավարության իրավունքի Ն.Վ. Ռադուտնայայի անվան ամբիոնի պրոֆեսոր

KACHALOVA OKSANA
Doctor of Legal Sciences, Professor, Professor of the Department of Criminal Procedure Law named after. N.V. Radutnaya of the Russian State University of Justice

КАЧАЛОВА ОКСАНА
Доктор юридических наук, профессор, профессор кафедры уголовно-процессуального права им. Н.В. Радутной Российского государственного университета правосудия

ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔԱՅԻՆ ԽԱՓԱՆՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ*

ALTERNATIVE PREVENTIVE MEASURES IN THE CRIMINAL PROCEDURE OF RUSSIA AND ARMENIA*

АЛЬТЕРНАТИВНЫЕ МЕРЫ ПРЕСЕЧЕНИЯ В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ РОССИИ И АРМЕНИИ*

Ամփոփագիր

Կալանավորման բացառիկության պարադիգմը հանգեցրել է Ռուսաստանում և Հայաստանում այլընտրանքային խափանման միջոցների համակարգի զարգացմանը, որոնք գնալով առավել հաճախ են կիրառվում քրեական դատավարությունում: Ռուսաստանի և Հայաստանի օրենսդրությունը նախատեսում է խափանման միջոցների լայն շրջանակ, որոնք փաստացի ազատությունից չեն զրկում անձին, ով անմեղության կանխավարկածի ուժով դեռևս մեղավոր չի ճանաչվել հանցանքի կատարման մեջ, և կարող են կիրառվել մեղադրյալների նկատմամբ՝ նրանց պատշաճ վարքագիծն ապահովելու համար: Դրանց թվին են դասվում տնային կալանքը, արգելող բնույթի խափանման միջոցները (որոշակի գործողությունների արգելում և վարչական հսկողություն), գրավը, երաշխավորությունը, պաշտոնից հեռացնելու, տեղաշարժի ազատությունը սահմանափակելու (չհեռանալու և պատշաճ վարքագծի մասին ստորագրություն և ելքի արգելք) հետ կապված խափանման միջոցները, զինծառայողների համար զորամասի հրամանատարության հսկողությունը և անչափահասների համար դաստիարակչական հսկողությունը:

Ժամանակակից քրեական արդարադատության կարիքները պահանջում են այնպիսի մոտեցում, որի պարագայում համալիր կարող են կիրառվել մի քանի խափանման միջոցներ կամ տարբեր խափանման միջոցներով նախատեսված արգելքներ կամ սահմանափակումներ: Նման մոտեցումը հնարավորություն է տալիս առավել ճկուն օգտագործել այլընտրանքային խափանման միջոցների հնարավորությունները՝ մեղադրյալի պատշաճ վարքագիծն ապահովելու նպատակով կիրառելով ազատությունից զրկելու հետ չկապված արգելքների և սահմանափակումների հնարավոր ողջ զինանոցը:

Annotation

The paradigm of the exclusivity of detention has led to the development of a system of alternative preventive measures in Russia and Armenia, which are increasingly used in criminal proceedings. The legislation of Russia and Armenia provides for a wide range of preventive measures that do not actually deprive of freedom a person who has not yet been found guilty of a crime by virtue of the presumption of innocence and can be applied to the accused in order to ensure their proper behavior. These include house arrest, preventive measures of a restraining nature (prohibition of certain actions and administrative control), bail, preventive measures related to removal from office, preventive measures restricting freedom of movement (recognizance not to leave and proper behavior and travel ban), supervision of the command of the military unit for military personnel and educational supervision of minors.

The needs of modern criminal justice require an approach in which several preventive measures or prohibitions and restrictions provided for by various preventive measures can be applied in a complex manner. This approach makes it possible to use the possibilities of alternative preventive measures more flexibly, using the entire possible arsenal of prohibitions and restrictive means not related to deprivation of liberty in order to ensure the proper behavior of the accused.

Аннотация

Парадигма исключительности заключения под стражу привела к развитию в России и Армении системы альтернативных мер пресечения, которые все чаще стали применяться при производстве по уголовным делам. В законодательстве России и Армении предусмотрен широкий спектр мер пресечения, которые фактически не лишают свободы лицо, еще не признанное в силу презумпции невиновности виновным в совершении преступления, и могут быть применены к обвиняемым в целях обеспечения их надлежащего поведения. К ним относятся домашний арест, меры пресечения запретительного характера (запрет определенных действий и административный контроль), залог, поручительство, меры пресечения, связанные с отстранением от должности, меры пресечения, ограничивающие свободу передвижения (подписка о невыезде и надлежащем поведении и запрет на выезд), надзор командования воинской части для военнослужащих и воспитательный надзор за несовершеннолетними.

Потребности современного уголовного судопроизводства требуют подхода, при котором могут комплексно применяться несколько мер пресечения либо запреты и ограничения, предусмотренные различными мерами пресечения. Такой подход позволяет использовать возможности альтернативных мер пресечения более гибко, применяя весь возможный арсенал запретов и ограничительных средств, не связанных с лишением свободы в целях обеспечения надлежащего поведения обвиняемого.

Հիմնաբառեր՝ խափանման միջոցներ, ազատության իրավունք, կալանք, տնային կալանք, գրավ:

Key words: measures of restraint, the right to freedom, detention, house arrest, bail.

Ключевые слова: меры пресечения, право на свободу, заключение под стражу, домашний арест, залог.

ՄԱՐԿՈՎԻՉԵՎԱ ԵԼԵՆԱ
Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, դոցենտ, Ռուսաստանի արդարադատության պետական համալսարանի քրեական դատավարության իրավունքի Ն.Վ. Ռադուտնայայի անվան ամբիոնի պրոֆեսոր

MARKOVICHEVA ELENA
Doctor of Legal Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Criminal Procedure Law named after N.V. Radutnaya of the Russian State University of Justice

МАРКОВИЧЕВА ЕЛЕНА
Доктор юридических наук, доцент, профессор кафедры уголовно-процессуального права имени Н.В. Радутной Российского государственного университета правосудия

ԱՆՉԱՓԱՀԱՍՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ ՔՐԵԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԻՆ ՀՈԳԵԲԱՆԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԴԱՇՆՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ*

PARTICIPATION OF A PSYCHOLOGIST IN CRIMINAL PROCEEDINGS INVOLVING MINORS IN THE RUSSIAN FEDERATION*

УЧАСТИЕ ПСИХОЛОГА В ПРОИЗВОДСТВЕ ПО УГОЛОВНОМУ ДЕЛУ С УЧАСТИЕМ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ*

Ամփոփագիր

Քրեական դատավարության շրջանակներում քննչական գործողություններ կարող են իրականացվել նաև անչափահասների մասնակցությամբ, որոնք տարիքով պայմանավորված ունեն հոգեբանական խոցելիության ավելի բարձր աստիճան: Քննչական իրավիճակը, որում ստացվում է անչափահասի ցուցմունքը, անբարենպաստ է երեխայի հոգեկանի համար և կրում է երկարաժամկետ հոգետրավմատիկ հետևանքների վտանգ:

Ժամանակակից ռուսաստանյան քրեական դատավարությունում նման ռիսկերը նվազեցնելու համար ավելի ակտիվանում է հոգեբանի դատավարական մասնակցությունն առանձին քննչական գործողությունների իրականացմանը: Բայց քանի որ այս մասնակիցը համեմատաբար վերջերս է հայտնվել ռուսաստանյան քրեական դատավարությունում, նրա ներգրավվածությունը անչափահասի հարցաքննությանը հղի է մի շարք դժվարություններով: Առկա խնդիրները կարելի է բաժանել ընթացակարգայինի և կազմակերպչականի: Դրանց լուծումը պահանջում է ոչ միայն գիտական հետազոտություններ և օրենսդրական փոփոխություններ, այլ նաև ուրիշ պետությունների դրական փորձի հաշվառում:

Annotation

Within the framework of criminal proceedings, investigative actions can be carried out with the participation of minors, who, due to their age, have a higher degree of psychological vulnerability. The investigative situation in which the testimony of a minor is obtained is unfavorable for the child's psyche and carries the risk of long-term psychotraumatic consequences.

To reduce such risks in modern Russian criminal proceedings, the procedural participation of a psychologist in the production of individual investigative actions becomes more active. But, since this participant appeared in Russian criminal proceedings relatively recently, his involvement in the interrogation of a minor is fraught with a number of difficulties. The existing problems can be subdivided into procedural and organizational ones. Their resolution requires not only scientific research and legislative changes, but also consideration of the positive experience of other states.

Аннотация

В рамках уголовного судопроизводства следственные действия могут проводиться с участием несовершеннолетних, которые в силу возраста имеют более высокую степень психологической уязвимости. Следственная ситуация, в которой получаются показания несовершеннолетнего, является неблагоприятной для психики ребенка и несет риск долгосрочных психотравмирующих последствий.

Для снижения таких рисков в современном российском уголовном судопроизводстве более активным становится процессуальное участие психолога в производстве отдельных следственных действий. Но, поскольку данный участник появился в российском уголовном судопроизводстве относительно недавно, его привлечение к допросу несовершеннолетнего сопряжено с рядом трудностей. Существующие проблемы могут быть подразделены на процессуальные и организационные. Их разрешение требует не только научных исследований и законодательных изменений, но и учета позитивного опыта других государств.

Հիմնաբառեր՝ հոգեբան, անչափահաս, քրեական դատավարություն, քննչական գործողություններ, հարցաքննություն:

Keywords: psychologist, minor, criminal procedure, investigative actions, interrogation.

Ключевые слова: психолог, несовершеннолетний, уголовный процесс, следственные действия, допрос.

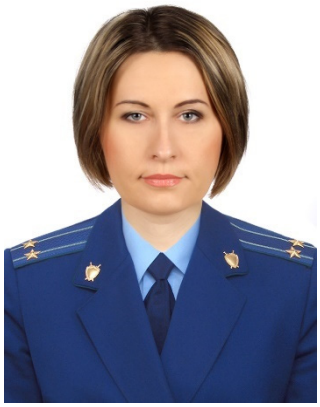

ՇՉԵՐԲԻՉ ԼՅՈՒԴՄԻԼԱ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, ՌԴ դատախազության համալսարանի օպերատիվ-հետախուզական գործունեության ընթացքում օրենքների կատարման նկատմամբ դատախազական հսկողության և քրեական դատավարությանը դատախազի մասնակցության ամբիոնի պրոֆեսոր

SHCHERBICH LYUDMILA
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Prosecutor's Supervision for execution of laws in operative-investigative activities and participation of the prosecutor in criminal proceedings of the Russian Federation University of Prosecutor's Office

ЩЕРБИЧ ЛЮДМИЛА
Кандидат юридических наук, доцент, профессор кафедры прокурорского надзора за исполнением законов в оперативно-розыскной деятельности и участия прокурора в уголовном судопроизводстве Университета прокуратуры Российской Федерации

ՀԱՏՈՒԿ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՈՒՄԸ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ. ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՊՐԱԿՏԻԿԱ*

USAGE OF SPECIAL KNOWLEDGE IN CRIMINAL PROCEEDINGS: THEORY AND PRACTICE*

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СПЕЦИАЛЬНЫХ ЗНАНИЙ В УГОЛОВНОМ СУДОПРОИЗВОДСТВЕ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА*

Ամփոփագիր

Հատուկ գիտելիքների կիրառումը հանդիսանում է ցանկացած հանցագործության քննության, ինչու ոչ նաև դատարանում գործի քննության անբաժան մաս: Հատկանշական է, որ ավելի ու ավելի բարձր չափանիշներ են առաջադրվում հանցագործությունների բացահայտման և դատական և նախաքննության ընթացակարգերի նկատմամբ, մյուս կողմից էլ հանցագործությունների բացահայտման գործիքակազմի էական մասը կախված է գիտության և տեխնիկայի զարգացումից: Հատուկ գիտելիքների կիրառման հիմնական նպատակը հանցագործությունների բացահայտումն է, վերջիններիս կանխարգելումը, ինչպես նաև կանխարգելման համար անհրաժեշտ տեղեկատվության հավաքագրումը, մարտավարական և տեխնիկական միջոցների և մեթոդների մշակումը:

Annotation

The implementation of a special knowledge is an indispensable component of the investigation of any crime, as well as judicial proceedings, since, on the one hand, higher requirements are imposed on the quality of preliminary and judicial investigation, on the other hand, a significant number of ways of committing crimes are characterized by the inclusion of the results of the development of science and technology. The main purpose of applying special knowledge is the crime detection and prevention, collection of nesessary information for mentioned activities, development of tactical and technical means and methods.

Аннотация

Реализация специальных знаний является непременной составляющей расследования любого преступления, а также судебного разбирательства, поскольку, с одной стороны, к качеству предварительного и судебного следствия предъявляются все более высокие требования, с другой – значительное количество способов совершения преступлений характеризуется включением результатов развития науки и техники. Целью применения специальных знаний всегда является содействие собиранию информации, необходимой для выявления, раскрытия, расследования и предупреждения преступлений, а также разработка тактических и технических средств и методов сбора информации.

Հիմնաբառեր՝ հատուկ գիտելիքներ, դատական փորձաքննություն, քրեական դատավարություն, ապացույցներ, պետական փորձագիտական կազմակերպություններ:

Keywords*:* special knowledge, forensic examination, criminal proceedings, evidence, state expert organizations.

Ключевые слова*:* специальные знания, судебная экспертиза, уголовное судопроизводство, доказательства, государственные экспертные организации.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼՈԳԻԱ / CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY / УГОЛОВНОЕ ПРАВО И КРИМИНОЛОГИЯ

ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ ՍԵՐԳԵՅ
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի ռեկտոր, ԵՊՀ քրեական իրավունքի ամբիոնի պրոֆեսոր, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

ARAKELYAN SERGEY
Rector of the Academy of Justice of the Republic of Armenia, Professor of the YSU Chair of Criminal Law, Doctor of Legal Sciencies, Professor

АРАКЕЛЯН СЕРГЕЙ
Ректор Академии юстиции Республики Армения, профессор кафедры уголовного права ЕГУ, доктор юридических наук, профессор

ՇՈՐԹՄԱՆ ՔՐԵԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՈՐԱԿՄԱՆ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ*

SOME PROBLEMS OF CRIMINAL-LEGAL QUALIFICATION OF EXTORTION*

НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ УГОЛОВНО-ПРАВОВОЙ КВАЛИФИКАЦИИ ВЫМОГАТЕЛЬСТВА*

Ամփոփագիր

Հոդվածում քննարկվել են շորթման քրեաիրավական որակման հետ կապված որոշ հիմնախնդիրներ: Այդ կապակցությամբ, նախ, նշվել է, որ ՀՀ քրեական գործող օրենսգրքում այն նախատեսված է որպես սեփականության դեմ ուղղված՝ հափշտակության հատկանիշներ չպարունակող հանցագործություն:

Միևնույն ժամանակ, հեղինակն անդրադարձ է կատարել քննարկվող հանցագործության օբյեկտը, օբյեկտիվ կողմը, սուբյեկտը և սուբյեկտիվ կողմը բնութագրող հատկանիշների վերլուծությանը: Մասնավորապես, նշվել է, որ ՀՀ քր օր-ի հոդված 258-ով նախատեսված, ինչպես նաև սեփականության դեմ ուղղված մյուս բոլոր հանցագործությունների տեսակային օբյեկտը սեփականությունն է ընդհանրապես: Այսինքն՝ հասարակական այն հարաբերությունները, որոնք կարգավորում են գույքի օրինական տիրապետումը, տնօրինումը և օգտագործումը:

Բացի այդ, հոդվածում հիմնավորվել է, որ շորթման փորձ, որպես կանոն, հնարավոր չէ: Բացառություն են կազմում այն դեպքերը, երբ պահանջը սխալմամբ ներկայացվում է ոչ թե գույքի օրինական տիրապետողին, այլ պատահական, կողմնակի անձի:

Հեղինակը կարծիք է արտահայտել նաև, որ ՀՀ քր. օր.-ի հոդված 258-ով նախատեսված հանցագործության սուբյեկտիվ կողմը բնութագրվում է միայն ուղղակի դիտավորությամբ: Բանն այն է, որ ուրիշի գույքը կամ գույքի նկատմամբ իրավունքը հանձնելու կամ գույքային բնույթի գործողություն կատարելու կամ գույքային բնույթի պարտավորություն ստանձնելու կամ գույքային իրավունք ձեռք բերելուց ձեռնպահ մնալու պահանջ ներկայացնելը, նրա կարծիքով, տվյալ դեպքում կա՛մ հանցավորի նպատակն է, կա՛մ նպատակին հասնելու միջոցը:

Annotation

Some problems associated with the criminal-legal qualification of extortion are discussed in this article. In this regard, first of all, it is noted that in the current Criminal Code of the Republic of Armenia this criminal act is provided for as a crime against property that does not contain any signs of theft.

At the same time, the author analyzes the signs characterizing the object, the objective side, as well as the subject and subjective side of extortion. In particular, it is noted that the specific object of both the criminal act under study and all other crimes against property are social relations regulating the ownership, use and disposal of property.

In addition, the article substantiates that attempted extortion is, as a rule, impossible. The exception are those cases when the corresponding demand is erroneously presented not to the owner or other legal owner but to another person.

The author also expresses the opinion that the subjective side of the crime, prescribed by Article 258 of the Criminal Code of the Republic of Armenia, is characterized only by direct intent. The fact is that the criminal's presentation of a demand to the owner or other legal owner to transfer to him or persons indicated by him certain property or rights to property or to perform some actions in their favor, etc., in the author's opinion, is either his goal or mean of achieving it.

Аннотация

В статье рассмотрены некоторые проблемы, связанные с уголовно-правовой квалификацией вымогательства. В этой связи прежде всего отмечается, что в действующем Уголовном кодексе Республики Армения данное деяние предусмотрено как преступление против собственности, не содержащее признаков хищения.

В то же время автором анализируются признаки, характеризующие объект, объективную сторону, а также субъект и субъективную сторону вымогательства. В частности, отмечается, что видовым объектом как исследуемого преступного деяния, так и всех остальных преступлений против собственности являются общественные отношения, направленные на владение, пользование и распоряжение имуществом.

Кроме того, в статье обосновывается, что покушение на вымогательство, как правило, невозможно. Исключением являются случаи, когда соответствующее требование ошибочно предъявляется не собственнику или иному законному владельцу, а другому лицу.

Автором высказывается также мнение о том, что субъективная сторона преступления, предусмотренного статьей 258 УК РА, характеризуется только прямым умыслом. Дело в том, что предъявление преступником собственнику или иному законному владельцу требования передать ему или указанным им лицам определенного имущества или права на имущество либо совершить в их пользу какие-то действия и т.д., по мнению автора, является либо его целью, либо средством ее достижения.

Հիմնաբառեր՝ սեփականության դեմ ուղղված հանցագործություն, շորթում, շորթման օբյեկտ, շորթման օբյեկտիվ կողմ, շորթման սուբյեկտ, շորթման սուբյեկտիվ կողմ, շորթման և ավազակության սահմանազատում

Keywords: crime against property, extortion, object of extortion, objective side of extortion, subject of extortion, subjective side of extortion, differentiation of extortion and robbery.

Ключевые слова: преступление против собственности, вымогательство, объект вымогательства, объективная сторона вымогательства, субъект вымогательства, субъективная сторона вымогательства, разграничение вымогательства и разбоя.

ԿԱՄՉԱՏՈՎ ԿԻՐԻԼ
Իրավ. գիտ. թեկնածու, ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ օպերատիվ-հետախուզական գործունեության ընթացքում օրենքների կատարման նկատմամբ դատախազական հսկողության և քրեական դատավարությանը դատախազի մասնակցության գիտական աջակցության բաժնի վարիչ

KAMCHATOV KIRILL
Candidate of Legal Sciences, Head of the SRI Department of Prosecutor's Supervision for execution of laws in operative-investigative activities and participation of the prosecutor in criminal proceedings of the Russian Federation University of Prosecutor's Office

КАМЧАТОВ КИРИЛЛ
Кандидат юридических наук, заведующий отделом научного обеспечения прокурорского надзора за исполнением законов при осуществлении оперативно-розыскной деятельности и участия прокурора в уголовном судопроизводстве НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

ԱՐԻՍՏԱՐԽՈՎ ԱԼԵՔՍԵՅ
Իրավ. գիտ. թեկնածու, ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ օպերատիվ-հետախուզական գործունեության ընթացքում օրենքների կատարման նկատմամբ դատախազական հսկողության և քրեական դատավարությանը դատախազի մասնակցության գիտական աջակցության բաժնի առաջատար գիտաշխատող

ARISTARKHOV ALEXEY
Candidate of Legal Sciences, leading researcher of the SRI Department of Prosecutor's Supervision for execution of laws in operative-investigative activities and participation of the prosecutor in criminal proceedings of the Russian Federation University of Prosecutor's Office

АРИСТАРХОВ АЛЕКСЕЙ
Кандидат юридических наук, ведущий научный сотрудник отдела научного обеспечения прокурорского надзора за исполнением законов при осуществлении оперативно-розыскной деятельности и участия прокурора в уголовном судопроизводстве НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

«ՀԵՌԱԽՈՍԱՅԻՆ» ԽԱՐԴԱԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՀԱԿԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ*

ON THE ISSUE OF REGULATING POSSIBILITIES COUNTERACTING TO «TELEPHONE» FRAUD*

К ВОПРОСУ О РЕГЛАМЕНТАЦИИ ВОЗМОЖНОСТЕЙ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ «ТЕЛЕФОННЫМ» МОШЕННИЧЕСТВАМ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում քննարկման առարկա են դարձել տեղեկատվական ոլորտում հանցագործությունների դեմ ուղղված միջոցառումները: Համալիր ուսումնասիրության են ենթարկվել «հեռախոսային խարդախություններին» վերաբերող նորմատիվ իրավական ակտերի դրույթները, որոնք վերաբերում են տվյալ հանցագործությունների ոլորտում նախաքննական և հետաքննական մարմինների գործողություններին, վերջիններիս նկատմամբ դատախազական հսկողությանը, ինչպես նաև Ռուսաստանի Դաշնության Սահմանադրական դատարանի իրավական դիրքորոշումները, Ռուսաստանի Դաշնության Գերագույն դատարանի պլենումի պարզաբանումները:

Annotation

The article considers a set of measures of counteracting crimes in the field of information and telecommunication technologies, which include "telephone fraud". The content of this complex includes normative legal acts, including codified ones, the provisions of which define issues of prosecutorial supervision on the procedural activities of the bodies of inquiry and preliminary investigation, as well as the legal positions of the Constitutional Court of the Russian Federation, explanations of the Plenum of the Supreme Court of the Russian Federation on problematical issues of law enforcement practice.

Аннотация

В статье рассматривается комплекс мер, направленных на противодействие преступлениям в сфере информационно-телекоммуникационных технологий, к числу которых относятся «телефонные мошенничества». В содержание данного комплекса входят нормативные правовые акты, в том числе кодифицированные, положения которых предусматривают вопросы прокурорского надзора за процессуальной деятельностью органов дознания и органов предварительного следствия, а также правовые позиции Конституционного Суда Российской Федерации, разъяснения Пленума Верховного Суда Российской Федерации по актуальным вопросам право-применительной практики.

Հիմնաբառեր՝ տեղեկատվական և հեռահաղորդակցական տեխնոլոգիաների ոլորտում կատարվող հանցագործություններ, «հեռախոսային» խարդախություններ, հափշտակություններ, դատախազական հսկողություն, դատական վերահսկողություն:

Keywords: crimes in the field of information and telecommunication technologies, «telephone» fraud, embezzlement, prosecutor's supervision, judicial control.

Ключевые слова: преступления в сфере информационно-телекоммуникационных технологий, «телефонные» мошенничества, хищения, прокурорский надзор, судебный контроль.

ՆՈՎԻԿՈՎԱ ԵԿԱՏԵՐԻՆԱ
Իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, «Բելառուսի պետական համալսարանի դատավորների, դատարանների, դատախազության և արդարադատության հաստատությունների աշխատակիցների վերապատրաստման և որակավորման բարձրացման ինստիտուտ» կրթական հաստատության դատական գործունեության ամբիոնի վարիչ

NOVIKOVA EKATERINA
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Head of Chair of the educational institution «Institute for Retraining and Qualification Upgrading of Judges, Prosecutors and Legal professionals at the Belarusian State University»

НОВИКОВА ЕКАТЕРИНА
Кандидат юридических наук, доцент заведующий кафедрой судебной деятельности УО «ИППК судей, работников прокуратуры, судов и учреждений юстиции Белорусского государственного университета»

ԹՄՐԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԵՎ ՀՈԳԵՄԵՏ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ԱՊՕՐԻՆԻ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ. ԲԵԼԱՌՈՒՍԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ-ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ*

ILLEGAL TRAFFICKING OF DRUGS AND PSYCHOTROPIC SUBSTANCES: COMPARATIVE LEGAL ANALYSIS OF THE CRIMINAL LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF BELARUS AND THE REPUBLIC OF ARMENIA*

НЕЗАКОННЫЙ ОБОРОТ НАРКОТИЧЕСКИХ СРЕДСТВ И ПСИХОТРОПНЫХ ВЕЩЕСТВ: СРАВНИТЕЛЬНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ УГОЛОВНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ И РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում հեղինակը հանգամանալից ուսումնասիրել է Բելառուսի Հանրապետության և Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենքների գործող նորմերը, որոնք պատասխանատվություն են սահմանում թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի, դրանց պրեկուրսորների (այսուհետ՝ թմրամիջոցներ) ապօրինի շրջանառության ոլորտում հանցագործությունների համար: Այս նորմերի համեմատական իրավական վերլուծությունը թույլ է տալիս բացահայտել վտանգավոր հոգեակտիվ նյութերի անօրինական տարածումից հանրային առողջության քրեաիրավական պաշտպանության և՛ առավելությունները, և՛ թերությունները: Համեմատական առումով քննարկվում է թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության ոլորտում հանցագործությունների սոցիալական վտանգավորությունը և հանցավոր անիրավությունը: Բացահայտվում են քրեաիրավական պաշտպանության ընդհանուր, կոնկրետ և ուղղակի օբյեկտները: Համեմատության է ենթարկվում քննարկվող հանցագործությունների քրեականացման ծավալների և քրեական պատասխանատվության տարբերակման աստիճանը: Բացահայտվում են տերմինաբանական տարբերությունները, ինչպես նաև տարբեր իրավական մեթոդների կիրառումը: Ուշադրություն է դարձվում վերլուծվող հանցագործությունների կատարման պատժելիության հատկանիշներին:

Սահմանվում են տարբեր օրենսդրական մոտեցումներ՝ երկու երկրների օրենսդիրների կողմից Քրեական օրենսգրքի հոդվածներով նախատեսված քրեական պատասխանատվության միջոցների խստության աստիճանը որոշելու համար: Ցույց է տրվում, որ երկու պետությունների քրեական օրենսգրքերն ունեն և՛ նմանատիպ դիրքորոշումներ, և՛ տարբերակիչ հատկանիշներ, որոնք պահանջում են ուսումնասիրություն և գնահատում:

Annotation

In the article, the author examines in detail the current norms of the criminal laws of the Republic of Belarus and the Republic of Armenia, establishing criminal liability for crimes in the field of illegal circulation of narcotic drugs, psychotropic substances, their precursors and analogues (hereinafter referred to as drugs). A comparative legal analysis of these norms allows to identify both the advantages and disadvantages of criminal law protection of public health from the illegal distribution of dangerous psychoactive substances. In a comparative aspect, the social danger and criminal wrongfulness of crimes in the field of drug circulation are examined. General, specific and direct objects of criminal legal protection are identified. Legislative approaches to designating the subject of the group of crimes under consideration are compared. A comparison is made between volume of criminalization and the degree of differentiation of criminal liability. Terminological differences are revealed, as well as the use of divergent legal techniques. Attention is paid to the characteristics of punishability for committing the crimes under analysis. Different legislative approaches are established to determine the degree of severity of criminal liability measures provided for by the legislators of the two countries in the sanctions of articles of the Criminal Code. It is shown that the Criminal Codes of the two states have both similar positions and distinctive features that require study and evaluation.

Аннотация

В статье автор подробно рассматривает действующие нормы уголовных законов Республики Беларусь и Республики Армения, устанавливающие уголовную ответственность за преступления в сфере незаконного оборота наркотических средств, психотропных веществ, их прекурсоров и аналогов (далее – наркотики). Сравнительно-правовой анализ данных норм позволяет выявить как достоинства, так и недостатки уголовно-правовой охраны здоровья населения от незаконного распространения опасных психоактивных веществ. В сравнительном аспекте исследуется общественная опасность и уголовная противоправность преступлений в сфере незаконного оборота наркотиков. Выявляются родовой, видовой и непосредственный объекты уголовно-правовой охраны. Сравниваются законодательные подходы к обозначению предмета рассматриваемой группы преступлений. Проводится сравнение объема криминализации и степени дифференциации уголовной ответственности. Выявляются терминологические различия, а также использование несовпадающих приемов юридической техники. Уделяется внимание характеристике наказуемости за совершение анализируемых преступлений. Устанавливаются разные законодательные подходы к определению степени жесткости мер уголовной ответственности, предусмотренных законодателем двух стран в санкциях статей Уголовного кодекса. Показано, что Уголовные кодексы двух государств имеют как схожие позиции, так и отличительные особенности, требующие изучения и оценки.

ՍԻՄՈՆՅԱՆ ՏԻԳՐԱՆ
ՀՀ ՊՎԾ իրավական ապահովման և օրինականության վերահսկողության վարչության պետ, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, ԵՊՀ քրեական իրավունքի ամբիոնի դոցենտ

SIMONYAN TIGRAN
Head of the Department of Legal Support and Control of legality of the RA State Supervision Service Candidate of Legal Sciencies, Docent of the YSU Chair of Criminal Law

СИМОНЯН ТИГРАН
Начальник управления правового обеспечения и контроля законности Службы государственного контроля РА, кандидат юридических наук, доцент кафедры уголовного права ЕГУ

ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՎ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ «ՍԵՌԱԿԱՆ ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍԵՌԱԿԱՆ ԱՆՁԵՌՆՄԽԵԼԻՈՒԹՅԱՆ» ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ՈՐՈՇ ՀԱՐՑԵՐ*

SOME QUESTIONS REGARDING LEGAL REGULATIONS ON CRIMES «AGAINST SEXUAL INTEGRITY AND SEXUAL FREEDOM» ACCORDING TO THE NEW CRIMINAL CODE OF THE REPUBLIC OF ARMENIA*

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ, КАСАЮЩИЕСЯ ПРАВОПРЕДПИСАНИЙ, УСТАНАВЛИВАЮЩИХ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА ПРЕСТУПЛЕНИЯ ПРОТИВ «ПОЛОВОЙ НЕПРИКОСНОВЕННОСТИ И ПОЛОВОЙ СВОБОДЫ» ПО НОВОМУ УК РА*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքով նախատեսված «Սեռական ազատության և սեռական անձեռնմխելիության» դեմ ուղղված հանցագործությունների իրավակարգավորումներին առնչվող մի շարք վիճահարույց հարցերի ուսումնասիրությանը: Հոդվածի շրջանակներում համեմատական վերլուծության հիման վրա բացահայտվել են բազմաթիվ խնդիրներ, որոնք կարող են բացասաբար ազդել հանցագործությունների որակման գործընթացի վրա՝ խաթարելով իրավակիրառ գործունեության բնականոն ընթացքը: Հոդվածի շրջանակներում ներկայացվել են օրենսդրության լրամշակմանն ուղղված մի շարք առաջարկություններ: Մասնավորապես նշվել է, որ նոր օրենսդրությամբ միավորվել են բռնաբարության և սեքսուալ բնույթի բռնի գործողությունների հանցակազմերը, սակայն բռնաբարության վտանգավորությունն ավելի բարձր է, քան սեքսուալ բնույթի բռնի այլ գործողություններինը, և դրա առանձին նախատեսման հիմնահարցը բաց է մնում:

Փաստվել է, որ առավել քան տարօրինակ է սեռական հարաբերության նմանակումը՝ որպես սեքսուալ բնույթի բռնի գործողությունների հանցակազմի օբյեկտիվ կողմի դրսևորման առանձնացումը: Սեռական հարաբերության նմանակումը կամ «իմիտացիան» առավել բնորոշ է երեխաներին, երբ վերջիններս փորձում են նմանակել իրենց ծնողների կամ այլ չափահասների սեքսուալ հարաբերությունները: Անդրադարձ է կատարվել նաև ծանրացնող հանգամանքների ոչ հաջող ձևակերպմանը, ինչի արդյունքում՝ քննարկվող հոդվածի իմաստով 12 տարին չլրացած անձը այլևս չի համարվում անօգնական վիճակում գտնվող:

Քննարկվել են նաև «առանց նրա համաձայնության ողջամիտ համոզմունքի» ձևակերպման խնդրահարույց տարրերը: Մասնավորապես, արձանագրվել է, որ կոնվենցիոն նորմերի, ինչպես նաև արտասահմանյան երկրների քրեական օրենսդրությամբ նախատեսված հանցատեսակների արհեստական ներմուծումը մեր քրեական օրենսդրության մեջ, առանց դրանք տեղայնացնելու և հաշվի առնելու ազգային օրենսդրության առանձնահատկությունները, կարող է ունենալ խիստ բացասական հետևանքներ:

Annotation

The article is devoted to the study of a number of controversial issues related to the legal regulation of crimes against "Sexual freedom and sexual inviolability" provided by the new Criminal Code of the Republic of Armenia. Within the framework of the article, based on a comparative analysis, many problems have been identified that can negatively affect the process of qualifying crimes, disrupting the normal course of law enforcement activities. Within the framework of the article, a number of recommendations for changing the legislation are given. In particular, it was noted that the crimes of rape and sexual assault are united by the new legislation, but the risk of rape is higher than other sexual assault and the question of its separate includance remains open.

It is stated that it is more than strange to single out “imitation of sexual intercourse” as a form of the sexual assault. Imitation of sexual intercourse is most common for children when they try to imitate sexual relations of their parents or other adults. Reference was also made to the unfortunate wording of aggravating circumstances, whereby a person who has not reached the age of 12 within the meaning of the article under discussion is no longer considered to be in a helpless state.

The problematic elements of the wording "without the reasonable consent of the victim" are discussed. It has been recorded that the artificial introduction of conventional norms into our criminal legislation, as well as crimes provided for by the criminal legislation of foreign states, without their localization and without taking into account the peculiarities of national legislation, can have very negative consequences.

Аннотация

Статья посвящена исследованию ряда спорных вопросов, связанных с правовым регулированием преступлений против «Половой свободы и половой неприкосновенности», предусмотренных новым Уголовным кодексом Республики Армения. В рамках статьи на основе сравнительного анализа выявлено множество проблем, способных негативно повлиять на процесс квалификации преступлений, нарушив нормальный ход правоохранительной деятельности. В рамках статьи дан ряд рекомендаций по изменению законодательства. В частности, отмечается, что изнасилование и насильственные действия сексуального характера новым законодательством объединены в одну статью, однако опасность изнасилования выше, чем в случае других насильственных действий сексуального характера, и вопрос о его отдельном закреплении остается открытым.

Констатируется, что выделение «имитации полового акта» как проявления объективной стороны насильственных действий сексуального характера более чем странно. Имитация полового акта чаще всего встречается у детей, когда они пытаются имитировать половые отношения своих родителей или других взрослых. Упоминается также о неудачной формулировке отягчающих обстоятельств, вследствие чего лицо, не достигшее 12-летнего возраста по смыслу обсуждаемой статьи, уже не считается находящимся в беспомощном состоянии.

Обсуждаются также проблемные элементы формулировки «без разумного согласия потерпевшего». В данной связи фиксируется, что искусственное введение в наше уголовное законодательство конвенционных норм, а также преступлений, предусмотренных уголовным законодательством иностранных государств, без их локализации и без учета особенностей национального законодательства может иметь весьма негативные последствия.

Հիմնաբառեր՝ մարդու սեռական ազատության և անձեռնմխելիության դեմ ուղղված հանցատեսակներ, ՀՀ քրեական նոր օրենսգիրք, բռնաբարություն և սեքսուալ բնույթի բռնի գործողություններ, սեռական հարաբերության նմանակումը կամ սեռական կարիքները բավարարելը, սեռական ներթափանցում, 12 տարին չլրացած անձ, համաձայնության ողջամիտ համոզմունք, մանկական պոռնոգրաֆիա, գրուումինգ:

Keywords: crimes against sexual freedom and inviolability, the new Criminal Code of the Republic of Armenia, rape and sexual violence, imitation of a sexual intercourse or satisfaction of a sexual need, sexual penetration, a person under 12 years of age, consent to sexual activity, child pornography, grooming.

Ключевые слова: преступления против половой свободы и неприкосновенности человека; новый Уголовный кодекс РА; изнасилование и насильственные действия сексуального характера; имитация полового акта или удовлетворение половой потребности; половое проникновение; лицо, не достигшее 12-летнего возраста; уверенность в согласии; детская порнография; груминг.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / INTERNATIONAL PUBLIC LAW / МЕЖДУНАРОДНОЕ ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО

ԿԱԼՈՒԳԱՐՈՒ ԿՈՐԻՆԱ
Կարիերային դիվանագետ, Քիշնևի պետական համալսարանի միջազգային և եվրոպական իրավունքի դեպարտամենտի ասպիրանտ

CĂLUGĂRU CORINA
Career Diplomat, PhD Student of the Chişinău State University Department of International and European Law

КАЛУГАРУ КОРИНА
Карьерный дипломат, аспирант департамента международного и европейского права Кишиневского государственного университета

ՀԱՄԱՑԱՆՑԸ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ*

THE INTERNET AND PUBLIC INTERNATIONAL LAW*

ИНТЕРНЕТ И МЕЖДУНАРОДНОЕ ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО*

Ամփոփագիր

Տվյալ հոդվածի հիմնական նպատակն է փորձել բացահայտել, թե համացանցի զանգվածային տարածումը, սոցիալական, տնտեսական և մշակութային անգնահատելի հետևանքներից բացի, ինչ ազդեցություն է ունեցել ընդհանուր առմամբ միջազգային իրավական համակարգի գործողության վրա:

Մասնավորապես, նշվում է, որ այսօր համացանցն իրողություն է, սակայն հստակ ընդգծված չէ դրա տեղը միջազգային իրավունքում: Հետևաբար, անհրաժեշտություն է առաջանում որոշելու միջազգային իրավունքի և համացանցային տեխնոլոգիաների սահմանագծերը, ինչպես նաև բացահայտելու դրանց՝ մեկը մյուսի վրա ազդեցությունը: Մեր օրերում, փաստորեն, համացանցը հասարակական կյանքի կարևորագույն չափորոշիչներից է: Այն հանդիսանում է թե՛ որպես հանրային տարածություն, թե՛ հասարակական կարգի ինքնուրույն ճյուղ և թե՛ հանրային շահի նշանակալի ռեսուրս: Համացանցը ստեղծում է մի աշխարհ, որտեղ մուտք կարող են գործել բոլորը՝ առանց ռասայով, գույքային դրությամբ, ռազմական հզորությամբ կամ ծննդավայրով պայմանավորված արտոնությունների կամ նախապաշարմունքների: Այդ աշխարհում յուրաքանչյուրը և ցանկացած եղանակով կարող է անկաշկանդ արտահայտել իր համոզմունքները, որքան էլ յուրահատուկ դրանք լինեն, առանց մտավախության, որ իրեն կարող են հարկադրել լռելու կամ ենթարկվելու:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների, այդ թվում՝ համացանցի փոփոխությունները ցանկացած պարագայում հանգեցնում են տնտեսական և քաղաքական գործունեության հանրային ու մասնավոր կարգավորման նոր իրավական կառուցակարգերի զարգացմանը, ինչպես նաև նպաստում են հանրային իրավունքի ավանդական այնպիսի ինստիտուտների

կատարելագործմանը, ինչպիսիք են Հեռահաղորդակցությունների միջազգային միությունը և մտավոր սեփականության համաշխարհային կազմակերպությունը:

Ամփոփելով հետազոտությունը՝ հեղինակը նշում է, որ միջազգային իրավունքը պետություն-ների և այլ շահագրգիռ կողմերի համագործակցության յուրահատուկ գործիք է: Համացանցում մեծ թվով համաձայնագրերի և պայմանագրերի առկայության առավելությունն այն է, որ դրանով պայմանավորված՝ զգալիորեն նվազում են համապատասխան իրավակարգավորումներում առկա հակասությունները, ինչն էլ նպաստում է ուսումնասիրվող ոլորտում ժողովրդավարության զարգացմանը և արդարության ամրապնդմանը:

Annotation

The main aim of this article is to try and understand how the massive spread of the Internet - which certainly had immeasurable social, economic and cultural consequences - has also had an impact on the systematic way the international legal system – taken as a whole – works and, in particular, on the way the same exercises its main functions.

It is mentioned that now Internet is a reality but without a clear place in the international law and we are dealing in the frame of the international law and Internet technology and how they have and will affect each other. In fact, the Internet is now an essential parameter of social life. It operates there both as a public space, a field of public order and a resource of public interest. The Internet is creating a world that all may enter without privilege or prejudice accorded by race, economic power, military force, or place of birth. It has created a world where anyone, anywhere may express his or her beliefs, no matter how singular, without fear of being coerced into silence or conformity.

In any event, changes in information communication technology, including but not limited to the Internet, are causing the development of new public law structures for public and private regulation of commercial and political activities making use of these technologies, and also are causing the redesign and streamlining of traditional public law institutions such as the International Telecommunications Union and the World Intellectual Property Organization.

In conclusion it is mentioned that International law plays a role as a tool for cooperation among states and other stakeholders. The advantage of having more international treaties and agreements in the Internet field is that regulatory conflicts would be diminished to a large extent and will prove itself with the introduction of more democracy and justice in this field.

Аннотация

Основная цель настоящей статьи – попытаться понять, как массовое распространение Интернета, которое, безусловно, имело неизмеримые социальные, экономические и культурные последствия, также оказало влияние на систематический подход к работе международной правовой системы в целом. В частности, отмечается, что сегодня Интернет стал реальностью, однако без четкого обозначения его места в международном праве. Следовательно, мы имеем дело с определением рамок международного права и интернет-технологий и того, как они влияют и будут влиять друг на друга.Фактически, Интернет сейчас – это важнейший параметр общественной жизни.

Он функционирует и как общественное пространство, и как отрасль общественного порядка, и как ресурс общественного интереса. Интернет создает мир, в который могут войти все без привилегий и предубеждений, обусловленных расой, экономическим состоянием, военной мощью или местом рождения. В этом мире каждый и как угодно может выражать свои убеждения, какими бы уникальными они ни были, не опасаясь быть принужденным к молчанию или подчинению.

В любом случае, изменения в информационно-коммуникационных технологиях, включая Интернет, но не ограничиваясь им, вызывают развитие новых публично-правовых структур публичного и частного регулирования коммерческой и политической деятельности с использованием этих технологий, а также способствуют преобразованию и рационализации традиционных институтов публичного права, таких как Международный союз телекоммуникаций и Всемирная организация интеллектуальной собственности.

Обобщая исследование, автор отмечает, что международное право играет роль инструмента сотрудничества между государствами и другими заинтересованными сторонами. Преимущество наличия большего количества международных договоров и соглашений в сфере Интернета заключается в том, что нормативные противоречия будут в значительной степени уменьшены, а последнее поспособствует развитию демократии и утверждению справедливости в исследуемой области.

Հիմնաբառեր՝ Ինտերնետ, համակարգչային ցանց, իրավական նկարագրություն, միջազգային իրավական համակարգ, միջազգային հանրային իրավունք, համացանցի տեղը միջազգային իրավունքում:

Keywords: Internet, computer net, legal definition, international legal system, public international law, place of the Internet in the international law.

Ключевые слова: Интернет, компьютерная сеть, правовое предписание, международная право-вая система, международное публичное право, место Интернета в международном праве.

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ / INITIAL AND CONTINUOUS TRAINING / ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА И ПЕРЕПОДГОТОВКА

ԽՈՒՐՇՈՒԴՅԱՆ ԱՐՏԱՇԵՍ
Սոցիոլոգիական գիտությունների թեկնածու, ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի հեռաուսուցման և ՏՏ դեպարտամենտի ղեկավար

KHURSHUDYAN ARTASHES
Doctor of Sociology, Head of the RA Academy of Justice Department of Distance Learning and IT

ХУРШУДЯН АРТАШЕС
Кандидат социологических наук, руководитель департамента дистанционного обучения и ИТ Академии юстиции Армении

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԵՎ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՎՐԱ*

IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON MODERN LEARNING AND EDUCATION*

ВЛИЯНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА НА СОВРЕМЕННОЕ ОБУЧЕНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ*

Ամփոփագիր

Սույն հոդվածն անդրադառնում է արհեստական բանականությանը և դրա ազդեցությանն ուսուցման և կրթության վրա: Ներկայացվում են արհեստական բանականության ոլորտում որոշ զարգացումներ, և այն հնարավորությունները, որոնք արհեստական բանականությունն ընձեռում է կրթության ոլորտում: Քննարկվում են կրթության էլիտարիզմը և դրա իրականացման հիմնական կրթական մեթոդը՝ առկա ուսուցումը, կրթության ժողովրդավարացումը, ճկունությունը, ինքնակրթությունը, շարունակական կամ ցկյանս կրթությունը և դրանց իրականացման հիմնական ուսումնական մեթոդը՝ էլեկտրոնային ինտերակտիվ ուսուցումը:

Անդրադարձ է կատարվում նաև արհեստական բանականության տեսակներին՝ հասկանալու համար, թե ինչպես կարող է արհեստական բանակությունը լրացնել և բարելավել ժամանակակից ուսուցումը և կրթությունը: Այդ նպատակով ներկայացվում են արհեստական բանականության հետ փոխկապված մի շարք կարևոր հասկացություններ:

Հոդվածում անդրադարձ է կատարվում նաև, թե ինչպես է արհեստական բանականությունը փոխակերպում աշխատանքի շուկան, մասնագիտությունները, ինչպես է ազդում գործազրկության վրա: Ներկայացվում են նաև արհեստական բանականության զարգացման արդյունքում աշխատանքի որոշ տեսակների փոփոխության հավանականությունը և արհեստական բանականության ազդեցությունն էլեկտրոնային ուսուցման հարթակների, լուծումների և կրթական կառուցվածքների կատարելագործման և արդիականացման վրա: Հատուկ անդրադարձ է կատարվում նաև իրավաբանական կրթության ապահովման տիրույթում արհեստական բանականության կիրառման հնարավորություններին:

Annotation

The article talks about Artificial intelligence and its impact on learning and education. Some developments in the field of artificial intelligence are presented, and possibilities that Artificial Intelligence empowers education field with are also covered.

The concepts of elitarism in education and its main implementation method-face to face learning is presented. Modern educational paradigms - democratization of education, flexibility of learning, self-directed learning, contenuous and life time learning and their main implementation method - interactive e-learning are addressed as well. Article also talks about the types of Artificial Intelligence to understand how it may augment and improve modern learning and education. The article also touches upon how Artificial Intelligence transforms labour market and professions, and how it impacts the unemployment. The probability of change of some types of jobs as a result of development of Artficial Intelligence is presented as well. The article also introduces the impact of Artificial Intellgence on the improvement and modernization of e-learning platforms, solutions and educational structures. The possiblities of the use of Artificial intelligence in the field of legal education are specifically presented in the article as well.

Аннотация

Статья посвящена искусственному интеллекту и его влиянию на обучение и образование. В статье представлены некоторые направления развития искусственного интеллекта, а также возможности, которые искусственный интеллект предоставляет в сфере образования. В статье представлены концепция элитаризма в образовании и очное обучение как основной метод осуществления элитаризма в образовании, а также демократизация образования, гибкость обучения, самообучение, непрерывность обучения или обучение в течении всей жизни и электронное интерактивное обучение, как основной образовательный метод для осуществления вышеназванных образовательных парадигм.

Представляются также типы искусственного интеллекта для того, чтобы понять, как искусственный интеллект может дополнить и улучшить современное обучение и образование. С этой целью рассмотрен также ряд важных понятий, которые взаимосвязаны с искусственным интеллектом. В статье рассматривается также, как искусственный интеллект преобразовывает рынок труда и профессии и как влияет на безработицу, а также вероятность изменения некоторых типов труда в результате развития искусственного интеллекта.

В статье проанализировано также влияние искусственного интеллекта на совершенствование и модернизацию платформ и решений электронного обучения и образовательных структур. Кроме того, обсуждаются возможности использования искусственного интеллекта в сфере юридического образования.

Հիմնաբառեր՝ արհեստական բանականություն, մեծ տվյալներ, մեքենայացված ուսուցում, խորքային ուսուցում, անհատականացված ուսուցում, ադապտացվող ուսուցում

Ключевые слова: искусственный интеллект, большие данные, машинное обучение, глубинное обучение, персонализированное обучение, адаптивное обучение

Keywords: artificial intelligence, big data, machine learning, deep learning, personalized learning, adaptive learning

ՌՈՄԱՉՅՈՎ ՌՈՄԱՆ
«P-Техно» մասնավոր հետախուզական կազմակերպության ղեկավար և հիմնադիր

ROMACHEV ROMAN
Founder & CEO of the Private Intelligence Company "R-Techno»

РОМАЧЕВ РОМАН
Руководитель и основатель частной разведывательной компании «Р-Техно»

ԱՊԱԿԵՆՏՐՈՆԱՑՎԱԾ ՀԵՏԱԽՈՒԶԱԿԱՆ ՑԱՆՑԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՈՒՄՆ ԸՍՏ HIRAMA ՄՈԴԵԼԻ՝ ԻՈՍԻՖ ԳՐԻԳՈՒԼԵՎԻՉԻ ԱՐԳԵՆՏԻՆԱԿԱՆ ՑԱՆՑԻ ՕՐԻՆԱԿՈՎ*

BUILDING DECENTRALIZED INTELLIGENCE NETWORKS USING THE HIRAMA MODEL: A CASE STUDY OF THE ARGENTINE NETWORK OF JOSEPH GRIGULEVICH*

ПОСТРОЕНИЕ ДЕЦЕНТРАЛИЗОВАННЫХ РАЗВЕДЫВАТЕЛЬНЫХ СЕТЕЙ ПО МОДЕЛИ HIRAMA НА ПРИМЕРЕ АРГЕНТИНСКОЙ СЕТИ ИОСИФА ГРИГУЛЕВИЧА*

110-летию Иосифа Ромуальдовича Григулевича посвящается

Ամփոփագիր

Հոդվածում հեղինակը ներկայացնում է խորհրդային լեգենդար հետախույզ Իոսիֆ Ռոմուալդի Գրիգուլևիչի գործակալական ցանցը: Ուսումնասիրվում է Լատինական Ամերիկայի տարածքում, մասնավորապես՝ Արգենտինայում, ֆաշիստական Գերմանիայի դեմ պայքարում Գրիգուլևիչի ցանցի դիվերսիոն-հետախուզական գործունեության հաջողության գենեզիսը: Գրիգուլևիչի ցանցը դիտարկվում է հիրամա (hirama) տիպի ապակենտրոնացված ցանցային համայնքների կառուցման պրիզմայի ներքո: Վերլուծության է ենթարկվում Ինտերնետ ցանցի տեղեկատվական տիրույթում գործող և Ուկրաինայի ու ԱՄՆ-ի տեղեկատվական օպերացիաներին հակազդող ռուսաստանամետ հաքերական և PSYOP-խմբերի գործունեությունը: Կատարվում են նաև որոշակի խմբերի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանն ուղղված կառուցողական առաջարկություններ:

Հեղինակը եզրակացնում է, որ HIRAMA տեսակի ցանցային համայնքների մոդելները հանդիսանում են ապակենտրանացված հետախուզական ցանցերի կառուցման առավել արդյունավետ եղանակ:

Annotation

This article explores the intelligence network of the legendary Soviet spy Joseph Romualdovich Grigulevich. It investigates the genesis of the success of Grigulevich's covert intelligence operations in combating Nazi Germany, in Latin America and particularly in Argentina.

The Grigulevich network is analyzed through the lens of building decentralized networked communities called HIRAMA. The article also scrutinizes the activities of pro-Russian hacker and PSYOP groups operating in the Internet informative realm and countering information operations by Ukraine and the United States. Constructive recommendations are provided to enhance the effectiveness of certain groups.

The author believes that network community models like HIRAMA represent the most effective approach to constructing decentralized intelligence networks.

Аннотация

В настоящей статье автором рассмотрена агентурная сеть легендарного советского разведчика Иосифа Ромуальдовича Григулевича. Изучен генезис успеха диверсионно-разведывательной деятельности сети Григулевича в борьбе с фашистской Германией на территории Латинской Америки и, в частности, в Аргентине. Сеть Григулевича рассмотрена через призму построения децентрализованных сетевых сообществ типа хирама (hirama). Проанализирована деятельность про-российских хакерских и PSYOP-групп, действующих в информационном пространстве в сети Интернет и противодействующих информационным операциям Украины и США. Даны конструктивные рекомендации по усилению эффективности некоторых групп.

Автор считает, что модели сетевых сообществ по типу хирама являются наиболее эффективным способом построения децентрализованных разведывательных сетей.

Հիմնաբառեր՝ PSYOP, OSINT, HUMINT, հաքեր, հիրամա, հետախուզական ցանց, գործակալական ցանց, լրտեսական ցանց, ցանցային կառուցվածք:

Keywords: PSYOP, OSINT, HUMINT, hacker, hirama, intelligence network, intelligence ring, spy ring, network structure.

Ключевые слова: PSYOP, OSINT, HUMINT, хакер, хирама, разведывательная сеть, агентурная сеть, шпионская сеть, сетевая структура.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2024 1(11)

ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ / THEORY OF STATE AND LAW / ТЕОРИЯ ГОСУДАРСТВА И ПРАВА

ՄԱԼԽԱՍՅԱՆ ԼԻԱՆԱ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, ՀՀ ԳԱԱ փիլիսոփայության, սոցիոլոգիայի և իրավունքի ինստիտուտի դոկտորանտ, Երևանի Հայբուսակ համալսարանի իրավագիտության և միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտի տնօրեն

MALKHASYAN LIANA
Candidate of Legal Sciences, Doctoral Student of the Institute of Philosophy, Sociology and Law of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia, Director of the Institute of Jurisprudence and International Relations of Haybusak Yerevan University

МАЛХАСЯН ЛИАНА
Кандидат юридических наук, докторант Института философии, социологии и права Национальной академии наук Республики Армения, директор Института правоведения и международных отношений Ереванского университета Айбусак

ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ՏԻՊԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ*

CRITERIA FOR TYPOLOGY OF STATES AND LEGAL SYSTEMS*

КРИТЕРИИ ТИПОЛОГИИ ГОСУДАРСТВ И ПРАВОВЫХ СИСТЕМ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում հեղինակը հանգամանորեն վերլուծել է պետությունների և իրավական համակարգերի տիպաբանության հիմքում ընկած գիտականորեն հիմնավորված չափանիշները, որոնք, ըստ էության, տարբերվում են մինչ այդ ընդունված ֆորմացիոն և քաղաքակրթական մոտեցումներից: Նրա կարծիքով, այդ չափանիշները մեծամասամբ կրում են իրավաբանական բնույթ և առավել հարիր են պետության և իրավունքի տիպականացման հարցում:

Որոշակիություն մտցնելով «պետության և իրավունքի տիպ» հասկացության մեջ՝ հեղինակը փորձել է պատասխանել հետևյալ հարցին. ո՞րն է գլխավորը պետությունների և իրավական համակարգերի տիպերից յուրաքանչյուրում:

Պետության և իրավական համակարգերի դասակարգման հիմքում որպես չափանիշներ առաջարկվել են՝ պետության և իրավունքի զարգացվածության աստիճանը (իրավաբանական չափանիշ), քաղաքական մշակույթի բովանդակային առանձնահատկությունները (եվրոպական մշակույթ, կրոնական-մահմեդական մշակույթ, սլավոնական մշակույթ և այլն), հասարակության գիտակցության և իրավագիտակցության համակարգը (գաղափարական չափանիշ):

Նոր հեղինակային հայեցակարգային մոտեցման շնորհիվ պետությունները դասակարգվել են հետևյալ կերպ՝ հնագույն ժամանակաշրջանի թագավորություններ (Խեթական, ասորաբաբելոնական, հայկական (Արատտա), հնդկական, հունահռոմեական (հանրապետություն, միապետություն), միջին դարերի քաղաք-պետություններ, իշխանություններ, միապետություններ, նոր և նորագույն ժամանակաշրջանի պետություններ (զարգացած իրավական ժողովրդավարական, ավանդական սահմանադրական

միապետություններ, հանրապետություններ, կրոնական պետություններ, չճանաչված պետական կազմավորումներ):

Միևնույն ժամանակ, իրավական համակարգերը դասակարգվել են հետևյալ կերպ՝ աշխարհիկ և կրոնական, արևմտաեվրոպական և արևելյան, ժողովրդավարական և ավտորիտար:

Аннотация

В статье автором подробно проанализированы научно-обоснованные критерии, лежащие в основе типологии государств и правовых систем, которые существенно отличаются от принятых ранее формационного и цивилизационного подходов. По мнению последнего, эти критерии носят преимущественно правовой характер и больше подходят для стандартизации государства и права.

Внося определенность в понятие «тип государства и права», автор попытался ответить на вопрос: что является главным в каждом из типов государств и правовых систем?

В качестве критериев классификации государственно-правовых систем автором предлагаются: степень развития государства и права (правовой критерий), содержательные особенности политической культуры (европейская культура, религиозно-мусульманская культура, славянская культура и др.), система общественного сознания и правосознания (идеологический критерий). В соответствии с новой авторской концепцией, предлагается следующая классификация государств: царства античного периода (Хеттское, Ассирийское, Армянское (Аратта), Индийское, Грекоримское (республики, монархии), средневековые города-государства, княжества, монархии, государства нового и новейшего периодов (развитые правовые демократии, традиционные конституционные монархии, республики, религиозные государства, непризнанные государственные образования).

В то же время предлагается следующая классификация правовых систем: светские и религиозные, западноевропейские и восточные, демократические и авторитарные.

Annotation

In this article, the author analyzed in detail the scientifically based criteria that underlie the typology of states and legal systems, which differ significantly from the previously accepted formational and civilizational approaches. According to the author, these criteria are predominantly of a legal nature and are more suitable for standardizing the state and law.

Bringing certainty to the concept of state and type of law, the author tried to answer the following question: what is the main thing in each of the types of states and legal systems.

The author proposed as criteria for the classification of the state and legal systems: the degree of development of the state and law (legal criterion), the substantive features of political culture (European culture, religious-Muslim culture, Slavic culture, etc.), the system of public consciousness and legal awareness (ideological criterion).

Due to the new author's conceptual approach, the states are classified as: kingdoms of the ancient period (Hittite, Assyrian, Armenian (Aratta), Indian, Greco-Roman (republic, monarchy), secondary city-states, principalities, monarchies, states of the new traditional period (developed legal states) constitutional monarchies , republics, religious states, unrecognized state entities).

As for legal systems, they are classified into secular and religious, Western European and Eastern, democratic and authoritarian legal systems.

Հիմնաբառեր՝ պետություն, իրավունք, իրավական համակարգ, տիպաբանություն, ֆորմացիոն և քաղաքակրթական մոտեցումներ:

Ключевые слова: государство, право, правовая система, типология, формационный и цивилизационный подходы.

Keywords: state, law, legal system, typology, formational and civilizational approaches.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PUBLIC LAW / ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО

ԱՄՅԱՆ ՄԱՐԳԱՐԻՏ
Հայաստանի Հանրապետության
արդարադատության ակադեմիայի պրոռեկտոր

AMYAN MARGARIT
Vice-Rector of the Academy of Justice
of the Republic of Armenia

АМЯН МАРГАРИТ
Проректор Академии юстиции
Республики Армения

ԴԱՏԱՎՈՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՂ ԳԻՏԱԿԱՆ, ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԱՄԱՏԵՂԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆԸ ԴԱՏԱՎՈՐԻ ՊԱՇՏՈՆԻ ՀԵՏ*

THE COMPATIBILITY OF SCIENTIFIC, TEACHING AND CREATIVE ACTIVITY PERFORMED BY A JUDGE WITH THE DUTIES OF A JUDGE*

СОВМЕСТИМОСТЬ ВЫПОЛНЯЕМОЙ СУДЬЕЙ НАУЧНОЙ, УЧЕБНОЙ И ТВОРЧЕСКОЙ РАБОТЫ С ДОЛЖНОСТЬЮ СУДЬИ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում քննարկվում է, թե որքանով է դատավորի կողմից կրթական գործունեությամբ զբաղվելը համատեղելի դատավորի բուն մասնագիտական գործունեության հետ:

Դասավանդումը, որպես արտադատական գործունեություն, դիտարկվում է երկու տեսանկյունից. Անկախության կորստի վտանգ /շահերի բախում/ և վնաս արդարադատության որակին: Շահերի բախման տեսանկյունից հեղինակը, հոդվածում կատարելով վերլուծություն, հանգել է այն եզրահանգման, որ այդպիսիք առկա չեն, քանի որ, դատավորը դասավանդելիս չի գործում իր իրավասությունների սահմանում, այդ սահմանում չի կատարում գործողություն կամ ընդունում որոշում, որը հանգեցնում է իր կամ իր հետ փոխկապակցված անձի գույքային կամ իրավական դրության բարելավմանը:

Մյուսը, դա արդարադատության որակն է: Եթե դատավորի բուն գործունեությունը, այն է՝ արդարադատության իրականացումը, չի խաթարվում դասավանդման արդյունքում (բեկանված վճիռների բացակայություն կամ սակավաթիվ բեկանումներ, դատավարության ողջամիտ ժամկետների պահպանություն, գործով կողմերի բողոքների բացակայություն և այլն) ապա նման գործունեությամբ զբաղվելու արգելքը բացակայում է: Ավելին, ուսումնասիրության մեջ նկատվում է, որ դասավանդումը խրախուսվում է և՛ ներպետական օրենսդրությամբ և՛ միջազգային փաստաթղթերով:

Այդուհանդերձ, աշխատանքում ընդգծվում է, որ դատավորի հիմնական գործառույթն ու առաքելությունը արդարադատության իրականացումն է, արտադատական ոչ մի գործունեություն չպետք է խոչընդոտի դատավորի հիմնական պարտականությունների կատարմանը:

Annotation

The article discusses the compatibility of judge's teaching activity with the judge's profession. Teaching, as an extrajudicial activity, is considered from two perspectives: risk of loss of independence /conflict of interests/ and damage to the quality of justice. From the point of conflicts of interest, the author, by analyzing the article, came to the conclusion that there are no any conflicts, as during the teaching process, the judge does not act in the frames of his powers.

The second point is the quality of justice. If the main activity of the judge, that is, the administration of justice, is not disrupted as a result of teaching (absence of overturned judgments or few ones, maintenance of reasonable trial terms, absence of complaints from the parties of the case, etc.), then the prohibition to be engaged in such activities is absent. Furthermore, the study notes that teaching is encouraged by both domestic legislation and international documents.

Nevertheless, in the article it is emphasized that the main function and mission of the judge is the administration of justice, no extrajudicial activity should prevent the performance of the judge's main duties.

Аннотация

В статье рассматривается вопрос о том, насколько преподавательская деятельность судьи совместима с его профессиональной деятельностью. Преподавание как внесудебная деятельность рассматривается с двух позиций. Первая – риск потери независимости /конфликт интересов/ и ущерба качеству правосудия. С точки зрения конфликта интересов автор, проведя соответствующий анализ, приходит к выводу, что их нет, поскольку преподавая, судья не действует в рамках своих полномочий.

В связи с качеством правосудия отмечается, что, если основная деятельность судьи, а именно осуществление правосудия, не нарушается в результате преподавания (отсутствие отмененных приговоров или незначительное их количество, соблюдение разумных сроков судебного разбирательства, отсутствие жалоб сторон по делу и т.п.), то запрет заниматься такой деятельностью отсутствует. Кроме того, в исследовании отмечается, что преподавание поощряется как внутренним законодательством, так и международными документами.

Тем не менее, в работе подчеркивается, что основной функцией и миссией судьи является осуществление правосудия. Следовательно, никакая внесудебная деятельность не должна препятствовать исполнению судьей своих основных обязанностей.

Հիմնաբառեր՝ կրթական գործունեություն, «Դատավորների կարգավիճակի մասին» Եվրոպական խարտիա, շահերի բախում, Դատավորների վարքագծի բանգալորյան սկզբունքներ, արդարադատության որակ:

Ключевые слова: преподавательская деятельность, Европейская хартия «О статусе судей», конфликт интересов, Бангалорские принципы поведения судей, качество правосудия.

Keywords: teaching activities, European Charter on the Status forJudges, conflict of interests, Bangalore Principles of the Judicial Conduct, quality of justice.

ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ՎԱՐՍԻԿ
Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության ակադեմիայի դատական համակարգի ունկնդիրների ուսուցման կազմակերպման բաժնի ղեկավար

GRIGORYAN VARSIK
Head of the Unit of Organization of Training for Trainees of Judiciary of the Academy of Justice of the Republic of Armenia

ГРИГОРЯН ВАРСИК
Руководитель отдела по организации обучения слушателей судебной системы Академии юстиции Республики Армения

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԿՅԱՆՔԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԱՏՄԱՏԵՍԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ*

HISTORICAL-THEORETICAL ANALYSIS OF THE RIGHT TO PRIVATE LIFE*

ИСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПРАВА НА ЛИЧНУЮ ЖИЗНЬ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է մասնավոր կյանքի իրավունքի պատմատեսական վերլուծությանը: Այդ կապակցությամբ նշվում է, որ տվյալ իրավունքի պատմական նախադրյալների և զարգազման տեսական վերլուծությունը կարող է օգտակար լինել գործող օրենսդրության խնդիրների և բացթողումների վերհանման ու որոշակի բարեփոխումների անհրաժեշտությունը հիմնավորելու և դրանց հնարավոր ուղիները նախանշելու համար:

Բացի այդ, հեղինակն ընդգծում է այն հանգամանքը, որ բազմաթիվ երկրներում մասնավոր կյանքի իրավունքը, նույնիսկ սահմանադրությամբ և օրենքներով երաշխավորված լինելով, հաճախ մնում է թղթի վրա: Մինչդեռ, ըստ նրա, անհրաժեշտ է հաշվի առնել նաև, որ դրա ապահովումը պայմաններ է ստեղծում նաև մարդու այլ իրավունքների իրացման համար: Մասնավորապես՝ անհատի ազատ զարգացման, ինքնություն և համոզմունքներ ունենալու հնարավորության, ինչպես նաև մարդկանց՝ քաղաքական, տնտեսական, սոցիալական և մշակութային կյանքին մասնակցելու կարողության և այլն:

Ամփոփելով՝ հեղինակը եզրակացնում է, որ մասնավոր կյանքի իրավունքը ենթադրում է սեփական ցանկություններին համապատասխան ապրելու կարողություն և ձևավորում է անձնական գաղտնիության սահմանները, որը կապված է մարդու անձնական կյանքին ցանկացած տեսակի կամայական միջամտության արգելքի հետ:

Annotation

The article is devoted to the historical and theoretical analysis of the right to private life. In this regard, it is noted that a theoretical analysis of the historical background and development of this right can be useful for identifying problems and gaps in the current legislation, as well as justifying the need for appropriate reforms and identifying possible ways to carry them out.

In addition, the author emphasizes the fact that in many countries the right to private life, although guaranteed by the constitution and laws, often remains on paper. At the same time, in his opinion, it is also necessary to take into account that the protection of private life creates conditions for the implementation of other human rights. In particular, the possibility of free development of a person

with identity and beliefs, as well as the ability of people to participate in civil, economic, social and cultural life, etc.

Summing up, the author comes to the conclusion that the right to private life presupposes the opportunity to live in accordance with one's desires and forms the boundaries of personal life, which is associated with the prohibition of any arbitrary interference in a person's private life.

Аннотация

Статья посвящена историко-теоретическому анализу права на частную жизнь. В связи с этим отмечается, что теоретический анализ исторических предпосылок и развития данного права может быть полезен для выявления проблем и пробелов действующего законодательства, а также обоснования необходимости соответствующих реформ и определения возможных путей их проведения.

Кроме того, автором подчеркивается то обстоятельство, что во многих странах право на частную жизнь, хотя и гарантируется конституцией и законами, зачастую остается на бумаге. При этом, по его мнению, необходимо также учитывать, что защита частной жизни создает условия для реализации и других прав человека. В частности, возможности свободного развития личности, имеющей самобытность и убеждения, а также способности людей участвовать в гражданской, экономической, социальной и культурной жизни и т. д.

Подводя итоги, автор приходит к заключению, что право на частную жизнь предполагает возможность жить в соответствии со своими желаниями и образует границы личной жизни, что связано с запретом любого произвольного вмешательства в частную жизнь человека.

Հիմնաբառեր՝ մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիություն, անձնական կյանքի իրավունք, անձնական և ընտանեկան կյանքի գաղնիություն, նամակագրության գաղնիություն, միջամտություն:

Keywords: privacy, right to private life, privacy of personal and family life, privacy of correspondence, interference.

Ключевые слова: неприкосновенность частной жизни, право на личную жизнь, тайна личной и семейной жизни, тайна переписки, вмешательство.

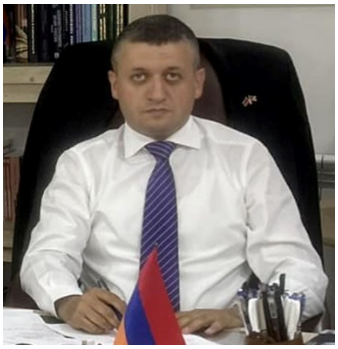

ՂԱԶԱՐՅԱՆ ՀԱՅԿ
ՀՀ Եվրոպական համալսարանի իրավագիտության և միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի իրավագիտության ամբիոնի հայցորդ

GHAZARYAN HAYK
Applicant of the Chair of Law of the Faculty of Law and International Relations of the Republic of Armenia European University

КАЗАРЯН АЙК
Соискатель кафедры права факультета права и международных отношений Европейского университета Республики Армения

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԱԿՏԻ ՀԱՐԿԱԴԻՐ ԿԱՏԱՐՄԱՆ, ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԻ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ*

PECULIARITIES AND PROBLEMS OF THE PROCEDURE OF ENFORCEMENT OF PUBLIC LAW MONETARY CLAIMS AND COMPULSORY EXECUTION OF ADMINISTRATIVE ACT*

ОСОБЕННОСТИ И ПРОБЛЕМЫ ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА ПУБЛИЧНО-ПРАВОВЫХ ДЕНЕЖНЫХ ТРЕБОВАНИЙ И ПРИНУДИТЕЛЬНОЕ ИСПОЛНЕНИЕ АДМИНИСТРАТИВНОГО АКТА*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է վարչական ակտերի հիմնական մասը կազմող հանրային իրավունքի դրամական պահանջների կատարման ընթացակարգի առանձնահատկություններին և խնդիրներին: Նշված խմբի վարչական ակտերը շոշափում են հասարակության լայն շրջանակի իրավունքներն ու պարտականությունները, ինչը հանգեցնում է նրա նկատմամբ հանրային մեծ հետաքրքրության և այս ոլորտում առկա օրենսդրական և պրակտիկայում առկա վիճահարույց խնդիրների վերհանման անհրաժեշտությանը:

Հետազոտության նպատակն է վեր հանել դատական ակտերի հարկադիր կատարման փուլում առկա հիմնական խնդիրները, վերլուծել դրանց պատճառները և ներկայացնել անհրաժեշտ լուծումներ:

Հոդվածի շրջանակներում ուսումնասիրվել են դատական ակտերի հարկադիր կատարմանն առնչվող օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան՝ դատական պրակտիկայի վերլուծության հիման վրա: Առանձին հարցերի շուրջ իրականացվել է նաև միջազգային փորձի և միջազգային իրավական չափորոշիչների վերլուծություն՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրական կարգավորումների համադրմամբ:

Թեմայի ուսումնասիրության և վերլուծության արդյունքում հեղինակը հանրային դրամական պահանջների կատարման կարգը դիտարկել է որպես դիմումի հիման վրա վարչական ընթացակարգ և հանդես է եկել մի շարք անհրաժեշտ օրենսդրական փոփոխությունների առաջարկներով, որոնք կարող են նպաստել ոլորտի բարելավմանը:

Վարչական ակտի կատարումը հանդես է գալիս որպես պետության և ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձի միջև հանրային իրավունքի ոլորտում ծագած «բախման» լուծման իրավական ձև, ինչն առավել է ընդգծում վարչական ակտերի կատարման հարցի ուսումնա-

սիրման արդիականությունն ու գործնական նշանակությունը:

Վարչական մարմինների կողմից իրենց իրավասության շրջանակներում ընդունված վարչական ակտերը դրանց հասցեատերերի կողմից, բնականաբար, ենթակա են պարտադիր կատարման, իսկ այն դեպքերում, երբ հասցեատերը չի կատարում իրավաբանական ուժ ստացած վարչական ակտը, օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգումները հնարավորություն են տալիս վարչական մարմնին միակողմանի և առանց դատարանի միջամտության հասնել վարչական ակտի կատարմանը, ինչն էլ վարչական ակտի հարկադիր կատարման էությունն է:

Annotation

The article is dedicated to the features and problems of the procedure for the execution of monetary claims of public law, which is the main part of administrative acts. The administrative acts of the mentioned group affect the rights and responsibilities of a wide range of society, which leads to a great public interest in it and the need to highlight controversial issues in the legislation and practice in this area.

The purpose of the research is to highlight the main problems in the stage of enforcement of judicial acts, analyze their causes and present the necessary solutions. Within the framework of the article, the legislation and legal practice related to the enforcement of judicial acts were studied based on the analysis of judicial practice. An analysis of international experience and international legal standards was also carried out on separate issues, in conjunction with the legislative regulations of the Republic of Armenia.

As a result of the study and analysis of the topic, the author considered the procedure for the execution of public money claims as an administrative procedure based on the application and came up with a number of necessary legislative changes that can contribute to the improvement of the sector. The execution of an administrative act acts as a legal form of solving a "conflict" between the state and a natural or legal person in the field of public law, which further emphasizes the relevance and practical importance of studying the issue of the execution of administrative acts.

Administrative acts adopted by administrative bodies within their jurisdiction are naturally subject to mandatory execution by their addressees, and in cases where the addressee does not implement the administrative act that has legal force, the regulations established by the legislation enable the administrative body to unilaterally and without court intervention reach an administrative act, execution, which is the essence of enforcement of the administrative act.

Аннотация

Статья посвящена особенностям и проблемам порядка исполнения денежных требований публичного права, являющегося основной частью административных актов. Административные акты указанной группы затрагивают права и обязанности широких кругов общества, что приводит к большому общественному интересу к ним и необходимости освещения спорных вопросов в законодательстве и практике в этой сфере.

Цель исследования – выделить основные проблемы на стадии исполнения судебных актов, проанализировать их причины и представить необходимые пути решения. В рамках статьи на основе анализа судебной практики изучено законодательство и судебная практика, связанные с исполнением судебных актов.

По отдельным вопросам также был проведен анализ международного опыта и международно-правовых стандартов во взаимосвязи с законодательными нормами Республики Армения.

В результате изучения и анализа темы автор рассмотрел порядок исполнения государственных денежных требований как административную процедуру на основании заявления, и предложил ряд необходимых законодательных изменений, которые могут способствовать совершенствованию процедуры исполнения государственных денежных требований. Исполнение административного акта выступает юридической формой разрешения «конфликта» между государством и физическим или юридическим лицом в сфере публичного права, что еще раз подчеркивает актуальность и практическую значимость изучения вопроса исполнения административного акта.

Административные акты, принятые административными органами в пределах их компетенции, естественно, подлежат обязательному исполнению их адресатами, а в случаях, когда адресат не исполняет административный акт, имеющий юридическую силу, нормы, установленные законодательством, позволяют административному органу в одностороннем и безвозмездном порядке вмешательство суда достигло административного акта. исполнение, которое является сущностью исполнения административного акта.

Հիմնաբառեր՝ հանրային իրավական դրամական պահանջ, վարչական ակտ, վարչական ակտի կատարում, վարչական վարույթ, կատարողական վարույթ, կատարողական վարույթի հարուցում:

Key words: public law monetary claims, administrative act, enforcement of administrative act, administrative procedure, administrative procedure, execution of enforcement proceedings.

Ключевые слова: публично-правовые денежные требования, административный акт, исполнение административного акта, административный процесс, исполнительный процесс, инициация исполнительного процесса.

ՍԻՄՈՆՈՎԱ ԻՐԻՆԱ
ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ քաղաքացիական, արբիտրաժային և վարչական դատավարություններին, վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ վարույթներին դատախազության մասնակցության գիտական աջակցության բաժնի ավագ գիտաշխատող

SIMONOVA IRINA
Senior Researcher of the Department of Scientific Support of the Prosecutor's Participation in Civil, Arbitration and Administrative Proceedings, Proceedings on Administrative Offenses of the SRI of the University of the Prosecutor's Office of the Russian Federation

СИМОНОВА ИРИНА
Старший научный сотрудник отдела научного обеспечения участия прокурора в гражданском, арбитражном и административном процессе, производстве по делам об административных правонарушениях НИИ ФГКОУ ВО «Университет прокуратуры Российской Федерации»

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐՈՎ ՁԵՌՆԱՐԿԱՏԻՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՍՈՒԲՅԵԿՏՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԴԱՏԱԽԱԶՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ*

ON THE ISSUE OF THE ACTIVITIES OF THE BODIES OF PROSECUTOR'S OFFICE AIMED AT PROTECTING THE RIGHTS OF BUSINESS ENTITIES BY THE MEASURES OF ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY*

К ВОПРОСУ О ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОРГАНОВ ПРОКУРАТУРЫ, НАПРАВЛЕННОЙ НА ЗАЩИТУ ПРАВ СУБЪЕКТОВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ МЕРАМИ АДМИНИСТРАТИВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում վերլուծվում են պետության կողմից ձեռնարկված միջոցները «բիզնեսի և դատախազության մարմինների գործունեության վրա վարչական ճնշումը նվազեցնելու համար»՝ տնտեսվարող սուբյեկտների իրավունքների պաշտպանության ոլորտում: Ներկայացված են առաջարկություններ վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Ռուսաստանի Դաշնության օրենսդրության մեջ լրացումներ կատարելու վերաբերյալ, որոնք ուղղված են տնտեսվարող սուբյեկտների կողմից վարչական իրավախախտումների կատարման համար վարչական պատասխանատվության ազատականացմանը: Նման փոփոխությունները կնպաստեն ոչ միայն պատասխանատվության ենթարկվող անձանց արդարության և իրավական հավասարության սահմանադրական սկզբունքի իրականացմանը, այլև կբարձրացնեն կամավոր կարգով վճարված տուգանքների մակարդակը:

Annotation

The article analyzes the measures taken by the state in order to reduce administrative pressure on business and the activities of the prosecutor's office in the field of protection of the rights of business entities. The proposals on amendments to the legislation of the Russian Federation on administrative offenses aimed at liberalizing administrative responsibility for the commission of administrative offenses by business entities are presented. Such changes will not only contribute to the implementation of the constitutional principle of justice and legal equality of persons brought to justice, but will also increase the level of voluntarily paid fines.

Аннотация

В статье проанализированы меры, принимаемые государством в целях снижения административного давления на бизнес и деятельность органов прокуратуры в сфере защиты прав субъектов предпринимательской деятельности. Представлены предложения по внесению дополнений в законодательство Российской Федерации об административных правонарушениях, направленные на либерализацию административной ответственности за совершение административных правонарушений субъектами предпринимательской деятельности. Такие изменения будут способствовать не только реализации конституционного принципа справедливости и юридического равенства лиц, привлекаемых к ответственности, но и повысят уровень уплаченных в добровольном порядке штрафов.

Հիմնաբառեր՝ օրինականություն, ձեռնարկատիրական գործունեության սուբյեկտների իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանություն, դատախազության մարմիններ, վարչական հետապնդում:

Keywords: legality, protection of the rights and legitimate interests of business entities, prosecutor's offices, administrative prosecution.

Ключевые слова: законность, защита прав и законных интересов субъектов предпринимательской деятельности, органы прокуратуры, административное преследование.

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PRIVATE LAW / ЧАСТНОЕ ПРАВО

ՇԱՖԱԼՈՎԻՉ ԱՆՆԱ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ,
Բելառուսի պետական տնտեսագիտական համալսարանի իրավունքի
տեսության և պատմության ամբիոնի դոցենտ

SHAFALOVICH HANNA
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Belarusian State Economic University
Department of Theory and History of Law

ШАФАЛОВИЧ АННА
Кандидат юридических наук, доцент,
доцент кафедры теории и истории права
Белорусского государственного экономического университета

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԳԻՏԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՄՏՈՐՈՒՄՆԵՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ*

REFLECTIONS ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND HUMAN CONSCIOUSNESS IN THE CONTEXT OF LAW*

РАЗМЫШЛЕНИЯ ОБ ИСКУССТВЕННОМ ИНТЕЛЛЕКТЕ И ЧЕЛОВЕЧЕСКОМ СОЗНАНИИ В КОНТЕКСТЕ ПРАВА*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է մարդու գիտակցության ասպեկտների ուսումնասիրությանը՝ իրավական գործունեության մեջ արհեստական բանականության տեխնոլոգիայի ներդրման համատեքստում: Հոդվածում քննարկվում են գերհզոր արհեստական բանականության մեջ գիտակցության տարրերի առկայության հարցերը, իրավունքի մեջ արհեստական բանականության տեխնոլոգիայի կիրառման արդիականության հարցերը, իրավական գործունեության մեջ արհեստական բանականության ներդրման արդյունքում մարդկային գիտակցության դեմ ուղղված մարտահրավերները, տեխնոլոգիական առումով իրավունքի ապամարդկայնացման հիմնախնդիրները՝ իրավական գործունեության մեջ արհեստական բանականության ներդրման ազդեցության տակ:

Իրավունքի ապամարդկայնացումը մեր կողմից հասկացվում է որպես մարդկային նշանակության կորուստ՝ որպես իրավահարաբերությունների հիմնական սուբյեկտ և մարդու հեռացումն ավանդական գործունեությունից՝ վերջինիս ոչ բավարար ֆունկցիոնալ արդյունավետության պատճառով: Նշվածը դրսևորվում է ոչ միայն իրավունքի ոչ ավանդական սուբյեկտներին (օրինակ՝ էլեկտրոնային անձին կամ էլեկտրոնային վարչական անձին) իրավասուբյեկտություն ընձեռելով, ոչ միայն մարդուն «նորմ-հասցեատեր» շղթայից հեռացնելով իրավունքի ավտոմատացման արդյունքում, ոչ միայն տեխնոլոգիական նորմերի ընդլայնմամբ իրավական նորմերի չեզոքացման արդյունքում, այլ նաև որոշ մարդկանց կիբորգացմամբ և այլոց դեգրադացմամբ՝ իրենց կողմից իրականացվող գործունեության, այդ թվում՝ իրավական ոլորտում, տեսակներից՝ ինքնահեռացման կամ հեռացման միջոցով:

Annotation

This article is dedicated to the study of aspects of human consciousness in the context of the introduction of artificial intelligence technology in legal activity. The article considers the issues of presence of elements of consciousness in superpower artificial intelligence, the issues of relevance of the use of artificial intelligence technology in law, challenges to human consciousness as a result of the introduction of artificial intelligence in legal activity, the issues of dehumanisation of law in technological terms under the influence of the introduction of artificial intelligence in legal activity.

We accept the dehumanisation of law as the loss of human significance as the main subject of legal relations and the displacement of humans from traditional activities due to their insufficient functional efficiency. It is manifested not only in giving legal personality to non-traditional subjects of law (e.g., electronic person or electronic administrative person), not only in the displacement of a human being from the chain "norm-addressee" by means of machine-written and machine-executed law, not only in the expansion of technological norms, which leads to the displacement of legal norms, but also in the cyborgisation of some people and the degradation of others in the process of their self-removal or elimination from the activities they have mastered, including in the legal sphere.

Аннотация

Настоящая статья посвящена исследованию аспектов сознания человека в контексте внедрения технологии искусственного интеллекта в правовую деятельность. В ней рассмотрены вопросы наличия элементов сознания у сверхсильного искусственного интеллекта, вопросы уместности использования технологий искусственного интеллекта в праве, вызовы человеческому сознанию в результате внедрения искусственного интеллекта в правовую деятельность, вопросы дегуманизации права в технологическом плане под воздействием внедрения искусственного интеллекта в правовую деятельность.

Дегуманизация права понимается нами как утрата человеком значимости в качестве основного субъекта правоотношений и вытеснение человека из традиционных видов деятельности вследствие его недостаточной функциональной эффективности. Она проявляется не только в наделении нетрадиционных для права субъектов правосубъектностью (например, электронное лицо или электронное административное лицо), не только в вытеснении человека из цепочки «норма-адресат» посредством машинописанного и машиноисполняемого права, не только в экспансии технологических норм, которая ведет к вытеснению норм правовых, но и в киборгизации одних и деградации других людей по мере их самоустранения или устранения от освоенных ими видов деятельности, в том числе в правовой сфере.

Հիմնաբառեր՝ արհեստական բանականություն, իրավաստեղծ գործունեություն, նորարարական զարգացում, իրավունքի ապամարդկայնացում, թվայնացում, էլեկտրոնային իրավաբանական անձ:

Keywords: artificial intelligence, rule-making, innovative development, dehumanisation of law, digitalisation, electronic legal entity.

Ключевые слова: искусственный интеллект, нормотворческая деятельность, инновационное развитие, дегуманизация права, цифровизация, электронное юридическое лицо.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼՈԳԻԱ / CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY / УГОЛОВНОЕ ПРАВО И КРИМИНОЛОГИЯ

ԱԲԴՐԱՇԵՎ ՌՈՒՍԼԱՆ
Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, Ղազախստանի Հանրապետության գերագույն դատարանին առընթեր արդարադատության ակադեմիայի քրեաիրավական դասընթացների գիտակրթական կենտրոնի պրոֆեսոր
ABDRASHEV RUSLAN
Doctor of Legal Sciences, Professor of the Scientific and Educational Center of Criminal Law Disciplines of the Academy of Justice under the Supreme Court of the Republic of Kazakhstan
АБДРАШЕВ РУСЛАН
Доктор юридических наук, профессор Научно-образовательного центра уголовно-правовых дисциплин Академии правосудия при Верховном Суде Республики Казахстан

ԱՅՄԱԳԱՆԲԵՏՈՎ ԹԱԼԳԱՏ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, Ղազախստանի Հանրապետության գերագույն դատարանին առընթեր արդարադատության ակադեմիայի գիտական ծրագրերի և նախագծերի կենտրոնի ղեկավար
AIMAGANBETOV TALGAT
Candidate of Legal Sciences, Director of the Center for Academic Programs and Projects of the Academy of Justice under the Supreme Court of the Republic of Kazakhstan
АЙМАГАНБЕТОВ ТАЛГАТ
Кандидат юридических наук, директор Центра академических программ и проектов Академии правосудия при Верховном Суде Республики Казахстан

ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹՅԱՆԸ ՀԱԿԱԶԴԵԼՈՒ ՊԱՐԱԴԻԳՄԸ ՂԱԶԱԽՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ*

PARADIGM OF ANTI-TERRORISM IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN*

ПАРАДИГМА ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ТЕРРОРИЗМУ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН*

Ամփոփագիր

Հոդվածում կատարվում է «ահաբեկչություն», «ծայրահեղականություն», ինչպես նաև «ահաբեկչական հանցագործություններ» և «ծայրահեղական հանցագործություններ» հասկացությունների համեմատական իրավական վերլուծություն: Հեղինակների կարծիքով, Ղազախստանի Հանրապետության քրեական գործող օրենսգիրքը հակասություններ է պարունակում, քանի որ ահաբեկչական բնույթի մի շարք հանցագործություններ համընկնում են ծայրահեղական բնույթի հանցագործությունների ցանկի հետ:

Հակադարձելով վերը նշված սահմանումները ստուգաբանական տեսանկյունից ըմբռնելու մոտեցմանը, քրեական օրենսդրության մեջ հակասություններից խուսափելու համար հոդվածի հեղինակներն առաջարկում են ծայրահեղականություն և ծայրահեղական հանցագործություններ հասկացությունները դասել գաղափարական բնույթի քրեական հանցագործությունների շարքին:

Նման մոտեցումն, ըստ նրանց, կվերացնի առկա հակամարտությունները և կբարելավի «ահաբեկչություն» հասկացությունը, որը պետք է ընկալել առաջին հերթին որպես սոցիալ-քաղաքական երևույթ:

Բացի վերը նշվածից, հոդվածի հեղինակներն անդրադառնում են նաև միջազգային իրավական ակտերում ահաբեկչության ըմբռնման խնդիրների քննարկմանը:

Annotation

The article provides a comparative legal analysis between the definitions of "terrorism" and "extremism", as well as between the definitions of "terrorist crimes" and "extremist crimes". The authors believes that the current Criminal Code of the Republic of Kazakhstan contains conflicts, since a number of crimes of a terrorist nature coincide with list of extremist crimes.

Opposing the etymological approach to understanding the above mentioned definitions and in order to avoid collisions in the criminal law, the authors of the article proposes to narrow the concept of extremism and extremist crimes to a list of criminal offenses of an ideological nature. This will eliminate the existing conflicts and improve the concept of "terrorism", which should be understood primarily as a socio-political phenomenon.

In addition to the above mentioned, the authors of the article raise the problem of understanding terrorism in international legal acts.

Аннотация

В статье проведен сравнительно-правовой анализ дефиниций «терроризм» и «экстремизм», а также «террористические преступления» и «экстремистские преступления». Авторы полагают, что действующий Уголовный кодекс Республики Казахстан содержит коллизии, поскольку ряд преступлений террористического характера совпадает с перечнем преступлений экстремистского характера.

Выступая против этимологического подхода к пониманию вышеуказанных дефиниций и с целью устранить имеющиеся коллизии в уголовном законе, авторы статьи предлагают сузить понятия экстремизм и экстремистские преступления до перечня уголовных правонарушений идеологического характера. Это позволит устранить имеющиеся коллизии и усовершенствовать понятие «терроризм», под которым следует понимать в первую очередь социально-политическое явление.

Помимо изложенного, авторы статьи рассматривают также проблемы понимания терроризма в соответствующих международно-правовых актах.

Հիմնաբառեր՝ ահաբեկչություն, ծայրահեղականություն, ահաբեկչական հանցագործություններ, ծայրահեղական հանցագործություններ:

Ключевые слова: терроризм, экстремизм, террористические преступления, экстремистские преступления.

Keywords: terrorism, extremism, terroristic crimes, extremistic crimes.

ԱՆՏՈՆՅԱՆ ՅՈՒՐԻ
ՌՍՖՍՀ գիտության վաստակավոր գործիչ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, «Ռուսաստանի ՆԳՆ ԳՀԻ» ԴՊԿՀ գլխավոր գիտաշխատող, ԵՊՀ և ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի պատվավոր պրոֆեսոր

ANTONYAN YURIY
Honored Worker of Science of the RSFSR, Doctor of Legal Sciencies, Professor, Chief Researcher of the FSGA "A-RSRI of the Ministry of Internal Affairs of Russia", Honorary Professor of the Yerevan State University and the RA Academy of Justice

АНТОНЯН ЮРИЙ
Заслуженный деятель науки РСФСР, доктор юридических наук, профессор, главный научный сотрудник ФГКУ «ВНИИ МВД России», почетный профессор Ереванского государственного университета и Академии юстиции РА

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՎԱԾ ՀԱՆՑԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ*

ORGANIZED CRIMINALITY*

ОРГАНИЗОВАННАЯ ПРЕСТУПНОСТЬ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում քննարկվում է կազմակերպված հանցավորության՝ որպես հասարակության խեղաթյուրված կերպարի, յուրահատուկ ենթահասարակության առավել տարածական ընկալումը: Տվյալ հասկացության մեջ առաջարկվում է ներառել նաև բռնապետական հանցավոր ռեժիմները, օրինակ՝ նացիստական: Այդ կապակցությամբ նշվում է, որ ժողովրդավարությունն արդյունավետ է տոտալիտարիզմի դեմ պայքարում, սակայն այն չի կարող հաղթել ընդհանուր քրեական բնույթի հացավոր կազմակերպություններին: Ավելին, այն լրացուցիչ հնարավորություններ է ընձեռում վերջիններիս հանցավոր գործունեություն իրականացնելու համար: Մինչդեռ դաժան բռնակալական իշխանությունը, հակառակը, ունակ է տապալելու այդ կազմակերպություններին:

Դիրքորոշում է արտահայտվում, որ պետական իշխանությունը նույնպես կարող է հանցավոր կազմակերպություն հանդիսանալ: Բացի այդ, առաջարկվում է պատերազմական հանցագործությունները ևս հանցավորության քննարկվող տեսակի մաս համարել, քանի որ դրանք կարող են կատարվել միայն հանցավոր պետության հանցավոր կազմակերպությունների կողմից:

Վերլուծության են ենթարկվում նաև կազմակերպված հանցավորության այնպիսի տեսակները, ինչպիսիք են ձեռնարկատիրականը, ահաբեկչականը և ծայրահեղականը: Մասնավորապես, նշվում է, որ առկա են ձեռնարկատիրական կազմակերպված հանցավորության և ահաբեկչության ու ծայրահեղականության փոխկապակցվածության ժամանակակից բազմաթիվ ապացույցներ: Ձեռնարկատիրական կազմակերպված հանցավորության հարաբերական անպարտելիությունը բացատրվում է դրա՝ հասարակության մեջ լուծված, լավ քողարկված լինելով, ինչը պայմանավորված է պետական ծախու ծառայողների աջակցությամբ:

Հատուկ ուշադրություն է դարձվում նաև հանցավոր կազմակերպությունների մասնակիցների անձը բնութագրող առանձնահատկություններին:

Այդ կապակցությամբ ընդգծվում է նրանց մեջ հոգեկան պաթոլոգիական շեղումների առկայության մասին հարցը:

Քննարկվում են նաև «օրենքով գողերի» բնութագրական հատկանիշները, ինչպես նաև թմրամոլության և կազմակերպված հանցավորության փոխկապակցվածության պատճառները:

Annotation

The article discusses broader understanding of organized criminality as a distorted image of society, as a kind of subsociety. It is proposed to include criminal tyrannical regimes, for example, the Nazi one, in this concept. In this regard, it is noted that democracy is effective in the fight against totalitarianism, but is powerless to defeat common criminal organizations; moreover, it provides them with additional opportunities for criminal activities. Therefore cruel despotism, on the contrary, will suppress it.

It is argued that state power can also be a criminal organization. Moreover, military crimes are also proposed to be considered part of crime, since they can only be committed by criminal organizations of a criminal state.

The author also analyzes such types of organized crime as business, terrorist and extremist. In particular, it is noted that modernity provides a lot of evidence of the connection between entrepreneurial organized crime and terrorism and extremism. The relative invincibility of business organized crime is explained by the fact that it is, as it were, dissolved in society and well-conspired, relying on the help of corrupt officials.

Special attention is paid to the personality of the accomplices of criminal organizations. In this regard, the question of the presence of pathological mental disorders among them stands out.

The characteristics of “thieves in law” are also considered, as well as the causes of drug addiction and its connection with organized criminality.

Аннотация

В статье рассматривается расширительное понимание организованной преступности как искаженного образа общества, как некого подобщества. В это понятие предлагается включить также преступные тиранические режимы, например, нацистский. В этой связи отмечается, что демократия эффективна в борьбе против тоталитаризма, но бессильна победить общеуголовные преступные организации, более того, она предоставляет им дополнительные возможности для преступной деятельности. Жестокая деспотия, напротив, будет подавлять ее.

Утверждается, что государственная власть тоже может быть преступной организацией. Более того, военные преступления предлагается тоже считать частью преступности, поскольку они могут совершаться только преступными организациями преступного государства.

Автором анализируются также такие типы организованной преступности, как предпринимательская, террористическая и экстремистская. В частности, отмечается, что современность пред-ставляет множество доказательств связи предпринимательской организованной преступности с терроризмом и экстремизмом.Относительная непобедимость предпринимательской организованной преступности объясняется тем, что она как бы растворена в обществе и хорошо законспи-рирована, опираясь на помощь продажных чиновников.

Отдельное внимание уделяется личности соучастников преступных организаций. В данной связи выделяется вопрос о наличии среди них патологических расстройств психики.

Рассматриваются также характеристики «воров в законе», а также причины наркотизма и его связь с организованной преступностью.

Հիմնաբառեր՝ կազմակերպված հանցավորություն, բռնատիրական հանցավորություն, հանցավոր կազմակերպություն, հանցավոր խումբ, «օրենքով գող»:

Keywords: organized criminality, totalitarian criminality, criminal organization, criminal group, «thief-in-law».

Ключевые слова: организованная преступность, тоталитарная преступность, преступная организация, преступная группа, «вор в законе».

ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ ՍԵՐԳԵՅ
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի ռեկտոր, ԵՊՀ քրեական իրավունքի ամբիոնի պրոֆեսոր, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

ARAKELYAN SERGEY
Rector of the Academy of Justice of the Republic of Armenia, Professor of the YSU Chair of Criminal Law, Doctor of Legal Sciencies, Professor

АРАКЕЛЯН СЕРГЕЙ
Ректор Академии юстиции Республики Армения, профессор кафедры уголовного права ЕГУ, доктор юридических наук, профессор

ԴԻՏԱՎՈՐՈՒԹՅԱՄԲ ԳՈՒՅՔ ՈՉՆՉԱՑՆԵԼԸ ԿԱՄ ՎՆԱՍԵԼԸ. ՔՐԵԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ*

INTENTIONAL DESTRUCTION OR DAMAGE OF PROPERTY: CRIMINAL-LEGAL ANALYSIS*

УМЫШЛЕННОЕ УНИЧТОЖЕНИЕ ИЛИ ПОВРЕЖДЕНИЕ ИМУЩЕСТВА: УГОЛОВНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում քննարկվել են ուրիշի գույքը դիտավորությամբ ոչնչացնելու կամ վնասելու քրեաիրավական որակման հետ կապված որոշ հիմնախնդիրներ: Այդ կապակցությամբ, նախ, նշվել է, որ ՀՀ քրեական գործող օրենսգրքում, ի տարբերություն նախորդի, պատասխանատվություն է նախատեսված գույքը միայն դիտավորությամբ ոչնչացնելու համար:

Միևնույն ժամանակ, հեղինակն անդրադարձ է կատարել քննարկվող հանցագործության օբյեկտը, օբյեկտիվ կողմը, սուբյեկտը և սուբյեկտիվ կողմը բնութագրող հատկանիշների վերլուծությանը: Մասնավորապես, նշվել է, որ ՀՀ քր օր-ի հոդված 264-ով նախատեսված հանցագործության առարկա կարող է հանդիսանալ միայն ուրիշին պատկանող գույքը, որն իրենից խոշոր չափերի նյութական արժեք է ներկայացնում: Հետևաբար, ըստ հեղինակի, անձի կողմից սեփականության իրավունքով իրեն պատկանող գույքը ոչնչացնելը կամ վնասելը չի կարող որակվել քր. օր.-ի նշված հոդվածով:

Բացի այդ, հոդվածում հիմնավորվել է, որ քննարկվող հանցագործության օբյեկտիվ կողմը բնութագրվում է ուրիշի գույքը ոչնչացնելով կամ վնասելով և խոշոր չափերի գույքային վնաս պատճառելով, իսկ սուբյեկտիվ կողմը՝ ինչպես ուղղակի, այնպես էլ անուղղակի դիտավորությամբ: Այդ առումով հեղինակը հետևություն է արել, որ ուրիշի գույքն անզգուշությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը հանցագործություն չի համարվում:

Annotation

Some problems associated with the criminal-legal qualification of intentional destruction or damaging of property are discussed in this article. In this regard, first of all, it is noted that the current Criminal Code of the Republic of Armenia, unlike the previous one, provides for liability only for the intentional destruction or damaging of property.

At the same time, the author analyzes the signs characterizing the object, the objective side, as well as the subject and subjective side of the discussed crime. In particular, it is noted that the subject of the act provided for in Article 264 of the RA Criminal Code can only be someone else's property that represents a large amount of material value. Consequently, in the author's opinion, destruction or damaging by a person the property belonging to him by right of ownership cannot be qualified under the mentioned article of the Criminal Code.

In addition, the article substantiates that the objective side of the crime under study is characterized by the destruction or damaging of someone else's property and causing property damage on a large scale, and the subjective side is characterized by both direct and indirect intent. In this context, the author also concludes that destroying or damaging someone else's property through negligence is not a crime.

Аннотация

В статье рассмотрены некоторые проблемы, связанные с уголовно-правовой квалификацией умышленного уничтожения или повреждения имущества. В этой связи прежде всего отмечается, что в действующем Уголовном кодексе Республики Армения, в отличие от предыдущего, предусмотрена ответственность только за умышленное уничтожение или повреждение имущества.

В то же время автором анализируются признаки, характеризующие объект, объективную сторону, а также субъект и субъективную сторону рассматриваемого преступления. В частности, отмечается, что предметом деяния, предусмотренного статьей 264 УК РА, может являться только чужое имущество, представляющее собой материальную ценность в крупном размере. Следовательно, по мнению автора, уничтожение либо повреждение лицом имущества, принадлежащего ему по праву собственности, не может квалифицироваться по рассматриваемой статье УК.

Кроме того, в статье обосновывается, что объективная сторона исследуемого преступления характеризуется уничтожением или повреждением чужого имущества и причинением имущественного вреда в крупном размере, а субъективная сторона – как прямым, так и косвенным умыслом. В этом контексте автор делает также вывод о том, что уничтожение или повреждение чужого имущества по неосторожности преступлением не является.

Հիմնաբառեր՝ սեփականության դեմ ուղղված հանցագործություն, ուրիշի գույք, գույքը ոչնչացնել կամ վնասել, գույքը ոչնչացնելու կամ վնասելու օբյեկտ և օբյեկտիվ կողմ, գույքը ոչնչացնելու կամ վնասելու սուբյեկտ և սուբյեկտիվ կողմ, ծանրացնող և առավել ծանրացնող հանգամանքներ:

Keywords: crime against property, other people's property, destruction or damaging of property, object and objective side of destruction or damaging of property, subject and subjective side of destruction or damaging of property, aggravating and more aggravating circumstances.

Ключевые слова: преступление против собственности, чужое имущество, уничтожение или повреждение имущества, объект и объективная сторона уничтожения или повреждения имущества, субъект и субъективная сторона уничтожения или повреждения имущества, отягчающие и наиболее отягчающие обстоятельства.

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ՆԱՐԵԿ
ՀՀ քննչական կոմիտեի Երևան քաղաքի քննչական վարչության Կենտրոն և Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների քննչական առաջին բաժնի քննիչ, երրորդ դասի խորհրդական

HARUTYUNYAN NAREK
Investigator of the 1-st Investigation Division of Kentron and Nork-Marash Administrative Districts of the Investigation Department of Yerevan City of the RA Investigative Committee, 3-rd Class Counselor

АРУТЮНЯН НАРЕК
Следователь 1-го следственного отдела административных районов Кентрон и Норк-Мараш следственного управления города Еревана Следственного комитета РА, советник 3-го класса

ԱՆՕՐԻՆԱԿԱՆ ՄԻԳՐԱՑԻԱՅԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ*

ABOUT INTERNATIONAL LEGAL REGULATION OF THE FIGHT AGAINST THE ORGANIZATION OF ILLEGAL MIGRATION*

О МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВОМ РЕГУЛИРОВАНИИ БОРЬБЫ С ОРГАНИЗАЦИЕЙ НЕЗАКОННОЙ МИГРАЦИИ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում քննարկվել և վերլուծության են ենթարկվել անօրինական միգրացիայի կազմակերպման դեմ պայքարի միջազգային իրավական կարգավորումները: Այդ կապակցությամբ նշվել է, որ բացասական տվյալ երևույթին արդյունավետ հակազդելու նպատակով գործարկվում են միջազգային իրավական կառուցակարգեր, որոնք նպաստում են անօրինական միգրացիայի դեմ պայքարում պետությունների համախմբմանը և համագործակցությանը: Շեշտվել է, որ այդ առումով ընդունվում են նաև տարատեսակ միջազգային իրավական ակտեր, որոնք պայմանականորեն կարելի է դասակարգել երկու խմբի՝ համաշխարհային և միջպետական:

Մասնավորապես, համաշխարհային նշանակության ակտերի շարքում առանձնացվել և վերլուծության են ենթարկվել 2000 թվականի դեկտեմբերի 12-ին Պալերմոյում ստորագրված՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության «Անդրազգային կազմակերպված հանցավորության դեմ» կոնվենցիան լրացնող՝ «Ցամաքով, ծովով և օդով միգրանտների անօրինական ներս բերելու դեմ» Արձանագրությունը և 1975 թվականի հունիսի 24-ին Ժնևում ստորագրված՝ Աշխատանքի միջազգային կազմակերպության «Միգրանտ աշխատողների մասին (լրացուցիչ դրույթներ)» թիվ 143» Կոնվենցիան:

Քննարկվող բացասական երևույթին հակազդելու միջպետական միջազգային իրավական ակտերի շարքին հեղինակն առաջարկել է դասել 2008 թվականի նոյեմբերի 14-ին Քիշնևում ստորագրված՝ «Անկախ Պետությունների Համագործակցության մասնակից պետությունների աշխատող միգրանտների և նրանց ընտանիքի անդամների իրավական կարգավիճակի մասին» Կոնվենցիան:

Annotation

The international legal regulations of the fight against illegal migration are discussed and analyzed in the presented article. In this regard, it was noted that in order to effectively counteract this negative phenomenon, international legal frameworks are launched, which contribute to the cooperation and consolidation of forces in the fighting illegal migration. It was emphasized that various international legal acts are adopted in this regard, which can be conditionally classified into two groups: global and interstate.

In particular, the Protocol "Against the Illegal Importation of Migrants by Land, Sea and Air" supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, signed in Palermo on December 12, 2000, and the International Labor Organization Convention "On Migrant Workers (Additional Provisions)" No. 143" signed in Geneva on June 24, 1975 were singled out among the acts of global significance.

Among the interstate international legal acts to counter the discussed negative phenomenon the author proposes to include the Convention "On the Legal Status of Labor Migrants and Members of their Families of the CIS Member States" signed on November 14, 2008 in Chisinau.

Аннотация

В статье рассмотрены и проанализированы международно-правовые нормы, регулирующие борьбу с организацией незаконной миграции. В этой связи отмечено, что в целях эффективного противодействия данному негативному явлению задействованы международно-правовые механизмы, способствующие сотрудничеству государств и консолидации сил в борьбе с незаконной миграцией. Подчеркивается, что в данном направлении принимаются также различные международно-правовые акты, которые условно можно разделить на две группы: всемирные и межгосу-дарственные.

В частности, среди актов всемирного значения выделены и рассмотрены дополняющий Кон-венцию ООН против транснациональной организованной преступности Протокол «Против незаконного ввоза мигрантов по суше, морю и воздуху», подписанный в Палермо 12 декабря 2000 года, а также Конвенция № 143 Международной организации труда «О трудящихся-мигрантах (дополнительные положения)», подписанная в Женеве 24 июня 1975 года.

К межгосударственным международно-правовым актам по противодействию обсуждаемому негативному явлению автором предлагается причислить подписанную 14 ноября 2008 года в Кишиневе Конвенцию «О правовом статусе трудовых мигрантов и членов их семей государств-участников СНГ».

Հիմնաբառեր՝ միգրացիա, միգրանտ, անօրինական միգրացիա, անօրինական միգրացիայի կազմակերպում, անդրազգային կազմակերպված հանցավորություն, միջազգային հանրային իրավունք, միջազգային իրավական փաստաթուղթ, կոնվենցիա:

Key words: migration, migrant, illegal migration, organization of illegal migration, transnational organized crimes, International public law, international legal document, convention.

Ключевые слова: миграция, мигрант, незаконная миграция, организация незаконной миграции, транснациональная организованная преступность, международное публичное право, международно-правовой документ, конвенция.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼԻՍՏԻԿԱ / CRIMINAL PROCEDURE AND CRIMINALISTICS / УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС И КРИМИНАЛИСТИКА

ԲԱՂԻՆՅԱՆ ՍՈՒՐԵՆ
Երևանի պետական համալսարանի քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի հայցորդ

BAGHINYAN SUREN
PhD student of the Yerevan State University Criminal Procedure and Criminalistics Department

БАГИНЯН СУРЕН
Соискатель кафедры уголовного процесса и криминалистики Ереванского государственного университета

ՊԵՏԱԿԱՆ ԴԱՎԱՃԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԵՐՈՎ ՊԱՐԶԱԲԱՆՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔՆԵՐԸ*

THE MAIN CIRCUMSTANCES TO BE DISCOVERED DURING THE INVESTIGATION OF THE HIGH TREASON CRIMINAL CASES*

ОСНОВНЫЕ ОБСТОЯТЕЛЬСТВА, ПОДЛЕЖАЩИЕ УСТАНОВЛЕНИЮ ПРИ РАССЛЕДОВАНИИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ИЗМЕНЫ*

Ամփոփագիր

Սույն գիտական հոդվածում հեղինակն անդրադարձել է պետական դավաճանության քննության քրեադատավարական և կրիմինալիստիկական բնույթի լրջագույն խնդիրներից մեկին՝ այդ տեսակ գործերով պարզաբանման ենթակա հիմնական հանգամանքների շրջանակին: Այդ կապակցությամբ շեշտադրվում է, որ քննարկվող տեսակի հանցագործությունների վերաբերյալ գործերով քննության առումով առանցքային նշանակություն ունի սկզբնական փուլում պարզաբանման ենթակա հիմնական հանգամանքների շրջանակի ուրվագծումը, ինչն իր հերթին հնարավորություն է տալիս վարույթն իրականացնող մարմնին հստակեցնել իր խնդիրները, դրան համապատասխան ձևակերպել ու պլանավորել հետագա անելիքները, այլ կերպ՝ կազմակերպել ապացուցման գործընթացը:

Հեղինակը՝ վերլուծելով մասնագիտական գրականության մեջ առկա տարբեր տեսակետները,հիմնավորում է մոտեցումն առ այն, որ պետական դավաճանության գործերով պարզաբանման ենթակա հիմնական հանգամանքները յուրաքանչյուր դեպքում պայմանավորված են այս տեսակ հանցագործությունների քրեաիրավական բնութագրով, ինչպես նաև դրա դրսևորման կրիմինալիստիկական մեխանիզմի ու ձևավորված քննչական իրադրության առանձնահատկություններով:

Աշխատանքի վերջում հետևությունների ձևաչափով հեղինակը ձևակերպում է հետազոտության վերջնարդյունքները:

Annotation

This scientific article is dedicated to the one of the principal issues of Criminal procedure law and Forensic science aspects of the investigation of high treason: the scope of the main circumstances to be discovered during the investigation of this type of crimes. It emphasizes the core significance of defining the scope of circumstances to be discovered during the investigation at the starting stage of investigation, which enables the investigative body to determine its objectives, state and plan its further tasks pursuant to that, hereby, to organise the proofing process.

By analysing differet specialists' approaches in professional literature, the author substantiates that the main circumstances to be discovered during the investigation of high treason are in any case subject to the penal nature of the crimes, the characteristics of its forensic mechanism of manifestation and existing investigative situation.

At the end of this article, the author's conclusions are presented based on the results of the research.

Аннотация

В данной научной статье автор исследовал одну из наиболее серьезных проблем уголовно-процессуального и криминолистического характера, возникающей при расследовании государственной измены объема основных обстоятельств, подлежащих выяснению по соответствующим уголовным делам. В связи с этим подчеркивается, что при расследовании рассматриваемого вида преступлений ключевое значение имеет очертание круга обстоятельств, подлежащих выяснению на первоначальном этапе, что в свою очередь дает возможность органу, осуществляющему расследование, уяснить поставленные задачи, соответственно – сформулировать и спланировать свои дальнейшие действия, т.е.–организовать процесс доказывания.

Анализируя различные точки зрения, имеющиеся в специальной литературе, автор обосновывает подход, согласно которому основные обстоятельства, подлежащие выяснению по делам о государственной измене, в каждом конкретном случае обусловлены уголовно-правовыми признаками данного вида преступлений, а также спецификой криминолистического механизма его проявления и особенностями сложившейся следственной ситуации.

Հիմնաբառեր՝ պետական դավաճանություն, պետական անվտանգություն, հանցակազմ, քրեական վարույթ, նախաքննություն, պարզաբանման ենթակա հանգամանքներ, ապացուցում:

Keywords: high treason, state security, corpus delicti, criminal proceeding, pretrial investigation, circumstances to be discovered, proofing process.

Ключевые слова: государственная измена; государственная безопасность; состав преступления; уголовное производство; предварительное расследование; обстоятельства, подлежащие установлению; процесс доказывания.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / INTERNATIONAL CRIMINAL LAW / МЕЖДУНАРОДНОЕ УГОЛОВНОЕ ПРАВО

ՎԱՍԻԼՉԵՆԿՈ ՔՍԵՆԻԱ
ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ օպերատիվ-հետախուզական գործունեության ընթացքում օրենքների կատարման նկատմամբ հսկողության և քրեական դատավարությանը դատախազի մասնակցության գիտական աջակցության վարչության կրտսեր գիտաշխատող

VASILCHENKO KSENIA
Junior Researcher of the University of the Prosecutor's Office of the Russian Federation SRI Department of Scientific Support of Prosecutorial Supervision over the execution of laws in the implementation of operational investigative activities and participation of the prosecutor in criminal procedure

ВАСИЛЬЧЕНКО КСЕНИЯ
Младший научный сотрудник отдела научного обеспечения прокурорского надзора за исполнением законов при осуществлении оперативно-розыскной деятельности и участия прокурора в уголовном судопроизводстве НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

«ԱՆՑԱՆԿԱԼԻ» ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ, ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ԵՎ «ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐԻ» ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՍՏ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ*

CRIMINAL LIABILITY OF PARTICIPANTS OF «UNDESIRABLE» FOREIGN, INTERNATIONAL NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS AND «FOREIGN AGENTS» IN RUSSIAN LEGISLATION*

УГОЛОВНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ УЧАСТНИКОВ «НЕЖЕЛАТЕЛЬНЫХ» ИНОСТРАННЫХ, МЕЖДУНАРОДНЫХ НЕПРАВИТЕЛЬСТВЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ И «ИНОСТРАННЫХ АГЕНТОВ» В РОССИЙСКОМ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է այն օտարերկրյա և միջազգային հասարակական կազմակերպություն-ների մասնակիցների քրեական պատասխանատվության սահմանման սոցիալ-իրավական և համեմատական վերլուծությանը, որոնց գործունեությունը անցանկալի է ճանաչվել Ռուսաստանի Դաշնության տարածքում և օտարերկրյա գործակալի գործառույթներ իրականացնող կազմակերպություններում: Հոդվածում ուսումնասիրվում են այս իրավական հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրության հայեցակարգային ապարատի առանձնահատկությունները, ինչպես նաև Ռուսաստանի օրենսդրության մեջ այդպիսի կազմակերպությունների մասնակիցների պատասխանատվության քրեաիրավական ասպեկտը:

Հեղինակը նույնականացրել է «անցանկալի գործունեություն» և «օտարերկրյա գործակալների գործունեություն» օրենսդրական կարգավորման սոցիալ-իրավական նախադրյալների անալոգիաները: Վերլուծվել է քրեական պատասխանատվություն սահմանող օրենսդրական այս որոշումների անհրաժեշտությունն ու նպատակահարմարությունը:

Annotation

The article is dedicated to the comparative legal analysis of the socio-legal conditionality of the establishment of criminal liability of participants of foreign and international non-governmental organizations (hereinafter – INNO (MO), whose activities are recognized as undesirable on the territory of the Russian Federation and organizations performing the functions of a foreign agent; the study of the features of the conceptual apparatus of legislation regulating these legal relations, as well as criminal law aspects of the responsibility of the participants of such organizations in the Russian legislation.

The author identifies analogies in the socio-legal prerequisites for the legislative regulation of "undesirable activities" and the activities of "foreign agents". The necessity and expediency of these criminalizing legislative decisions are analyzed.

Аннотация

Статья посвящена сравнительно-правовому анализу социально-правовой обусловленности установления уголовной ответственности участников иностранных и международных неправительственных организаций (далее–ИННО (МО)), деятельность которых признана нежелательной на территории Российской Федерации и организаций, осуществляющих функции иностранного агента; изучению особенностей понятийного аппарата законодательства, регулирующего данные правоотношения, а также уголовно-правового аспекта ответственности участников таких организаций в российском законодательстве.

Автором установлены аналогии в социально-правовых предпосылках законодательного регулирования «нежелательной деятельности» и деятельности «иноагентов», а также проанализирована необходимость и целесообразность данных криминализирующих законодательных решений.

Հիմնաբառեր՝ անցանկալի գործունեություն, օտարերկրյա գործակալներ, քաղաքական գործունեություն, հասարակական կազմակերպություններ, օտարերկրյա և միջազգային կազմակերպություններ, քրեական պատասխանատվություն, սահմանադրական կարգի հիմունքներ, գունավոր հեղափոխություններ:

Keywords: undesirable activity, foreign agents, political activity, non-governmental organizations, foreign and international organizations, criminal liability, foundations of the constitutional system, color revolutions.

Ключевые слова: нежелательная деятельность, иностранный агент, политическая деятельность, неправительственные организации, иностранные и международные организации, уголовная от-ветственность, основы конституционного строя, цветные революции.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2024 2(12)

ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ / THEORY OF STATE AND LAW / ТЕОРИЯ ГОСУДАРСТВА И ПРАВА

ՇԱՖԱԼՈՎԻՉ ԱՆՆԱ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ,
Բելառուսի պետական տնտեսագիտական համալսարանի իրավունքի տեսության և պատմության ամբիոնի դոցենտ

SHAFALOVICH ANNA
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Belarusian State Economic University
Department of Theory and History of Law

ШАФАЛОВИЧ АННА
Кандидат юридических наук, доцент,
доцент кафедры теории и истории права Белорусского государственного экономического университета

ԲԵԼԱՌՈՒՍԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԴՐԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԻ ՊԱՐՏԱԴԻՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ՈՒԺԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ. «ՆՈՐՄԱՏԻՎ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԻ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔԻ ՏԵՍԱԿԱՆ-ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ*

ISSUES OF NORMATIVITY AND LEGAL FORCE OF LEGISLATIVE ACTS OF THE REPUBLIC OF BELARUS: THEORETICAL AND LEGAL INTERPRETATION OF THE LAW «ON NORMATIVE LEGAL ACTS»*

ВОПРОСЫ НОРМАТИВНОСТИ И ЮРИДИЧЕСКОЙ СИЛЫ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫХ АКТОВ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВОЕ ТОЛКОВАНИЕ ЗАКОНА «О НОРМАТИВНЫХ ПРАВОВЫХ АКТАХ»*

Ամփոփագիր

Բելառուսի Հանրապետության «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» օրենքի ուսումնասիրության արդյունքում հեղինակը գալիս է այն եզրահանգման, որ օրենքի դրույթների և ընդհանուր տեսական դրույթների միջև կան մի շարք տարբերություններ:

Նորմատիվ իրավական ակտերի վերաբերյալ իրավունքի տեսության դրույթներից տարբերվողների շարքում առանձնացվում են հետևյալները. 1) օրենսդրությունն այն է, ինչ ամրագրված է հենց օրենսդրությամբ, և նորմատիվ իրավական ակտերի ամբողջությունն ինքնին չի հանդիսանում Բելառուսի Հանրապետության օրենսդրության մասը, 2) օրենսդիր ոչ բոլոր մարմիններն են ընդունում կամ կարող են ընդունել նորմատիվ ակտեր, 3) կան հատուկ իրավական ակտեր, որոնցից են հանրային պարտադիր հանրաքվեի որոշումները, Սահմանադրական դատարանի որոշումներ և Բելառուսի Հանրապետության Նախագահի հրամանագրերը, 4) իրավակարգավորման աճող զարգացումն ապահովելու անհրաժեշտությունից ելնելով՝ ձևավորվում է նորմատիվ իրավական ակտերի բաժանման ոչ դասական մոդել, որը օրենքի և ենթաօրենսդրական ակտերի բաժանման փոխարեն տարբերակում է նորմատիվ իրավական ակտերի բաժանումն օրենսդրական և այլ ակտերի, և դիտարկում նորմատիվ իրավական ակտերը որպես օրենքի ձև չունեցող, սակայն օրենքի ուժ ունեցող ակտեր (օրենսդրական ակտեր), 5) իրավաստեղծ գործունեության մեջ գիտական տերմինաբանությունը չի հաստատվում օրենսդրությամբ:

Վերոգրյալից ելնելով՝ հեղինակը խորհուրդ է տալիս հստակեցնել իրավական սահմանումները և դրանք ավելի շատ համապատասխանեցնել ընդհանուր տեսական դրույթներին, որոնք ավելի ռացիոնալ և փորձարկված են դարեր շարունակ իրավական գիտության կողմից շարունակաբար կատարելագործված դրույթների համաշխարհային իրավական պրակտիկայի կողմից: Ըստ նրա՝ օրենսդրությամբ չի ապահովվում գիտական տերմինաբանությունը. այդ պատճառով գիտությունը և օրենքը «խոսում են տարբեր լեզուներով»:

Ամփոփելով՝ հեղինակն առաջարկում է հստակեցնել իրավական սահմանումները և դրանք ավելի շատ համապատասխանեցնել ընդհանուր տեսական դրույթներին, որպես համաշխարհային իրավական պրակտիկայի ավելի ռացիոնալ և ապացուցված դրույթներ, որոնք դարերի ընթացքում շարունակաբար կատարելագործվել են իրավական գիտության կողմից:

Annotation

As a result of the study of the Law of the Republic of Belarus "On Normative Legal Acts" the author comes to the conclusion that there are differences between the provisions of the Law and general theoretical provisions on a number of points.

Among the provisions on normative legal acts that are distinctive from the general theory of law the following are noted: 1) legislation is what is fixed in the legislation itself and the totality of normative legal acts itself does not act as a part of legislation of the Republic of Belarus; 2) not all normative bodies issue or adopt normative acts; 3) there are special legal acts: among them are decisions of the republican binding referendum, decisions of the Constitutional Court and orders of the President of the Republic of Belarus; 4) due to the need to ensure the growing dynamism of legal regulation, a non-classical scheme of division of normative legal acts is formed: instead of division into law and subordinate acts, division into legislative and other acts recognising the right to freedom of expression is actually applied; 5) scientific terminology in the sphere of lawmaking is not supported by the legislation. As such, science and the Law "speak in different languages".

Summing up author recommends to clarify legal definitions and bring them into greater with general theoretical provisions, as more rational and tested by the world legal practice of the provisions, continuously improved by legal science for centuries.

Аннотация

В результате исследования Закона Республики Беларусь «О нормативных правовых актах» автор приходит к выводу о наличии отличий положений Закона и общетеоретических положений по ряду моментов.

Среди отличительных от теории права положений о нормативных правовых актах отмечаются следующие: 1) законодательством является то, что закреплено в самом законодательстве, и сама по себе совокупность нормативных правовых актов не выступает массивом законодательства Республики Беларусь; 2) не все нормотворческие органы издают или принимают нормативные акты: 3) имеют место нетипичные правовые акты: среди них решения республиканского обязательного референдума, решения Конституционного Суда и распоряжения Президента Республики Беларусь; 4) в силу потребности обеспечения растущей динамичности правового регулирования формируется неклассическая схема деления нормативных правовых актов:

вместо деления на закон и подзаконные акты фактически применяется деление на законодательные иакты, признающая нормативные правовые акты, не имеющие формы закона, но имеющие силу закона (законодательные акты); 5) научная терминология в сфере правотворчества не поддерживается законодательством, в силу чего наука и Закон «говорят на разных языках».

Согласно вышеизложенному, автор рекомендует уточнить легальные дефиниции и привести их в большее соответствие с общетеоретическими положениями, как более рациональными и проверенными мировой юридической практикой положениями, непрерывно совершенствуемыми правовой наукой столетиями.

Հիմնաբառեր՝ արհեստական բանականություն, իրավաստեղծ գործունեություն, նորարարական զարգացում, իրավունքի ապամարդկայնացում, թվայնացում, էլեկտրոնային իրավաբանական անձ:

Keywords: artificial intelligence, rule-making, innovative development, dehumanisation of law, digitalisation, electronic legal entity.

Ключевые слова: искусственный интеллект, нормотворческая деятельность, инновационное развитие, дегуманизация права, цифровизация, электронное юридическое лицо.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PUBLIC LAW / ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО

ՀԱԿՈԲՅԱՆ ՀԱՍՄԻԿ
ԵՊՀ սահմանադրական իրավունքի ամբիոնի հայցորդ, ՀՀ կենտրոնական բանկի ֆինանսական դիտարկումների կենտրոնի ռազմավարական վերլուծությունների և վերահսկողության բաժնի մասնագետ

HAKOBYAN HASMIK
PhD Student of the Yerevan State University Chair of Constitutional Law, Specialist of Strategic Analysis and Control Department of the Financial Monitoring Center of the The RA Central Bank

АКОБЯН АСМИК
Соискатель кафедры конституционного права Ереванского государственного университета, специалист отдела Стратегического анализа и контроля Центра финансового мониторинга Центрального банка РА

ԲԱՐԵՎԱՐՔՈՒԹՅԱՆ ՍՏՈՒԳՈՒՄԸ՝ ՈՐՊԵՍ ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՄԻՋՈՑ*

INTEGRITY CHECK AS A MEAN OF THE FIGHT AGAINST CORRUPTION*

ПРОВЕРКА ДОБРОПОРЯДОЧНОСТИ КАК ИНСТРУМЕНТ БОРЬБЫ С КОРРУПЦИЕЙ*

Ամփոփագիր

Հոդվածի շրջանակներում քննարկման առարկա է դարձվել ինչպես բարեվարքության բովանդակային սահմանները, այնպես էլ բարեվարքության կանոնների պահպանման կարևորությունն ու անհրաժեշտությունը կոռուպցիայի դեմ պայքարի համատեքստում:

Բարեվարքությունը համարելով բարդ և բազմակողմ երևույթ՝ կարևորվել է ոչ այնքան դրա բովանդակային սահմանների բացահայտումը, որքան այն մեթոդների և միջոցների արդյունավետության գնահատումը, որոնց միջոցով բացահայտվում են բարեվարքության կանոններին համապատասխանությունը: Ըստ այդմ, առավել մանրամասն քննարկման առարկա են դարձվել դատավորի և դատախազի պաշտոնում նշանակվելու համար բարեվարքության հարցաթերթիկի լրացման պահանջի կատարման համատեքստում հնարավոր խնդիրներն ու առաջարկվել են դրանց լուծման համարժեք մոտեցումներ: Բարեվարքության հարցաթերթիկում տեղ գտած լրացման ենթակա հարցերի արդյունավետությունը գնահատվել է առավելապես բարեվարքության ինստիտուտի էությանն ու բնույթին համապատասխանության տեսանկյունից՝ այդ հարցում կարևորելով ինչպես իրապես բարեվարք անհատների գոյության ապահովումը պետական ծառայության համակարգում, այնպես էլ բարեվարքության ստուգման գործընթացը նոր, առավել բարդ ու խորքային խնդիրների չառաջացնելու նկատառումներով:

Իրականացված ուսումնասիրության արդյունքներով հատկապես կարևորվել է ոչ միայն բարեվարքության հարցաթերթիկում լրացման ենթակա տվյալների վերանայումն ու համապատասխանեցումը բարեվարքության ինստիտուտի էությանն ու նշանակությանը, այլև բարեվարքության ապահովման հարցում առավել հեռահար և խորքային քայլերի ձեռնարկումը՝ հասարակության շրջանում բարեվարք անհատների դաստիարակման և հասարակության մեջ բարեվարքության պահանջներից բխող արժեքներ կրելու մշակույթի ձևավորման միջոցով:

Annotation

Within the framework of the article, the substantive limits of integrity, as well as the importance and necessity of observing the rules of good integrity in the context of the fight against corruption, were discussed.

Considering integrity as a complex and multifaceted phenomenon, it was not so much the identification of its substantive boundaries that was emphasized, but the evaluation of the effectiveness of the methods and means through which compliance with the rules of integrity is revealed. Accordingly, the possible problems in the context of the fulfillment of the requirement to fill in the questionnaire for the appointment to the position of judge and prosecutor were made the subject of more detailed discussion and adequate approaches to their solution were proposed. The effectiveness of the questions to be filled in the integrity questionnaire was evaluated mainly from the point of view of compliance with the essence and character of the integrity institution, emphasizing in this matter both ensuring the existence of truly well-behaved individuals in the state administration system, as well as the consideration of not causing new, more complex and deep problems in the integrity verification process.

According to the results of the conducted study particularly has highlighted not only the review and matching of the data to be filled in the integrity questionnaire with the essence and meaning of the integrity institution, but also taking of the most far-reaching and profound steps in ensuring integrity, through the education of well-behaved individuals in the society and the formation of the culture of carrying values arising from the demands of integrity in the society.

Аннотация

В рамках статьи обсуждались материальные пределы добропорядочности, а также важность и необходимость соблюдения правил добропорядочности в контексте борьбы с коррупцией.

Рассматривая добропорядочное поведение как сложное и многогранное явление, акцент делался не столько на выявлении его содержательных границ, сколько на оценке эффективности методов и средств, с помощью которых выявляется соблюдение правил добропорядочности. Соответственно, возможные проблемы в связи с выполнением требования о заполнении анкеты для назначения на должность судьи и прокурора были сделаны предметом более детального обсуждения и предложены адекватные подходы к их решению. Эффективность вопросов, подлежащих заполнению в анкете добропорядочного поведения, оценивалась преимущественно с точки зрения соответствия сущности и характеру института добропорядочности, подчеркивая при этом как обеспечение существования действительно добропорядочно себя ведущих индиви-дов в системе государственного управления, а также учет того, чтобы не создавать новых, более сложных и глубоких проблем в процессе проверки добропорядочности.

По результатам проведенного исследования особо подчеркивается важность не только выявления данных, подлежащих включению в анкету добропорядочности, а такжи их приведению в соответствие с сущностью и значением данного института, но и принятия новых далеко идущих шагов, направленных на обеспечение в обществе воспитания добропорядочных индивидов и формирования культуры добропорядочного поведения.

Հիմնաբառեր՝ բարեվարքություն, կոռուպցիա, կոռուպցիայի դեմ պայքար, բարեվարքության հարցաթերթիկ, դատավորի թեկնածուի հավակնորդ, դատախազի թեկնածուի հավակնորդ, բարեվարքության ստուգում:

Keywords: integrity, corruption, fight against corruption, integrity questionnaire, candidate for judge, candidate for prosecutor, test of integrity.

Ключевые слова: добропорядочность, коррупция, борьба с коррупцией, анкета добропорядочности, претендент кандидата на должность судьи, кандидат в прокуроры, проверка добропорядочности.

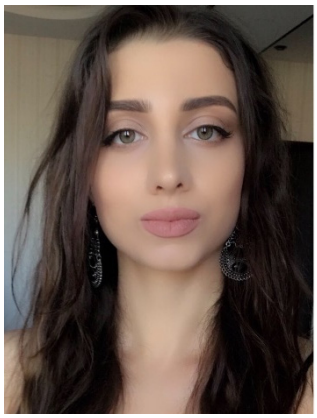

ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՎԱ ՄԻԼԱ
Հայ-ռուսական համալսարանի 3-րդ տարվա ասպիրանտ, ՀՀ սահմանադրական դատարանի իրավախորհրդատվական վարչության փորձագիտական-վերլուծական բաժնի առաջատար մասնագետ

HAYRAPETOVA MILA
A third year Post-graduate Student of the Armenian-Russian University, Leading Specialist of the Expert-Analytical Division of Legal-Advisory Department of the Constitutional Court of the Republic of Armenia

АЙРАПЕТОВА МИЛА
Аспирант третьего года обучения Российско-Армянского университета, ведущий специалист Экспертно-аналитического отдела правового консультативного управления Конституционного суда Республики Армения

ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ՝ ՈՐՊԵՍ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՆԱԽԱԴՐՅԱԼՆԵՐ*

PRINCIPLES AS LEGAL PREREQUISITES OF ADMINISTRATION AND ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS*

ПРИНЦИПЫ КАК ПРАВОВЫЕ ПРЕДПОСЫЛКИ АДМИНИСТРИРОВАНИЯ И АДМИНИСТРАТИВНОГО ПРОИЗВОДСТВА*

Ամփոփագիր

Խոսելով իրավունքի սկզբունքների մասին՝ ցանկանում ենք առավել խորքային քննարկման առարկա դարձնել վարչարարության և վարչական վարույթի շրջանակներում գործող սկզբունքները, դրանց բովանդակային առանձնահատկություններն ու դրանց պահպանման համարժեք երաշխիքների նախատեսման անհրաժեշտությունը:

Վարչարարության և վարչական վարույթի հիմնարար սկզբունքների ճիշտ ձևակերպումն ու ամրագրումը վարչական օրենսդրության մեջ ունի էական նշանակություն վարչական իրավունքի զարգացման համար, իսկ դրանց համակարգումը հանդիսանում է վարչական իրավունքի ինստիտուտի կատարելագործման արդիական տեսական հարցերից մեկը: Վարչարարության և վարչական վարույթի հայեցակարգի ընտրությանն ու հիմնավորմանը զուգահեռ պետք է մշակվեն նաև վարչարարության և վարչական վարույթի սկզբունքները:

Վարչարարությունն ու վարչական վարույթը կանոնակարգվում են հիմնարար սկզբունքնե-րով, որոնք ծառայում են որպես դրանց արդյունավետ գործունեության նախադրյալներ:

Սույն հետազոտության շրջանակներում սկզբունքների ընտրության հարցում հիմք է ընդունվել սկզբունքների իմաստային մեթոդի ամրագրման գաղափարը՝ ըստ այդմ առանձնացնելով այն սկզբունքները, որոնք, մեր համոզմամբ, իրենց բովանդակությամբ և բնույթով արտացոլում են վարչարարության առջև դրված խնդիրների և նպատակների, ինչպես նաև դրանց իրագործման համար անհրաժեշտ քայլերի բովանդակությունը: Սույն հոդվածում դիտարկվում է այդ սկզբունքների որոշիչ դերը որպես նախադրյալներ, ընդգծելով նրանց կարևորությունը վարչական գործընթացի լեգիտիմության և ամբողջականության ապահովման և պետաիշխանական ինստիտուտների նկատմամբ հանրային վստահության ամրապնդման մեջ:

Ըստ էության, սկզբունքները որպես վարչարարության և վարչական վարույթի իրավական նախադրյալներ անհրաժեշտ հիմք են ապահովում վարչական համակարգի իրագործվելիության և հաշվետվողականության համար:

Annotation

Speaking about the principles of law, we want to make the principles operating within the framework of administration and administrative proceedings the subject of a deeper discussion, their substantive features and the need to provide adequate guarantees for their maintenance.

The correct formulation and fixation of the fundamental principles of administration and administrative proceedings in administrative legislation is essential for the development of administrative law and their coordination is one of the current theoretical issues of improving the administrative law institute. Along with the selection and justification of the concept of administration and administrative proceedings, the principles of administration and administrative proceedings should also be developed.

Administration and administrative proceedings are regulated by fundamental principles, which serve as prerequisites for their effective operation. Within the framework of this research, the idea of fixing the semantic method of the principles was taken as the basis for the choice of principles: accordingly, distinguishing those principles, which, in our opinion, reflect the content and nature of the tasks and goals set before the administration, as well as the content of the necessary steps for their implementation. This article examines the decisive role of these principles as preconditions, emphasizing their importance in ensuring the legitimacy and integrity of the administrative process and strengthening public trust in governmental institutions.

Essentially, principles as legal prerequisites for administration and administrative proceedings provide a necessary basis for the feasibility and accountability of the administrative system.

Аннотация

Предметом углубленного изучения в рамках данной статьи являются принципы, действующие в рамках администрирования и административного производства, их содержательные особенности, а также необходимость предоставления соразмерных гарантий их обеспечения.

Правильная формулировка и закрепление основных принципов администрирования и административного производства в административном законодательстве имеют существенное значение для развития административного права, а их координация является одним из актуальных теоретических вопросов совершенствования института административного права. Наряду с выбором и обоснованием концепции администрирования и административного производства следует также параллельно разработать принципы администрирования и административного производства.

Администрирование и административное производство регулируются основополагающими принципами, которые служат предпосылками для их эффективного функционирования. При выборе принципов в рамках данного исследования за основу была взята идея смыслового метода фиксации принципов, что позволило выделить те принципы, которые, на наш взгляд, своим содержанием и характером отражают содержание задач и целей, поставленных перед администрированием, а также мероприятий, необходимых для их реализации.

В данной статье рассматривается решающая роль этих принципов как предпосылок, подчеркивая их значение в обеспечении легитимности и целостности административного процесса и укреплении обществен-ного доверия к государственно-властным институтам.

По сути, принципы как правовые предпосылки администрирования и административного производства обеспечивают необходимую основу для осуществимости и подотчетности адми-нистративной системы.

Հիմնաբառեր՝ իրավունքի գաղափարական հիմքեր, տեքստային և իմաստային ամրագրման մեթոդներ, իրավական նախադրյալներ, վարչական գործընթացի սկզբունքներ, իրավագիտակցություն:

Keywords: ideological foundations of law, methods of textual and semantic fixation, legal prerequisites, principles of administrative process, legal awareness.

Ключевые слова: идеологические основы права, текстовые и смысловые методы фиксации, правовые предпосылки, принципы административного процесса, правосознание.

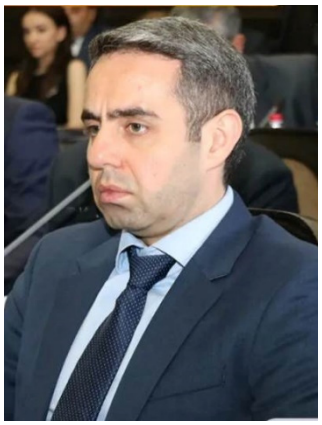

ՂԱՄԲԱՐՅԱՆ ԱՐԹՈՒՐ
Հայ-ռուսական համալսարանի իրավունքի տեսության և սահմանադրական իրավունքի ամբիոնի վարիչ, ՀՀ պետական կառավարման ակադեմիայի պրոֆեսոր, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան

GHAMBARYAN ARTUR
Chairman of the Department of Theory of Law and Constitutional Law of the Russian-Armenian University, Professor of the State Administration Academy of the Republic of Armenia, Doctor of Law, Professor, Honored lawyer of the Republic of Armenia

ГАМБАРЯН АРТУР
Заведующий кафедры теории права и конституционного права Российско-армянского университета, профессор Академии государственного управления Республики Армения, доктор юридических наук, профессор, заслуженный юрист Республики Армения

«CONTRA LEGEM» ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՔՈՂԱՐԿՈՒՄԸ ԵՎ ԿԱՆՈՆԻՆ ՀԵՏԵՎԵԼՈՒ ՊԱՐԱԴՈՔՍԸ*

THE CONCEALMENT OF THE DEVELOPMENT OF LAW «CONTRA LEGEM» AND THE RULE-FOLLOWING PARADOX*

МАСКИРОВКА РАЗВИТИЯ ПРАВА «CONTRA LEGEM» И ПАРАДОКС СЛЕДОВАНИЯ ПРАВИЛУ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում քննարկվում է contra legem իրավունքի զարգացումը դատական մեկնաբանման միջոցով քողարկելու հարցը: Այն դիտարկվում է XX-րդ դարի խոշոր փիլիսոփաներից Լյուդվիգ Վիտգենշտեյնի՝ կանոնին հետևելու պարադոքսի համատեքստում:

Նախ՝ հեղինակը contra legem իրավունքի զարգացման փաստը քողարկելու իրավիճակը պարզաբանում է ՀՀ վճռաբեկ դատարանի երկու գործի օրինակով, Առաջին գործով ՀՀ վճռաբեկ դատարանը, գործածելով «նման կարգավորումը (ՀՀ քր. օր.-ի 9-րդ հոդվածի 4-րդ մասը՝ հեղ.) չի կարող համահունչ լինել քրեական իրավունքի ընդհանուր սկզբունքներին» ձևակերպումը, գործել է անկեղծ և չի փորձել ստեղծել ՀՀ քր. օր.-ի 9-րդ հոդվածի 4-րդ մասին հետևելու (այն պահպանելու) պատրանք: Մյուս գործով ցույց է տրվում, թե ինչպես է ՀՀ վճռաբեկ դատարանը փաստացի հակադրվել վճռաբեկ բողոքի սահմաններից դուրս չգալու մասին օրենսդրական դրույթին, սակայն, այդ դրույթի մեկնաբանման իմիտացիայի միջոցով, փորձել է քողարկել այդ փաստը:

Այնուհետև, հեղինակը նշում է, որ դատավորը, երբ փորձում է մեկնաբանման պատրանք ստեղծելով, քողարկել contra legem իր գործողությունը, կանգնում է կանոնին հետևելու պարադոքսի առջև, այսինքն՝ դատավորը ինչ էլ որ անի, միշտ էլ հնարավոր է, այս կամ այն մեկնաբանության միջոցով, ինչ-որ կերպ այն համաձայնեցնել նման կանոնի հետ:

Կանոնին հետևելու պարադոքսը քննարկվել է նաև Ե. Պրիգոժինի վերաբերյալ քրեական գործով: Հեղինակը քննադատում է դատավարագետ Լ. Գոլովկոյի այն դիտարկումը, ըստ որի՝ քննիչը, քրեական գործը հանցագործությունից կամովին հրաժարվելու հիմքով (ՌԴ քր. օր.-ի 31-րդ հոդվածով) կարճելով, գործել է intra legem: Հեղինակի պնդմամբ քննիչն այս գործով չի հետևել և չէր կարող հետևել ՌԴ քր. օր.-ի 31-րդ հոդվածով սահմանված կանոնին, քանի որ այն կիրառելի չէ ավարտված հանցագործությունների պարագայում: Հակառակ պնդման դեպքում կկանգնենք կանոնին հետևելու պարադոքսի առջև:

Contra legem իրավունքի զարգացման դոկտրինը հնարավորություն է տալիս խուսափել կանոնին հետևելու պարադոքսից:

Annotation

The article addresses the question of judicial interpretation being used to conceal the development of contra legem law. The question is considered in the context of the rule-following paradox, as discussed by Ludwig Wittgenstein, one of the great philosophers of the 20th century.

First, the author illustrates the concealment of the development of law contra legem using two cases from the RA Court of Cassation.

In the first case, the RA Court of Cassation, by stating that "such a regulation (Part 4 of Article 9 of the Criminal Code of the Republic of Armenia) cannot be consistent with the general principles of criminal law," acted transparently and did not attempt to create an illusion of adhering to Article 9, Part 4 of the Criminal Code. In contrast, the second case illustrates how the RA Court of Cassation explicitly contravened the legislative provision on not going beyond the limits of the cassation appeal. However, the court attempted to obscure this deviation through an imitation of interpretation of the provision.

The author then argues that when a judge attempts to conceal a contra legem action by creating the imitation of interpretation, they encounter the rule-following paradox. This paradox suggests that no matter what the judge does, it is always possible to reconcile their actions with a rule through various interpretations.

The rule-following paradox is also discussed in the criminal case involving E. Prigodzyn. The author critiques L. Golovko's assertion that the investigator, by dismissing the criminal case based on voluntary renunciation of the crime (under Article 31 of the Russian Federation Criminal Code), acted within the law (intra legem). According to the author, the investigator could not have followed the rule established by Article 31 of the RF Criminal Code, as this article is not applicable to cases involving completed crimes. If one were to assert otherwise, it would lead to the rule-following paradox.

The doctrine of contra legem law development offers a way to avoid the rule-following paradox.

Аннотация

В статье обсуждается вопрос о скрытии (маскировки) развития права contra legem посредством судебного толкования. Данный вопрос рассматривается в контексте парадокса следования правилу Людвига Витгенштейна, одного из крупнейших философов XX века.

Автор разъясняет ситуацию с сокрытием факта развития права contra legem на примере двух дел Кассационного суда РА.

По первому делу Кассационный суд РА, используя формулировку «такое регулирование (часть 4 статьи 9 УК РА- А.Г.) не может соответствовать общим принципам уголовного права», действовал искренне и не пытался создать иллюзию следования (соблюдения) части 4 статьи 9 УК РА. По второму делу Кассационный суд РА фактически противопоставился законодательному положению о недопустимости выхода за рамки кассационной жалобы, однако, имитируя толкование этого положения, попытался скрыть данный факт.

Затем автор отмечает, что судья, создавая иллюзию интерпретации, пытаясь замаскировать свое действие вопреки закону, сталкивается с парадоксом следования правилу, то есть, что бы судья ни делал, всегда возможно, с помощью той или иной интерпретации, каким-то образом согласовать это с таким правилом.

Парадокс следования правилу также обсуждался по уголовному делу в отношении Е. Пригожина. Автор критикует замечание Л. Головко, согласно которому следователь, прекращая уголовное дело на основании добровольного отказа от преступления (по статье 31 УК РФ), действовал intra legem.

По мнению автора, следователь в данном случае не соблюдал и не мог соблюдать правило, определенное статьей 31 УК РФ, поскольку оно не применимо в случае оконченных преступлений. В случае противоположного утверждения мы столкнемся с парадоксом следования правилу.

Доктрина развития права вопреки закону позволяет избежать парадокса следования правилу.

Հիմնաբառեր՝ Contra legem, օրենքին հակառակ, կանոնին հետևելու պարադոքս, իրավունքի զարգացում, Լյուդվիգ Վիտգենշտեյն, իրավունքի սկզբունք:

Keywords: Contra legem, contrary to the law, rule-following paradox, law development, Ludwig Wittgenstein legal principles.

Ключевые слова: Contra legem, вопреки закону, парадокс следования правилу, развитие права, Людвиг Витгенштейн, принцип права.

ՎԱՐԴԵՐԵՍՅԱՆ ՇՈՒՇԱՆԻԿ
ՀՀ ՆԳՆ ոստիկանության ՊԾ ԵՔԳ ավագ պարեկ, ավագ լեյտենանտ,
ՀՀ ԳԱԱ փիլիսոփայության, սոցիոլոգիայի և իրավունքի
ինստիտուտի հայցորդ

VARDERESYAN SHUSHANIK
Senior patrolman of the Yerevan Patrol Service Battalion of the RA Ministry of Internal Affairs Police, senior lieutenant, PhD Student of the Institute of Philosophy, Sociology and Law of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia

ВАРДЕРЕСЯН ШУШАНИК
Старший патрульный батальона города Еревана Патрульной службы полиции МВД РА, старший лейтенант, соискатель Института философии, социологии и права Национальной академии наук Республики Армения

ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՁԵՎԻ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԴԱՍԱԿԱՐԳՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ*

THE CONCEPT OF STATE ADMINISTRATION FORMS AND PROBLEMS OF ITS CLASSIFICATION*

ПОНЯТИЕ ФОРМЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ И ПРОБЛЕМЫ ЕЕ КЛАССИФИКАЦИИ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում քննարկվել են պետական կառավարման ձևերի և դրանց դասակարգման հիմնախնդիրների վերաբերյալ մի շարք առանցքային հարցեր:Այդ կապակցությամբ նշվել է, որ պետությունը քաղաքական ինստիտուտների ամբողջություն է, որի գլխավոր նպատակն է հասարակության ամբողջականության պահպանումը: Պետությունը երկրի կարևորագույն ատրիբուտներից է, որով բնորոշվում է քաղաքական իշխանության կայացումը:

Միևնույն ժամանակ, անդրադարձ է կատարվել պետությանը՝ որպես միջազգային հարաբերությունների սուբյեկտ: Նշվել է, որ պետության այդ հատկանիշների առկայության դեպքում են միայն մյուս կազմակերպությունները ճանաչվում միջազգային իրավունքի սուբյեկտ: Քաղաքական համակարգում պետության հետ միաժամանակ գոյություն ունեն նաև ոչ պետական, քաղաքական և հասարակական միություններ (կազմակերպություններ), որոնք նույնպես որոշակի ազդեցություն ունեն հասարակական կյանքի վրա:

Հեղինակը քննարկել և հիմնավորել է նաև, որ պետությունը քաղաքական համակարգի գլխավոր ինստիտուտն է: Դրա տեղը, դերը և նշանակությունը որոշվում են պետության ձեռքում քաղաքականության միջուկը կազմող իշխանական լիազորությունների և ռեսուրսների առավելագույն կենտրոնացմամբ, որը նրան հնարավորություն է տալիս արդյունավետ իրականացնել հասարակության կառավարման հիմնական գործառույթները:

Ամփոփելով՝ հեղինակը եզրակացրել է, որ պետությունը քաղաքական իշխանության կազմակերպումն է, որը նպաստում է հասարակական կոնկրետ շահերի իրականացմանը որոշակի տարածքի շրջանակներում:

Annotation

Large number of key questions regarding the forms of state administration and their classification were discussed in the article. In this regard, it was noted that the state is a set of political institutions, the main goal of which is to preserve the integrity of society. The state is one of the most important attributes of the country, which characterizes the establishment of political power.

At the same time, it was mentioned that the State is a subject of international relations. Only with the existence of these features of the state other organizations are recognized as subjects of international law. In the political system, at the same time with the state, there are also non-state, political and public associations (organizations), which also have a certain influence on public life.

In the article the author discussed and justified that the State is the main institution of the political system. The place, role and importance of the state are determined by the maximum concentration of power and resources that constitute the core of politics in the hands of the state, which enables it to effectively carry out the main functions of public management.

In conclusion it is mentioned that the state is the organization of political power that contributes to the realization of specific public interests within a certain territory.

Аннотация

В статье рассматривается ряд ключевых вопросов, связанных с формами государственного управления и их классификацией. В этой связи было отмечено, что государство представляетсобой совокупность политических институтов, основной целью которых является сохранение целостности общества. Государство – один из важнейших атрибутов страны, характеризующий установление политической власти.

В то же время отмечается, что государство является субъектом международных отношений. При наличии этих особенностей государства субъектами международного права признаются только другие организации. В политической системе наряду с государством существуют также негосударственные, политические и общественные объединения (организации), которые также оказывают определенное влияние на общественную жизнь.

В статье автором также обсуждается и обосновывается, что государство является основным институтом политической системы. Место, роль и значение государства определяются максимальной концентрацией власти и ресурсов, составляющих ядро политики, в руках государства, что позволяет ему эффективно осуществлять основные функции государственного управления. Обобщая исследование, в заключении автор отмечает также, что Государство – это организация политической власти, способствующая реализации конкретных общественных интересов на определенной территории.

Հիմնաբառեր՝ պետություն, սահմանադրություն, հասարակական համակարգ, իշխանություն, լիազորություն:

Ключевые слова: государство, конституция, общественный строй, власть, полномочие.

Keywords: state, constitution, social system, power, authority.

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PRIVATE LAW / ЧАСТНОЕ ПРАВО

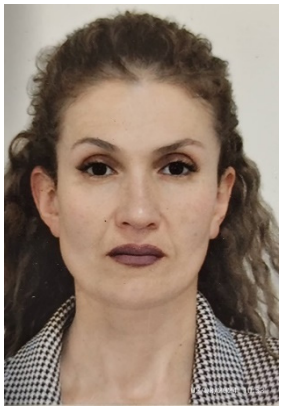

ՂԱԶԱՐՅԱՆ ՔՐԻՍՏԻՆԵ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարանի էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման ամբիոնի դոցենտ, Համալսարանի իրավաբան

GHAZARYAN KRISTINE
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor at the Chair of Economy, Law and Management of Vanadzor State University named after H. Tumanyan, University Lawyer

КАЗАРЯН КРИСТИНЕ
Кандидат юридических наук, доцент кафедры Экономики, права и менеджмента Ванадзорского государственного университета имени О. Туманяна, юрист Университета

ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՉԱՐԱՇԱՀՄԱՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ*

THE PRACTICE OF ABUSE OF THE RIGHTS IN THE LABOR RELATIONSHIPS*

ПРАКТИКА ЗЛОУПОТРЕБЛЕНИЯ ПРАВОМ В ТРУДОВЫХ ОТНОШЕНИЯХ*

Ամփոփագիր

Աշխատանքային հարաբերությունների ընթացքում հաճախ ծագում են իրավիճակներ, երբ իրավատիրոջ իրավունքների իրացումն ուղեկցվում է եթե ոչ այլ անձանց իրավունքների ուղղակի խախտմամբ, այլ դրանց թույլատրելի սահմանների անուղղակի հատմամբ: Այս երևույթը իրավաբանական տեսական գրականության մեջ առավելապես հայտնի է «Իրավունքի չարաշահում» անվամբ: «Իրավունքի չարաշահում» կարելի է համարել իրավունքի սուբյեկտի կողմից իր իրավունքներից հաճախակի օգտվելը, իրավունքի չարակամ և կամայական իրացումը, համապատասխան իրավանորմերի մեկնաբանության բացակայության պայմաններում ստեղծված իրավիճակն իր օգտին ծառայեցնելը, իրավունքները չիրացնելը, իրավունքի իմաստի խեղաթյուրումը, ոչ բարեխիղճ վարքի դրսևորումը, որն ուղեկցվում է իրավունքի սոցիալական նշանակության խեղաթյուրմամբ:

«Իրավունքի չարաշահման» վերաբերյալ իրավաբանական գրականության մեջ միասնական կարծիքի բացակայության պայմաններում՝ այն դեռևս համարվում է վեճի առարկա այն իմաստով, թե ի վերջո այն իրավախախտման ինքնուրույն տեսակ է, թե՝ իրավունքի սուբյեկտի կողմից իրավունքի իրացում:

ՀՀ աշխատանքային օրենսդրության գործող իրավանորմերի համապատասխան վերլուծության համատեքստում հոդվածում ներկայացված են աշխատանքային իրավահարաբերության հիմնական սուբյեկտների՝ աշխատողի և գործատուի կողմից աշխատանքային հարաբերություններում առավել հաճախ հանդիպող իրավունքի չարաշահման դեպքեր:

Տարբեր իրավիճակներում համադրելով գործնականում իրավունքի իրացման դեպքերը գործող օրենդրության նորմերի հետ՝ հեղինակը հանգում է այն հետևության, որ «Իրավունքը չարաշահող»ների համար անբարենպաստ իրավական հետևանքներ նախատեսված չեն, ավելին, նրանք առավելապես իրավական բարձր գրագիտություն, ինտելեկտ ունեցողներ են, քան պարզապես իրավունքի հնարավորություններից ուղղակի օգտվողներ կամ իրավունքը իրացնողներ, քանի որ բացառապես իրավական գրագիտության և գիտակցության որոշակի մակարդակի առկայության պայմաններում է հնարավոր կանխատեսել իրավունքի իրացման հնարավոր սխեման և դրա հետևանքները:

Annotation

During the labor relationships it happens when the implementation of rights by the right possessors accompanied, if not by a direct, but surely indirect violation of the rights of other subjects or disturbance the permitted limits of their rights. In legal theoretical literature this situation is known as “Abuse of rights” that can be considered as follows: frequent usage of legitimate rights, ill-intentioned application of law, the usage of an absence of the appropriate interpretation of legal norms in right holders’ favor, distortion of meaning of law, demonstration careless behavior accompanied by a distortion of the social meaning of law.

The author presents specific cases of misapplication of labor rights by the main subjects of labor relationships the employee and the employer, which are more often encountered in practice. The cases of misapplication of rights are analyzed in accordance with the correspondent articles of the Labor Code of RA. Comparison of different legislative acts with the practical application of labor rights, leds the author to the conclusion that there are no adverse legal responsibilities for abusers of labor rights.

According to the author, the abusers of labor rights are legal intellectuals than simply right implementers or applicants of the possibilities of rights, since only with a certain level of legal literacy and consciousness right possessors can predict about the scheme of implementing the rights and its’ possible consequences.

Аннотация

В ходе трудовых отношений нередко возникают такие ситуации, когда реализация права субъектом права сопровождается, если не прямым нарушением прав других субъектов, то косвенным нарушением их дозволенных пределов. Такое явление в юридической теоретической литературе более известно под названием «злоупотребление правом». Злоупотреблением правом можно считать частое использование правообладателем своих прав, злонамеренное и произвольное применение права, использование сложившейся ситуации в свою пользу в случае отсутствия соответствующего толкования правовых норм, неосуществление права, искажение смысла права, проявление недобросовестного поведения, сопровождающееся искажением социального смысла права.

В условиях отсутствия единого мнения в юридической литературе и толкования о злоупотреблении правом, оно до сих пор остается предметом спора в том смысле, что является ли оно самостоятельным видом правонарушения или все же оно является применением права субъектом права.

В данной статье представлены конкретные случаи злоупотребления трудовыми правами основных субъектов трудовых отношений работника и работодателя, более часто встречающиеся на практике в ходе трудовых отношений. Представленные случаи злоупотребления правами анализируются согласно соответствующим статьям Трудового кодекса РА. В различных ситуациях сопоставив законодательство с практическим применением права, автор склоняется к мысли, что в большинстве случаев для злоупотребляющих законодательством не установлено никаких неблагоприятных правовых последствий. По мнению автора, злоупотребляющие законом являются в большей степени правовыми интеллектуалами, чем просто пользователями возможностями права или правоприменительные субъекты, поскольку, только при условии определенного уровня юридической грамотности и сознания можно думать о схеме осуществления права и об его возможных последствиях.

Հիմնաբառեր՝ իրավունքի չարաշահում, բարեխիղճ վարքագիծ, ողջամտություն, իրավատիրոջ կողմից իրավունքների չարակամ իրացում, չարամտություն, այլ անձանց անուղղակի վնասի պատճառում, իրավական գրագիտության չարաշահում:

Ключевые слова: злоупотребление правом, добросовестное поведение, здравомыслие, злонамеренное осуществление прав правообладателем, злой умысел, причинение косвенного вреда другим лицам, злоупотребление юридической грамотностью.

Key words: Abuse of rights, conscientious behavior, sanity, misusage of rights by the right possessor, ill-intentioned conduct, misuse of legal literacy.

ԴԱՏԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / JUDICIAL LAW / СУДЕБНОЕ ПРАВО

ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ ԱՆԱՀԻՏ
ՀՀ ԳԱԱ փիլիսոփայության, սոցիոլոգիայի և իրավունքի ինստիտուտի հայցորդ

NALBANDYAN ANAHIT
PhD Student of the Institute of Philosophy, Sociology and Law of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia

НАЛБАНДЯН АНАИТ
Соискатель Института философии, социологии и права Национальной академии наук Республики Армения

ԴԱՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱԴԵՊԻ ԵՎ ԴԱՏԱԿԱՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱՅԻ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԷՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԲՈՎԱՆԴԱԿԱՅԻՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ*

THE CONCEPT, ESSENCE AND SUBSTANTIVE FEATURES OF JUDICIAL PRECEDENT AND JUDICIAL PRACTICE*

ПОНЯТИЕ, СУЩНОСТЬ И ОСОБЕННОСТИ СОДЕРЖАНИЯ СУДЕБНОГО ПРЕЦЕДЕНТА И СУДЕБНОЙ ПРАКТИКИ*

Ամփոփագիր

Սույն հոդվածում հեղինակը հանգամանորեն քննարկել է դատական նախադեպի և դատական պրակտիկայի հասկացությունը, էությունը, բովանդակային առանձնահատկությունները:

Հոդվածում անդրադարձ է կատարվում նաև դատական (դատավորի) հայեցողական խնդրին, քանի որ անգլոամերիկյան իրավական համակարգում նախադեպերը ձևավորվում են դատավորների ազատ հայեցողության շնորհիվ, որը խիստ սահմանափակված է մայրցամաքային (ռոմանագերմանական) իրավական համակարգում:

Մայրցամաքային իրավական համակարգում դատական նախադեպը, որպես կանոն, կրում է իրավամեկնողական բնույթ: Դատական նախադեպում արտացոլված իրավական նորմը, ըստ ընդունված կարծիքի, կրում է չգրված բնութագիր, չունի հստակ ձևակերպում, հաճախ անորոշ է և բարդ ձևակերպված: Իսկ դատավորը մեկնում է սկզբունքները, որպեսզի բացահայտի իրավունքը, որն անհրաժեշտ է կիրառել կոնկրետ գործի վերաբերյալ: Այդպիսի դեպքերում դատավորները չեն ստեղծում դատական նախադեպեր, այլ միայն կիրառում են համապատասխան սկզբունքները: Այսպիսով, բացառվում են իրավունքում բացերը, ինչպես նաև դատական ազատ հայեցողությունը:

Հեղինակը նաև եզրահանգում է, որ դատական նախադեպի մեկնության տառացի մեթոդը որոշակիորեն սահմանափակում է դատավորների հայեցողության իրավունքը, որը և՛ դրական կարող է թվալ, և՛ բացասական: Դրական է այն իմաստով, որ դատավորներն իրենց մեկնաբանություններում չեն կարող փոխել կամ լիովին փոխել օրենքի բովանդակությունը և իմաստը: Հետևաբար, այստեղ, ինչպես ամենուր, անհրաժեշտ է փնտրել «ոսկե միջինը»:

Ամփոփելով, հեղինակը նշում է նաև, որ նախադեպային իրավունքի խոցելի տեղերից մեկն է համարվում նախադեպերի հետադարձ ուժի դրույթը:

Սակայն պրակտիկայում բազմաթիվ փորձեր են ձեռնարկվել վերցնելու այդ թույլ կողմը և հաստատելու դատական նախադեպի գործողության հետագա սկզբունքը:

Annotation

In this article, the author has considered in detail the concept, essence, and substantive features of judicial precedent and judicial practice.

The article also refers to the issue of judicial (judge) discretion, because in the Anglo-American legal system, precedents are formed due to the free discretion of judges, which is strictly limited in the continental (Romano-Germanic) legal system.

Generally, judicial precedent has an legal-interpretative character in the continental legal system.

According to the accepted opinion, the legal norm reflected in the judicial precedent has an unwritten character, does not have a clear formulation, is often vague and complexly formulated. And the judge departs from the principles in order to discover the law that needs to be applied in the specific case.In such cases, judges do not create judicial precedents, but only apply the relevant principles.

Thus, loopholes in law as well as judicial discretion are excluded. In the article, we come to the conclusion that the literal method of interpretation of judicial precedent somewhat limits the right of discretion of judges, which may seem both positive and negative. It is positive in the sense that the judges cannot change or completely change the content and meaning of the law in their opinions.

Therefore, here, as everywhere, it is necessary to look for the "golden mean".

The author alsow concludes that one of the weak points of case law is the provision of retroactive effect of precedents. But in practice, many attempts have been made to take up this weakness and establish the further principle of operation of judicial precedent.

Аннотация

В данной статье автор подробно рассмотрел понятие, сущность, содержательные особенности судебного прецедента и судебной практики.

В статье также затрагивается вопрос судебного (судейского) усмотрения, поскольку в англо-американской правовой системе прецеденты образуются благодаря свободному усмотрению судей, что строго ограничено в континентальной (романо-германской) правовой системе.

Судебный прецедент в континентальной правовой системе носит, как правило, правовой-интерпретационный характер. Согласно общепринятому мнению, правовая норма, отраженная в судебном прецеденте, носит неписаный характер, не имеет четкой формулировки, зачастую расплывчата и сложно сформулирована. И судья отходит от принципов, чтобы обнаружить закон,который необходимо применить в конкретном случае. В таких случаях судьи не создают судебных прецедентов, а лишь применяют соответствующие принципы. Таким образом, лазейки в законе, а также судебное усмотрение исключены.В статье автор приходит к выводу, что буквальный метод толкования судебного прецедента несколько ограничивает право усмотрения судей, что может показаться как положительным, так и отрицательным. Оно положительно в том смысле, что судьи не могут изменить или полностью изменить содержание и смысл закона в своем мнении. Поэтому здесь, как и везде, необходимо искать «золотую середину».

В заключении отмечается, что одним из слабых сторон прецедентного права является положение об обратной силе прецедентов. Но на практике было предпринято множество попыток восполнить этот пробел и установить дальнейший принцип действия судебного прецедента.

Հիմնաբառեր՝ դատական նախադեպ, դատական հայեցողություն դատական պրակտիկա իրավական դիրքորոշում, դատական որոշում, իրավամեկնողական նախադեպ:

Ключевые слова: судебный прецедент, судебное усмотрение, судебная практика, правовая позиция, судебное решение, правовой-интерпретационный прецедент.

Key words: judicial precedent, judicial discretion, judicial practice, legal position, judicial decision, legal-interpretative precedent.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / CRIMINAL LAW / УГОЛОВНОЕ ПРАВО

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ՆԱՐԵԿ
ԵՊՀ քրեական իրավունքի ամբիոնի հայցորդ, ՀՀ քննչական կոմիտեի Երևան քաղաքի քննչական վարչության Կենտրոն և Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների քննչական առաջին բաժնի քննիչ, երրորդ դասի խորհրդական

HARUTYUNYAN NAREK
PhD Student of the YSU Department of Criminal Law, Investigator of the 1-st Investigation Division of Kentron and Nork-Marash Administrative Districts of the Investigation Department of Yerevan City of the RA Investigative Committee, 3-rd Class Counselor

АРУТЮНЯН НАРЕК
Соискатель кафедры уголовного права ЕГУ, следователь 1-го следственного отдела административных районов Кентрон и Норк-Мараш следственного управления города Еревана Следственного комитета РА, советник 3-го класса

ԱՆՕՐԻՆԱԿԱՆ ՄԻԳՐԱՑԻԱՅԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԱՌԱՎԵԼ ՎՏԱՆԳԱՎՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐՆ ԸՍՏ ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ*

THE MOST DANGEROUS TYPES OF ORGANIZATION OF ILLEGAL MIGRATION ACCORDING TO THE CRIMINAL CODE OF THE REPUBLIC OF ARMENIA*

НАИБОЛЕЕ ОПАСНЫЕ ВИДЫ ОРГАНИЗАЦИИ НЕЗАКОННОЙ МИГРАЦИИ ПО УГОЛОВНОМУ КОДЕКСУ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում քննարկվել և վերլուծության են ենթարկվել անօրինական միգրացիայի կազմակերպման ծանրացնող և առավել ծանրացնող հանգամանքների քրեաիրավական որակման հիմնախնդիրները:

Տվյալ համատեքստում, նախ, ընդգծվել է, որ քննարկվող հանցանքը խմբի կողմից նախնական համաձայնությամբ կատարելն առկա է այն դեպքերում, երբ՝ 1) հանցագործության օբյեկտիվ կողմի կամ դրա մի մասի իրականացմանը մասնակցում են առնվազն երկու կատարողներ և 2) նրանք տվյալ հանցանքը կատարելու մասին պայմանավորվում են նախապես՝ նախքան դրա օբյեկտիվ կողմի իրականացումն սկսելը: Այդ կապակցությամբ առաջարկվել է ՀՀ քրեական օրենսգրքի հոդված 470-ի 3-րդ մասի 1-ին կետով՝ որպես անօրինական միգրացիայի կազմակերպումը ծանրացնող հանգամանք, նախատեսել տվյալ հանցանքը մի խումբ անձանց կողմից ինչպես նախնական համաձայնությամբ, այնպես էլ առանց դրա կատարելը:

Բացի այդ, շեշտվել է քրեական օրենսգրքի հիշատակված հոդվածը նոր՝ 4-րդ մասով լրացնելու անհրաժեշտությունը: Դրանում, մասնավորապես, առաջարկվել է նախատեսել անօրինական միգրացիայի կազմակերպման առավել ծանրացուցիչ հետևյալ հանգամանքները՝ 1) նշված հանցանքը հանցավոր կազմակերպության կողմից կատարելը և 2) նույն արարքը, որն անզգուշությամբ առաջացրել է մարդու մահ կամ այլ ծանր հետևանք:

Հոդվածում նաև հիմնավորվել է, որ առաջարկվող օրենսդրական փոփոխությունները կարող են նպաստել ՀՀ քրեական գործող օրենսդրության կատարելագործմանը և անօրինական միգրացիայի կազմակերպման դեմ պայքարի արդյունավետության բարձրացմանը:

Annotation

The features of the criminal-legal qualification of aggravating and most aggravating circumstances of the organization of illegal migration are discussed and analyzed in the presented article.

In this context, it is emphasized that the mentioned crime is considered committed by a group of persons by prior conspiracy in cases where: 1) its objective side or part of it is committed by at least two persons and 2) they agree to commit this crime in advance - before starting of its objective side. In this regard, it is proposed in Paragraph 1 of Part 3 of Article 470 of the Criminal Code of the Republic of Armenia, as an aggravating circumstance for organization of illegal migration, provide for the commission of a crime by a group of persons, both by prior conspiracy and without it.

In addition, it is noted the need to supplement the mentioned article of the Criminal Code with a new one: the fourth part. It, in particular, proposes to provide for the following most aggravating circumstances for organization of illegal migration: 1) the commission of this crime by a criminal organization and 2) the same act, which through negligence resulted in the death of a person or another serious consequence.

This scientific article also substantiates that the proposed legislative changes can help to improve the current criminal legislation of the Republic of Armenia and increase the effectiveness of the fight against the organization of illegal migration.

Аннотация

В статье рассмотрены и проанализированы особенности уголовно-правовой квалификации отягчающих и наиболее отягчающих обстоятельств организации незаконной миграции.

В данном контексте подчеркивается, что исследуемое преступление считается совершенным группой лиц по предварительному сговору в тех случаях, когда: 1) его объективная сторона или ее часть совершается как минимум двумя исполнителями и 2) они договариваются о совершении данного преступления предварительно – до того, как начать совершение его объективной стороны. В этой связи предлагается в п. 1 ч. 3 ст. 470 УК РА в качестве отягчающего обстоятельства организации незаконной миграции предусмотреть совершение преступления группой лиц как по предварительному сговору, так и без него.

Кроме того, отмечается необходимость дополнения упомянутой статьи УК новой: четвертой частью. В ней, в частности, предлагается предусмотреть следующие наиболее отягчающие обстоятельства организации незаконной миграции: 1) совершение данного преступления преступной организацией и 2) то же деяние, повлекшее по неосторожности смерть человека или иное тяжкое последствие.

В статье также обосновывается, что предлагаемые законодательные изменения могут поспособствать совершенствованию действующего уголовного законодательства РА и повышению эффективности борьбы с организацией незаконной миграции.

Հիմնաբառեր՝ քրեական օրենսգիրք, հանցագործություն, անօրինական միգրացիա, անօրինական միգրացիայի կազմակերպում, ծանրացուցիչ հանգամանքներ:

Key words: Criminal Code, crime, illegal migration, organization of illegal migration, aggravating circumstances.

Ключевые слова: уголовный кодекс, преступление, незаконная миграция, организация незаконной миграции, отягчающие обстоятельства.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼԻՍՏԻԿԱ / CRIMINAL PROCEDURE AND CRIMINALISTICS / УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС И КРИМИНАЛИСТИКА

ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ ԱՆԱՀԻՏ
ՀՀ արդարադատության նախարարության «Թարգմանությունների կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն

ABRAHAMYAN ANAHIT
Director of the «Translation Centre» SNCO of the Ministry of Justice of the Republic of Armenia

АБРААМЯН АНАИТ
Директор ГНКО Министерства юстиции Республики Армения «Центр переводов»

ԱՆՄԵՂՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆԽԱՎԱՐԿԱԾԻ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ ՀԱՎԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՎԱՍՏԻ ԳԻՏԵԼԻՔԻ ՏԵՍԱՆԿՅՈՒՆԻՑ*

THE PRINCIPLE OF THE PRESUMPTION OF INNOCENCE FROM THE ASPECT OF RELIABLE AND PROBABLE KNOWLEDGE*

ПРИНЦИП ПРЕЗУМПЦИИ НЕВИНОВНОСТИ С ТОЧКИ ЗРЕНИЯ ДОСТОВЕРНОГО И ВЕРОЯТНОГО ЗНАНИЯ*

“To know what everyone knows is to know nothing. Knowledge begins with what people do not know.” ***Remy de Gourmont***

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է քրեական վարույթներում անմեղության կանխավարկածի ուսումնասիրությանը՝ հավաստի և հավանական գիտելիքի տեսանկյունից: Այն առաջին հերթին տարբերակում է հավաստի գիտելիքը, երբ ճշմարտությունն անհերքելիորեն հաստատված է, հավանական գիտելիքից, որն ավելի պակաս հստակ է և դրա հաստատման համար անհրաժեշտ են լրացուցիչ ապացույցներ: Հեղինակը պնդում է, որ անմեղության կանխավարկածը, որը քրեադատավարական իրավունքի անկյունաքարն է, գործում է գիտելիքի այս շրջանակներում՝ ընդգծելով, որ անձը կարող է մեղավոր ճանաչվել միայն հավաստի ապացույցների հիման վրա:

Հոդվածն այնուհետև անդրադառնում է իրավաբան գիտնականների շրջանում առկա բանավեճերին՝ կապված քրեական վարույթի տարբեր փուլերում անմեղության կանխավարկածի մեկնաբանման և կիրառության հետ: Դրանում քննարկվում է, թե ինչպես է այս սկզբունքը հաճախ սխալ մեկնաբանվում կամ կիրառվում, մասնավորապես այն առումով, թե արդյոք այն կիրառելի է այն դեպքերում, երբ մեղադրյալը «հավանաբար մեղավոր է»՝ համաձայն քննությամբ ձեռք բերված ապացույցների:

Որպես եզրահանգում՝ հոդվածում արտահայտվում է այն կարծիքը, որ անմեղության կանխավարկածի սկզբունքը պահանջում է կասկածների մեկնաբանումն հօգուտ մեղադրյալի, որ մեղքի առկայության ապացուցման բեռը կրում է բացառապես մեղադրանքի կողմը, և որ դատավարություն իրականացնող մարմինները պարտավոր են մանրակրկիտ քննություն իրականացնել ինչպես մեղադրյալի մեղավորության, այնպես էլ անմեղության առնչությամբ:

Առանցքային հարցերը, որոնց անդրադարձ է կատարվում հոդվածում, վերաբերում են անմեղության կանխավարկածի կիրառման ծավալին, այն հարցին, թե արդյոք այն առնչվում է միայն փաստերի հաստատմանը, թե ոչ, և արդյոք դրանով պետք է առաջնորդվել՝ դատավարական «կասկածները» փարատելու համար, ներառյալ՝ արարքների որակումը:

Annotation

The article explores the presumption of innocence in criminal proceedings through the lens of reliable and probable knowledge. It begins by distinguishing between knowledge considered reliable where truth is irrevocably established – and knowledge that is probable, which is less certain and requires further evidence to confirm its validity. The author argues that the presumption of innocence, a cornerstone of criminal procedure law, operates within this framework of knowledge, emphasizing that a person can only be declared guilty based on reliable evidence.

The article further delves into the debate among legal scholars about the interpretation and application of the presumption of innocence in various stages of criminal proceedings. It discusses how this principle is often misunderstood or misapplied, particularly regarding whether it implies that the accused should be considered “probably guilty” based on the evidence gathered during the investigation.

Key issues addressed include the extent to which the presumption of innocence should apply, whether it relates solely to the establishment of facts, and if it should cover procedural doubts, including the qualification of acts. The text also critiques the overly broad interpretation of the presumption of innocence that extends to treating the accused as innocent throughout the entire procedure, regardless of the evidence collected.

The article concludes that the presumption of innocence requires the interpretation of doubts in favor of the accused, mandates the burden of proof of guilt on the prosecution, and does not relieve procedural authorities from thoroughly investigating both the guilt and innocence of the accused. It also states that this presumption is applicable at all stages of the criminal process where the issue of guilt is being determined.

Аннотация

В статье рассматривается принцип презумпции невиновности в уголовном судопроизводстве с точки зрения достоверного и вероятного знания. В этой связи прежде всего дифференцируются достоверное знание, когда истина неопровержимо установлена, и вероятное знание, которое является менее точным и для его подтверждения необходимы дополнительные доказательства. Автор утверждает, что презумпция невиновности, которая является краеугольным камнем уголовно-процессуального права, действует в этих рамках знания, подчеркивая, что лицо может быть признано виновным только на основании достоверных доказательств.

Далее в статье рассматриваются дискуссии среди ученых-юристов, связанные с толкованием и применением презумпции невиновности на различных этапах уголовного процесса.В ней рассматривается, каким образом этот принцип часто неправильно истолковывается или применяется, в частности, с точки зрения того, применим ли он в случаях, когда обвиняемый, согласно собранным следствием доказательствам, "вероятно виновен". Рассматриваемые в статье ключевые вопросы касаются объема применения презумпции невиновности, вопроса о том, касается ли она только подтверждения фактов или нет, и следует ли руководствоваться ею, чтобы развеять процессуальные "сомнения", включая квалификацию деяний.

В статье, в качестве вывода, высказывается мнение о том, что принцип презумпции невиновности требует толкования сомнений в пользу обвиняемого, что бремя доказывания наличия вины лежит исключительно на стороне обвинения и, что процессуальные органы обязаны проводить тщательное расследование как относительно виновности, так и невиновности обвиняемого. В ней также отмечается, что принцип презумпции невиновности применим на всех этапах уголовного процесса, когда решается вопрос о виновности.

Հիմնաբառեր՝ անմեղության կանխավարկած, քրեական վարույթ, հավաստի և հավանական գիտելիք, ապացուցում:

Keywords: presumption of innocence, criminal proceeding, reliable and probable knowledge, proofing process.

Ключевые слова: презумпция невиновности; уголовное производство; достоверное и вероятное знание; процесс доказывания.

ԱԴՈՆՑ ԳՈՀԱՐ
ՀՀ Եվրոպական համալսարանի միջազգային հարաբերությունների և իրավագիտության ֆակուլտետի դասախոս, Հայ-Ռուսական համալսարանի քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության իրավունքի ամբիոնի հայցորդ

ADONTS GOHAR
Lecturer of the Faculty of international relations and law of the European University of Armenia, PhD Student of the Department of criminal law and criminal procedural law in Russian-Armenian University

АДОНЦ ГОАР
Преподаватель факультета международных отношений и права Европейского университета Армении, соискатель кафедры уголовного права и уголовно-процессуального права Российско-Армянского университета

ԱՆՄԵՂՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆԽԱՎԱՐԿԱԾԻ ՍԿԶԲՈՒՆՔԻ ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐՈՒՄ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ*

THE FORMATION OF THE PRINCIPLE OF THE PRESUMPTION OF INNOCENCE IN INTERNATIONAL LEGAL REGULATIONS AND IN THE REPUBLIC OF ARMENIA*

ФОРМИРОВАНИЕ ПРИНЦИПА ПРЕЗУМПЦИИ НЕВИНОВНОСТИ В МЕЖДУНАРОДНЫХ ПРВОВЫХ РЕГУЛИРОВАНИЯХ И РЕСПУБЛИКЕ АРМЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է անմեղության կանխավարկածի սկզբունքի ձևավորմանը միջազգային իրավական կարգավորումներում և ՀՀ օրենսդրության մեջ: Ուսումնասիրվել են իրավագիտության մեջ առկա՝ անմեղության կանխավարկածի սկզբունքի դերի վերաբերյալ մոտեցումները, վեր են հանել ընդհանուր սկզբունքների շարքում դրա տեղն ու դերը, բացահայտվել են տվյալ կանխավարկածի ձևավորման առանձնահատկություններն իրավունքի համակարգում:

Հոդվածում ներկայացվել են անմեղության կանխավարկածի ձևավորման փուլերը, ներպետական իրավունքում և միջազգային տարբեր փաստաթղթերում այդ սկզբունքի ամրագրումների առանձնահատկությունները և տարբերությունները, ինչպես նաև սկզբունքի ճյուղային պատկանելիության հարցի կապակցությամբ առաջացող քննարկումները: Եզրահանգումներ են կատարվել այն մասին, որ մինչ օրս քրեական դատավարության գիտության մեջ բավականաչափ ուսումնասիրված չեն անմեղության կանխավարկածի՝ քրեադատավարական այլ ինտիտուտների հետ հարաբերակցության հարցերը, օրինակ՝ անմեղության կանխավարկածի սկզբունքի համապատասխանությունը փաստերի իրավական կանխավարկածների կանոններին, սույն սկզբունքի իրականացման հարցերը ոչ արդարացնող հիմքերով քրեական հետապնդումը դադարեցնելու կարգավորումների, ինչպես նաև համագործակցության վարույթի համատեքստում:

Անդրադառնալով քննարկվող սկզբունքի ձևավորման կարևորագույն տարրին՝ իրավական համակարգում դրա ճյուղային պատկանելիությանը, հոդվածում ներկայացվել են առաջարկություններ: Մասնավորապես՝ Սահմանադրության 66-րդ հոդվածով սահմանված «հանցագործության համար մեղադրվողը» բառակապակցությունը փոխարինել «հանրային իրավական պատասխանատվության ենթակա անձը» բառակապակցությամբ և այլն:

Annotation

The article is dedicated to the formation of the principle of presumption of innocence in international regulations and in the Armenian legislation. The article examines the approaches to the role of the principle of the presumption of innocence existing in jurisprudence, highlights its place and role among the general principles, reveals the peculiarities of the formation of the presumption of innocence in the legal system.

The article presents the stages of the formation of the presumption of innocence, the peculiarities of fixing the principle in domestic law and international documents, as well as the question of the branch affiliation of the principle. The article also concludes that the issues of correlation between the presumption of innocence and other criminal justice institutions have not been sufficiently studied in the science of criminal procedure even nowadays: for example, the compliance of the principle of the presumption of innocence with the rules of legal presumptions of facts, the issues of the implementation of this principle, the regulations for stopping criminal prosecution on unjustified grounds, as well as in the context of cooperation proceedings.

Referring to the most important element of the development of the discussed principle, its branch affiliation in the legal system, the author presented recommendations that would enable the above-mentioned principle to be directly applied in the framework of other public proceedings.

Аннотация

Статья посвящена изучению формирования принципа презумпции невиновности в международных правовых нормах и законодательстве РА. В этой связи рассматриваются существующие в юридической науке подходы к роли принципа презумпции невиновности, выделяется его место и роль среди общих принципов, раскрываются особенности формирования презумпции невиновности в правовой системе.

В статье представлены также этапы становления принципа презумпции невиновности, особенности его закрепления в отечественном праве и международных документах, а также вопрос отраслевой принадлежности данного принципа. В частности, делается вывод о том, что вопросы соотношения презумпции невиновности и других институтов уголовного правосудия на сегодняшний день недостаточно изучены в науке уголовного процесса: например, соответствие принципа презумпции невиновности нормам уголовного судопроизводства, правовые презумпции фактов, вопросы реализации этого принципа, правила прекращения уголовного преследования по неоправдательным основаниям, а также в рамках производства по сотрудничеству.

Относительно важнейшего элемента развития обсуждаемого принципа – его отраслевой принадлежности в правовой системе, в статье представлены рекомендации, которые позволят непосредственно применять указанный принцип в рамках иного публичного судопроизводства.

Հիմնաբառեր՝ անմեղության կանխավարկած, անմեղության կանխավարկածի սկզբունք, միջազգային իրավունք, ճյուղային սկզբունք, հանցագործության համար մեղադրվող:

Key words: presumption of innocence, principle of presumption of innocence, international law, branch principle, accused.

Ключевые слова: презумпция невиновности, принцип презумпции невиновности, международное право, отраслевой принцип, обвиняемый в совершении преступления.

ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ ԳԵՎՈՐԳ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, ՀՀ քննչական կոմիտեի՝ Պետության, սահմանադրական կարգի հիմունքների և հասարակական անվտանգության դեմ ուղղված հանցագործությունների քննության գլխավոր վարչության պետ, ԵՊՀ քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի դասախոս

BAGHDASARYAN GEVORG
Candidate of Legal Sciences, Head of the General Department for Investigation of Crimes against the State, Fundamentals of the Constitutional Order and Public Security of the RA Investigative Committee, Lecturer at the Yerevan State University Chair of Criminal Procedure and Criminalistics

БАГДАСАРЯН ГЕВОРГ
Кандидат юридических наук, начальник Главного управления СК РА по расследованию преступлений против государства, основ конституционного строя и общественной безопасности, преподаватель кафедры уголовного процесса и криминалистики ЕГУ

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԿՅԱՆՔԻ ԳԱՂՏՆԻՔԻ ՄԱՏՉԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇ ՀԱՐՑԵՐ՝ ՔՐԵԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԻ ՀԱՆՐԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԻ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ*

SOME ISSUES OF ACCESS TO PRIVACY IN THE FRAMEWORK OF THE PUBLICITY PRINCIPLE OF CRIMINAL PROCEEDING*

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ДОСТУПА К ТАЙНЕ ЧАСТНОЙ ЖИЗНИ В КОНТЕКСТЕ ПРИНЦИПА ПУБЛИЧНОСТИ УГОЛОВНОГО ПРОИЗВОДСТВА*

Ամփոփագիր

Հոդվածում քննարկվում են մարդու մասնավոր կյանքի գաղտնիքի մատչելիության գործնական հարցեր՝ քրեական դատավարության հանրայնության սկզբունքի համատեքստում: Հեղինակը ներկայացնում է նախ քրեական վարույթի հանրայնության սկզբունքի բովանդակությունն ու դրանից բխող հիմնական պահանջները, ապա մասնավոր կյանքի նկատմամբ հարգանքի իրավունքի միջազգային իրավական չափանիշները, այն սահմանափակելու հնարավոր դեպքերն ու հիմքերը:

Ներկայացված չափանիշների համատեքստում հոդվածում վերլուծվում են միջին ծանրության հանցագործությունների վերաբերյալ վարույթով գաղտնի քննչական գործողություններ կատարելու բացարձակ արգելքը, առգրավման որոշման հիման վրա առանձին դեպքերում որոնողական գործողություններ կատարելու սահմանափակումը, տուժողի և վկայի հաղորդակցության վերաբերյալ տեղեկատվության պահանջի սահմանափակումն ու դատարանում լռելու իրավունքն իրացնող վկայի և տուժողի ցուցմունքները հրապարակելու արգելքը:

Վերլուծության հիման վրա հեղինակը հանգում է հետևության, որ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի այդ կարգավորումները չեն համապատասխանում հանրային և մասնավոր շահերի հավասարկշռման պահանջին և գերարժևորում են մասնավոր շահերը:

Հեղինակի կարծիքով օրենսդիրը, առանձին կոնկրետ դեպքում գրեթե անհնար դարձնելով մասնավոր կյանքի գաղտնիքի իրավունքը սահմանափակելը, անտեսել է հակակշիռ հանրային շահը և չի նախատեսել այնպիսի կարգավորումներ, որոնք թույլ կտային մի կողմից անհարկի չմիջամտել մասնավոր կյանքին, իսկ մյուս կողմից՝ չարգելափակել հանցագործության բացահայտման հնարավորությունը:

Annotation

The article discusses practical issues of access to the privacy within the framework of the criminal procedure publicity concept. Prior to discussing international legal standards of the right to respect for private life, potential cases, and grounds for its restriction, the author first discusses the substance of the concept of publicity of criminal proceeding and the fundamental requirements emerging from it.

In the context of the presented criteria, the article examines the absolute ban on conducting undercovered investigative actions within the framework of medium-gravity crime proceedings, the restriction on conducting searching actions in certain situations on the basis of a seizure orders, the restriction on requesting information regarding the victim's and witness's communication, and the ban on publishing the victim's and witness's testimony – who exercise the right to keep silent in court.

The author concludes from the study that these RA Code of Criminal Procedure articles overestimate personal interests and fail to strike a balance between public and personal interests. The author claims that the legislator disregarded the balancing public interest and failed to include provisions that would have allowed for both the avoidance of undue interference in private life and the preservation of the opportunity to solve a crime by making the limitation of the right to privacy practically impossible in a given situation.

Аннотация

В статье рассматриваются практические вопросы доступа к тайне частной жизни в контексте принципа публичности уголовного судопроизводства. Автор сначала раскрывает содержание принципа публичности уголовного производства и вытекающие из него основные требования, затем международно-правовые стандарты права на уважение частной жизни, возможные случаи и основания его ограничения.

В контексте представленных критериев в статье анализируется абсолютный запрет на проведение тайных следственных действий в рамках производства по делам о преступлениях средней тяжести, ограничение на проведение розыскных мероприятий в отдельных случаях на основании постановления о выемке, ограничение запроса информации о связи между потерпевшим и свидетелем и запрет на публикацию показаний свидетеля и потерпевшего, которые реализуют право хранить молчание в суде.

На основе анализа автор приходит к выводу, что рассматриваемые положения Уголовно-процессуального кодекса РА не соответствуют требованию сбалансированности общественных и личных интересов и переоценивают личные интересы. По мнению автора, законодатель, сделав ограничение права на тайну частной жизни практически невозможным в конкретном случае, проигнорировал уравновешивающий общественный интерес и не предусмотрел такие положения, которые позволили бы, с одной стороны, не вмешиваться без необходимости в частную жизнь, а с другой не блокировать возможность раскрытия преступления.

Հիմնաբառեր՝ հանրայնություն, հանրային շահ, մասնավոր շահ, անձնական կյանք, գաղտնի քննչական գործողություն, խուզարկություն, առգրավում, տեղեկատվության պահանջ, լռելու իրավունք, ցուցմունք հրապարակել:

Keywords: publicity, public interest, personal interest, private life, undercovered investigative actions, search, seizure, request for information, right to silence, publication of testimony.

Ключевые слова: публичность, общественный интерес, личный интерес, личная жизнь, тайное следственное действие, обыск, выемка, запрос информации, право хранить молчание, публикация показаний.

ԲԱՂԻՆՅԱՆ ՍՈՒՐԵՆ
Երևանի պետական համալսարանի քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի հայցորդ

BAGHINYAN SUREN
PhD student of the Yerevan State University Criminal Procedure and Criminalistics Department

БАГИНЯН СУРЕН
Соискатель кафедры уголовного процесса и криминалистики Ереванского государственного университета

ՊԵՏԱԿԱՆ ԴԱՎԱՃԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՑԱՎՈՐ ՄԵԽԱՆԻԶՄԻ ԴՐՍԵՎՈՐՄԱՆ ՈՐՈՇ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ*

CERTAIN FEATURES OF THE MECHANISM OF IMPLEMTENTATION OF HIGH TREASON*

НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ ПРОЯВЛЕНИЯ ПРЕСТУПНОГО МЕХАНИЗМА ГОСУДАРСТВЕННОЙ ИЗМЕНЫ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է պետական դավաճանության հանցավոր մեխանիզմի դրսևորման քրեաիրավական հիմքի առանձնահատկությունների բացահայտմանը և ներկայացմանը: Ըստ այդմ, վերլուծվել է ՀՀ քրեական օրենսգրքի 418-րդ հոդվածը՝ համեմատելով ՌԴ քրեական օրենսգրքի 275-րդ հոդվածի հետ, ինչպես նաև մեջբերվել են տարբեր հեղինակների մոտեցումները պետական դավաճանության օբյեկտիվ կողմի վերաբերյալ և այլն:

Հետազոտության արդյունքում հեղինակը հանգում է եզրակացության, որ ավելի նպատակահարմար կլինի պետական դավաճանության հայեցակարգային բովանդակության մեջ ներառել միայն պետական գաղտնիքի բացահայտման այն դեպքերը, երբ համապատասխան սուբյեկտն իր ծառայության միջոցով տիրապետում է պետական գաղտնիքի կամ այն ինչ-որ կերպ վստահված է լինում նրան: Նշվում է նաև, որ պետական դավաճանության հանցակազմն ունի էական կատարելագործման կարիք:

Annotation

This scientific article is dedicated to the disclosure and presentation of the criminal-law features of the mechanism of the implementation act of high treason. Moreover, these are such features that are of key importance for revealing the criminological characteristics of crimes of this type and the various mechanisms of its manifestation. Accordingly, the disposition of Article 418 of the Criminal Code of the Republic of Armenia has been analyzed; it has been compared with Article 275 of the Criminal Code of the Russian Federation; the approaches of different authors regarding the objective side of the corpus delicti of high treason, the content of the concept of going over to the side of the enemy, etc. have been analyzed.

At the end of this Article, the author concludes that it would be more expedient to include in the conceptual content of high treason only those cases of disclosure of state secrets when the relevant subject is in possession of state secrets through his service, or is in some way entrusted with information of this nature. In accordance with this the crime of state treason certainly needs significant improvements.

Аннотация

Настоящая научная статья посвящена раскрытию и представлению специфики уголовно-правовых основ проявления преступного механизма государственной измены. Соответственно, анализируются диспозиция ст. 418 Уголовного кодекса РА, которая сопоставлена со ст. 275 Уголовного кодекса РФ, а также подходы разных авторов относительно вопроса объективной стороны состава преступления государственной измены, содержания понятия перехода на сторону врага и др.

В заключении представлены выводы автора, основанные на результатах проведенного иссле-дования. В частности, автор находит, что в концептуальное содержание государственной измены целесообразнее было бы включить исключительно те случаи разглашения государственной тайны, когда соответствующий субъект владеет государственной тайной по службе, либо каким-либо образом ему доверены сведения такого характера. В соответствии с этим отмечается, что состав государственной измены нуждается в существенном совершенствовании.

Հիմնաբառեր՝ պետական դավաճանություն, առանձնապես ծանր հանցագործություն, մեխանիզմ, պետական անվտանգություն, թշնամի, դիսպոզիցիա:

Key words: high treason, especially serious crime, mechanism, national security, enemy, particularly grave, disposition.

Ключевые слова: государственная измена, особо тяжкое преступление, механизм, государственная безопасность, враг, диспозиция.

ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ ԱՐՍԵՆ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

MARTIROSYAN ARSEN
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor

МАРТИРОСЯН АРСЕН
Кандидат юридических наук, доцент

ՔՆՆՉԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԿՈՂՄԻՑ ՆԱԽԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐԱԿԱՆ ԿԱՐԳԻ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ*

FEATURES OF THE PROCEDURAL ORDER OF PRE-TRIAL INVESTIGATION CONDUCTED BY AN INVESTIGATIVE GROUP*

ОСОБЕННОСТИ ПРОЦЕССУАЛЬНОГО ПОРЯДКА ПРОИЗВОДСТВА ПРЕДВАРИТЕЛЬНОГО СЛЕДСТВИЯ СЛЕДСТВЕННОЙ ГРУППОЙ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է մինչդատական վարույթի ընդհանուր պայմաններից մեկին՝ քննչական խմբի կողմից նախաքննության կատարմանը: Հոդվածի արդիականությունը առաջին հերթին պայմանավորված է քննչական խմբի կողմից նախաքննության կատարման դեպքում գործնականում ի հայտ եկած մի շարք խնդիրներով: Նշվածի համատեքստում հոդվածի շրջանակներում, նախ՝ քննարկման առարկա է դարձվել քննչական խումբ ստեղծելու մասին որոշումը վարույթի մասնավոր մասնակիցներին ծանոթացնելու դատավարական կարգին և ժամկետներին, ապա՝ խմբի կազմը փոփոխելու և գործունեությունը դադարեցնելու դատավարական կարգին վերաբերող հարցերը:

Կատարված ուսումնասիրությունների և վերլուծությունների հիման վրա հեղինակի կողմից փաստվել է, որ օրենսդիրը հստակ չի կանոնակարգել ինչպես քննչական խումբ ստեղծելու մասին որոշումը վարույթի մասնավոր մասնակիցներին ծանոթացնելու դատավարական կարգը և ժամկետները, այնպես էլ խմբի կազմը փոփոխելու և դադարեցնելու՝ դատավարական կարգը, ինչով պայմանավորված՝ առաջարկվում է քրեադատավարական օրենսգրքում կատարել համապատասխան փոփոխություններ և լրացումներ՝ կարգավորելով խնդրո առարկա հարցերը:

Կատարված ուսումնասիրությունների և վերլուծությունների հիման վրա հեղինակի կողմից փաստվել է, որ օրենսդիրը հստակ չի կանոնակարգել ինչպես քննչական խումբ ստեղծելու մասին որոշումը վարույթի մասնավոր մասնակիցներին ծանոթացնելու դատավարական կարգը և ժամկետները, այնպես էլ խմբի կազմը փոփոխելու և դադարեցնելու՝ դատավարական կարգը, ինչով պայմանավորված՝ առաջարկվում է քրեադատավարական օրենսգրքում կատարել համապատասխան փոփոխություններ և լրացումներ՝ կարգավորելով խնդրո առարկա հարցերը:

Բացի դրանից, հոդվածի շրջանակներում առանձին քննարկման առարկա է դարձվել քննչական խմբի կողմից նախաքննություն կատարելու դեպքում խմբի անդամ քննիչների դատավարական ինքնուրույնությանը վերաբերող հարցերը:

Նշվածի համատեքստում հեղինակը կարծում է, որ ճիշտ կլինի, որպեսզի օրենսդիրը, ելնելով քննիչի դատավարական ինքնուրույնության երաշխավորման անհրաժեշտությունից, քննչական խմբի ղեկավարի հանձնարարությունների դեմ խմբի անդամ քննիչի կողմից հսկող դատախազին առարկություններ ներկայացնելու կառուցակարգեր նախատեսի:

Ամփոփելով՝ հեղինակը եզրակացնում է, որ հոդվածի շրջանակներում կատարված վերլուծությունն ու դրանց հիման վրա ներկայացվող առաջարկները կնպաստեն ինչպես քրեադատավարական օրենսդրության, այնպես էլ իրավակիրառ պրակտիկայի բարելավմանը, և հնարավոր այն դատավարական վեճերի բացառմանը, որոնք առաջանում են քննչական խմբի կողմից նախաքննության կատարման դեպքում:

Annotation

The article is dedicated to one of the common conditions of pretrial proceedings – the conduct of a preliminary investigation by an investigative group. The relevance of the article is primarily due to a range of issues that have practically arisen during the conduct of a preliminary investigation by an investigative group. In the context of the article, the subject of discussion first became the decision to create an investigative group to familiarize private participants with the procedural order and deadlines, followed by issues related to changes in the composition and suspension of the group's activities concerning procedural order.

Based on research and analysis, the author presents arguments that the legislation does not clearly regulate both the decision to familiarize private participants with the procedural order and deadlines, as well as the procedural order for the suspension and change of the group's composition. Therefore, the author suggests making corresponding amendments to the criminal procedure code, thereby regulating the issues that are the subject of this problem.

In addition, within the article, separate discussions focus on questions related to the procedural independence of investigative group members during the conduct of a preliminary investigation by an investigative group. In this context, the author deems it fair for the legislation, based on the necessity to guarantee the procedural independence of the investigator, to provide mechanisms for the investigative group member to object to the orders of the head of the investigative group, presenting objections to the supervising prosecutor.

Summing up the author concludes, that the analyses conducted in this article and the proposals based on them will undoubtedly contribute to the improvement of both criminal procedural legislation and law enforcement practice, eliminating possible procedural conflicts that arise during the conduct of a pre-trial investigation by an investigative group.

Аннотация

Статья посвящена одному из общих условий досудебного производства – предварительному следствию, осуществляемому следственной группой. Актуальность статьи прежде всего обусловлена рядом проблем, возникших на практике при производстве предварительного следствия следственной группой. В контексте упомянутого в рамках статьи предмета обсуждения, вначале анализируется принятие решения о создании следственной группы, затем вопросы изменения состава и приостановления деятельности группы, касающиеся процессуального порядка.

На основе исследования и анализа автором приводятся аргументы о том, что законодательство нечетко регламентирует как решение об ознакомлении частных участников производства процессуальному порядку и срокам, так и процессуальный порядок приостановления и изменения состава группы, в связи с чем предлагается внести соответствующие изменения и дополнения в Уголовно-процессуальный кодекс РА, регулируя тем самым вопросы, являющиеся предметом данной проблемы.

Кроме того в статье отдельно обсуждаются вопросы, относящиеся к процессуальной самостоятельности следователей – членов группы при производстве предварительного следствия следственной группой. В контексте упомянутого автор считает справедливым, чтобы законодательство, исходя из необходимости гарантии процессуальной самостоятельности следователя, предусмотрело механизмы представления возражений контролирующему прокурору следователем –членом группы против поручений руководителя следственной группы.

В заключении автор отмечает, что предложения, выдвинутые на основе анализа, проведенного в рамках статьи, безусловно будут способствовать улучшению как уголовно-процессуального законодательства, так и правоприменительной практики и исключению тех возможных процессуальных коллизий, которые возникают при производстве следственной группой предварительного следствия.

Հիմնաբառեր՝ նախաքննություն, վարույթի ծավալ, վարույթի բարդություն, քննչական խումբ, քննչական մարմնի ղեկավար, խմբի ղեկավար, խմբի անդամ քննիչ, բացարկ, քննչական խմբի կազմի փոփոխություն, քննչական խմբի գործունեության դադարում:

Keywords: pre-trial investigation, proceedings volume, proceedings complexity, investigative group, head of investigative body, group leader, investigator – group member, challenge, change of investigative group composition, suspension of investigative group activities.

Ключевые слова: предварительное следствие, объемы производства, сложность производства, следственная группа, руководитель следственного органа, руководитель группы, следователь - член группы, отвод, изменение состава следственной группы, приостановление деятельности следственной группы.

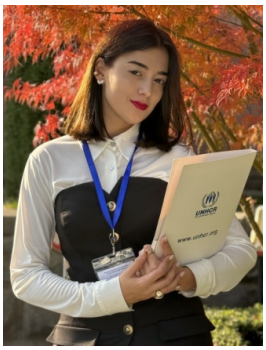

ՎԱՆՈՒՆԻ ՄԵՐԻ
Ստրասբուրգի Համալսարանի «Կիբերարդարադատություն» մագիստրոսական ծրագրի ուսանող

VANUNI MERI
Student of «Cyber Justice» Masters Program at the University of Strasburg

ВАНУНИ МЕРИ
Студент магистерской программы «Кибер юстиция» университета Страсбурга

ԱՆՁԻ ԳՈՒՅՔԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐԸ ՔՐԵԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԻ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ*

GUARANTEES FOR THE PROTECTION OF INDIVIDUAL'S PROPERTY RIGHTS IN CRIMINAL PROCEEDINGS*

ГАРАНТИИ ЗАЩИТЫ ИМУЩЕСТВЕННЫХ ПРАВ ЛИЧНОСТИ В УГОЛОВНОМ ПРОИЗВОДСТВЕ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է քրեական վարույթի ընթացքում անձի սեփականության իրավունքի պաշտպանության երաշխիքներին և ուսումնասիրում է քրեական վարույթի շրջանակներում անձի հիմնարար իրավունքի՝ սեփականության իրավունքի անխոչընդոտ իրացման հնարավորությունները և դրա վերաբերյալ արդի հիմնախնդիրները: Նշվածն իրենից ենթադրում է ոլորտը կարգավորող իրավական ակտերի և նշված իրավական ակտերի՝ տարբեր իրավահարաբերություններում կիրառման համակողմանի ուսումնասիրություն:

Ուսումնասիրելով կոնկրետ իրավիճակներ և դատական պրակտիկան՝ հեղինակը հոդվածում արտացոլում է գործող իրավական կարգավորումներում առկա անհամապատասխանություններն ու խնդիրները, որոնք կարող են հանգեցնել անձի սեփականության իրավունքի անհարկի սահմանափակման: Բացի դրանից, ընդգծվում է քրեական արդարադատության իրականացման և գույքային իրավունքների պաշտպանության հավասարակշռման կարևորությունը, որպեսզի դատական գործընթացները չհանգեցնեն անհարկի դժվարությունների վարույթի մասնակիցների համար: Անդրադարձ է կատարվում նաև համաչափության սկզբունքին՝ սեփականության իրավունքի սահմանափակման և դրա արդյունքում ակնկալվող նպատակների համատեքստում:

Ամփոփելով՝ հեղինակը հանդես է գալիս ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված իրավական կարգավորման լրամշակման հետ կապված առաջարկությամբ՝ ուղղված քրեական դատավարության մասնակիցների սեփականության իրավունքի պաշտպանությունը ամրապնդելուն: Միևնույն ժամանակ, առաջարկվում է կատարել օրենսդրական փոփոխություն՝ քրեական արդարադատության համատեքստում անձի գույքային իրավունքների առավել արդյունավետ պաշտպանության և արդարացի իրավական մոտեցումների ապահովման համար:

Annotation

The article is dedicated to the guarantees of protecting an individual's property rights within the criminal proceedings and examines the possibilities for the unimpeded realization of an individual's fundamental right to property, as well as contemporary issues related to this. This involves a comprehensive study of the legal acts regulating this area and the application of these legal acts in various legal relationships.

By examining specific situations and judicial practice, the article reflects the existing inconsistencies and problems in the current legal regulations that can lead to undue restriction of an individual's property rights.

The study emphasizes the importance of balancing the implementation of criminal justice with the protection of property rights to ensure that judicial processes do not lead to undue difficulties for the participants. Additionally, the principle of proportionality is considered in the context of property rights restrictions and the objectives expected from such restrictions.

Concluding the article the author provides recommendations related to the legal regulations stipulated by the Criminal Procedure Code of the Republic of Armenia, aimed at strengthening the protection of property rights of participants in criminal proceedings. It is also proposed to make amendments to ensure stronger protection of property rights and fair legal approaches within the context of criminal justice.

Аннотация

Статья посвящена гарантиям защиты права собственности лица в рамках уголовного производства и исследованию возможности беспрепятственной реализации основного права лица на собственность, а также современных проблем, связанных с этим. Это предполагает всестороннее изучение нормативных актов, регулирующих данную область, а также проблем применения этих актов в различных правовых отношениях.

Исследуя конкретные ситуации и судебную практику, автор выявляет существующие пробелы, несоответствия и проблемы в действующем правовом регулировании, которые могут привести к ненадлежащему ограничению права собственности лица. В работе подчеркивается также важность балансирования между осуществлением уголовного правосудия и защитой имущественных прав, чтобы судебные процессы не приводили к неоправданным трудностям для участников процесса. Кроме того, рассматривается принцип пропорциональности в контексте ограничения права собственности и целей, ожидаемых от этого ограничения.

В результате исследования автор делает заключение о необходимости усовершенствования правового регулирования, предусмотренного Уголовно-процессуальным кодексом РА, направленного на укрепление защиты права собственности участников уголовного процесса. В частности, предлагается внести законодательные изменения для обеспечения более прочной защиты имущественных прав и справедливого правового подхода в контексте уголовного правосудия.

Հիմնաբառեր՝ քրեական վարույթ, սեփականության իրավունք, պաշտպանության երաշխիք, համաչափության սկզբունք, համարժեքություն, դատական մատչելիություն:
Key words: criminal procedure, property right, guarantee of protection, principle of proportionality,equivalence, judicial accessibility.
Ключевые слова: уголовный процесс, право собственности, гарантия защиты, принцип соразмерности, эквивалентность, судебная доступность.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2024 3(13)

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PRIVATE LAW / ЧАСТНОЕ ПРАВО

ԳՅՈՒԼԱՄԻՐՅԱՆ ԷԴԳԱՐ
ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի
3-րդ կուրսի ուսանող

GYULAMIRYAN EDGAR
3rd Year Student of the Faculty of Law
of the Yerevan State University

ГЮЛАМИРЯН ЭДГАР
Студент 3-го курса Юридического факультета
Ереванского государственного университета

ԱՆՉԱՓԱՀԱՍՆԵՐԻ ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐ*

SOME PROBLEMS OF MINORS' INHERITANCE RIGHT*

НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ НАСЛЕДСТВЕННОГО ПРАВА НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը մանրամասն ուսումնասիրում է անչափահասների ժառանգական իրավունքի պաշտպանության հիմնախնդիրները՝ «Երեխաների իրավունքների մասին» կոնվենցիայի և ՀՀ քաղաքացիական օրենսդրության համատեքստում: Ըստ կոնվենցիայի՝ երեխան, ֆիզիկական և մտավոր անհասունության պատճառով, կարիք ունի հատուկ իրավական պաշտպանության, ինչը ՀՀ օրենսդրությունն ապահովում է պարտադիր ժառանգության իրավունքով:

Հոդվածում շեշտվում են մի շարք հիմնախնդիրներ, որոնք խոչընդոտում են անչափահասների ժառանգական իրավունքների իրացումը: Հատուկ ուշադրություն է դարձվում ժառանգատուի պարտքերի մարումը կարգավորող դրույթների բացակայությանը, որոնք կարող են անչափահասների համար լրացուցիչ ֆինանսական բեռ դառնալ:

Հոդվածում հեղինակը նաև անդրադառնում է Ռուսաստանում հնարավոր օրենսդրական բարեփոխումներին, որոնց արդյունքում անչափահասներին թույլ կտան ինքնուրույն մասնակցել ժառանգության պայմանագրերում:

Հեղինակը կարևորում է նոտարների և խնամակալության ու հոգաբարձության մարմինների համագործակցության մեխանիզմի ներդրումը, որը հնարավորություն կտա բացահայտել և կանխել անչափահասների իրավունքների խախտումները ժառանգական գործերում: Առաջարկվում է օրենսդրական փոփոխությունների միջոցով ապահովել անչափահասների ժառանգական իրավունքների հատուկ պաշտպանություն, ինչպես նաև իրավական երաշխիքներ՝ նրանց ժառանգական պարտավորությունների բեռը նվազեցնելու համար:

Հոդվածում հեղինակը եզրահանգում է, որ անչափահասների ժառանգական իրավահարաբերություններում առկա են բազմաթիվ բացեր, որոնց կարգավորումը թույլ կտա ոչ միայն կանխել իրավունքի խախտումները, այլև ապահովել երեխաների լիարժեք իրավունքների իրացումը ժառանգության գործընթացում:

Annotation

The article thoroughly examines the issues concerning the protection of minors' inheritance rights in the context of the UN Convention on the Rights of the Child and Armenian civil legislation. According to the convention, due to physical and intellectual immaturity, children need special legal protection, which is ensured by Armenian legislation through the right to mandatory inheritance.

The article highlights several issues that hinder the realization of minors' inheritance rights, with particular attention to the absence of provisions regulating the settlement of the decedent's debts, which could impose an additional financial burden on minors. The author also discusses potential legislative reforms in Russia that would allow minors to independently participate in inheritance contracts.

The author emphasizes the need for a mechanism of cooperation between notaries and guardianship bodies, which would enable the identification and prevention of violations of minors' rights in inheritance matters. Legislative changes are proposed to provide special protection of minors' inheritance rights and legal guarantees to reduce their inheritance obligations.

The article concludes that there are numerous gaps in minors' inheritance legal relations, and addressing these issues will not only prevent rights violations but also ensure the full realization of children's rights in the inheritance process.

Аннотация

Статья подробно изучает проблемы защиты наследственных прав несовершеннолетних в контексте Конвенции о правах ребенка и армянского гражданского законодательства. Согласно Конвенции, дети, из-за своей физической и интеллектуальной незрелости, нуждаются в особой юридической защите, которая обеспечивается армянским законодательством через право обязательного наследования.

В статье подчеркиваются несколько проблем, препятствующих реализации наследственных прав несовершеннолетних, особенно отсутствие норм, регулирующих погашение долгов наследодателя, что может создать дополнительную финансовую нагрузку для несовершеннолетних. Автор также рассматривает возможные законодательные реформы в России, которые позволят несовершеннолетним самостоятельно участвовать в наследственных договорах.

Автор подчеркивает важность внедрения механизма сотрудничества между нотариусами и органами опеки, что позволит выявлять и предотвращать нарушения прав несовершеннолетних в наследственных делах. Предлагаются законодательные изменения, которые обеспечат особую защиту наследственных прав несовершеннолетних и юридические гарантии для снижения их наследственных обязательств.

Статья делает вывод, что в области наследственных правоотношений несовершеннолетних существуют многочисленные пробелы, решение которых позволит не только предотвратить нарушения прав, но и обеспечить полную реализацию прав детей в процессе наследования.

Հիմնաբառեր՝ Երեխաների իրավունքների մասին կոնվենցիա, անչափահասներ, իրավական պաշտպանություն, ժառանգություն, ժառանգական իրավունքներ, քաղաքացիական օրենսդրություն, պարտադիր բաժին, ընտանեկան օրենսդրություն:

Keywords: Convention on the rights of the child, minors, legal protection, inheritance, inheritance rights, civil legislation, compulsory share, family legislation.

Ключевые слова: Конвенция о правах ребенка, несовершеннолетние, правовая защита, наследство, наследственные права, гражданское законодательство, обязательная доля, семейное законодательство.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼԻՍՏԻԿԱ / CRIMINAL PROCEDURE AND CRIMINALISTICS / УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС И КРИМИНАЛИСТИКА

ԱՍԼԻԿՅԱՆ ԱՆԻ
ՀՀ պետական կառավարման ակադեմիայի մագիստրանտ
ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի դատավորի օգնական

ASLIKYAN ANI
Master's Program Student of the RA Public Administration Academy,
Assistant of the Judge of the RA Civil Court of Appeal

АСЛИКЯН АНИ
Магистрант Академии государственного управления РА,
помощник судьи Апелляционного гражданского суда РА

ՔՆՆԻՉԸ ՔՐԵԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՀԵՏ ՓՈԽՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ*

THE INVESTIGATOR IN RELATIONS WITH PUBLIC PARTICIPANTS OF CRIMINAL PROCEDURE*

СЛЕДОВАТЕЛЬ ВО ВЗАИМООТНОШЕНИЯХ С ПУБЛИЧНЫМИ УЧАСТНИКАМИ УГОЛОВНОГО ПРОИЗВОДСТВА*

Ամփոփագիր

Քրեական արդարադատության համակարգը Հայաստանում, ինչպես և շատ այլ ժողովրդավարական երկրներում, նախագծված է ներգրավելու բազմաթիվ մասնակիցների, որոնցից յուրաքանչյուրն ունի իր հստակ դերն ու պարտականությունները, որոնք նպաստում են արդարադատության գերագույն նպատակին: Արդարադատության արդյունավետ իրականացումը հիմնված է քրեական վարույթի մասնակիցների միջև ներդաշնակ փոխազդեցության վրա, որոնցից յուրաքանչյուրն ունի իր տեսակետն ու գործառույթը:

Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրությունը և քրեական դատավարության օրենսգիրքը սահմանում են այն հստակ շրջանակները, որոնցով գործում են հիշյալ մասնակիցները՝ նախանշելով նրանց իրավունքները, պարտականությունները և քրեական դատավարությունը առաջնորդող ընթացակարգերը: Այս իրավական դաշտը նպատակ ունի հավասարակշռել քրեական վարույթի մասնակիցների շահերը՝ ապահովելով արդարադատության իրագործման տեսանելիությունը:

Սույն հոդվածն ուղղված է Հայաստանի Հանրապետությունում քրեական վարույթի հանրային մասնակիցների փոխհարաբերությունների հիմնահարցերի վերհանմանը և մեկնաբանմանը: Այս փոխազդեցությունների ըմբռնումը շատ կարևոր է գնահատելու համար, թե ինչպես է իրականացվում արդարադատությունը և ինչպես են յուրաքանչյուր կողմի իրավունքներն ու պարտականությունները հավասարակշռված հայրենական քրեադատավարական դաշտում:

Այն նպատակ ունի ընդգծել յուրաքանչյուր մասնակցի դերի կարևորությունը ու բացառիկությունը, ինչպես նաև այն ուղիները, որոնցով նրանց փոխազդեցությունները նպաստում են քրեական արդարադատության համակարգի ընդհանուր արդյունավետությանը:

Annotation

Judicial structures form the backbone of the justice system, serving as the mechanism through which societies seek to uphold the rule of law, ensure accountability, and protect individual rights.

The criminal justice system in Armenia, as in many democratic countries, is designed to involve multiple actors, each with distinct roles and responsibilities that contribute to the ultimate goal of justice. Effective administration of justice is based on harmonious interaction between participants in criminal proceedings, each of whom has his own point of view and function.

The Constitution of the Republic of Armenia and the Code of Criminal Procedure define the framework within which the aforementioned participants operate, outlining their rights, responsibilities and the procedures that guide criminal proceedings. This legal framework aims to balance the interests of the participants in criminal proceedings, ensuring the visibility of justice.

The article is aimed at raising issues of relations between public participants in criminal proceedings in the Republic of Armenia. Understanding these interactions is crucial to appreciate how justice is administered and how the rights and responsibilities of each party are balanced in the domestic criminal justice system. It aims to highlight the importance and uniqueness of the role of each participant, as well as the ways in which their interactions contribute to the overall effectiveness of the criminal justice system.

Аннотация

Судебные структуры составляют основу системы правосудия, служа механизмом, с помощью которого общества стремятся поддерживать верховенство закона, обеспечивать подотчетность и защищать права личности.

Система уголовного правосудия в Армении, как и во многих демократических странах, спроектирована таким образом, чтобы в ней участвовало множество субъектов, каждый из которых имеет разные роли и обязанности, которые способствуют достижению конечной цели правосудия. Эффективное отправление правосудия базируется на гармоничном взаимодействии участников уголовного процесса, каждый из которых имеет свою точку зрения и функцию.

Конституция Республики Армения и Уголовно-процессуальный кодекс определяют рамки деятельности вышеупомянутых участников, определяя их права, обязанности и порядок осуществления уголовного судопроизводства. Данная правовая база призвана сбалансировать интересы участников уголовного судопроизводства, обеспечить видимость правосудия.

Целью статьи является освещение вопросов взаимоотношений между общественными участниками уголовного судопроизводства в Республике Армения. Понимание этих взаимодействий имеет решающее значение для понимания того, как осуществляется правосудие и насколько права и обязанности каждой стороны сбалансированы во внутренней системе уголовного правосудия. Его цель – подчеркнуть важность и уникальность роли каждого участника, а также то, как их взаимодействие способствует общей эффективности системы уголовного правосудия.

Հիմնաբառեր՝ քրեական դատավարություն, քրեական վարույթ, քրեական վարույթի մասնակիցներ, մինչդատական վարույթ:

Keywords: criminal procedure, criminal proceedings, participants of criminal proceedings, pre-trial proceedings.

Ключевые слова: уголовный процесс, уголовное судопроизводство, участники уголовного процесса, досудебное производство.

ԲԱԲԱԽԱՆՅԱՆ ԱՆԱՀԻՏ
ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի «Քրեական արդարադատություն և փաստաբանություն» մագիստրոսական ծրագրի ուսանող

BABAKHANYAN ANAHIT
Student of Master's Programme in "Criminal Justice and Advocacy" of the Faculty of Law of the Yerevan State University

БАБАХАНЯН АНАИТ
Студент магистерской программы «Уголовное правосудие и адвокатура» Юридического факультета Ереванского государственного университета

ՔՆՆԻՉԻ ԴԱՏԱՎԱՐԱԿԱՆ ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ*

PROCEDURAL INDEPENDENCE AND RESPONSIBILITY OF THE INVESTIGATOR*

ПРОЦЕССУАЛЬНАЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОСТЬ И ОТВЕТСТВЕННОСТЬ СЛЕДОВАТЕЛЯ*

Ամփոփագիր

Հասարակական կյանքի բոլոր ոլորտների բնականոն զարգացման համար մեծ նշանակություն ունի իրավապահ մարմինների գործունեությունը՝ ուղղված հակաիրավական գործողությունների ժամանակին կանխարգելմանը, ենթադրյալ հանցանքի կապակցությամբ վարույթի արդյունավետ իրականացմանը: Այս համատեքստում հատկանշական է քննիչի կարգավիճակն ու դերը:

ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի ընդունմամբ նախաքննություն իրականացնելու բացառիկ իրավասությունը վերապահվեց քննիչին: Այսպիսի կարգավորման նախատեսումը նախադրյալ էր քննիչի, ինչպես և վարույթի հանրային այլ մասնակիցների դատավարական ինքնուրույնության և դրա իրականացումն ապահովող երաշխիքների ամրագրման համար: Այս պայմաններում, քննիչի դատավարական ինքնուրույնության հարցը չի կորցրել իր արդիականությունը՝ պայմանավորված այն հանգամանքով, որ գործնականում քննիչի դատավարական ինքնուրույնության դրսևորումը ուղեկցվում է բազմաթիվ խնդիրներով:

Սույն աշխատանքով անդրադարձ է կատարվում քննիչի դատավարական ինքնուրույնության էությանը, դրա դրսևորման սահմանափակումներին, դատավարական ինքնուրույնության շրջանակներում քննիչի և վարույթի հանրային այլ մասնակիցների փոխհարաբերություններին՝ վեր հանելով մի շարք գործնական խնդիրներ և օրենսդրական բացեր, որոնց կարգավորման նպատակով ներկայացվել են օրենսդրական առաջարկություններ:

Աշխատանքով հիմնավորվել է այն մոտեցումը, որ օրենսդիրը որոշ դեպքերում կտրուկ է արձագանքել քննիչի դատավարական ինքնուրույնությանը և նախատեսել էական սահմանափակումներ: Որպես նախաքննություն իրականացնելու լիազորություններով օժտված իրավասու պաշտոնատար անձ՝ քննիչն իր որոշումներում և դատավարական գործողություններում պետք է լինի ինքնուրույն:

Annotation

For the sustainable development of the public life, the role of law enforcement agencies is crucial. Their primary focus is on the timely prevention of illegal activities and the effective management of criminal cases. In this framework, the status and responsibilities of investigators are particularly significant.

With the enactment of the new Criminal Procedure Code of the Republic of Armenia, investigators have been granted the exclusive right to conduct investigations. This legislative change has been pivotal for enhancing the procedural independence of investigators and other participants in the criminal process and for the establishment of the norms that guarantee realization. However, the question of procedural independence of investigators still remains pertinent, as practical challenges often hinder its realization.

This paper delves into the essence of procedural independence of investigators, into the limitations of its manifestation and also into the interrelationships between investigators and other public participants in the criminal process, within the procedural independence, bringing to light a range of practical problems and legislative shortcomings and coming up with amendments to address these issues.

The analysis underscores that in several instances, legislators have responded sharply to the procedural independence of investigators by imposing significant restrictions. As competent officials tasked with investigations, it is essential for investigators to be independent while making decisions and performing judicial actions.

Аннотация

Для устойчивого развития всех сфер общественной жизни деятельность правоохранительных органов имеет первостепенное значение. Она направлена на своевременное предупреждение противоправных действий и эффективное осуществление уголовных дел, связанных с предполагаемыми преступлениями. В этом контексте важную роль играет статус и ответственность следователя.

С принятием нового Уголовно-процессуального кодекса Республики Армения за следователем закреплено исключительное право на производство предварительного следствия. Эти нововведения стали необходимым условием для обеспечения процессуальной самостоятельности следователя, а также других публичных участников уголовного процесса. Закрепление таких норм направлено на создание гарантий, способствующих реализации этой независимости. В этих обстоятельствах вопрос о судебной самостоятельности следователя остается актуальным, поскольку на практике проявление этой самостоятельности сталкивается с множеством проблем.

В данной работе рассматривается природа судебной самостоятельности следователя, а также ограничения, с которыми он сталкивается в процессе своей деятельности. Особое внимание уделяется взаимоотношениям следователя с другими публичными участниками уголовного процесса в контексте самостоятельности судебной власти. В данной работе акцентируется внимание на практических и законодательных пробелах, касающихся судебной самостоятельности следователя. Представлены законодательные предложения с целью решения проблем в данной сфере.

В данной работе обоснован подход, согласно которому законодатель в ряде случаев проявлял резкую реакцию на процессуальную самостоятельность следователя, вводя значительные ограничения. Следователь, как компетентное должностное лицо, наделенное полномочиями по производству предварительного следствия, должен обладать самостоятельностью в своих решениях и судебных действиях.

Հիմնաբառեր՝ քննիչ, քննիչի դատավարական ինքնուրույնություն, քննչական մարմնի ղեկավար, հսկող դատախազ, քննչական խումբ, նախաքննություն, քրեական հետապնդում:

Keywords: investigator, procedural independence of investigator, head of investigative body, supervising prosecutor, investigative group, investigation, criminal prosecution.

Ключевые слова: следователь, процессуальная самостоятельность следователя, руководитель следственного органа, надзирающий прокурор, следственная группа, предварительное следствие, уголовное преследование.

ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ ԷՄԻԼ
Հայ-ռուսական համալսարանի Իրավունքի ինստիտուտի «իրավագիտություն» բաժնի 4-րդ կուրսի ուսանող

KHACHATRYAN EMIL
4th year student of the Law Department of the Institute of Law of the Russian-Armenian (Slavonic) University

ХАЧАТРЯН ЭМИЛЬ
Студент 4-го курса направления "Юриспруденция" Института права Российско-армянского университета

ՔՆՆԻՉԻ ՀԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆ ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ՈՐՊԵՍ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԱՆՁԵՌՆՄԽԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ԵՐԱՇԽԻՔ*

RELATIVE INDEPENDENCE OF THE INVESTIGATOR AS A GUARANTEE OF FUNCTIONAL INTEGRITY*

ОТНОСИТЕЛЬНАЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОСТЬ СЛЕДОВАТЕЛЯ КАК ГАРАНТИЯ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ НЕПРИКОСНОВЕННОСТИ*

Ամփոփագիր

Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության համակարգում քննիչի գործառնական անձեռնմխելիությունը հանդիսանում է գործի արդյունավետ քննության և իրավակարգի ապահովման կարևոր բաղադրիչներից մեկը:

Քննիչի հարաբերական ինքնուրույնությունն՝ իր գործառույթների իրականացման ընթացքում, իհարկե, որոշակի սահմանափակումներով, անհրաժեշտություն է, որպեսզի ապահովվի քրեական դատավարության օրինականությունն ու արդյունավետությունը: Սույն աշխատության նպատակն է վերլուծել Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ քննիչի իրավական կարգավիճակը՝ որպես դատավարական սուբյեկտ, և գործառնական անձեռնմխելիության ապահովման հիմնարար հարցերը՝ հաշվի առնելով ինչպես ազգային, այնպես էլ միջազգային իրավական համակարգերի փորձը: Ուսումնասիրությունը կատարվել է քննիչի իրավասությունների շրջանակի, դատախազական ու գերատեսչական վերահսկողության դերի, ինչպես նաև քննիչ-դատախազ փոխհարաբերությունները կարգավորող իրավական նորմերի համատեքստում: Միաժամանակ, կներկայացվի նաև միջազգային փորձը՝ որպես համեմատական վերլուծության հիմք՝ հասկանալու համար, թե տարբեր երկրներում ինչպիսինն է քննիչի դերը և ինչպիսի սահմաններում է դրսևորվում նրա անկախությունը: Այնպիսի իրավական համակարգերում, որտեղ քննիչը գործում է հարաբերական ինքնուրույնության պայմաններում, նրա գործառնական անձեռնմխելիությունը պետք է երաշխավորվի օրենքով, ինչը հիմնաքարային նշանակություն ունի քրեական դատավարության պատշաճ կարգի և հանրային վստահության ապահովման համար:

Այսպիսով՝ աշխատությունը համադրում է ՀՀ օրենսդրական կարգավորումների, միջազգային փորձի և դատական նախադեպերի վերլուծությունը՝ փորձելով բացահայտել, թե ինչպես են դրանք համակցության մեջ ապահովում քրեական դատավարության արդարության սկզբունքների պահպանությունը:

Annotation

In the criminal procedure system of the Republic of Armenia, the operational immunity of an investigator is one of the important components of the effective investigation of a case and ensuring law and order. The relative independence of the investigator in the performance of his functions, of course, with certain limitations, is necessary to ensure the legality and effectiveness of criminal proceedings. The purpose of this study is to analyze the legal status of the investigator in accordance with the legislation of the Republic of Armenia as a procedural subject, and fundamental issues of ensuring operational immunity, taking into account the experience of both national and international legal systems. The study was conducted in the context of the investigator's competence, the role of prosecutorial and departmental supervision, as well as the legal norms governing the investigator-prosecutor relationship. At the same time, international experience will also be presented as a basis for comparative analysis in order to understand what the role of the investigator is in different countries and to what extent his independence is manifested. In such legal systems, where an investigator acts in conditions of relative independence, his operational immunity must be guaranteed by law, which is fundamental to ensuring the proper order of criminal proceedings and public trust. Thus, the work combines an analysis of the legislative norms of the Republic of Armenia, international experience and judicial precedents in order to identify how they collectively ensure compliance with the principles of fairness of criminal proceedings.

Аннотация

В уголовно-процессуальной системе Республики Армения оперативный иммунитет следователя является одним из важных компонентов эффективного расследования дела и обеспечения правопорядка. Относительная самостоятельность следователя при выполнении своих функций, конечно, с определенными ограничениями, является необходимостью для обеспечения законности и эффективности уголовного судопроизводства. Целью настоящей работы является анализ правового статуса следователя в соответствии с законодательством Республики Армения как процессуального субъекта, и фундаментальные вопросы обеспечения оперативного иммунитета с учетом опыта как национальных, так и международных правовых систем. Исследование проводилось в контексте компетенции следователя, роли прокурорского и ведомственного надзора, а также правовых норм, регулирующих отношения следователь прокурор. В то же время международный опыт также будет представлен в качестве основы для сравнительного анализа, что бы понять, какова роль следователя в разных странах и в каких пределах проявляется его независимость. В таких правовых системах, как, там, где следователь действует в условиях относительной независимости, его оперативный иммунитет должен быть гарантирован законом, что имеет основополагающее значение для обеспечения надлежащего порядка уголовного судопроизводства и общественного доверия.

Таким образом, в работе сочетается анализ законодательных норм РА, международного опыта и судебных прецедентов с целью выявления того, как они в совокупности обеспечивают соблюдение принципов справедливости уголовного судопроизводства.

Հիմնաբառեր՝ գործառնական անձեռնմխելիություն, հարաբերական ինքնուրույնություն, դատախազական հսկողություն, գերատեսչական հսկողություն, մինչդատական վարույթ, ինստիտուտ, լիազորություն, գործառույթ:

Keywords: operational immunity, relative independence, prosecutorial supervision, departmental supervision, pre-trial proceedings, institution, power, function.

Ключевые слова: функциональная неприкосновенность, относительная независимость, прокурорский надзор, ведомственный надзор, досудебное производство, институт, полномочия, функции.

ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ ՄԱՐԻԱՄ
Հայաստանում ֆրանսիական համալսարանի իրավաբանության բակալավրի երրորդ կուրսի ուսանող

KHACHATRYAN MARIAM
A third-year Bachelor of Law student at the French University in Armenia

ХАЧАТРЯН МАРИАМ
Студент третьего курса бакалавриата юридического факультета Французского университета в Армении

ՔՆՆԻՉԻ ԴԵՐԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ*

THE ROLE OF INVESTIGATOR IN THE MODERN LEGAL SYSTEM*

РОЛЬ СЛЕДОВАТЕЛЯ В СОВРЕМЕННОЙ ПРАВОВОЙ СИСТЕМЕ*

Ամփոփագիր

Ժամանակակից հասարակությունում անվտանգության ապահովումը պահանջում է ոչ միայն իրավապահ մարմինների արդյունավետ աշխատանք, այլև հասարակության և պետության միջև հստակ և համակարգված համագործակցություն: Այս գործընթացը պահանջում է համտեղ ջանքեր և ինտեգրված մոտեցում՝ հասնելու շոշափելի և կայուն արդյունքների, և քննիչի դերի առանցքային նշանակությունը այս գործընթացքում ակնհայտ է, քանի որ վերջինս պատասխանատու է նախաքննության ընթացքի և արդյունքի համար:

Սույն հոդվածի նպատակն է առավել խորն ուսումնասիրել քննիչի դերի կարևորությունը իրավական համակարգում՝ անդրադառնալով նաև այնպիսի հիմնարար ասպեկտների, ինչպիսիք են «քննիչ-հասարակություն» հարաբերությունները: Այս հարաբերությունները ոչ միայն պայմանավորում են հասարակության վստահության մակարդակը իրավական համակարգի նկատմամբ, այլև նպաստում են հանցագործությունների կանխարգելմանը՝ ստեղծելով հասարակական ներգրավվածության և համագործակցության միջավայր:

Հոդվածում ներկայացվում է նաև քննիչի ինստիտուտի առանձնահատկությունների և վերջինիս ֆունկցիաներից բխող լիազորությունների վերլուծությունը: Քննիչի լիազորությունները ներառում են ինչպես քրեական գործերի քննության իրավական մեխանիզմների կիրառումը, այնպես էլ հասարակության հետ համագործակցության հմտությունների զարգացումը: Հատկապես կարևորվում է վստահության գործոնը, քանի որ առանց փոխադարձ համագործակցության անհար է ստեղծել իրավական համակարգի ամբողջականություն:

Այսպիսով, հոդվածը նպատակ ունի ընդգծել քննիչի դերի բազմաշերտությունը՝ շեշտադրելով նրա առանցքային նշանակությունը ինչպես իրավական գործընթացներում, այնպես էլ հասարակության վստահության ձևավորման գործում:

Annotation

In modern society, ensuring public safety requires not only the effective work of law enforcement agencies but also clear and systematic cooperation between society and the state. This process demands joint efforts and an integrated approach to achieve tangible and sustainable results, with the key importance of the investigator's role in this process being evident, as they are responsible for the course and outcome of the pre-trial investigation.

The aim of this article is to explore in-depth the importance of the investigator's role within the legal system, while also addressing fundamental aspects such as the "investigator-society" relationship. These relationships not only determine the level of public trust in the legal system but also contribute to the prevention of crime by creating an environment for public involvement and cooperation.

The article also presents an analysis of the features of the investigator institution and the powers derived from its functions. The investigator's powers include the application of legal mechanisms for investigating criminal cases as well as the development of skills for cooperation with society. The factor of trust is especially important, as without mutual cooperation, it is impossible to create the integrity of the legal system.

Thus, the article aims to highlight the multifaceted role of the investigator, emphasizing its significance not only in legal processes but also in the formation of public trust.

Аннотация

В современном обществе обеспечение общественной безопасности требует не только эффективной работы правоохранительных органов, но и четкого и системного сотрудничества между обществом и государством. Этот процесс требует совместных усилий и интегрированного подхода для достижения ощутимых и устойчивых результатов, и ключевое значение роли следователя в этом процессе очевидно, так как он несет ответственность за ход и результат досудебного расследования.

Целью данной статьи является более глубокое изучение важности роли следователя в правовой системе, а также рассмотрение таких фундаментальных аспектов, как «следователь-общество» отношения. Эти отношения не только определяют уровень доверия общества к правовой системе, но и способствуют предупреждению преступлений, создавая среду для общественного вовлечения и сотрудничества.

В статье также представлен анализ особенностей института следователя и полномочий, вытекающих из его функций. Полномочия следователя включают применение юридических механизмов расследования уголовных дел, а также развитие навыков сотрудничества с обществом. Особенно важен фактор доверия, так как без взаимного сотрудничества невозможно создать целостность правовой системы.

Таким образом, статья направлена на подчеркивание многогранной роли следователя, акцентируя внимание на его значимости не только в правовых процессах, но и в формировании общественного доверия.

Հիմնաբառեր՝ քննիչ, քննիչի դերի վերաիմաստավորում, գործառույթ, լիազորություն, վստահության գործոն, իրավական համակարգ, նախաքննություն, քրեական արդարադատություն:

Keywords: investigator, redefinition of the investigator's role, function, authority, trust factor, legal system, investigation, criminal justice.

Ключевые слова: следователь, переосмысление роли следователя, функция, полномочия, фактор доверия, правовая система, расследование, уголовное правосудие.

ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ ԱՆԳԵԼԻՆԱ
ՀՀ ՆԳՆ Կրթահամալիրի ակադեմիայի իրավագիտության ֆակուլտետի առկա ուսուցման 4-րդ կուրսի ուսանող, ոստիկանության ավագ սերժանտ

HOVHANNISYAN ANGELINA
4th year Student of the Full-time Education of the Faculty of Law of the Academy of the Educational Complex of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Armenia, Senior Sergeant of Police

ОВАННИСЯН АНГЕЛИНА
Студент 4-го курса очного обучения юридического факультета Академии образовательного комплекса МВД РА, старший сержант полиции

ՀՀ ՔՆՆՉԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ԴԵՐԸ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ*

THE ROLE OF THE INVESTIGATIVE COMMITTEE OF THE RA IN ENSURING OF PUBLIC SECURITY*

РОЛЬ СЛЕДСТВЕННОГО КОМИТЕТА РА В ДЕЛЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОБЩЕСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ*

Ամփոփագիր

Գլոբալիզացիայի պայմաններում հասարակական անվտանգության և ժողովրդավարության առկա հակասությունները սրվում են. երևան են գալիս նոր մարտահրավերներ՝ պահանջելով վերաիմաստավորել հասարակական անվտանգության պարադիգմը, դիտարկել վերոնշյալ ինստիտուտի ապահովման գործում պատկան մարմինների ֆունկցիոնալությունը և, առհասարակ, դոկտրինալ ուսումնասիրության ենթարկել այդ ոլորտը, որ մշտապես զգոնության անհրաժեշտություն է թելադրում, մասնավորապես, իրավապահ մարմիններին:

Ի թիվս վերոնշյալ մարմինների՝ Հայաստանի Հանրապետության Քննչական կոմիտեն, անտարակույս, գործում է ըստ պատշաճի՝ հասարակությանը տալու համար անվտանգության ապահովման և պաշտպանվածության զգացում, ինչը, հարկ է խոստովանել, Կոմիտեին հաջողվում է:

Եվ այսպես, սույն հոդվածում ներամփոփ ներկայացված է Հայաստանի Հանրապետության Քննչական կոմիտեի դերը հասարակական անվտանգության ապահովման գործում՝ որպես մեր երկրում օրինականության ամրապնդման, հասարակական անվտանգության ապահովման, հանցավորության դեմ անխոնջ պայքարի, քաղաքացիների իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության գործում անգնահատելի ներդրում ունեցող, գուցեև բավականին երիտասարդ, սակայն հաստատուն կերպով իր գոյության 2-րդ տասնամյակ թևակոխող ամրակոփ կառույց:

Ներկայացված հոդվածում լուսաբանվում է քննչական կոմիտեի (քննիչի) կանխարգելիչ գործունեությունը՝ որպես այդ մարմնի գործունեության ինքնուրույն ուղղություն, որի ընթացքում քրեական դատավարության մասնակիցների նկատմամբ կանխարգելիչ ազդեցությունը կոչված է նպաստելու նախաքննության խնդիրների լուծմանը:

Annotation

In the conditions of globalization, the contradictions between public security and democracy are intensifying. New challenges appear, demanding to rethink the paradigm of public security, to consider the functionality of the relevant bodies in ensuring the aforementioned institution and, in general, to subject this field to a doctrinal study, which constantly dictates the need for vigilance, in particular, to law enforcement agencies.

Among the above-mentioned bodies, the Investigative Committee of the Republic of Armenia, without a doubt, acts appropriately to give the society a sense of security and protection, which, it must be admitted, the Committee succeeds in.

And so, this article summarizes the role of the Investigative Committee of the Republic of Armenia in ensuring public security, as an invaluable contributor to the strengthening of legality, ensuring public security, tireless fight against crime, protecting the rights and freedoms of citizens in our country. Perhaps quite young, but steadily, the reinforced structure enters the 2nd decade of its existence.

The presented article examines the preventive activities of the Investigative Committee (investigator) as an independent direction, during which the preventive effect on participants in criminal proceedings is designed to help solve the problems of the preliminary investigation.

Аннотация

В условиях глобализации обостряются противоречия между общественной безопасностью и демократией. Появляются новые вызовы, требующие переосмысления парадигмы общественной безопасности, рассмотрения функциональности соответствующих органов по обеспечению упомянутого института и в целом подвергания этой области доктринальному исследованию, что постоянно диктует необходимость бдительности, в частности, в правоохранительные органы.

Среди вышеупомянутых органов Следственный комитет Республики Армения, вне всякого сомнения, действует как следует, чтобы дать обществу чувство безопасности и защищенности, что, надо признать, комитету удается.

Итак, в данной статье подытожена роль Следственного комитета Республики Армения в обеспечении общественной безопасности, как неоценимого вкладчика в укрепление законности, обеспечение общественной безопасности, неустанную борьбу с преступностью, защиту прав и свобод граждан в нашей стране, пожалуй, вполне молодая, но устойчиво укрепленная структура, вступающая во 2-е десятилетие своего существования.

В представленной статье рассматривается превентивная деятельность Следственного комитета (следователя) как самостоятельное направление, в ходе которого превентивное воздействие на участников уголовного судопроизводства призвано способствовать решению проблем предварительного следствия.

Հիմնաբառեր՝ ՀՀ քննչական կոմիտե, հասարակական անվտանգություն, հանցավորության պրոֆիլակտիկա, պրոֆիլակտիկ գործունեություն, քննության հակազդում, հանցավորության դեմ պայքար:

Keywords: Investigative Committee of the RA, public safety, crime prevention, preventive activities, counteraction to investigation, fight against crime.

Ключевые слова: Следственный комитет РА, общественная безопасность, профилактика преступности, профилактическая деятельность, противодействие расследованию, борьба с преступностью.

ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ ԼՈՒՍԻՆԵ
ԵՊՀ քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի ասպիրանտ, դասախոս, ՀՀ փաստաբանների պալատի անդամ

HOVHANNISYAN LUSINE
Ph.D Student, Lecturer of the YSU Department of Criminal Procedure and Criminalistics, member of the Chamber of Advocates of the RA

ОВАННИСЯН ЛУСИНЕ
Аспирант, преподаватель кафедры уголовного процесса и криминалистики ЕГУ, член Палаты адвокатов Республики Армения

ՄԵՂԱԴՐԱՆՔԻ ՊԱՐԶԱԲԱՆՄԱՆ ԵՎ ՆՈՐ ԱՊԱՑՈՒՅՑՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱԼՍՈՒՄՆԵՐԻ ՓՈՒԼՈՒՄ*

ISSUES OF CLARIFICATION OF THE ACCUSATION AND PRESENTATION OF NEW EVIDENCE AT THE PRELIMINARY HEARINGS STAGE*

ВОПРОСЫ РАЗЪЯСНЕНИЯ ОБВИНЕНИЯ И ПРЕДСТАВЛЕНИЯ НОВЫХ ДОКАЗАТЕЛЬСТВ НА СТАДИИ ПРЕДВАРИТЕЛЬНЫХ СЛУШАНИЙ*

Ամփոփագիր

Սույն հոդվածի քննարկման առարկան է Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության համակարգում նախնական դատալսումների դերը և նշանակությունը՝ ընդգծելով դրանց կարևորությունը արդար դատական քննության և դատավարության արդյունավետության ապահովման համար: Կենտրոնական դեր ունեն երկու հիմնական խնդիրները՝ պաշտպանության կողմի իրավունքը ունենալ պարզաբանված մեղադրանք, ինչպես նաև ապացույցների թույլատրելիության վիճարկման և նոր ապացույցների ներկայացման դատավարական երաշխիքները: Հոդվածում հիմնավորվում է մեղադրյալի իրավունքների և հիմնարար ազատությունների արդյունավետ պաշտպանության իրականացումը հնարավոր դարձնող իրավական կարգավորումների հստակեցումը, որը հնարավորություն կընձեռի նախնական դատալսումների փուլում արդեն իսկ ունենալ պարզաբանված մեղադրանք և կերաշխավորի պաշտպանության կողմի գործնական մասնակցությունը ապացուցման գործընթացին: Նշվածը, իր հերթին, թույլ կտա բացառել իրավական անորոշությունը՝ ապահովելով ավելի թափանցիկ և կանխատեսելի դատավարության ընթացք, ինչը կնպաստի քրեական գործերի արդար և օբյեկտիվ քննությանը: Ընդորում, առանձին կարևորություն ունի այն հանգամանքը, որ, ըստ էության, նախնական դատալսումները ՀՀ քրեական դատավարության համակարգում հանդես են գալիս որպես պաշտպանության կողմի և հանրային մեղադրողի հանդիպման «առաջին հարթակ»: Նկատի ունենալով մինչդատական վարույթի ոչ լրիվ մրցակցային բնույթը, թե՛ պարզաբանված մեղադրանք ունենալը, թե՛ նոր ապացույցների ներկայացման հնարավորության առկայությունը դառնում են հանրային և մասնավոր շահերի հավասարակշռման կարևոր գործիք:

Annotation

This article examines the role and significance of preliminary hearings in the criminal justice system of the Republic of Armenia, emphasizing their importance in ensuring fair trials and the efficiency of the proceedings. Two main issues are highlighted: the right of the Defense to have clarified accusation and the procedural guarantees for contesting the admissibility of evidence and presenting new evidence. The article substantiates the need to clarify the legal regulations that enable the effective protection of the rights and fundamental freedoms of the Accused, which would allow clarified accusation to be presented at the preliminary hearing stage and ensure the practical involvement of the Defense in the evidentiary process. This, in turn, would eliminate legal uncertainty, leading to a more transparent and predictable course of proceedings, thereby contributing to fair and objective examination of criminal cases. Moreover, particular importance is attached to the fact that preliminary hearings essentially serve as the "first platform" for the meeting between the defense and the public prosecutor within the criminal procedure system of the Republic of Armenia. Considering the partially non-adversarial nature of the pretrial proceedings, both the existence of clarified charges and the opportunity to present new evidence become important tools for balancing public and private interests.

Аннотация

В данной статье обсуждается роль и значение предварительных слушаний в системе уголовного судопроизводства Республики Армения, с акцентом на их важность для обеспечения справедливого судебного разбирательства и эффективности судебного процесса. Центральное место занимают две основные проблемы: право защиты на разъяснение обвинения, а также процессуальные гарантии оспаривания допустимости доказательств и представления новых доказательств. В статье обосновывается необходимость уточнения правовых норм, обеспечивающих эффективную защиту прав и основных свобод обвиняемого, что позволит уже на этапе предварительных слушаний иметь разъясненное обвинение и обеспечит практическое участие стороны защиты в процессе доказывания. Это, в свою очередь, позволит исключить правовую неопределенность, обеспечивая более прозрачное и предсказуемое течение судебного процесса, что будет способствовать справедливому и объективному рассмотрению уголовных дел. Более того, особую важность имеет тот факт, что предварительные слушания по своей сути выступают в качестве «первой платформы» для встречи стороны защиты и государственного обвинителя в системе уголовного судопроизводства Республики Армения. Учитывая частично несостязательный характер досудебного производства, как наличие уточнённого обвинения, так и возможность представления новых доказательств становятся важными инструментами для балансировки публичных и частных интересов.

Հիմնաբառեր՝ նախնական դատալսումներ, մեղադրանք, ապացույցների թույլատրելիություն, ապացույցների ներկայացում, պաշտպանության իրավունք:

Ключевые слова: предварительные слушания, обвинения, допустимость доказательств, представление доказательств, право на защиту.

Keywords: preliminary hearings, charges, admissibility of evidence, presentation of evidence, right to defense.

ՄԻՐԶԱՋԱՆՅԱՆ ՍՐԲՈՒՀԻ
Հայաստանի եվրոպական համալսարանի իրավագիտության և միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի իրավագիտության բաժնի 4-րդ կուրսի ուսանող

MIRZAJANYAN SRBUHI
4th year student of the Department of Law of the Faculty of Law and Internatioal Relations of the European University of Armenia

МИРЗАДЖАНЯН СРБУИ
студент 4-го курса факультета права и международных отношений Европейского университета Армении

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎ ՀԻՄՆԱՐԱՐ ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՐՊԵՍ ՔՆՆԻՉԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՕՐԻՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՐԱՇԽԻՔ՝ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐԻ ԼՈՒՅՍԻ ՆԵՐՔՈ*

THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS AS A GUARANTEE OF THE LEGALITY OF THE INVESTIGATOR'S ACTIVITIES IN THE LIGHT OF RECENT LEGAL REFORMS*

ЗАЩИТА ПРАВ И ОСНОВНЫХ СВОБОД ЧЕЛОВЕКА КАК ГАРАНТИЯ ЗАКОННОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СЛЕДОВАТЕЛЯ В СВЕТЕ ПОСЛЕДНИХ ПРАВОВЫХ РЕФОРМ*

Ամփոփագիր

Հոդվածի շրջանակներում քննարկման առարկա է դարձվել մարդու իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության կարևորությունը նախաքննության օրինականության համատեքստում: 2014 թվականին ՀՀ քննչական կոմիտեի ստեղծումը նպատակ ուներ ձևավորել արտագերատեսչական, միասնական նախաքննական համակարգ՝ ապահովելով անկախ և միասնական նախաքննական քաղաքականության իրականացում: Այս գաղափարը կարևոր էր այնքանով, որ նախկինում տարբեր գերատեսչությունների կազմում գործող նախաքննական մարմինները ցուցաբերում էին տարբերակված մոտեցումներ, ինչը բացասաբար էր ազդում ինչպես քննչական գործընթացի որակի, այնպես էլ մարդու իրավունքների պաշտպանության վրա:

Հաշվի առնելով վերագրյալը, պետք է նշել, որ մարդու իրավունքների պաշտպանության դերն ավելի ընդգծվեց քրեական արդարադատության բնագավառում կատարված փոփոխությունների արդյունքում: Նոր քրեական դատավարության օրենսգրքի շրջանակներում ամրագրեց մի շարք կարևոր իրավակարգավորումներ, որոնցից մի քանիսին անդրադարձ է կատարվել սույն հոդվածում:

Նախևառաջ խոսվել է հանրայնության սկզբունքի ՝ որպես քրեադատավարական սկզբունքի ամրագրման կարևորության մասին: Հանրայնության սկզբունքը նախատեսում է հանրային և մասնավոր շահերի հավասարակշռություն, ինչը նախաքննության ընթացքում նպաստում է մարդու իրավունքների պահպանմանը:

Կարևոր փոփոխությունը, որին անդրադարձ է կատարվել՝ տեսաձայնագրման ինստիտուտն է, ինչն իր հերթին, խթանում է քննչական գործողությունների թափանցիկությանը: Բացի այդ, նոր Օրենսգրքով հստակեցվեցին հանրային քրեական հետապնդման ժամկետները, ինչը թույլ տվեց կանխել անձանց իրավունքների անհարկի սահմանափակումը: Հատուկ ուշադրություն դարձվեց նաև անչափահասների և խոցելի խմբերի իրավունքների պաշտպանությանը՝ ներգրավելով որակավորված հոգեբաններ նրանց մասնակցությամբ քննչական գործողությունների իրականացման ընթացքում:

Չնայած այս բարեփոխումներին, դեռևս առկա են խորհրդային տարիներից մնացած իրավամտածողության որոշակի տարրեր, որոնք խոչընդոտում են քննիչի՝ որպես ‹‹արդարության վերականգնողի›› դերի լիարժեք ըմբռնմանը: Ուստի, անհրաժեշտ է մշակել տարբեր կառուցակարգեր, որոնք կնպաստեն հասարակության մեջ քննիչի աշխատանքին առնչվող սխալ ընկալումների վերացմանը՝ ամրապնդելով ՀՀ Քննչական կոմիտեի նկատմամբ վստահությունը:

Annotation

Within the framework of the article, the importance of protecting human rights and freedoms in the context of the legality of the preliminary investigation is discussed. In 2014, the creation of the RA Investigative Committee aimed to form an extra-departmental, unified pre-examination system based on the implementation of an independent and unified pre-examination policy. This idea was emphasized to the extent that in the past, the pre-investigative bodies that existed within different departments showed differentiated approaches, which had a negative impact on both the investigative process and the protection of human rights.

Taking into account the abovementioned, it should be noted that the role of human rights protection was further emphasized as a result of the changes made in the field of criminal justice.Within the framework of the new Criminal Procedure Code, a number of important legal regulations were established, some of which are referred to in this article.

First, the importance of establishing the principle of publicity as a criminal procedure principle was discussed.The principle of publicity provides for the balancing of public and private interests, which contributes to the preservation of human rights during the preliminary investigation. The important change that was referred to is the institute of video recording, which, in turn, promotes the transparency of investigative actions.In addition, the new code specified the terms of public criminal prosecution, which allowed to prevent the unnecessary restriction of people's rights. Special attention was also paid to the protection of the rights of minors and vulnerable groups by involving qualified psychologists during investigative operations involving them.

Despite these reforms, there are still certain elements of legal thinking left over from the Soviet years, which hinder the full understanding of the investigator's role as a "restorer of justice". Therefore, it is necessary to develop various procedures that will contribute to the elimination of misconceptions related to the work of the investigator in the society, strengthening the trust in the investigative committee of the RA.

Аннотация

В рамках статьи обсуждается важность защиты прав и свобод человека в контексте законности предварительного следствия. Целью создания Следственного комитета РА в 2014 году было формирование вневедомственной единой системы дознания, обеспечивающей независимое и единое предварительное расследование. Эта идея была важна постольку, поскольку в прошлом органы дознания, действовавшие в рамках разных ведомств, проявляли дифференцированные подходы, что негативно сказывалось как на качестве следственного процесса, так и на защите прав человека.

Учитывая вышеизложенное, следует отметить, что роль защиты прав человека стала более значимой в результате изменений, произошедших в сфере уголовного правосудия. В рамках нового Уголовно-процессуального кодекса был установлен ряд важных правовых норм, некоторые из которых упомянуты в данной статье.

В первую очередь обсуждается важность закрепления принципа гласности как принципа уголовного процесса. Принцип гласности предусматривает баланс публичных и частных интересов, что способствует сохранению прав человека в ходе предварительного следствия. Важным институтом, о котором говорилось, является институт видеозаписи, который сам по себе подрывает прозрачность следственных действий. Кроме того, новый кодекс уточнил условия публичного уголовного преследования, что позволило предотвратить необоснованное ограничение прав личности. Особое внимание также было уделено защите прав несовершеннолетних и уязвимых групп населения путем привлечения квалифицированных психологов с их участием при осуществлении следственных мероприятий.

Несмотря на эти реформы, еще остались некоторые элементы правопонимания советских лет, которые мешают полноценному пониманию роли следователя как «восстановителя справедливости». Поэтому необходимо разработать различные процедуры, которые будут способствовать устранению в обществе заблуждений, связанных с деятельностью следователя, укреплению доверия к Следственному комитету РА.

Հիմնաբառեր՝ օրինականություն, մարդու իրավունքների և ազատությունների պաշտպանություն, քննչական գործողություն, քրեաիրավական բարեփոխումներ, նախաքննություն, իրավամտածողություն:

Keywords: legality, protection of human rights and freedoms, investigative operation, criminal amendments, inestigation, legal thinking.

Ключевые слова: законность, защита прав и свобод человека, следственные действия, реформа уголовного законодательства, следствие, юриспруденция.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼՈԳԻԱ / CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY / УГОЛОВНОЕ ПРАВО И КРИМИНОЛОГИЯ

ԲԱԲԱԽԱՆՅԱՆ ԱՐՄԱՆ
ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատի դատավորի օգնական, ԵՊՀ քրեական իրավունքի ամբիոնի դասախոս

BABAKHANYAN ARMAN
Assistant to the Judge of the Criminal Chamber of the Cassation Court of the RA, Lecturer at Chair of Criminal Law of YSU

БАБАХАНЯН АРМАН
Помощник судьи Уголовной палаты Кассационного суда РА, преподаватель кафедры уголовного права ЕГУ

ՔՐԵԱԿԱՆ ԵՆԹԱՄՇԱԿՈՒՅԹԻՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ՀԱՏՈՒԿ ՀԱՆՑԱԿԱԶՄԵՐ ՆԱԽԱՏԵՍԵԼՈՒ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ*

THE NECESSITY OF PROVIDING FOR SPECIAL CORPUS DELICTI RELATED TO THE CRIMINAL SUBCULTURE*

НЕОБХОДИМОСТЬ ПРЕДУСМОТРЕНИЯ СПЕЦИАЛЬНЫХ СОСТАВОВ ПРЕСТУПЛЕНИЙ, СВЯЗАННЫХ С КРИМИНАЛЬНОЙ СУБКУЛЬТУРОЙ*

Ամփոփագիր

Սույն հոդվածը նվիրված է Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում քրեական ենթամշակույթին առնչվող հատուկ հանցակազմեր նախատեսելու անհրաժեշտության քննարկմանը: Հարկ է նշել, որ այդ հարցը, քրեական ենթամշակույթին առնչվող արարքները քրեականացնելիս, պատշաճ վերլուծության չի ենթարկվել, հետևաբար՝ այս հարցին ավելի մանրամասն անդրադարձ կատարելու անհրաժեշտությունը, կարծում ենք, շարունակում է արդիական մնալ:

Վերոգրյալով պայմանավորված՝ հեղինակն անդրադարձել է այն հարցին, թե արդյո՞ք մինչև քրեական ենթամշակույթին առնչվող արարքներ նախատեսող հանցակազմերի սահմանումը Հայաստանի Հանրապետության նախկին քրեական օրենսգրքում գործող քրեահրավական գործիքակազմը թույլ էր տալիս արդյունավետ քրեահրավական պայքար մղել քրեական ենթամշակույթի դեմ: Բացի այդ, հեղինակը քննարկման առարկա է դարձրել, թե արդյո՞ք առկա է քրեական ենթամշակույթին առնչվող արարքներ նախատեսող, Հայաստանի Հանրապետության գործող քրեական օրենսգրքի 322-325-րդ հոդվածներում նախատեսված հանցակազմերը պահպանելու անհրաժեշտությունը:

Արդյունքում, հեղինակը հանգել է հետևության, որ ինչպես Հայաստանի Հանրապետության նախկին քրեական օրենսգրքի գործողության պայմաններում, այնպես էլ Հայաստանի Հանրապետության գործող քրեական օրենսգրքի գործողության պայմաններում քրեական ենթամշակույթին առնչվող արարքներ նախատեսող հատուկ հանցակազմեր սահմանելու անհրաժեշտությունն առկա է (էր), և այդպիսի հանցակազմերի բացակայությունն էականորեն կխոչընդոտեր քրեական ենթամշակույթի դեմ արդյունավետ քրեահրավական պայքար մղելուն:

Annotation

This article is dedicated to the discussion of the necessity to provide for special corpus delicti of the offences related to criminal subculture in the Criminal Code of the Republic of Armenia. It should be noted that this issue has not been properly analysed during criminalisation of acts related to criminal subculture, therefore, we believe that the need for a more detailed consideration of this issue remains relevant.

In connection with the above, the author raised the question whether the criminal-legal instruments in force in the former Criminal Code of the Republic of Armenia, prior to the criminal offences related to criminal subculture, allowed for an effective criminal-legal fight against criminal subculture. In addition, the author made it a subject of discussion whether it is necessary to preserve the corpus delicti of the offences envisaged in articles 322-325 of the current Criminal Code of the Republic of Armenia, providing for actions related to criminal subculture.

As a result, the author came to the conclusion that both in the former Criminal Code of the Republic of Armenia and in the current Criminal Code of the Republic of Armenia there is (was) a need to provide for special corpus delicti providing for acts related to criminal subculture, and the absence of such corpus delicti would significantly hinder the effective criminal-legal fight against criminal subculture.

Аннотация

Данная статья посвящена обсуждению необходимости предусмотреть в Уголовном кодексе Республики Армения специальные составы преступления, относящиеся к криминальной субкультурой, не подвергался должному анализу, поэтому, полагаем, необходимость более детального рассмотрения данного вопроса остается актуальной.

В связи с вышеизложенным автор затронул вопрос о том, позволяли ли уголовно-правовые инструменты, действовавшие в бывшем Уголовном кодексе Республики Армения, до предусмотрения уголовных правонарушений, связанных с криминальной субкультурой, вести эффективную уголовно-правовую борьбу с криминальной субкультурой. Кроме того, автор сделал предметом дискуссии вопрос о необходимости сохранения составов преступлений, предусмотренных статьями 322-325 действующего Уголовного кодекса Республики Армения, предусматривающими действия, связанные с криминальной субкультурой.

В результате автор пришел к выводу, что как в бывшем Уголовном кодексе Республики Армения, так и в условиях действующего Уголовного кодекса Республики Армения существует (была) необходимость предусмотрения специальных составов преступлений, предусматривающих деяния, связанные с криминальной субкультурой, а отсутствие таких состав преступлений существенно затрудняло бы эффективную уголовно-правовую борьбу с криминальной субкультурой.

Հիմնաբառեր՝ գողական աշխարհ, քրեական ենթամշակույթ, օրենքով գող, քրեականացում, հանցավոր կազմակերպություն, օրենքով չնախատեսված զինված միավորում:

Keywords: thieves' world, criminal subculture, thief in law, criminalization, criminal organization, armed association not provided for by law.

Ключевые слова: воровской мир, криминальная субкультура, вор в законе, криминализация, преступная организация, вооруженное объединение, не предусмотренное законом.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2025 1(14)

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PUBLIC LAW / ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО

ԳԱԼՍՏՅԱՆ ԱՆԱՀԻՏ
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի գիտահետազոտական և ծրագրամեթոդական աշխատանքների կազմակերպման բաժնի ղեկավար, ԵՊՀ սահմանադրական իրավունքի ամբիոնի ասպիրանտ

GALSTYAN ANAHIT
Head of the Unit of Organization of Scientific Research and Programmatic-methodological activities of the Academy of Justice RA, Postgraduate student of the YSU Chair of Constitutional Law

ГАЛСТЯН АНАИТ
Руководитель отдела по организации научно-исследовательских и программно-методических работ Академии юстиции РА, аспирант кафедры конституционного права ЕГУ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՖԻՆԱՆՍԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԸ, ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԸ ԵՎ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՕՐԵՆՍԴՐԱԿԱՆ ԴԱՇՏԸ*

FINANCIAL-ECONOMIC STATUS, SOCIAL-ECONOMIC INDICATORS AND LEGAL FIELD OF LOCAL SELF-GOVERNMENT OF YEREVAN*

ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ СТАТУС, СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ И ЗАКОНОДАТЕЛЬНАЯ ОСНОВА МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ ЕРЕВАНА*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է Երևանի ֆինանսատնտեսական կարգավիճակի իրավական հիմքերի, սոցիալ-տնտեսական հիմնարար ցուցանիշների և Երևանի տեղական ինքնակառավարման համակարգի օրենսդրական հիմքերի վերլուծությանն ու գնահատմանը:

Հեղինակը նշել է, որ Երևանի իրավական համակարգի, ֆինանսատնտեսական, սոցիալ-տնտեսական հիմքերի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ թեև մայրաքաղաքն ունի օրենսդրորեն ամրագրված առանձնահատուկ կարգավիճակ, այնուամենայնիվ, կարգավիճակի գործնական իրացումը հաճախ բախվում է համակարգային սահմանափակումների:

Հեղինակը եզրահանգել է, որ Երևանի՝ որպես մայրաքաղաքի արդյունավետ կառավարումը պահանջում է օրենսդրական կատարելագործման, ինստիտուցիոնալ կարողությունների ամրապնդման և հանրային մասնակցության մշակույթի զարգացման միջև համադրություն, ինչպես նաև՝ պետական կառավարման մարմինների և տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասությունների սահմանների հստակեցում՝ բացառելով ապակենտրոնացման սկզբունքի խախտումները: Միայն այդ դեպքում հնարավոր կլինի ոչ միայն ապահովել լիարժեք տեղական ինքնակառավարում, այլև՝ վերածել Երևանը ժամանակակից քաղաքային կառավարման օրինակելի մոդելի՝ ամբողջ հանրապետության համար:

Annotation

The article is dedicated to the analysis and assessment of the legal bases of Yerevan financial-economic status, basic socio-economic indicators, and legislative bases of local self-government system.

The author noted that the analysis of the legal system, financial-economic and socio-economic foundations of Yerevan shows that although the capital has a special status envisaged in the legislation, the practical implementation of the status often encounters systemic limitations.

The author concluded that effective governance of Yerevan as the capital requires a combination of improving legislation, building institutional capacity and developing a culture of public participation, as well as clarifying the boundaries of competence of state and local self-government bodies, excluding the violation of the principle of decentralization.

In mentioned circumstances it will be possible not only to ensure complete local self-government, but also to turn Yerevan into an exemplary model of modern urban governance for the entire republic.

Аннотация

Статья посвящена анализу и оценке правовых основ финансово-экономического статуса города Еревана, основных социально-экономических показателей, законодательных основ системы местного самоуправления города.

Автор отмечает, что анализ правовой системы, финансово-экономических и социально-экономических основ Еревана показывает, что хотя столица имеет особый статус, закрепленный в законодательстве, практическая реализация этого статуса зачастую сталкивается с системными ограничениями.

Автор приходит к выводу, что для эффективного управления Ереваном как столицей необходимо сочетание совершенствования законодательства, наращивания институционального потенциала и развития культуры общественного участия, а также уточнение границ компетенции органов государственной власти и органов местного самоуправления, исключающее нарушение принципа децентрализации.

Только тогда можно будет не только обеспечить полноценное местное самоуправление, но и превратить Ереван в образцовую модель современного городского управления для всей республики.

Հիմնաբառեր՝ Երևանի ֆինանսատնտեսական կարգավիճակ, սոցիալ-տնտեսական ցուցանիշներ, տեղական ինքնակառավարման օրենսդրական դաշտ, հանրային մասնակցություն:

Key words: financial-economic status of Yerevan, socio-economic indicators, legislative framework of local self-government, public participation.

Ключевые слова: финансово-экономический статус Еревана, социально-экономические показатели, законодательные основы местного самоуправления, участие общественности.

ՇԱՖԱԼՈՎԻՉ ԱՆՆԱ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ,
Բելառուսի պետական տնտեսագիտական համալսարանի
իրավունքի տեսության և պատմության ամբիոնի դոցենտ

SHAFALOVICH ANNA
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Theory and History
of Law of the Belarusian State Economic University

ШАФАЛОВИЧ АННА
Кандидат юридических наук, доцент,
доцент кафедры теории и истории права Белорусского
государственного экономического университета

ԲԵԼԱՌՈՒՍԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԼԵԳԻՏԻՄՈՒԹՅՈՒՆԸ*

LEGALITY AND LEGITIMACY OF SOURCES OF LAW OF THE REPUBLIC OF BELARUS*

ЛЕГАЛЬНОСТЬ И ЛЕГИТИМНОСТЬ ИСТОЧНИКОВ ПРАВА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում քննարկվում է Բելառուսի Հանրապետության իրավունքի հիմնական աղբյուր հանդիսացող նորմատիվ իրավական ակտերի լեգալացման գործընթացը՝ մասնագիտացված օրենքի և ոլորտային օրենսգրքերի շրջանակում, ինչպես նաև իրավունքի երկրորդական աղբյուրների, այդ թվում՝ իրավական սովորույթի և իրավական դոկտրինի օրինականացումը: Հեղինակը հանգում է եզրակացության, որ Բելառուսի Հանրապետության իրավունքի աղբյուրների օրինականացման գործընթացը դեռևս թերի է: Նորմատիվ ակտերի օրինականացման անավարտ լինելը պայմանավորված է «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» օրենքի և ոլորտային օրենսգրքերի միջև առկա նորմատիվ հակասություններով: Հեղինակը շեշտում է ոլորտային օրենսգրքերը «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» օրենքի 3-րդ հոդվածին համապատասխանեցնելու անհրաժեշտությունը՝ որպես Բելառուսի Հանրապետության օրենսդրությունը կազմող ակտերի միասնական համակարգի ստեղծման տեսանկյունից բելառուսական իրավունքի առաջատար աղբյուրը օրինականացնող հատուկ օրենք:

Բացի դրանից, իրավունքի այլ աղբյուրների օրինականացման անկատար լինելը և դրանց իրավական ուժի անորոշությունը պայմանավորված են իրավունքի աղբյուրների միասնական համակարգ սահմանող նորմատիվ ակտի բացակայությամբ:

Իրավական սովորույթն օրինականացնելու նպատակով առաջարկվում է օրենսդրորեն Գերագույն դատարանին կամ Բելառուսի առևտրաարդյունաբերական պալատին վերապահել հնարավորություն վարել իրավակիրառության մեջ օրինականացված սովորույթների հաշվառում:

Առաջարկվում է նաև օրինականացնել իրավունքի աղբյուր հանդիսացող դատական նախադեպը և իրավունքի ընդհանուր սկզբունքները՝ որպես իրավունքի նորարարական միտումներ:

Annotation

The article examines the legalization of normative legal acts, as the main source of Belarusian law, in the specialized law and in sectoral codes, as well as the legalization of secondary sources of Belarusian law, including legal custom and legal doctrine. As a result of the study, the author concludes that the process of legalization of the sources of Belarusian law is incomplete. Legalization of normative legal acts has not been completed due to the conflict of norms on the system of acts constituting legislation according to the Law 'On Normative Legal Acts' and sectoral codes. The author recognizes the need to bring the sectoral codes in compliance with Article 3 of the Law «On Normative Legal Acts» as a special law legalizing the leading source of Belarusian law in terms of creating a unified system of acts constituting the legislation of the Republic of Belarus. The incomplete legalization of other sources of law and the uncertainty of their legal force arise from the fact that at present there is no single normative act on the system of sources of law of the Republic of Belarus. The final stage of the process of legalization of the sources of law of the Republic of Belarus is the legislative consolidation and recognition of the main and auxiliary sources of law de jure, and not de facto, as it is now, by adopting a Code on the sources of law of the Republic of Belarus as the foundation of the legal system. To legalize legal custom, it is proposed that the Supreme Court or the Belarusian Chamber of Commerce and Industry should keep records of customs legalized in law enforcement. In the article it is proposed to legalize the sources of law demanded by the trends of innovative development of the state and law - judicial precedent and general principles of law.

Аннотация

Статья рассматривает легализацию нормативных правовых актов, как основного источника белорусского права, в специализированном законе и в отраслевых кодексах, а также легализацию второстепенных источников белорусского права, в том числе правового обычая и правовой доктрины. В результате исследования автор приходит к выводу о незавершенности процесса легализации источников права Республики Беларусь. Легализация нормативных правовых актов не завершена по причине коллизионности норм о системе актов, составляющих законодательство, согласно Закону «О нормативных правовых актах» и отраслевым кодексам.

Автор признает потребность в приведении отраслевых кодексов в соответствие в части создания единой системы актов, составляющих законодательство Республики Беларусь, со ст. 3 Закона «О нормативных правовых актах», как специальным законом, легализирующим ведущий источник белорусского права. Незавершенная легализация иных источников права и неопределенность их юридической силы вытекают из факта, что в настоящий момент единый нормативный акт о системе источников права Республики Беларусь отсутствует. Окончательным этапом процесса легализации источников права Республики Беларусь видится законодательное закреп-ление и признание основных и вспомогательных источников права деюре, а не дефакто, как то имеет место сейчас, путем принятия кодекса об источниках права Республики Беларусь, как фундамента правовой системы.

Для легализации правового обычая предлагается законодательное закрепление за Верховным Судом или Белорусской торгово-промышленной палатой ведения учета легализированных в правоприменении обычаев. В статье предлагается легализировать источники права, востребованные тенденциями инновационного развития государства и права – судебный прецедент и общие принципы права.

Հիմնաբառեր՝ նորմատիվ իրավական ակտ, օրինականություն, լեգիտիմություն, իրավաստեղծ գործունեություն, իրավունքի աղբյուրներ, իրավական սովորույթ, դատական նախադեպ, դատական պրակտիկա, իրավական դոկտրինա, իրավունքի ընդհանուր սկզբունքներ:

Keywords: normative legal act, legality, legitimacy, rule-making, sources of law, legal custom, judicial precedent, judicial practice, legal doctrine, general principles of law.

Ключевые слова: нормативный правовой акт, легальность, легитимность, нормотворческая деятельность, источники права, правовой обычай, судебный прецедент, судебная практика, правовая доктрина, общие принципы права.

ՊԻՏՈՒԼԿՈ ԿՍԵՆԻԱ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, Արդարադատության համառուսական պետական համալսարանի Սանկտ Պետերբուրգի ինստիտուտի (մասնաճյուղի) քրեական իրավունքի և դատավարության ամբիոնի վարիչ

PITULKO KSENIIA
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Head of the Chair of Criminal Law and Procedure of the Saint Petersburg's Institute (Branch) of the All-Russian State University of Justice

ПИТУЛЬКО КСЕНИЯ
Кандидат юридических наук, доцент, заведующая кафедрой уголовного права и процесса Санкт-Петербургского института (филиала) Всероссийского государственного университета юстиции

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ*

CURRENT ENVIRONMENTAL SITUATION IN RUSSIA: MAIN CHARACTERISTICS*

СОВРЕМЕННАЯ ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ СИТУАЦИЯ В РОССИИ: ОСНОВНЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ*

Ամփոփագիր

Ուսումնասիրության նպատակն է համեմատական վերլուծության միջոցով բացահայտել ժամանակակից Ռուսաստանում հասարակության բնապահպանական շահերի պաշտպանության մակարդակի վրա ազդող հիմնական գործոնները: Ուսումնասիրությունն իրականացվել է 2016-2024 թվականների ընթացքում կուտակված տվյալների սինթեզմամբ: Վերլուծությունը հիմնված է շրջակա միջավայրի վրա մարդածին ազդեցության բնույթի, բնական և տեխնոգեն արտակարգ իրավիճակների կառուցվածքի, ինչպես նաև բնակչության բնապահպանական բարեկեցության գնահատման տվյալների վրա: Վիճակագրական տվյալների մշտադիտարկման արդյունքում արձանագրվել է տնտեսվարող սուբյեկտների տնտեսական գործունեության նկատմամբ պետական վերահսկողության էական թուլացման միտում: Այս հանգամանքը դիտվում է որպես շրջակա միջավայրի բնապահպանական բարեկեցության մակարդակի անկման լուրջ վտանգ: Միաժամանակ բնապահպանական շահերի պաշտպանության հասարակական ընկալումն աչքի է ընկնում թերահավատությամբ և վստահության պակասով: Չնայած այն հանգամանքին, որ Ռուսաստանն ունի զարգացած իրավական համակարգ՝ բնապահպանական հանցագործությունները վերահսկելու և դրանց համեմատաբար ցածր տարածվածությունն ապահովելու համար, ինչպես բնապահպանական իրավախախտումներից, այնպես էլ բնապահպանական վերահսկողության շրջանակներից դուրս իրականացվող այլ տեսակի մարդածին ազդեցության պատճառով առաջացած վնասի ռիսկը մնում է չափազանց բարձր: Այս իրողությունը փաստում է, որ անհրաժեշտ է շարունակաբար կատարելագործել բնապահպանական ոլորտի օրենսդրական դաշտը և դրա կիրառման գործնական մեխանիզմները՝ բնապահպանական անվտանգությունն ու կայուն զարգացումը ապահովելու նպատակով:

Annotation

The purpose of this study is to identify the key factors influencing the level of protection of environmental interests of society in modern Russia through a comparative analysis. The research was conducted using the method of data synthesis based on statistics collected between 2016 and 2024. The analysis focused on the nature of anthropogenic impact on the environment, on the structure of natural and man-made emergencies, as well as indicators assessing the population's environmental well-being. Statistical monitoring revealed a tendency of significant weakening of state control over the economic activities of business entities, which is seen as a serious risk factor for the deterioration of environmental well-being. At the same time, the public perception of the protection of environmental interests is characterized by skepticism and a lack of trust. Despite the fact that Russia has a sufficiently developed legal system to control environmental crimes and ensure their relatively low prevalence, the damage caused by both environmental offenses and uncontrolled anthropogenic activities remains extremely high. This indicates the need for further improvement of environmental legislation and mechanisms for its practical implementation in order to ensure environmental security and sustainable development.

Аннотация

Целью исследования является выявление основных факторов, влияющих на уровень защищённости экологических интересов общества в условиях современной России путём проведения сравнительного анализа. Исследование выполнено методом синтеза данных, накопленных за период с 2016 по 2024 годы. В основу анализа легли сведения о характере антропогенного воздействия на окружающую среду, о структуре чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера, а также об оценке экологического благополучия населения. Мониторинг статистических данных выявил тенденцию значительного ослабления государственного контроля за экономической деятельностью хозяйствующих субъектов. Этот фактор рассматривается как серьёзный риск ухудшения уровня экологического благополучия. Одновременно восприятие обществом защищённости экологических интересов носит скептический характер и сопровождается дефицитом доверия. Несмотря на то, что в России сформирована достаточно развитая правовая система, позволяющая контролировать экологические преступления и обеспечивать их относительно низкую распространённость, ущерб, причиняемый как экологическими правонарушениями, так и иными видами антропогенного воздействия, осуществляемыми вне рамок экологического контроля, остаётся чрезвычайно высоким. Это свидетельствует о необходимости дальнейшего совершенствования законодательства в сфере экологии и механизмов его практической реализации с целью обеспечения экологической безопасности и устойчивого развития.

Հիմնաբառեր՝ շրջակա միջավայր, էկոլոգիական բարեկեցություն, բնապահպանական իրավիճակ, բնապահպանական հանցագործություն, բնական ռեսուրսներ:

Key words: environment, environmental well-being, environmental situation, environmental crime, natural resources.

Ключевые слова: окружающая среда, экологическое благополучие, экологическая ситуация, экологическая преступность, природные ресурсы.

ՊՈՂՈՍՅԱՆ ԱՇՈՏ
Դիպլոմավորված իրավաբան, ԳԴՀ Բոննի Ֆրիդրիխ Վիլհելմի անվան համալսարանի ասպիրանտ, փաստաբան

POGHOSYAN ASHOT
Certified Lawyer, PhD Candidate at the University of Bonn (Friedrich Wilhelm University, Germany), Attorney-at-Law

ПОГОСЯН АШОТ
Дипломированный юрист, аспирант Университета Бонна имени Фридриха Вильгельма (Германия), адвокат

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԱԿՏԻ ԻՐԱՎԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆԸ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՄԵՋ. ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻ ՀԵՏ ԻՐԱՎԱՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ*

LEGALITY OF ADMINISTRATIVE ACTS OVER TIME: A COMPARATIVE LEGAL ANALYSIS WITH GERMANY*

ЗАКОННОСТЬ АДМИНИСТРАТИВНОГО АКТА ВО ВРЕМЕНИ: СРАВНИТЕЛЬНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ С ГЕРМАНИЕЙ*

Ամփոփագիր

Վարչական ակտի օրինականությունը ժամանակի ընթացքում կարող է փոխվել՝ թե՛ ի վնաս քաղաքացու, թե՛ ի շահ նրա: Վարչական ակտի օրինականությունը գնահատելիս դատարանի համար որոշիչ նորմատիվ դրույթը ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 124-րդ հոդվածն է, որը սկզբունքորեն սահմանում է ճիշտ որոշումը:

Ընդհանրապես, վիճարկման հայցի շրջանակներում վարչական ակտի օրինականությունը պետք է ստուգվի ակտի ընդունմանը հանգեցրած վարչական վարույթի ընթացքում ձեռք բերված ապացույցների և դրա ընդունման պահին գործող օրենսդրության հիման վրա: Գործողություն հարկադրելու կամ կատարելու պահանջի դեպքում հայցվող բարենպաստ վարչական ակտի կամ գործողության/անգործության օրինականությունը որոշվում է դատական ակտի կայացման պահին առկա ապացույցների և այդ պահին գործող օրենսդրության հիման վրա: Սակայն, ինչպես ցանկացած սկզբունք, այս սկզբունքը ևս պետք է ունենա բացառություններ: Հատկապես այն դեպքերում, երբ իրավիճակը կամ օրենսդրությունը փոխվում է ի վնաս քաղաքացու: Նման դեպքերում պետությունը՝ ի դեմս վարչական դատարանների, պարտավոր է պաշտպանել այդ իրավունքները և օրենքը մեկնաբանելիս՝ հաշվի առնել Սահմանադրության պահանջները:

Հատկանշական է, որ Գերմանիայի վարչ. դատ. օրենսգիրքը, որը չի պարունակում ՀՀ վարչ. դատ. օր.-ի 124-րդ հոդվածի նման դրույթ, ավելի ճկուն հնարավորություններ է ստեղծում իրավակիրառ պրակտիկայի համար: Մինչդեռ՝ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 124-րդ հոդվածի տառացի կիրառումը կարող է հանգեցնել լուրջ խնդիրների:

Annotation

The legality of an administrative act can change over time - sometimes to the detriment of the citizen, sometimes to their benefit. When assessing the legality of an administrative act, the decisive norm for the court is Article 124 of the Administrative Procedure Code of the Republic of Armenia, which, in principle, offers the correct solution.

As a rule, the legality of an administrative act, within the scope of an annulment claim, must be assessed based on the evidence obtained during the administrative proceedings that led to its adoption and in accordance with the laws in force at the time of its issuance. When it comes to a claim for enforcement or performance of an action, the legality of the requested favorable administrative act or action/inaction is determined on the basis of the evidence available at the time of the judicial decision and the laws in force at that moment. However, like any principle, this one must also allow for exceptions - especially when the situation or legislation changes to the detriment of the citizen. In such cases, the state, represented by the administrative courts, has an obligation to protect those rights and, when interpreting the law, must take into account the requirements of the Constitution.

It is noteworthy that the German Administrative Procedure Code, while lacking a provision analogous to Article 124 of the RA APC, allows for a more flexible approach in judicial practice. In contrast, a purely literal application of Article 124 of the RA APC may lead to complex problems.

Аннотация

Законность административного акта может со временем измениться – как в ущерб гражданину, так и в его пользу. При оценке законности административного акта решающим нормативным положением для суда является статья 124 Административно-процессуального кодекса Республики Армения, которая, в принципе, устанавливает правильное решение.

В общем порядке законность административного акта в рамках иска об оспаривании должна проверяться на основе доказательств, полученных в ходе административного производства, приведшего к принятию акта, и на основании законодательства, действующего на момент его принятия. В случае иска о принуждении или совершении действия законность требуемого благоприятного административного акта или действия/бездействия определяется на основании доказательств, имеющихся на момент вынесения судебного акта, и законодательства, действующего на тот момент. Тем не менее, как и любой принцип, данный принцип также должен иметь свои исключения. Особенно в случаях, когда ситуация или законодательство меняется в ущерб гражданину. В таких случаях государство в лице административных судов обязано защищать эти права и при толковании закона учитывать требования Конституции.

Примечательно, что Административно-процессуальный кодекс Германии, не содержащий положения, аналогичного статье 124 АПК РА, создает более гибкие возможности для правоприменительной практики. В то время как буквальное применение статьи 124 АПК РА может привести к серьезным проблемам.

Հիմնաբառեր՝ վարչական ակտ, իրավաչափություն, վիճարկման հայց, պարտավորեցման հայց, վարչական վարույթ, նոր ապացույց, հետադարձ ուժ, վստահության իրավունք, սահմանադրական մեկնաբանություն, թելեոլոգիական ռեդուկցիա:

Keywords: administrative act, legality, annulment claim, enforcement claim, administrative procedure, new evidence, retroactive effect, right to legal certainty, constitutional interpretation, teleological reduction.

Ключевые слова: административный акт, законность, иск об оспаривании, иск о принуждении, административное производство, новые доказательства, обратная сила закона, право на доверие, конституционное толкование, телеологическая редукция.

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PRIVATE LAW / ЧАСТНОЕ ПРАВО

ԱԲԴՈՒԼԼԱԵՎԱ ՊԱՐՎԻՆԱ
Ուզբեկստանի Հանրապետության իրավապահ մարմինների ակադեմիայի դոկտորանտ

ABDULLAEVA PARVINA
Doctoral student at the Academy of Law Enforcement Agencies of the Republic of Uzbekistan

АБДУЛЛАЕВА ПАРВИНА
Докторант Академии правоохранительных органов Республики Узбекистан

ՀԱՐԹԱԿԱՅԻՆ ԶԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՈՉ ՍՏԱՆԴԱՐՏ ՁԵՎԵՐԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ. ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐԻ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆ*

LEGAL CHALLENGES IN REGULATING PLATFORM WORK AND NON-STANDARD FORMS OF EMPLOYMENT: MODERN APPROACHES AND THE NEED FOR REFORM*

ПРАВОВЫЕ ПРОБЛЕМЫ РЕГУЛИРОВАНИЯ ПЛАТФОРМЕННОЙ ЗАНЯТОСТИ И НЕСТАНДАРТНЫХ ФОРМ ТРУДА: СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ И НЕОБХОДИМОСТЬ РЕФОРМ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում ներկայացվում է թվային տնտեսության և տեխնոլոգիական զարգացման պայմաններում ոչ ստանդարտ զբաղվածության իրավական կարգավորման համապարփակ վերլուծություն՝ հատկապես առցանց հարթակների միջոցով իրականացվող աշխատանքային գործունեության համատեքստում: Այսօր ավանդական աշխատանքային պայմանագրերը աստիճանաբար փոխարինվում են քաղաքացիաիրավական պայմանագրերով, ինչը լուրջ խնդիրներ է ստեղծում աշխատողների սոցիալական երաշխիքների, աշխատանքային իրավունքների և կենսաթոշակային ապահովագրության ապահովման հարցում: Հոդվածում դիտարկվում է առցանց հարթակներում զբաղվածության իրավական կարգավիճակի անորոշությունը, աշխատողի և կատարողի միջև հարաբերությունների ճիշտ դասակարգման բարդությունները, ինչպես նաև «տնտեսապես կախյալ աշխատողի» հասկացության կարևորությունը: Միաժամանակ, վերլուծության են ենթարկվում աշխատանքային իրավունքի նորմերի կիրառման գործնական դժվարությունները՝ երբ գործատուի լիազորություններն իրականացվում են ոչ ստանդարտ աշխատանքային հարաբերությունների մի քանի սուբյեկտների կողմից:

Հոդվածում վերլուծության են ենթարկվում աշխատողի կարգավիճակը որոշելու նպատակով դատական պրակտիկայում օգտագործվող չափանիշները, ինչպիսիք են՝ աշխատողի անկախության աստիճանը և հարթակի կողմից վերահսկողության մակարդակը: Ընդգծվում է, որ Ուզբեկստանի գործող իրավական դաշտը լիարժեք չի ընդգրկում այս տեսակի զբաղվածությունը, և առաջարկվում են փոփոխություններ աշխատանքային օրենսգրքում և այլ նորմատիվ փաստաթղթերում: Հեղինակը հիմնավորում է իրավական բարեփոխումների անհրաժեշտությունը՝ նման աշխատանքային հարաբերությունները հստակ սահմանելու, սոցիալական երաշխիքներ ապահովելու և «ստվերային տնտեսության» ծավալները նվազեցնելու համար:

Annotation

This article provides a comprehensive analysis of the legal regulation of non-standard forms of employment in the context of the digital economy and technological development, with a particular focus on labor activities carried out through online platforms. Today, traditional labor contracts are gradually being replaced by civil law agreements, which creates serious challenges in ensuring workers' social guarantees, labor rights, and pension benefits. The article discusses the ambiguity of the legal status of employment via online platforms, the complexity in categorizing the relationships between workers and contractors, and the relevance of the concept of "economically dependent worker." It also examines practical difficulties in applying labor law norms when employer functions are performed by multiple entities in non-standard labor relations. The article analyzes criteria used in court practices to determine employee status, such as worker independence and the degree of platform control. It highlights the insufficiency of the current legal framework in Uzbekistan to fully cover this form of employment and proposes amendments to the Labor Code and other normative documents. The author argues for legal reforms to clearly define such labor relations, ensure social guarantees, and reduce the scale of the "shadow economy."

Аннотация

В статье проводится комплексный анализ правового регулирования нестандартных форм занятости в условиях цифровой экономики и технологического развития с особым акцентом на трудовую деятельность, осуществляемую через онлайн-платформы. Традиционные трудовые договоры постепенно заменяются гражданско-правовыми договорами, что создает серьезные проблемы в обеспечении социальных гарантий работников, их трудовых прав и пенсионного обеспечения. В статье рассматривается неоднозначность правового статуса трудовой деятельности через онлайн-платформы, сложность классификации отношений между работниками и подрядчиками, а также актуальность понятия «экономически зависимый работник». Также рассматриваются практические сложности применения норм трудового права, когда функции работодателя выполняют несколько субъектов нестандартных трудовых отношений. Анализируются критерии, используемые в судебной практике для определения статуса работника, такие как независимость работника и степень контроля платформы. Подчеркивается недостаточность существующей в Узбекистане правовой базы для полного охвата данной формы занятости и предлагаются поправки в Трудовой кодекс и другие нормативные документы. Автор утверждает необходимость проведения правовых реформ для четкого определения таких трудовых отношений, обеспечения социальных гарантий и сокращения масштабов «теневой экономики».

Հիմնաբառեր՝ ոչ ստանդարտ աշխատանք, առցանց հարթակ, թվային տնտեսություն, քաղաքացիաիրավական պայմանագիր, աշխատանքային պայմանագիր, աշխատանքային հարաբերություններ, սոցիալական երաշխիքներ, հարթակային զբաղվածություն, իրավական կարգավիճակ:

Keywords: non-standard employment, online platform, digital economy, civil law contract, labor contract, labor relations, social guarantees, platform-based employment, legal status.

Ключевые слова: нестандартная занятость, онлайн-платформа, цифровая экономика, гражданско-правовой договор, трудовой договор, трудовые отношения, социальные гарантии, занятость на платформе, правовой статус.

ԳՈՐՈԴԵՑԿԱՅԱ ՄԱՐԻՆԱ
Իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, «Բելառուսի պետական համալսարանի դատավորների, դատախազության աշխատակիցների, դատարանների և արդարադատության հիմնարկների վերապատրաստման և որակավորման բարձրացման ինստիտուտ» կրթական հիմնարկի գիտամեթոդական աշխատանքների գծով փոխտնօրեն

GORODETSKAYA MARINA
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Deputy Director for Scientific and Methodological Work of Institute for Continuous training and Qualification Upgrading of Judges, Prosecutors and Legal Professionals at the Belarusian State University

ГОРОДЕЦКАЯ МАРИНА
Кандидат юридических наук, доцент, заместитель директора по научно-методической работе учреждения образования «Институт переподготовки и повышения квалификации судей, работников прокуратуры, судов и учреждений юстиции Белорусского государственного университета»

ՊՈՒՆԿՈ ՏԱՏՅԱՆԱ
Իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ, «Բելառուսի պետական համալսարանի դատավորների, դատախազության աշխատակիցների, դատարանների և արդարադատության հիմնարկների վերապատրաստման և որակավորման բարձրացման ինստիտուտ» կրթական հիմնարկի ուսումնական գործընթացի գծով փոխտնօրեն

PUNKO TATIANA
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Deputy Director for Academic Affairs of Institute for Continuous training and Qualification Upgrading of Judges, Prosecutors and Legal Professionals at the Belarusian State University

ПУНЬКО ТАТЬЯНА
Кандидат юридических наук, доцент, заместитель директора по учебной работе учреждения образования «Институт переподготовки и повышения квалификации судей, работников прокуратуры, судов и учреждений юстиции Белорусского государственного университета»

ԱՆՉԱՓԱՀԱՍՆԵՐԻ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՄՇԱԿՄԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԻՔԸ. ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ – ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆ*

AGE OF CONSENT TO PROCESSING OF PERSONAL DATA OF MINORS: COMPARATIVE – LEGAL STUDY*

ВОЗРАСТ СОГЛАСИЯ НА ОБРАБОТКУ ПЕРСОНАЛЬНЫХ ДАННЫХ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ: СРАВНИТЕЛЬНО-ПРАВОВОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ*

Ամփոփագիր

Անչափահասի՝ օրենքով սահմանված իրավունքը՝ կառավարելու իր անձնական տվյալները՝ Բելառուսի՝ անձնական տվյալների վերաբերյալ օրենսդրության դրույթներին համապատասխան, սովորաբար կապված է 16 տարին լրանալու փաստի հետ: Հոդվածում հեղինակները կատարում են քաղաքացիական իրավունքի նորմերի և անձնական տվյալների մասին օրենսդրության դրույթների համեմատական-իրավական վերլուծություն, ինչպես նաև ուսումնասիրում են օտար երկրներում առկա մոտեցումներն անչափահասների կողմից իրենց անձնական տվյալների մշակման համար համաձայնություն տալու իրավունքի ծագման տարիքի վերաբերյալ: Հոդվածում հեղինակներն առաջարկում են անձնական տվյալների վերաբերյալ օրենսդրությունը ներդաշնակեցնել իրավունքի այլ ճյուղերի հետ: Վերլուծելով ճյուղային օրենսդրությամբ սահմանված՝ ֆիզիկական անձանց իրավունակության վերաբերյալ նորմերը՝ հեղինակներն ուշադրություն են դարձնում օրինական ներկայացուցիչների (ծնողների) կողմից տրված համաձայնությունների իրավական բնույթի տարբերության վրա, այսպես կոչված՝ «գործողություն կատարելու համաձայնություն» և համաձայնություն, որը անձնական տվյալների պաշտպանության մասի օրենքին համապատասխան՝ դրվում է անձնական տվյալների մշակման իրավական հիմքում:

Միջազգային և արտասահմանյան փորձի ուսումնասիրության արդյունքում հեղինակներն առաջ են քաշել անչափահասների անձնական տվյալների մշակման համաձայնություն տալու տարիքը որոշելու տարբեր մոտեցումներ և եկել այն եզրահանգման, որ անձնական տվյալների համատեքստում գործունակության տարիքի նվազեցումը հասարակական հարաբերությունների թվայնացման հետևանք է:

Annotation

The legal capacity of a minor to manage his personal data, in accordance with the provisions of Belarusian legislation on personal data, is generally associated with individuals who have reached the age of 16. In this article, the authors conduct a comparative legal analysis of the provisions of personal data legislation and civil law, examining the approaches established in foreign countries regarding the age at which minors are entitled to independently authorize the processing of their personal data. In the article, the authors suggest to harmonize personal data legislation with other branches of law. Analyzing the norms of industry-specific legislation concerning the scope of legal capacity of natural persons, the authors draw attention to the different legal nature of consent provided by legal representatives (parents) - namely, the so-called "consent to act" and the consents used as a legal basis for personal data processing, in accordance with the Personal Data Protection Act.

Based on a study of international and foreign experience, the authors identify various approaches to determining the age of consent for the processing of minors' personal data and conclude that lowering the age of legal capacity with respect to personal data is a consequence of the "digitalization" of social relations.

Аннотация

Законная способность несовершеннолетнего управлять своими персональными данными в соответствии с положениями законодательства Республики Беларусь о персональных данных, как правило, связывается с достижением возраста 16 лет. В данной статье авторы проводят сравнительный правовой анализ положений законодательства о персональных данных и норм гражданского права, а также рассматривают подходы, установленные в зарубежных странах, в отношении возраста, с которого несовершеннолетние имеют право самостоятельно давать согласие на обработку своих персональных данных. В статье авторы предлагают гармонизировать законодательство о персональных данных с другими отраслями права. Анализируя нормы отраслевого законодательства в части правоспособности физических лиц, авторы обращают внимание на различный правовой характер согласий, предоставляемых законными представителями (родителями) на совершение определённых действий в отношении своих детей - так называемое «согласие на совершение действия» и согласия, выступающие в качестве правового основания для обработки персональных данных в соответствии с Законом о защите персональных данных.

В результате изучения международного и зарубежного опыта авторы выявили различные подходы к определению возраста согласия на обработку персональных данных несовершеннолетних и пришли к выводу, что снижение возраста дееспособности в отношении персональных данных является следствием цифровизации общественных отношений.

Հիմնաբառեր՝ անձնական տվյալներ, իրավական հիմք, համաձայնություն, իրավունակություն, անչափահաս, օրենսդրության ներդաշնակեցում:

Keywords: personal data, legal basis, consent, legal capacity, minor, harmonization of legislation.

Ключевые слова: персональные данные, правовое основание, согласие, дееспособность, несовершеннолетний, гармонизация законодательства.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼԻՍՏԻԿԱ / CRIMINAL PROCEDURE AND CRIMINALISTICS / УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС И КРИМИНАЛИСТИКА

ԿՈՒՉԻՆ ՕԼԵԳ
Իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր, Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս, ՌԴ Վ.Մ. Լեբեդևի անվան Արդարադատության պետական համալսարանի դատաբժշկական փորձաքննությունների և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի պրոֆեսոր

KUCHIN OLEG
Doctor of Law, Professor, Academician of the Russian Academy of Natural Sciences, Professor of the Department of Forensic Expertise and Criminalistics, V.M. Lebedev Russian State University of Justice

КУЧИН ОЛЕГ
Доктор юридических наук, профессор, академик Российской академии естественных наук, профессор кафедры судебных экспертиз и криминалистики Российского государственного университета правосудия имени В.М. Лебедева

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՈՒՄ ՕՊԵՐԱՏԻՎ-ՀԵՏԱԽՈՒԶԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ*

SOME ISSUES OF LEGAL REGULATION OF OPERATIONAL-INVESTIGATIVE ACTIVITIES IN RUSSIA*

НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗЫСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В РОССИИ*

Ամփոփագիր

Օպերատիվ-հետախուզական գործունեությունը պետական իրավապահ գործունեության տեսակներից մեկն է, որն իրականացվում է պետական գործադիր իշխանության հատուկ մարմինների կողմից, որոնք իրենց գործառույթներն իրականացնելու համար օժտված են իրավական լիազորություններով: Դրա ծագումը տեղի է ունեցել պետության՝ որպես քաղաքական իշխանության կազմակերպման և հասարակության կառավարման ստեղծման հետ միաժամանակ: Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության նպատակները, խնդիրները և դրանց հասնելու մեթոդները որոշում են դրա դերը հանցավորության դեմ պայքարի համակարգում:

Հոդվածում քննարկվում են որոշ խնդիրներ, որոնք բխում են Ռուսաստանի Դաշնության 1995 թվականի օգոստոսի 12-ի թիվ 144 դաշնային օրենքի դրույթներից: Դրանք կրում են ինչպես գործնական, այնպես էլ գիտական և տեսական բնույթ, և դրանց օրենսդրական կիրառումը կարևոր է օպերատիվ-հետախուզական գործունեության արդյունավետության բարձրացման համար: Հոդվածում արծարծված մի շարք իրավական ասպեկտներ նախկինում ընդգծվել են տարբեր գիտնականների կողմից, սակայն ինչ-ինչ պատճառներով անտեսվել են օրենսդիրի կողմից: Սույն աշխատանքի նպատակն է օրենսդիրի ուշադրությունը հրավիրել օպերատիվ-հետախուզական գործունեության կարգավորման և դրա լուծում պահանջող խնդիրների վրա: Հոդվածում դիտարկվում է օպերատիվ-հետախուզական գործունեության հայեցակարգը և վեր հանվում դրա թերությունները: Հեղինակն իրականացրել է օպերատիվ-հետախուզական գործունեության հիմնական սուբյեկտների վերլուծություն: Ուսումնասիրության արդյունքները ներառում են օպերատիվ-հետախուզական օրենսդրության բարեփոխման որոշ առաջարկներ:

Annotation

Operational investigative activity is one of the types of state law enforcement activities carried out by special bodies of state executive body endowed with powerful legal powers for the implementation of their functions. Its origin took place simultaneously with the emergence of the state as an organization of political power and management of society. The goals and objectives of the ORDO and the ways to achieve them determine its position in the system of state measures to combat crime. The modern fight against crime, in which operational units are involved, cannot be perceived only as a set of specific measures to prevent and disclose criminal manifestations. The process of combating crime is a complex set of socio-economic, legal, administrative and other measures implemented by all government agencies.

The article discusses some of the problems arising from the norms of the Federal Law of the Russian Federation No. 144 dated 08/12/1995. They are both practical and scientific - theoretical in nature, and their legislative resolution is important for improving the effectiveness of operational investigative activities. A number of the legal aspects of the mentioned in the article were previously highlighted by various scientists, but for some reason they have not yet been noticed by the legislator. The purpose of this work is to draw the attention of the legislator to the issues of regulating operational investigative activities and requiring their permission. The article examines the concept of operational investigative activity and identifies its shortcomings. The author analyzes the main subjects of the ORDO. The study resulted in some proposals for the reform of operational investigative legislation.

Аннотация

Оперативно-розыскная деятельность является одним из видов государственной правоохранительной деятельности, осуществляемой специальными органами государственной исполнительной власти, наделенными властными юридическими полномочиями для реализации своих функций. Ее зарождение происходило одновременно с зарождением государства как организации политической власти и управления обществом. Цели, задачи ОРД и способы их достижения определяют ее положение в системе государственных мер борьбы с преступностью.

В статье рассматриваются некоторые проблемы, вытекающие из норм Федерального закона Российской Федерации № 144 от 12.08.1995 г. Они носят как практический, так и научно-теоретический характер, а их законодательное разрешение имеет значение для повышения эффективности оперативно-розыскной деятельности. Ряд затронутых в статье правовых аспектов ранее выделялся разными учеными, но почему-то до сих пор не был замечен законодателем. Целью настоящей работы является привлечение внимания законодателя к вопросам регулирования оперативно-розыскной деятельности и требующее своего разрешения. В статье рассмотрено понятие оперативно-розыскной деятельности и выявлены имеющиеся в нем недостатки. Автором проведен анализ основных субъектов ОРД. Итогом исследования стали некоторые предложения о реформировании оперативно-розыскного законодательства.

Հիմնաբառեր՝ օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն, օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումներ, օպերատիվ-հետախուզական իրավունք, ծառայողական հրահանգներ, օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների անցկացման մարտավարություն և մեթոդաբանություն, պետություն, գործադիր իշխանություն:

Key words: operational search activities, operational search activities, operational search law, official instructions, tactics and methods of conducting operational search activities, the state, executive power.

Ключевые слова: оперативно-розыскная деятельность, оперативно-розыскные мероприятия, оперативно-розыскное право, служебные инструкции, тактика и методика проведения оперативно-розыскных мероприятий, государство, исполнительная власть.

ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ ԱՐՍԵՆ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ,
Արդարադատության ակադեմիայի դասախոս

MARTIROSYAN ARSEN
Candidate of legal sciences, Associate Professor,
Lecturer at the Academy of Justice

МАРТИРОСЯН АРСЕН
Кандидат юридических наук, доцент,
преподаватель Академии юстиции

ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՎ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ԳԱՂՏՆԻ ՔՆՆՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆԸ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ ՈՐՈՇ ԽՆԴՐԱՀԱՐՈՒՅՑ ՀԱՐՑԵՐ*

SOME PROBLEMATIC ISSUES RELATED TO THE LEGAL REGULATION OF SECRET INVESTIGATIVE ACTIONS PROVIDED BY THE CRIMINAL PROCEDURE CODE OF THE REPUBLIC OF ARMENIA*

НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМНЫЕ ВОПРОСЫ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ СЕКРЕТНЫХ СЛЕДСТВЕННЫХ ДЕЙСТВИЙ, ПРЕДУСМОТРЕННЫХ УГОЛОВНО-ПРОЦЕССУАЛЬНЫМ КОДЕКСОМ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված գաղտնի քննչական գործողությունների իրավական կարգավորմանը վերաբերող առանձին խնդրահարույց հարցերի վերլուծությանը:

Հոդվածի շրջանակներում հեղինակի կողմից քննարկման առարկա է դարձվում առանց տեխնիկական միջոցների՝ անմիջականորեն, վիզուալ իրականացված ներքին դիտում գաղտնի քննչական գործողության արդյունքների՝ որպես ապացույցի օգտագործման թույլատրելիության հնարավորության հարցը, որի կապակցությամբ հեղինակը առաջարկում է՝ կա՛մ օրենսդրորեն բացառել նշված եղանակով ներքին դիտում գաղտնի քննչական գործողության կատարման դատավարական հնարավորությունը, կա՛մ նախատեսել քրեական վարույթի ընթացքում դրա՝ որպես ապացույցի օգտագործման անհնարինության հանգամանքը՝ հաշվի առնելով, որ այդ եղանակով ստացված տեղեկությունները հնարավոր չէ գնահատման ենթարկել:

Առաձին քննարկման առարկա է դարձվում նաև կաշառք ստանալու կամ կաշառք տալու նմանակում գաղտնի քննչական գործողության ժամկետի երկարացման հնարավորության հարցը, այն պայմաններում, երբ դատարանի նախորդ որոշմամբ սահմանված ժամանակահատվածում տարբեր օբյեկտիվ պատճառներով հետաքննության մարմնի կողմից հնարավոր չի լինում կատարել կաշառքի առարկայի հանձնում: Առկա օրենսդրական կարգավորումների և պրակտիկայի վերլուծության արդյունքում՝ հեղինակը, նախ, փաստում է, որ նման իրավիճակներում հնարավոր չէ քննարկվող գաղտնի քննչական գործողության ժամկետի երկարացում, ապա՝ առաջարկում է օրենսդրական փոփոխությունների եղանակով հաղթահարել նշված բացը՝ մյուս գաղտնի քննչական գործողությունների օրինակով այդպիսի դատավարական հնարավորություն նախատեսելով:

Հոդվածի շրջանակներում քննարկվում են նաև գաղտնի քննչական գործողությունների կատարման անհնարինության դեպքում հետաքննության մարմնի կողմից արձանագրություն չկազմելու իրավաչափության, ինչպես նաև հեռախոսային հաղորդակցության վերահսկման արձանագրության մեջ ձայնագրության բառացի վերարտադրության հնարավորության բացակայության պայմաններում (օրինակ՝ երբ անձինք հաղորդակցվում են բարբառով կամ օտար լեզվով) պրակտիկայում ի հայտ եկող խնդիրների հաղթահարմանը վերաբերող հարցեր:

Արդյունքում՝ հեղինակի կողմից ներկայացվում են կոնկրետ առաջարկներ, որոնք միտված են ոչ միայն գաղտնի քննչական գործողությունները սահմանող քրեադատավարական նորմերի կատարելագործմանը, այլև գործնականում դրանց կիրառման ընթացքում առաջացող խնդիրների հաղթահարմանը:

Annotation

The article is devoted to analyze of several problematic aspects regarding the legal regulation of secret investigative actions provided by the new Criminal Procedure Code of Armenia.

The author addresses the admissibility of using results from secret investigative actions conducted through direct visual internal observation without technical means. Consequently, it is proposed either to legislatively exclude the possibility of conducting internal visual observation as a secret investigative action or to establish procedural limitations on using the results of such observations as evidence, taken into consideration that information obtained through this method cannot be objectively assessed.

Separately, the issue of extending deadlines for secret investigative actions involving imitation of giving or receiving bribes is discussed. This specifically refers to situations when investigative bodies, due to objective reasons, fail to deliver the bribery object within a time frame initially established by a court decision. After analyzing current legislation and practical applications, the author concludes that there is currently no possibility of extending such deadlines and recommends legislative amendments to allow such procedural flexibility, similar to other secret investigative actions.

Moreover, the author examines the legality of not preparing protocols by investigative bodies when secret investigative actions cannot be carried out. The article also covers practical issues related to difficulties in precisely transcribing telephone communications in monitoring protocols (e.g., when communication occurs in dialects or foreign languages).

In conclusion, the author provides specific proposals aimed not only at improving criminal procedural norms regulating secret investigative actions but also at addressing practical problems arising during their application.

Аннотация

Статья посвящена анализу отдельных проблемных вопросов правового регулирования секретных следственных действий, предусмотренных новым Уголовно-процессуальным кодексом Республики Армения.

Автор рассматривает вопрос допустимости использования в качестве доказательств результатов визуального внутреннего наблюдения, проведённого без технических средств. В связи с этим предлагается либо законодательно исключить возможность проведения внутреннего визуального наблюдения в рамках секретного следственного действия, либо предусмотреть невозможность использования результатов такого наблюдения в качестве доказательств, так как полученные таким образом данные невозможно объективно оценить.

Отдельно рассмотрен вопрос о возможности продления сроков секретного следственного действия в виде имитации дачи или получения взятки, когда следственный орган по объективным причинам не может осуществить передачу предмета взятки в ранее установленный судом срок. Проанализировав законодательство и практику, автор констатирует отсутствие такой возможности и предлагает внести соответствующие изменения в законодательство, предусмотрев такую возможность по аналогии с другими секретными следственными действиями.

Кроме того, обсуждаются вопросы законности неоформления протокола следственным органом в случае невозможности выполнения секретного следственного действия, а также проблемы практики при невозможности дословного воспроизведения телефонных переговоров в протоколе контроля телефонных переговоров (например, когда общение ведётся на диалекте или иностранном языке).

В заключении автором предлагаются конкретные рекомендации, направленные не только на совершенствование уголовно-процессуальных норм, регулирующих секретные следственные действия, но и на устранение проблем, возникающих в процессе их практического применения.

Հիմնաբառեր՝ քննիչ, հետաքննության մարմին, գաղտնի քննչական գործողություններ, ներքին դիտում, արտաքին դիտում, կաշառք տալու նմանակում, կաշառք ստանալու նմանակում, ապացույց, արձանագրություն:

Keywords: investigator, investigative body, secret investigative actions, internal observation, external observation, imitation of giving a bribe, imitation of receiving a bribe, evidence, protocol.

Ключевые слова: следователь, орган дознания, секретные следственные действия, внутреннее наблюдение, наружное наблюдение, имитация дачи взятки, имитация получения взятки, доказательство, протокол.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼՈԳԻԱ / CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY / УГОЛОВНОЕ ПРАВО И КРИМИНОЛОГИЯ

ԲԱԲԱԽԱՆՅԱՆ ԱՐՄԱՆ
ՀՀ Արմավիրի մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր, Երևանի պետական համալսարանի քրեական իրավունքի ամբիոնի դասախոս

BABAKHANYAN ARMAN
Judge of the First Instance Court of General Jurisdiction of Armavir Region of the Republic of Armenia, Lecturer at Chair of Criminal Law of the Yerevan State University

БАБАХАНЯН АРМАН
Судья суда первой инстанции общей юрисдикции Армавирской области Республики Армения, преподаватель кафедры уголовного права Ереванского государственного университета

ԳՈՂԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ԴԻՄԵԼՈՒ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐ*

SOME KEY ISSUES OF APPEALING TO THE PERSONS RELATED TO THE THIEVES' WORLD*

НЕКОТОРЫЕ КЛЮЧЕВЫЕ ВОПРОСЫ ОБРАЩЕНИЯ К ЛИЦАМ, СВЯЗАННЫМ С ВОРОВСКИМ МИРОМ*

Ամփոփագիր

Օրենսդիրը, ՀՀ քրեական օրենսգրքի 325-րդ հոդվածը նախատեսելով, նպատակ է հետապնդել քրեական պատասխանատվություն սահմանել այն անձանց համար, ովքեր, որոշակի խնդիրների լուծման նպատակով, դիմում են գողական աշխարհին առնչություն ունեցող անձանց: Այնուամենայնիվ, քննարկվող հոդվածում առկա են որոշ թերություններ, այդ թվում նաև՝ վերը նշված նպատակին հասնելու տեսանկյունից, ինչով էլ պայմանավորված է սույն հետազոտության արդիականությունը:

Հետազոտության արդյունքում հեղինակը հանգել է հետևության, որ ՀՀ քր. օր.-ի 325-րդ հոդվածի 1-ին մասում անհրաժեշտ է կիրառել «գողական աշխարհի անդամին, գողական աշխարհի հետապնդած նպատակների իրականացմանը ներգրավված անձին կամ քրեական աստիճանակարգության բարձրագույն կարգավիճակ ունեցող անձին դիմելը՝ նրա անօրինական ազդեցությունն օգտագործելու միջոցով գույքային կամ ոչ գույքային օգուտ կամ այլ առավելություն ստանալու կամ իրական կամ ենթադրյալ իրավունքն իրականացնելու համար» ձևակերպումը: Բացի այդ, ՀՀ քր. օր.-ի 325-րդ հոդվածի 1-ին մասում անհրաժեշտ է լրացում կատարել և քրեական պատասխանատվություն նախատեսել նաև գողական աշխարհի անդամին, գողական աշխարհի հետապնդած նպատակների իրականացմանը ներգրավված անձին կամ քրեական աստիճանակարգության բարձրագույն կարգավիճակ ունեցող անձին դիմելու արդյունքում՝ նրա անօրինական ազդեցությունն օգտագործելու միջոցով գույքային կամ ոչ գույքային օգուտ կամ այլ առավելություն ստանալու կամ իրական կամ ենթադրյալ իրավունքն իրականացնելու համար:

Annotation

The legislator, by envisaging article 325 of the Criminal Code of the Republic of Armenia, aimed to provide for criminal liability for those persons who, in order to solve certain problems, appeal to persons associated with the thieves' world. However, the article under discussion has some problematic issues, therefore this study is relevant.

As a result of the research, the author came to the conclusion that in part 1 of article 325 of the Criminal Code of the RA it is necessary to apply the wording "Appealing to a member of the thieves' world, a person involved in the realization of the goals pursued by the thieves' world, or a person with the highest status in the criminal hierarchy in order to obtain a material or non-material benefit or other advantage or to exercise a real or presumed right by using his/her illegal influence". Besides, it is necessary to make an addition to part 1 of article 325 of the Criminal Code of the RA and provide criminal liability also for obtaining a material or non-material benefit or other advantage, for exercising a real or presumed right, as a result of appealing to a member of the thieves' world, a person involved in the realization of the goals pursued by the thieves' world, or a person with the highest status in the criminal hierarchy.

Аннотация

Законодатель, приняв статью 325 УК РА, стремился предусмотреть уголовную ответственность для тех лиц, которые для решения тех или иных проблем обращаются к лицам, связанным с воровским миром. Однако в обсуждаемой статье имеются некоторые недостатки, в том числе с точки зрения достижения указанной цели, поэтому данное исследование является актуальным.

В результате исследования автор пришел к выводу, что в ч. 1 ст. 325 УК РА необходимо применить формулировку «Обращение к члену воровского мира, лицу, участвующему в реализации целей, преследуемых воровским миром, или лицу, имеющему высший статус в криминальной иерархии, с целью получения материальной или нематериальной выгоды или иного преимущества либо осуществления реального или предполагаемого права путем использования его/ее незаконного влияния». Кроме того, необходимо внести дополнение в ч. 1 ст. 325 УК РА и предусмотреть уголовную ответственность также за получение материальной или нематериальной выгоды или иного преимущества, осуществление реального или предполагаемого права в результате обращения к члену воровского мира, лицу, участвующему в реализации целей, преследуемых воровским миром, или к лицу, имеющему высший статус в криминальной иерархии.

Հիմնաբառեր՝ քրեական ենթամշակույթ, քրեական ենթամշակույթ կրող խմբավորում, գողական աշխարհ, օրենքով գող, գողական աշխարհին առնչվող անձանց դիմել, հանցավոր կազմակերպություն:

Keywords: criminal subculture, group with criminal subculture, thieves' world, thief in law, appealing to the persons related to the thieves' world, criminal organization.

Ключевые слова: криминальная субкультура, группа с криминальной субкультурой, воровской мир, вор в законе, обращения к лицам, связанным с воровским миром, преступная организация.

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆ ՎԻՐԱԲ
Երևանի պետական համալսարանի քրեական իրավունքի ամբիոնի դասախոս

HAMBARDZUMYAN VIRAB
Lecturer at the Department of Criminal Law of the Yerevan State University

АМБАРЦУМЯН ВИРАБ
Преподаватель кафедры уголовного права Ереванского государственного университета

ԶԵՆՔԻ ԱՊՕՐԻՆԻ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱՐԳԵԼՔԸ ՍԱՀՄԱՆՈՂ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՎՈՐՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ*

SOCIAL BASIS OF LEGISLATION ESTABLISHING A CRIMINAL PROHIBITION OF ILLICIT WEAPON TRAFFICKING*

СОЦИАЛЬНАЯ ОБОСНОВАННОСТЬ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА, УСТАНАВЛИВАЮЩЕГО УГОЛОВНЫЙ ЗАПРЕТ НЕЗАКОННОГО ОБОРОТА ОРУЖИЯ*

Ամփոփագիր

Հոդվածի քննարկման առարկան են զենքի ապօրինի շրջանառության քրեաիրավական արգելքը պայմանավորող նախադրյալները և այդ համատեքստում զենքի լիբերալացման (ազատականացման) դրական ու բացասական կողմերը: Մասնավորապես, հոդվածում եզրահանգում է կատարվում այն մասին, որ զենքի ապօրինի շրջանառության համար քրեական պատասխանատվություն նախատեսող իրավանորմերի ամբողջությունը հանդիսանում է կանխարգելիչ միջոց, որը չեզոքացնում է զենքի ապօրինի շրջանառությունից բխող՝ հասարակական կարգի, անձանց կյանքի, առողջության, ինչպես նաև պետական մարմինների և կազմակերպությունների բնականոն գործունեության համար վտանգ ստեղծող պայմանները:

Բացի դրանից, վերաբերելի միջազգային փորձի և վիճակագրական տվյալների հիման վրա հոդվածում ներկայացվում են զենքի օրինական շրջանառության լիբերալացման հետևանքով առաջացող ռիսկերը, ինչպես նաև դրական կողմերը: Առաջ է քաշվում այն գաղափարը, որ զենքի շրջանառության ազատականացումը, իր բացասական դրսևորումներով հանդերձ՝ արդարացված է: Այնուհանդերձ, ընդգծվում է, որ ազատականացման դեպքում պետությունում պետք է ներդրվեն անձանց և կազմակերպությունների կողմից զենքի շրջանառության նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնելու համար արդյունավետ կանոնակարգեր, որոնք սահմանելիս պետք է հաշվի առնել տվյալ երկրի մշակութային, պատմական և իրավական ավանդույթները, սոցիալ-տնտեսական, քաղաքական իրադրությունը, հասարակության սոցիալ-հոգեբանական, էթնիկական, մշակութային առանձնահատկությունները, ինչպես նաև վերաբերելի և փոխկապակցված այլ գործոններ:

Annotation

This article examines the underlying premises of the criminal law prohibition on the illegal circulation of firearms, as well as the positive and negative aspects of liberalizing the legal circulation of weapons. In particular, it concludes that the system of legal norms establishing criminal liability for the unlawful circulation of weapons serves as a preventive mechanism that neutralizes threats posed by illegal firearm circulation to public order, the life and health of individuals, and the normal functioning of state institutions and organizations.

Furthermore, drawing on relevant international experience and statistical data, the article analyzes both the risks and benefits associated with the liberalization of legal weapon circulation. It puts forward the idea that, despite its potential negative consequences, such liberalization can be justified. Nonetheless, the article emphasizes the necessity of implementing effective regulatory mechanisms within the state to monitor and control the circulation of weapons by individuals and organizations. When developing such regulations, it is essential to take into account the country's cultural, historical, and legal traditions, its socio-economic and political context, as well as the society's socio-psychological, ethnic, and cultural characteristics, along with other relevant interrelated factors.

Аннотация

В статье рассматриваются предпосылки уголовно-правового запрета на незаконный оборот оружия, а также положительные и отрицательные стороны либерализации (демократизации) законного оборота оружия. В частности, делается вывод о том, что совокупность правовых норм, предусматривающих уголовную ответственность за незаконный оборот оружия, представляет собой превентивный механизм, который нейтрализует угрозы общественному порядку, жизни и здоровью граждан, а также нормальной деятельности государственных органов и организаций, возникающие в результате незаконного распространения оружия.

Кроме того, на основе соответствующего международного опыта и статистических данных в статье анализируются риски и положительные аспекты, возникающие в результате либерализации законного оборота оружия. Выдвигается идея, что несмотря на негативные проявления, либерализация может быть оправдана. Тем не менее, подчёркивается необходимость внедрения в государстве эффективных механизмов контроля за оборотом оружия со стороны граждан и организаций. Причем при разработке соответствующего регулирования следует учитывать культурные, исторические и правовые традиции конкретной страны, её социально-экономическую и политическую ситуацию, а также социально-психологические, этнические и культурные особенности общества и другие взаимосвязанные факторы.

Հիմնաբառեր՝ ապօրինի շրջանառություն, հանրային վտանգավորություն, քրեաիրավական արգելք, շրջանառության ազատականացում, ռիսկեր, դրական կողմեր:

Key words: Illicit trafficking, public danger, criminal law prohibition, liberalization of circulation, risks, positive aspects.

Ключевые слова: незаконный оборот, общественная опасность, уголовно-правовой запрет, либерализация оборота, риски, положительные стороны.

ՆՈՐՄՈՒՐՈԴՈՎԱ ԱԶԻԶԱ
Ուզբեկստանի Հանրապետության իրավապահ մարմինների ակադեմիայի դոկտորանտ

NORMURODOVA AZIZA
Doctoral student at the Academy of Law Enforcement Agencies of the Republic of Uzbekistan

НОРМУРОДОВА АЗИЗА
Докторант Академии правоохранительных органов Республики Узбекистан

ԹՎԱՅԻՆ ՍԵՌԱԿԱՆ ԲՌՆՈՒԹՅՈՒՆ. ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ՔՐԵԱՀԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ ՈՒԶԲԵԿՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ*

DIGITAL SEXUAL VIOLENCE: CONCEPT, TYPES, AND CRIMINAL LEGAL REGULATION IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN*

ЦИФРОВОЕ СЕКСУАЛЬНОЕ НАСИЛИЕ: ПОНЯТИЕ, ВИДЫ И УГОЛОВНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН*

Ամփոփագիր

Հոդվածում քննարկվում է թվային սեռական բռնության երևույթը՝ որպես գենդերային բռնության ամենավտանգավոր և արագ տարածվող ձևերից մեկը, հաշվի առնելով թվային տեխնոլոգիաների և առցանց հաղորդակցման արագ զարգացումը: Հոդվածում քննարկվում են այս երևույթի հիմնական ձևերը, այդ թվում՝ անձնական նկարների և տեսանյութերի առանց համաձայնության տարածումը, սեռական շանտաժը (սեքստրոշն), կիբերհետապնդումը, մոլուցքային հետապնդումը (ստալկինգ) և արհեստական ինտելեկտի տեխնոլոգիաների օգտագործումը, մասնավորապես դիփֆեյք, զրպարտիչ և վիրավորական կոնտենտ ստեղծելու համար: Հատուկ ուշադրություն է դարձվում այս բռնության ձևերի քրեաիրավական կարգավորմանը Ուզբեկստանի Հանրապետության օրենսդրության մեջ, այդ թվում՝ գործող նորմերի մանրամասն վերլուծություն, որոնք սահմանում են պատասխանատվություն նման հանցագործությունների համար: Նշվում է, որ վերջին տարիներին ձեռնարկվել են օրենսդրության կատարելագործման ուղղությամբ միջոցներ՝ զոհերի պաշտպանության և բռնության նոր ձևերի կանխարգելման նպատակով, սակայն դեռևս պահպանվում են տեսանելի բացեր, որոնք էլ ավելի են դժվարեցնում օրենքի արդյունավետ կիրարկումը: Հոդվածում ընդգծվում է ազգային օրենսդրության՝ միջազգային չափանիշներին համապատասխանեցնելու անհրաժեշտությունը, ինչպես նաև կանխարգելման, ժամանակին արձագանքման և զոհերի վերականգնման համար համապարփակ մեխանիզմների մշակումը:

Որպես եզրահանգում՝ ներկայացվում են հստակ առաջարկներ օրենսդրության բարելավման, ազգաբնակչության թվային և իրավական գրագիտության բարձրացման և իրավապահ անձնակազմի մասնագիտական պատրաստվածության մակարդակի բարձրացման համար:

Annotation

This article examines the phenomenon of digital sexual violence as one of the most dangerous and rapidly spreading manifestations of gender-based violence in the context of the rapid development of digital technologies and online communications. The main forms of this phenomenon are discussed, including the non-consensual distribution of intimate images and videos, sexual extortion (sextortion), cyberstalking, obsessive surveillance (stalking), and the use of artificial intelligence technologies, particularly deepfake, to create defamatory and coffensive content. Special attention is paid to the criminal-legal regulation of these forms of violence in the legislation of the Republic of Uzbekistan, including a detailed analysis of existing norms that establish responsibility for such crimes. It is noted that in recent years, measures have been taken to improve the legislation aimed at enhancing the protection of victims and preventing new forms of violence, yet significant gaps remain, hindering effective law enforcement. The article emphasizes the need to harmonize national legislation with international standards, as well as the development of comprehensive mechanisms for prevention, timely response, and victim rehabilitation.

In conclusion, specific recommendations are offered for improving the legislation, increasing digital and legal literacy among the population, and enhancing the professional training of law enforcement personnel.

Аннотация

В статье рассматривается феномен цифрового сексуального насилия как одно из наиболее опасных и быстро распространяющихся проявлений гендерно обусловленного насилия в условиях стремительного развития цифровых технологий и онлайн-коммуникаций. Раскрываются основные формы данного явления: распространение интимных изображений и видеоматериалов без согласия, сексуальный шантаж (сексторшн), киберпреследование, навязчивое наблюдение (сталкинг), а также использование технологий искусственного интеллекта, в частности deepfake, для создания порочащего и оскорбительного контента. Особое внимание уделено уголовно-правовому регулированию этих форм насилия в законодательстве Республики Узбекистан, включая детальный анализ действующих норм, устанавливающих ответственность за подобные преступления. Отмечается, что в последние годы предпринимались меры по улучшению законодательства, направленные на усиление защиты жертв и предупреждение новых форм насилия, однако сохраняются существенные пробелы, затрудняющие эффективное правоприменение. В статье подчеркивается необходимость гармонизации национального законодательства с международными стандартами, а также разработки комплексных механизмов профилактики, своевременного реагирования и реабилитации пострадавших.

В заключении предлагаются конкретные рекомендации по совершенствованию законодательства, повышению уровня цифровой и правовой грамотности населения и профессиональной подготовки сотрудников правоохранительных органов.

Հիմնաբառեր՝ թվային սեռական բռնություն, սեռական ազատություն, սեռական անձեռնմխելիություն, առցանց սպառնալիքներ:

Keywords: digital sexual violence, sexual freedom, sexual inviolability, online threats.

Ключевые слова: цифровое сексуальное насилие, половая свобода, половая неприкосновенность, онлайн-угрозы.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / INTERNATIONAL PUBLIC LAW / МЕЖДУНАРОДНОЕ ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО

ՅՈՒՄԱՏՈՎ ԲՈԳԴԱՆ
Ուզբեկստանի Հանրապետության իրավապահ ակադեմիայի Կոռուպցիայի կանխարգելման գիտաուսումնական կենտրոնի դոկտորանտ

YUMATOV BOGDAN
Postgraduate student of the Scientific and Educational Anti-Corruption Center of the Law Enforcement Academy of the Republic of Uzbekistan

ЮМАТОВ БОГДАН
Докторант Научно-образовательного центра противодействия коррупции Правоохранительной академии Республики Узбекистан

ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՓՈՒԼԵՐԸ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ*

THE STAGES OF FORMATION AND DEVELOPMENT OF ANTI-CORRUPTION MONITORING IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL DOCUMENTS*

ЭТАПЫ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ АНТИКОРРУПЦИОННОГО МОНИТОРИНГА ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ МЕЖДУНАРОДНЫХ ДОКУМЕНТОВ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է հակակոռուպցիոն մոնիթորինգի ձևավորման և զարգացման փուլերի ուսումնասիրությանը՝ միջազգային փաստաթղթերի դրույթների համատեքստում՝ հաշվի առնելով այդ գործիքի տեսական ընկալումը: Հոդվածում հեղինակը նշում է, որ փաստաթղթերի մեծ մասում հակակոռուպցիոն մոնիթորինգի վերաբերյալ ուղղակի հիշատակում բացակայում է, սակայն դրա գաղափարների անուղղակի արտացոլումը նկատելի է: Այդուհանդերձ, պարտադիր և խորհրդատվական բնույթի միջազգային հակակոռուպցիոն փաստաթղթերի վերլուծությունը հեղինակին թույլ է տվել եզրակացնել, որ հակակոռուպցիոն մոնիթորինգը աստիճանաբար վերափոխվել է՝ պետությունների կողմից կոնվենցիաների և բանաձևերի դրույթների իրականացման արդյունքներին հետևող գործիքից դառնալով մեխանիզմ, որն օգտագործվում է կոռուպցիայի, կոռուպցիոն գործոնների, ռիսկերի և ազգային մակարդակով հակակոռուպցիոն քաղաքականության իրականացման միջոցառումների վերաբերյալ տվյալների դիտարկման, մշակման, ուսումնասիրման, գնահատման և կանխատեսման համար: Մոնիթորինգային գործունեության առանձին գործընթացների մասնակի արտացոլման փուլից մինչև մասնագիտացված մոդելային օրենքների մշակման փուլ անցել են մի քանի տասնամյակներ, ինչի կապակցությամբ հեղինակն առաջարկում է առանձնացնել հակակոռուպցիոն մոնիթորինգի ձևավորման և զարգացման հինգ փուլ՝ ընդգծելով այդ գործիքի վերափոխման վրա ազդեցություն թողած հիմնական իրադարձությունները:

Annotation

The article is devoted to the study of the stages of formation and development of anti-corruption monitoring in the context of the provisions of international documents, as well as taking into account the theoretical understanding of this tool. It was noted that there is no direct mention of anti-corruption monitoring in most documents, but there is an indirect reflection of its ideas. Nevertheless, the analysis of international mandatory and recommendatory documents allowed the author to draw conclusions about the gradual transformation of anti-corruption monitoring from a tool for tracking the results of states' implementation of the provisions of anti_corruption conventions and resolutions and their fulfillment of the requirements and obligations emanating from these documents into a mechanism used by states for monitoring, processing, research, evaluation and forecasting data related to corruption, corruption-causing factors and corruption risks, as well as measures to implement anti-corruption policy at the national level.

Several decades have passed from the stage of fragmentary reflection of individual monitoring processes to the stage of developing specialized model laws.

Аннотация

Статья посвящена изучению этапов формирования и развития антикоррупционного мониторинга в контексте положений международных документов, а также с учетом теоретического осмысления данного инструмента. Было отмечено, что прямое упоминание антикоррупционного мониторинга в большинстве документов отсутствует, однако косвенное отражение его идей прослеживается. Тем не менее, проведенный анализ международных антикоррупционных документов обязательного и рекомендательного характера позволил автору сделать выводы о постепенной трансформации антикоррупционного мониторинга из инструмента для отслеживания результатов имплементации государствами положений антикоррупционных конвенций и резолюций и выполнения ими требований и обязательств, исходящих из этих документов в механизм, применяемый государствами в целях наблюдения, обработки, исследования, оценки и прогнозирования данных, касающихся коррупции, коррупциогенных факторов и коррупционных рисков, а также мер реализации антикоррупционной политики на национальном уровне. От этапа фрагментарного отражения отдельных процессов мониторинговой деятельности до этапа разработки специализированных модельных законов прошло несколько десятилетий, в связи с чем автор предлагает выделение пяти этапов формирования и развития антикоррупционного мониторинга, отмечая ключевые события, которые повлияли на трансформацию данного инструмента.

Հիմնաբառեր՝ հակակոռուպցիոն մոնիտորինգ, միջազգային կոնվենցիաներ, միջազգային փաստաթղթեր, մոդելային օրենսդրություն, բանաձևեր, փուլեր:

Keywords: anti-corruption monitoring, international conventions, international documents, model legislation, resolutions, stages.

Ключевые слова: антикоррупционный мониторинг, международные конвенции, международные документы, модельное законодательство, резолюции, этапы.

ՆԵՇԱՏԱԵՎԱ ՎԱՍԻԼԻՍԱ
Իրավ. գիտ. թեկնածու, Ռուսաստանի Վ.Մ. Լեբեդևի անվան արդարադատության պետական համալսարանի միջազգային իրավունքի ամբիոնի դոցենտ

NESHATAEVA VASILISA
Candidate of legal scienses, associate professor of the International Law Department of the Russian State University of Justice named after V.M. Lebedev

НЕШАТАЕВА ВАСИЛИСА
Кандидат юридических наук, доцент кафедры международного права Российского государственного университета правосудия имени В.М. Лебедева

ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ 10-ԱՄՅԱԿԸ*

10TH ANNIVERSARY OF THE EURASIAN ECONOMIC UNION*

10-ЛЕТИЕ ЕВРАЗИЙСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОЮЗА*

Ամփոփագիր

Հոդվածում ուսումնասիրվում է Եվրասիական ինտեգրման պատմությունը՝ շեշտը դնելով ԵԱՏՄ տասնամյակի վրա: Քննարկվում է Եվրասիական տարածքում ինտեգրացիոն գործընթացների էվոլյուցիան 1991 թվականից մինչ օրս: Վերլուծության արդյունքում հեղինակը եզրակացնում է, որ բազմաթիվ առևտրային և բյուրոկրատական խոչընդոտների վերացումը նպաստել է ապրանքների տեղաշարժի ազատության բարձր մակարդակի ստեղծմանը և բազմաթիվ ոլորտներում չափանիշների համակարգմանը: Հոդվածում հեղինակը կենտրոնանում է նաև այն փաստի վրա, որ միջազգային իրավակարգավորման լայն շրջանակը և Եվրասիական ինտեգրման արդեն գոյություն ունեցող լայնածավալ իրավական դաշտը կարիք ունեն խորը վերլուծության: Այս առումով արդարացված է ԵԱՏՄ իրավունքի ոլորտում մասնագիտացած իրավաբանների վերապատրաստման խնդիրների լուծման արդիականությունը և այս ոլորտում արդեն իսկ ձեռք բերված արդյունքների համառոտ ակնարկը ներկայացված է Ռուսաստանի՝ Վ.Մ. Լեբեդևի անվան արդարադատության պետական համալսարանի օրինակով:

Հայաստանը ԵԱՏՄ նախագծին միացել է 2014 թվականին և ստանձնել ԵԱՏՄ մարմինների նախագահությունը 2024 թվականին: ԵԱՏՄ 10 տարվա աշխատանքի արդյունքներով Հայաստանն ունի լավագույն տնտեսական ցուցանիշներից մեկը: Կարևորվում են հայ երիտասարդ սերնդի ներկայացուցիչների ձեռքբերումները Եվրասիական ինտեգրման խթանմանն ու իրազեկմանը նվիրված նախագծերում, մասնավորապես՝ «Վեճերի լուծում ԵԱՏՄ-ում» մրցույթում:

Annotation

The article examines the history of Eurasian integration with an emphasis on the decade of the EAEU. The evolution of integration processes in the Eurasian space from 1991 to the present is traced. The analysis leads to the conclusion that the removal of many trade and bureaucratic barriers contributed to the creation of a high degree of freedom of movement of goods and the unification of standards in many industries. The article also focuses on the fact that the vast scope of international legal regulation and the existing large-scale legal framework of Eurasian integration require depth analysis. In this regard, the relevance of solving the problems of training lawyers specializing in the field of EAEU law is justified, and a brief overview of the results already achieved in this area is presented using the example of the V.M. Lebedev RSUJ.

Armenia joined the EAEU project in 2014 and assumed the presidency of the EAEU bodies in 2024. Following the 10-year work of the EAEU, Armenia has one of the best economic indicators. The achievements of the younger generation in projects dedicated to promotion and informing about Eurasian integration, in particular, the "Dispute Resolution in the EAEU" competition, are highlighted.

Аннотация

В статье рассматривается история евразийской интеграции с акцентом на десятилетие Евразийского экономического союза. Прослеживается эволюция интеграционных процессов на евразийском пространстве с 1991 года по настоящее время. В результате анализа делается вывод о том, что снятие многих торговых и бюрократических барьеров способствовало созданию высокой степени свободы перемещения товаров и унификации стандартов во многих отраслях. В статье также акцентируется внимание на том, что обширная сфера международно-правового регулирования и уже существующая масштабная правовая база евразийской интеграции нуждаются в глубоком анализе. В связи с этим обосновывается актуальность решения проблем подготовки юристов, специализирующихся в области права ЕАЭС, и представлен краткий обзор уже достигнутых результатов в этой области на примере Российского государственного университета правосудия им. В.М. Лебедева.

Армения присоединилась к проекту ЕАЭС в 2014 г., а в 2024 г. приняло председательство в органах ЕАЭС. По итогам 10-летней работы ЕАЭС у Армении один из лучших экономических показателей. Выделяются достижения молодого поколения в проектах, посвященных продвижению и информированию о евразийской интеграции, в частности, конкурсе «Разрешение споров в ЕАЭС».

Հիմնաբառեր՝ Եվրասիական ինտեգրացիա, Եվրասիական տնտեսական միություն, ընդհանուր քաղաքականություն, վերազգային կազմակերպություն, կրթություն.

Keywords: Eurasian integration, Eurasian Economic Union, common policy, supra-national organization, education.

Ключевые слова: Евразийская интеграция, Евразийский экономический союз, общая политика, наднациональная организация, образование.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2025 2(15)

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PUBLIC LAW / ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО

ԳԱԼՍՏՅԱՆ ԱՆԱՀԻՏ
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի գիտահետազոտական և ծրագրամեթոդական աշխատանքների կազմակերպման բաժնի ղեկավար, ԵՊՀ սահմանադրական իրավունքի ամբիոնի ասպիրանտ

GALSTYAN ANAHIT
Head of the Unit of Organization of Scientific Research and Programmatic-methodological activities of the Academy of Justice RA, Postgraduate student of the YSU Chair of Constitutional Law

ГАЛСТЯН АНАИТ
Руководитель отдела по организации научно-исследовательских и программно-методических работ Академии юстиции РА, аспирант кафедры конституционного права ЕГУ

ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԵՐԸ ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ՝ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ*

THE ROLE OF TECHNOLOGICAL INNOVATIONS IN YEREVAN IN THE CONTEXT OF LOCAL SELF-GOVERNMENT*

РОЛЬ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ИННОВАЦИЙ В ЕРЕВАНЕ В КОНТЕКСТЕ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Երևանի տեղական ինքնակառավարման համակարգում տեխնոլոգիական նորարարությունների դերը, առավել քան երբևէ, հրատապ է: Քաղաքի զարգացման արդյունավետ կառավարման, թափանցիկության, հանրային վստահության և քաղաքացիական մասնակցության խորացման համար անհրաժեշտ է վերարժևորել տեխնոլոգիաները ոչ թե որպես վարչական օպտիմալացման գործիք, այլ որպես կառավարման նոր մշակույթ ձևավորող միջավայր:

Նշվել է, որ Երևանի քաղաքապետարանը դեռևս չունի ինստիտուցիոնալ և օրենսդրական այնպիսի հիմքեր, որոնք կծառայեին որպես թվայնացման կայուն հենք: Թվային լուծումներն առկա են միայն որոշակի տեղերում՝ առանց ռազմավարական ուղղվածության: Բացակայում են նաև հատուկ կառույցներ կամ քաղաքական հանձնառություն, որոնք անհրաժեշտ են նորարարական քաղաքականության ձևակերպման և իրագործման համար, իսկ միջազգային փորձի համեմատական ուսումնասիրությունը վկայում է, որ տեխնոլոգիաները արդյունավետ են դառնում միայն այն ժամանակ, երբ ուղեկցվում են հաշվետվողականության, հանրային վերահսկողության և մասնակցային որոշումների կայացման իրական հնարավորություններով:

Ամփոփելով՝ հեղինակը եզրահանգել է, որ Երևանի տեղական ինքնակառավարման համակարգի թվայնացումը պետք է դիտարկվի որպես ոչ միայն տեխնիկական կամ վարչական նախաձեռնություն, այլ որպես քաղաքական, իրավական և մշակութային փոխակերպման գործընթաց: Այդ գործընթացը կարող է վերածվել իրական հաջողության միայն այն դեպքում, երբ կառավարման բոլոր մակարդակներում ձևավորվի խորը պատկերացում այն մասին, որ տեխնոլոգիաները արժեքավոր են, երբ ծառայում են մարդու իրավունքներին:

Annotation

The role of technological innovation in Yerevan's local government system is more relevant than ever. To improve the efficiency of urban development management, transparency, public trust, and civic participation, it is necessary to reevaluate technology not as a tool for administrative optimization, but as an environment that shapes a new culture of governance.

The author noted, that the Yerevan City Council still lacks the institutional and legislative framework that could serve as a stable foundation for digitalization. Digital solutions are only available in certain places, without any strategic direction. There are also no specific structures or political commitments necessary for the development and implementation of innovative policy, and a comparative research of international experience shows that technologies only become effective if they are accompanied by real opportunities for accountability, public control, and participation in decision-making.

In conclusion, the author concluded that the digitalisation of Yerevan's local government system should be viewed not only as a technical or administrative initiative, but also as a process of political, legal, and cultural transformation. This process can only be truly successful if there is a deep understanding at all levels of government that technology is valuable when it serves human rights.

Аннотация

Роль технологических инноваций в системе местного самоуправления Еревана актуальна как никогда. Для повышения эффективности управления городским развитием, прозрачности, общественного доверия и гражданского участия необходимо переосмыслить технологии не как инструмент оптимизации административных процессов, а как среду, формирующую новую культуру управления.

Автор отметил, что мэрия Еревана до сих пор не имеет институциональной и законодательной базы, которая могла бы служить стабильной основой для цифровизации. Цифровые решения доступны только в определенных местах, без стратегического направления. Также отсутствуют конкретные структуры или политические обязательства, необходимые для разработки и реализации инновационной политики, а сравнительное исследование международного опыта показывает, что технологии становятся эффективными только в том случае, если они сопровождаются реальными возможностями для подотчетности, общественного контроля и участия в принятии решений.

Подводя итог, автор пришел к выводу, что цифровизация системы местного самоуправления Еревана должна рассматриваться не только как техническая или административная инициатива, но и как процесс политических, правовых и культурных преобразований. Этот процесс может быть действительно успешным только, если на всех уровнях государственного управления будет глубокое понимание того, что технологии ценны, когда они служат правам человека.

Հիմնաբառեր՝ տեխնոլոգիական նորարարություններ, հաշվետվողականություն, թափանցիկություն, հանրային մասնակցություն, թվայնացում:

Key words: technological innovations, accountability, public participation, digitalisation.

Ключевые слова: технологические инновации, подотчетность, участие общественности, оцифровка.

ԵՐԵԺԻՊԱԼԻԵՎ ԴԱՄԻՐ
Իրավ. գիտ. թեկնածու, ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ անչափահասների իրավունքների պաշտպանության ոլորտում դատախազական վերահսկողության և օրինականության ամրապնդման գիտական աջակցության բաժնի պետ

YEREZHIPALIEV DAMIR
Candidate of Legal Sciences, Head of the Department of Scientific Support of Prosecutor's Supervision and Strengthening of Legality in the sphere of Protection of Minors' Rights of the SRI of the University of Prosecutor's Office of the Russian Federation

ЕРЕЖИПАЛИЕВ ДАМИР
Кандидат юридических наук, заведующий отделом научного обеспечения прокурорского надзора и укрепления законности в сфере защиты прав несовершеннолетних НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

ԵՐԵԽԱՅԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐԻ ԷՎՈԼՅՈՒՑԻԱՆ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԴԱՇՆՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ*

EVOLUTION OF LEGAL GUARANTEES OF CHILDREN'S RIGHTS IN THE RUSSIAN FEDERATION*

ЭВОЛЮЦИЯ ЮРИДИЧЕСКИХ ГАРАНТИЙ ПРАВ РЕБЕНКА В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է Ռուսաստանի Դաշնությունում երեխայի իրավունքների իրավական երաշխիքների զարգացմանը: Դիտարկվում են երեխայի իրավունքների պաշտպանության ոլորտում օրենսդրության զարգացման հիմնական փուլերը: Հատուկ ուշադրություն է դարձվում միջազգային ստանդարտների ազդեցությանը Ռուսաստանի օրենսդրության ձևավորման վրա: Հոդվածում ընդգծվում են ժամանակակից մարտահրավերները, այդ թվում՝ թվային անվտանգությունը և երեխայի պաշտպանությունը բռնությունից: Բացահայտվում են դիտարկվող ոլորտում օրենսդրության զարգացման հիմնական միտումները: Ամփոփելով հետազոտությունը՝ եզրակացնում է, որ Ռուսաստանում երեխայի իրավունքների իրավական երաշխիքների զարգացումը արտացոլում է երեխայի պաշտպանության ոլորտում համաշխարհային միտումնե-

րը: Ռուսաստանի Դաշնությունը հետևողականորեն ձեռնարկել է, այդ թվում՝ արտակարգ միջոցառումներ՝ ուղղված ընտանիքին, մայրությանը, հայրությանը և մանկությանը աջակցելուն, երեխա ունեցող ընտանիքների կենսամակարդակի անկումը կանխելուն, ժողովրդագրական խնդիրների լուծմանը և երեխայի պաշտպանության ոլորտում նոր մարտահրավերներին ու սպառնալիքներին հակազդելուն: Նշվում է, որ վերջին տասնամյակում Ռուսաստանի Դաշնությունում ռազմավարական պլանավորման ինտենսիվ զարգացումը դրական ազդեցություն է ունեցել երեխայի իրավունքների իրավական երաշխիքների համակարգի ձևավորման վրա: Հետազոտության արդյունքների հիման վրա հեղինակը ուշադրություն է հրավիրում այն փաստին, որ երեխայի իրավունքների լիարժեք իրացման համար անհրաժեշտ է շարունակել օրենսդրության կատարելագործումը՝ հաշվի առնելով նոր մարտահրավերներն ու սպառնալիքները:

Annotation

The article is dedicated to the evolution of legal guarantees of children's rights in the Russian Federation. The key milestones in the development of legislation in the field of children's rights protection are considered. Special attention is paid to the influence of international standards on the formation of Russian legislation. The article highlights modern challenges, including digital security and protection of children from violence. The main trends in the development of legislation in the sphere under consideration are identified. Summarizing the research, the author concludes that the evolution of legal guarantees of children's rights in Russia reflects global trends in the field of child protection. The Russian state has consistently taken emergency measures aimed at supporting the family, maternity, paternity and childhood, preventing the decline in the standard of living of families with children, solving demographic problems, and countering new challenges and threats in the field of child protection and defense. It is noted that the intensive development of strategic planning in the last decade in the Russian Federation has had a positive impact on the formation of a system of legal guarantees of children's rights. Based on the results of the study, the author draws attention to the fact that for the full realization of children's rights it is necessary to continue improving legislation, taking into account new challenges and threats.

Аннотация

Статья посвящена эволюции юридических гарантий прав ребёнка в Российской Федерации. Рассмотрены ключевые вехи развития законодательства в области защиты прав детей. Особое внимание уделено влиянию международных стандартов на формирование российского законодательства. В статье освещены современные вызовы, включая цифровую безопасность и защиту детей от насилия. Определяются основные тенденции развития законодательства в рассматриваемой сфере. Обобщая исследование, автор приходит к выводу, что эволюция юридических гарантий прав ребенка в России отражает общемировые тенденции в области защиты детства. Российское государство последовательно предпринимало своевременные, в том числе экстренные меры, направленные на поддержку семьи, материнства, отцовства и детства, предупреждение снижения уровня жизни семей с детьми, решение демографических проблем, противодействие новым вызовам и угрозам в сфере охраны и защиты детей. Отмечается, что позитивное влияние на формирование системы юридических гарантий прав ребенка оказало интенсивное развитие в последнее десятилетие в Российской Федерации стратегического планирования. Ав-

тор по итогам исследования обращает внимание на то, что для полной реализации прав детей необходимо продолжать совершенствовать законодательство, учитывая новые вызовы и угрозы.

Հիմնաբառեր՝ երեխայի իրավունքներ, իրավական երաշխիքներ, օրենսդրության էվոլյուցիա, Ռուսաստանի Դաշնություն, ՄԱԿ-ի Երեխայի իրավունքների մասին կոնվենցիա, մանկության պաշտպանություն, ընտանիքի աջակցություն, հոգևոր, բարոյական և ընտանեկան արժեքներ:

Keywords: rights of the child, legal guarantees, evolution of legislation, the Russian Federation, the UN Convention on the Rights of the Child, protection of childhood, family support, spiritual, moral and family values.

Ключевые слова: права ребёнка, юридические гарантии, эволюция законодательства, Российская Федерация, Конвенция ООН о правах ребёнка, защита детства, поддержка семьи, духовно-нравственные и семейные ценности.

ՌԵՇԵՏՆԻԿՈՎԱ ՏԱՏՅԱՆԱ
Իրավ. գիտ. թեկնածու, ՌԴ դատախազության համալսարանի ԳՀԻ դատախազության միջազգային համագործակցության գիտական աջակցության և համեմատական իրավագիտության բաժնի առաջատար գիտաշխատող

RESHETNIKOVA TATYANA
Candidate of legal Sciences, Leading Researcher of the Department of Scientific Support of International Cooperation of the Prosecutor's Office and Comparative Jurisprudence of the SRI of the University of Prosecutor's Office of the Russian Federation

РЕШЕТНИКОВА ТАТЬЯНА
Кандидат юридических наук, ведущий научный сотрудник отдела научного обеспечения международного сотрудничества прокуратуры и сравнительного правоведения НИИ Университета прокуратуры Российской Федерации

ԱՊՀ ԱՆԴԱՄ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳԼԽԱՎՈՐ ԴԱՏԱԽԱԶՆԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՂ ԽՈՐՀՐԴԻ ԴԵՐԸ ՄԱՐԴՈՒ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱՑՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎ ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ*

THE ROLE OF THE COORDINATING COUNCIL OF PROSECUTORS GENERAL OF CIS MEMBER STATES IN THE PROTECTION OF HUMAN AND CIVIL RIGHTS AND FREEDOMS*

РОЛЬ КООРДИНАЦИОННОГО СОВЕТА ГЕНЕРАЛЬНЫХ ПРОКУРОРОВ ГОСУДАРСТВ – УЧАСТНИКОВ СНГ В СФЕРЕ ЗАЩИТЫ ПРАВ И СВОБОД ЧЕЛОВЕКА И ГРАЖДАНИНА*

Ամփոփագիր

Մարդու և քաղաքացու իրավունքների ու ազատությունների պաշտպանությունը պետության պարտականությունն է և իրականացվում է նորմերի, սկզբունքների, մեխանիզմների և տարբեր ընթացակարգային ու իրավական կանոնների համակարգի միջոցով, որոնք հատուկ մշակված են այդ նպատակով: Հոդվածում հեղինակը եզրակացնում է, որ մարդու և քաղաքացու իրավունքների ու ազատությունների պաշտպանությունը մեր օրերում գերակա նշանակություն ունի, բայց այն ապահովվում է ինչպես մի շարք ներպետական, այնպես էլ միջազգային մեխանիզմների գործունության միջոցով: Ժամանակակից պետությունները վաղուց են զգացել տարբեր ոլորտներում միջազգային համագործակցության ակտիվացման դրական ազդեցությունը, և մարդու իրավունքների պաշտպանության գործունեությունը դարձել է առաջին ոլորտներից մեկը, որտեղ երկրների մեծ մասը կարողացել է հասնել ամենամեծ կոնսենսուսի՝ ինչպես մարդու իրավունքների նկատմամբ մոտեցումների միավորման, այնպես էլ ազգային և միջազգային մարմինների հետ կապված, որոնց իրավասությունը ներառում է մարդու և քաղաքացու իրավունքների ու ազատությունների պաշտպանությունը: Վերոնշյալի հիման վրա հեղինակը եզրակացնում է, որ Համակարգող խորհրդի գործունեությունը նպաստում է մասնակից պետությունների միջև փոխգործակցության ընդլայնմանը, ամրապնդմանը և զարգացմանը՝ իրավունքի գերակայության, մարդու և քաղաքացու իրավունքների ու ազատությունների ապահովման, ինչպես նաև Համագործակցության տարածքում հանցագործության դեմ պայքարի ապահովման համար:

Annotation

The protection of human and civil rights and freedoms is an obligation of the state and is implemented through a system of norms, principles, mechanisms and various procedural and legal rules expressly designed for this purpose. In the article, the author concludes that the protection of human and civil rights and freedoms is of priority importance nowadays, but it is ensured through the functioning of a number of both domestic and international mechanisms. Modern states have long felt the positive impact of intensified international cooperation in various spheres, and human rights activities became one of the first areas where most countries managed to reach the greatest consensus, both in terms of unification of approaches to human rights, and in relation to national and international bodies, whose competence includes the protection of human and civil rights and freedoms. Thus, on the basis of all the above, the author concludes that the activities of the Coordinating Council contributes to the expansion, strengthening and development of interaction between the participating States to ensure the rule of law, human and civil rights and freedoms, and the fight against crime in the territory of the Commonwealth.

Аннотация

Защита прав и свобод человека и гражданина является обязанностью государства и осуществляется с помощью системы норм, принципов, механизмов и различных процедурно-правовых правил, прямо предназначенных для этой цели.

В статье автор приходит к выводу, что защита прав и свобод человека и гражданина имеет приоритетное значение в настоящее время, но обеспечивается это за счет функционирования целого ряда как внутригосударственных, так и международных механизмов. Современные государства достаточно давно ощутили положительное влияние активизации международного сотрудничества в различных сферах, и правозащитная деятельность стала одним их первых направлений, где большинству стран удалось достигнуть наибольшего консенсуса, как в части унификации подходов к правам человека, так и в отношении национальных и международных органов, к компетенции которых относится защита прав и свобод человека и гражданина.

Таким образом, на основе всего вышеизложенного автор приходит к выводу, что деятельность Координационного совета способствует расширению, укреплению и развитию взаимодействия государств – участников по обеспечению законности, прав и свобод человека и гражданина, борьбы с преступностью на территории стран Содружества.

Հիմնաբառեր՝ ԱՊՀ, ԱՊՀ մասնակից պետություններ, ԱՊՀ մասնակից պետությունների գլխավոր դատախազների համակարգող խորհուրդ, մարդու և քաղաքացու իրավունքներ, մարդու և քաղաքացու իրավունքների և ազատությունների պաշտպանություն:

Keywords: CIS, member states of the CIS, Coordinating Council of Prosecutors General of the member states of the CIS, human and civil rights and freedoms, protection of human and civil rights and freedoms.

Ключевые слова: СНГ, государства – участники СНГ, Координационный совет генеральных прокуроров государств – участников СНГ, права и свободы человека и гражданина, защита прав и свобод человека и гражданина.

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PRIVATE LAW / ЧАСТНОЕ ПРАВО

ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ ՆԱՐԻՆԵ
ԵՊՀ քաղաքացիական իրավունքի ամբիոնի ասպիրանտ,
ՀՀ վճռաբեկ դատարանի աշխատակազմի իրավական փորձաքննությունների ծառայության գլխավոր մասնագետ

ARAKELYAN NARINE
Postgraduate student at the YSU Chair of Civil Law, Senior Specialist of the Legal Expertise Service of the Cassation Court of the Republic of Armenia

АРАКЕЛЯН НАРИНЕ
Главный специалист Службы правовой экспертизы аппарата Кассационного суда РА, аспирант кафедры гражданского права ЕГУ

ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ՝ ՈՐՊԵՍ ՍՈՒԲՅԵԿՏԻՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՄԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ*

PECULIARITIES OF CLASSIFICATION OF A RIGHT TO CONSTRUCTION AS SUBJECTIVE RIGHT*

ОСОБЕННОСТИ КЛАССИФИКАЦИИ ПРАВА ЗАСТРОЙКИ КАК СУБЪЕКТИВНОГО ПРАВА*

Ամփոփագիր

Գույքային իրավունքների դասակարգման հարցը մշտապես եղել է տեսաբանների ուշադրության կենտրոնում: Այն ունի ոչ միայն տեսական, այլև գործնական կարևոր նշանակություն, քանի որ ըստ դրա՝ բացահայտվում են կոնկրետ իրավունքի հատկանիշները և գործնականում կիրառման առանձնահատկությունները: Հետազոտության նպատակն է եղել քննարկել կառուցապատման իրավունքի՝ որպես սուբյեկտիվ իրավունքի տեսակի դասակարգման հիմնահարցը:

Հեղինակը ներկայացրել է իրային և պարտավորական իրավունքների սահմանազատման չափանիշների վերաբերյալ իր տեսակետը, դրանք տեղայնացրել կառուցապատման իրավունքի ուսումնասիրության մեջ և այդ չափանիշների կիրառությամբ վեր հանել նաև դրան բնորոշ հատկանիշները: Այդպիսով՝ հեղինակը եզրահանգել է, որ կառուցապատման իրավունքը գույքային իրավունքի տեսակ է և առավելապես մոտ է իրային իրավունքին, սակայն այն միաժամանակ ձևակերպվում է կառուցապատման իրավունքի տրամադրման պայմանագրով՝ այդպիսով կառուցապատողի և հողամասի սեփականատիրոջ միջև առաջացնելով նաև պայմանագրային իրավահարաբերություններ: Ընդ որում, իրային և պարտավորական իրավունքների պաշտպանության եղանակների զուգահեռ կիրառությունը կառուցապատման իրավունքի պաշտպանության շրջանակներում նույնպես հավաստում է դրա երկակի բնույթի մասին:

Ուստի, հեղինակը եզրահանգել է, որ կառուցապատման իրավունքն առավելապես ունի երկակի բնույթ, այսինքն՝ այնպիսի հատկանիշների միախառնուրդ է, որոնց ուժով՝ կառուցապատման իրավունքը և՛ իրային, և՛ պարտավորական իրավունքի տեսակ է համարվում, որպիսի եզրահանգումը կարող է օգտակար լինել գործնականում կառուցապատման իրավունքի ինստիտուտի ճիշտ մեկնաբանման և կիրառության հարցում:

Annotation

The issue of classifying property rights has always been the focus of theorists' attention. It has not only theoretical but also practical significance, since according to it, the characteristics of a specific right and the peculiarities of its application in practice are revealed.

The purpose of the research was to discuss the issue of classifying the right to construction as a type of subjective right.

The author presented her point of view on the criteria for delimiting real and obligatory rights, localized them in the study of the right to construction, and using these criteria, also revealed its characteristic features. Thus, the author concluded that the right to construction is a type of property right and is most closely related to the real right, but it is simultaneously formulated by a contract for the provision of the right to construction, thus also creating contractual legal relations between the developer and the owner of the land plot. Moreover, the parallel application of the methods of protecting real and obligatory rights within the framework of protecting the right to construction also confirms its dual nature.

Therefore, the author concluded that the right to construction is mostly of a dual nature, i.e. it is a mixture of features by which the right to construction is considered both a type of real and obligatory right, which conclusion may be useful in the correct interpretation and application of the institution of construction law in practice.

Аннотация

Вопрос классификации имущественных прав всегда находился в центре внимания теоретиков. Она имеет не только теоретическое, но и практическое значение, поскольку в соответствии с ней выявляются характеристики конкретного права и особенности его применения на практике.

Целью исследования стало обсуждение вопроса об отнесении права застройки к разновидности субъективных прав.

Автор представил свою точку зрения на критерии разграничения вещных и обязательственных прав, локализовал их на исследовании права застройки, а также, используя данные критерии, выявил его характерные особенности. Так, автор пришел к выводу, что право застройки является разновидностью имущественного права и наиболее тесно связано с вещным правом, но одновременно оформляется договором о предоставлении права застройки, тем самым также порождая договорные правоотношения между застройщиком и собственником земельного участка. Кроме того, параллельное применение способов защиты вещных и обязательственных прав в рамках защиты права застройки также подтверждает его двойственную природу.

Таким образом, автор пришел к выводу, что право застройки в большинстве своем имеет двойственную природу, то есть представляет собой сочетание признаков, по которым право застройки рассматривается одновременно как разновидность вещного и обязательственного права, данный вывод может быть полезен при правильном толковании и применении института права застройки на практике.

Հիմնաբառեր՝ կառուցապատման իրավունք, գույք, գույքային իրավունք, իրային իրավունք, պարտավորական իրավունք, բացարձակ բնույթ, իրավունքների պաշտպանություն:

Key words: right to construction, property, property right, real right, obligatory right, protection of rights.

Ключевые слова: право застройки, имущество, имущественное право, вещное право, обязательственное право, защита прав.

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ ՏԱՐԻԵԼ
Երևանի պետական համալսարանի քաղաքացիական իրավունքի ամբիոնի ասպիրանտ

BARSEGHYAN TARIEL
Postgraduate Student at the Chair of Civil Law of the Yerevan State University

БАРСЕГЯН ТАРИЕЛ
Аспирант кафедры гражданского права Ереванского государственного университета

ԲԱՐԵԽՂՃՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԻ ՆԵՐԴՐՈՒՄԸ ՀՀ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՄԲ. ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀՐԱՏԱՊՈՒԹՅՈՒՆ*

IMPLEMENTATION OF THE PRINCIPLE OF GOOD FAITH IN THE CIVIL LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF ARMENIA: OBJECTIVE NECESSITY AND PRESSING URGENCY*

ВНЕДРЕНИЕ ПРИНЦИПА ДОБРОСОВЕСТНОСТИ В ГРАЖДАНСКОЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ: ОБЪЕКТИВНАЯ НЕОБХОДИМОСТЬ И ЗРЕЛАЯ НАСУЩНОСТЬ*

Ամփոփագիր

Գիտական հոդվածում կատարվել է բարեխղճության սկզբունքի տեսական և մեթոդաբանական վերլուծություն՝ ընդգծելով այդ սկզբունքի դերն ու նշանակությունը քաղաքացիական իրավունքի համակարգում: Հատկապես առանձնացվել են բարեխղճության սուբյեկտիվ և օբյեկտիվ չափանիշները և այդպիսիք քննարկվել են Հայաստանի Հանրապետության գործող օրենսդրության իրավակարգավորումների լույսի ներքո:

Անդրադարձ է արվել ՀՀ քաղաքացիական օրենսդրության փաստացի դրությանը և արձանագրվել է, որ բարեխղճության սկզբունքը Հայաստանում մինչ այժմ չի ստացել բավարար և հստակ իրավաբանական ամրագրում՝ ի հակադրություն ԱՊՀ մոդելային քաղաքացիական օրենսգրքի և հետխորհրդային մի շարք պետությունների օրենսդրության, որտեղ այս սկզբունքի գործառույթն ավելի խորքային և արդյունավետ է:

Հոդվածում ներկայացվել են հիմնավոր առաջարկություններ ՀՀ օրենսդրության բարեփոխման ուղղությամբ՝ բարեխղճության սկզբունքի լիարժեք իրավաբանական ընկալման և կիրառման համար: Այս քայլը դիտարկվել է որպես անհրաժեշտ նախապայման՝ իրավական համակարգի կայունության, իրավական մշակույթի զարգացման և արդարադատության արդյունավետության բարձրացման տեսանկյունից:

Annotation

The scientific article presents a comprehensive theoretical and methodological analysis of the principle of good faith, emphasizing its significance and functional role within the civil law system. Particular attention is given to the distinction between the subjective and objective criteria of good faith in the context of the acting legislation of the Republic of Armenia.

A critical review of the existing state of Armenian civil legislation reveals that the principle of good faith has not yet received sufficient and clear normative-legal codification. This stands in contrast to the provisions of the CIS Model Civil Code and the legislation of several post-Soviet states, where this principle is more deeply and effectively implemented.

The article offers well-founded recommendations for improving the legislative framework of the Republic of Armenia, aimed at the full integration and legal consolidation of the principle of good faith. Such legislative reform is viewed as a necessary prerequisite for ensuring the stability of the legal system, the development of legal culture, and the enhancement of the judiciary's effectiveness.

Аннотация

В научной статье проведён комплексный теоретико-методологический анализ принципа добросовестности с акцентом на его значении и функциональной роли в системе гражданского права. Особое внимание уделено разграничению субъективных и объективных критериев добросовестности в контексте действующего законодательства Республики Армения.

Произведён критический обзор текущего состояния гражданского законодательства Армении, в ходе которого выявлено, что принцип добросовестности до настоящего времени не получил достаточного и чёткого нормативно-правового закрепления. Это контрастирует с положениями модельного гражданского кодекса СНГ и законодательствами ряда постсоветских государств, где данный принцип реализован более глубоко и эффективно.

В статье представлены аргументированные рекомендации по совершенствованию законодательной базы Республики Армения, направленные на полноценное внедрение и правовое закрепление принципа добросовестности. Такая законодательная модернизация рассматривается как необходимое условие для обеспечения стабильности правовой системы, развития правовой культуры и повышения эффективности судебной систем.

Հիմնաբառեր՝ բարեխղճություն, արդարացիություն, ողջամտություն, հավասարություն, սոցիալական իդեալ, սկզբունք, օբյեկտիվ, սուբյեկտիվ, տեսություն, կանխավարկած:

Key words: Good faith, justice, reasonableness, equality, social ideal, principle, objective, subjective, theory, presumption.

Ключевые слова: добросовестность, справедливость, разумность, равенство, социальный идеал, принцип, объективный, субъективный, теория, презумпция.

ՊՈՂՈՍՅԱՆ ՆՈՒՆԵ
«Կառուցապատողների հայկական ասոցիացիա» ՀԿ իրավաբան, իրավագիտության մագիստրոս

POGHOSYAN NUNE
Lawyer of the «Armenian Association of Developers» NGO, Master of Laws (LL.M.)

ПОГОСЯН НУНЕ
Юрист ОО «Армянская ассоциация застройщиков», магистр права

ԱՐԴՅՈՔ ԿԱՄԱՎՈՐ ԱՆՀԱՏՈՒՅՑ ՓԱՍՏԱԲԱՆԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ՝ ԱԱՀ-ՈՎ ՀԱՐԿՈՒՄԸ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒՄ Է ՀՀ ՍՏԱՆՁՆԱԾ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ*

WHETHER THE TAXATION OF PRO BONO ADVOCACY SERVICES WITH VAT COMPLIES WITH THE CONSTITUTIONAL AND INTERNATIONAL COMMITMENTS OF THE REPUBLIC OF ARMENIA*

СООТВЕТСТВУЕТ ЛИ ОБЛОЖЕНИЕ НДС ДОБРОВОЛЬНЫХ БЕЗВОЗМЕЗДНЫХ АДВОКАТСКИХ УСЛУГ КОНСТИТУЦИОННЫМ И МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫМ ОБЯЗАТЕЛЬСТВАМ, ПРИНЯТЫМ НА СЕБЯ РЕСПУБЛИКОЙ АРМЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Սույն հոդվածը դիտարկում է ՀՀ-ում փաստաբանական ծառայություններ մատուցող առևտրային կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի կողմից անհատույց մատուցվող փաստաբանական ծառայությունների՝ ԱԱՀ-ով հարկման առանձնահատկությունները: Այն ուսումնասիրում է իրավաբանական օգնություն ստանալու մարդու հիմնարար իրավունքի երաշխավորմանն ուղղված՝ Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական և միջազգային իրավական պարտավորությունները՝ դրանք դիտարկելով ՀՀ Սահմանադրության և դրա փոփոխությունների, Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների եվրոպական կոնվենցիայի և Քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների միջազգային դաշնագրի շրջանակներում, գնահատում անհատույց փաստաբանական ծառայությունների՝ ԱԱՀ-ով հարկման ազդեցությունը իրավաբանական օգնություն ստանալու մարդու հիմնարար իրավունքի իրացման սահմանադրորեն երաշխավորված հնարավորության նկատմամբ:

Հոդվածի նպատակն է վեր հանել ՀՀ ստանձնած միջազգային իրավական և սահմանադրական պարտավորությունները, որոնք ուղղված են իրավաբանական օգնություն ստանալու մարդու հիմնարար իրավունքի իրացման ու պաշտպանության ապահովմանը, վերլուծել ԱԱՀ-ով հարկման հնարավոր ազդեցությունը այդ իրավունքի իրացման վրա՝ ըստ ՀՀ հարկային օրենսգրքի 61-րդ հոդվածի փոփոխությունների: Հեղինակը դիտարկում է ՄԻԵԿ-ով և ՔՔԻՄԴ-ով, ՀՀ սահմանադրությամբ ամրագրված այդ իրավունքի ապահովման երաշխիքները, դրա առնչությամբ առկա դատական և փորձագիտական մեկնաբանությունները, ՀՀ սահմանադրական դատարանի դատական պրակտիկան, քննարկում անհատույց փաստաբանական ծառայությունների հարկման հարցում առկա միջազգային փորձը: Հեղինակը եզրահանգում է, որ փաստաբանական ծառայություններ մատուցող առևտրային կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի կողմից անհատույց փաստաբանական ծառայությունների՝ ԱԱՀ-ով հարկմանն ուղղված կարգավորումները չեն բխում ՀՀ ստանձնած միջազգային իրավական և սահմանադրական պարտավորություններից, անհրաժեշտ է մասնագիտացված և իրավաբանական օգնություն ցուցաբերելու առավել լայն լիազորություններ ունեցող սուբյեկտների՝ փաստաբանների կողմից մատուցվող այդպիսի ծառայություններն ազատել ԱԱՀ-ով հարկումից՝ միաժամանակ սահմանելով իրավական որոշակիությունից և իրավունքի չարաշահման հնարավորության կանխման անհրաժեշտությունից բխող համապատասխան կարգավորումներ:

Annotation

This article examines the VAT implications of pro bono advocacy services provided by commercial organizations and personal enterprises in Armenia. It explores the constitutional and international obligations of the Republic of Armenia to ensure the fundamental human right to legal assistance, within the framework of the Armenian Constitution and its amendments, the European Convention on Human Rights, and the International Covenant on Civil and Political Rights. The article assesses the effect of subjecting pro bono advocacy services to VAT on the constitutionally guaranteed opportunity to access legal assistance.

The objective of the article is to identify Armenia's international and constitutional obligations related to the protection and implementation of the right to legal assistance and to evaluate the recent amendments to Article 61 of the RA Tax Code in this context. The author examines the guarantees provided by the ECHR, ICCPR, and the RA Constitution, relevant judicial and expert interpretations, and the case law of the RA Constitutional Court. The article also reviews international experience with taxation of pro bono advocacy services.

The author concludes that applying VAT to pro bono advocacy services provided by commercial organizations and personal enterprises is inconsistent with Armenia's legal obligations. It is recommended to exempt such services, when provided by qualified attorneys, from VAT, while introducing safeguards to ensure legal certainty and prevent abuse of rights.

Аннотация

В данной статье рассматриваются особенности налогообложения налогом на добавленную стоимость (НДС) безвозмездных юридических услуг, предоставляемых коммерческими организациями и индивидуальными предпринимателями, осуществляющими адвокатскую деятельность в Республике Армения. Анализируются международные и конституционные обязательства Армении по обеспечению фундаментального права человека на получение юридической помо-

щи, в контексте положений Конституции Республики Армения (включая её изменения), Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод (ЕКПЧ), а также Международного пакта о гражданских и политических правах (МПГПП).

Особое внимание уделяется оценке влияния налогообложения НДС безвозмездных адвокатских услуг на возможность реализации данного фундаментального права, закреплённого в Конституции Армении. Целью статьи является выявление международных и конституционных обязательств, принятых на себя Арменией, направленных на обеспечение и защиту права на юридическую помощь, а также оценка изменений статьи 61 Налогового кодекса РА в контексте этих обязательств.

Автор рассматривает гарантии, обеспечивающие реализацию данного права, закреплённые в ЕКПЧ, МПГПП и Конституции РА, анализирует существующие судебные и экспертные толкования, включая решения Конституционного суда Армении. Также анализируется международная практика налогообложения юридических услуг, оказываемых на безвозмездной основе.

В заключение автор приходит к выводу, что действующее регулирование, предусматривающее обложение НДС безвозмездных юридических услуг, оказываемых коммерческими организациями и индивидуальными предпринимателями, противоречит международным и конституционным обязательствам Армении. Предлагается освободить от НДС такие услуги, если они предоставляются адвокатами, обладающими специальной профессиональной квалификацией и расширенными полномочиями на оказание юридической помощи. Одновременно необходимо установить правовые механизмы, обеспечивающие правовую определенность и предотвращающие возможное злоупотребление правом.

Հիմնաբառեր՝ փաստաբան, կամավոր անհատույց փաստաբանական ծառայություն, իրավաբանական օգնություն ստանալու իրավունք, ավելացված արժեքի հարկ, հարկային օրենսգիրք, արդար դատաքննության իրավունք, արդարադատության մատչելիություն:

Keywords: advocate, pro bono advocacy services, right to legal assistance, value added tax, Tax Code, right to fair trial, access to justice.

Ключевые слова: адвокат, добровольная безвозмездная адвокатская помощь, право на получение юридической помощи, налог на добавленную стоимость, Налоговый кодекс, право на справедливое судебное разбирательство, доступ к правосудию.

ԴԱՏԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / JUDICIAL LAW / СУДЕБНОЕ ПРАВО

ԱՄՅԱՆ ՄԱՐԳԱՐԻՏ
Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության ակադեմիայի պրոռեկտոր

AMYAN MARGARIT
Vice-rector of the Academy of justice of the Republic of Armenia

АМЯН МАРГАРИТ
Проректор Академии юстиции Республики Армения

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՎՍՏԱՀՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ՈՐՊԵՍ ԴԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽՈՒԹՅԱՆ ԵՐԱՇԽԻՔ*

PUBLIC TRUST AS A GUARANTEE OF JUDICIAL INDEPENDENCE*

ОБЩЕСТВЕННОЕ ДОВЕРИЕ КАК ГАРАНТИЯ НЕЗАВИСИМОСТИ СУДЕБНОЙ ВЛАСТИ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում քննարկվում են դատական իշխանության ներկայացուցիչների նկատմամբ հանրային վստահության աճին նպաստող գործոնները և մեխանիզմները: Մասնավորապես, թե ինչպե՞ս պետք է դատավորները խթանեն հանրային վստահության բարձրացմանը ազգային դատարանների նկատմամբ՝ Սահմանադրությամբ և օրենքներով սահմանված իրենց լիազորություններին համապատասխան: Դատական համակարգի նկատմամբ հանրային ընկալումները հաճախ լի են դատարանների ինստիտուցիոնալ դերի և նրանց իրավասության սահմանափակումների, ինչպես նաև դատարանի կոմից կայացված որոշումների նկատմամբ հանրային հետաքրքրություն ներկայացնող հարցերի վերաբերյալ թյուրըմբռնումներով: Կարևոր հանգամանք է նաև այն, թե ինչպես է դատական համակարգը ներկայացվում և դիտվում հասարակության ներկայացուցիչների կողմից սոցիալական մեդիայի պրիզմայի միջով: Այս ոլորտում, բնականաբար, առկա են մարտահրավերներ՝ երաշխավորելու, որ դատական տեղեկատվությունը ամբողջական, ճշգրիտ և ժամանակին հասանելի լինի հանրությանը: Միաժամանակ դատավորները իրենց հերթին ունեն խոչընդոտներ՝ մասնակցելու, օրինակ, հանրային քննարկումներին կամ ազատ շփում ունենան սոցիալական մեդիայի հետ: Վերոնշյալ իրավիճակներում օպտիմալ լուծում գտնելու համար առաջարկվում են մի շարք միջոցառումներ՝ բարձրացնելու հանրային վստահությունն ու ըմբռնումը դատական համակարգի նկատմամբ:

Մասնավորապես, առաջարկվում է վերապատրաստումների միջոցով բարձրացնել դատավորների ունակությունները վարքագծի, բարեվարքության, հաշվետվողականության և աշխատավայրում շփումների ոլորտում, բարելավել դատական համակարգի և լրատվամիջոցների միջև հաղորդակցությունը՝ որպես դատական համակարգի գործունեության մասին ճշգրտությունը և դատարանների վերաբերյալ հանրության ընկալումը բարձրացնելուն նպաստող կարևոր միջոց և հաստատել կայուն երկխոսություն դատական իշխանության և իշխանության մյուս ճյուղերի, նրանց ներկայացուցիչների հետ:

Annotation

In the article are discussed the factors and mechanisms that contribute to the growth of public trust to the representatives of the judiciary. In particular, how judges should promote the growth of public trust in national courts, in accordance with their powers defined by the Constitution and laws. Public perceptions of the judiciary are often full of misunderstandings about the institutional role of courts and the limitations of their jurisdiction, as well as about issues of public interest regarding the decisions made by the court. Another important factor is how the judiciary is presented and viewed by representatives of society through the prism of social media. In this area, there are inevitable challenges in ensuring that judicial information is complete, accurate and timely available to the public. At the same time, judges, for their part, face obstacles to participate, for example, in public discussions or freely interact with social media. In order to find an optimal solution in the above situations, a number of measures are proposed to increase public trust and understanding of the judiciary.

In particular, it is proposed to enhance the skills of judges in the areas of conduct, ethics, accountability, and workplace communication through professional training, to improve communication between the judiciary and the media as an important means of increasing the accuracy of the functioning of the judiciary and the public's perception of the courts, and to establish a sustainable dialogue with the judiciary and other branches of government and their representatives.

Аннотация

В статье рассматриваются факторы и механизмы, способствующие росту общественного доверия к представителям судебной власти. В частности, каким образом судьи должны способствовать росту общественного доверия к национальным судам в соответствии со своими полномочиями, определенными Конституцией и законами. Общественное восприятие судебной системы зачастую полно недопонимания институциональной роли судов и ограничений их юрисдикции, а также вопросов, представляющих общественный интерес в отношении принимаемых судом решений. Другим важным фактором является то, как судебная система представлена и воспринимается представителями общества через призму социальных сетей. В этой области, естественно, возникают проблемы с обеспечением полноты, точности и своевременности предоставления судебной информации общественности. В то же время судьи сталкиваются с препятствиями,

Հիմնաբառեր՝ Հանրային վստահություն, դատական անկախություն, վերապատրաստումներ, դատական արհեստ, հաղորդակցության խթանում:

Keywords: Public trust, judicial independence, training, judgecraft, increase of communication.

Ключевые слова: общественное доверие, независимость судебной системы, профессиональная переподготовка, судебное мастерство, улучшение коммуникации.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼԻՍՏԻԿԱ / CRIMINAL PROCEDURE AND CRIMINALISTICS / УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС И КРИМИНАЛИСТИКА

ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ ԴԱՎԻԹ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, ԵՊՀ քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի դոցենտ

MELKONYAN DAVIT
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor at the Chair of Criminal Processing and Criminalistics of the Yerevan State University

МЕЛКОНЯН ДАВИТ
Кандидат юридических наук, доцент кафедры уголовного процесса и криминалистики Ереванского государственного университета

ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ ԼՈՒՍԻՆԵ
ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի մագիստրատուրայի ուսանող

AVETISYAN LUSINE
Master's Program Student at the Faculty of Law of the Yerevan State University

АВЕТИСЯН ЛУСИНЕ
Магистрант юридического факультета Ереванского государственного университета

ՔՐԵԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԹՎԱՅԻՆ ԽՈՒԶԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՏԵՍԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ*

THEORETICAL AND PRACTICAL ISSUES OF CONDUCTING A DIGITAL SEARCH IN CRIMINAL PROCEEDINGS*

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ ВОПРОСЫ ПРОВЕДЕНИЯ ЦИФРОВОГО ОБЫСКА В ПРОЦЕССЕ УГОЛОВНОГО СУДОПРОИЗВОДСТВА*

Ամփոփագիր

Հոդվածում հիմնավորվում է թվային խուզարկության՝ որպես ինքնուրույն քննչական գործողության օրենսդրական նախատեսման անհրաժեշտությունը և դրանով պայմանավորված՝ տեսության մեջ և իրավակիրառ պրակտիկայում առաջացած հիմնախնդիրները: Մասնավորապես, հոդվածում անդրադարձ է կատարվում բացառապես անձի համաձայնության հիմքով և դատավարական երաշխիքների շրջանցմամբ թվային խուզարկություն կատարելու իրավաչափությանը, մինչև թվային խուզարկություն կատարելը թվային տվյալների պատճենման հնարավորությանը, թվային խուզարկություն կատարելը թույլատրելու մասին դատարանի որոշման որոշակիությանը, թվային խուզարկություն կատարելիս վարույթն իրականացնող մարմնի չսահմանափակված հայեցողությանը, թվային խուզարկության արդյունքում պատճենված և վարույթին ոչ վերաբերելի թվային տվյալների ոչնչացման անհրաժեշտությանն առնչվող հարցերին:

Վերլուծվել է ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունք, որի համաձայն՝ անձնական կյանքին ցանկացած միջամտություն պետք է բխի օրենքից, հետապնդի օրինական նպատակ և համարվի «անհրաժեշտ ժողովրդավարական հասարակությունում», ապահովելով համաչափության և կանխատեսելիության սկզբունքները: Այս չափանիշները ենթադրում են, inter alia, որ՝

- դատարանի կողմից թույլատրված թվային խուզարկության որոշումը պետք է հստակ և սահմանային ձևով ամրագրի որոնվող տվյալների շրջանակը, ժամանակային միջակայքը և հետապնդվող նպատակները,
- անձի կամավոր համաձայնությունը չի վերացնում պետության պոզիտիվ պարտավորությունը՝ երաշխավորելու անձնական կյանքի պաշտպանությունը,
- վարույթին չվերաբերող կամ դատարանի կողմից չսանկցավորված թվային տվյալները պետք է բացառվեն ապացուցողական նյութերից և ոչնչացվեն օրենսդրությամբ նախատեսված ժամկետներում:

Հետազոտությունը կատարելիս վեր են հանվել օրենսդրական թերի կարգավորումները, ուսումնասիրվել են Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի և ՀՀ Վճռաբեկ դատարա նախադեպային պրակտիկան, միջազգային փորձը, որի արդյունքում ներկայացվել են օրենսդրության կատարելագործմանն ուղղված առաջարկներ:

Annotation

This article substantiates the need for the legislative recognition of digital search as an independent investigative measure and examines the theoretical and practical issues that arise in this context. In particular, it addresses questions concerning the admissibility of conducting a digital search solely with the consent of the individual concerned, the possibility of preliminary copying of digital data prior to the search, the mandatory requirement of a court order authorizing such a search, the extensive discretionary powers of the investigative body, and the necessity of destroying copied digital data that is irrelevant to the case.

The case law of the ECtHR has been analyzed, according to which any interference with private life must be based on law, pursue a legitimate aim, and be considered “necessary in a democratic society,” ensuring the principles of proportionality and foreseeability. These criteria imply, inter alia, that:

- a court decision authorizing digital searches must clearly and narrowly define the scope of the data sought, the relevant time frame, and the purposes pursued;
- a person’s voluntary consent does not remove the State’s positive obligation to guarantee the protection of private life;
- digital data unrelated to the proceedings or not sanctioned by the court must be excluded from evidentiary materials and destroyed within the time limits established by law.

The study identifies deficiencies in the current legislation, analyzes the case law of the European Court of Human Rights and the Cassation Court of the Republic of Armenia, and reviews international practice. Based on this analysis, the article formulates proposals aimed at improving the legal framework governing digital searches.

Аннотация

В статье обосновывается необходимость законодательного закрепления цифрового обыска в качестве самостоятельного следственного действия, а также анализируются возникающие при этом теоретические и практические проблемы. В частности, рассматриваются вопросы допустимости проведения цифрового обыска исключительно с согласия лица; возможности предварительного копирования цифровых данных до его проведения; обязательности судебного решения о санкционировании обыска; неограниченности дискреционных полномочий осуществляющего производство органа; а также необходимости уничтожения цифровых данных, скопированных в ходе обыска, но не имеющих отношения к делу.

Проанализирована прецедентная практика ЕСПЧ, согласно которой любое вмешательство в личную жизнь должно основываться на законе, преследовать легитимную цель и считаться «необходимым в демократическом обществе», обеспечивая принципы соразмерности и предсказуемости. Эти критерии предполагают, inter alia, что:

- решение суда о разрешении цифрового обыска должно чётко и ограниченно закреплять рамки разыскиваемых данных, временной промежуток и преследуемые цели;
- добровольное согласие лица не освобождает государство от позитивной обязанности гарантировать защиту личной жизни;
- цифровые данные, не относящиеся к производству или не санкционированные судом, должны быть исключены из доказательственного материала и уничтожены в сроки, предусмотренные законодательством.

В рамках исследования выявлены недостатки действующего законодательства, проанализирована судебная практика Европейского суда по правам человека и Кассационного суда Республики Армения, а также изучен международный опыт. На основе проведенного анализа сформулированы предложения по совершенствованию правового регулирования.

Հիմնաբառեր՝ քննչական գործողություն, թվային խուզարկություն, թվային տվյալներ, անձնական տվյալներ, օրենքով պաշտպանվող գաղտնիք, նախնական դատական վերահսկողություն, պետության պոզիտիվ պարտավորություն, որոշակիություն:

Keywords: investigative measures, digital search, digital data, personal data, legally protected protected secrets, preliminary judicial review, positive obligations of the State, legal certainty.

Ключевые слова: следственные действия, цифровой обыск, цифровые данные, персональные данные, защищенная законом тайна, предварительный судебный контроль, позитивные обязательства государства, правовая определенность.

ՄԱԳՈՄԵԴՈՎ ՇԱՄԻԼ
Ռուսաստանի Դաշնության դատախազության համալսարանի ասպիրանտ

MAGOMEDOV SHAMIL
Postgraduate student of the University of the Prosecutor's Office of the Russian Federation

МАГОМЕДОВ ШАМИЛЬ
Аспирант Университета прокуратуры Российской Федерации

ՕՐԵՆՔՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԴԱՏԱԽԱԶԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ*

PROSECUTORIAL SUPERVISION OVER THE EXECUTION OF LAWS IN THE REPUBLIC OF ARMENIA*

ПРОКУРОРСКИЙ НАДЗОР ЗА ИСПОЛНЕНИЕМ ЗАКОНОВ В РЕСПУБЛИКЕ АРМЕНИЯ*

Ամփոփագիր

ՀՀ օրենսդրության մեջ դատախազական գործունեության նորմատիվ կարգավորումն ունի իր առանձնահատկությունները, որոնք առավել ցայտուն կերպով դրսևորվում են համեմատական-իրավական ուսումնասիրության մեջ:

ՀՀ Սահմանադրության տեքստի և «Դատախազության մասին» ՀՀ օրենքի մակերեսային վերլուծությունը հանգեցնում է նախնական եզրակացության առ այն, որ երկրում դատախազական ողջ գործունեությունը կենտրոնացած է քրեական իրավունքի վրա, քանի որ օրենքի հիմնական դրույթները հաստատում են դատախազության առաջնային գործառույթները՝ քրեական գործերի հարուցումից մինչև հարկադրանքի միջոցների կիրառման օրինականության վերահսկողությունը:

Միևնույն ժամանակ, ամփոփելով ՀՀ դատախազության փաստացի գործունեության արդյունքները, բաց տեղեկատվությունը, դատախազական գործունեության վերաբերյալ զեկույցները, հեղինակը եզրակացնում է, որ ՀՀ դատախազությունն օժտված է պետական և հասարակական շահերը պաշտպանելու համընդհանուր լիազորություններից մեկով՝ խախտված իրավունքների դատական պաշտպանությունն ապահովելու նպատակով:

Մինչդեռ իրականում այս լիազորության իրականացումն ուղեկցվում է ավելի լայն համատեքստով, քանի որ այն բացում է քրեաիրավական ոլորտից դուրս դատախազական վերահսկողության իրականացման համար իրավական գործիքների և արդյունավետ միջոցների մի ամբողջ շարք: Նշված եզրակացությունը վկայում է, որ Հայաստանի Հանրապետությունը հավատարիմ է «Դատախազության մասին» ԱՊՀ մոդելային օրենքի շրջանակներում ձեռք բերված պայմանավորվածություններին:

Annotation

The normative regulation of prosecutorial activity in the legislation of the Republic of Armenia has its own peculiarities, which are most clearly manifested in a comparative legal study. A superficial analysis of the text of the Constitution of the Republic of Armenia and the Law on the Prosecutor's Office of the Republic of Armenia gives rise to the premature conclusion that all prosecutorial activities in the country are concentrated on the criminal law sphere, since the basic provisions affirm the key functions of the Prosecutor's Office from initiation of criminal cases to control over the legality of enforcement of coercive measures. Meanwhile, having summarized the results of the actual activities of the Prosecutor's Office of the Republic of Armenia, public information, reports on prosecutorial activities, the author concludes that the Prosecutor's Office of the Republic of Armenia is vested with one of the universal powers to protect state and public interests in order to ensure judicial protection of violated rights. Whereas in reality, the exercise of this authority is accompanied by a broader context, as it opens up a whole range of legal instruments and effective means of response for the implementation of prosecutorial supervision outside the criminal law sphere. This conclusion demonstrates the commitment of the Republic of Armenia to the agreements reached in the framework of the CIS Model Law “On Prosecutor's Office”.

Аннотация

Нормативное регулирование прокурорской деятельности в законодательстве Республики Армения обладает своими особенностями, которые наиболее ярко проявляются при сравнительно-правовом исследовании. Поверхностный анализ текста Конституции Республики Армения и Закона о прокуратуре Республики Армения порождает преждевременный вывод о том, что вся прокурорская деятельность в стране сконцентрирована на уголовно-правовой сфере, поскольку базовые положения утверждают ключевые функции прокуратуры от возбуждения уголовных дел до контроля за законностью исполнения принудительных мер. Между тем, обобщив результаты фактической деятельности прокуратуры Республики Армения, открытые сведения, отчеты о прокурорской деятельности, автор приходит к выводу о том, что прокуратура Республики Армения наделена одним из универсальных полномочий по защите государственных и общественных интересов в целях обеспечения судебной защиты нарушенных прав. Тогда как в действительности осуществление обозначенного полномочия сопровождается более широким контекстом, поскольку открывает целый спектр правовых инструментов и эффективных средств реагирования для реализации прокурорского надзора вне уголовно-правовой сферы. Указанный вывод свидетельствует о приверженности Республики Армении договоренностям, достигнутым в рамках Модельного закона СНГ «О прокуратуре».

Հիմնաբառեր: դատախազական հսկողություն, պատասխան գործողություն, դատախազության գործունեությունը, պետական և հանրային շահերի պաշտպանություն, համեմատական իրավունք, դատախազական գործունեություն.

Key words: prosecutorial supervision, response act, prosecutorial activities, protection of state and public interests, comparative law, prosecutorial activities.

Ключевые слова: прокурорский надзор, акты реагирования, деятельность прокуратуры, защита государственных и общественных интересов, сравнительное правоведение, прокурорская деятельность.

ՎԱՆՈՒՆԻ ՄԵՐԻ
ՀՀ ֆինանսների նախարարության բյուջետային գործընթացի համակարգման վարչության փորձագետ

VANUNI MERI
Expert of the budget process coordination department of the Ministry of Finance of the RA

ВАНУНИ МЕРИ
Эксперт департамента координации бюджетного процесса министерства финансов РА

ԿԻԲԵՐՀԱՆՑԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ. ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐ*

CYBERCRIME AND INTERNATIONAL CRIMINAL LAW: NEW APPROACHES TO LEGAL PROTECTION*

КИБЕРПРЕСТУПНОСТЬ И МЕЖДУНАРОДНОЕ УГОЛОВНОЕ ПРАВО: НОВЫЕ ПОДХОДЫ К ПРАВОВОЙ ЗАЩИТЕ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը ուսումնասիրում է կիբերհանցագործության իրականացման գլոբալ մարտահրավերները և այն բազմաթիվ սպառնալիքները, որոնք վերջինս ներկայացնում է միջազգային քրեական իրավունքի համար: Հեղինակը վերլուծում է կիբերհանցագործությունների զարգացումը՝ անդրադառնալով ինչպես պարզ հաքերային գործողություններին, այնպես էլ՝ պետական կառույցների կողմից կազմակերպվող ավելի բարդ ու կազմակերպված հարձակումներին: Հոդվածում ընդգծվում է նաև կազմակերպված հանցավորության դերակատարությունը թվային ոլորտում և համաշխարհային մակարդակով դրա առկայության հետևանքները, որոնք դժվարացնում են միջազգային կառույցների ներկայացուցիչ հանդիսացող մասնագետների գործունեությունը: Հոդվածում լուսաբանվում են այնպիսի իրավական ակտեր, ինչպիսիք են օրինակ՝ *Կիբերհանցագործությունների մասին* Եվրոպայի խորհրդի կոնվենցիան, ինչպես նաև վեր են հանվում այն իրավական խնդիրները, որոնք խոչընդոտում են կիբերհանցագործների դեմ արդյունավետ պայքարի կազմակերպմանը: Հոդվածում հեղինակը անդրադառնում է թվային ապացույցների հավաքման ու օգտագործման բարդություններին և տարբեր երկրների իրավական համակարգերում դրանց օգտագործման արդի հարցերին: Հեղինակը, որպես լուծում, առաջարկում է նորագույն տեխնոլոգիաների՝ արհեստական ինտելեկտի և բլոկչեյնի կիրառումը՝ միջազգային համագործակցության հզորացման համար, որպեսզի ավելի արդյունավետ կերպով իրականացվի թվային դաշտի պահպանությունը և ավելի արդյունավետ կերպով կազմակերպվի պայքարն ընդդեմ կիբերհանցագործությունների: Ըստ հեղինակի՝ միայն միջազգային համագործակցությունը և ժամանակակից տեխնոլոգիաների ներդրումը կարող են կտրուկ բարելավել իրավիճակը:

Annoattion

The article examines the global challenges of combating cybercrime and the numerous threats it poses to international criminal law. The author analyzes the evolution of cybercrime, addressing both simple hacking activities and more complex, state-sponsored and organized attacks. The article also highlights the role of organized crime in the digital sphere and the global implications of its presence, which hinder the work of specialists representing international institutions. The article discusses legal instruments such as the Council of Europe Convention on Cybercrime and brings to light the legal issues that obstruct the effective organization of efforts against cybercriminals. It addresses the complexities involved in the collection and use of digital evidence, as well as the current challenges of using such evidence within various national legal systems. As a solution, the author proposes the use of cutting-edge technologies–such as artificial intelligence and blockchain–to strengthen international cooperation, aiming for more effective protection of the digital space and a better-organized fight against cybercrime. According to the author, only international cooperation and the implementation of modern technologies can significantly improve the situation.

Аннотация

Статья исследует глобальные вызовы, связанные с реализацией киберпреступлений, и многочисленные угрозы, которые они представляют для международного уголовного права. Автор анализирует развитие киберпреступлений, рассматривая как простые хакерские действия, так и более сложные и организованные атаки, проводимые государственными структурами. В статье также подчеркивается роль организованной преступности в цифровой сфере и последствия её глобального присутствия, которые усложняют деятельность специалистов, представляющих международные организации. Рассматриваются такие правовые акты, как, например, Конвенция Совета Европы о киберпреступлениях, а также поднимаются юридические проблемы, мешающие эффективной организации борьбы с киберпреступниками. Автор обращает внимание на сложности сбора и использования цифровых доказательств и на текущие вопросы их использования в правовых системах различных стран. В качестве решения автор предлагает использование новых технологий, таких как искусственный интеллект и блокчейн, для укрепления международного сотрудничества, чтобы более эффективно осуществлять защиту цифрового пространства и организовывать борьбу с киберпреступлениями. По мнению автора, только международное сотрудничество и внедрение современных технологий могут значительно улучшить ситуацию.

Հիմնաբառեր՝ կիբերհանցավորություն, միջազգային իրավունք, քրեական իրավունք,թվային անվտանգություն, կիբերհարձակումներ, իրավասություն, ապացույցներ, միջազգային համագործակցություն, արհեստական բանականություն, բլոկչեյն:

Keywords: cybercrime, international law, criminal law, digital security, cyberattacks, jurisdiction, evidence, international cooperation, artificial intelligence, blockchain.

Ключевые слова: киберпреступность, международное право, уголовное право, цифровая безопасность, кибератаки, юрисдикция, доказательства, международное сотрудничество, искусственный интеллект, блокчейн.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼՈԳԻԱ / CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY / УГОЛОВНОЕ ПРАВО И КРИМИНОЛОГИЯ

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆ ՎԻՐԱԲ
Երևանի պետական համալսարանի
քրեական իրավունքի ամբիոնի դասախոս

HAMBARDZUMYAN VIRAB
Lecturer at the Chair of Criminal Law
of the Yerevan State University

АМБАРЦУМЯН ВИРАБ
Преподаватель кафедры уголовного права
Ереванского государственного университета

ԱՊՕՐԻՆԻ ԿԵՐՊՈՎ ՁԵՆՔ ԿՐԵԼԸ ՈՐՊԵՍ ՁԵՆՔԻ ԱՊՕՐԻՆԻ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՆԱԽԱՏԵՍՈՂ ՀԱՆՑԱԿԱԶՄԵՐԻ ՕԲՅԵԿՏԻՎ ԿՈՂՄԻ ԴՐՍԵՎՈՐՈՒՄ*

ILLEGAL CARRYING OF A WEAPON AS A MANIFESTATION OF THE OBJECTIVE ELEMENT OF CRIMES PROVIDING FOR CRIMINAL LIABILITY FOR THE ILLEGAL CIRCULATION OF WEAPONS*

НЕЗАКОННОЕ НОШЕНИЕ ОРУЖИЯ КАК ПРОЯВЛЕНИЕ ОБЪЕКТИВНОЙ СТОРОНЫ ПРЕСТУПЛЕНИЙ, ПРЕДУСМАТРИВАЮЩИХ УГОЛОВНУЮ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НЕЗАКОННЫЙ ОБОРОТ ОРУЖИЯ*

Ամփոփագիր

Սույն հոդվածի քննարկման առարկան են «զենքի ապօրինի կրում» հասկացության վերաբերյալ քրեական իրավունքի տեսությունում և իրավակիրառ պրակտիկայում ձևավորված մոտեցումները: Մասնավորապես, հոդվածում եզրահանգում է կատարվում այն մասին, որ դոկտրինալ մակարդակում, ինչպես նաև իրավակիրառ պրակտիկայում, «զենքի ապօրինի կրում» հասկացության տարակերպ մեկնաբանումն իրավակիրառ գործունեության ընթացքում ստանում է տարբեր դրսևորումներ՝ ձևավորելով խայտաբղետ, հաճախ՝ հակասական դատախազաքննչական և դատական պրակտիկա:

Միևնույն ժամանակ, հոդվածում հետևություն է կատարվում այն մասին, որ Վճռաբեկ դատարանի նախադեպային իրավունքում «զենքի ապօրինի կրում» հասկացության բովանդակությունն անձի մոտ (հագուստի մեջ կամ անմիջականորեն մարմնի վրա, ձեռքի պայուսակում, կապոցում կամ այլ պահոցներում) գտնվելու հանգամանքով սահմանափակելը տարակուսելի է և սպառնալիք է հասարակական անվտանգության, անձանց կյանքի, առողջության, ինչպես նաև պետական մարմինների և կազմակերպությունների բնականոն գործունեության համար:

Հոդվածում համակարգային վերլուծության են ենթարկվում «Զենքի շրջանառության կարգավորման մասին» օրենքում նախատեսված՝ «զենք կրել», «զենք պահել» և «զենք տեղափոխել» հասկացությունները և մտահանգում կատարվում այն մասին, որ դրանք չեն կարող անտեսվել ՀՀ քրեական օրենսգրքում զենքի ապօրինի շրջանառության համար քրեական պատասխանատվություն նախատեսող հանցակազմերի օբյեկտիվ կողմի դրսևորումները մեկնաբանելիս:

Հետազոտության արդյունքում վեր են հանվել նաև այն խնդիրները, որոնք կարող են ծագել իրավակիրառ գործունեության ընթացքում՝ դրանց հիման վրա ներկայացնելով վերաբերելի օրենսդրական նորմերի կատարելագործմանն ուղղված հիմնավորված առաջարկություններ:

Annotation

This article examines the approaches developed in criminal law theory and in law enforcement practice regarding the concept of 'illegal carrying of a weapon'. In particular, the article concludes that at the doctrinal level, as well as in law enforcement practice, the various interpretations of the concept of 'illegal carrying of a weapon' manifest differently during practical application, resulting in a diverse and often contradictory prosecutorial-investigative and judicial practice.

At the same time, the article finds that the limitation of the content of the concept of 'illegal carrying of a weapon' in the case law of the Court of Cassation to the circumstance of having the weapon on the person (in clothing or directly on the body, in a handbag, package, or other storage) is questionable and poses a threat to public safety, human life, health, as well as the normal functioning of state bodies and organizations.

In addition, the article presents a systemic analysis of the concepts of 'carrying a weapon', 'keeping a weapon', and 'transporting a weapon' as defined in the Law on the Regulation of the Circulation of Weapons, and concludes that these cannot be ignored when interpreting the manifestations of the objective element of the crimes providing for criminal liability for the illegal circulation of weapons under the Criminal Code of the Republic of Armenia.

Based on the research carried out in the article, the problems that may arise during law enforcement practice are identified, and substantiated proposals aimed at improving the relevant legislative norms are presented.

Аннотация

В статье рассматриваются подходы, сформировавшиеся в теории уголовного права и правоприменительной практике в связи с понятием «незаконное ношение оружия». В частности, в статье делается вывод о том, что на доктринальном уровне, а также в правоприменительной практике, разное толкование понятия «незаконное ношение оружия» проявляется по-разному, формируя разнородную и зачастую противоречивую прокурорско-следственную и судебную практику.

В то же время в статье делается вывод о том, что ограничение содержания понятия «незаконное ношение оружия» в прецедентном праве Кассационного суда лишь фактом нахождения оружия при лице (в одежде или непосредственно на теле, в ручной сумке, свертке или иных хранилищах) является сомнительным и представляет угрозу общественной безопасности, жизни и здоровью граждан, а также нормальной деятельности государственных органов и организаций.

Кроме того, в статье проведён системный анализ понятий «ношение оружия», «хранение оружия» и «перевозка оружия», предусмотренных Законом «О регулировании оборота оружия», и сделан вывод о том, что данные понятия не могут быть проигнорированы при толковании объективной стороны составов преступлений, предусматривающих уголовную ответственность за не-

законный оборот оружия в Уголовном кодексе Республики Армения.

В результате проведённого исследования выявлены проблемы, которые могут возникнуть в процессе правоприменительной деятельности, и на их основе представлены обоснованные предложения, направленные на совершенствование соответствующих законодательных норм.

Հիմնաբառեր՝ զենքի ապօրինի կրում, քրեական իրավունքի տեսություն, իրավակիրառ պրակտիկա, տարակերպ մեկնաբանում, բլանկետային նորմեր, օրենսդրական փոփոխություններ:

Key words: illegal carrying of a weapon, criminal law theory, law enforcement practice, varied interpretation, blanket norms, legislative amendments.

Ключевые слова: незаконное ношение оружия, теория уголовного права, правоприменительная практика, разнообразное толкование, бланкетные нормы, законодательные изменения.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2025 3(16)

ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ / THEORY OF STATE AND LAW / ТЕОРИЯ ГОСУДАРСТВА И ПРАВА

ՎԱՐԴԵՐԵՍՅԱՆ ՇՈՒՇԱՆԻԿ
ՀՀ ՆԳՆ ոստիկանության ՊԾ ԵՔԳ ավագ պարեկ, ավագ լեյտենանտ, ՀՀ ԳԱԱ փիլիսոփայության,սոցիոլոգիայի և իրավունքի ինստիտուտի հայցորդ

VARDERESYAN SHUSHANIK
Senior patrolman of the Yerevan Patrol Service Battalion of the RA Ministry of Internal Affairs Police, senior lieutenant, PhD Student of the Institute of Philosophy, Sociology and Law of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia

ВАРДЕРЕСЯН ШУШАНИК
Старший патрульный батальона города Еревана Патрульной службы полиции МВД РА, старший лейтенант, соискатель Института философии, социологии и права Национальной академии наук Республики Армения

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԽԱՌՐ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄՈԴԵԼԸ*

THE MIXED GOVERNMENT MODEL OF THE REPUBLIC OF ARMENIA*

СМЕШАННАЯ МОДЕЛЬ ПРАВЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Հոդվածում քննարկվել են քաղաքական համակարգի կառուցվածքի և դրա աշխատանքի արդյունավետության հետ կապված հարցեր: Այդ առումով ուսումնասիրության հիմնական նպատակներից է՝ հասկանալ, թե ինչպիսի հիմնական սկզբունքներ կան Հայաստանի խառը կառավարման համակարգում: Դա ներառում է նախագահի և խորհրդարանի միջև իշխանության բաժանումը, ինչպես նաև այդ համակարգի ընդհանուր կառուցվածքը՝ երեք իշխանության ճյուղերի (օրենսդիր, գործադիր, դատական) համագործակցություն և դրանց միջև հակակշռման ու վերահսկողության մեխանիզմներ: Որպես այդպիսին, ուսումնասիրվել է, թե ինչպես են ձևավորվում իշխանության հարաբերությունները, և որքան արդյունավետ է այդ համակարգը գործել պետության զարգացման ու կայունության տեսանկյունից:

Կարևորվել է Հայաստանի խառը կառավարման մոդելի արդյունավետությունը՝ հատկապես, երբ խոսքը վերաբերում է երկրի քաղաքական կայունությանը, կառավարության և օրենսդիր մարմնի միջև համագործակցության արդյունավետությանը, ինչպես նաև պետական զարգացման ռազմավարությունների իրականացմանը:

Ուսումնասիրության նպատակներից մեկն էլ տվյալ մոդելի համեմատությունն է այլ երկրների՝ նմանատիպ կառավարման մոդելներ կիրառող պետությունների հետ: Մասնավորապես, համեմատական վերլուծություն անցկացնելու միջոցով հնարավոր է հասկանալ, թե ինչպես է Հայաստանի մոդելը համեմատվում տարբեր երկրների հետ՝ հաշվի առնելով քաղաքական, սոցիալական, տնտեսական և պատմական առումով նմանությունները և տարբերությունները:

Annotation

The issues related to the structure of the country's political system and its effectiveness were discussed in the article. This model combines elements of presidential and parliamentary power, which in turn imply both certain advantages and complications in terms of stability and democracy of the governance system. The purpose of the study revolved around several main directions.One of the first goals of the study is to understand what are the basic principles of the mixed governance system of Armenia. It includes the division of power between the president and the parliament, as well as the general structure of that system - three branches of power (legislative, executive, judicial), cooperation and counterbalancing and control mechanisms between them. As such, it was studied how the power

Аннотация

В статье рассматриваются вопросы, связанные со структурой политической системы страны и эффективностью ее работы. В данной связи одной из основных целей исследования явилось выяснение того, какие основные принципы существуют в смешанной системе управления Армении. Сюда входят разделение власти между президентом и парламентом, а также общая структура этой системы: сотрудничество трех ветвей власти (законодательной, исполнительной, судебной) и механизмы сдержек и противовесов между ними. В связи с этим было изучено – как формируются властные отношения и насколько эффективно эта система функционирует для развития и стабильности государства.

Целью исследования явилась также оценка эффективности работы данной системы с точки зрения того, как смешанная модель способствует решению политических, экономических и социальных проблем страны. Кроме того, было изучено – соответствует ли данная модель ожиданиям общества и запросам граждан.

Հիմնաբառեր՝ Հայաստանի Հանրապետություն, նախագահական կառավարում, խորհրդարանական կառավարում, արտաքին քաղաքականություն, պետության զարգացում, երկրի կառավարում:

Key words: Republic of Armenia, presidential governance, parliamentary governance, foreign policy, state development, country governance.

Ключевые слова: Республика Армения, президентское управление, парламентское управление, внешняя политика, развитие государства, управление страной.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PUBLIC LAW / ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО

ԱՎԱԳՅԱՆ ԳՈՀԱՐ
«Ի ԷԼ ԷԼ գործընկերություն» իրավաբանական ընկերության ավագ իրավաբան, փաստաբան, հաշտարար, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի քաղաքացիական դատավարության ամբիոնի դասախոս

AVAGYAN GOHAR
Senior lawyer at "ELL Partnership" law firm, attorney at law, mediator, lecturer at the Chair of Civil Procedure at the Yerevan State University

АВАГЯН ГОАР
Старший юрист юридической фирмы "ELL Partnership", адвокат, медиатор, преподаватель кафедры гражданского процессуального права Ереванского государственного университета

ՀԱՅՑԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՌԱՋԱՑՄԱՆ ՆԱԽԱԴՐՅԱԼՆԵՐԸ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ*

PRECONDITIONS FOR THE EMERGENCE OF THE RIGHT OF ACTION IN ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS*

УСЛОВИЯ ВОЗНИКНОВЕНИЯ ПРАВА НА ОБРАЩЕНИЕ В СУД В АДМИНИСТРАТИВНОМ ПРОЦЕССЕ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է տեսագործնական նշանակության այնպիսի հարցադրումների ուսումնասիրությանը, որոնք հանգում են հայցի ներքին բնույթի և հայցադիմումի՝ որպես հայցի արտաքին դրսևորման հարաբերակցությանը, ըստ այդմ հայցի իրավունքի առաջացման նախադրյալների և հայցադիմումին ներկայացվող պահանջների համեմատական վերլուծությանը, ինչպես նաև հայցի իրավունքի առաջացման որոշ նախադրյալների առնչությամբ գործնականում առաջացող բացերի քննարկմանը և համապատասխան լուծումների առաջադրմանը:

Աշխատանքում ուսումնասիրության առարկա են դարձվել արտադատական բողոքարկումը և այդ բողոքարկման համար սահմանված ժամկետների պահպանումը՝ որպես հայցի իրավունքի առաջացման նախադրյալներ և քննարկվել են դրանց առնչությամբ գործնականում առաջացող որոշ խնդիրներ:

Նշված հարցադրումների ուսումնասիրությունը իրականացվել է ոչ միայն գիտական, այլ նաև գործնական համատեքստում՝ վեր հանելով այդ հարցադրումների ուղղակի կապը և ազդեցությունը այնպիսի դատավարական գործիքակազմի վրա, ինչպիսիք առաջանում են հայցադիմումը վարույթ ընդունելու փուլում այդպիսի նախադրյալների գնահատման՝ Դատարանի լիազորությունների ուսումնասիրությանը և հետևանքների վեր հանմանը:

Վերոնշյալ հարցադրումների ուսումնասիրության արդյունքում առանձնացվել են այն նախադրյալները, որոնք էական նշանակություն ունեն հայցադիմումը վարույթ ընդունելու հարցի գնահատման համատեքստում և յուրաքանչյուր դեպքում պետք է քննարկման առարկա դարձվեն Դատարանի կողմից:

Annotation

The article is dedicated to examining issues of both theoretical and practical significance related to the correlation between the *substantive nature of a claim* and the *statement of claim* as its procedural expression. Accordingly, it presents a comparative analysis of the *preconditions for the emergence of the right of action* and the *formal requirements applicable to the statement of claim*, as well as discusses practical gaps that arise concerning certain preconditions for the exercise of the right of action and proposes corresponding legal solutions.

The paper examines extrajudicial appeal procedures and the observance of statutory time limits established for such appeals as preconditions for the emergence of the right of claim, as well as analyzes certain practical issues arising in connection therewith.

The study addresses these matters not only from a doctrinal but also from a practical standpoint, revealing their direct connection with and impact on the procedural mechanisms applied during the *admissibility stage of the statement of claim*, in particular concerning the *assessment of these preconditions within the scope of the Court's jurisdiction* and the identification of the resulting procedural consequences.

As a result of the study, the author identifies those preconditions that bear substantial significance for assessing the *admissibility of a statement of claim* and emphasizes that each of them must, in every case, be duly examined by the Court.

Аннотация

Статья посвящена исследованию вопросов теоретико-практического характера, связанных с соотношением *существенного (материально-правового) характера иска* и *искового заявления* как его процессуального выражения. В этой связи проводится сравнительный анализ *предпосылок возникновения и осуществления права на иск* и *формальных требований, предъявляемых к исковому заявлению*, а также рассматриваются практические пробелы, возникающие при реализации отдельных предпосылок данного права, и предлагаются соответствующие правовые решения.

В работе исследуются внесудебное обжалование и соблюдение установленных сроков для такого обжалования как предпосылки возникновения права на иск, а также рассматриваются некоторые практические проблемы, возникающие в связи с этим.

Изучение указанных вопросов проведено не только в доктринальном, но и в практическом аспекте, что позволило выявить их непосредственную связь и влияние на *процессуальные механизмы стадии принятия искового заявления к производству*, в частности, на *оценку данных предпосылок в пределах компетенции суда* и установление вытекающих последствий.

В результате исследования выделены те предпосылки, которые имеют существенное значение в контексте *оценки допустимости искового заявления*, и подчёркнута необходимость их обязательного рассмотрения судом в каждом конкретном случае.

Հիմնաբառեր՝ հայց, վարչական հայց, հայցադիմումը, հայցի իրավունք, դատարան դիմելու իրավունքի ծագման նախադրյալներ, հայցադիմումին ներկայացվող պահանջներ, արտադատական բողոք, հայց ներկայացնելու ժամկետներ, շահագրգիռ սուբյեկտ:

Key words: action, administrative action, claim, right of action, preconditions for the emergence of the right to apply to the court, procedural requirements for the claim, extra-judicial complaint, time limits for filing a claim, interested party.

Ключевые слова: иск, административный иск, исковое заявление, право на иск, предпосылки возникновения права на обращение в суд, процессуальные требования к исковому заявлению, внесудебная жалоба, сроки подачи иска, заинтересованное лицо.

ԳԱԼՍՏՅԱՆ ԱՆԱՀԻՏ
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի գիտահետազոտական և ծրագրամեթոդական աշխատանքների կազմակերպման բաժնի ղեկավար, ԵՊՀ սահմանադրական իրավունքի ամբիոնի ասպիրանտ

GALSTYAN ANAHIT
Head of the Unit of Organization of Scientific Research and Programmatic-methodological activities of the Academy of Justice RA, Postgraduate student of the YSU Chair of Constitutional Law

ГАЛСТЯН АНАИТ
Руководитель отдела по организации научно-исследовательских и программно-методических работ Академии юстиции РА, аспирант кафедры конституционного права ЕГУ

ՏԻՄ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ ԵՎ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ: ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԳՈՐԾԱՌՈՒՅԹՆԵՐԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ*

LOCAL GOVERNMENT STRUCTURE AND BODIES IN YEREVAN. DESCRIPTION OF STRUCTURAL UNITS AND THEIR FUNCTIONS*

СТРУКТУРА И ОРГАНЫ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ В ЕРЕВАНЕ. ОПИСАНИЕ СТРУКТУРНЫХ ЕДИНИЦ И ИХ ФУНКЦИЙ*

Ամփոփագիր

Երևանը, հանդիսանալով ՀՀ մայրաքաղաքը, միաժամանակ առանձնահատուկ կարգավիճակ ունեցող համայնք է, որի կառավարման մոդելը տարբերվում է ՀՀ մյուս համայնքների կառավարման ձևերից: Տեղական ինքնակառավարման կառուցվածքը մայրաքաղաքում ենթարկվում է առանձին կարգավորման՝ «Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի շրջանակներում, որը ոչ միայն ամրագրում է կառավարման մարմինների տեսակներն ու լիազորությունները, այլև՝ սահմանում է դրանց փոխհարաբերությունները համայնքային բնակչության, ավագանու, քաղաքապետարանի և պետական մարմինների միջև: Երևանի տեղական ինքնակառավարման համակարգի առանձնահատկությունն այն է, որ այն համատեղում է և՛ քաղաքական, և՛ վարչական տարրեր և ունի բազմաշերտ կառուցվածք՝ ներառելով ավագանին, քաղաքապետին, քաղաքապետարանը և վարչական շրջանների ղեկավարներին:

Հոդվածում համակողմանիորեն ուսումնասիրելով Երևանի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կառուցվածքը՝ վեր հանելով դրանց իրավական հիմքերը, գործառույթների բաշխման տրամաբանությունը, փոխկապակցվածությունը և գործնական խնդիրները՝ հեղինակը եզրահանգել է, որ Երևանի տեղական ինքնակառավարման համակարգը ներկայումս գտնվում է ինստիտուցիոնալ կայունության և ժողովրդավարության միջև բարդ հավասարակշռության կետում: Դրանից դուրս գալու համար անհրաժեշտ է վերասահմանել ավագանու, քաղաքապետի և վարչական միավորների գործառույթները, ամրապնդել փոխադարձ վերահսկողությունը և առավել մեծ տարածք հատկացնել հանրային ներգրավվածությանը:

Annotation

Yerevan, as the capital of the Republic of Armenia, is also a municipality with special status, whose model of governance differs from those of other municipalities in the Republic of Armenia. The structure of local self-government in the capital is regulated separately under the RA Law “On Local Self-Government in the City of Yerevan,” which not only establishes the types and powers of government bodies, but also defines their interaction between the community population, the council of elders, the municipality, and state bodies.

The peculiarity of Yerevan's local self-government system is that it combines both political and administrative elements and has a multi-level structure that includes the council of elders, the mayor, the municipality, and the heads of administrative districts. After thoroughly examining the structure of Yerevan's local government bodies in the article, revealing their legal basis, the logic of the distribution of functions, interdependence, and practical issues, the author concluded that Yerevan's local government system is currently in a difficult position of balancing institutional stability and democracy. To overcome this, it is necessary to review the functions of the council, the mayor, and the administrative units, strengthen mutual control, and allocate more space for public participation.

Аннотация

Ереван, являясь столицей Республики Армения, одновременно является общиной с особым статусом, модель управления которой отличается от моделей управления других общин Республики Армения. Структура местного самоуправления в столице регулируется отдельно в рамках Закона РА «О местном самоуправлении в городе Ереване», который не только устанавливает виды и полномочия органов власти, но и определяет их взаимодействие между населением общины, советом старейшин, муниципалитетом и государственными органами. Особенность системы местного самоуправления Еревана заключается в том, что она сочетает в себе как политические, так и административные элементы и имеет многоуровневую структуру, включающую совет старейшин, мэра, муниципалитет и глав административных районов.

Всесторонне исследовав структуру органов местного самоуправления Еревана, раскрыв их правовые основы, логику распределения функций, взаимозависимость и другие вопросы, автор пришел к выводу, что система местного самоуправления Еревана в настоящее время находится в сложном положении баланса между институциональной стабильностью и демократией. Для преодоления этого необходимо пересмотреть функции совета, мэра и административных подразделений, усилить взаимный контроль и выделить больше места для участия общественности.

Հիմնաբառեր՝ Երևանի քաղաքապետարան, ավագանի, վարչական շրջան, տեղական ինքնակառավարման կառուցվածք, հանրային ներգրավվածություն:

Key words: Yerevan’s Municipality, Council of elders, administrative district, local government structure, public engagement.

Ключевые слова: мэрия Еревана, Совет старейшин, административный район, структура местного самоуправления, вовлечение общественности.

ՄԻՔԱՅԵԼՅԱՆ ԼԻԴԱ
Հայաստանի Հանրապետության նախագահի աշխատակազմի իրավաբանական վարչության իրավական ապահովման բաժնի ավագ մասնագետ

MIKAELYAN LIDA
Senior specialist of legal support division of legal department of the office of the President of the Republic of Armenia

МИКАЕЛЯН ЛИДА
Старший специалист отдела правового обеспечения юридического управления аппарата президента Республики Армения

ԶԻՆԱՊԱՐՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԻՔԻ ՀԱՍԱԾ ԱՆՁԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆԸ ԴԱԴԱՐԵՑՆԵԼՈՒ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ*

THE BASIC ISSUES FOR TERMINATING CITIZENSHIP OF THE REPUBLIC OF ARMENIA OF A PERSON WHO HAS REACHED THE AGE OF MILITARY*

ОСНОВНЫЕ ВОПРОСЫ ПРЕКРАЩЕНИЯ ГРАЖДАНСТВА РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ ЛИЦА, ДОСТИГШЕГО ВОЗРАСТА ВОИНСКОЙ ОБЯЗАННОСТИ*

Ամփոփագիր

«Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության մասին» ՀՀ օրենքը քաղաքացու կողմից քաղաքացիությունը դադարեցնելու երկու ընթացակարգ է նախատեսում, որոնցից մեկը քաղաքացիության դադարումը կապում է ծնողների կողմից Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը կորցնելու դեպքերի հետ, իսկ մյուսը՝ կարգավորում է ՀՀ քաղաքացիության փոփոխման (դադարման) առավել լայն իրավահարաբերություններ, տվյալ հոդվածով քննարկման առարկա է դառնում զինապարտության տարիքի հասած անձի ՀՀ քաղաքացիության դադարմանը վերաբերող իրավահարաբերությունները, դատահիրավական և միջազգային-իրավական պրակտիկան:

Ինչպես ներպետական այնպես էլ միջազգային-իրավական պրակտիկան ընթացել է այն ուղղվածությամբ, որ բացի քաղաքացիությունը դադարեցնելու որոշ հիմքերի պարտադիր առկայության, էական հանգամանք է նաև անձի կողմից պետության առջև պարտավորության բացակայությունը:

Վերոգրյալի հաշվառմամբ եկել ենք այն եզրահանգման, որ ՀՀ քաղաքացի հանդիսացող, արական սեռի յուրաքանչյուր անձի ում 16 տարի լրանալու է տվյալ տարվա՝ այսինքն X տարվա հունվարի 1-ից դեկտեմբերի 31 ընկած որևէ ժամանակահատվածում, չի կարող դուրս գալ ՀՀ քաղաքացիությունից քանի, որ տվյալ տարում նա արդեն իսկ համարվում է, օրենսդրությամբ սահմանված կարգով զինվորական հաշվառման ենթակա անձ (իրավահարաբերության սուբյեկտ), իսկ վերջինիս ակտիվ գործողությունները, այն է՝ կանգնել զինվորական հաշվառման, պետք է իրականացվի 16 տարեկանը լրանալուց հետո («Պաշտպանության մասին» օրենքի 21-րդ և 22-րդ հոդվածներ):

Annotation

The Law of the Republic of Armenia "On Citizenship" establishes two procedures by which a citizen may terminate his Armenian citizenship. One links the termination of citizenship to cases where the parents lose citizenship of the Republic of Armenia, while the other regulates broader legal relations concerning the change (termination) of Armenian citizenship.

This article discusses the legal relations related to the termination of Armenian citizenship by a person who has reached the age of military service, as well as relevant judicial and international legal practice.

Both domestic and international legal practice have been developed in such a way that, in addition to the mandatory existence of certain grounds for the termination of citizenship, also an essential circumstance is the absence of any obligations of the person towards the state. Taking into account the above mentioned, we have concluded that any male citizen of the Republic of Armenia who turns 16 in a given year that is, at any time between January 1 and December 31 of year X cannot renounce his Armenian citizenship, since in that year he is already considered a person subject to military registration (a subject of legal relations) in accordance with the procedure established by law. Active actions related to military registration, namely, registering for military service, must be carried out after reaching the age of 16 (Articles 21 and 22 of the Law "On Defense").

Аннотация

Закон РА «О гражданстве» предусматривает два порядка прекращения гражданства гражданином Республики Армения: один из них связывает прекращение гражданства со случаями утраты гражданства Республики Армения родителями, а другой регулирует более широкий круг правоотношений, связанных с изменением (прекращением) гражданства. В настоящей статье рассматриваются правоотношения, а также судебная и международно-правовая практика, касающиеся прекращения гражданства Республики Армения лицом, достигшим призывного возраста. Как отечественная, так и международная правовая практика развивались в направлении признания того, что, помимо обязательного наличия определённых оснований для прекращения гражданства, существенным обстоятельством является также отсутствие у лица обязательств перед государством.

Учитывая изложенное, мы пришли к выводу, что гражданин мужского пола, являющийся гражданином Республики Армения и которому в данном году, то есть в любой период с 1 января по 31 декабря года X, исполняется 16 лет, не может выйти из гражданства Республики Армения, поскольку в этом году он уже считается лицом, подлежащим воинскому учёту (субъектом правоотношений) в порядке, установленном законодательством. Активные действия, а именно постановка на воинский учёт, должны быть осуществлены после достижения им 16-летнего возраста (статьи 21 и 22 Закона «Об обороне»).

Հիմնաբառեր՝ քաղաքացիություն, քաղաքացիությունը դադարեցնել, 16 տարին լրացած անձ:

Key words: citizenship, termination of citizenship, person over 16 years of age.

Ключевые слова: гражданство; прекращение гражданства; лицо, достигшее 16-летия.

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PRIVATE LAW / ЧАСТНОЕ ПРАВО

ԱԶԻԶՅԱՆ ԶԱՐԻՆԵ
«ԱԿԲԱ ԲԱՆԿ» ԲԲԸ
իրավաբանական վարչության ղեկավար

AZIZYAN ZARINE
Head of the Legal Department
of OJSC «AKBA BANK»

АЗИЗЯН ЗАРИНЕ
Руководитель юридического департамента
ОАО «АКБА БАНК»

ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ ԳԱՐԻԿ
Ի.գ.թ., Հայ-Ռուսական համալսարանի Իրավունքի ինստիտուտի քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական դատավարության ամբիոնի դասախոս

GEVORGIAN GARIK
PhD in law, Lecturer at the Chair of Civil Law and Civil Procedure Law of the Institute of Law of the Russian-Armenian University

ГЕВОРГЯН ГАРИК
К.ю.н., преподаватель кафедры гражданского права и гражданского процессуального права Института права Российско-Армянского университета

ԳՐԱՎԻ ՃԿՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ*

THE PRINCIPLE OF FLEXIBILITY OF PLEDGE IN THE REPUBLIC OF ARMENIA*

ПРИНЦИП ЭЛАСТИЧНОСТИ ЗАЛОГА В РЕСПУБЛИКЕ АРМЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Այս ուսումնասիրության շարժառիթը հանդիսացել է Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատարանների կողմից ձևավորված դատական պրակտիկան, որի համաձայն դատարանները հանգում են այն եզրակացության, որ գրավով ծանրաբեռնված կոոպերատիվին պատկանող անշարժ գույքի նկատմամբ գրավը դադարում է, երբ կոոպերատիվի անդամները ամբողջությամբ վճարում են իրենց փայավճարները և ձեռք են բերում սեփականության իրավունք՝ գույքը ստանալով առանց այլ իրավունքներով ծանրաբեռնված վիճակում: Նման դիրքորոշումը խնդիրներ է առաջացնում, քանի որ ՀՀ քաղաքացիական օրենսգիրքը գրավի դադարման համար նման հիմք չի նախատեսում (ֆորմալ տեսանկյունից գրավի դադարումը դատարանների կողմից հիմնավորվել է դրա ոչնչացմամբ, քանի որ բազմաբնակարան շենքը բաժանվել է առանձին միավորների՝ բնակարանների): Ավելին, կասկածելի է դատարանների եզրահանգումը, թե գույքի փոխանցումից հետո գրավը պետք է տարածվի կոոպերատիվի անդամի վճարած փայավճարների վրա, քանի որ օրենսդրորեն նման մեխանիզմներ չկան: Ուստի, անհրաժեշտ է ուսումնասիրել գրավի իրավունքին հետևելու և գրավի ճկունության սկզբունքները՝ հասկանալու, թե որ սկզբունքն է կիրառելի նման դեպքերում: Հատկապես կարևորվում է նաև այն հարցը, թե որ դատարաններն են իրավասու քննել այս հարցերը, քանի որ անվիճելի է, որ գրավի առարկայի ձևափոխման դեպքում գրավի իրավունքի պահպանման կամ դադարման հարցերը մասնավոր իրավունքին են վերաբերում:

Annotation

The motive for writing this article was the case law of administrative courts concerning the resolution of cases in which courts conclude that the pledge over the property (an apartment building) of a cooperative is terminated after the members of the cooperative fully pay their contributions and gain ownership over the apartment. Such a position appears prima facie problematic, primarily because the Civil Code of the Republic of Armenia does not provide for such a basis for the termination of a pledge. Additionally, the higher courts' conclusions that after the transfer of the property to the cooperative member, the pledge should apply to the funds paid by the member to the cooperative are highly questionable. Again, the legal basis for such a conclusion is absent in the Civil Code. Therefore, it is necessary to clarify which principle the case law has followed and which principle should be applied in such cases given the current legal regulation: the principle of pledge flexibility (considering its applicability in this case) or the principle of the pledge's following the ownership right. A related key point is the appropriate jurisdiction for disputes on these matters, as the case law in question has developed within administrative proceedings, even though the private law nature of the issues related to the continuation or termination of the pledge upon transfer of ownership is clear.

Аннотация

Поводом написания данной статьи стала судебная практика административных судов относительно разрешения дел, в рамках которого суды приходят к выводу о прекращении залога, которым обременено имущество (многоквартирный дом) кооператива, после того, как члены кооператива выплачивают полностью свои взносы и им переходит право собственности на квартиру в многоквартирном доме. Подобная позиция *prima facie* проблематична лишь из-за того, что Гражданский кодекс РА не предусматривает такого основания прекращения залога (в качестве правового основания прекращения залога суды отметили, что залог прекращается в связи с уничтожением предмета залога, так как после разделения многоквартирного дома на отдельные единицы – квартиры, первоначальный объект уничтожается), кроме того весьма сомнительны представляются выводы вышестоящих судов о том, что после передачи вещи члену кооператива залог должен распространяться на те денежные средства, которые последний выплатил кооперативу. Опять же, правовые основания подобного вывода отсутствуют в Гражданском кодексе. Поэтому следует разобраться, какому принципу последовала судебная практика и какой принцип должен действовать в таких случаях с учетом действующего правового регулирования: принцип эластичности залога (рассмотрев вопрос его применимости в этом случае) или принцип следования залога за правом собственности. Фундаментальным является также вопрос подведомственности споров относительно изложенных вопросов, так как изученная нами практика судов сформировалась в рамках административного судопроизводства, в то время как частно-правовой характер вопросов сохранения или прекращения права залога при передаче права собственности является бесспорным.

Հիմնաբառեր՝ գրավ, բազմաբնակարան շենք, կոոպերատիվ, գրավի դադարում, գույքի բաժանում, սեփականության իրավունքի փոխանցում:

Key words: Pledge, apartment building, cooperative, termination of pledge, division of property, ownership transfer.

Ключевые слова: залог, многоквартирный дом, кооператив, прекращение залога, разделение вещи, передача права собственности.

ԴԱՏԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / JUDICIAL LAW / СУДЕБНОЕ ПРАВО

ԽՈՒՆԴԿԱՐՅԱՆ ՀԵՆՐԻԿ
ՀՀ վճռաբեկ դատարանի վարչական պալատի դատավորի օգնական, Երևանի պետական համալսարանի քաղաքացիական դատավարության ամբիոնի դասախոս

KHUNDKARYAN HENRIK
Assistant to Judge of the Administrative Chamber of the Court of Cassation of the Republic of Armenia, Lecturer at the Chair of Civil Procedure of the Yerevan State University

ХУНДКАРЯН ГЕНРИК
Помощник судьи Административной палаты Кассационного суда Республики Армения, преподаватель кафедры гражданского процесса Ереванского государственного университета

ԴԱՏԱՎՈՐԻՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱՐԿԵԼՈՒ ԵՎ ԴԱՏԱՎՈՐԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԱԴԱՐԵՑՄԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ՎԵՃԵՐԻ ԴԱՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԻՐԱՑՄԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ*

CHARACTERISTICS OF THE RIGHT TO JUDICIAL PROTECTION OF THE DISPUTES RELATED TO THE SUBMISSION OF A JUDGE TO DISCIPLINARY RESPONSIBILITY AND THE TERMINATION OF A JUDGE'S AUTHORITIES*

ОСОБЕННОСТИ РЕАЛИЗАЦИИ ПРАВА НА СУДЕБНУЮ ЗАЩИТУ ПО СПОРАМ, СВЯЗАННЫМ С ПРИВЛЕЧЕНИЕМ СУДЬИ К ДИСЦИПЛИНАРНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ И ПРЕКРАЩЕНИЕМ ЕГО ПОЛНОМОЧИЙ*

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Դատավորի պատասխանատվության ինստիտուտի կատարելագործման կարևորությունն առանձնանում է ոչ միայն դատավորի աշխատանքային իրավունքների իրավական պաշտպանվածության ապահովման անհրաժեշտությամբ, այլև՝ դատավորի անկախության ապահովման անհրաժեշտությամբ:

Վերոնշյալով պայմանավորված՝ մի շարք միջազգային կառույցներ անդրադարձել են տվյալ հարցին՝ առանձնացնելով դատավորի կարգապահական պատասխանատվության և լիազորությունների դադարեցման հետ կապված դատական խորհուրդների որոշումների դատական կարգով բողոքարկման հնարավորության նախատեսման կարևորությունը:

Սույն հետազոտությունը նվիրված է Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի դիրքորոշումների լույսի ներքո դատավորի «աշխատանքային իրավունքների», մասնավորապես՝ վերջինիս կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու և լիազորությունները դադարեցնելու համատեքստում դատական պաշտպանության հիմնախնդիրներին:

Թեմայի արդիականությունը հիմնավորվում է նրանով, որ Հայաստանի Հանրապետությունում դատավորին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու և լիազորությունները դադարեցնելու հետ կապված Բարձրագույն դատական խորհրդի որոշումները ենթակա չեն դատական կարգով բողոքարկման ի հակադրություն միջազգային մի շարք փաստաթղթերի (օրինակ՝ Ժողովրդավարություն՝ իրավունքի միջոցով եվրոպական հանձնաժողովի կարծիքների,

Արևելյան Եվրոպայում, Հարավային Կովկասում և Կենտրոնական Ասիայում դատական անկախության վերաբերյալ Կիևյան հանձնարարականների, Եվրոպայի խորհրդի նախարարների կոմիտեի հանձնարարականների):

Սույն հետազոտության շրջանակներում եկել ենք այն եզրահանգման, որ Բարձրագույն դատական խորհուրդն ապահովում է Եվրոպական կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածով նախատեսված երաշխիքները, ինչի արդյունքում անհրաժեշտ չէ նախատեսել դատավորին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու, դատավորի լիազորությունների դադարեցման վերաբերյալ Բարձրագույն դատական խորհրդի կողմից ընդունված որոշումների դատական կարգով բողոքարկման հնարավորություն:

ANNOTATION

The importance of improving the institution of the liability of the judges is distinguished not only by the need to ensure legal protection of a judge's "labor rights", but also by the need to ensure the independence of a judge.

In light of the above, a number of international organizations have addressed this issue, highlighting the importance of providing for the possibility of judicial appeal of decisions of judicial councils related to the disciplinary liability and termination of powers of a judge.

This study is devoted to the issues of judicial protection of a judge's labor rights, in particular, in the context of subjecting the latter to disciplinary liability and termination of powers, in the light of the positions of the European Court of Human Rights.

The relevance of the topic is justified by the fact that in the Republic of Armenia, decisions of the Supreme Judicial Council related to subjecting a judge to disciplinary liability and termination of powers are not subject to judicial appeal, in contrast to a number of international documents (for example, opinions of the European Commission on Democracy through Law, Kiev Recommendations on Judicial Independence in Eastern Europe, the South Caucasus and Central Asia, Recommendations of the Committee of Ministers of the Council of Europe).

Within the framework of this research, we conclude that the Supreme Judicial Council ensures the guarantees provided for in the Article 6 of the European Convention, as a result of which it is not necessary to provide for the possibility of judicial appeal of decisions adopted by the Supreme Judicial Council on subjecting a judge to disciplinary liability or terminating the powers of a judge.

АННОТАЦИЯ

Важность совершенствования института ответственности судей определяется не только необходимостью обеспечения правовой защиты «трудовых прав» судьи, но и необходимостью обеспечения независимости судьи.

В связи с вышеизложенным ряд международных организаций обратились к данной проблеме, подчеркнув важность предоставления возможности судебного обжалования решений судебных советов, связанных с привлечением к дисциплинарной ответственности и прекращением полномочий судьи.

Настоящее исследование посвящено вопросам судебной защиты трудовых прав судьи, в частности, в контексте привлечения его к дисциплинарной ответственности и прекращения его полномочий, в свете позиций Европейского суда по правам человека.

Актуальность темы обосновывается тем, что в Республике Армения решения Высшего судебного совета о привлечении к дисциплинарной ответственности и прекращении полномочий судьи не подлежат судебному обжалованию, в отличие от ряда международных документов (например, заключений Европейской комиссии за демократию через право, Киевских рекомендации о независимости судебной власти в странах Восточной Европы, Южного Кавказа и Центральной Азии, рекомендации Комитета министров Совета Европы).

В рамках данного исследования автор приходит к выводу, что Высший Судебный Совет обеспечивает гарантии, предусмотренные статьей 6 Европейской конвенции, вследствие чего не требуется предусматривать возможность судебного обжалования решений, принятых Высшим Судебным Советом о привлечении судьи к дисциплинарной ответственности или о прекращении полномочий судьи.

Հիմնաբառեր՝ դատավորի կարգապահական պատասխանատվություն, դատավորի լիազորությունների դադարեցում, դատական կարգով բողոքարկում, վերանայում, Բարձրագույն դատական խորհուրդ, դատարան, բացարձակ անձեռնմխելիություն:

Keywords: disciplinary liability of a judge, termination of a judge's powers, judicial appeal, review, Supreme Judicial Council, court, absolute immunity.

Ключевые слова: дисциплинарная ответственность судьи, прекращение полномочий судьи, судебное обжалование, пересмотр, Высший Судебный Совет, суд, абсолютный иммунитет.

ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ ԱՆԱՀԻՏ
ՀՀ ԳԱԱ փիլիսոփայության, սոցիոլոգիայի և իրավունքի ինստիտուտի հայցորդ

NALBANDYAN ANAHIT
PhD Student at the Institute of Philosophy, Sociology and Law of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia

НАЛБАНДЯН АНАИТ
Соискатель института философии, социологии и права Национальной академии наук Республики Армения

ԴԱՏԱԿԱՆ ՆՈՐՄԱՍՏԵՂԾՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ*

ON THE CONCEPT OF JUDICIAL RULE-MAKING*

О КОНЦЕПЦИИ СУДЕБНОГО НОРМОТВОРЧЕСТВА*

Ամփոփագիր

Հոդվածում հանգամանորեն վերլուծվել են դատական նորմաստեղծության և դատական հայեցողության հետ կապված հարցերը: Քննարկվել են նաև դատական նորմաստեղծության վերաբերյալ երկու հիմնական մոտեցումներ՝ ա) դատավորները ստեղծում են իրավունք, (դատական իրավունք), բ) դատավորներն իրավունք ստեղծող չեն, այլ «իրավունքի հռչակողներն են»: Նշվել է, որ անգլոամերիկյան իրավական համակարգում այս մոտեցումները, հայեցակարգերը գոյություն ունեն ոչ միայն տեսական հարթության վրա, այլև դատական պրակտիկայում: Նախադեպային իրավունքի հետազոտողները առանձնացնում են դատական նորմաստեղծ գործունեության հետևյալ հատկանիշները. դատական հայեցողության ինքնասահմանափակում, դատական իմաստություն և ճկունություն, դատական ստեղծագործություն, որոնց համակցությամբ դատարանը (դատավորը) ստեղծում է նոր իրավունք կամ մեկնում է ստատուտի (օրենքի) նոր բովանդակություն:

Արդի ժամանակաշրջանում դատական նորմաստեղծ գործունեության հայեցակարգը լայն տարածում է ստացել ընդհանուր (նախադեպային) իրավունքի երկրների իրավական համակարգերում և դատական պրակտիկայում: Գիտական հոդվածում քննարկվում է այն մոտեցումը, որով դատական հայեցողությունը պարունակում է որոշակի սուբյեկտիվիզմի դրսևորում, որը կարող է հանգեցնել նաև իրավաբանական սխալի: Նման իրավակիրառ ռիսկը բացառելու կամ նվազագույնի հասցնելու համար պահանջվում է իրավակիրառողի (դատավորի) պատասխանատու անաչառ, կամայականության բացառում, հիմնավորված և հավասարակշռված մոտեցում:

Հոդվածում վերլուծության է ենթարկվել նաև այն փաստը, որ դատական նորմաստեղծ գործունեությունը և դատական հայեցողությունը՝ որպես հարակից զույգ իրավական կատեգորիաներ, պետք է համահունչ լինեն գործող իրավական համակարգի տրամաբանության, իրավակիրառ պրակտիկայի և դատական քաղաքականության հետ:

Annotation

In this article, the author has thoroughly discussed the issues related to judicial rule-making and judicial discretion. The article also discusses two main approaches to judicial rule-making a) judges create law, (judicial law), b) judges are not law creators, but "proclaimers of law". In the Anglo-American legal system, these approaches and concepts exist not only on a theoretical level, but also in judicial practice. Case law researchers distinguish the following features of judicial norm-making activity: self-limitation of judicial discretion, judicial wisdom and flexibility, judicial creativity, with the combination of which the court (judge) creates a new right or interprets a new content of the statute (law). In modern times, the concept of judicial norm-making activity has become widespread in the legal systems and judicial practice of common (case law) countries.

The scientific article discusses the approach by which judicial discretion contains a certain manifestation of subjectivism, which can also lead to legal error. In order to exclude or minimize such a risk of law enforcement, a responsible impartiality, exclusion of arbitrariness, a reasoned and balanced approach of the law enforcement officer (judge) is required.

The article analyzes the fact that judicial norm-making activity and judicial discretion, as a pair of related legal categories, must be consistent with the logic of the current legal system, law enforcement practice and judicial policy.

Аннотация

В статье подробно рассмотрены вопросы, связанные с судебным нормотворчеством и судебным усмотрением. Рассмотрены также два основных подхода к судебному нормотворчеству: а) судьи создают право (судебное право), б) судьи не правотворцы, а «провозглашатели права». В англо-американской правовой системе данные подходы и концепции существуют не только на теоретическом уровне, но и в судебной практике. Исследователи судебной практики выделяют следующие особенности судебной нормотворческой деятельности: самоограничение судебного усмотрения, судебная мудрость и гибкость, судебное творчество, при сочетании которых суд (судья) создает новый закон или объясняет новое содержание закона.

В настоящее время понятие судебной нормотворческой деятельности получило широкое распространение в правовых системах и судебной практике стран общего (прецедентного) права. В научной статье рассматривается подход, при котором судебное усмотрение содержит в себе определенное проявление субъективизма, что также может привести к юридической ошибке. Для того чтобы исключить или минимизировать такой риск правоприменения, требуется ответственная беспристрастность, исключение произвола, обоснованный и взвешенный подход правоприменителя (судьи).

В статье анализируется также факт, что судебная нормотворческая деятельность и судебное усмотрение, как пара взаимосвязанных правовых категорий, должны соответствовать логике существующей правовой системы, правоприменительной практики и судебной политики.

Հիմնաբառեր՝ դատավոր, դատական պրակտիկա, իրավունքի հռչակողներ, նորմաստեղծ գործունեություն, դատական նախադեպ, դատական հայեցողություն:

Key words: judge, judicial practice, proclaimers of law, rule-making activity, judicial precedent, judicial discretion.

Ключевые слова: судья, судебная практика, провозглашатели права, нормотворческая деятельность, судебный прецедент, судебное усмотрение.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼԻՍՏԻԿԱ / CRIMINAL PROCEDURE AND CRIMINALISTICS / УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС И КРИМИНАЛИСТИКА

ԱԴՈՆՑ ԳՈՀԱՐ
ՀՀ հակակոռուպցիոն կոմիտեի ներքին անվտանգության և վերահսկողության վարչության ՀԿԳ ավագ քննիչ, Հայաստանի Եվրոպական համալսարանի իրավագիտության ֆակուլտետի դասախոս, Ռուս-Հայկական համալսարանի քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության ամբիոնի հայցորդ

ADONTS GOHAR
Senior Investigator for EIC of the Internal Security and Oversight Department of the Anti-Corruption Committee of the Republic of Armenia, Lecturer at the Faculty of Law of the European University of Armenia, PhD Applicant of the Department of Criminal Law and Criminal Procedure of the Russian-Armenian University

АДОНЦ ГОАР
Старший следователь по ОВД управления внутренней безопасности и контроля Антикоррупционного комитета РА, преподаватель юридического факультета Европейского университета Армении, соискатель кафедры уголовного права и уголовного процесса Российско-Армянского университета

ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԱՆՄԵՂՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆԽԱՎԱՐԿԱԾԻ ՍԿԶԲՈՒՆՔԻ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐ*

SOME ISSUES OF UNDERSTANDING THE PRINCIPLE OF PRESUMPTION OF INNOCENCE IN CRIMINAL PROCEEDINGS OF THE REPUBLIC OF ARMENIA*

НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПОНИМАНИЯ ПРИНЦИПА ПРЕЗУМПЦИИ НЕВИНОВНОСТИ В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է անմեղության կանխավարկածի սկզբունքի հասկացության որոշակի խնդիրներին: Այդ առումով ուսումնասիրվել են անմեղության կանխավարկածին առնչվող միջազգային կարգավորումները, ներպետական իրավունքում դրա հասկացությունը, ինչպես նաև հարաբերակցությունը ոչ արդարացնող հիմքերի հետ:

Ներկայացվել են նաև անմեղության կանխավարկածի սկզբունքի և քրեական հետապնդում դադարեցնելու ինստիտուտների վերաբերյալ Մարդու իրավունքների Եվրոպական դատարանի, ՀՀ սահմանադրական դատարանի և ՀՀ վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները և դրանց համատեքստում քննարկվել է ոչ արդարացնող հիմքով քրեական հետապնդում դադարեցնելու դեպքում անմեղության կանխավարկածի հաղթահարման հնարավորությունները: Բացի դրանից, ներկայացվել են տարբեր գիտնականների դիրքորոշումներ վերոգրյալ հարցի կապակցությամբ, ինչպես նաև նոր քրեադատավարական կարգավորումների համատեքստում դրանց վերաբերյալ հեղինակի կողից կատարված եզրահանգումները: Միաժամանակ, դիրքորոշումներ են ներկայացվել ոչ արդարացնող հիքմով քրեական հետապնդում դադարեցնելու և անմեղության կանխավարկածի ինստիտուտների հարաբերակցության, առաջացող խնդիրների վերաբերյալ:

Միևնույն ժամանակ, առաջարկվել են առաջացող խնդրիների հնարավոր լուծումներ: Մասնավորապես՝ առաջարկվել է փոփոխություններ կատարել ՀՀ Սահմանադրության և ՀՀ քրեադատավարական օրենսդրության մեջ՝ անմեղության կանխավարկածի սկզբունքի ձևակերպումները համապատասխանեցնելով միջազգային փաստաթղթերում տրվածներին, և ներպետական օրենսդրությամբ սահմանել անմեղության կանխավարկածի հաղթահարման հնարավորություն նաև ոչ արդարացնող հիմքով քրեական հետապնդում չիրականացնելու դեպքերում:

Annotation

This article dedicated to some issues related to the concept of the presumption of innocence. It states international normative acts pertaining to the presumption of innocence, its concept in national legislation, and its relationship to the institute of terminating criminal prosecution on the grounds of non-justifying circumstances.

The article presents the legal positions of the European Court of Human Rights, the Constitutional Court of the Republic of Armenia, and the Cassation Court of the Republic of Armenia regarding the principle of the presumption of innocence and the mechanisms for terminating criminal prosecution. In this context, it discusses the possibilities of overcoming the presumption of innocence when terminating criminal prosecution on the grounds of non-justifying circumstances. The article also presents the positions of various scholars on this issue, as well as the author's conclusions regarding them in the context of new criminal procedural norms. The article presents the author's positions regarding the relationship between the mechanisms for terminating criminal prosecution on the grounds of non-justifying circumstances and the presumption of innocence, as well as the problems arising in this regard.

The article also proposes possible solutions to the emerging problems, in particular, making appropriate amendments to the Constitution of the Republic of Armenia and the Criminal Procedure Code of the Republic of Armenia, bringing the formulation of the principle of the presumption of innocence into line with the formulation given in international documents, and in domestic legislation to formulate the possibility of overcoming the presumption of innocence also in cases of termination of criminal prosecution due to non-justifying circumstances.

Аннотация

Статья посвящена некоторым проблемам понимания принципа презумпции невиновности. В этой связи рассмотрены международные нормативные акты, касающиеся презумпции невиновности, а также её концепция в национальном законодательстве и соотношение с основаниями прекращения уголовного преследования по не реабилитационным обстоятельствам.

Представлены также правовые позиции Европейского суда по правам человека, Конституционного суда Республики Армения и Кассационного суда Республики Армения относительно принципа презумпции невиновности и институтов прекращения уголовного преследования, и в их контексте рассматриваются возможности преодоления презумпции невиновности при прекращении уголовного преследования по не реабилитационным обстоятельствам. В статье также представлены позиции различных учёных по данному вопросу, а также выводы о них, сделанные автором в контексте новых уголовно-процессуальных норм. В статье представлены позиции автора относительно соотношения институтов прекращения уголовного преследования по не реабилитационным обстоятельствам и презумпции невиновности, а также возникающие в связи с этим проблемы.

В статье также предложены возможные пути решения возникающих проблем, в частности, предложено внести соответствующие изменения в Конституцию РА и Уголовно-процессуальный кодекс РА, приведя формулировку принципа презумпции невиновности в соответствие с формулировкой, данной в международных документах, а в отечественном законодательстве сформулировать возможность преодоления презумпции невиновности также и в случаях прекращения уголовного преследования по не реабилитационным обстоятельствам.

Հիմնաբառեր՝ անմեղության կանխավարկածի սկզբունք, ոչ արդարացնող հիմք, արդարացնող հիմք, քրեական հետապնդման դադարեցում:

Key words: the principle of presumption of innocence, non-justifying circumstances, justifying circumstances, termination of criminal prosecution.

Ключевые слова: принцип презумпции невиновности, нереабилитирующие основания, реабилитирующие основания, прекращение уголовного преследования.

ԵՆԳԻԲԱՐՅԱՆ ՎԱՀԵ
ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի պրոֆեսոր, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան, ՀՀ ԱԱԾ տնօրենի աշխատակազմի ղեկավար

YENGIBARYAN VAHE
Doctor Legal Sciences, Professor at the Chair of Criminal Procedure and Criminalistics of the Faculty of Law of the Yerevan State University, Honored Lawyer of the RA, Head of the Staff of the Director of the National Security Service of the RA

ЕНГИБАРЯН ВАГЕ
Профессор кафедры уголовного процесса и криминалистики юридического факультета Ереванского государственного университета, доктор юридических наук, профессор, заслуженный юрист РА, руководитель аппарата директора Национальной службы безопасности РА

ՀԱՐՈՅԱՆ ՀԱՅԿՈՒՇ
ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի հայցորդ, ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի դատավորի օգնական

HAROYAN HAYKUSH
PhD Candidate at the Chair of Criminal Procedure and Criminalistics of the Faculty of Law of the Yerevan State University, Judicial Assistant of the Anti-Corruption Court of the Republic of Armenia

АРОЯН АЙКУШ
Аспирант кафедры уголовного процесса и криминалистики юридического факультета Ереванского государственного университета, помощник судьи Антикоррупционного суда РА

ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՄԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԻ՝ ՈՐՊԵՍ ԴԱՏԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՈՒԿ ԿԱՐԳԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ*

PROBLEMS OF APPLYING PLEA BARGAINING AS A SPECIAL PROCEDURE OF TRIAL IN THE CRIMINAL PROCEEDINGS OF THE REPUBLIC OF ARMENIA*

ПРОБЛЕМЫ ПРИМЕНЕНИЯ ПРОЦЕДУРЫ СОГЛАШЕНИЯ КАК ОСОБОГО ПОРЯДКА СУДЕБНОГО РАЗБИРАТЕЛЬСТВА В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Հոդվածի նպատակն է վերլուծել ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված համաձայնեցման վարույթի՝ որպես դատաքննության հատուկ կարգի կիրառման առանձնահատկությունները կարգավորող իրավական նորմերի հետ կապված մի շարք արդի հիմնահարցեր: Աշխատանքի կիրառական նշանակությունը կայանում է նրանում, որ դրանում վեր են հանվում, հետազոտվում և վերլուծվում են ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 461–րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված համաձայնեցման վարույթի՝ որպես դատաքննության հատուկ կարգի կիրառման պայմաններում համաձայնության մասին արձանագրությունը վերադարձնելու կամ այն չընդունելու դեպքում դատարանի իրավասությունները, ինչպես նաև 463-րդ հոդվածով

սահմանված՝ դատավճիռ կայացնելիս դրան ներկայացվող բովանդակային պահանջների հիմնախնդիրները, մասնավորապես՝ այդպիսի դատավճռի պատճառաբանվածությունը և հիմնավորվածությունը:

Այս առումով հոդվածն արդիական է, քանզի դրանում քննարկված հիմնախնդիրները, դրանց արդյունքում արված եզրակացությունները և առաջարկությունները կարող են տեսական աղբյուր հանդիսանալ «Համաձայնեցման վարույթ» ինստիտուտի վերաբերյալ, ինչպես նաև գործնական նշանակություն ունենալ նշված ինստիտուտի կատարելագործման համար՝ օրենսդրական նախաձեռնության տեսանկյունից:

Հոդվածում քննարկվում են այնպիսի արդի հիմնահարցեր, ինչպիսիք են համաձայնեցման վարույթով համաձայնության մասին արձանագրությունը վերադարձվելու, ինչպես նաև այն չընդունելու դեպքում առկա պրակտիկ խնդիրները, համաձայնեցման վարույթով կայացվող դատավճռի պատճառաբանվածությունը և հիմնավորվածությունը:

Annotation

The purpose of the article is to analyze a number of issues related to the legal norms governing the special procedure of trial in the form of a plea bargaining process as prescribed by the Criminal Procedure Code of the Republic of Armenia. The practical significance of the study lies in the fact that it reveals and examines the court's powers in cases where the plea agreement protocol, provided under Part 3 of Article 461 of the Criminal Procedure Code, is either returned or not accepted by the court, as well as the substantive requirements set forth in Article 463 that must be met when rendering a judgment, in particular the reasoning and justification of such a judgment.

In this regard, the article is relevant since the conclusions and recommendations presented may serve as a theoretical source concerning the institution of.

Besides, the issues discussed, the conclusions drawn, and the recommendations may serve as a theoretical foundation for the "Plea bargaining" institution, as well as have practical significance for improving this institution from a legislative initiative perspective.

The article addresses current problems such as the return of the agreement in the negotiated settlement procedure, issues arising when it is not accepted, as well as the reasoning and justification of the judgment rendered in the negotiated settlement procedure.

Аннотация

Цель статьи заключается в анализе ряда вопросов, связанных с правовыми нормами, регулирующими особенности применения особого порядка судебного разбирательства в форме процедуры соглашения, предусмотренной Уголовно-процессуальным кодексом Республики Армения. Практическая значимость работы состоит в том, что в ней выявляются и исследуются полномочия суда в случаях, когда протокол соглашения, предусмотренный частью 3 статьи 461 УПК РА, возвращается или не принимается судом при применении процедуры соглашения в качестве особого порядка судебного разбирательства, а также проблемы, связанные с содержательными требованиями к приговору, закреплёнными в статье 463, в частности – с его мотивированностью и обоснованностью.

В этом контексте статья актуальна, поскольку поднятые в ней вопросы, сделанные выводы и рекомендации могут стать теоретической основой для дальнейшего развития института «Согласованного производства», а также иметь практическое значение для совершенствования этого института с точки зрения законодательной инициативы.

В статье обсуждаются такие актуальные проблемы, как возврат соглашения по результатам согласованного производства и проблемы, возникающие при его несогласии, обоснованность и аргументация приговора, вынесенного в рамках согласованного производства.

Հիմնաբառեր՝ դատաքննության հատուկ կարգ, համաձայնեցման վարույթ, լրացուցիչ դատաքննություններ, համաձայնության մասին արձանագրություն, պատժի համաձայնեցում, բռնագրավման ենթակա գույքի կամ դրա չափի համաձայնեցում:

Key words: special procedure of trial, plea bargaining, additional hearings, agreement protocol, agreement on punishment, agreement on confiscation of property or its amount.

Ключевые слова: особый порядок судебного разбирательства, процедура соглашения, дополнительные судебные слушания, протокол соглашения, согласование наказания, согласование конфискации имущества или его размера.

ՂԱՄԲԱՐՅԱՆ ԱՐԹՈՒՐ
Հայ-ռուսական համալսարանի իրավունքի տեսության և սահմանադրական իրավունքի ամբիոնի վարիչ, ՀՀ պետական կառավարման ակադեմիայի պրոֆեսոր, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՀ վաստակավոր իրավաբան

GHAMBARYAN ARTUR
Chairman of the Department of Theory of Law and Constitutional Law of the Russian-Armenian University, Doctor of Legal Sciences, Professor, Professor of the State Administration Academy, Honored Lawyer of the RA

ГАМБАРЯН АРТУР
Доктор юридических наук, профессор, заведующий кафедрой теории права и конституционного права Российско-Армянского университета, профессор Академии государственного управления Республики Армения, заслуженный юрист РА

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԶՐԿԵԼՈՒ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ*

ISSUES OF CONSTITUTIONALITY IN DEPRIVATION OF PROPERTY IN THE CRIMINAL PROCEDURE OF THE REPUBLIC OF ARMENIA*

ВОПРОСЫ КОНСТИТУЦИОННОСТИ ЛИШЕНИЯ СОБСТВЕННОСТИ В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Սույն հոդվածում քննարկվում է քրեական դատավարությունում առանց դատարանի որոշման, քննիչի կամ դատախազի ակտերի հիման վրա անձի սեփականությունը համարվող գույքը պետության եկամուտը դարձնելու կամ այլ կերպ հարկադրաբար օտարելու կարգավորումների սահմանադրականությունը: Հեղինակը կարծում է, որ նման իրավիճակներ ծագում են երկու դեպքում՝ 1) քննիչի որոշմամբ վարույթը կարճելիս մեղադրյալին պատկանող՝ դիտավորությամբ կատարված հանցանքի գործիքների, որոնք ճանաչվել են որպես իրեղեն ապացույց, բռնագրավելու կամ իրավասու հաստատությանը հանձնելու կամ ոչնչացնելու դեպքում, 2) որպես խափանման միջոց կիրառված գրավի պայմանները խախտելու դեպքում գրավի առարկան (այսուհետ՝ գրավը) հսկող դատախազի որոշմամբ պետության եկամուտ դարձնելու դեպքում: Գրավը դատախազի որոշմամբ պետականացնելու վերաբերյալ կարգավորում նախատեսելիս օրենսդիրը թույլ է տվել սահմանադրաիրավական դելիկտ:

Այս իրավիճակների սահմանադրականությունը որոշելու համար հեղինակը վերլուծում է ՀՀ սահմանադրության 60-րդ հոդվածով երաշխավորված սեփականության իրավունքը սահմանափակելու, մասնավորապես՝ սեփականությունից զրկելու վերաբերյալ սահմանադրաիրավական կարգավորումները և դրանց վերաբերյալ ՀՀ սահմանադրական դատարանի դիրքորոշումները: Դատախազի որոշմամբ գրավը պետության եկամուտ դարձնելու կարգավորման սահմանադրականությունը որոշելու համար հոդվածում մանրամասն քննարկվում են քաղաքացիական և վարչական իրավունքներում արտադատական կարգով գույքի բռնագանձման հարցերը և զուգահեռներ են տարվում ՀՀ քրեադատավարական կարգավորումների հետ:

Annotation

This article examines the constitutionality of regulations permitting the compulsory alienation of property recognized as belonging to an individual into state revenue in criminal proceedings without a court decision – based on acts by an investigator or prosecutor. The author believes that such situations arise in two contexts.

1) Upon termination of proceedings by an investigator's decision – involving confiscation, transfer to a competent authority, or destruction of instruments of intentionally committed crime owned by the accused and recognized as material evidence;

2) The legislator has allowed a constitutional-legal delict when providing a regulation for converting bail into state revenue by the decision of the prosecutor.

To determine the constitutionality of these scenarios, the author analyzes constitutional-legal regulations on restricting the right to property guaranteed under Article 60 of the RA Constitution, particularly deprivation of property, and the positions of the RA Constitutional Court thereon. To assess the constitutionality of converting pledge into state revenue by prosecutor's decision, the article discusses in detail issues of extrajudicial forcible collection of property in civil and administrative law, drawing parallels with RA criminal procedural regulations.

Аннотация

В настоящей статье рассматривается конституционность регулирования принудительного обращения в доход государства имущества, признаваемого собственностью лица, в уголовном процессе без судебного решения – на основании актов следователя или прокурора. Автор считает, что такие ситуации возникают в двух контекстах:

1) При прекращении производства постановлением следователя – при конфискации или передаче компетентному учреждению либо уничтожении орудий умышленно совершенного преступления, принадлежащих обвиняемому и признанных вещественными доказательствами;

2) Законодатель допустил конституционно-правовой деликт при разработке регулирования по вопросу об изъятии залога в государственную собственность по решению прокурора.

Для определения конституционности указанных ситуаций автор анализирует конституционно-правовое регулирование ограничения права собственности, гарантированного статьей 60 Конституции РА, в частности – лишения собственности, а также позиции Конституционного суда РА по данным вопросам. Для оценки конституционности регулирования обращения залога в доход государства по решению прокурора в статье детально обсуждаются вопросы внесудебного принудительного обращения имущества в гражданском и административном праве, проводятся параллели с уголовно-процессуальными нормами РА.

Հիմնաբառեր՝ սեփականություն, գրավ, խափանման միջոց, բռնագանձում, իրավունքից հրաժարվել, իրեղեն ապացույցը տնօրինել:

Key words: property, bail, preventive measure, forcible collection, waiver of right, disposition of material evidence.

Ключевые слова: собственность, залог, мера пресечения, принудительное взыскание, отказ от права, распоряжение вещественными доказательствами.

ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ ԱՐՍԵՆ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

MARTIROSYAN ARSEN
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor

МАРТИРОСЯН АРСЕН
Кандидат юридических наук, доцент

ՀՀ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔՈՎ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ԳԱՂՏՆԻ ՔՆՆՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆԸ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ ՈՐՈՇ ԽՆԴՐԱՀԱՐՈՒՑՑ ՀԱՐՑԵՐ*

SOME PROBLEMATIC ISSUES RELATED TO THE LEGAL REGULATION OF SECRET INVESTIGATIVE ACTIONS PROVIDED BY THE CRIMINAL PROCEDURE CODE OF THE REPUBLIC OF ARMENIA*

НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМНЫЕ ВОПРОСЫ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ СЕКРЕТНЫХ СЛЕДСТВЕННЫХ ДЕЙСТВИЙ, ПРЕДУСМОТРЕННЫХ УГОЛОВНО-ПРОЦЕССУАЛЬНЫМ КОДЕКСОМ РА*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված գաղտնի քննչական գործողությունների իրավական կարգավորմանը վերաբերող առանձին խնդրահարույց հարցերի վերլուծությանը:

Հոդվածում հեղինակի կողմից քննարկման առարկա է դարձվում առանց տեխնիկական միջոցների՝ անմիջականորեն, վիզուալ իրականացված ներքին դիտում գաղտնի քննչական գործողության արդյունքների՝ որպես ապացույցի օգտագործման թույլատրելիության հնարավորության հարցը, որի կապակցությամբ հեղինակը առաջարկում է կամ օրենսդրորեն բացառել նշված եղանակով ներքին դիտում գաղտնի քննչական գործողության կատարման դատավարական հնարավորությունը կամ նախատեսել քրեական վարույթի ընթացքում՝ դրանց որպես ապացույցի օգտագործման անհնարինության հանգամանքը՝ հաշվի առնելով, որ այդ եղանակով տեղեկությունները հնարավոր չէ գնահատման ենթարկել:

Առաձին քննարկման առարկա է դարձվում նաև կաշառք ստանալու կամ կաշառք տալու նմանակում գաղտնի քննչական գործողության ժամկետի երկարացման հնարավորության հարցը այն պայմաններում, երբ դատարանի նախորդ որոշմամբ սահմանված տարբեր օբյեկտիվ պատճառներով հետաքննության մարմնի կողմից հնարավոր չի լինում կատարել կաշառքի առարկայի հանձնում: Առկա օրենսդրական կարգավորումների և վերլուծության արդյունքում՝ հեղինակը նախ փաստում է, որ նման իրավիճակներում չէ քննարկվող գաղտնի քննչական գործողության ժամկետի երկարացում, ապա՝ առաջարկում է օրենսդրական փոփոխությունների եղանակով հաղթահարել նշված բացը և մյուս գաղտնի քննչական գործողությունների օրինակով այդպիսի դատավարական հնարավորություն նախատեսել:

Հոդվածի շրջանակներում քննարկվում է նաև գաղտնի քննչական գործողությունների կատարման անհնարինության դեպքում հետաքննության մարմնի կողմից արձանագրություն չկազմելու իրավաչափության, ինչպես նաև հեռախոսային հաղորդակցության վերահսկման արձանագրության մեջ ձայնագրության բառացի վերարտադրության հնարավորության բացակայության պայմաններում (օրինակ, երբ անձինք հաղորդակցվում են բարբառով կամ օտար լեզվով) պրակտիկայում ի հայտ եկող խնդիրների հաղթահարմանը վերաբերող հարցեր:

Արդյունքում հեղինակի կողմից ներկայացվում են կոնկրետ առաջարկներ՝ միտված ոչ միայն գաղտնի քննչական գործողությունները սահմանող քրեադատավարական նորմերի կատարելագործմանը, այլ նաև՝ գործնականում դրանց կիրառման ընթացքում առաջացող խնդիրների հաղթահարմանը:

Annotation

This article is dedicated to analyzing several problematic aspects regarding the legal regulation of secret investigative actions provided by the new Criminal Procedure Code of Armenia.

The author addresses the admissibility of using results from secret investigative actions conducted through direct visual internal observation without technical means. Consequently, it is proposed either to exclude legislatively the possibility of conducting internal visual observation as a secret investigative action or to establish procedural limitations on using the results of such observations as evidence, given that information obtained through this method cannot be objectively assessed.

Separately, the issue of extending deadlines for secret investigative actions involving imitation of giving or receiving bribes is discussed. This specifically refers to situations when investigative bodies, due to objective reasons, fail to deliver the bribery object within a time frame initially established by a court decision. After analyzing current legislation and practical applications, the author concludes that there is currently no possibility of extending such deadlines and recommends legislative amendments to allow such procedural flexibility, similar to other secret investigative actions.

Moreover, the author examines the legality of not preparing protocols by investigative bodies when secret investigative actions cannot be carried out. The article also covers practical issues related to difficulties in precisely transcribing telephone communications in monitoring protocols (e.g., when communication occurs in dialects or foreign languages).

In conclusion, the author provides specific proposals aimed not only at improving criminal procedural norms regulating secret investigative actions but also at addressing practical problems arising during their application.

Аннотация

В статье анализируются отдельные проблемы правового регулирования секретных следственных действий, предусмотренных новым Уголовно-процессуальным кодексом Республики Армения.

Автор рассматривает вопрос допустимости использования в качестве доказательств результатов визуального внутреннего наблюдения, проведённого без технических средств. В связи с этим предлагается либо законодательно исключить возможность проведения внутреннего визуального наблюдения в рамках секретного следственного действия, либо предусмотреть невозможность использования результатов такого наблюдения в качестве доказательств, так как полученные таким образом данные невозможно объективно оценить.

Отдельно рассмотрен вопрос о возможности продления сроков секретного следственного действия в виде имитации дачи или получения взятки, когда следственный орган по объективным причинам не может осуществить передачу предмета взятки в ранее установленный судом срок. Проанализировав законодательство и практику, автор констатирует отсутствие такой возможности и предлагает внести соответствующие изменения в законодательство, предусмотрев такую возможность по аналогии с другими секретными следственными действиями.

Кроме того, обсуждаются вопросы законности неоформления протокола следственным органом в случае невозможности выполнения секретного следственного действия, а также проблемы практики при невозможности дословного воспроизведения телефонных переговоров в протоколе контроля телефонных переговоров (например, когда общение ведётся на диалекте или иностранном языке).

В заключении автором предлагаются конкретные рекомендации, направленные не только на совершенствование уголовно-процессуальных норм, регулирующих секретные следственные действия, но и на устранение проблем, возникающих в процессе их практического применения.

Հիմնաբառեր՝ քննիչ, հետաքննության մարմին, գաղտնի քննչական գործողություններ, ներքին դիտում, արտաքին դիտում, կաշառք տալու նմանակում, կաշառք ստանալու նմանակում, ապացույց, արձանագրություն:

Key words: investigator, investigative body, secret investigative actions, internal observation, external observation, imitation of giving a bribe, imitation of receiving a bribe, evidence, protocol.

Ключевые слова: следователь, орган дознания, секретные следственные действия, внутреннее наблюдение, наружное наблюдение, имитация дачи взятки, имитация получения взятки, доказательство, протокол.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼՈԳԻԱ / CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY / УГОЛОВНОЕ ПРАВО И КРИМИНОЛОГИЯ

ԳՅՈՒԼԱՄԻՐՅԱՆ ԷԴԳԱՐ
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի գիտահետազոտական և ծրագրամեթոդական աշխատանքների կազմակերպման բաժնի փորձագետ

GYULAMIRYAN EDGAR
Expert of the Unit of Organization of Scientific Research and Programmatic-methodological activities of the RA Academy of Justice

ГЮЛАМИРЯН ЭДГАР
Эксперт отдела по организации научно-исследовательских и программно-методических работ Академии юстиции РА

ՊԵՏԱԿԱՆ ԴԱՎԱՃԱՆՈՒԹՅՈՒՆ. ՔՐԵԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅՈՒՆ*

STATE TREASON: CRIMINAL-LEGAL ANALYSIS AND THE LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF ARMENIA*

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ИЗМЕНА: УГОЛОВНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ И ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ*

Ամփոփագիր

Հոդվածը նվիրված է պետական դավաճանության հանցակազմի քրեաիրավական վերլուծությանը՝ կենտրոնանալով Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության և միջազգային փորձի վրա: Ուսումնասիրվում է հանցակազմի պատմական էվոլյուցիան՝ XIII դարի հայկական «Դատաստանագրքից» մինչև ժամանակակից օրենսդրություն:

Նշվում է, որ Հայաստանի Հանրապետության քրեական գործող օրենսգիրքը պետական դավաճանությունը սահմանում է որպես պետության անվտանգության դեմ ուղղված գործողություններ, ներառյալ լրտեսությունը, օտարերկրյա պետության հետ համագործակցությունը, ապօրինի ռազմական գործողությունները և պետական գաղտնիքների բացահայտումը:

Համեմատական վերլուծություն է կատարվում Ռուսաստանի, Բելառուսի, Ադրբեջանի, ԱՄՆ-ի, Գերմանիայի և Ֆրանսիայի օրենսդրությունների հետ: Ընդգծվում է, որ ԱՄՆ-ի *United States v. Bollman* (1807) գործը պահանջում է պատերազմի ակնհայտ գործողություններ, մինչդեռ Ֆրանսիայի *Code Pénal* (1994) խստորեն պատժում է կիբերտարածքում ազգային անվտանգությանը վնասող գործողությունները, ներառյալ ապատեղեկատվության տարածումը:

Անդրադարձ է կատարվում ժամանակակից մարտահրավերներին, մասնավորապես՝ կիբերլրտեսությանը, հիբրիդային սպառնալիքներին և տեղեկատվական մանիպուլյացիաներին, առաջարկելով օրենսդրական բարեփոխումներ Հայաստանում: Դրանք ներառում են կիբերտարածքի կարգավորում և պատժի ավելի ճկուն համակարգ՝ հանցագործությունների կանխարգելման համար:

Ամփոփելով՝ հեղինակը եզրակացնում է, որ պետական դավաճանության կարգավորումը պետք է հավասարակշռի պետական շահերի պաշտպանությունը և անհատական ազատությունները՝ հաշվի առնելով տեխնոլոգիական առաջընթացը, աշխարհաքաղաքական սպառնալիքները և միջազգային իրավական չափանիշները:

Annotation

The article examines the criminal law framework of state treason, focusing on the legislation of the Republic of Armenia and international practices. It traces the historical evolution of the offense, from medieval Armenian law to contemporary legal systems. The study centers on the Criminal Code of Armenia (2022), which defines state treason as acts undermining national security, including espionage and collaboration with foreign states.

A comparative analysis is conducted with the legal frameworks of Russia, Belarus, Azerbaijan, the United States, Germany, and France, highlighting distinct approaches, such as the U.S. requirement of actual warfare established in *United States v. Bollman* and France's stringent penalties under the *Code Pénal*.

The study also addresses modern challenges, particularly cyberespionage and disinformation, proposing legislative reforms in Armenia to enhance national security. It concludes that effective regulation of state treason must balance the protection of state interests with individual liberties, adapting to contemporary technological and geopolitical threats.

Аннотация

Статья посвящена уголовно-правовому анализу состава преступления государственной измены с акцентом на законодательство Республики Армения и международный опыт. Исследуется историческая эволюция состава преступления, начиная с армянского права XIII века до современных законодательных норм.

Анализируются положения действующего Уголовного кодекса Республики Армения, определяющие государственную измену как действия, подрывающие национальную безопасность, включая шпионаж и сотрудничество с иностранным государством.

Проводится сравнительный анализ с законодательством России, Беларуси, Азербайджана, США, Германии и Франции, подчеркивая особенности регулирования, такие как требование войны в деле Боллмана в США и строгие санкции во Франции (*Code Pénal*).

Работа также рассматривает современные вызовы, в частности кибершпионаж и дезинформацию, предлагая реформы законодательства в Армении для укрепления национальной безопасности.

В заключении подчеркивается необходимость обеспечения баланса между защитой государственных интересов и индивидуальными свободами, с учетом современных технологических и геополитических угроз.

Հիմնաբառեր՝ պետական դավաճանություն, քրեաիրավական վերլուծություն, ՀՀ օրենսդրություն, ազգային անվտանգություն, լրտեսություն, կիբերտարածք, ապատեղեկատվություն, հիբրիդային սպառնալիքներ:

Key words: state treason, criminal-legal analysis, legislation of the Republic of Armenia, national security, espionage, cyberspace, disinformation, hybrid threats.

Ключевые слова: государственная измена, уголовно-правовой анализ, законодательство Республики Армения, национальная безопасность, шпионаж, киберпространство, дезинформация, гибридные угрозы.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ REPUBLIC OF ARMENIA РЕСПУБЛИКА АРМЕНИЯ

ISSN 2579-2806

ԲԱՆԲԵՐ

Արդարադատության ակադեմիայի

BULLETIN

of Academy of Justice

ВЕСТНИК

Академии юстиции

ԳԻՏԱԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ SCIENTIFIC - PRACTICAL JOURNAL НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

2026 1(17)

ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ / THEORY OF STATE AND LAW / ТЕОРИЯ ГОСУДАРСТВА И ПРАВА

ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ ՎՈԼՈԴՅԱ
Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի փիլիսոփայության, սոցիոլոգիայի և իրավունքի ինստիտուտի հայցորդ

HOVSEPYAN VOLODYA
Applicant at the Institute of Philosophy, Sociology, and Law of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia

ОВСЕПЯН ВОЛОДЯ
Соискатель Института философии, социологии и права Национальной академии наук Республики Армения

ՄԽԻԹԱՐ ԳՈՇԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԳՐՔԻ ՍՏԵՂԾՄԱՆ ԵՎ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ԽՆԴՐԱՀԱՐՈՒՑ ՀԱՐՑԵՐԻ ՇՈՒՐՋ*

AROUND THE CONTROVERSIAL ISSUES OF THE CREATION AND PRACTICAL APPLICATION OF THE LAWCODE OF MKHITAR GOSH*

К ПРОБЛЕМНЫМ ВОПРОСАМ СОЗДАНИЯ И ПРАКТИЧЕСКОГО ПРИМЕНЕНИЯ СУДЕБНИКА МХИТАРА ГОША*

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Սույն աշխատանքում հետազոտվել են հռչակավոր օրենսգետ Մխիթար Գոշի «Գիրք Դատաստանի» աշխատության գործադրման հետ կապված մի քանի խնդրահարույց հարցեր, մի աշխատություն, որը Միավորված Ազգերի Կրթության, Գիտության և Մշակույթի Կազմակերպության (ՅՈՒՆԵՍԿՕ) գործադիր խորհրդի 221-րդ նստաշրջանի 2025 թվականի ապրիլի 10-ի որոշմամբ ներառվել է «Աշխարհի հիշողություն» (Memory of the World Register) միջազգային ռեգիստրում:

Աշխատանքում նոր հիմնավորումներով վերլուծվել են Գոշի Դատաստանագրքի ստեղծման քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական և մշակութային պայմանները, ինչպես նաև միջնադարյան Հայաստանում, հայկական գաղութներում, մասնավորապես՝ Հայոց արևելից կողմերում Գոշի աշխատության գործնական կիրառման հիմնախնդիրները: Այդ առումով Գոշի թողած իրավաբանական ժառանգությունը մեծ ազդեցություն է թողել աշխարհասփյուռ հայ ժողովրդի ճակատագրի վրա, մանավանդ քաղաքացիական իրավահարաբերություններին վերաբերվող իրավանորմերի հարցում:

Գոշի Դատաստանագիրքը մշտապես ուղեկցել է հայ ժողովրդին՝ նրա բոլոր դեգերումների ընթացքում և, որպես միակ ազգային օրենսգիրք, գործադրվել է ոչ միայն Հայոց աշխարհում, այլև հայկական գաղութներում: Այն մտել է նաև մի քանի երկրների օրինագրքերի մեջ:

Հայ իրականության մեջ Գոշն առաջինն էր, ով աշխարհիկ իրավաբանական օրենսդրության հիմքը դրեց, որի ստեղծումը ժամանակի պահանջ էր և արժանապատվության հարց՝ լռեցնելու նրանց, ովքեր մեղադրում էին հայերին օրենքներ չունենալու մեջ: Հետևաբար, հպարտությամբ կարող ենք նշել, որ Գոշի Դատաստանագիրքը նույնպիսի նշանակություն ունի, ինպիսիք են «Մովսիսական օրենքները», «Մանուի օրենքները», «Խեթական օրենքները», «Համմուրաբիի օրենքները», «Ռուսական պրավդան» և այլն:

ANNOTATION

The article examines a number of problematic issues related to the implementation of the work of the famous legal scholar Mkhitar Gosh, included in the Memory of the World Register by the decision of the 221st session of the UNESCO Executive Board on April 10, 2025.

The paper analyzes the political, socio-economic and cultural conditions for the creation of Gosh's "Code of Laws" with new justifications, as well as the fundamental problems of the practical application of Gosh's work in medieval Armenia, in Armenian colonies, in particular, in the Armenian Eastern regions of Armenia. In this sense, the legal legacy left by Gosh had a profound impact on the fate of the Armenian people scattered throughout the world, particularly in matters of legal norms concerning civil relations.

Gosh's Code of Laws always accompanied the Armenian people throughout their travels and, as the only national code, was implemented not only throughout the Armenian world but also in Armenian colonies. It was also incorporated into the legal codes of several countries.

In Armenian reality, Gosh was the first to lay the foundations of secular legal legislation, the creation of which was a requirement of the time and a matter of dignity in order to silence those who accused Armenians of the absence of laws. Therefore, we can proudly note that the Code of Laws of Gosh has the same significance as the “Laws of Moses”, “Laws of Manu”, “Hittite Laws”, “Laws of Hammurabi”, “Russian Truth”, etc.

АННОТАЦИЯ

В данной работе рассматривается ряд проблематичных вопросов, связанных с реализацией труда известного правоведа Мхитара Гоша, включённого в реестр «Память мира» (англ. Memory of the World Register) решением 221-й сессии Исполнительного совета ЮНЕСКО от 10 апреля 2025 года.

В работе с новыми обоснованиями анализируются политические, социально-экономические и культурные условия создания «Судебника» Гоша, а также основополагающие проблемы практического применения труда Гоша в средневековой Армении, в армянских колониях, в частности, в Армянских восточных краях. В этом смысле правовое наследие, оставленное Гошем, оказало огромное влияние на судьбу армянского народа, рассеянного по всему миру, особенно в вопросах правовых норм, касающихся гражданско-правовых отношений.

Кодекс законов Гоша всегда сопровождал армянский народ на протяжении всех его странствий и, будучи единственным национальным кодексом, был внедрен не только в армянском мире, но и в армянских колониях. Он также вошел в свод законов нескольких стран.

В армянской действительности Гош первым заложил основы светского правового законодательства, создание которого было требованием времени и делом достоинства, чтобы заставить замолчать тех, кто обвинял армян в отсутствии законов. Следовательно, с гордостью можем отметить, что Судебник Гоша имеет такое значение, какую имеют «Моисеевы законы», «законы Ману», «Хеттские законы», «законы Хаммурапи», «Русская правда» и т.д.

Հիմնաբառեր՝ Բագրատունյաց թագավորություն, Կիլիկյան Հայաստան, Զաքարյան Հայաստան, ամիրսպասալար, Խաչեն, Կանոնական օրինադրություն, Դատաստանագիրք:

Keywords: Kingdom of the Bagratunis, Cilician Armenia, Zakarya Armenia, amirspasalar, Khachen, Canon law, the Lawcode.

Ключевые слова: Царство Багратидов, Киликийская Армения, армянское княжество Захаридов, амирспасалар, Хачен, сборник законов, Судебник.

ՇԱՖԱԼՈՎԻՉ ԱՆՆԱ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ, Բելառուսի պետական տնտեսագիտական համալսարանի իրավունքի տեսության և պատմության ամբիոնի դոցենտ

SHAFALOVICH ANNA
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Chair of Theory and History of Law of The Belarusian State Economic University

ШАФАЛОВИЧ АННА
Кандидат юридических наук, доцент, доцент кафедры теории и истории права Белорусского государственного экономического университета

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ (ԲԵԼԱՌՈՒՍԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԻՆԱԿՈՎ). ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՄԱՆ ԴՈԿՏՐԻՆԱԼ ՄՈՏԵՑՈՒՄ*

SYSTEM OF STATE BODIES AND SYSTEM OF STATE AUTHORITIES (ON THE EXAMPLE OF THE REPUBLIC OF BELARUS): DOCTRINAL APPROACH TO STUDY*

СИСТЕМА ГОСУДАРСТВЕННЫХ ОРГАНОВ И СИСТЕМА ОРГАНОВ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ВЛАСТИ (НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ): ДОКТРИНАЛЬНЫЙ ПОДХОД К ИЗУЧЕНИЮ*

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Հոդվածում քննության են առնվում Բելառուսի Հանրապետությունում պետական մարմինների համակարգի (պետական ապարատի) վերաբերյալ դոկտրինալ դրույթները և դրանք համեմատվում են սահմանադրական օրենսդրության նորմերի հետ՝ տվյալ մարմինների իրավական կարգավիճակի մասով: Հետազոտության արդյունքում հեղինակը գալիս է այն եզրակացության, որ նպատակահարմար է տարբերակել պետական իշխանության մարմինները (նկատի ունենալով Սահմանադրությամբ ամրագրված իշխանության երեք ճյուղերը՝ իշխանություն նեղ իմաստով) և պետական մարմինները, որոնք իրականացնում են այլ իշխանական լիազորություններ, այսինքն՝ իշխանություն ամենալայն իմաստով: Բելառուսի Հանրապետությունում պետական իշխանության մարմիններին, ըստ դոկտրինալ մոտեցման, նեղ իմաստով կարելի է դասել՝ օրենսդիր մարմինը՝ Խորհրդարանը՝ Բելառուսի Հանրապետության Ազգային ժողովը, ինչպես նաև գործադիր և դատական մարմինները:

Պետական մարմինների համակարգը կազմված է պետական մարմինների հետևյալ խմբերից՝ ներկայացուցչական (Բելառուսի Ժողովրդական համաբելառուսական ժողովը, Բելառուսի Հանրապետության Նախագահը, օրենսդիր մարմինը՝ Բելառուսի Հանրապետության Ազգային ժողովը, և տեղական պատգամավորների խորհուրդները), գործադիր-կարգադրիչ (Կառավարությունը՝ Նախարարների խորհուրդը, նախարարությունները և պետական կոմիտեները, ինչպես նաև տեղական գործադիր-կարգադրիչ մարմինները՝ գործկոմները և տեղական վարչակազմերը), դատական (Սահմանադրական դատարանը և ընդհանուր իրավասության դատարանների համակարգը՝ Գերագույն դատարանի գլխավորությամբ), վերահսկիչ-վերահսկողական (Դատախազությունը և Պետական վերահսկողության կոմիտեն) և այլ պետական մարմիններ (օրինակ՝ Բելառուսի Հանրապետության Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը, կրոնների և ազգությունների գործերով լիազորը, Բելառուսի Հանրապետության Ազգային բանկը):

ANNOTATION

The article examines the doctrinal provisions regarding the system of state bodies (the state apparatus) in the Republic of Belarus, and compares them with the norms of constitutional legislation in the part of the legal status of these bodies. As a result of the study, the author concludes that it is appropriate to distinguish between state authorities (referring to the three branches of state power mentioned in the Constitution, which are the narrowest sense of power) and other state bodies (which exercise other empowerments, i.e., the broadest sense of power).

According to the doctrinal approach, the following bodies can be considered to be part of the state authorities in the Republic of Belarus: the legislative body, the Parliament, the National Assembly of the Republic of Belarus; and the executive and judicial bodies. The system of state bodies consists of the following groups of state bodies: representative (the All – Belarusian People's Assembly, the President of the Republic of Belarus, the legislative body-the National Assembly of the Republic of Belarus and local Councils of Deputies); executive and administrative (the Government-the Council of Ministers, ministries and state committees, as well as local executive and administrative bodies-executive committees and local administrations); judicial (the Constitutional Court and the system of courts of general jurisdiction headed by the Supreme Court); control and supervisory (the Prosecutor's Office and the State Control Committee) and other state bodies (for example, the Central Election Commission of the Republic of Belarus, the Commissioner for Religious Affairs and The National Bank of the Republic of Belarus).

АННОТАЦИЯ

Статья рассматривает доктринальные положения относительно системы государственных органов (государственного аппарата) в Республике Беларусь и сравнивает их с нормами конституционного законодательства в части правового статуса данных органов. В результате исследования автор приходит к выводу о целесообразности различия между государственными органами власти (имеются в виду три ветви власти, названные в Конституции-власть в узком смысле) и государственными органами, осуществляющими иные властные полномочия, т. е. власть в самом широком смысле.

К органам государственной власти в Республике Беларусь, согласно доктринальному подходу, в узком смысле можно отнести: законодательный орган – Парламент – Национальное собрание Республики Беларусь; исполнительные и судебные органы. Система государственных органов состоит из следующих групп государственных органов: представительных (Всебелорусское народное собрание, Президент Республики Беларусь, законодательный орган – Национальное собрание Республики Беларусь – местные Советы депутатов); исполнительно-распорядительных (Правительство – Совет Министров, министерства и государственные комитеты, а также местные исполнительно-распорядительные органы – исполкомы и местные администрации); судебных (Конституционный Суд и система судов общей юрисдикциии во главе с Верховным Судом); контрольно-надзорных (Прокуратура и Комитет государственного контроля) и иных государственных органов (например, Центральная избирательная комиссия Республики Беларусь, Уполномоченный по делам религий и национальностей, Национальный банк Республики Беларусь).

Հիմնաբառեր՝ պետական իշխանություն, պետության մեխանիզմ, պետական ապարատ, ներկայացուցչական մարմիններ, գործադիր մարմիններ, պետական մարմինների համակարգ, պետական իշխանության մարմինների համակարգ:

Keywords: state power, mechanism of the state, state apparatus, representative bodies, executive bodies, system of state bodies, system of state authorities.

Ключевые слова: государственная власть, механизм государства, государственный аппарат, представительные органы, исполнительные органы, система государственных органов, система органов государственной власти.

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PUBLIC LAW / ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО

ՇԱՀՆԱԶԱՐՅԱՆ ՆՈՐԻԿ
ՀՀ ՊՆ Ռազմագիտակրթական քաղաքականության վարչության միջազգային ռազմական կրթության բաժնի ավագ սպա, մայոր, ԵՀՀ միջազգային հարաբերությունների և իրավագիտության ինստիտուտի դասախոս, Հայաստանի եվրոպական համալսարանի հայցորդ

SHAHNAZARYAN NORIK
Senior Officer of the International Military Education Division of the Military Scientific Educational Policy Department of the Ministry of Defense of the Republic of Armenia, Major, Lecturer at the Institute of International Relations and Jurisprudence of Yerevan Haybusak University, Applicant at the Armenian European University

ШАХНАЗАРЯН НОРИК
Старший офицер отдела международного военного образования Управления военно-образовательной политики МО РА, майор, преподаватель Института международных отношений и юриспруденции Ереванского университета «Айбусак», соискатель Армянского европейского университета

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ (ՀՀ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ)*

PROBLEMS OF THE SUPREMACY OF THE CONSTITUTION (IN THE CONTEXT OF THE CONSTITUTIONAL REFORMS OF THE REPUBLIC OF ARMENIA)*

ПРОБЛЕМЫ ВЕРХОВЕНСТВА КОНСТИТУЦИИ (В КОНТЕКСТЕ КОНСТИТУЦИОННЫХ РЕФОРМ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ)*

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Սույն գիտական հոդվածը նվիրված է Սահմանադրության գերակայության սկզբունքի տեսական, ինստիտուցիոնալ և գործնական հիմնախնդիրների համակողմանի վերլուծությանը՝ համաշխարհային սահմանադրական փորձի և Հայաստանի Հանրապետության իրավական համակարգի զարգացման համատեքստում:

Հետազոտության նպատակն է բացահայտել սահմանադրական գերակայության իրականացման կառուցակարգային խոչընդոտները, գնահատել սահմանադրական վերահսկողության գործող մոդելի արդյունավետությունը և առաջարկել բարեփոխման ուղղություններ՝ հաշվի առնելով ՀՀ-ում ընթացող սահմանադրական բարեփոխումների գործընթացը: Հոդվածում կիրառվել են համադրական-իրավական, համակարգային և վերլուծական մեթոդներ: Ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ Սահմանադրության գերակայությունը ոչ միայն նորմատիվ հիերարխիայի գագաթնային դիրք է, այլև արժեքային համակարգ, որը պետք է ապահովի մարդու իրավունքների իրական պաշտպանություն, իշխանությունների տարանջատում և իրավական որոշակիություն: ՀՀ-ում առկա են խնդիրներ՝ կապված օրենսդրության որակի, իրավակիրառ պրակտիկայի անհամաչափության, միջազգային պարտավորությունների և սահմանադրական ինքնության հարաբերակցության, ինչպես նաև Սահմանադրական դատարանի լիազորությունների արդյունավետ իրացման հետ:

Թեմայի արդիականությունը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ Հայաստանի Հանրապետությունը գտնվում է սահմանադրական բարեփոխումների նոր փուլում: Սահմանադրական փոփոխությունների քննարկումները վեր են հանում հարցեր՝ կապված սահմանադրական վերահսկողության մոդելի, իշխանությունների փոխհարաբերությունների, միջազգային իրավունքի և ազգային սահմանադրական ինքնության հարաբերակցության, ինչպես նաև Սահմանադրության կիրառման մշակույթի հետ: Հետազոտության խնդիրն է պարզել, արդյոք ՀՀ-ում Սահմանադրության գերակայությունը գործում է որպես իրական, արդյունավետ մեխանիզմ, թե մնում է հիմնականում ձևական նորմ: Նորույթը կայանում է համադրական վերլուծության մեջ, որտեղ համաշխարհային փորձը համադրվում է հայ սահմանադրական մտքի և Սահմանադրական դատարանի պրակտիկայի հետ:

Հոդվածում ձևակերպվում են առաջարկություններ, որոնք կարող են ծառայել սահմանադրական բարեփոխումների հետագա փուլում Սահմանադրության իրական և ոչ ձևական գերակայության ամրապնդմանը:

ANNOTATION

This scientific article is dedicated to a comprehensive analysis of the theoretical, institutional, and practical issues of the principle of constitutional supremacy in the context of global constitutional experience and the development of the legal system of the Republic of Armenia. The purpose of the study is to identify structural obstacles to the implementation of constitutional supremacy, assess the effectiveness of the current model of constitutional review, and propose directions for reform, taking into account the ongoing constitutional reform process in the Republic of Armenia. The research applies comparative-legal, systemic, and analytical methods. The study demonstrates that constitutional supremacy is not merely the highest level in the hierarchy of legal norms, but also a value-based system that must ensure the genuine protection of human rights, the separation of powers, and legal certainty. There are issues in the Republic of Armenia related to the quality of legislation, inconsistencies in law-enforcement practice, the relationship between international obligations and constitutional identity, as well as the effective exercise of the powers of the Constitutional Court.

The relevance of the topic is determined by the fact that the Republic of Armenia is currently undergoing a new phase of constitutional reforms. Discussions on constitutional amendments raise questions concerning the model of constitutional review, the interaction between branches of government, the relationship between international law and national constitutional identity, as well as the culture of constitutional implementation. The objective of the research is to determine whether constitutional supremacy in Armenia functions as a real and effective mechanism or remains largely a formal norm. The novelty of the study lies in its comparative analysis, which juxtaposes global experience with Armenian constitutional thought and the practice of the Constitutional Court.

The article formulates recommendations that may contribute to strengthening the real, rather than merely formal, supremacy of the Constitution at subsequent stages of constitutional reform.

АННОТАЦИЯ

Настоящая научная статья посвящена комплексному анализу теоретических, институциональных и практических проблем принципа верховенства Конституции в контексте мирового конституционного опыта и развития правовой системы Республики Армения. Цель исследования – выявить структурные препятствия реализации конституционного верховенства, оценить эффективность действующей модели конституционного контроля и предложить направления реформ с учётом процесса конституционных преобразований, осуществляемых в Республике Армения. В работе применены сравнительно-правовой, системный и аналитический методы. Исследование показывает, что верховенство Конституции представляет собой не только высшую ступень нормативной иерархии, но и ценностную систему, призванную обеспечивать реальную защиту прав человека, разделение властей и правовую определённость. В Республике Армения существуют проблемы, связанные с качеством законодательства, несоразмерностью правоприменительной практики, соотношением международных обязательств и конституционной идентичности, а также с эффективной реализацией полномочий Конституционного суда.

Актуальность темы обусловлена тем, что Республика Армения находится на новом этапе конституционных реформ. Обсуждение конституционных изменений поднимает вопросы, касающиеся модели конституционного контроля, взаимоотношений ветвей власти, соотношения международного права и национальной конституционной идентичности, а также культуры применения Конституции. Задача исследования – определить, действует ли верховенство Конституции в Республике Армения как реальный и эффективный механизм либо остаётся преимущественно формальной нормой. Научная новизна работы заключается в сравнительном анализе, в рамках которого мировой опыт сопоставляется с армянской конституционно-правовой мыслью и практикой Конституционного суда.

В статье сформулированы предложения, которые могут способствовать укреплению реального, а не формального верховенства Конституции на последующих этапах конституционных реформ.

Հիմնաբառեր՝ սահմանադրականություն, սահմանադրական իրավունք, իրավունքի գերակայություն, օրենսդրություն, սահմանադրական բարեփոխումներ, սահմանադրական վերահսկողություն, սահմանադրական մշակույթ:

Keywords: constitutionalism, constitutional law, rule of law, legislation, constitutional reforms, constitutional review, constitutional culture.

Ключевые слова: конституционализм, конституционное право, верховенство права, законодательство, конституционные реформы, конституционный контроль, конституционная культура.

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔ / PRIVATE LAW / ЧАСТНОЕ ПРАВО

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ ՏԱՐԻԵԼ
Երևանի պետական համալսարանի քաղաքացիական իրավունքի ամբիոնի հայցորդ

BARSEGHYAN TARIEL
PhD Student of the Chair of Civil Law of the Yerevan State University

БАРСЕГЯН ТАРИЕЛ
Соискатель кафедры гражданского права Ереванского государственного университета

ԱՆԱՐԴԱՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ՈՐՊԵՍ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԻ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ ԲՆՈՒԹԱԳՐՈՂ ՀԱՏԿԱՆԻՇՆԵՐ*

UNFAIR TERMS AS FEATURES CHARACTERIZING THE LEGAL POSITION OF THE WEAKER PARTY OF CONTRACT*

НЕСПРАВЕДЛИВЫЕ УСЛОВИЯ КАК ПРИЗНАКИ, ХАРАКТЕРИЗУЮЩИЕ ПРАВОВОЕ ПОЛОЖЕНИЕ СЛАБОЙ СТОРОНЫ ДОГОВОРА*

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Գիտական հոդվածում պայմանագրի անարդար պայմաններն ուսումնասիրվում են որպես պայմանագրային հարաբերություններում թույլ կողմի իրավական դիրքը բնութագրող առանցքային չափանիշներ:

Հետազոտությունը հիմնված է օտարերկրյա պետությունների իրավական փորձի, միջազգային իրավական ակտերի և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրական կարգավորումների համեմատական վերլուծության վրա:

Հոդվածում վերլուծվում են իրավունքի գիտության մեջ առկա բազմազան դոկտրինալ մոտեցումները պայմանագրի անարդար պայմանների հասկացության և իրավական բնույթի վերաբերյալ, ինչպես նաև թույլ կողմի պաշտպանությանն ուղղված իրավական մեխանիզմները:

Աշխատանքում վեր են հանվում գործող իրավակարգավորումներում առկա խնդիրներն ու բացերը, գնահատվում են դրանց արդյունավետությունը պայմանագրային հավասարակշռության ապահովման տեսանկյունից:

Ուսումնասիրության արդյունքներով ձևակերպվում են հիմնավորված առաջարկություններ՝ ուղղված Հայաստանի Հանրապետության պայմանագրային իրավունքի կատարելագործմանը և պայմանագրային հարաբերություններում թույլ կողմի իրավական պաշտպանության ուժեղացմանը:

ANNOTATION

In the scientific article, unfair contract terms are examined as key criteria characterizing the legal position of the weaker party in contractual relations.

The research is based on a comparative analysis of the legal experience of foreign states, international legal instruments, and the legislative regulations of the Republic of Armenia.

The article analyzes various doctrinal approaches existing in legal scholarship regarding the concept and legal nature of unfair contract terms, as well as legal mechanisms aimed at protecting the weaker party.

The study identifies problems and gaps in the existing legal regulations and assesses their effectiveness from the perspective of ensuring contractual balance.

Based on the results of the research, substantiated proposals are formulated aimed at improving the contract law of the Republic of Armenia and strengthening the legal protection of the weaker party in contractual relations.

АННОТАЦИЯ

В научной статье несправедливые условия договора рассматриваются как ключевые критерии, характеризующие правовое положение слабой стороны в договорных отношениях.

Исследование основано на сравнительном анализе правового опыта зарубежных государств, международно-правовых актов, а также законодательного регулирования Республики Армения.

В статье анализируются различные доктринальные подходы, существующие в юридической науке, относительно понятия и правовой природы несправедливых условий договора, а также правовые механизмы, направленные на защиту слабой стороны.

В работе выявляются проблемы и пробелы действующего правового регулирования и оценивается их эффективность с точки зрения обеспечения договорного баланса.

По результатам исследования сформулированы обоснованные предложения, направленные на совершенствование договорного права Республики Армения и усиление правовой защиты слабой стороны в договорных отношениях.

Հիմնաբառեր՝ թույլ կողմ, անարդար, պայմաններ, բարեխղճություն, ողջամտություն, արդարություն, սպառող, պայմանագիր, անհավասարակշռություն, հավասարություն, էական խախտում, մեկնաբանում:

Key words: weak party, unfair conditions, honesty, reasonableness, justice, consumer, contract, imbalance, equality, material breach, interpretation.

Ключевые слова: слабая сторона, несправедливые условия, добросовестность, здравый смысл, справедливость, потребитель, договор, дисбаланс, равенство, существенное нарушение, толкование.

ԽԱՉԻԿՅԱՆ ՄԱՐՏԻՆ
ԵՊՀ քաղաքացիական իրավունքի ամբիոնի ասպիրանտ,
«ԲԻ ԷԼ ՍԻ ԳՐՈՒՊ» ՍՊԸ ավագ իրավաբան, փաստաբան

KHACHIKYAN MARTIN
PhD student at the Yerevan State University Chair of Civil Law
«BLC GROUP» LLC senior associate, attorney

ХАЧИКЯН МАРТИН
Аспирант кафедры Гражданского права Ереванского государственного университета, старший юрист ООО «БИ ЭЛ СИ ГРУП», адвокат

ԲԱՐԵԽՂՃՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔԻ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՉԱՐԱՇԱՀՄԱՆ ԱՐԳԵԼՔԻ ՀԱՐԱԲԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔՈՒՄ*

CORRELATION OF THE PRINCIPLE OF GOOD FAITH AND THE PROHIBITION OF ABUSE OF RIGHTS IN CIVIL LAW*

СООТНОШЕНИЕ ПРИНЦИПА ДОБРОСОВЕСТНОСТИ И ЗАПРЕТА ЗЛОУПОТРЕБЛЕНИЯ ПРАВОМ В ГРАЖДАНСКОМ ПРАВЕ*

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Բարեխղճության սկզբունքը քաղաքացիաիրավական հարաբերություններում հանդիսանում է հիմնարար արժեք, որը սահմանում է կողմերի վարքագծի դրական չափանիշներ և ապահովում իրավական հարաբերությունների կայունություն:

Այն արտահայտում է ազնվության, արդարության և փոխադարձ վստահության պահանջը: Իրավունքների չարաշահման արգելքը սահմանում է սուբյեկտիվ իրավունքների իրացման թույլատրելի սահմանները և կանխում դրանց օգտագործումը վնասաբեր նպատակներով:

Իրավունքի չարաշահումը դիտվում է որպես անբարեխղճության, ավելի լայն կատեգորիայի, մասնավոր դրսևորում: Այն ներկայացնում է իրավունքների նպատակային և բովանդակային ոչ իրավաչափ կիրառում՝ հակասելով իրավակարգի նպատակի հետ և վտանգելով իրավահավասարակշռությունն ու կողմերի փոխհամաձայնությունը քաղաքացիական հարաբերություններում: Իրավունքի չարաշահումը հաճախ արտացոլում է սուբյեկտիվ իրավունքների իրականացման դեպքում պատասխանատվության և բարոյական չափանիշների անտեսումը: Բարեխղճության սկզբունքը սահմանում է դրական ուղենիշ՝ «ինչպես պետք է գործել», ուղղորդելով սուբյեկտներին ազնվորեն և արդարացի օգտագործել իրենց իրավունքները, իսկ չարաշահման արգելքը սահմանափակում է՝ «ինչ չի կարելի անել», կանխելով իրավակարգի նպատակին հակասող գործողությունները:

Իրավունքի չարաշահումը հնարավոր է միայն բարեխղճության լույսի ներքո գնահատել՝ որպես իրավունքի նպատակային և սոցիալականորեն վնասակար կիրառություն, իսկ բարեխղճությունը որպես ավելի լայն սկզբունք ուղղորդում է սուբյեկտների վարքագիծը և ընդգծում արդար, նպատակային իրավագործունեությունը:

Այս երկու սկզբունքների հարաբերակցության ուսումնասիրումը ստեղծում է տեսական և գործնական հիմք, որը թույլ է տալիս գնահատել վարքագիծը և կիրառել համապատասխան իրավաբանական հետևանքներ, ապահովելով իրավահավասարակշռություն և կանխատեսելիություն քաղաքացիական հարաբերություններում:

ANNOTATION

The principle of good faith in civil relations is a fundamental value that establishes positive standards of conduct for the parties and ensures the stability of legal relationships.

It embodies the requirements of honesty, fairness, and mutual trust. The prohibition of abuse of rights defines the permissible limits of exercising subjective rights and prevents their use for harmful purposes.

Abuse of rights is considered a particular manifestation of the broader category of bad faith. It represents a purposeful and substantively unlawful exercise of rights, contrary to the objectives of the legal system and threatening the legal balance and agreement between parties in civil relations. Abuse of rights often reflects a disregard for responsibility and moral standards in the exercise of subjective rights. The principle of good faith sets a positive guideline – "how one should act" – directing subjects to exercise their rights honestly and fairly, while the prohibition of abuse of rights imposes a limitation – "what one must not do" – preventing actions contrary to the purposes of the legal order.

Abuse of rights can only be assessed in the light of good faith as a purposeful and socially harmful exercise of rights, whereas good faith, as a broader principle, guides the behavior of subjects and emphasizes fair and purposeful legal conduct.

Studying the relationship between these two principles provides a theoretical and practical foundation for assessing conduct and applying appropriate legal consequences, ensuring legal balance and predictability in civil relations.

АННОТАЦИЯ

Принцип добросовестности в гражданских правоотношениях является фундаментальной ценностью, которая устанавливает положительные критерии поведения сторон и обеспечивает стабильность правовых отношений.

Он выражает требование честности, справедливости и взаимного доверия. Ограничение злоупотребления правом определяет допустимые границы реализации субъективных прав и предотвращает их использование в ущербных целях.

Злоупотребление правом рассматривается как частное проявление более широкой категории недобросовестности. Оно представляет собой целенаправленное и содержательно неправомерное использование прав, противоречащее целям правового порядка и угрожающее правовому равновесию и согласованности сторон в гражданских отношениях. Злоупотребление правом часто отражает игнорирование ответственности и моральных стандартов при реализации субъективных прав. Принцип добросовестности устанавливает положительную ориентировку – «как следует действовать», направляя субъектов на честное и справедливое использование своих прав, в то время как запрет злоупотребления правом ограничивает – «чего нельзя делать», предотвращая действия, противоречащие целям правового порядка.

Злоупотребление правом может оцениваться только в свете добросовестности как целенаправленное и социально вредное использование права, тогда как добросовестность, будучи более широким принципом, направляет поведение субъектов и подчеркивает справедливое и целенаправленное осуществление прав.

Изучение соотношения этих двух принципов создает теоретическую и практическую основу, позволяя оценивать поведение и применять соответствующие правовые последствия, обеспечивая правовое равновесие и предсказуемость в гражданских отношениях.

Բանալի բառեր՝ իրավաբանական անձ, բարեխղճություն, անբարեխիղճ վարքագիծ, բարեխիղճ գործել, իրավունքի չարաշահում, իրավունքի չարաշահման արգելք, իրավական հետևանքներ, սուբյեկտիվ իրավունք:

Key words: legal entity, good faith, dishonest behavior, acting in good faith, abuse of rights, prohibition of abuse of rights, legal consequences, subjective right.

Ключевые слова: юридическое лицо, добросовестность, недобросовестное поведение, действовать добросовестно, злоупотребление правом, запрет злоупотребления правом, правовые последствия, субъективное право.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼԻՍՏԻԿԱ / CRIMINAL PROCEDURE AND CRIMINALISTICS / УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС И КРИМИНАЛИСТИКА

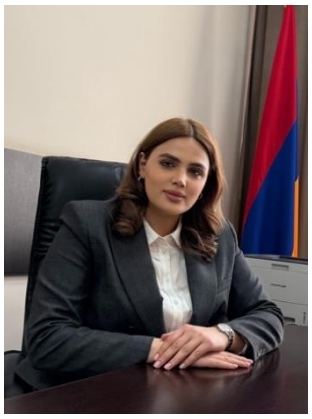

ՀԱՐՈՅԱՆ ՀԱՅԿՈՒՇ
ԵՊՀ քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի հայցորդ, ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի դատավորի օգնական

HAROYAN HAYKUSH
PhD Student at the Chair of Criminal Procedure and Criminalistics of the Yerevan State University, Judicial Assistant at the Anti-Corruption Court of the Republic of Armenia

АРОЯН АЙКУШ
Аспирант кафедры уголовного процесса и криминалистики юридического факультета Ереванского государственного университета, помощник судьи Антикоррупционного суда РА

ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՄԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ԻՐԱՎԱՉԱՓՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԵՊՔՈՒՄ*

LEGALITY OF APPLYING PLEA BARGAINING PROCEDURE IN CASES OF CORRUPTION-RELATED CRIMES*

ПРАВОМЕРНОСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ ПРОЦЕДУРЫ СОГЛАСИТЕЛЬНОГО ПРОИЗВОДСТВА В СЛУЧАЯХ КОРРУПЦИОННЫХ ПРЕСТУПЛЕНИЙ*

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Հոդվածի նպատակն է վերլուծել ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված համաձայնեցման վարույթի՝ որպես դատաքննության հատուկ կարգի կիրառման առանձնահատկությունները կարգավորող՝ համաձայնեցման վարույթի կիրառումը բացառող հանգամանքները նախատեսող իրավական նորմերի հետ կապված որոշ արդի հիմնահարցեր: Աշխատանքի կիրառական նշանակությունը կայանում է նրանում, որ նկատի ունենալով օրենսդրի տրամաբանությունը և հակակոռուպցիոն քաղաքականության հետ կապված՝ ՀՀ ստանձնած միջազգային պարտավորությունները՝ դրանում առաջարկվել են օրենսդրական փոփոխություններ՝ կապված կոռուպցիոն բնույթի հանցագործությունների դեպքում համաձայնեցման վարույթի կիրառումը բացառող հանգամանքի ավելացման հետ:

Այս առումով հոդվածն արդիական է, քանի որ հոդվածում քննարկված հիմնախնդիրները, դրանց արդյունքում տրված եզրակացությունները և առաջարկությունները կարող են տեսական աղբյուր հանդիսանալ «Համաձայնեցման վարույթ» ինստիտուտի վերաբերյալ, ինչպես նաև գործնական նշանակություն ունենալ նշված ինստիտուտի կատարելագործման համար՝ օրենսդրական նախաձեռնության տեսանկյունից:

Հոդվածի արդիականությունը պայմանավորված է նաև այն հանգամանքով, որ համաձայնեցման վարույթի կիրառումը բացառող հանգամանքի նախատեսումը կարող է զսպող մեխանիզմ հանդիսանալ պաշտոնատար անձանց կողմից կոռուպցիոն բնույթի հանցագործությունների կատարումը բացառելու առումով, քանի որ, եթե այլ դեպքերում պատժողական քաղաքականություն իրականացնելու պարտականությունը դրված է պաշտոնատար անձանց վրա, ապա կոռուպցիոն հանցագործությունների դեպքում՝ հանցանք կատարողները հենց իրավակարգի ամրապնդման, հանցանքների և այլ իրավախախտումների նախականխման, կանխման, կատարված լինելու դեպքում՝ համապատասխան պատժողական գործունեության իրականացման համար պատասխանատու անձինք են:

Հոդվածում քննարկվում են այնպիսի արդի հիմնահարցեր, ինչպիսիք են կոռուպցիոն բնույթի հանցագործությունների դեպքում համաձայնեցման վարույթի կիրառման իրավաչափությունը, դրանով պայմանավորված՝ համաձայնեցման վարույթի կիրառումը բացառող հանգամանքների շարքում նման բացառություն նախատեսելը:

ANNOTATION

The purpose of this article is to analyze certain contemporary issues related to the legal norms regulating the specifics of applying the procedure of conciliation – provided by the Criminal Procedure Code of the Republic of Armenia as a special form of judicial examination – within the context of circumstances that exclude the application of the conciliation procedure. The practical significance of this work lies on the fact that, taking into account the logic of the legislator and Armenia's international obligations concerning anti-corruption policy, it proposes legislative amendments aimed at introducing an additional ground for excluding the application of the conciliation procedure in cases involving corruption-related offenses.

In this regard, the article is relevant, as the issues discussed, along with the conclusions and recommendations presented, may serve as a theoretical source concerning the institution of the "conciliation procedure," as well as have practical value for the improvement of this institution from the perspective of legislative initiative.

The relevance of the article is also conditioned by the fact that the introduction of a ground excluding the application of the conciliation procedure may serve as a deterrent mechanism for preventing the commission of corruption-related offenses by officials. The rationale is that, whereas in other cases the responsibility for implementing punitive policy lies with officials, in corruption-related offenses the perpetrators themselves are the persons responsible for strengthening the legal order, preventing crimes and other violations, and, when such violations occur, ensure the appropriate punitive response.

The article examines such contemporary issues as the lawfulness of applying the conciliation procedure in cases of corruption-related offenses and, stemming from this, the question of whether such offenses should be included among the circumstances excluding the application of the conciliation procedure.

АННОТАЦИЯ

Цель статьи - проанализировать отдельные современные вопросы, связанные с правовыми нормами, регулирующими особенности применения согласительного производства, предусмотренного Уголовно-процессуальным кодексом Республики Армения как особого порядка судебного разбирательства, в контексте обстоятельств, исключающих применение согласительного производства. Практическая значимость работы заключается в том, что, учитывая логику законодателя и международные обязательства Республики Армения в сфере антикоррупционной политики, в ней предлагаются законодательные изменения, направленные на дополнение перечня обстоятельств, исключающих применение согласительного производства в случаях преступлений коррупционного характера.

В этом смысле статья является актуальной, поскольку рассматриваемые в ней проблемы, а также сформулированные выводы и предложения могут служить теоретической базой по институту «согласительного производства», а также иметь практическое значение для совершенствования данного института с точки зрения законодательной инициативы.

Актуальность статьи обусловлена также тем обстоятельством, что установление основания, исключающего применение согласительного производства, может выступать сдерживающим механизмом, направленным на недопущение совершения коррупционных преступлений должностными лицами. Это связано с тем, что, если в других случаях обязанность осуществления карательной политики возложена на должностных лиц, то при коррупционных преступлениях сами нарушители являются лицами, ответственными за укрепление правопорядка, предупреждение преступлений и иных правонарушений, а также за реализацию соответствующей карательной деятельности в случае их совершения.

В статье рассматриваются такие современные проблемы, как правомерность применения согласительного производства в случаях коррупционных преступлений, а также вытекающий из этого вопрос о необходимости предусмотрения подобных преступлений в числе обстоятельств, исключающих применение согласительного производства.

Հիմնաբառեր՝ դատաքննության հատուկ կարգ, համաձայնեցման վարույթ, կոռուպցիոն հանցագործություն, կաշառք տալ, կաշառք ստանալ, հանրային վտանգավորություն, պետության շահ, օրինականության ապահովման պարտականություն կրող անձ:

Keywords: special procedure of judicial procedure, plea bargaining, corruption-related offense, bribe-giving, bribe-taking, public danger, the interests of the state, a person responsible for ensuring legality.

Ключевые слова: особый порядок судебного разбирательства; согласительное производство; коррупционное преступление; дача взятки; получение взятки; общественная опасность; интересы государства; лицо, несущее обязанность по обеспечению законности.

ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ ԱՐՍԵՆ
Իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ,
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի դասախոս

MARTIROSYAN ARSEN
Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Lecturer
at the Academy of Justice of the Republic of Armenia

МАРТИРОСЯН АРСЕН
Кандидат юридических наук, доцент, преподаватель
Академии юстиции Республики Армения

ՀՀ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՄԲ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ԱՌԱՆՁԻՆ ԳԱՂՏՆԻ ՔՆՆՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ՕՊԵՐԱՏԻՎ-ՀԵՏԱԽՈՒԶԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՐԱԲԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ (ՀԱՄԵՄԱՏԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ)*

CORELLATION OF CERTAIN COVERT INVESTIGATIVE ACTIONS AND OPERATIONAL–SEARCH MEASURES PROVIDED FOR BY THE LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF ARMENIA (A COMPARATIVE LEGAL ANALYSIS)*

СООТНОШЕНИЕ ОТДЕЛЬНЫХ НЕГЛАСНЫХ СЛЕДСТВЕННЫХ ДЕЙСТВИЙ И ОПЕРАТИВНО-РОЗЫСКНЫХ МЕРОПРИЯТИЙ, ПРЕДУСМОТРЕННЫХ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВОМ РА (СРАВНИТЕЛЬНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ)*

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Հոդվածը նվիրված է ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված առանձին գաղտնի քննչական գործողությունների և օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների հարաբերակցության հարցին, որի շրջանակներում, նախ, անդրադարձ է կատարվում «գաղտնի քննչական գործողություն» և «օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում» իրավական հասկացություններին, ապա՝ քննարկվում են «ներքին դիտում», «արտաքին դիտում», «կաշառք ստանալու կամ կաշառք տալու նմանակում» գաղտնի քննչական գործողությունների և օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների հարաբերակցությանը վերաբերող խնդրահարույց հարցեր:

Թեև օրենսդիրը, ի տարբերություն «արտաքին դիտում» գաղտնի քննչական գործողություն, համանման օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման արդյունքները ձայնագրման միջոցով ամրագրելու հնարավորություն չի նախատեսում, սակայն հոդվածի շրջանակներում հեղինակի կողմից փաստարկվում է, որ նշված եղանակով իրականացված «արտաքին դիտում» օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման արդյունքների օգտագործումը չի կարող սահմանափակվել:

Հոդվածի շրջանակներում անդրադարձ է կատարվում նաև ներքին և արտաքին դիտում գաղտնի քննչական գործողությունների (օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների) արդյունքները մեկ արձանագրության մեջ ամրագրելու և դրանց տարանջատված չլինելու հարցերին: Թեև հեղինակի կողմից չի բացառվում հիշյալ երկու գործողությունների արդյունքները մեկ արձանագրության մեջ ամրագրելու հնարավորությունը, սակայն այդուհանդերձ շեշտադրվում է այդ գործողությունների հստակ տարանջատման անհրաժեշտության մասին:

Առանձին քննարկման առարկա է դարձվում նաև «կաշառք ստանալու կամ կաշառք տալու նմանակում» գաղտնի քննչական գործողության և օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման հարաբերակցության հարցը, ինչի արդյունքում առաջարկվում է քրեադատավարական օրենքում կատարել լրացում՝ սահմանելով, որ հիշատակված գաղտնի քննչական գործողության տեսաձայնագրումն անձի բնակարանում կարող է իրականացվել բացառապես դատարանի որոշմամբ:

ANNOTATION

The article is dedicated to the issue of the correlation between certain covert investigative actions and operational–search measures provided for by the legislation of the Republic of Armenia. It begins by analyzing the legal concepts of “covert investigative action” and “operational–search measure,” and then examines problematic questions concerning the relationship between such types as “internal surveillance,” “external surveillance,” and “simulation of receiving or giving a bribe.”

Although, unlike the covert investigative action “external surveillance,” the legislator does not provide the possibility of recording the results of an analogous operational–search measure by means of audio recording, the author argues that the use of the results of “external surveillance” conducted in this way cannot be restricted.

The article also raises issues related to recording the results of internal and external surveillance (both as covert investigative actions and as operational–search measures) in a single protocol and the question of their indivisibility. The author does not exclude the possibility of combining the results of these two actions in one protocol, yet emphasizes the necessity of clearly distinguishing between them.

A separate subject of analysis is the relationship between the covert investigative action “simulation of receiving or giving a bribe” and the operational–search measure. As a result, it is proposed to amend the criminal procedure law to establish that the video recording of this covert investigative action in a person’s dwelling may be carried out exclusively on the basis of a court decision.

АННОТАЦИЯ

Статья посвящена вопросу соотношения отдельных негласных следственных действий и оперативно-розыскных мероприятий, предусмотренных законодательством Республики Армения. Вначале анализируются правовые понятия «негласное следственное действие» и «оперативно-розыскное мероприятие», после чего рассматриваются проблемные вопросы, касающиеся соотношения негласных следственных действий и оперативно-розыскных мероприятий таких видов, как «внутреннее наблюдение», «внешнее наблюдение», «имитация получения или дачи взятки».

Хотя законодатель, в отличие от негласного следственного действия «внешнее наблюдение», не предусматривает возможности фиксировать результаты аналогичного оперативно-розыскного мероприятия посредством звукозаписи, автор аргументирует, что использование результатов «внешнего наблюдения», проведённого таким способом, не может быть ограничено.

В статье также поднимаются вопросы о фиксации результатов внутреннего и внешнего наблюдения (как негласных следственных действий, так и оперативно-розыскных мероприятий) в одном протоколе и об их неделимости. Автор не исключает возможности объединения результатов этих двух действий в одном протоколе, однако подчёркивает необходимость их чёткого разграничения.

Отдельным предметом анализа становится соотношение негласного следственного действия «имитация получения или дачи взятки» и оперативно-розыскного мероприятия. В результате предлагается внести дополнение в уголовно-процессуальный закон, установив, что видеозапись данного негласного следственного действия в жилище лица может осуществляться исключительно на основании судебного решения.

Հիմնաբառեր՝ գաղտնի քննչական գործողություն, օպերատիվ-հետախուզական միջոցառում, ներքին դիտում, արտաքին դիտում, կաշառք ստանալու կամ տալու նմանակում, արձանագրություն:

Keywords: covert investigative action, operational–search measure, internal surveillance, external surveillance, simulation of receiving or giving a bribe, protocol.

Ключевые слова: негласное следственное действие, оперативно-розыскное мероприятие, внутреннее наблюдение, внешнее наблюдение, имитация получения или дачи взятки, протокол.

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ԵՎ ԿՐԻՄԻՆԱԼՈԳԻԱ / CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY / УГОЛОВНОЕ ПРАВО И КРИМИНОЛОГИЯ

ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ ՍԵԴԱ
Խաչատուր Աբովյանի անվան Հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի ակադեմիկոս Մկրտիչ Մազմանյանի անվան հոգեբանության ամբիոնի հայցորդ

ARAKELYAN SEDA
PhD Applicant of the Chair of Psychology named after Academician Mkrtich Mazmanyan of the Khachatur Abovyan Armenian State Pedagogical University

АРАКЕЛЯН СЕДА
Соискатель кафедры психологии имени академика Мкртича Мазманяна Армянского государственного педагогического университета имени Хачатура Абовяна

ՀԱԿԱՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՎԱՐՔԻ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ՍՈՑԻԱԼ-ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ*

THE SOCIO-PSYCHOLOGICAL CAUSALITY OF THE FORMATION OF ANTISOCIAL BEHAVIOR*

СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ПРИЧИННОСТЬ ФОРМИРОВАНИЯ АНТИСОЦИАЛЬНОГО ПОВЕДЕНИЯ*

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Հակասոցիալական վարքը հանդիսանում է բազմակողմանի և բարդ սոցիալ-հոգեբանական երևույթ, որը ձևավորվում է կենսաբանական, հոգեբանական և սոցիալական գործոնների փոխազդեցությամբ: Այն դրսևորվում է սոցիալական նորմերի, բարոյական արժեքների և իրավական կանոնների խախտմամբ, ագրեսիվ վարքագծով և միջանձնային հարաբերությունների խաթարմամբ: Այս երևույթը կարող է հանգեցնել անհատի սոցիալական ադապտացիայի խաթարմանը:

Տեսական վերլուծության շրջանակում առանձնացվում են մի քանի մոտեցումներ:

Հոգեդինամիկ ուղղությունը (Զ. Ֆրոյդ, Ա. Ադլեր) շեշտում է անհատի ներքին կոնֆլիկտների և վաղ մանկության փորձի դերը վարքային շեղումների ձևավորման մեջ:

Կոգնիտիվ-վարքային մոտեցումը (Ա. Բանդուրա, Ա. Բեկ) բացատրում է հակասոցիալական վարքը սխալ կոգնիտիվ մոդելներով և սոցիալական հմտությունների պակասով:

Հումանիստական մոտեցումն (Կ. Ռոջերս, Ա. Մասլոու) այն դիտարկում է որպես ինքնաիրացման խոչընդոտ և հիմնական հոգեբանական կարիքների չբավարարման հետևանք:

Էթոլոգիական տեսանկյունը (Կ. Լորենց) ընդգծում է ագրեսիայի և մրցակցության բնածին հիմքերը, որոնք ժամանակակից հասարակությունում կարող են ձևավորել հակասոցիալական վարքագիծ:

Իրավաբանական հոգեբանությունը հակասոցիալական վարքը դիտարկում է որպես իրավական նորմերի խախտման արդյունք, որը պահանջում է համալիր սոցիալ-հոգեբանական միջամտություն:

Հատուկ ուշադրություն է դարձվում **ինքնության ձևավորման** և **սոցիալական ինտեգրման** գործընթացներին, հատկապես դեռահասության շրջանում: Սոցիալական մեկուսացումը, ընտանիքի դիսֆունկցիոնալությունը կամ բացասական խմբային ազդեցությունները կարող են ամրապնդել վարքային շեղումները:

Ներկայացված միջառարկայական մոտեցումը, որը համադրում է հոգեբանական, սոցիոլոգիական, կենսաբանական և իրավական վերլուծությունները, թույլ է տալիս մշակել արդյունավետ կանխարգելիչ ռազմավարություններ, հոգեբանական շտկման մեթոդներ և վերասոցիալականացման ծրագրեր, որոնք նպաստում են անհատի և հասարակության բարեկեցությանը:

ANNOTATION

Antisocial behavior is a multifaceted and complex socio-psychological phenomenon, shaped by the interaction of biological, psychological, and social factors. It is manifested in the violation of social norms, moral values, and legal rules, as well as through aggressive behavior and disrupted interpersonal relationships. This phenomenon can lead to individual maladaptation.

Several theoretical approaches are highlighted.

The **psychodynamic perspective** (S. Freud, A. Adler) emphasizes the role of internal conflicts and early childhood experiences in the development of deviant behavior. The **cognitive-behavioral approach** (A. Bandura, A. Beck) explains antisocial behavior through distorted cognitive models and a lack of social skills. The **humanistic approach** (C. Rogers, A. Maslow) views it as an obstacle to self-actualization and a consequence of unmet basic psychological needs.

The **ethological perspective** (K. Lorenz) highlights the innate roots of aggression and competition, which in modern society may contribute to antisocial behavior. **Legal psychology** considers antisocial behavior as a violation of legal norms that requires comprehensive socio-psychological intervention.

Special attention is given to **identity formation** and **social integration**, particularly during adolescence. Social isolation, dysfunctional family models, and negative peer influence can reinforce behavioral deviations.

The presented interdisciplinary approach, combining psychological, sociological, biological, and legal analysis, allows for the development of effective prevention strategies, psychological correction methods, and resocialization programs, contributing to the well-being of both individuals and society

АННОТАЦИЯ

Асоциальное поведение является многогранным и сложным социально-психологическим явлением, формирование которого обусловлено взаимодействием биологических, психологических и социальных факторов. Оно проявляется в нарушении социальных норм, моральных ценностей и правовых правил, агрессивном поведении и нарушении межличностных отношений. Это явление может привести к дезадаптации личности.

В теоретическом анализе выделяются несколько подходов.

Психодинамическое направление (З. Фрейд, А. Адлер) подчеркивает роль внутренних конфликтов личности и раннего детского опыта в формировании отклоняющегося поведения.

Когнитивно-поведенческий подход (А. Бандура, А. Бек) объясняет асоциальное поведение через неправильные когнитивные модели и дефицит социальных навыков.

Гуманистический подход (К. Роджерс, А. Маслоу) рассматривает его как препятствие к самореализации и следствие неудовлетворенных базовых психологических потребностей.

Этологическая точка зрения (К. Лоренц) выделяет врожденные корни агрессии и конкуренции, которые в современном обществе могут формировать асоциальное поведение.

Юридическая психология рассматривает асоциальное поведение как нарушение правовых норм, требующее комплексного социально-психологического вмешательства.

Особое внимание уделяется процессам **формирования идентичности** и **социальной интеграции**, особенно в подростковом возрасте. Социальная изоляция, дисфункциональные семейные модели и негативное групповое влияние могут усиливать поведенческие отклонения.

Представленный междисциплинарный подход, объединяющий психологический, социологический, биологический и юридический анализ, позволяет разрабатывать эффективные стратегии профилактики, методы психологической коррекции и программы ресоциализации, способствующие благополучию личности и общества.

Հիմնաբառեր՝ հակասոցիալական վարք, թերարժեքության բարդույթ, ստիգմատիզացիա, ընտանեկան դիսֆունկցիա, ագրեսիա, սոցիալական անոմիա, սոցիալական ինքնություն:

Keywords: antisocial behavior, inferiority complex, stigmatization, family dysfunction, aggression, social anomie, social identity.

Ключевые слова: антисоциальное поведение, комплекс неполноценности, стигматизация, семейная дисфункция, агрессия, социальная аномия, социальная идентичность.

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ՏԱՐՈՆ
Վանաձորի պետական համալսարանի իրավագիտության բաժնի 4-րդ կուրսի ուսանող

HARUTYUNYAN TARON
4th-year Student of the Faculty of Law of the Vanadzor State University

АРУТЮНЯН ТАРОН
Студент 4-го курса юридического факультета Ванадзорского государственного университета

ՂԱՐԱԳՅՈԶՅԱՆ ԱՐԹՈՒՐ
ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի շրջանավարտ, ՀՀ փաստաբանական ակադեմիայի ունկնդիր

GHARAGYOZYAN ARTHUR
Graduate of the Academy of Justice of the Republic of Armenia, Student of the Advocate Academy of the Republic of Armenia

ГАРАГЁЗЯН АРТУР
Выпускник Академии юстиции Республики Армения, слушатель Адвокатской академии Республики Армения

ԴԻՓՖԵՅՔ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆ ԵՎ ՔՐԵԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱԿԱԶԴՄԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱԿԱՐԳԵՐԸ*

DEEPFAKE TECHNOLOGY AND CRIMINAL COUNTERMEASURES STRUCTURES*

ТЕХНОЛОГИЯ ДИПФЕЙК И СТРУКТУРЫ УГОЛОВНО-ПРАВОВОГО ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ*

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Գիտական հետազոտության շրջանակներում փորձ է արվում բացահայտել արդի ժամանակներում լայնորեն տարածված դիփֆեյք երևույթի իրավական կարգավորումները, դրանց առանձնահատկությունները և հնարավոր բացասական հետևանքները: Խնդիրն ուսումնասիրվում է առավելապես քրեաիրավական տեսանկյունից և իրավական վերլուծության են ենթարկվում գործող իրավակարգավորումներն ու դրանց արդյունավետությունը:

Վերլուծելով դիփֆեյքի առանձնահատկություններն ու դրա առաջացրած իրավական ռիսկերը, ինչպես նաև ուսումնասիրելով դրանց առնչությամբ ձևավորված միջազգային փորձը՝ հոդվածում կարևորվում է պետության կողմից դիփֆեյքի վտանգավոր դրսևորումների նկատմամբ վերահսկողության սահմանումը՝ հատկապես քրեաիրավական հանցավոր ռիսկերը կանխելու նպատակով:

Արձանագրելով, որ ՀՀ-ում դիփֆեյքի ոչ իրավաչափ օգտագործման որոշ դրսևորումներ արդեն իսկ գտնվում են մի շարք իրավադրույթների կարգավորման տիրույթում, միևնույն ժամանակ, հեղինակները դրանք բավարար չեն համարում դիփֆեյքի նկատմամբ համապարփակ վերահսկողության համար, ուստի հոդվածում հիմնավորվում է դիփֆեյքի հստակ և համակողմանի իրավական կարգավորման անհրաժեշտությունը:

Քննարկվող խնդրի հանրային վտանգավորության գործոնով պայմանավորված, առաջարկվում է հատկապես ուշադրություն դարձնել քրեաիրավական ոլորտում դիփֆեյքի հետևանքով ծագող հանցավոր ռիսկերին և դրանց կանխարգելման կառուցակարգերի արդյունավետությանը: Հաշվի առնելով դիփֆեյքի առանձնահատկությունները՝ հոդվածում հիմնավորվում է դրա առավել վտանգավորությունը որպես այլ հանցավոր արարքների կատարմանը նպաստող էական գործոն:

Ամփոփելով՝ հեղինակները եզրակացնում են, որ ՀՀ քրեական օրենսգրքում արհեստական բանականության դիփֆեյք գործիքի հետևանքով առաջացող հանցավոր ռիսկերը համակարգային եղանակով զսպելու համար անհրաժեշտ է նախատեսել առանձին հանցակազմ՝ «Հանցանք կատարելու նպատակով մարդու անձնական տվյալների օգտագործումը կամ տարածումը» վերտառությամբ 204.1-ին հոդվածով:

ANNOTATION

Within the framework of scientific research, an attempt is made to reveal the legal regulations of the widely spread deepfake phenomenon in modern times, its characteristics, and possible negative consequences. The problem is studied primarily from a criminal law perspective, and the existing legal regulations and their effectiveness are subjected to legal analysis.

Analyzing the characteristics of deepfake and the legal risks created by it, as well as studying the international experience formed in their regard, the article emphasizes the definition of control by the state over dangerous manifestations of deepfake, especially for the purpose of preventing criminal law risks.

Recording that some manifestations of the unlawful use of deepfake in the RA are already within the scope of regulation of a number of legal provisions, at the same time, the authors do not consider them sufficient for comprehensive control over deepfake, therefore the necessity of clear and comprehensive legal regulation of deepfake is substantiated in the article.

Nevertheless, conditioned by the factor of public danger of the discussed issue, it has been proposed to pay special attention especially to the criminal risks arising as a result of deepfake in the criminal law sphere and the effectiveness of the mechanisms for their prevention.

Taking into account the characteristics of deepfake, its increased danger as an essential factor contributing to the commission of other criminal acts is substantiated in the article.

Summarizing, the authors conclude that in order to restrain the criminal risks arising as a result of the artificial intelligence deepfake tool in the RA Criminal Code in a systemic way, it is necessary to provide for a separate crime composition by Article 204.1 entitled "The use or distribution of a person's personal data for the purpose of committing a crime."

АННОТАЦИЯ

В рамках научного исследования предпринимается попытка выявить правовые регулирования широко распространенного в современности явления «дипфейк», его особенности и возможные негативные последствия. Проблема изучается преимущественно с уголовно-правовой точки зрения. Правовому анализу подвергаются действующие правовые регулирования и их эффективность.

Анализируя особенности дипфейка и порождаемые им правовые риски, а также изучая сформированный в их отношении международный опыт, в статье подчеркивается установление контроля со стороны государства над опасными проявлениями дипфейка, особенно с целью предотвращения уголовно-правовых преступных рисков.

Констатируя, что в РА некоторые проявления неправомерного использования дипфейка уже находятся в сфере регулирования ряда правовых норм, в то же время авторы не считают их достаточными для всестороннего контроля над дипфейком, поэтому в статье обосновывается необходимость четкого и всестороннего правового регулирования дипфейка.

Тем не менее, учитывая фактор общественной опасности обсуждаемой проблемы, предложено обратить особое внимание именно на преступные риски, возникающие вследствие дипфейка в уголовно-правовой сфере, и на эффективность механизмов их предупреждения. Учитывая особенности дипфейка, в статье обосновывается его повышенная опасность как существенный фактор, способствующий совершению других преступных деяний.

Резюмируя, авторы приходят к выводу, что для сдерживания системным способом преступных рисков, возникающих вследствие инструмента искусственного интеллекта «дипфейк», в Уголовном кодексе РА необходимо предусмотреть отдельный состав преступления по статье 204.1 под заголовком «Использование или распространение личных данных человека с целью совершения преступления».

Հիմնաբառեր՝ դիփֆեյք, կենսաչափական անձնական տվյալներ, անձնական տվյալների պաշտպանություն, անձնական և ընտանեկան կյանքի անձեռնմխելիության իրավունք, քրեական պատասխանատվություն:

Keywords: deepfake, biometric personal data, personal data protection, right to respect for private and family life, criminal liability.

Ключевые слова: дипфейк, биометрические персональные данные, защита персональных данных, право на неприкосновенность частной и семейной жизни, уголовная ответственность.

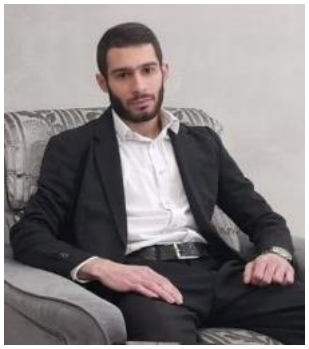

ՓԱՐՍԱԴԱՆՅԱՆ ՅՈՒՐԱ
ՀՀ Արդարադատության ակադեմիայի դատական համակարգի ունկնդիրների ուսուցման կազմակերպման բաժնի գործավար

PARSADANYAN YURA
Clerk of the Unit of Organization of Training For Trainees of Judiciary at the Academy of Justice of The Republic of Armenia

ПАРСАДАНЯН ЮРА
Делопроизводитель отдела организации обучения слушателей судебной системы Академии юстиции Республики Армения

ՄԵՂՔԻ ԵՎ ՊԱՏԺԻ ՀԱՄԱՉԱՓՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ ԿԱՐՃԱԺԱՄԿԵՏ ԱԶԱՏԱԶՐԿՄԱՆ ՁԵՎՈՎ ՊԱՏԺԻ ՉԿԻՐԱՌՄԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ*

ISSUES OF ENSURING THE PRINCIPLES OF PROPORTIONALITY BETWEEN GUILT AND PUNISHMENT IN THE CONTEXT OF THE NON-APPLICATION OF SHORT-TERM IMPRISONMENT AS A TYPE OF PUNISHMENT*

ПРОБЛЕМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРИНЦИПА СОРАЗМЕРНОСТИ ВИНЫ И НАКАЗАНИЯ В КОНТЕКСТЕ НЕПРИМЕНЕНИЯ НАКАЗАНИЯ В ВИДЕ КРАТКОСРОЧНОГО ЛИШЕНИЯ СВОБОДЫ*

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Հոդվածում քննարկման առարկա են հանդիսացել կարճաժամկետ ազատազրկման ձևով պատժատեսակի կիրառման որոշակի խնդիրներ, որոնց արդյունքում կարող են խախտվել մեղքի և պատժի համաչափության սահմանադրաիրավական սկզբունքները, մատնանշվել է, թե պատժի համաչափության սկզբունքի խախտումն ինչպիսի հետևանքներ կարող է առաջացնել: Ուսումնասիրման են ենթարկվել նաև ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի մի շարք նախադեպեր: Արդյունքում արվել են հետևություններ, որ՝

- պատժի արդարությունը դրսևորվում է հանցագործությանը քրեաիրավական միջոցներով արձագանքելու պարտադիրությամբ,
- պետք է ապահովվի հանցանքի և պատժի համաչափությունը,
- պատժի արդարության պահանջներից նահանջելը կարող է հանգեցնել չափազանց մեղմ կամ չափազանց խիստ պատժի նշանակման,
- պատիժն արդարացի է, եթե բավարար է պատժի նպատակներին հասնելու տեսանկյունից,
- պատիժ նշանակելիս դատարանի ներքին համոզմունքը ձևավորվում է կատարված արարքի հանրային վտանգավորության աստիճանի ու բնույթի, հանցավորի անձի, պատիժը մեղմացնող և ծանրացնող և մի շարք այլ հանգամանքների վերլուծության հիման վրա:

Հոդվածում քննարկվել է նաև մեղքը հետևյալ ասպեկտներով՝ հոգեբանական, քրեաիրավական, առարկայական, սոցիալական, ինչպես նաև պատժի հասկացությունը և նպատակներն ու դրանց նշանակությունը պատիժ նշանակելու համատեքստում:

Վերհանվել են նաև մի շարք խնդիրներ, որոնք կապված են կարճաժամկետ ազատազրկման ձևով պատժատեսակի կիրառման հետ:

ANNOTATION

In this article, certain issues related to the application of short-term imprisonment as a type of punishment are discussed, which may result in a violation of the constitutional principle of proportionality between guilt and punishment. The article highlights the possible consequences of violating the principle of proportionality of punishment. A number of precedents of the Court of Cassation have been studied, based on which the following conclusions have been made, in particular:

- The justice of punishment is manifested in the obligation to respond to a crime through criminal-legal measures
- The punishment must ensure the proportionality between the crime and the punishment
- A deviation from the requirements of justice in sentencing may lead to excessively lenient or excessively severe punishment
- Punishment is fair if it is sufficient to achieve the purposes of punishment
- When imposing a punishment, the court's inner conviction is formed based on the analysis of the degree and nature of public danger of the committed act, the offender's personality, the mitigating and aggravating circumstances, and a number of other factors.

The article examines the concept of guilt from several aspects – psychological, criminal-legal, objective, and social. The concept and purposes of punishment are analyzed in the context of the Criminal Code of the Republic of Armenia.

The article highlights the issues related to the application of short-term imprisonment as a penalty.

АННОТАЦИЯ

В статье рассматриваются отдельные вопросы, связанные с применением краткосрочного лишения свободы в качестве вида наказания, вследствие чего может быть нарушен конституционно-правовой принцип соразмерности вины и наказания. В статье указывается, какие последствия может повлечь нарушение принципа соразмерности наказания. Изучен ряд прецедентов Кассационного суда, на основании которых сделаны следующие выводы:

- справедливость наказания выражается в обязанности государства реагировать на преступление уголовно-правовыми мерами;
- необходимо обеспечить соразмерность между преступлением и наказанием;
- отступление от требований справедливости при назначении наказания может привести к чрезмерно мягкому или чрезмерно суровому наказанию;
- наказание является справедливым, если оно достаточно для достижения целей наказания;
- при назначении наказания внутреннее убеждение суда формируется на основе анализа степени и характера общественной опасности совершённого деяния, личности виновного, смягчающих и отягчающих обстоятельств, а также ряда других факторов.

В статье исследуется понятие вины с нескольких аспектов – психологического, уголовно-правового, предметного и социального. Рассматриваются также понятие и цели наказания в контексте Уголовного кодекса Республики Армения.

В статье освещаются проблемы, связанные с применением наказания в виде краткосрочного лишения свободы.

Հիմնաբառեր՝ կարճաժամկետ ազատազրկում, պատիժ, մեղքի սկզբունք, պատժի համաչափության սկզբունք, քրեական օրենսգիրք:

Keywords: short-term imprisonment, punishment, principles of guilt, principle of proportionality of punishment, Criminal Code.

Ключевые слова: краткосрочное лишение свободы, наказание, принцип вины, принцип соразмерности наказания, Уголовный кодекс.

ՄԻԳՐԱՑԻԱԼՈԳԻԱ / MIGRATIONOLOGY / МИГРАЦИОЛОГИЯ

ԿԱԶԱՉԿՈՎԱ ԶԵՄՖԻՐԱ
Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, Ռուսաստանի ԱՆ Արդարադատության համառուսաստանյան պետական համալսարանի (ՌՊԱ) վարչական, ֆինանսական և տեղեկատվական իրավունքի ամբիոնի վարիչ

KAZACHKOVA ZEMFIRA
Doctor Of Law, Professor, Head of the department of administrative, financial and information law of the all-russian state university of justice (RPA Of The Ministry Of Justice Of Russia)

КАЗАЧКОВА ЗЕМФИРА
Доктор юридических наук, профессор, заведующая кафедрой административного, финансового и информационного права Всероссийского государственного университета юстиции (РПА Минюста России)

ԿԱԶԱՉԿՈՎ ՎԼԱԴԻՄԻՐ
Տնտեսական գիտությունների թեկնածու, Ռուսաստանի ԱԳՆ Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների պետական ինստիտուտի (համալսարան) ֆինանսների և ֆինանսական կառավարման ամբիոնի դոցենտ

KAZACHKOV VLADIMIR
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Finance and Financial Management of the Moscow State Institute of International Relations (MGIMO University) of the Ministry of Foreign Affairs of Russia

КАЗАЧКОВ ВЛАДИМИР
Кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов и финансового менеджмента Московского государственного института международных отношений (университета) МИД России

ՄԻԳՐԱՑԻՈՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴԻ ՄՈԴԵԼՆԵՐԸ. ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՔԱՂԱՔԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ԵՎ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆՆԵՐ*

MODERN MODELS OF MIGRATION POLICY: PRIORITIES, POLITICAL-LEGAL AND ECONOMIC IMPERATIVES*

СОВРЕМЕННЫЕ МОДЕЛИ МИГРАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ: ПРИОРИТЕТЫ, ПОЛИТИКО-ПРАВОВЫЕ И ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ИМПЕРАТИВЫ*

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Վերջերս ահաբեկչության, թմրանյութերի ապօրինի շրջանառության և կազմակերպված հանցագործության խնդիրները ավելի ու ավելի են կապվում միգրացիոն հարցերի հետ: Այս միտումը հատկապես ցայտուն է Միացյալ Նահանգներում և Եվրամիությունում:

Ռուսաստանի Դաշնությունը համակարգային քայլեր է ձեռնարկել ազգային անվտանգությունը պաշտպանելու, տնտեսական կայունությունը ամրապնդելու և ազգային ինքնությունը խթանելու համար: Պետական սահմաններով մարդկանց հոսքը վերահսկելու համար ներդրվել են սահմանային վերահսկողության սահմանափակող միջոցառումներ և մուտքի քաղաքականություն: Միգրացիոն գործընթացների պատշաճ կարգավորմանն ուղղված պետական տեղեկատվական ռեսուրսի՝ «Օտարերկրյա քաղաքացու թվային պրոֆիլի» ստեղծումը մոտենում է ավարտին: Միգրացիոն հարցերի արդիականությունը գլոբալ բնույթ է կրում և կապված է քաղաքական, ժողովրդագրական, տնտեսական, իրավական և նույնիսկ կլիմայական գործոնների հետ: Ավանդական իրավական միջոցները անհրաժեշտ են, բայց անբավարար: Այլընտրանքը միգրացիոն խնդիրների լուծման համապարփակ մոտեցումն է, որը բնորոշ է ժամանակակից աշխարհայացքին, որը ենթարկվում է պետության անվտանգ և ինքնիշխան զարգացման շահերին համապատասխանող օպտիմալ միգրացիոն քաղաքականության մոդելի ցավոտ որոնմանը: Քաղաքական և տնտեսահրավական զարգացման փոփոխվող ցիկլերը կանխորոշում են միգրացիոն քաղաքականության բնութագրերի թարմացումը: Հետևաբար, բոլոր իրավասություններում աճում է մասնագիտացված կենտրոնների, գիտական և կիրառական հետազոտությունների թիվը, որոնք գրավիչ են միգրացիոն գործընթացների համար: Համեմատական միգրացիոն իրավունքը նոր հնարավորություններ է ընձեռում միգրացիոն քաղաքականության մոդելների ավելի մանրակրկիտ ուսումնասիրության համար:

Օգտագործվում են ֆորմալ և դիալեկտիկական տրամաբանության մեթոդներ, համեմատական իրավական և համեմատական պատմական մեթոդներ, ինչպես նաև սիներգետիկ մոտեցում, որը հաշվի է առնում միգրացիոն քաղաքականության միջոլորտային բնույթը:

ANNOTATION

Recently, the problems of terrorism, drug trafficking, and organized crime have increasingly been linked to migration issues. This trend is particularly pronounced in the United States and the European Union. The Russian Federation has taken systemic steps to protect national security, strengthen economic stability, and foster national identity. Restrictive border control measures and entry policies have been introduced to control the flow of people across state borders. The creation of a state information resource, the "Digital Profile of a Foreign Citizen," aimed at properly regulating migration processes is nearing completion.

The relevance of migration issues is global in nature, linked to political, demographic, economic, legal, and even climatic factors. Traditional legal remedies are necessary but insufficient. The alternative is a comprehensive approach to resolving migration issues, inherent in the modern worldview, which is subject to a painful search for an optimal migration policy model that meets the interests of the secure and sovereign development of the state. Changing cycles of political and economic-legal development predetermine the updating of migration policy characteristics.

Consequently, there is a growing number of specialized centers, scientific and applied research in all jurisdictions attractive to migration processes. Comparative migration law offers new opportunities for a more thorough study of migration policy models. Methods of formal and dialectical logic, comparative legal and comparative historical methods, and a synergistic approach, taking into account the intersectoral nature of migration policy, are used.

АННОТАЦИЯ

В последнее время проблемы терроризма, незаконного оборота наркотиков, организованной преступности все чаще связываются с миграционными проблемами. Такая тенденция особенно ярко выражена в Соединенных Штатах и Европейском Союзе. В Российской Федерации предприняты системные шаги в плане защиты национальной безопасности, укрепления экономической стабильности и национальной идентичности. Введены ограничительные меры пограничного контроля и политики въезда для контроля потока людей через государственные границы.

Завершается создание государственного информационного ресурса "Цифровой профиль иностранного гражданина", направленного на надлежащее регулирование миграционных процессов. Актуальность миграционных проблем носит глобальный характер, связана с факторами политического, демографического и экономико-правового, даже климатического характера. Традиционный набор правовых средств является необходимым, но недостаточным. Альтернатива — комплексный подход к решению миграционных проблем, имманентный современной картине мира, подверженной болезненному поиску оптимальной модели миграционной политики, отвечающей интересам безопасного и суверенного развития государства. Смена циклов политического и экономико-правового развития предопределяет обновление характеристик миграционной политики, как следствие, наблюдается рост числа специализированных центров, научных и прикладных исследований во всех юрисдикциях, привлекательных для миграционных процессов. Сравнительное миграционное право — это новые возможности для более скрупулезного изучения моделей миграционной политики.

Использованы методы формальной и диалектической логики, сравнительно-правовой и сравнительно-исторический методы, синергетический подход с учетом межотраслевого характера миграционной политики.

Հիմնաբառեր՝ միգրացիոն քաղաքականություն, միգրացիայի վերահսկողություն, միգրանտի թվային պրոֆիլ, աշխատանքային միգրացիա, միգրացիայի ոլորտում հանցագործությունների համար պատասխանատվություն, արտաքսում:

Key words: migration policy, migration control, digital profile of a migrant, labor migration, liability for offenses in the field of migration, deportation.

Ключевые слова: миграционная политика, иммиграционный контроль, цифровой профиль мигранта, трудовая миграция, ответственность за правонарушения в сфере миграции, депортация.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ / INTERNATIONAL RELATIONS / МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОТНОШЕНИЯ

ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ ՎԱՀԱՆ
Երևանի պետական համալսարանի միջազգային հարաբերությունների և դիվանագիտության ամբիոնի հայցորդ

ARAKELYAN VAHAN
PhD Student of the Chair of International Relations and Diplomacy of the Yerevan State University

АРАКЕЛЯН ВАГАН
Соискатель кафедры международных отношений и дипломатии Ереванского государственного университета

ՀԵՏԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱԴՐԲԵՋԱՆԻ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՐՊԵՍ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ԳՈՐԾԻՔ*

POST-SOVIET AZERBAIJAN'S ENERGY STRATEGY AS A KEY INSTRUMENT FOR IMPACTING FOREIGN POLICY*

ЭНЕРГЕТИЧЕСКАЯ СТРАТЕГИЯ ПОСТСОВЕТСКОГО АЗЕРБАЙДЖАНА КАК КЛЮЧЕВОЙ ИНСТРУМЕНТ ВОЗДЕЙСТВИЯ НА ВНЕШНЮЮ ПОЛИТИКУ*

ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Հոդվածում հետազոտվում է Հարավային Կովկասի էներգետիկ հաղորդակցուղիների ձևավորման աշխարհատնտեսական դինամիկան: Վերլուծվում են Բաքու–Թբիլիսի–Ջեյհան (ԲԹՋ) նավթամուղի ընտրության պատճառները՝ շեշտադրելով ադրբեջանական նավթի որակական պահպանման խնդիրը և թուրքական նեղուցներում կիրառվող լոգիստիկ սահմանափակումները:

Անդրադարձ է կատարվում այն հանգամանքին, որ ադրբեջանական նավթի արտահանման երթուղիների ընտրության հարցում վճռորոշ գործոն է հանդիսացել ոչ միայն թողունակության ավելացումը, այլև «որակական ինքնության» պահպանումը: Azeri Light և Urals տեսակի նավթերի համակցումից բխող տնտեսական կորուստների բացառումը, հեղինակի կարծիքով, Բաքվի համար հանդիսացել է ինքնուրույն էներգետիկ միջանցքի ստեղծման օբյեկտիվ աշխարհատնտեսական հրամայական, ինչը վերջնականապես կանխորոշեց ռուսական տրանզիտային համակարգից անջատումը:

Հատուկ ուշադրություն է դարձվում «հայկական երթուղու» շրջանցման քաղաքական դրդապատճառներին և դրա հետևանքով առաջացած տարածաշրջանային մեկուսացմանը: Անդրադարձ է կատարվում նաև TRIPP նախաձեռնությանը՝ որպես տարածաշրջանային փոխգործակցության և Հայաստանի տարանցիկ ներուժի վերականգնման հնարավոր զարգացման հեռանկարի:

Նշվում է նաև, որ չնայած պատմականորեն ձևավորված մեկուսացման տրամաբանությանը, ներկայիս տրանսպորտային-լոգիստիկ զարգացումները և TRIPP նախաձեռնության շրջանակներում ձևավորվող հարթակը դիտարկվում են որպես հնարավոր հեռանկար՝ անցում կատարելու «զրոյական գումարով խաղի» կանխավարկածից դեպի ինկլյուզիվ փոխկապակցվածության, ինչը կարող է հիմք հանդիսանալ Հայաստանի տարանցիկ ներուժի վերականգնման և տարածաշրջանային կայունության նոր մոդելի ձևավորման համար:

ANNOTATION

The article examines the geoeconomic dynamics of energy communication development in the South Caucasus. The study analyzes the factors behind the selection of the Baku–Tbilisi–Ceyhan (BTC) pipeline, focusing on the preservation of oil quality and logistical constraints in the Turkish Straits.

At the same time, the article indicates that the decisive factor in choosing export routes for Azerbaijani oil was not only increasing throughput capacity but also maintaining its "qualitative identity." Eliminating the economic losses resulting from the merger of Azeri Light and Urals crude oil, according to the author, was an objective geopolitical imperative for Baku to create an independent energy corridor, which ultimately predetermined its separation from the Russian transit system.

Special attention is paid to the political motivations for bypassing the "Armenian route" and the subsequent regional isolation. The research also addresses the TRIPP initiative as a potential development prospect for regional cooperation and the restoration of Armenia's transit potential.

It is also noted that, despite the historically established logic of isolation, the current development of the transport and logistics industry and the platform being formed within the framework of the TRIPP initiative are seen as a possible prospect for a transition from the presumption of a “zero-sum game” to an inclusive relationship that can serve as a basis for restoring Armenia’s transit potential and forming a new model of transnational stability.

АННОТАЦИЯ

В статье исследуется геоэкономическая динамика формирования энергетических коммуникаций на Южном Кавказе. Анализируются причины выбора нефтепровода Баку–Тбилиси–Джейхан (БТД), акцентируется внимание на вопросе сохранения качественных характеристик азербайджанской нефти и логистических ограничениях в турецких проливах.

В то же время в статье указывается, что решающим фактором при выборе экспортных маршрутов для азербайджанской нефти стало не только увеличение пропускной способности, но и сохранение «качественной идентичности». Исключение экономических потерь, возникающих в результате объединения нефти марок «Azeri Light» и «Urals», по мнению автора, являлось объективным геополитическим императивом для Баку в создании независимого энергетического коридора, что в конечном итоге предопределило отделение от российской транзитной системы.

Особое внимание уделяется политическим мотивам обхода «армянского маршрута» и последовавшей за этим региональной изоляции. Рассматривается инициатива TRIPP как возможная перспектива развития регионального взаимодействия и восстановления транзитного потенциала Армении.

Отмечается также, что, несмотря на исторически сложившуюся логику изоляции, текущее развитие транспортно-логистической отрасли и формирующаяся в рамках инициативы TRIPP платформа рассматриваются как возможная перспектива перехода от презумпции «игра с нулевой суммой» к инклюзивной взаимосвязи, которая может послужить основой для восстановления транзитного потенциала Армении и формирования новой модели транснациональной стабильности.

Հիմնաբառեր՝ Հարավային Կովկաս, էներգետիկ աշխարհաքաղաքականություն, Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհան (ԲԹՋ), Բաքու-Սուփսա, Բաքու-Նովոռոսիյսկ, էներգետիկ խողովակաշարեր, աշխարհատնտեսական մեկուսացում, թուրքական նեղուցներ, Մոնտրյոյի կոնվենցիա, տրանսպորտային-լոգիստիկ միջանցքներ, TRIPP նախաձեռնություն:

Key words: South Caucasus, Energy Geopolitics, Baku-Tbilisi-Ceyhan (BTC), Baku-Supsa, Baku-Novorossiysk, Energy Pipelines, Geoeconomic Isolation, Turkish Straits, Montreux Convention, Transport and Logistics Corridors, TRIPP Initiative.

Ключевые слова: Южный Кавказ, энергетическая геополитика, Баку-Тбилиси-Джейхан (БТД), Баку-Супса, Баку-Новороссийск, энергетические трубопроводы, геоэкономическая изоляция, турецкие проливы, Конвенция Монтрё, транспортно-логистические коридоры, инициатива TRIPP.